

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“ ВО СКОПЈЕ

ISSN-1857-9779

БИЛТЕН

НА
УНИВЕРЗИТЕТОТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“ ВО СКОПЈЕ

Број 1211

Скопје, 15 МАРТ 2020 година

Издание на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје
Бул. „Гоце Делчев“ бр. 9, 1000 Скопје

ПРВИОТ БРОЈ НА БИЛТЕНОТ Е ОБЈАВЕН ВО МАЈ 1957 ГОДИНА

Уредник на издавачката дејност на УКИМ:
проф. д-р Никола ЈАНКУЛОВСКИ, ректор

Уредник на Билтенот:
Илија Боџоевски

Лектор:
Весна Илиевска-Цвейшановска

Бр. _____
5.8.2013
Скопје

Предмет: Материјали за Билтенот за објавување на интернет страницата на УКИМ

Согласно член 132, став 5 од Законот за високото образование („Сл. весник на РМ“ бр. 35/2008, 103/2008, 26/2009, 83/2009, 115/2010, 17/2011, 51/2011 и 123/2012), на интернет страницата на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, од бројот 1059 од 15 август 2013 година, ќе се објавуваат:

- рефератите за избор во наставно-научни, научни и соработнички звања;
- рецензиите за подобност на темата и оспособеноста на кандидатот за вршење научна работа;
- прегледите на одобрените докторски дисертации, прифатените магистерски и специјалистички теми;
- рецензиите на учебници и учебни помагала, како и
- рефератите за доделување на звањето почесен професор и титулата почесен доктор на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“.

По објавување на материјалите на интернет страницата, факултетите и институтите за своите потреби, истите треба да ги отпечатаат во материјална форма за да можат да ги достават на членовите на наставно-научниот, односно научниот совет. Поради тоа, потребно е сите материјали што се предвидени за објавување во Билтенот на Универзитетот, благовремено да ги доставувате во електронска форма. Поради усогласеност и униформност на текстовите потребно е материјалите за објавување да се доставуваат како Microsoft Word 2003 документи во кои исклучиво ќе се користи системскиот фонт Georgia. Овој фонт содржи богато множество на кирилични (македонски, српски, руски), латинични (со различни видови на надредени знаци), грчки и други знаци. Варијанта на овој фонт со коригирани знаци во италијанскиот формат за македонските букви ‘д’, ‘п’, ‘т’, ‘г’ може да се најде на интернет страницата на УКИМ, во делот **Документи -> Билтен на Универзитетот**. Исто така, таму може да се најде софтверско решение со кое може да се испрограмира тастатурата на персонален сметач при притискање на копчето ‘’ и копчињата ‘е’ и ‘и’ во македонска поддршка да се добијат знаците ‘è’, и ‘ì’ соодветно.

Поради запазување на роковите за објавување на материјалите во Билтенот, но и на интернет страницата, ве молиме, рефератите, откако ќе бидат лекторирани, да ги доставите во оригинална верзија (лекторирана со потписите), а електронската верзија со внесените корекции да ја доставите на е-адресата: bilten@ukim.edu.mk.

Неблаговремено доставените материјали и оние кои нема да бидат напишани согласно упатството нема да бидат објавени во тој број, туку ќе бидат поместени за објавување во наредниот број од Билтенот, односно откако ќе биде добиена бараната верзија.

Ви благодариме за соработката.

Со почит,

УКИМ - Ректорат

Изготвил:Т.Б.

Одобрил:К.М.

СОДРЖИНА НА БИЛТЕН БРОЈ 1211 ОД 15.3.2020 ГОДИНА

ГРАДЕЖЕН ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области: низа геодезија – 20600, аграрни операции, катастар – 20603, просторно планирање и уредување на населби – 20604, картографија – 20606, друго – 20609 на Градежниот факултет во Скопје (доц. д-р Ѓорѓи Ѓорѓиев).....8-20
2. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области: низа геодезија – 20600, аграрни операции и катастар – 20603, просторно планирање и уредување на населби – 20604, виша геодезија - 20605 и друго – 20609, на Градежниот факултет во Скопје (доц. д-р Златко Богдановски).....21-36
3. Рецензија на ракописот **Механика на карпи** од авторите: проф. д-р Милорад Јовановски, вонр. проф. д-р Игор Пешевски, проф. Наум Гапковски.....37-41
4. Преглед на одобрени теми за изработка на магистерски трудови (Душица Накова, Љупка Костадинова, Ангелко Стојановски).....42

ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Преглед на одобрени теми за изработка на магистерски трудови (Христијан Дургатов, Кристина Таковска, Евгенија Чулева, Емир Реџепагиќ, Зоја Пандовска Стојановска, Елена Стојковска, Кристијан Којески, Константин Какуринов, Тања Костоска, Андреј Мајнов, Мико Каџарски, Ивица Ивковски).....43-45
2. Преглед на одобрена тема за изработка на докторска дисертација (м-р Калтерина Абази Јусуфи).....46
3. Преглед на одобрена тема за изработка на докторска дисертација (м-р Мила Георгиевска Цветановска).....47

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на два наставника во наставно-научно звање во наставно-научните области интерна медицина и хепатогастроентерологија на Медицинскиот факултет во Скопје (доц. д-р Калина Гривчева Старделова, доц. д-р Ѓорѓи Дереван).....48-76
2. Реферат за избор на 1 наставник во сите наставно-научни звања по предметите од наставно-научните области хирургија и пластична хирургија на Медицинскиот факултет во Скопје (доц. д-р Боро Цонов).....77-85
3. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области: хирургија-трауматологија на Медицинскиот факултет во Скопје (доц. д-р Христијан Костов).....86-94
4. Реферат за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област: офталмологија на Медицинскиот факултет во Скопје (д-р Милена Голубовиќ Арсовска).....95-108
5. Реферат за избор на 1 лице во сите научни звања по предметите од научните области: хирургија и пластична хирургија на Медицинскиот факултет во Скопје (н. сор. д-р Лазо Новески).....109-117
6. Реферат за избор на два наставника во сите наставно-научни звања во наставно-научната област хирургија и урологија на Медицинскиот факултет во Скопје (доц. д-р Сотир Ставридис, доц. д-р Скендер Саиди).....118-152
7. Реферат за избор на асистент по предметот **Инфективни болести** на Медицинскиот факултет во Скопје (д-р Костадин Попоски).....153-155
8. Рецензија на ракописот **Практикум за вежби по медицинска хемија за студенти по денгална медицина** од авторите: Гордана Босилкова, Катерина Крстева Јакимовска, Ирена Костовска, Соња Топузовска, Светлана Цековска.....156-159

9. Рецензија на ракописот **Радиолошка анатомија** од авторката: **Виолета Василевска Никодиновска**.....160-166
10. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Компаративна евалуација на солзен менискус со предно-сегментна оптичка кохерентна томографија и квантитативен тест Ширмер 2** од д-р **Христијан Дума**, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....167-175
11. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Хистопатолошки промени на постелката и нивната корелација со микробната инвазија кај пациентките со предвремено породување од ас. д-р Горан Кочоски**, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....176-184
12. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Експресија на рецепторите Ер, Пр и Хер-2 кај примарен карцином на дојка и кај метастази на лимфните аксиларни јазли** од д-р **Арлинда Јакупи**, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....185-191
13. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Влијание на редовните структурирани контроли врз гликемиската регулација кај пациенти со дијабетес мелитус** од д-р **Билјана Чекорова Митрева**, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....192-200
14. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Употреба на антибиотици и евалуација на бактериска резистенција кај хоспитализирани деца** од д-р **Искра Печијарева Садикаријо**, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....201-210
15. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Предвидување на предвремено породување кај асимптоматски пациентки врз основа на инфламаторни медијатори во амнионска течност** од д-р **Катерина Николоска**, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....211-222

ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ „ЈУСТИНИЈАН ПРВИ“

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област римско право на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје (доц. д-р **Есин Кранли Бајрам**).....223-238
2. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област применети политички науки на политичките студии на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје (доц. д-р **Христина Рунчева Тасев**).....239-259
3. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област трудово право на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје (д-р **Александар Ристовски**).....260-282
4. Рецензија на ракописот **Субјективитетот на правните лица во граѓанското право** од авторот проф. д-р **Тина Пржеска**.....283-287
5. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Причините за развод на брак во македонското и споредбеното право** од м-р **Калтрина Зеколи Шаќири**, пријавена на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје.....288-291
6. Преглед на одобрени теми за изработка на магистерски трудови (**Благица Алексова, Љубомир Софрониевски, Светислав Поп Тонев, Аце Ивановски, Тиана Дерменџиева, Ана Василева, Елена Нацевска, Никола Поленак, Елена Котевска, Фросина Павлевска, Викторија Петровска, Блаже Ајтов, Петар Андоноски, Данче Мирасчиска, Ивона Чакаревска, Лара Недељковиќ, Пенка Мукаетова, Мартина Андоновска, Пембе Мустафа, Викторија Неделковска, Моника Мирковиќ, Седат Сулимани, Сања Новеска, Даниела Дамеска, Елена Догазанска, Ментор Јакупи, Светислав Васев, Стефан Младеновски, Тона Карева, Миа Укајдари, Тамара Јарчевска, Васко Рубаноски, Јована Ивановска, Маријана Маринковска, Никола**

Михајловски, Марија Пауновска, Христијан Кипровски, Магдалена Недановска, Надица Упчева, Хурија Мукаиповска, Ирена Тачовска, Бојана Ацевска, Александар Постолов, Дритон Небиу, Елена Симјановска, Ангела Панајотовиќ, Дарко Каевски, Емран Исмаил, Атанас Аврамов, Бисера Каранакова, Фросина Касниоска, Анамарија Ѓоргова, Беба Жагар, Стефани Силјановска, Кристијан Стевчев, Ѓоко Ристов, Милица Димова, Ангела Богоевска, Роза Серафимовска, Марија Ивановска Ал Кхалили, Борис Кочов, Наташа Петровска, Свездица Ристеска, Марија Мирческа).....292-295

ФАКУЛТЕТ ЗА ИНФОРМАТИЧКИ НАУКИ И КОМПЈУТЕРСКО ИНЖЕНЕРСТВО

1. Рецензија на ракописот **Збирка одбрани решени задачи по предметот компјутерски поддржано производство од авторот вонр. проф. д-р Андреја Наумоски**.....296-300

ФАКУЛТЕТ ЗА МУЗИЧКА УМЕТНОСТ

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област друго (балетска педагогија) на Факултетот за музичка уметност во Скопје (д-р Соња Здравкова-Џепароска).....301-313

ФАКУЛТЕТ ЗА ФИЗИЧКО ОБРАЗОВАНИЕ, СПОРТ И ЗДРАВЈЕ

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Спинална манипулација во рехабилитација на лумбален синдром од м-р Снежана Лазаревска**, пријавена на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје во Скопје.....314-317

ФАРМАЦЕВТСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Хемиска карактеризација на кантарион (*Hypericum perforatum* L., Hypericaceae) собран од локалитетите во западниот дел од Република Северна Македонија од м-р Аријета Шабани**, пријавена на Фармацевтскиот факултет во Скопје.....318-323

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Преглед на одобрени теми за изработка на магистерски трудови (**Ивана Стевановска, Катерина Ујуновска, Ивана Илиевска, Стефан Стојановски, Димитар Тодороски, Марија Здравковска, Сафет Беќирски, Александар Маџаровски**).....324

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“

1. Реферат за избор во звањето вонреден професор во наставно-научните области: англистика, историја на книжевноста на германските народи (**Англиска книжевност**) и преведување (**Теорија на преведувањето и толкувањето 1 и 2 и Конференциско толкување 1,2,3 и 4**) на Катедрата за англиски јазик и книжевност при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје (д-р **Милан Дамјаноски**).....325-341
2. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област (дисциплина) нова хрватска, словенечка и српска книжевност (**Просветителството и романтизмот во српската книжевност, Реализмот и модерната во српската книжевност и Нова српска книжевност**) на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје (доц. д-р **Трајче Стамески**).....342-356
3. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област (дисциплина) македонска книжевност XIV век македонска книжевност XX век (**Книжевна генологија – македонски 19 век 1 и 2 и Нова македонска книжевност 1 и 2**) на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје (д-р **Искра Тасевска Хаџи-Бошкова**).....357-372

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Улогата и значењето на лидерството во подобрувањето на перформансите на вработените во претпријатијата во**

Полошкиот Регион, изработена од кандидатката м-р Арбреша Ајдини Дурмиши, пријавена на Економскиот институт во Скопје.....	373-382
2. Преглед на одобрени теми за изработка на магистерски трудови (Андреа Теодосиевска Дилиндарски, Невенка Спасова, Владо Стојановски, Емилија Лазаровска, Виктор Антовски, Сања Николовска).....	383
ИНСТИТУТ ЗА СОЦИОЛОШКИ И ПОЛИТИЧКО-ПРАВНИ ИСТРАЖУВАЊА	
1. Рецензија за оцена на докторската дисертација Механизми на контрола на законитоста во работењето на управата во Република Македонија од м-р Симона Зорик-Ристова, пријавена на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања во Скопје.....	384-386
2. Преглед на одобрена тема за изработка на магистерски труд (Катерина Вељановска).....	387
ЈНУ ИНСТИТУТ ЗА НАЦИОНАЛНА ИСТОРИЈА	
1. Преглед на одобрена тема за изработка на докторска дисертација (м-р Нора Малиќи).....	388

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ НИЖА ГЕОДЕЗИЈА - 20600, АГРАРНИ ОПЕРАЦИИ, КАТАСТАР - 20603, ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ И УРЕДУВАЊЕ НА НАСЕЛБИ - 20604, КАРТОГРАФИЈА - 20606, ДРУГО - 20609 НА ГРАДЕЖНИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје/Градежен факултет, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Лајм“ од 5.2.2020 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области нижа геодезија - 20600, аграрни операции, катастар - 20603, просторно планирање и уредување на населби - 20604, картографија - 20606, друго - 20609, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 487, одржан на 26.02.2020 год., донесена на Градежниот факултет во Скопје, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Ванчо Ѓорѓиев, редовен професор на Градежниот факултет во Скопје, проф. д-р Јован Јованов, редовен професор на Градежниот факултет во Скопје и проф. д-р Златко Србиновски, редовен професор на Градежниот факултет во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области нижа геодезија - 20600, аграрни операции, катастар - 20603, просторно планирање и уредување на населби - 20604, картографија - 20606, друго - 20609, во предвидениот рок се пријави доц. д-р Ѓорѓи Ѓорѓиев.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатот д-р Ѓорѓи Ѓорѓиев е роден на 14.11.1980 година во Битола. Средно образование завршил во Државниот електромашински училиштен центар „Ѓорѓи Наумов“ – Битола на отсеко за автоматика и сметачка техника. Во 2002 година завршува VI¹ степен на студиите за геодезија на Градежниот факултет – Скопје, а во 2006 година дипломира VII степен студии по геодезија на Градежниот факултет со просек 9,3, со дипломска работа под наслов „Базични претпоставки за реализација на современи катастарски системи“. По дипломирањето своето образование го продолжил на Кралскиот институт за технологија (Royal Institute of Technology) во Стокхолм, отсек за менаџмент на земјиште (Land management), каде што магистрирал со просек 4,00 и во 2008 година ја одбрал својата магистерска тема со наслов „Анализа на недостатоците на Македонскиот катастарски систем иницирани од недостатокот на механизми за регистрација на 3д ситуации“ (Analysis of the drawbacks in Macedonian cadastre system initiate by the lack of mechanisms for registration of 3D situations). Од декември 2008 година е вработен како помлад асистент на Градежниот факултет во Скопје.

Кандидатот активно се служи со англискиот јазик.

Докторска дисертација пријавил на 9.7.2009 година на Градежниот факултет при УКИМ, Скопје. Дисертацијата на тема: *Анализа на состојбите со нелегалните градби и предлог на прогресивен модел за нивно администрирање во катастарските системи* ја одбрал на 28.5.2015 година, пред Комисија во состав: проф. д-р Ванчо Ѓорѓиев, редовен професор (ментор), проф. д-р Јован Јованов, проф. д-р Златко Србиновски, редовен професор, проф. д-р Душан Јоксик, редовен професор на Градежниот факултет при Универзитетот во Белград, проф. д-р Загорка Госпавиќ Јоксик, вонреден професор на Градежниот факултет при Универзитетот во Белград. Со тоа се стекнал со научниот степен доктор на науки од научната област геодезијата.

Во моментот е доцент на Катедрата за геодезија при Градежниот факултет во Скопје, по група предмети од областа на геодезијата. Последниот реферат за избор е објавен во Билтен бр. 1105 од 15.3.2015 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 1015 од

15.9.2011, бр.1080 од 1.7.2014 и 1105 од 15.3.2015 година, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

2. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

а. Наставно-образовна дејност

Наставно-образовната дејност на кандидатот д-р Ѓорѓи Ѓорѓиев датира уште од 2007 година, кога бил избран за демонстратор на група предмети на Катедрата за геодезија при УКИМ, Градежен факултет во Скопје.

Во текот на студирањето, кандидатот во учебните 2004/2005 и 2005/2006 година од страна на Катедрата за геодезија бил ангажиран во процесот на наставата како демонстратор по предметите: Просторни информациона системи, Автоматска обработка на податоци и Катастар. Во учебната 2007/2008 година, од страна на Катедрата за геодезија бил ангажиран во наставниот процес како надворешен соработник по предметите: Просторни информациона системи, Автоматска обработка на податоци, Катастар, Дигитални геодетски планови, Софтверски пакети во геодезијата, Инженерска геодезија 1, Инженерска геодезија 2, Индустриска геодезија, Изравнување на специјални мрежи, Геодетски изравнувања, ГеоИнформациони Системи (на Архитектонскиот факултет).

Од декември 2008 година е вработен на Градежниот факултет, на Катедрата за геодезија, како асистент по предметите: Катастар, ГеоИнформациони системи, Менаџмент на недвижности, Геодетски подлоги, Дигитални геодетски подлоги, Софтверски пакети во геодезијата, Автоматска обработка на податоци и Геоинформациони системи предмет кои се предава на Архитектонски и Машинскиот факултет, Менаџмент на урбани средини, Масовна проценка со ГеоИС.

Кандидатот е коавтор на учебникот под наслов: *Масовна проценка на вредност на недвижности базирана врз ГеоИС*, а на барање на издавачката куќа *Lambert Academic Publishing* од Германија, на англиски јазик со номенклатура ISBN 978-3-8443-9989-9 ја издаде книгата под наслов *“Need for a 3D concept in Macedonian 2D cadastre system, Analysis of Macedonian cadastre system initiated by the lack of mechanisms for registration of 3D situations”*.

Кандидатот бил ментор на 17 дипломски трудови и учествувал како член во комисија за оцена/или одбрана на 57 дипломски и 55 магистерски трудови.

Конкретните активности се наведени во табелата во Анекс 2 (член 2) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

б. Научноистражувачка дејност

Д-р Ѓорѓи Ѓорѓиев има објавено вкупно 8 научни трудови од областа на геодезијата, 5 труда во меѓународни научни списанија, 2 труда во зборници од научни собири и 1 труд објавен во стручно/научно популарно списание.

Д-р Ѓорѓи Ѓорѓиев учествувал на поголем број значајни меѓународни научни собири организирани од познати светски и регионални асоцијации од областа на геодезијата, каде што презентирал трудови со усна или постерска презентација.

Д-р Ѓорѓи Ѓорѓиев учествувал како член во 2 научни проекта и бил ментор на 7 магистерски трудови.

Називите на трудовите, проектите и сл. се наведени во табелата во Анекс 2 (член 3/член 4) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

с. Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Ѓорѓи Ѓорѓиев активно е вклучен во стручно-апликативната работа на Катедрата за геодезија при Градежниот факултет, УКИМ, Скопје и надвор од неа.

Стручно усовршување во странство остварил со студиски престој на универзитети во Шведска, Финска, Полска, Украина, Хрватска, Турција, Грција и Србија.

Во изборниот период, д-р Ѓорѓи Ѓорѓиев раководи еден национален научен проект и учествува во два меѓународни научни проекта.

Конкретните активности се наведени во табелата во Анекс 2 (член 5) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

d. Оценка од самоевалуација

Кандидатот д-р Ѓорѓи Ѓорѓиев, во сите претходни години, по изборот за доцент добива позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Градежниот факултет во Скопје.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Ѓорѓи Ѓорѓиев.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Ѓорѓи Ѓорѓиев поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и демонстратори на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избран во звањето вонреден професор во научните области нижа геодезија - 20600, аграрни операции, катастар - 20603, просторно планирање и уредување на населби - 20604, картографија - 20606, друго - 20609.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Градежниот факултет во Скопје, д-р Ѓорѓи Ѓорѓиев да биде избран во звањето вонреден професор во научните области: нижа геодезија - 20600, аграрни операции, катастар - 20603, просторно планирање и уредување на населби - 20604, картографија - 20606, друго - 20609.

ЧЛЕНОВИ НА КОМИСИЈАТА

Проф. д-р Ванчо Ѓорѓиев, претседател, с.р

Проф. д-р Јован Јованов, член, с.р

Проф. д-р Златко Србиновски, член с.р

О Б Р А З Е Ц 1

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Ѓорѓи Никола Ѓорѓиев

Институција: Градежен факултет - Скопје

Научна област: нижа геодезија - 20600, аграрни операции, катастар - 20603, просторно планирање и уредување на населби - 20604, картографија - 20606, друго - 20609

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ – ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР

Ред. Број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	Просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус *	Да
2	Научен степен – доктор на науки од научната област за која се избира Назив на научната област: нижа геодезија, поле: <u>геодезија</u> , подрачје: <u>техничко-технолошки науки</u> .	Да
3	Објавени најмалку пет рецензирани научни труда во референтна научна публикација согласно со ЗВО во последните пет години пред објавувањето на конкурсот за избор	Да
3.2.1	Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бојот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови. 1. Назив на научното списание Scientific Jurnal of Civil Engineering 2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број на членови, број и припадност по земји: вкупен број на членови 19, Македонија 7, Обединето Кралство 1, Турција 1, Србија 1, Аустрија 1, Словенија 3, Хрватска 2, Холандија 1, Франција 1, Црна Гора 1 3. Наслов на трудот: Title – Value – Utilization – Functionality, a new necessity in the national cadaster system 4. Година на објава: 2017 ISBN-1857-839X	Да
3.2.2	Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји,	Да

Ред. Број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	<p>при што бојот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови.</p> <p>5. Назив на научното списание Scientific Journal of Civil Engineering</p> <p>6. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број на членови, број и припадност по земји: вкупен број на членови 19, Македонија 7, Обединето Кралство 1, Турција 1, Србија 1, Аустрија 1, Словенија 3, Хрватска 2, Холандија 1, Франција 1, Црна Гора 1</p> <p>7. Наслов на трудот: Preferences of services from conterporary 3D over 2D traditional cadaster system</p> <p>8. Година на објава: 2017 ISBN-1857-839X</p>	
3.2.3	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бојот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови.</p> <p>9. Назив на научното списание: Годишник на правниот факултет Јустинијан први</p> <p>10. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број на членови, број и припадност по земји: вкупен број на членови 8, Македонија 2, Србија 1, Хрватска 1, Р. Босна и Херцеговина 2, Црна Гора 1, Р. Германија 1.</p> <p>11. Наслов на трудот: Бесправни објекти со временска детерминација на градење и ден после тоа</p> <p>Година на објава: 2017 ISSN-0583-5062</p>	Да
3.2.4	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бојот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови.</p> <p>12. Назив на научното списание Scientific Journal of Civil Engineering</p> <p>13. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број на членови, број и припадност по земји: вкупен број на членови 19, Македонија 7, Обединето Кралство 1, Турција 1, Србија 1, Аустрија 1, Словенија 3, Хрватска 2, Холандија 1, Франција 1, Црна Гора 1</p> <p>14. Наслов на трудот: Cadastre services oriented toward administering with agriculture land concessions</p> <p>15. Година на објава: 2015 ISSN-1857-839X</p>	Да
3.2.5	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бојот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови.</p>	Да

Ред. Број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	16. Назив на научното списание Scientific Journal of Civil Engineering 17. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број на членови, број и припадност по земји: вкупен број на членови 19, Македонија 7, Обединето Кралство 1, Турција 1, Србија 1, Аустрија 1, Словенија 3, Хрватска 2, Холандија 1, Франција 1, Црна Гора 1 18. Наслов на трудот: From point cloud to 3D building model Година на објава: 2015 ISSN-1857-839X	
4	Претходен избор во наставно-научно звање – доцент, датум и број на Билтен: 15.12.2014 / 1090	Да
5	Има способност за изведување на високообразовна дејност	Да

ЧЛЕНОВИ НА КОМИСИЈАТА

Проф. д-р Ванчи Ѓорѓиев, претседател, с.р
Проф. д-р Златко Србиноски, член, с.р
Проф. д-р Јован Јованов, член, с.р

О Б Р А З Е Ц 2

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Ѓорѓи Никола Ѓорѓиев

Институција: Градежен факултет - Скопје

Научно подрачје: техничко-технолошки науки

Научно поле: геодезија

Научна област: нижа геодезија - 20600, аграрни операции, катастар - 20603, просторно планирање и уредување на населби - 20604, картографија - 20606, друго - 20609

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ (НО)

Ред. број	Назив на активност:	Поени
I	Одржување на настава	72.9
I.1	Учебна 2015/2016 година	18,15
	<i>Предавања на прв циклус студии:</i>	
1	Геодетски подлоги	1.2
2	Бази на податоци	1.2
3	ГеоИнформациони системи	1.8
4	Софтверски пакети	1.2
5	ГеоИнформациони системи (архитектура)	0.6
	<i>Предавања на втор циклус студии:</i>	
1	WebGIS	1.5
2	Одржлив развој на урбани средини	1.5
3	ГеоИнформациони системи (градежници)	1.5
	<i>Вежби на прв циклус студии:</i>	
1	Геодетски подлоги	1.35
2	Бази на податоци	0.9
3	ГеоИнформациони системи	1.35
4	Софтверски пакети	0.9
5	ГеоИнформациони системи (архитектура)	0.45
	<i>Вежби на втор циклус студии:</i>	
1	WebGIS	0.9
2	Одржлив развој на урбани средини	0.9
3	ГеоИнформациони системи (градежници)	0.9
I.2	Учебна 2016/2017 година	15,75
	<i>Предавања на прв циклус студии:</i>	
1	Геодетски подлоги	1.2
2	Бази на податоци	1.2
3	ГеоИнформациони системи	1.8
4	Софтверски пакети	1.2
5	ГеоИнформациони системи (архитектура)	0.6
	<i>Предавања на втор циклус студии:</i>	

1	WebGIS	1.5
2	Одржлив развој на урбани средини	1.5
	Вежби на прв циклус студи:	
1	Геодетски подлоги	1.35
2	Бази на податоци	0.9
3	ГеоИнформациони системи	1.35
4	Софтверски пакети	0.9
5	ГеоИнформациони системи (архитектура)	0.45
	Вежби на втор циклус студи:	
1	WebGIS	0.9
2	Одржлив развој на урбани средини	0.9
I.3	Учебна 2017/2018 година	18,00
	Предавања на прв циклус студи:	
1	Геодетски подлоги	1.2
2	Бази на податоци	1.2
3	ГеоИнформациони системи	1.8
4	Софтверски пакети	1.2
5	ГеоИнформациони системи (архитектура)	0.6
	Предавања на втор циклус студи:	
1	WebGIS	1.5
2	Одржлив развој на урбани средини	1.5
3	ГеоИнформациони системи (градежници)	2.25
	Вежби на прв циклус студи:	1.35
1	Геодетски подлоги	0.9
2	Бази на податоци	1.35
3	ГеоИнформациони системи	0.9
4	Софтверски пакети	0.45
5	ГеоИнформациони системи (архитектура)	
	Вежби на втор циклус студи:	0.9
1	WebGIS	0.9
2	ГеоИнформациони системи (градежници)	0.9
I.4	Учебна 2018/2019 година	15,00
	Предавања на прв циклус студи:	
1	Геодетски подлоги	1.2
2	Бази на податоци	1.2
3	ГеоИнформациони системи	1.8
4	Софтверски пакети	1.2
5	ГеоИнформациони системи (архитектура)	0.6
	Предавања на втор циклус студи:	
1	WebGIS	1.5
2	Прсторни модели и анализи	1.5
	Вежби на прв циклус студи:	
1	Геодетски подлоги	1.35
2	Бази на податоци	0.9

3	ГеоИнформациони системи	1.35
4	Софтверски пакети	0.9
	Вежби на втор циклус студии:	
1	WebGIS	0.9
2	Прсторни модели и анализи	0.9
I.5	Учебна 2019/2020 година	5,70
	Предавања на прв циклус студии:	
3	ГеоИнформациони системи	1.8
5	ГеоИнформациони системи (архитектура)	0.6
	Предавања на втор циклус студии:	
1	Дистрибуирани геоинформациони системи	1.5
	Вежби на прв циклус студии:	
3	ГеоИнформациони системи	0.9
	Вежби на втор циклус студии:	
1	Дистрибуирани геоинформациони системи	0.9
II	Настава во школи и работилници	13,00
1	„Western Balkans Academic Education Evolution and Professional’s Sustainable Training for Spatial Data Infrastructures - BESTSDI”, 27-29.03.2017, Workshop, Skopje, N. Macedonia, Erasmus+ Ka2 Capacity Building of Higher Education in Western Balkan Countries	1,00
2	„Western Balkans Academic Education Evolution and Professional’s Sustainable Training for Spatial Data Infrastructures - BESTSDI”, 3-7.07.2017, Workshop, Split, Croatia, Erasmus+ Ka2 Capacity Building of Higher Education in Western Balkan Countries	1,00
3	„Western Balkans Academic Education Evolution and Professional’s Sustainable Training for Spatial Data Infrastructures - BESTSDI”, 26-28.11.2018, Workshop, Pristina, Kosovo, Erasmus+ Ka2 Capacity Building of Higher Education in Western Balkan Countries	1,00
4	„Western Balkans Academic Education Evolution and Professional’s Sustainable Training for Spatial Data Infrastructures - BESTSDI”, 8-10.04.2019, Workshop, Novi Sad, Serbia, Erasmus+ Ka2 Capacity Building of Higher Education in Western Balkan Countries	1,00
5	“Assessment of agriculture production through NAEZ and LRIMS and scenario development in the Republic of North Macedonia” 23.04.2019, Workshop, Skopje, N. Macedonia, FAO project, TCP/MCD/3602	1,00
6	“Assessment of agriculture production through NAEZ and LRIMS and scenario development in the Republic of North Macedonia” 04-05.07.2019, Workshop, Skopje, N. Macedonia, FAO project, TCP/MCD/3602	1,00
7	“Assessment of agriculture production through NAEZ and LRIMS and scenario development in the Republic of North Macedonia” 15-16.11.2019, Workshop, Skopje, N. Macedonia, FAO project, TCP/MCD/3602	1,00
8	“Assessment of agriculture production through NAEZ and LRIMS and scenario development in the Republic of North Macedonia” 21.09.2019, Workshop, Mavrovo, N. Macedonia, FAO project, TCP/MCD/3602	1,00
9	GCP/MCD/002/EC – Воведување на Национална програма за консолидација на земјиште (МАИНЛАНД), Прва обука за изработка на студија за оправданост во постапка на спроведување на проекти	1,00

	за консолидација на земјоделско земјиште, 1.11.2018, Скопје, Северна Македонија.	
10	GCP/MCD/002/ЕС – Воведување на Национална програма за консолидација на земјиште (МАИНЛАНД), Втора обука за изработка на студија за оправданост во постапка на спроведување на проекти за консолидација на земјоделско земјиште, 05.02.2019, Скопје, Северна Македонија.	1,00
11	GCP/MCD/002/ЕС – Воведување на Национална програма за консолидација на земјиште (МАИНЛАНД), Обука за изработка на план за распределба на земјиште во спроведување на проекти за консолидација на земјоделско земјиште, 16.12.2019, Скопје, Северна Македонија.	1,00
12	GCP/MCD/002/ЕС – Воведување на Национална Програма за Консолидација на Земјиште (МАИНЛАНД), Обука за улогата на трговците поединци овластени геодети и трговски друштва за геодетски работи во спроведување на проекти за консолидација на земјоделско земјиште, 24.4.2019, Скопје, Северна Македонија.	1,00
13	„Дистрибуирани сервиси во ГеоИС околина“, Обука за овластени геодети во организација на АКН, 16-17.5.2019, Скопје, Северна Македонија	1,00
III	Консултации со студенти	3,86
	1930*0,002	3,86
IV	Подготовка на нов предмет	3,00
1	Дистрибуирани геоинформациони системи	1,50
2	Прсторни модели и анализи	1,50
V	Ментор на дипломски работи	3,60
1	17*0,2	3,60
VI	Член на комисија за оцена и одбрана на дипломска работа	5,70
1	57*0,1	5,70
VII	Член на комисија за оцена и одбрана на магистература	16,50
1	55*0,3	16,50
	Вкупно (НО)	118,56

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ (НИ)

Ред. број	Назив на активност:	Поени
I	Ментор на магистерски труд	14,00
1	7*2,00	14,00
II	Раководител на национален научен проект	6,00
1	Демистификација и создавање на конкурентни амбиенти за процесирање на просторни настани базирани врз концептот облак од точки, 2019	6,00
III	Учесник во меѓународни научни проекти	10,00
1	Western Balkans Academic Education Evolution and Professional's Sustainable Training for Spatial Data Infrastructures - BESTSDI", Erasmus+ Ka2 Capacity Building of Higher Education in Western Balkan Countries, 2016-2019. PR: 574150-EPP-1-2016-1-HR-EPPKA2-CBHE-JP	5,00
2	Comparing land consolidation history and future – case studies Bavaria/Germany and Macedonia, BAYHOST funded project 'Flurbereinigung in Theorie und Praxis - eine Vergleichsstudie Bayern-Mazedonien', 2018	5,00
IV	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на рецензирани научни трудови, презентирани	

	на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји	
1	Gjorgji Gjorgjiev, Desanka Milkova, Vladimir Gjorgjiev (2018) Real estate micro location as a new value factor in a national methodological frame for property appraisal, Real Estate & Land Planning International Conference, Myconos, Greece 2018	5,00
V	Труд со оригинални научни резултати, објавен во стручно/научно - популарно списание	2,00
1	Ѓорѓиев В, Ѓорѓиев Ѓ (2016) Лесно достапни современи платформи за аквизиција на просторни податоци во функција на детекција на хазарди, Пресинг, Скопје 2016, ISSN 1857-744-x	2,00
VI	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир	2,00
1	Ѓорѓиев В, Ѓорѓиев Ѓ (2016) Современи платформи за аквизиција на просторни податоци во функција на детекција на хазарди и можност за мониторинг во реално време. Зборник на трудови, Примена на современи техники за дефинирање на хазарди и ризици во геотехниката, Друштво за геотехника на Македонија ISBN 987-608-4510-30-7	2,00
VII	Учество на научен/стручен собир со реферат (усна презентација)	1,00
1	Примена на современи техники за дефинирање на хазарди и ризици во геотехниката, Скопје, 10.6.2016, Друштво за геотехника на Македонија	1,00
	Вкупно:(НИ)	40,00

СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ (СП)

Ред. Број	Назив на активноста:	Поени
I	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, супервизија, технички извештаи, вешт наод и мислење, стручно мислење, проценка на капитал, систематизација, методологија	147,00
1	Стручна ревизија на група предметни програми од студиската програма по геодезија при СГГУ „Здравко Цветковски“ преку Министерството за образование и наука на РСМ, 2019	1,00
2	Дизајн на база и софтверски пакет за систем за регистрација на податоци во постапка на консолидација на земјоделско земјиште.	1,00
3	Контрола над изработката на студија за оправданост за консолидација на земјоделско земјиште - Соколарци	1,00
4	Контрола над изработката на студија за оправданост за консолидација на земјоделско земјиште - Спанчево	1,00
5	Контрола над изработката на студија за оправданост за консолидација на земјоделско земјиште - Чифлик	1,00
6	Контрола над изработката на студија за оправданост за консолидација на земјоделско земјиште - Чешиново	1,00
7	Контрола над изработката на студија за оправданост за консолидација на земјоделско земјиште – Логоварди	1,00
8	Контрола над изработката на студија за оправданост за консолидација на земјоделско земјиште - Оптичари	1,00
9	Контрола над изработката на студија за оправданост за консолидација на земјоделско земјиште - Стојаково	1,00

10	Контрола над изработката на студија за оправданост за консолидација на земјоделско земјиште – Царев Двор	1,00
11	Контрола над изработката на студија за оправданост за консолидација на земјоделско земјиште – Конче	1,00
12	Контрола над изработката на студија за оправданост за консолидација на земјоделско земјиште – Егри	1,00
13	Изработка на дигитален модел на терен за консолидационо подрачје - Егри во постапка на проектирање на патна и каналска мрежа	2,00
14	Формирање на база на податоци за регистрација на основни податочни модели и формирање на сетови на просторни податоци за потребите на изработка на мултикритериска анализа и детекција на земјоделско земјиште согласно за консолидација	2,00
15	Формирање на методологија за изработка на студија за оправданост во постапка на консолидација на земјоделско земјиште	1,00
16	Формирање на методологија за изработка на план за распределба во постапка на консолидација на земјоделско земјиште	1,00
17	Изработка на тренинг програми за едукација на давателите на услуги во постапка на консолидација (2*1,0)	2,00
18	Изработка на проект за обезбедување на интереси на носители на права на земјоделско земјиште во постапка на консолидација за консолидационо подрачје – Егри (2016)	2,00
19	Изработка на проект за консолидација на земјоделско земјиште базиран врз активна состојба на катастарски келии и правни оптеретување како базични предуслови за примена на принципот на распределба со промена на граници за консолидационо подрачје – Егри (2016)	2,00
20	Изработка на проект како интегрален пристап на активни состојби на катастарски парцели и инфраструктурните објекти во консолидационо подрачје – Егри(2017)	2,00
21	Изработка на нацрт план за распределба за консолидационо подрачје – Егри (2019)	2,00
22	Изработка на предлог план за распределба за консолидационо подрачје – Егри (2019)	2,00
23	Изработка на нацрт план за консолидација на земјоделско земјиште за консолидационо подрачје Конче базиран врз искажани интереси на носителите на правата и активните состојби на катастарските парцели и правата по принципот на размена без промена на граници (2019)	2,00
24	Изработка на предлог план за консолидација на земјоделско земјиште за консолидационо подрачје Конче базиран врз искажани интереси на носителите на правата и активните состојби на катастарските парцели и правата по принципот на размена без промена на граници (2019)	2,00
25	Оцена на квалитет на моделот на покривка на земјишната површина во рамките на проектот <i>Assessment of agriculture production through NAEZ and LRIMS and scenario development in the Republic of North Macedonia (2019)</i>	2,00
26	CORINE Land Cover 2018, Фотоинтерпретација на орбитални слики и ажурирање на базата на податоци од проектот CORINE Land Cover 2012	2,00
27	Формирање на концептно и логичко решение на база за регистрација на просторни податоци, методологија за аквизиција, систематизација и обработка на просторните податоци генерирани во рамките на проектот <i>Strengthening the capacities for Natura 2000 in MK and the activity Development of GIS system of NATURA 2000 (2017)</i>	2,00

28	Студија за статус на пасиштата во ИПР и деловите кои гравитираат кон сливот на река Брегалница (2017)	1,00
29	Планирање и организација и реализација на EUREF MAK 2016	2,00
30	Ревизија на тополошки структури за регистрација на инфраструктурни објекти (28*1) (2015-2017)	28,00
31	Изработка на проекти за регистрација на инфраструктурни објекти во катастарскиот систем (35*1) (2015-2017)	35,00
32	Дијагностицирање на состојба на недвижности во интебулациони книги и обезбедување на релации за трансфер на хипотеката во катастарот на недвижности (41*1) (2017)	41,00
Дејности од поширок интерес		
VI	Член на факултетска комисија	4,50
1	Член на Комисија за II циклус на Градежниот факултет, 2016-2019	
2	Член на Наставно-научен колегиум за втор циклус студии на Градежниот факултет, 2015-2019	0,50
3	Член на Наставно-научен колегиум за втор циклус студии на Градежниот факултет, 2019-2022	0,50
4	Член на Комисија за одржување и ажурирање на веб-страницата на ГФ	0,50
5	Член на Комисија за I циклус на Градежниот факултет, 2019-2022	0,50
6	Член на Комисија за самоевалуација на Градежниот факултет	0,50
7	Изготвување и пријавување на научен национален проект	1,00
8	Изготвување и пријавување на научен меѓународен проект	1,00
	Вкупно:	151,50

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	118,56
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	40,00
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	151,50
Вкупно:	310,06

ЧЛЕНОВИ НА КОМИСИЈАТА

Проф. д-р Ванчо Ѓорѓиев, претседател, с.р
Проф. д-р Златко Србиноски, член, с.р
Проф. д-р Јован Јованов, член, с.р

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ: НИЖА ГЕОДЕЗИЈА, АГРАРНИ ОПЕРАЦИИ И КАТАСТАР, ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ И УРЕДУВАЊЕ НА НАСЕЛБИ, ВИША ГЕОДЕЗИЈА И ДРУГО НА ГРАДЕЖНИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Градежен факултет, објавен во весниците *Дневник* и *Лајме* од 5.2.2020 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области: *нижа геодезија* - 20600, *аграрни операции и катастар* - 20603, *просторно планирање и уредување на населби* - 20604, *виша геодезија* - 20605 и *друго* - 20609, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 02-2/91-35, донесена на 28.2.2020 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Златко Србиноски, редовен професор на Градежниот факултет во Скопје, проф. д-р Лазо Димов, редовен професор на Градежниот факултет во Скопје и проф. д-р Јован Јованов, редовен професор на Градежниот факултет во Скопје (во пензија).

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научните области: *нижа геодезија* - 20600, *аграрни операции и катастар* - 20603, *просторно планирање и уредување на населби* - 20604, *виша геодезија* - 20605 и *друго* - 20609, се пријави д-р Златко Богдановски, дипл. геод. инж., доцент на Градежниот факултет во Скопје.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатот доц. д-р Златко Богдановски е роден на 2.5.1978 година, во Гостивар. Средно образование завршил во Скопје во градежниот училишен центар „Здравко Цветковски“.

Во 2001 година ги завршил студиите од VI степен по геодезија при Градежниот факултет во Скопје, со што се стекнал со звањето *геодетски инженер*. Школувањето го продолжил на новоотворените студии од VII степен по геодезија на Градежниот факултет во Скопје. Дипломирал на 14.7.2006 година, со просечен успех 8,94.

Кандидатот активно се служи со англискиот и хрватскиот јазик.

Во учебната 2007/2008 се запишал на втор циклус студии по геодезија при Градежниот факултет во Скопје. Студиите ги завршил во 2008 година, со просечен успех 9,68. На 1.12.2008 година го одбрал магистерскиот труд на тема: *Воспоставување на ГПС-основа за определување на геодинамиката на Скопската Колина*.

Докторска дисертација пријавил на 7.6.2009 година на Градежниот факултет во Скопје. Дисертацијата на тема: *Определување на геодинамиката на Скопската Колина брз основа на геодетски мерења* ја одбрал на 3.6.2015 година, пред Комисија во состав: проф. д-р Златко Србиноски (ментор), редовен професор на Градежниот факултет во Скопје, проф. д-р Јован Јованов, редовен професор на Градежниот факултет во Скопје, проф. д-р Лазо Димов, редовен професор на Градежниот факултет во Скопје, проф. д-р Елена

Думова Јованоска, редовен професор на Градежниот факултет во Скопје и проф. д-р Бошко Прибичевиќ, редовен професор на Геодетскиот факултет во Загреб. Со тоа се стекнал со научниот степен доктор на науки од научната област *виша геодезија*.

Во текот на целото студирање бил ангажиран како демонстратор по предметите: *основи на геодезија, геодезија 1, геодезија 2 и просторно планирање*.

На 24.12.2008 година е избран во звањето помлад асистент, а во јуни 2011 година е избран во звањето асистент на Катедрата за виша геодезија при Градежниот факултет во Скопје, во областа виша геодезија.

На 1.9.2015 година, од страна на Наставно-научниот совет на Градежниот факултет во Скопје, избран е за доцент во наставно-научната област *виша геодезија*. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје бр. 1105, од 15.8.2015 година.

Во моментот, кандидатот е доцент на Катедрата за виша геодезија при Градежниот факултет во Скопје.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 1015 од 15.9.2011, 1080 од 1.7.2014 и 1105 од 15.8.2015 година, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

2. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Наставно-образовната дејност на кандидатот д-р Златко Богдановски, датира уште од 2000 година, кога, како студент, бил избран за демонстратор на група предмети на Катедрата за виша геодезија при Градежниот факултет во Скопје.

По запишувањето на новоотворените студии од VII степен по геодезија при Градежниот факултет, бил ангажиран како демонстратор по предметите: *Основи на геодезија, Геодезија 1, Геодезија 2, Геодетска мерна технологија, Просторно планирање и Геодетска пракса 1*.

По вработувањето во 2008 година, активно бил вклучен во изведувањето на аудиторните и практичните вежби по предметите: *Основи на геодезија, Геодезија 1, Геодезија 2, Геодетска мерна технологија, Геодетски подлози, Теориска геодезија 2, Просторно планирање и Геодетска пракса 1* од првиот циклус студии по геодезија. Активно учество имал и во изведувањето на аудиторните и практичните вежби по предметот *Геодезија* од првиот циклус на студии по градежништво и геотехника. Истовремено, на вториот циклус студии по геодезија, активно бил вклучен во изведувањето на практичните задачи по предметите *Глобални позициски системи и Сателитска геодезија*.

Активно учествувал во подготовката на задачите за вежби, колоквиуми и испити, како и при контролата и примањето на изработените годишни задачи, елаборати и графички работи по веќе споменатите предмети.

По изборот во наставно-научното звање доцент, активно учествува во изведувањето на наставата по предметите:

- *Основи на геодезија, Геодезија 1, Геодезија 2, Геодетска мерна технологија, Просторно планирање и Геодетска пракса 1* - на првиот циклус студии по геодезија;
- *Геодезија* - на студиските програми од прв циклус по градежништво и геотехника;

- *Сателитска геодезија и Геодејска пракса* - на студиите од втор циклус по геодезија при Градежниот факултет во Скопје.

Во изминатиот 5-годишен период, кандидатот бил ментор на 28 дипломски трудови, а учествувал во оценка/одбрана на 59 дипломски трудови и 21 магистерски труд.

Другите активности кои припаѓаат во наставно-образовната дејност, релевантни за изборот, се наведени во табелата на Анекс 2 (член 2) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

Научноистражувачка дејност

Д-р Златко Богдановски има објавено вкупно 18 научни труда, од кои 10 труда во меѓународни научни списанија и 8 труда во зборници од меѓународни научни собири. Кандидатот д-р Златко Богдановски бил учесник во 1 меѓународен научен проект.

Д-р Златко Богдановски учествувал на поголем број значајни меѓународни научни собири од областа на геодезијата, каде што презентирал трудови со усна или постерска презентација.

Во изминатиот 5-годишен период, кандидатот бил ментор на 4 магистерски труда.

Називите на трудовите, проектите и слично се наведени во табелата во Анекс 2 (член 3/член 4) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Златко Богдановски активно е активно вклучен во стручно-апликативната работа на Катедрата за виша геодезија при Градежниот факултет во Скопје. Врши стручна ревизија на елаборати и проекти од областа на геодезијата, учествува во изработката на техничка документација за капитални објекти од типот на брани, патишта, мостови, гасоводи итн.

За посебно истакнување е учеството на кандидатот во низа високостручни професионални активности на полето на геодетските оскултации на инженерските објекти и објекти од индустриската геодезија.

Кандидатот д-р Златко Богдановски остварил експертски активности во областа на геодезијата, при што учествувал во изработката на повеќе од 80 програми и елаборати за различни типови геодетски мерења и оскултации. Во изминатиот период, кандидатот бил соработник во ревизијата на 12 проекти од областа на геодезијата.

Кандидатот е актуелен раководител на Одделот за геодезија и математика, раководител на Катедрата за виша геодезија и раководител на Геодетската лабораторија при Градежниот факултет во Скопје.

Во изборниот период, д-р Златко Богдановски учествувал 10 комисии формирани од Наставно-научниот совет на Градежниот факултет во Скопје.

Кандидатот е член на Комората на овластени архитекти и овластени инженери на Република Македонија и член на Македонскиот комитет за високи брани.

Оценка од самоевалуација

Кандидатот ас. д-р Златко Богдановски, во континуитет, добива високи позитивни оценки од анонимно спроведената анкета на студентите на Градежниот факултет.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на доц. д-р Златко Богдановски.

Комисијата особено позитивно го вреднува квалитетот и посветеноста на кандидатот во реализацијата на наставата на Градежниот факултет во Скопје, каде што со своето научно и педагошко делување, доц. д-р Златко Богдановски континуирано ги подигнува образовните стандарди во едукацијата на геодетските, градежните и геотехничките инженери.

За одбележување се и активностите на полето на научноистражувачката и стручно-апликативната работа, достигнувања кои кандидатот потоа успешно ги имплементира во образовниот процес на Градежниот факултет во Скопје.

Постигнатите резултати, како и високите морални и професионални вредности и посветеност кои ги поседува доц. д-р Златко Богдановски, го прават исклучително квалитетен избор за педагог и професор на Градежниот факултет во Скопје.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека доц. д-р Златко Богдановски поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и демонстратори на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избран во звањето вонреден професор во научните области: *нижа геодезија - 20600, аграрни операции и катастар - 20603, просторно планирање и уредување на населби - 20604, виша геодезија - 20605 и друго - 20609.*

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Градежниот факултет во Скопје, доц. д-р Златко Богдановски да биде избран во звањето вонреден професор во научните области: *нижа геодезија - 20600, аграрни операции и катастар - 20603, просторно планирање и уредување на населби - 20604, виша геодезија - 20605 и друго - 20609.*

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Златко Србиноски с.р.

Проф. д-р Лазо Димов с.р.

Проф. д-р Јован Јованов с.р.

О Б Р А З Е Ц 1

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Златко Сретен Богдановски
Институција: Градежен факултет - Скопје
Научна област: нижа геодезија - 20600, аграрни операции и катастар - 20603, просторно планирање и уредување на населби - 20604, виша геодезија - 20605 и друго - 20609

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ – ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР

Ред. Број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	Просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус *	Да
2	Научен степен – доктор на науки од научната област за која се избира Назив на научната област: <u>нижа геодезија - 20600, аграрни операции и катастар - 20603, просторно планирање и уредување на населби - 20604, виша геодезија - 20605 и друго - 20609,</u> поле: <u>геодезија,</u> подрачје: <u>техничко-технолошки науки.</u>	Да
3	Објавени најмалку пет рецензирани научни труда во референтна научна публикација согласно со ЗВО во последните пет години пред објавувањето на конкурсот за избор	Да
3.3.1	Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е објавено во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД 1. Назив на научното списание: Geodetski list 2. Назив на членката на ЕУ/ОЕЦД: Р. Хрватска 3. Наслов на трудот: <i>Određivanje pomicanja Zemljine kore u okolici Skopja s pomoću MAKPOS-ovih referentnih GNSS-postaja</i> 4. Година на објава: 2017	Да
3.3.2	Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е објавено во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД 1. Назив на научното списание: Geodetski list 2. Назив на членката на ЕУ/ОЕЦД: Р. Хрватска 3. Наслов на трудот: <i>Three Days before the Earthquake in Skopje there was a Compression of the Earth's Crust</i> 4. Година на објава: 2018	Да

Ред. Број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
3.5.1	<p>Зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назив на зборникот: Зборник на трудови на 16. Меѓународен симпозиум на ДГКМ 2. Назив на меѓународниот собир: 16. Меѓународен симпозиум на Друштвото на конструктори на Македонија 3. Имиња на земјите: Македонија, Унгарија, Хрватска, Данска, Италија, Канада, Германија, Бугарија, Србија, Црна Гора, Албанија, САД, Шведска, Кина. 4. Наслов на трудот: <i>Geodetic deformation measurements on industrial constructions.</i> 5. Година на објава: 2015 	Да
3.5.2	<p>Зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назив на зборникот: Зборник на трудови на 17. Меѓународен симпозиум на ДГКМ 2. Назив на меѓународниот собир: 17. Меѓународен симпозиум на Друштвото на конструктори на Македонија 3. Имиња на земјите: Македонија, Унгарија, Хрватска, Данска, Италија, Канада, Германија, Бугарија, Србија, Црна Гора, Албанија, САД, Шведска, Кина. 4. Наслов на трудот: <i>Geodetic auscultation on chimneys at „Johnson Matthey“</i> 5. Година на објава: 2017 	Да
3.5.3	<p>Зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји.</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Назив на зборникот: Зборник на трудови на 18. Меѓународен симпозиум на ДГКМ 7. Назив на меѓународниот собир: 18. Меѓународен симпозиум на Друштвото на конструктори на Македонија 8. Имиња на земјите: Македонија, Унгарија, Хрватска, Данска, Италија, Канада, Германија, Бугарија, Србија, Црна Гора, Албанија, САД, Шведска, Кина. 9. Наслов на трудот: <i>Geodetic deformation measurements on „Srbino Bridge“ - Gostivar</i> 10. Година на објава: 2019 	Да

Ред. Број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
4	Претходен избор во наставно-научно звање – доцент, датум и број на Билтен: 15.8.2015 / 1105	Да
5	Има способност за изведување на високообразовна дејност	Да

ЧЛЕНОВИ НА КОМИСИЈАТА

Проф. д-р Златко Србиноски, претседател, с.р.

Проф. д-р Лазо Димов, член, с.р.

Проф. д-р Јован Јованов, член. с.р.

ОБРАЗЕЦ 2

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Златко Сретен Богдановски
 Институција: Градежен факултет - Скопје
 Научно подрачје: техничко-технолошки науки
 Научно поле: геодезија
 Научна област: нижа геодезија - 20600, аграрни операции и катастар - 20603, просторно планирање и уредување на населби - 20604, виша геодезија - 20605 и друго - 20609

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ (НО)

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
I	Одржување на настава	68,35
I.1	Учебна 2015/2016 година	14,65
	<i>Предавања на прв циклус студии:</i>	
1	Основи на геодезија /3	1,80
2	Геодезија 1 /3	1,80
3	Геодезија 2 /2	1,20
4	Геодетска мерна технологија/2	1,20
	<i>Вежби на прв циклус студии:</i>	
1	Основи на геодезија /2	0,90
2	Геодезија 1 /2	0,90
3	Геодезија 2/2	0,90
4	Геодетска мерна технологија /3	1,35
5	Глобални позициски системи /2	0,90
6	Геодетска пракса 1/3	1,30
	<i>Вежби на втор циклус студии:</i>	
1	Сателитска геодезија /2	1,20
2	Мерни системи во менаџмент со недвижности /2	1,20
I.2	Учебна 2016/2017 година	14,05
	<i>Предавања на прв циклус студии:</i>	
1	Основи на геодезија /3	1,80
2	Геодезија 1 /3	1,80
3	Геодезија 2 /2	1,20
4	Геодетска мерна технологија/2	1,20

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
	Вежби на прв циклус студии:	
1	Геодезија 2/2	0,90
2	Геодетска мерна технологија /3	1,35
3	Глобални позициски системи /2	0,90
4	Геодетска пракса 1/3	1,30
	Вежби на вториот циклус студии:	
1	Сателитска геодезија /2	1,20
2	Геодетска пракса /2	1,20
3	Мерни системи во менаџмент со недвижности /2	1,20
I.3	Учебна 2017/2018 година	17,05
	Предавања на прв циклус студии:	
1	Основи на геодезија /3	1,80
2	Геодезија 1 /3	1,80
3	Геодезија 2 /2	1,20
4	Геодетска мерна технологија/2	1,20
5	Геодезија (гр.) /2	1,20
	Предавања на прв циклус студии:	
6	Геодезија (гт.) /2	1,20
7	Просторно планирање /3	1,80
	Вежби на прв циклус студии:	
1	Геодезија 2/2	0,90
2	Геодетска мерна технологија /3	1,35
3	Глобални позициски системи /2	0,90
4	Геодетска пракса 1/3	1,30
	Вежби на вториот циклус студии:	
1	Сателитска геодезија /2	1,20
2	Геодетска пракса /2	1,20
I.4	Учебна 2018/2019 година	17,05
	Предавања на прв циклус студии:	
1	Основи на геодезија /3	1,80
2	Геодезија 1 /3	1,80
3	Геодезија 2 /2	1,20
4	Геодетска мерна технологија/2	1,20
5	Геодезија (гр.) /2	1,20
6	Геодезија (гт.) /2	1,20
7	Просторно планирање /3	1,80

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
	Вежби на прв циклус студији:	
1	Геодезија 2/2	0,90
2	Геодетска мерна технологија /3	1,35
3	Глобални позициски системи /2	0,90
4	Геодетска пракса 1/3	1,30
	Вежби на вториот циклус студији:	
1	Сателитска геодезија /2	1,20
2	Геодетска пракса /2	1,20
I.5	Учебна 2019/2020 година	5,55
	Предавања на прв циклус студији:	
1	Основи на геодезија /3	1,80
2	Геодетска мерна технологија/2	1,20
	Вежби на прв циклус студији:	
1	Геодетска мерна технологија /3	1,35
	Вежби на вториот циклус студији:	
1	Сателитска геодезија /2	1,20
II	Настава во школи и работилници	5,00
1	„Western Balkans Academic Education Evolution and Professional’s Sustainable Training for Spatial Data Infrastructures - BESTSDI”, 27-29.03.2017, Workshop, Skopje, N. Macedonia, Erasmus+ Ka2 Capacity Building of Higher Education in Western Balkan Countries	1,00
2	„Western Balkans Academic Education Evolution and Professional’s Sustainable Training for Spatial Data Infrastructures - BESTSDI”, 3-7.07.2017, Workshop, Split, Croatia, Erasmus+ Ka2 Capacity Building of Higher Education in Western Balkan Countries	1,00
3	„Western Balkans Academic Education Evolution and Professional’s Sustainable Training for Spatial Data Infrastructures - BESTSDI”, 6-8.11.2017, Workshop, Mostar, Bosnia and Hercegovina, Erasmus+ Ka2 Capacity Building of Higher Education in Western Balkan Countries	1,00
4	„Western Balkans Academic Education Evolution and Professional’s Sustainable Training for Spatial Data Infrastructures - BESTSDI”, 26-28.11.2018, Workshop, Pristina, Kosovo, Erasmus+ Ka2 Capacity Building of Higher Education in Western Balkan Countries	1,00
5	„Western Balkans Academic Education Evolution and Professional’s Sustainable Training for Spatial Data Infrastructures - BESTSDI”, 8-10.04.2019, Workshop, Novi Sad, Serbia, Erasmus+ Ka2 Capacity Building of Higher Education in Western Balkan Countries	1,00
III	Консултации со студенти	4,00
	2022*0,002	4,00
IV	Ментор на дипломски работи	5,60
1	28*0,2	5,60

Ред. број	Назив на активност:	Поени
V	Член на комисија за оцена и одбрана на дипломски труд	5,90
1	59*0,1	5,90
VI	Член на комисија за оцена и одбрана на магистерски труд	6,30
1	21*0,3	6,30
	Вкупно (НО)	95,15

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ (НИ)

Ред. број	Назив на активност:	Поени
I	Ментор на магистерски труд	8,00
1	4*2,00	8,00
II	Учесник во меѓународен научен проект	5,00
1	„Western Balkans Academic Education Evolution and Professional’s Sustainable Training for Spatial Data Infrastructures - BESTSDI”, Erasmus+ Ka2 Capacity Building of Higher Education in Western Balkan Countries, 2016-2019. PR: 574150-EPP-1-2016-1-HR-EPPKA2-CBHE-JP	5,00
III	Научно стручни трудови	56,00
III.1	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две тре-тини од вкупниот број на членови	40,00
1	Zlatko Srbinoski, Zlatko Bogdanovski , „Basic formulas and usage of Lambert normal conic projection with two standard parallels for territory of the Republic of Macedonia”, Scientific Journal of Civil Engineering volume 6, issue 1, July 2017. ISSN: 1857-839X	5,00
2	Zlatko Srbinoski, Zlatko Bogdanovski , Boris Tundzev, Sasho Dimeski, Filip Kasapovski „Geodetic projects as part of main project for new basic leveling network”, Scientific Journal of Civil Engineering, volume 6, issue 2, December 2017. ISSN: 1857-839X	5,00
3	Zlatko Srbinoski, Zlatko Bogdanovski , „World Projecting System - Standards and Usage”, Scientific Journal of Civil Engineering, volume 6, issue 2, December 2017. ISSN: 1857-839X	5,00
4	Filip Kasapovski, Zlatko Srbinoski, Lazo Dimov, Zlatko Bogdanovski , Tome Gegovski, „Vertical crustal movements in seismic active regions”, Scientific Journal of Civil Engineering, volume 7, issue 2, December 2018. ISSN: 1857-839X	5,00
5	Zlatko Srbinoski, Zlatko Bogdanovski , Filip Kasapovski, Tome Gegovski, „Stereographic projection for territory of the Republic of Macedonia”, Scientific Journal of Civil Engineering, volume 7, issue 2, December 2018. ISSN: 1857-839X	5,00
6	Zlatko Srbinoski, Zlatko Bogdanovski , Filip Kasapovski, Tome Gegovski „Tissot compensation projection for the territory of Macedonia”, Scientific Journal of Civil Engineering, volume 8, issue 1, July 2019. ISSN: 1857-839X	5,00

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
III.1	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови	
7	Zlatko Bogdanovski , Zlatko Srbinoski, „The usage of GNSS for determination of 2D geodynamics changes of Skopje Valley”, Micro, Macro & Mezzo Geo Information, December 2016. ISSN: 1857-9000; EISSN: 1857-9019; UDC: 528:004	5,00
8	Zlatko Bogdanovski , Zlatko Srbinoski, Filip Kasapovski, Tome Gegovski „Precise geodetic measurements on structures of black metallurgy”, Micro, Macro & Mezzo Geo Information, June 2018. ISSN: 1857-9000; EISSN: 1857-9019; UDC: 528:004	5,00
III.2	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји	10,00
1	Zlatko Srbinoski, Zlatko Bogdanovski , Sashe Dimeski, „Large scale geodetic projects in Republic of Macedonia” International Scientific Conference GEO 2016 and XXIX Meeting of Serbian surveyors -Professional practice and education in geodesy and geoinformatics, Kopaonik, Serbia 2016.	5,00
2	Z. Srbinoski, Z. Bogdanovski , B. Tundzev, S. Dimeski, F. Kasapovski „New basic leveling network of the Republic of Macedonia”, International Jubilee Scientific Conference 75 th Anniversary of UACEG - Annual of the University of architecture, civil engineering and geodesy, Sofia, Bulgaria 2017.	5,00
III.3	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир	6,00
1	Boris Tundzev, Zlatko Bogdanovski , Zlatko Srbinoski, „Quality management systems in geodesy”, 2 nd International Interdisciplinary Scientific Conference - The Western Balkans Meets the EU: Ongoing Inside Geodetic Domain and Sustainable Development, Zagreb, Croatia, 25.11.2015	2,00
2	Златко Србиноски, Златко Богдановски , „Геодетска оскултација на браната „Матка””, Четврти конгрес за високи брани организиран од Здружение Македонски комитет за големи брани (ЗМКГБ), ISBN 978-608-65373-6-4, 2017	2,00
3	Томе Геговски, Златко Богдановски , Златко Србиноски, Филип Касаповски, „Геодетска оскултација на хидројаловишната брана „Тополница””, 12 ^{то} Сове-гување за водостопанство и хидротехника организирано од Здружение Македонски комитет за големи брани (ЗМКГБ), ISBN 978-608-65373-8-8, Скопје, 2019	2,00
IV	Учество на научен/стручен собир со реферат (постер)	1,50
1	16. Меѓународен симпозиум на Друштвото на градежни конструктори на Македонија, Охрид, Р Македонија, 2015	0,50
2	17. Меѓународен симпозиум на Друштвото на градежни конструктори на Македонија, Охрид, Р Македонија, 2017	0,50
3	18. Меѓународен симпозиум на Друштвото на градежни конструктори на Македонија, Охрид, Р Македонија, 2019	0,50
	Вкупно:(НИ)	70,50

СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ (СП)

Ред. Број	Назив на активноста:	Поени
I	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, су-первизија, технички извештаи, вешт наод и мислење, стручно мислење, проценка на капитал, систематизација, методологија	1,00
1	Стручна ревизија на група предметни програми од студиската програма по геодезија при СГУ „Здравко Цветковски“ преку Министерството за образование и наука на РСМ, 2019	1,00
II	Основни проекти, елаборати, ревизии, стручни мислења и проектни програми	90,00
1	Елаборат за геодетско обележување на градежна линија за објекти од „Порше - Македонија“, 2015	2,00
2	Елаборат за геодетско обележување на влезна и излезна рампа со сообраќајно решение на паркингот од Градежен факултет - Скопје, 2015	2,00
3	Геодетска оскултација на браната „Отовица“ - Велес, 2015	2,00
4	Елаборат за алимански мерења на браната „Прилеп“ - Прилеп, 2015	2,00
5	Геодетска оскултација на оцакот и носачите на котелот во ТЕЦ „Осломеј“ - Кичево, 2015-2018, 3*2,00	6,00
6	Геодетска оскултација на хидројаловишна брана „Тополница“, Рудник Бучим, Радовиш, 2016-2019, 6*2,00	12,00
7	Елаборат за геодетски мерења на печка бр. 4 во Макстил АД - Скопје, 2016	2,00
8	Елаборат за геодетски мерења на туркачите од печка бр. 1 во Макстил АД - Скопје, 2016	2,00
9	Елаборат за трансформациски параметри за оперативен полигон за патниот правец Крупиште - Пробиштип, 2016	2,00
10	Елаборат од нивелмански мерења на браната „Лисиче“ - Велес, 2017	1,00
11	Елаборат од геодетска оскултација на брана „Матка“- Скопје, 2015-2019, 6*2,00	12,00
12	Проект за геодетски мрежи за обележување и оскултација на објекти на патот Градско - Прилеп, 2018, 3*2,00	6,00
13	Геодетска оскултација на браната „Глажња“, Липково, Куманово, 2018	2,00
14	Геодетска оскултација на браната „Градче“, Кочани, 2018	2,00
15	Геодетска оскултација на браната „Калиманци“, М. Каменица, 2018	2,00
16	Геодетска оскултација на браната „Липково“, Липково, Куманово, 2018	2,00
17	Геодетска оскултација на браната „Мангово“, Радовиш, 2018	2,00
18	Геодетска оскултација на браната „Палурци“, Богданци, 2018	2,00
19	Геодетска оскултација на браната „Ратевска река“, Берово, 2018	2,00
20	Изработка на геодетска ситуација како дел од проектна докумен-тација за водоводен приклучок на спортската сала сместена во кам-пусот на УКИМ, Скопје, 2019	4,00
21	Елаборат за геодетски мерења за изведба на градежни работи заради тековно одржување на плоштадот и сервисната улица во кампусот на УКИМ, Скопје, 2019	4,00
22	Изработка на проектна програма на геодетски активности за потребите при санација, реставрација и конзервација на културно-историско добро Скопски аквадукт, Скопје, 2019	2,00

Ред. Број	Назив на активноста:	Поени
23	Изработка на проектна програма на геодетски активности за потребите при изработка на конзервациски проект за објектот „Тврдина Кале - јужен бедем“ во Скопје, Скопје, 2019	2,00
24	Елаборат од геодетски мерења за определување невертикалност на столбови од Аквадуктот во Скопје, Скопје, 2019	4,00
25	Елаборат за трансформациски параметри за оперативен полигон за изградба на транспортна лента од Рудник Бучим до Рудник Боров Дол, 2019	2,00
26	Проект за геодетска мрежа за обележување и оскулгација на мост на патот од клучка Средно Коњари до регионален пат Р2136, Скопје, 2019	2,00
27	Извештај од извршена ревизија на техничка документација - Геодетски елаборат за оперативен полигон за државен пат Р2133, делница Ропалце - Матејче, 2019	0,50
28	Извештај од извршена ревизија на техничка документација - Проект за геодетско обележување за државен пат Р1206, делница Карпалак - Желино, 2019	0,50
29	Извештај од извршена ревизија на техничка документација - Геодетски елаборат за оперативен полигон за државен пат Р1303, делница Кичево - Македонски Брод, 2019	0,50
30	Извештај од извршена ревизија на техничка документација - Проект за геодетско обележување за државен пат Р1303, делница Кичево - Македонски Брод, 2019	0,50
31	Извештај од извршена ревизија на техничка документација - Геодетски елаборат за оперативен полигон за државен пат Р1210, делница Македонска Каменица - Саса, 2019	0,50
32	Извештај од извршена ревизија на техничка документација - Проект за геодетско обележување за државен пат Р1210, делница Македонска Каменица - Саса, 2019	0,50
33	Извештај од извршена ревизија на техничка документација - Проект за геодетско обележување на траса за автопат А2, Гостивар - Кичево, делница Букојчани - Кичево, 2019	0,50
34	Извештај од извршена ревизија на техничка документација - Геодетски елаборат за оперативен полигонски влак за државен пат А4, делница Струмица - Дабиле, 2019	0,50
35	Извештај од извршена ревизија на техничка документација - Геодетски елаборат за оперативен полигон за државен пат Р1210, делница Узем - Тораница, 2019	0,50
36	Извештај од извршена ревизија на техничка документација - Проект за геодетско обележување за државен пат Р1210, делница Узем - Тораница, 2019	0,50
Дејности од поширок интерес		
III	Раководител на внатрешна организациона единица	9,00
1	Раководител на Одделот за геодезија и математика, 2019-2022	3,00
2	Раководител на Катедрата за виша геодезија, 2019-2022	3,00
3	Раководител на Геодетска лабораторија, 2019-2022	3,00

Ред. Број	Назив на активноста:	Поени
IV	Член на факултетска комисија	7,00
1	Член на Комисија за попис на Геодетска лабораторија, 2015-2019, 4*0,5	2,00
2	Член на Конкурсна комисија за спроведување на постапка за запишување на студенти на прв циклус на студиски програми на УКИМ – Градежен факултет - Скопје, 2017 и 2019 г. 2*0,5	1,00
3	Член на Комисија за организација на прослава по повод 70 години постоење на Градежниот факултет во Скопје, 2019	0,50
4	Член на Комисија за I циклус на Градежниот факултет, 2015-2019	0,50
5	Член на Комисија за II циклус на Градежниот факултет, 2016-2019	0,50
6	Член на Наставно-научен колегиум за втор циклус студии на Градежниот факултет, 2019-2022,	0,50
7	Член на Изборна комисија за спроведување избори за декан и продекани на Градежниот факултет, 2019	0,50
8	Член на Комисија за евалуација на Градежниот факултет, 2019-2023	0,50
9	Член на Комисија за уредување на стручно списание на Градежниот факултет, 2019-2022	0,50
10	Член на Дисциплинска комисија на Градежниот факултет, 2017-2019	0,50
	Вкупно:	107,00

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	95,15
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	70,50
СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ	107,00
Вкупно:	272,65

ЧЛЕНОВИ НА КОМИСИЈАТА

Проф. д-р Златко Србиноски, претседател, с.р.

Проф. д-р Лазо Димов, член, с.р.

Проф. д-р Јован Јованов, член. с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ МЕХАНИКА НА КАРПИ ОД АВТОРИТЕ: ПРОФ. Д-Р МИЛОРАД ЈОВАНОВСКИ, ВОНР.ПРОФ. Д-Р ИГОР ПЕШЕВСКИ И ПРОФ. НАУМ ГАПКОВСКИ

Врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет на Градежниот факултет во Скопје, бр.02-2/91-7 од 29.1.2020 год., за членови на Рецензентската комисија за рецензирање на учебникот **МЕХАНИКА НА КАРПИ** од авторите: проф д-р Милорад Јовановски, вонр.проф д-р Игор Пешевски и проф. Наум Гапковски, наменет за студентите на Градежниот факултет, за предметите: Механика на карпи, Подобрување на карпи и Инженерска механика на карпи, избрани се: проф. д-р Спасен Ѓорѓевски и проф. д-р Дарко Мославац.

По добивањето на ракописот и неговото детално разгледување и анализа, до Наставно-научниот совет на Градежниот факултет во Скопје, рецензентите го поднесуваат следниов

ИЗВЕШТАЈ

I. ОПШТ ДЕЛ

Основни податоци за ракописот

Назив на ракописот:	МЕХАНИКА НА КАРПИ
Назив на предметната програма:	Механика на карпи на СП Геотехничко инженерство на прв циклус студии, Подобрување на карпи на СП Геотехничко инженерство на втор циклус студии и Инженерска механика на карпи на СП Градежништво, модул: геотехника на трет циклус студии
Назив на студиската програма:	Геотехничко инженерство и градежништво
Фонд на часови и ЕКТС-кредити (доколку ракописот е наменет за повеќе предмети, да се наведат сите предмети):	3+2, 3+2 и 2+2
Предметот Механика на карпи на Градежниот факултет е задолжителен предмет на прв циклус студии на студиската програма за геотехника со фонд на часови 3+2, број на ЕКТС-кредити 6 и се слуша во II семестар, предметот Подобрување на карпи е избран предмет на втор циклус студии со фонд на часови 3+2, број на ЕКТС-кредити 6 и се слуша во II семестар. Предметот Инженерска механика на карпи на Градежниот факултет е задолжителен предмет на трет циклус студии со фонд на часови 2+2, број на ЕКТС-кредити 6 и се слуша во II семестар	
Реден број на изданието:	прво издание
Општи податоци за ракописот:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 579 страници (формат А4), напишани на компјутер, со големина на фонот 9,5. Текстот е поделен во дваесет и две (22) поглавја и содржи 523 слики и 61 табела. На крај е прикажан богат фонд на литература која е користена при подготовката на учебникот.

РЕЦЕНЗЕНТИ

Проф. д-р Спасен Ѓорѓевски, с.р
Проф. д-р Дарко Мославац, с.р

II. ПОСЕБЕН ДЕЛ ОД РЕЦЕНЗЕНТОТ: ПРОФ. Д-Р СПАСЕН ЃОРЃЕВСКИ

<p>Краток опис на содржината:</p>	<p>Механиката на карпи е една од носечките дисциплини во геотехничкото инженерство заедно со инженерската геологија, механиката на почви и темелењето бидејќи има голема примена при решавањето на проблеми за дефинирање на условите за градба кај објекти на површината на теренот или во подземјето.</p> <p>Таа користи теоретски и практични сознанија од сите сродни научни дисциплини во градежното и геолошкото инженерство, рударството и други индустриски гранки кои се занимаваат со ископ, градба и зачувување на составните елементи на природната средина.</p> <p>Имајќи го предвид овој факт, но и потребата за запознавање на студентите и инженерите со комплексноста на оваа материја, авторите подготвиле учебник насловен како: Механика на карпи.</p> <p>Учебникот содржи многу детали и податоци за теоретските и практичните сознанија за механиката на карпи, методите за подобрување на својствата и состојбите на карпестите маси и за практичната примена на материјата во инженерството.</p> <p>Материјалот е изложен во дваесет и две (22) поглавја, каде што се систематизирани знаењата од оваа област во светот, сè со цел пред студентите и практичарите да се презентира комплексноста на карпестите маси како средина во интеракција со објектите кои се градат на нив или во нив.</p> <p>Со овој учебник, авторите создаваат услови за развој на механиката на карпи и геотехниката кај нас, при што е за истакнување дека ова е веќе трето универзитетско издание на авторите, кои претходно подготвиле и учебници по предметните програми: Општа геологија и Инженерска геологија.</p> <p>Во учебникот, детално се обработени сите потребни својства и состојби на карпестите маси, како нивната испуканост, анизотропија, хетерогеност, напонска состојба, механичкото однесување, носивоста, стабилноста, временски зависното однесување на карпестите маси, методите на геотехничко моделирање, постапките за истражување и проектирање, како и условите за изведба на објекти на површина на теренот и во подземје.</p>
--	--

	<p>На крајот на секое поглавје, авторите презентираат кратки прашања, како водилка за потенцирање на најзначајните аспекти, на кои студентите треба да посветат соодветно внимание.</p> <p>Сите поглавја формираат една конзистента целина, која, како што е претходно истакнато, ќе биде корисна алатка, пред сè, за студентите, но и за примена на механиката на карпи во практиката од инженерскиот кадар.</p>
Оцена за усогласеноста со предметната програма:	Учебникот е усогласен со предметните програми
Предлози за потребни корекции:	Нема
Оцена на ракописот:	Се цени дека учебникот треба да се издаде и да послужи како материјал за наведените предметни програми.
Категоризација:	Учебник
Заклучок со предлог за оправданоста за објавување:	<p>Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 579 страници (формат А4), напишани на компјутер, со фонт Ариел со 9,5.</p> <p>Текстот е презентиран во 579 страници (формат А4), низ дваесет и две (22) поглавја и содржи 523 слики и 61 табела.</p>

Врз основа на изнесеното, чест ми е и задоволство овој ракопис да го поддржам и да го предложам да се отпечати како учебник по предметите Механика на карпи (СП Геотехничко инженерство), Подобрување на карпи (СП Геотехничко инженерство) и Инженерска механика на карпи (СП Градежништво, модул за геотехника), примарно наменет за студентите на Градежниот факултет од прв, втор и трет циклус студии.

Во Скопје, март 2020 година

РЕЦЕНЗЕНТ
Проф. д-р Спасен Ѓорѓевски, с.р.

III. ПОСЕБЕН ДЕЛ ОД РЕЦЕНЗЕНТОТ: ПРОФ. Д-Р ДАРКО МОСЛАВАЦ

<p>Краток опис на содржината:</p>	<p>Ракописот кој е доставен на рецензија се однесува на механиката на карпи како една многу значајна научна и практична дисциплина која, покрај со геотехничкото инженерство, многу е поврзана со тунелоградбата и подземните работи.</p> <p>Нејзиното значење е уште поголемо ако се знае дека е применлива кај сите големи инфраструктурни објекти во градежното и геолошкото инженерство, рударството и други дисциплини. Согласно со овој став, авторите подготвиле учебник насловен како: Механика на карпи, каде што се прикажани многу детално теоретските основи, но и практичната примена на оваа дисциплина при изучување на својствата на карпестите маси кои се значајни за условите за подобрување и изведба на различни објекти во карпестите маси.</p> <p>Материјалот е изложен во дваесет и две (22) поглавја, каде што се прегледно и јасно систематизирани знаењата од оваа област во светот и кај нас.</p> <p>Со ова се создаваат услови за усовршување на студентите на полето на механиката на карпи и геотехниката.</p> <p>Во учебникот, покрај воведните поглавја, каде што е прикажан историјатот на развој на механиката на карпи, обработени се сите потребни својства и состојби на карпестите маси на ниво на монолит, испуканоста, анизотропијата, хетерогеноста, напонска состојба, механичкото однесување на карпите, носивоста, стабилноста, некои од методите на геотехничко моделирање со примена на емпириски, аналитички или нумерички пристапи, како и основите за истражување и проектирање кај карпестите маси. Посебен осврт е прикажан на условите за изведба на објекти на површина на теренот и во подземје.</p> <p>На крајот на секое поглавје, авторите презентираат кратки прашања, со што студентите се насочуваат на најзначајните делови од материјата. Затоа, се цени дека овој учебник ќе биде корисна алатка за студентите и инженерите од практиката.</p>
<p>Оцена за усогласеноста со предметната програма:</p>	<p>Учебникот е усогласен со предметните програми</p>

Предлози за потребни корекции:	Нема
Оцена на ракописот:	Се цени дека учебникот треба да се издаде и да послужи како материјал за наведените предметни програми.
Категоризација:	Учебник
Заклучок со предлог за оправданоста за објавување:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 579 страници (формат А4), напишани на компјутер, со фонт Ариел со 9,5. Текстот е презентираан во 579 страници (формат А4), низ дваесет и две (22) поглавја и содржи 523 слики и 61 табела.

Врз основа на изнесеното, чест ми е и задоволство овој ракопис да го поддржам и да го предложам да се отпечати како учебник по предметите Механика на карпи (СП Геотехничко инженерство), Подобрување на карпи (СП Геотехничко инженерство) и Инженерска механика на карпи (СП Градежништво, модул за геотехника), примарно наменет за студентите на Градежниот факултет од прв, втор и трет циклус студии.

Во Скопје, март 2020 година

РЕЦЕНЗЕНТ,
Проф. д-р Дарко Мославац с.р

ПРЕГЛЕД
НА ОДОБРЕНИ МАГИСТЕРСКИ ТЕМИ НА ГРАДЕЖЕН ФАКУЛТЕТ - 487.
СЕДНИЦА НА ННС ОД 26.2.2020

дбр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1	Душица Накова, дипл. геод. инж.	Критериуми за надворешна доверливост кај наменските геодетски мрежи	CRITERIA FOR EXTERNAL RELIABILITY OF GEODETIC NETWORK FOR SPECIAL PURPOSES	проф. д-р Лазо Димов, Градежен факултет	28.2.2020 0202/91-30
2	Љупка Костадинова, дипл. град. инж.	Влијание на елементите на патот врз бројот на сообраќајните незгоди	THE IMPACT OF ROAD ELEMENTS ON THE NUMBER OF TRAFFIC ACCIDENTS	проф. д-р Слободан Огњеновиќ, Градежен факултет	28.2.2020 0202/91-29
3	Ангелко Стојановски, дипл. град. инж.	Анализа на биаксијално товарени спрегнати столбови преку дијаграми на интеракција според Еврокод 4	Analysis of composite columns loaded by biaxial action using diagrams of interactions according to Eurocode 4	проф. д-р Тони Аранѓеловски, Градежен факултет,	28.2.2020 0202/91-31

ПРЕГЛЕД

НА ПРИФАТЕНИ ТЕМИ ЗА МАГИСТЕРСКИ ТРУД НА ЕКОНОМСКИОТ ФАКУЛТЕТ – СКОПЈЕ

Ред. Бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. На одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Христијан Дургутов	„Финансиска и кредитна анализа при проектно финансирање на градежните компании“	“Financial and credit analysis of project financing of construction companies”	проф. д-р Елена Наумовска	02-612/2 од 28.02.2020 година
2.	Кристина Таковска	„Анализа на детерминантите на вредноста на цената на акцијата на Макпетрол А.Д. Скопје“	“ Analysis of the Makpetrol A.D. Skopje stock price determinants ”	проф. д-р Кирил Јовановски	02-409/2 од 28.02.2020 година
3.	Евгенија Чулева	„Нови трендови на финансирање на малите бизниси и импликации за македонските компании“	“ The new trends in small business financing and their implication on Macedonian companies ”	проф. д-р Александра Јанеска Илиев	02-262/2 од 28.02.2020 година
4.	Емир Реџепагиќ	„ Одржливо претприемништво и иновации за концептот на „паметен“ град: Студија на случај на Општина Центар “	“Sustainable entrepreneurship and innovation about the concept of ‘smart’ city: Case study of Centar Municipality”	проф. д-р Стојан Дебарлиев	02-407/2 од 28.02.2020 година
5.	Зоја Пандовска Стојановска	„Предвидување на апсентизмот и презентизмот на вработените врз основа на минати појави“	“Predicting employee absenteeism and presenteeism by past occurrences ”	проф. д-р Љупчо Ефтимов	02-383/2 од 28.02.2020 година

6.	Елена Стојковска	„ Улогата на социјалните мрежи во дигиталната трансформација на менаџментот на човечките ресурси“	“ The role of social networks in digital transformation of human resources management”	проф. д-р Никола Левков	02-422/2 од 28.02.2020 година
7.	Кристијан Кожески	„Анализа на пазарот на труд со посебен осврт врз продуктивноста и компензацијата на трудот“	„Labor market analysis with particular emphasis on productivity and labor compensation“	проф. д-р Борче Треновски	02-429/2 од 28.02.2020 година
8.	Константин Какуринов	„ Анализа на когнитивните способности за препознавање, репрезентација и разбирање на брендот како социјален симболизам кај децата “	„Analysis of the cognitive capabilities of recognition, representation and understanding of the social brand symbolism among children“	проф. д-р Ежени Брзовска	02-292/2 од 28.02.2020 година
9.	Тања Костоска	„ Гарантните шеми од Европскиот инвестициски фонд како инструмент за ублажување на кредитниот ризик “	„Guarantee schemes of the European Investment Fund as a credit risk mitigation instrument“	проф. д-р Александар Наумоски	02-306/2 од 28.02.2020 година
10.	Андреј Мајнов	„Оптимизација на портфолио на акции: примена на непараметарски пристап на македонската берза“	„Stock portfolio optimization: application of non – parametric approach to the Macedonian stock exchange“	проф. д-р Виолета Цветкоска	02-612/2 од 28.02.2020 година
11.	Мико Кацарски	„Анализа на влијанието на имплементацијата на Солвентност 2 во креирањето на развоен бизнис модел во осигурувањето на живот – случај на Кроација	„Analysis of the impact of the implementation of Solvency II in creating of a development business model in the life insurance – the case of Croatia Insurance Life,,	проф. д-р Игор Ивановски	02-305/2 од 28.02.2020 година

		Осигурување живот“			
12.	Ивица Ивковски	„Менаџирање со етичките аспекти во осигурителната дејност“	„Managing the ethical aspects of the insurance business“	проф. д-р Леонид Наков	02-216/2 од 28.02.2020 година

ПРЕГЛЕД

НА ПРИФАТЕНИ ТЕМИ ЗА ИЗРАБОТКА НА ДОКТОРСКИ ДИСЕРТАЦИИ НА ЕКОНОМСКИОТ ФАКУЛТЕТ – СКОПЈЕ

Ред. Бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. На одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	М-р Калтерина Абази Јусуфи	„Факторите кои влијаат врз профитабилноста на банкарскиот систем во Република Северна Македонија и избрани земји од Југоисточна Европа“	“Factors that influence the profitability of the banking system in the Republic of North Macedonia and the selected countries from South East Europe”	проф. д-р Трајко Славески	02-2161/3 од 04.12.2019 година

ПРЕГЛЕД

НА ПРИФАТЕНИ ТЕМИ ЗА ИЗРАБОТКА НА ДОКТОРСКИ ДИСЕРТАЦИИ НА ЕКОНОМСКИОТ ФАКУЛТЕТ – СКОПЈЕ

Ред. Бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. На одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	М-р Мила Георгиевска Цветановска	„Влијанието на факторите за привлекување и факторите за одбивање врз степенот на одлив на медицинскиот персонал од јавно здравство во Република Северна Македонија“	“The influence of both the factors attracting and the factors rejecting the degree of brain-drain of the medical staff in the public health system of the Republic of North Macedonia”	проф. д-р Предраг Трпески	02-461/9 од 28.02.2020 година

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ДВА НАСТАВНИКА ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ ВО НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ ИНТЕРНА МЕДИЦИНА И ХЕПАТО-ГАСТРОЕНТЕРОЛОГИЈА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Медицински факултет, објавен во весниците „Вечер“ и „Коха“ на 11.11.2019 година, за избор на 2 наставника во сите наставно-научни звања по предметите од наставно-научните области: интерна медицина и гастроентерохепатологија, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 02-5520/41, донесена на 10.12.2019, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Викторија Чалоска Иванова, проф. д-р Мери Трајковска, проф. д-р Магдалена Генадиева Димитрова, проф. д-р Марија Вавлукис и проф. д-р Весна Герасимовска. На објавениот конкурс за избор на две лица во наставно-научно звање во научните области интерна медицина и хепато-гастроентерологија, во предвидениот рок се пријавија доц. д-р Калина Гривчева Старделова и доц. д-р Ѓорѓи Дереван.

Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација, го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Доц. д-р Калина Гривчева Старделова

Биографски податоци и образование

Калина Гривчева Старделова е родена на 1.5.1963, во Скопје. Средно образование завршила во Скопје, гимназија „Орце Николов“. Со високо образование се стекнала на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, во 1987 година.

На Медицинскиот факултет во Скопје во 2006 година го одбрала јавниот труд. Докторската дисертација ја одбрала на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје во 2014 година, со што се стекнала со научниот степен доктор на науки од научна област хепатогастроентерологија. Активно се служи со англискиот и српскиот јазик.

1. Научни, стручни и педагошки остварувања

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Медицински факултет, Катедра за интерна медицина, д-р Калина Гривчева Старделова изведува вежби (настава, вежби, теренска настава, итн.) на студиските програми за медицинари, стоматолози, високи медицински сестри и логопеди.

Во 2009 е поканет предавач на семинарот „Воспалителни цревни заболувања“ на Медицинскиот факултет во Осиек, Република Хрватска.

Во 2010 година се стекнала со звањето примариус, највисоко звање во областа на медицинската струка

Во мај 2015 е избрана во наставно-научното звање доцент на Медицинскиот факултет.

Едукатор е и ментор на специјализанти по интерна медицина и гастроентерохепатологија.

Во јуни 2019 е добитник на Плакета од Универзитетот во Мостар за исклучителен придонес во развојот на Универзитетот преку истакната работа во научното и стручното поле.

Научноистражувачка дејност

Д-р Калина Гривчева Старделова има објавено вкупно 41 научен труд од гастроентеролошката област, од кои 5 научни труда во научни списанија со импакт-фактор (фактор на влијание), 10 труда во меѓународни научни списанија,

5 труда во меѓународни научни публикации и 24 труда во зборници од научни собири.

Еден е од авторите на Guidelines for Enteral and Parenteral Nutrition in IBD на Европското здружение за ентерална и парентерална исхрана, ESPEN, објавени во декември 2016, во Clinical Nutrition, публикација на Elsevier.

Автор е на поглавје за Гастроентеропанкреатични невроендокрини тумори во учебник за интерна медицина, во фаза на печатење.

Учествува со презентации на национални и меѓународни конгреси.

Д-р Калина Гривчева Старделова бил национален координатор на еден меѓународен научен проект, а учествувала и како член во три меѓународни научни проекти.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Калина Гривчева Старделова активно е вклучена во стручно-апликативната работа на Адриатик клуб за клиничка нутриција, во три наврати е организатор на базичните курсеви на Адриатик клубот во Охрид (2005, 2010 и 2019) и активно учествува со предавања во работата на курсевите. Врши стручна настава и во рамките на работата на Здружението на матични доктори на Македонија.

Д-р Калина Гривчева Старделова остварила експертски активности со превод на поглавје на книгата: Oxford Handbook of Practical Drug Therapy: Duncan Ricards, Jeffrey Aronson, Chapter 1- Gastroenterology, 24-73, 2012.

Стручно усовршување во странство остварила со студиски престој во Белград, во Универзитетската болница „Бежаниска коса“.

Особена активност покажува во дејностите од поширок интерес. Активно е вклучена во работата на стручни комисии и работни групи при Лекарската комора на Македонија:

- претседател на општински одбор 2 при Лекарската комора на Македонија во периодот од 2012 до 2016 и од 2017;

- член на комисија за реформи во здравство;

- претседател на подкомисија за реформи во терциерно здравство од 2012 до 2016;

- член на работна група за подготвување на закон за докторска дејност;

- претседател на Лекарска комора на Македонија од мај 2017;

Член е на уредувачкиот одбор на: „Oficjalne pismo Polskiego Towarzystwa Zywienia Pozajelitowego i Dojelitowego“ од Полска, „Archives of Gastroenterohepatology“ од Србија, како и рецензент на 14 рецензии на „Clinical Nutrition & Clinical Nutrition ESPEN“ публикувано од ELSEVIER.

Претседател е на Македонското здружение за ентерална и парентерална исхрана.

Член е на советот на Адриатик клуб за клиничка исхрана, советот на Европското задружение за ентерална и парентерална исхрана, како и член, претставник за Македонија во Националниот форум при Европското гастроентеролошко здружение.

Претседател е на Advisory board за невроендокрини тумори во Клинички центар-Скопје.

О Б Р А З Е Ц 1

**ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: *Калина Васил Гривчева Старделова*
(име, татково име и презиме)

Институција: *Медицински факултет- Скопје*
(назив на факултетот/институтот)

Научна област: *интерна медицина, гастроентерохепатологија*

**ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ –
ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР/НАУЧНО ЗВАЊЕ – ВИШ НАУЧЕН
СОРАБОТНИК**

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	<p>Просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус *</p> <p>Просечниот успех на прв циклус изнесува: <u>8,15</u></p> <p>Просечниот успех на втор циклус изнесува: _____</p> <p>Просечниот успех изнесува _____ за интегрираните студии.</p>	
2	<p>Научен степен – доктор на науки од научната област за која се избира</p> <p>Назив на научната област: <u>медицина</u>, поле <u>интерна медицина</u>, подрачје <u>гастроентерохепатологија</u>.</p>	
3	<p>Објавени најмалку пет рецензирани научни труда во референтна научна публикација согласно со ЗВО во последните пет години пред објавувањето на конкурсот за избор</p>	да
3.1	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на</p>	

	<p>интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование</p> <p>1. 1. Назив на научното списание: <u>Contributions</u></p> <p>2. Назив на електронската база на списанија: <u>pubMed</u></p> <p>3. Наслов на трудот: <u>Remission of Late-onset post-liver transplantation Non-Hodgkin Lymphoma: A Case Report</u></p> <p>4. Година на објава: <u>2019</u></p> <p>2. 1. Назив на научното списание: <u>Open Access Maced. J Med Sci</u></p> <p>2. Назив на електронската база на списанија: <u>pubMed</u></p> <p>Наслов на трудот: <u>Atorvastatin in combination with Pegulated Interferon and Ribavirin Provided High Rate of `Sustained Virological Response in Patients with Genotype 3 Hepatitis C Virus,</u></p> <p>1. Година на објава: <u>2019</u></p>	
3.2	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови</p> <p>1. 1. Назив на научното списание: <u>Македонски Медицински Преглед-</u></p> <p>2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): <u>Уредувачки одбор од вкупно 23 члена, Северна Македонија 9, Хрватска 2, УСА 3, Словенија 1, Србија 1, Англија 2, Албанија 1, Германија 1, Данска 1, Бугарија 1, Република Српска 1</u></p>	

	<p>3. Наслов на трудот: <u>Споредба на терапија со Ботулинум токсин А, локален Нифедипин во комбинација со Лидокаин и мануелна анална дилатација во третман на појавата на крвавење кај пациенти со примарни хронични анални фисури</u></p> <p>4. Година на објава: <u>2018</u></p> <p>2.</p> <p>1.Назив на научното списание: <u>Македонски Медицински Преглед-</u></p> <p>2.Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): <u>Уредувачки одбор од вкупно 23 члена, Северна Македонија 9, Хрватска 2, УСА 3, Словенија 1, Србија 1, Англија 2, Албанија 1, Германија 1, Данска 1, Бугарија 1, Република Српска 1</u></p> <p>3. Наслов на трудот: <u>Small Intestinal Bacterial Overgrowth in patient with Blind-Loop Syndrome</u></p> <p>4. Година на објава: <u>2018</u></p>	
<p>3.3</p>	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е објавено во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД</p> <p>1.Назив на научното списание: <u>Clinical Nutrition</u></p> <p>2.Назив на членката на ЕУ/ОЕЦД <u>Европско здружение за енетрална и парентерална исхрана, публикувано од Elsevier</u></p> <p>3. Наслов на трудот: <u>ESPEN guideline: Clinical nutrition in inflemmatory bowel disease</u></p> <p>4. Година на објава: <u>2017</u></p>	
<p>3.5</p>	<p>Зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји</p> <p>1.Назив на зборникот: <u>»Risk Managment in Medical Practice-complications, omissions, failures»</u></p>	

	<p><u>«Emergency Conditions- Timelines, Accessibility and Quality, as Prevention of Medical Omissions»</u> 2.Назив на меѓународниот собир: <u>The forth Scientific and Practical Conference of the Bulgarian Medical Association</u> 3.Имиња на земјите: <u>Бугарија, Англија, Холандија, Македонија</u> 4. Наслов на трудот: <u>The Risk Management in the Medical Practice-Report from Macedonia</u> 5. Година на објава: <u>2018</u></p>	
4	Претходен избор во наставно-научно звање – доцент, датум и број на Билтен: 10. 4.2015.	
5	Има способност за изведување на високообразовна дејност	ДА

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Викторија Чалоска Иванова с.р.
 Проф. д-р Мери Трајковска, с.р.
 Проф. д-р Магдалена Генадиева
 Димитрова, с.р.
 Проф. д-р Марија Вавлукис с.р.
 Проф. д-р Весна Герасимовска с.р.

О Б Р А З Е Ц 2

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО И
НАСТАВНО-СТРУЧНО ЗВАЊЕ**

Кандидат: Калина Васил Гривчева Старделова
(име, татково име и презиме)

Институција: Медицински факултет- Скопје
(назив на факултетот/институтот)

Научна област: интерна медицина-гастроентерохепатологија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	<p>Одржување на настава - од прв циклус студии</p> <p>Клиничко испитување: 3x2x5x0,04=1,2 Интерна медицина : медицинари 3x2x5x0,04=1,2 Стоматолози 1x2x5x0,04= 0,4 Медицински сестри 6x5x0,04= 1,2 Стручни логопеди 2x5x0,04=0,4 Медицинска диететика 6x5x0,04=1,2</p> <hr/> <p style="text-align: right;">5,6</p> <p>- од втор циклус студии Специјализанти по интерна медицина 2x2x5x0,05= 1 Специјализанти по гастроентерохепатологија 2x2x5x0,05=1</p>	7,6
	<p>Настава во школи и работилници</p> <p>11th Adriatic CCN Course, Dubrovnik, Croatia, 2015; предавач;1,5 13th Adriatic CCN Course, Limassol, Cyprus, 2018; предавач;1,5 14th ACCN Cours of Clinical Nutrition, Ohrid, 2019- предавач; 1,5</p> <p>ESPEN: LLL Course: Approach to Oral and Enteral Nutrition in Adults, 2018, Zagreb Croatia- пратиципant 1</p>	5,5

	ESPEN: LLL Course: Nutrition Support in the Perioperative Period, Arandjelovac, Serbia, 2018- партиципант 1	
2.	Одржување на вежби (лабораториски, клинички, аудиториски или изработка на семинарски труд) Клиничка пракса 400 часа 400x0,06	24
10.	Член на комисија за оцена или одбрана на специјалистичка работа Специјалистички испит, член на три комисији, Супспецијалистички испит, член на три комисији 6x0,2	1,2
11.	Ментор на дипломска работа Ментор на три дипломски работи на студиски програми стручни студии за дипломирани медицински сестри	0,6
12.	Ментор на специјалистичка работа Ментор на пет специјализанти по интерна медицина/гастроентерохепатологија (5x1)	5
13.	Ментор или едукатор на здравствена работа Едукатор на 19 специјализанти (19x6x15x0,08)	136,8
15.	Позитивно рецензиран универзитетски учебник - коавтор Интерна медицина, поглавје за гастроентеропанкреатични тумори (во печат)	6
Вкупно		187,7

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Раководител на национален научен проект Научно истражувачки проект под наслов Клиничка	6

	<p align="center">подхранетост- ризик во лекување на пациентите (2018-2021)</p>	
<p align="center">2.</p>		
	<p>Трудови со оригинални научни резултати, објавен во научно списание кое има импакт фактор за годината во која е објавен трудот, во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и које е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се : Ebsco, Emerald, Scoopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списаниа која ќе ја утврди националниот совет за високо образование</p> <p>1. Alastair Forbes, Joahna Escher, Xavier Hebuterne, Stanislaw Klek, Zeljko Krznic, Stephane Schneider, Raanan Shamir, Kalina Stardelova, Nicolette Wierdsma, Anthony E. Wiskin, Stephan C. Bishop: ESPEN guideline: Clinical nutrition in inflammatory bowel disease; Clinical Nutrition 36(2017)321-347/ импакт фактор 6,8</p> <p>2. Beti Todorovska, Viktorija Calovska Ivanova, Magdalena Dimitrova Genadieva, Mei Trajkovska, Rozalinda Popova Jovanovska, Kalina Grivcheva Stardelova, Fana Licoska Josifovic, Vladimir Andreevski, Elena Curakova Ristevska, Nenad Joksimovic: Atorvastatin in combination with Pegylated Interferon provided high rate of sustained virological response in patients with genotype 3 Hepatitis C virus: Mac. Journal of Medical Sciences: 2019; 459 eISSN 1857-9655</p>	<p align="center">10,4</p> <p align="center">3</p> <p align="center">3</p>

	<p>3. Kalina Grivcheva Stardelova, Aleksandar Stojanovic, Rozalinda Popova Jovanovska, Sonja Stavric, Magdalena Dimitrova, Neda Milevska, Vladimir Serafimoski: Remission of late-onset post-liver transplantation Non-Hodkin Lymphoma: Contributions, Sec of Med, Sci. XL 1, 2019; 67-7</p>	
	<p>Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови</p> <p>1. Emilija Nikolovska, Rozaninda Popova Jovanovska, Zoran Karadzov, Viktorija Calovska, Meri Trajkovska, Darko Dzambaz, Mitko Miloshevski, Ljubomir Ognjenovic, Georgji Deriban, Magdalena Genadieva Dimitrova, Elena Curakova, Dafina Janevska, Ance Volkanovska, Kalina Grivcheva Stardelova:Solid Pseudopapillary tumor od pancreas with anomaly of hepatic portal vein in young female patient: Case report: Mak. Med. Pregled 2018; 72(1):43-48</p>	<p>3</p>
	<p>2.Vladimir Andreevski, Nenad Joksimovic, Magdalena Genadieva Dimitrova, Rozalinda Popova, Nikola Jankulovski, Gjorgji Jota, Beti Todorovska, Kalina Grivcheva Stardelova, Atip Ramadani: Comparison od</p>	<p>3</p>

	<p>therapy with botulinum toxin A, local Nifedipine in combination with Lidocaine and manuel anal dilatation in treatment of bleeding occurence in patients with primary chronic anal fissures; Mak. Med. Pregled 2018; 72(3):110-117</p>	
	<p>3. Ivana Milicevic, Goran Stefanovski, Vladimir Andreevski, Kalina Grivcheva Stardelova, Magdalena Genadieva Dimitrova, Gjorgji Deriban, Mihajlo Rodzevski, Julijana Petrovska: Small intestinal bavterial overgrowth in patient with blind loop Syndrome, Mak. Med Prgled, 2018, 72(3): 150-152</p>	3
	<p>4. Licoska Josifovic Fana, Popova Jovnovska R, Calovska Ivanova V, Trajkovska M, Stardelova Grivcheva K, Dimitrova Genadieva M, Deriban Gj, Todorovska B: Zolloinger-Ellison Syndrome: Case report; Medicus, 2018, Vol.23(3):295-301</p>	3
	<p>Труд со оригинални научни резултати , објавен во стручно/научно- популарно списание</p> <p>5. Медицинска миграција во Македонија- значење на проблемот: Марија Валвукис, Калина Гривчева Старделова, Христијан Костов Vox medicі 13, 2019</p>	1,6
	<p>Трудови со оригинални научни /стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји</p> <p>1.Kalina Stardelova: Extraesophageal GERD; X</p>	3

	Macedonian Congress of Gastroenterology and Hepatology, 2016, Abstract book,	
	2.Chaloska Ivanova V, Totorovska B, Genadieva Dimitrova M, Joksimovic N, Karadjozov A, Antovic S, Mishevski J, Andreevski V, Deriban Gj, Isahi U, Volkanovska A, Janevska D, Miloshevski M, Stardelova K, Popova R, Avramoski V, Lichoska F, Curakova E, Karadzova A, Mishevski P: Complications Following Liver Transplantation- single centre experience Macedonian Congress of Gastroenterology and Hepatology, 2016, Abstract book , IL 06 (21-27)	1,8
	3.Genadieva Dimitrova M, Chalovska Ivanova V, Joksimovic N, Trajkovska M, Todorovska B, Popova R, Miloshevski M, Curakova E, Stardelova K, Andreevski V, Janevska D: Polymorphism and response to therapy in chronic hepatitis C; Macedonian Congress of Gastroenterology and Hepatology, 2016, Abstract book IL 02, (9-13)	1,8
	4.Todorovska B, Caloska I.V, Dimitrova G. M. Popova R, Trajkovska M, Stardelova G.K., Curakova E, Licoska J.F, Joksimovic N: Managment of patients with chronic hepatitis C-our experience Macedonian Congress of Gastroenterology and Hepatology, 2016, Abstract book IL03 (14-16)	1,8
	Рецензија на научен/стручен труд	
	Familial Juvenile Polyposis Syndrome- a case report- Phisioacta (ISSN 1857-5587), 2017- Рецензент	0,2
		0,6

	Clinical Nutrition ESPEN- Review 2019-3reviews	
	<p>Пленарно предавање на научен / стручен собир</p> <p>Доц. д-р Калина Гривчева Старделова Терапевтски одврт на цироза на црни дроб и нејзини компликации, Прва гастроентеролошка средба со меѓународно учество, Здружение на интернисти на Р, Македонија, 2017- пленарно предавање</p> <p>Интердисциплинарно здружение на лекари за добра клиничка пракса. Тема: Исхрана кај компромитирани пациенти, Тотална парентерална и ентерална исхрана 2018, пленарно предавање</p>	<p>2</p> <p>2</p>
	<p>Секциско предавање на научен/стручен собир</p> <p>Стручен состанок на Македонско здружение на гастроентерохепатологија, тема Биолошка терапија во гастроентерохепатологијата, 2018, предавач</p>	<p>1</p>
	<p>Пленарно предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество</p> <p>Kalina Grivcheva Stardelova: The risk managment in the medical practice- Rapport from Macedonia</p> <p>Risk Managment in Medical Practice- complications, omissions, failures;Forth scientific and practical conference of the Bulgarian Medical Association, 2018,</p> <p>2. BiH kongres o debljini s medjunarodnim sudelovanjem i</p>	<p>3</p> <p>3</p> <p>3</p>

	<p>8 Simpozij “ Novosti u gastroenterologiji”, Mostar, BiH 2019, пленарно предавање</p> <p>CRC Conference” Early occurrence of colorectal cancer. Where we are. Where are we going?” 2019 Скопје- пленарно предавање</p>	
	<p>Секциско предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество</p> <p>Гастроентеролошки дани СЛД, 2018, Short Bowel Syndrome- Challenges in treatment-предавач</p>	<p>2</p>
	<p>Учество на научен /стручен собир со реферат - усна презентација</p> <p>Прва балканска школа за педијатри, 2018, Здружение на педијатри на Македонија усна презентација</p> <p>Европска медицинска студентска Асоцијација: Проект “Диференцијална дијагноза: чекор по чекор” Скопје, 2018 предавач</p> <p>24th Symposium of the Central and Eastern European Chambers/Assotiations of Phisicians, Ljubljana, Slovenia, 2017, предавач</p> <p>25th Symposium of the Central and Eastern European Chambers/Assotiations of Phisicians, Prague, Czech Republic, 2018, предавач</p> <p>26th Symposium of the Central and Eastern European Chambers/Assotiations of Phisicians, Budapest, Hungary, 2019, предавач</p>	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>

	<p align="center">- постерска презентација</p> <p>Arta Dakaj, Julijana Petrovska, Mihajlo Rodzevski, Gj Deriban, Genadieva Dimitrova M, Todorovska B, Ugrinovska A, Grivcheva Stardelova K: Endoscopic polypectomy as a treatment of gastric Neuroendocrine tumor-Case report Macedonian Congress of Gastroenterology and Hepatology, 2016,</p> <p>Volkanovska-Nikolovska A, Chaloska Ivanova V, Nikolova D, Nikolovska E, Karadzova Dzambaz A, Miloshevski M, Lichoska Josifovic F, Stardelova Grivcheva K, Deriban Gj: Managment of an adolescent with adenomatous polyposis Syndrome: Report Case; World Congress of gastroenterology, Turk J. Gastroenterol. 2019: 30 (Supl 3): S 549-550</p>	<p>0,5</p>
	Вкупно	69,2

СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	<p>Клиничка или научно-апликативна студија во областа на медицинските науки и здравството - раководител</p> <p>Human Capital Flight: Medical Doctors as Ideal Profession For Brain Drain: Tha Joint Projejt; American- Austrian foundation- Open Medical Institute (AAF-OMI), Doctors Chamber of Macedonia, June 2019,</p>	2
2.	<p>Воведување нова лабораториска/клиничка или јавноздравствена метода во областа на медицинските науки и здравството –</p>	4

	Клиничка потхранетост и третман кај пациенти со ГИТ заболувања	
3.	Воведување нова лабораториска/клиничка или јавноздравствена метода во областа на медицинските науки и здравството – Поставување на PEG кај пациенти со нарушена исхрана	4
4.	Воведување нова лабораториска/клиничка или јавноздравствена метода во областа на медицинските науки и здравството – 24-часовна Ph-метрија кај ГЕРБ	4
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС		
5.	Член на организационен или програмски одбор на научен/стручен собир X Macedonian Congress of Gastroenterology and hepatology With International Participation and EAGEN Postgraduate Course, 2016- International Scientific Committee- член	0,5
6.	Претседател на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир 14 th ACCN Course of Clinical Nutrition, Охрид, Република Северна Македонија, 2019 - Организатор на курсот	2
7.	Претседател на професионална/струкова комора Претседател на Лекарската комора на Република Северна Македонија	2
8.	Декан/Директор Медицински директор на Универзитетската клиника за гастроентерохепатологија	6
9.	Член на факултетска комисија Член на кадров одбор во Деканатот на Медицинскиот факултет во Скопје- претставник од катедрата за интерна медицина	0,5
10.	Учество во комиси и тела на државни и други органи Член на Комисија за еквиваленција и признавање на високообразовни квалификации или дел од високообразовните студии стекнати во странство од научните подрачја на медицинските науки и здравство,	1

	при Министерство за образование на Република Северна Македонија Член на Совет за специјализации при Министерство за здравство на Република Северна Македонија	1
11.	Член на комисија за избор во звања Член на Посебна комисија за доделување на звање примаријус при Министерство за здравство на Република Северна Македонија Рецензентска комисија за избор на насловно звање по предметот Интерна медицина- 2019, член на комисија	0,2 0,2
12.	Учество во изработка на национална програма во одредена област Член на Национален управен комитет за клинички упаствта на Република Македонија, формиран од Министерство за здравство на Република Северна Македонија	3
13.	Награда за научни постигнувања од струкова организација - самостоен Добитник на Плакета на Универзитетот во Мостар, Босна и Херцеговина за придонес во развивањето на Универзитетот преку истакната работа на научно и стручно поле	3
	Вкупно	33,4

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	187,7
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	69,2
СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ	33,4
Вкупно	290,3

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Викторија Чалоска Иванова,
 Проф. д-р Мери Трајковска, с.р.
 Проф. д-р Магдалена Генадиева Димитрова, с.р.
 Проф. д-р Марија Вавлукис с.р.
 Проф. д-р Весна Герасимовска с.р.

Доц. д-р Ѓорги Дерибан

Биографски податоци и образование

Моментално е вработен како лекар супспецијалист на Универзитетската клиника за гастроентерохепатологија во Скопје и како доцент на Катедрата за интерна медицина на Медицинскиот факултет во Скопје, Универзитет “Св. Кирил и Методиј” Скопје .

ЕДУКАЦИЈА

2014, одбрана на докторска дисертација на Медицинскиот факултет во Скопје

Област: тераписка билиопанкреатична ендоскопија

2012, диплома супспецијалист по гастроентерохепатологија

Положен супспецијалистичкиот испит на Универзитетската клиника за гастроентерохепатологија Скопје.

2008, одбрана на магистерски труд на Медицинскиот факултет во Скопје

Област: епидемиолошка студија на воспалителните цревни заболувања во Р. Македонија.

2006, нострификација надипломата од Медицинскиот факултет во Германија

Положен испит: “Gleichwertigkeitsprüfung”

2002, диплома специјалист по интерна медицина, Положен испит на Катедрата за интерна медицина на Медицинскиот факулт во Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј” во Скопје.

1995/96 , Лекарски стаж – 1 год.

1989/95, диплома Медицински факултет Скопје

1989, завршено средно училиште „Никола Карев” Скопје

Средно училиште започнато во Ernst Moritz Arndt Gymnasium (1982) Remscheid, Germany

Основно училиште “Mannesmann Grundschule” (1977-1981) Remscheid, Germany

ПРОФЕСИОНАЛЕН/КЛИНИЧКИ АНГАЖМАН

2016- консултант во Ендоскопскиот оддел во Специјалната болница ЖМК Скопје

2016- консултант во Ендоскопскиот оддел во Универзитетска болница „Св. Наум Охридски” - Скопје

2015- консултант во Ендоскопскиот оддел во Медицински центар-Битола

2013-2014, консултант во Ендоскопскиот оддел во ГОБ 8ми Септември

2012-2013, консултант во Ендоскопскиот оддел во Медицински Центар Прилеп

2011- консултант во Ендоскопскиот во оддел во Медицински центар - Струмица

2008-2010, консултант во Ендоскопскиот кабинет во Медицински центар-Кичево

2007- интернист/Гастроентерохепатолог на УК за ГЕХ Скопје, Македонија

2005-2007, лекар на Одделот за Интерна медицина во St. Josef Hospital, Zell/Germany

2002-2005, специјалист по Интерна медицина на УК за ГЕХ Скопје, Македонија

1996-2002, специјализант по Интерна медицина на УК за ГЕХ Скопје, Македонија

СТУДИСКИ ПРЕСТОЈ ВО СТРАНСТВО

2012 -Observation of therapeutic biliary endoscopic procedures performed at the Endoscopy Unit, Agostino Gemelli Teaching Hospital Rome, prof. Dr. G. Costamagna

2011 -Observation of gastrointestinal endoscopic procedures performed at the Endoscopy Unit, University Hospital AKH Viena Austria, prof. Dr. A. Puspok

2003 -Participation at the JICA Training Course

“Hospital Management” (01.10.2003-10.12.2003, Kurume, Japan)

2002 -Observation of gastrointestinal endoscopic procedures performed at the

Polyclinic for Interdisciplinary Endoscopy, Director Prof. Dr. N. Soehendra, UKE Hamburg

2001 -Young Investigator Market UEGW, Amsterdam

2000 -13. European Intensive Course SMIER, Strasbourg,

1999 -ESGE International Workshop on Advanced Endoscopy; Zagreb,

АКТИВНОСТИ

2000&04 Технички секретар на 2nd and 3rd Macedonian Congress of Gastroenterology and Hepatology with International Participation Ohrid, Macedonia

2003 Технички секретарна “Gastroenterology/Hepatology update” (with Live-Demonstration) at the University Clinic of Gastroenterology Skopje, September 2003 и предавач на тема: “Indications for Upper GI Endoscopy - EPAGE Guidelines”

2001 Технички секретарна Gastroenterology/Hepatology Update Medical Winter School in Ohrid, February 2001, (Organizer Uni. Skopje and Uni. Hamburg, sponsored by DAAD Stability Pact) и предавач на тема: “Peptic Ulcer Bleeding – Indications for Medical, Endoscopic and Surgical Treatment”.

Странски јазици

Германски, англиски

УСНИ ПРЕЗЕНТАЦИИ/ПОКАНЕТ ПРЕДАВАЧ

Adriatic EUS&ERCP Workshop

07-08.06.18 University Hospital Dubrava Zagreb, Croatia

ERCP - what if anatomy is altered?

Gastroenteroloskidani SLD.

11-12.05.2018 Belgrade, Serbia

Duodenoscopyretroflexion method for ERCP in Billroth II anatomy

VII SimpozijumGastroenterologaKosova

01.12.2016 Hotel Emerald, Pristina, Kosova

Endoscopic management of malignant biliopancreatic strictures

Algorithms in gastrointestinal endoscopy and endoscopic ultrasound XII.

Workshop, Clinical hospital center Zagreb, November, 13th, 2015

ERCP in Macedonia.

3rd Serbian Gastroenterology Congress

8-10 October 2015 Belgrade/Serbia

Endoscopic Treatment of Biliary Complications after Cholecystectomy

IX Macedonian Congress of Gastroenterohepatology,

Ohrid, May 2012

Obstructive Jaundice caused by Pancreatic Head Malignancies- arethere predictive factors for successful endoscopic biliary stenting?

5th Congress of the Croatian Society of Gastroenterology , Dubrovnik, April 2009

Epidemiology of Inflammatory Bowel Disease in the Adult Population of the Republic of Macedonia 2003-2007

Endo Club Nord , Hamburg 2006, Video presentation: Unusual Penetration of an Bleeding Antral Ulcer following Endoscopic Hemostasis

VII Macedonian Congress of Gastroenterohepatology, Ohrid, September 2004

“Endoscopic Biliary Stenting as Palliative Treatment in Patients with Unresectable Biliopancreatic Tumors”

“Clinical and Epidemiological Data of Crohn’s Diseases Patients Treated at the Clinic of Gastroenterohepatology in Skopje” Macedonian Medical Congress , Ohrid, Juni 2003,

“Endoscopic Hemostasis in Upper GI Bleedings“

АВТОР НА ПОГЛАВЈЕ ВО КНИГИ

Ѓ.Дерибан

Неоплазми на тенкото црево

Учебник по Интерна медицина, Медицински факултет - Скопје, Билтен бр. 1156 од
01.11.2017 – во фаза на печатење

G.Deriban, T. Marth

“Chapter 11: Whipple’s disease” p 205-217 in

Sequelae and long-term consequences of infectious diseases

edited by Pina M. Fratamico, James L. Smith, and Kim A. Brogarden

American Society for Microbiology Press, 2009 Washington, DC

О Б Р А З Е Ц 1

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: *Ѓорѓи Лјубен Дерибан*
 Институција: *Медицински факултет - Скопје*
 Научна област: *интерна медицина*

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ – ВОПРЕДЕН ПРОФЕСОР/НАУЧНО ЗВАЊЕ – ВИШ НАУЧЕН СОРАБОТНИК

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	<p>Просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус *</p> <p>Просечниот успех на прв циклус изнесува: <u>8,96</u></p> <p>Просечниот успех на втор циклус изнесува: <u>9.5</u></p> <p>Просечниот успех изнесува _____ за интегрираните студии.</p>	ДА
2	<p>Научен степен – доктор на науки од научната област за која се избира</p> <p>Назив на научната област: медицина, поле интерна медицина, подрачје гастроентерохепатологија.</p>	ДА
3	<p>Објавени најмалку пет рецензирани научни труда во референтна научна публикација согласно со ЗВО во последните пет години пред објавувањето на конкурсот за избор</p> <p>1. Side-viewing duodenoscope retroflexion method for bile duct cannulation and sphincterotomy in patient with Billroth II anatomy Digestive Endoscopy, 2018 Jan; 30 (1): 115-116</p> <p>2. Training the Endo-Athlete: An Update in Ergonomics in Endoscopy. Clin Gastroenterol Hepatol. 2018 Jul;16(7):1003-1006.</p> <p>3. Four year results of Conservative treatment⁵ of Benign Structures of the Esophagus siwt Savary Gilliard Technique of Bougienage: Cross-Sectional Study Representing First Experiences in Republic of Macedonia Prilozi 2018 Jul 1;39(1) 29-35</p> <p>4. Small intestinal bacterial overgrowth in patient with blind – loop syndrome MMP, 2018; 72(3)</p>	ДА

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	<p>5. <i>Zollinger Ellison Syndrom: Приказ на случај</i> Medicus, Vol. 23(3) 2018</p> <p>6. <i>Solid pseudopapillary tumor of pancreas with anomaly of hepatic portal vein in young female patient: case report</i> ММР, 2018; 72(1)</p>	
3.1	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование</p> <p>1. Назив на научното списание: Digestive Endoscopy</p> <p>2. Назив на електронската база на списанија: EBSCO</p> <p>3. Наслов на трудот: Side-viewing duodenoscope retroflexion method for bile duct cannulation and sphincterotomy in patient with Billroth II anatomy</p> <p>4. Година на објава: 2018</p>	ДА
3.2	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови</p> <p>1. Назив на научното списание: ММП</p> <p>2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): 23 вкупно 9 од МК, останати USA, UK, Germany, DK, Serbia, Croatia, Albania, Bulgaria.</p> <p>3. Наслов на трудот: Small intestinal bacterial overgrowth in patient with blind –loop syndrome</p> <p>4. Година на објава: 2018</p>	
3.3	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е објавено во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД</p> <p>1. Назив на научното списание: Clin Gastroenterology and Hepatology</p> <p>2. Назив на членката на ЕУ/ОЕЦ: USA</p> <p>3. Наслов на трудот: Training the Endo-Athlete: An Update in Ergonomics in Endoscopy.</p> <p>4. Година на објава: 2018</p>	ДА
3.4	<p>Книга или дел од книга рецензирана и објавена во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД</p> <p>1. Наслов на книгата: Sequelae and long-term consequences of infectious diseases “Chapter 11: Whipple’s disease” p 205-217</p> <p>2. Назив на членката на ЕУ/ОЕЦД: USA</p>	

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	3. Издавач, година и место на издавање/објавување: American Society for Microbiology Press, 2009 Washington, DC	
3.5	Зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји 1. Назив на зборникот: _____ 2. Назив на меѓународниот собир: _____ 3. Имиња на земјите: _____ 4. Наслов на трудот: _____ 5. Година на објава: _____	НЕ
3.6	Преводи на капитални дела во области кои ги утврдува Националниот совет за високо образование и научноистражувачка дејност 1. Наслов на преведеното капитално дело: _____ 2. Година на објава _____ 3. Издавач, место на издавање и година _____	НЕ
4	Претходен избор во наставно-научно звање – доцент, датум и број на Билтен: Билтен 10/97 од 1.4.2015	
5	Има способност за изведување на високообразовна дејност	ДА

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Викторија Чалоска Иванова с.р.
Проф. д-р Мери Трајковска, с.р.
Проф. д-р Магдалена Генадиева Димитрова, с.р.
Проф. д-р Марија Вавлукис, с.р.
Проф. д-р Весна Герасимовска, с.р.

О Б Р А З Е Ц 2

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО И НАСТАВНО-СТРУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат: Ѓорги Лубен Дерибан

(име, татково име и презиме)

Институција: Медицински факултет - Скопје

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: интерна медицина-гастроентерохепатологија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	<p>Одржување на настава - Од прв циклус на студии</p> <p>Клиничко испитување: $3 \times 2 \times 5 \times 0,04 = 1,2$ Интерна медицина : медицинари $3 \times 2 \times 5 \times 0,04 = 1,2$ Стоматолози $1 \times 2 \times 5 \times 0,04 = 0,4$ Медицински сестри $6 \times 5 \times 0,04 = 1,2$ Медицинска диететика $6 \times 5 \times 0,04 = 1,2$</p> <hr/> <p style="text-align: right;">5,2</p> <p>- од втор циклус на студии Специјализанти по интерна медицина $2 \times 2 \times 5 \times 0,05 = 1$ Специјализанти по гастроентерохепатологија $2 \times 2 \times 5 \times 0,05 = 1$</p>	7,2
2.	<p>Одржување на вежби (лабораториски, клинички, аудиториски или изработка на семинарски труд</p> <p>Клиничка пракса 707 часа 42,42</p> <p style="text-align: right;">$707 \times 0,06$</p>	
3.	<p>Член на комисија за оцена или одбрана на специјалистичка работа Специјалистички испит, член на две комисии, Супспецијалистички испит, член на три комисии</p> <p style="text-align: center;">$5 \times 0,2$</p>	1
4.	<p>Ментор или едукатор на здравствена работа</p>	136,8

	Едукатор на 19 специјализанти (19x6x15x0,08)	
5.	Позитивно рецензиран универзитетски учебник - коавтор Интерна медицина, поглавје за Гастро-ентеро панкреатични тумори, во печат	6
	Вкупно	193,42

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Раководител на меѓународен научно-истражувачки проект A Study of the Efficacy and Safety of Guselkumab in Participants with Moderately to Severely Active Crohn's Disease- GALAXI Study	9
	Научно истражувачки проект под наслов: Клиничка потхранетост- ризик во лекување на пациентите (2018-2021) - учесник	3
	<p>Трудови со оригинални научни резултати објавени во научно списание кое има импакт фактор за годината во која е објавен трудот, во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и које е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се : Ebsco, Emerald, Scoopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списаниа која ќе ја утврди националниот совет за високо образование</p> <p>1. G. Deriban, B. Nojkov, J. Mishevski Side-viewing duodenoscope retroflexion method for bile duct cannulation and sphincterotomy in patient with billroth ii anatomy Digestive Endoscopy, 2018 Jan; 30 (1): 115-116 / импакт фактор 3,6</p> <p>2. Singla M, Kwok RM, Deriban G, Young PE. Training the Endo-Athlete: An Update in Ergonomics in Endoscopy. Clin Gastroenterol Hepatol. 2018 Jul;16(7):1003-1006. / импакт фактор 7,9</p> <p>3. V. Andreevski, G. Deriban, U. Isahi, J.Mishevski, M.Genadieva, V. Caloska, N. Joksimovic, R. Popova, V. Serafimoski</p>	10,4 11,5

	<p>Four year results of Conservative treatment⁵ of Benign Structures of the Esophagus siwt Savary Gilliard Technique of Bougienage: Cross-Sectional Study Representing First Experiences in Republic of Macedonia Prilozi 2018 Jul 1;39(1) 29-35</p>	3
	<p>Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови Emilija Nikolovska, Rozaninda Popova Jovanovska, Zoran Karadzov, Viktorija Calovska, Meri Trajkovska, Darko Dzambaz, Mitko Miloshevski, Ljubomir Ognjenovic, Georgji Deriban, Magdalena Genadieva Dimitrova, Elena Curakova, Dafina Janevska, Ance Volkanovska, Kalina Grivcheva Stardelova: Solid Pseudopapillary tumor od pancreas with anomaly of hepatic portal vein in young female patient: Case report: Mak. Med. Pregled 2018; 72(1):43-48</p>	3
	<p>Ivana Milicevic, Goran Stefanovski, Vladimir Andreevski, Kalina Grivcheva Stardelova, Magdalena Genadieva Dimitrova, Gjorgji Deriban, Mihajlo Rodzevski, Julijana Petrovska: Small intestinal bavterial overgowth in patient with blind loop Syndrome, Mak. Med Prgled, 2018, 72(3): 150-152</p>	3
	<p>Licoska Josifovic Fana, Popova Jovnovska R, Calovska Ivanova V, Trajkovska M, Stardelova Grivcheva K, Dimitrova Genadieva M, Deriban Gj, Todorovska B: Zolloinger-Ellison Syndrome: Case report; Medicus, 2018, Vol.23(3):295-301</p>	3
	<p>Труд со оригинални научни /стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји</p>	
	<p>Chaloska Ivanova V, Totorovska B, Genadieva Dimitrova M, Joksimovic N, Karadjozov A, Antovic S, Mishevski J, Andreevski V, Deriban Gj, Isahi U, Volkanovska A,</p>	

	Janevska D, Miloshevski M, Stardelova K, Popova R, Avramoski V, Lichoska F, Curakova E, Karadzova A, Mishevskа P: Complications Following Liver Transplantation- single centre experience Macedonian Congress of Gastroenterology and Hepatology, 2016, Abstract book , IL 06 (21-27)	1,8
	Рецензија на научен/стручен труд	
	PARACENTESIS-INDUCED ABDOMINAL WALL HEMATOMA: CASE REPORT AND REVIEW OF LITERATURE рецензент на труд објавен во ММП	0,2
	GASTROINTESTINAL LYMPHOMA IN TERTIARY GASTROENTEROLOGYCENTER:EPIDEMIOLOGICAL, CLINICAL AND ENDOSCOPIC FEATURES рецензент на труд објавен во ММП	0,2
	Секциско предавање на научен/стручен собир Стручен состанок на Македонско здружение на гастроентерохепатологија, тема Биолошка терапија во гастроентерохепатологијата, 2018, предавач	1
	Секциско предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество Гастроентеролошки дани СЛД, 2018, ERCP in Billroth II anatomy	2
	Вкупно	51,1

СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активнoста:	Поени
1.	Воведување нова лабораториска/клиничка или јавноздравствена метода во областа на медицинските науки и здравството - Ендоскопска папиломитија и стентирање на жочниот канал кај пациент со претхдона BillrotII резекција со конвенционални акцесории. Потврда за новитетот е и публикацијата на оваа техника во официјалното списание на Јапонското ендоскопско здружение и Ендоскопското здружение на Азиско-пацифичкиот Регион "Digestive Endoscopy"	4
2.	Воведување нова лабораториска/клиничка или јавноздравствена метода во областа на	

	медицинските науки и здравството -првпат во државата воведена метода Ендоскопска дренажа на панкреатична псевдоциста со поставување на цистограстростома под ендосонографска контрола.	4
Дејности од поширок интерес		
1.	Учество во комиси и тела на државни и други органи Претседател на управниот одбор на УК за гастроентерохепатологија Член на Комисија за малигни болести при УК за дигестивна хирургија. Член на Комисија за проценка за упатување на пациенти за лекување во странство. Член на второстепена комисија за прекин на бременост	4
	Вкупно	12

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	193,42
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	51,1
СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ	12
Вкупно	256

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Викторија Чалоска Иванова, с.р.
Проф. д-р Мери Трајковска, с.р.
Проф. д-р Магдалена Геннадиева Димитрова, с.р.
Проф. д-р Марија Вавлукис, с.р.
Проф. д-р Весна Герасимовска, с.р.

Заклучок и предлог

Комисијата внимателно ги разгледа вкупните научни, стручни и педагошки остварувања на кандидатите од претходниот избор, како и сите други активности кои се релевантни за рецензијата.

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатите, Рецензентската комисија мошне високо и позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на доц. д-р Калина Гривчева Старделова и доц. д-р Ѓорѓи Деревбан.

Врз основа на изнесените податоци за нивната севкупна активност, Комисијата заклучи дека и двајцата кандидати поседуваат суштествени, солидни научни и стручни квалитети, со кои ги исполнуваат сите услови за избор во звањето вонреден професор во наставнонаучната област интерна медицина и хепато-гастроентерологија според Законот за високото образование и Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и демонстратори на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Согласно со претходно изнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, доц. д-р Калина Гривчева Старделова и доц. д-р Ѓорѓи Деревбан да бидат избрани во звањето **ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР** во наставно-научната област интерна медицина и хепатогastroентерологија.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Викторија Чалоска Иванова, с.р.
Проф. д-р Мери Трајковска, с.р.
Проф. д-р Магдалена Генадиева Димитрова, с.р.
Проф. д-р Марија Вавлукис, с.р.
Проф. д-р Весна Герасимовска, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА 1 НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ПО ПРЕДМЕТИТЕ ОД НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ: ХИРУРГИЈА И ПЛАСТИЧНА ХИРУРГИЈА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Медицински факултет, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 9.1.2020 за избор на 1 наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области: хирургија и пластична хирургија и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, број 02-865/34 донесена на 25.2.2020 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Ѓорѓе Џокиќ, редовен професор на Катедрата за хирургија при Медицинскиот факултет во Скопје, д-р Елизабета Мирчевска Жоговска, вонреден професор на Катедрата за хирургија при Медицинскиот факултет во Скопје и д-р Славчо Стојменски, редовен професор на Катедрата за хирургија при Медицинскиот факултет во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на 1 наставник во сите наставно-научните звања во наставно-научните области: хирургија и пластична хирургија, во предвидениот рок се пријави д-р Боро Џонов, доцент.

Доц. д-р Боро Џонов

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатот е роден на 12.1.1972 год. во Скопје. Основно и средно образование завршил во Скопје. Се запишал на Медицинскиот факултет во Скопје во 1990 година, а дипломирал во 1996 год., со успех 9,92. Во 1994 година престојувал како практикант 2 месеца на интерната клиника во Градската клиника во Нирнберг, Германија, а во 1995 год., исто така како практикант, 2 месеца поминал во Невролошкиот институт во Фрајбург, Германија. Во 1996 год. добивал едномесечна владина ДААД-јазична стипендија. Истата година се вработил на Клиниката за пластична и реконструктивна хирургија. Во 1998 година ја започнал специјализацијата по општа хирургија и е избран за помлад асистент на Катедрата за хирургија. Во 2001 год. добил повторно ДААД-стипендија и престој од 9 месеци на Клиниката за пластична и реконструктивна хирургија при Техничкиот факултет во Минхен, Германија, кај проф. д-р Едгар Бимер. Специјализирал општа хирургија во 2002 год. и завршил со постдипломските студии. Магистрирал во 2006 год., со успех 10, и е избран за асистент на Катедрата за хирургија. Истата година започнал со супспецијализација по пластична и реконструктивна хирургија, и како дел од неа престојувал во 2007 год. два месеца во Љубљанскиот клинички центар на Клиниката за пластична и реконструктивна хирургија. Од 2005 до 2007 година бил претставник на асистентите од хируршките гранки во Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје. Во 2008 год. станал супспецијалист по пластична и реконструктивна хирургија и е избран за член на Управниот одбор на Македонското лекарско друштво, каде што е и избран за потпретседател во 2013 год. Во 2010 е реизбран за асистент. Во 2014 докторирал на Медицинскиот факултет во Скопје при УКИМ, на тезата „Клиничка проценка и евалуација на параметри за прокрвеност на резанки и кожни трансплантати при реконструкција на кожни и мекоткивни дефекти на екстремитети“. Избран е за доцент во 2016 година. Член е на повеќе интернационални и домашни стручни здруженија: ISAPS, BAPRAS, EFPS и моментално е претседател на МАПРЕХ. Работи како супспецијалист хирург по пластична и реконструктивна хирургија на истоимената Клиника во Скопје. Шеф на Катедрата за хирургија е од 2017 год. Учесник бил на повеќе

конгреси и работилници во Македонија и во Европа и автор и коавтор е на повеќе стручни трудови. Во моментот е доцент на Медицинскиот факултет, по предметот Хирургија. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот на УКИМ бр.1121 од 15.4.2016 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на Медицинскиот факултет, кандидатот д-р Боро Џонов, доцент, изведува наставно-образовна дејност-предавања на прв циклус студии за студентите по општа медицина, стоматологија на предметите: Хирургија/Пластична хирургија, како и Здравствена клиничка практика. Шеф е на Катедрата за хирургија на Медицинскиот факултет во Скопје при УКИМ. Кандидатот е ментор на четири специјализанти и едукатор на специјализанти од хируршките области при спроведување на турнусите според Правилникот за специјализации и супспецијализации на Медицинскиот факултет. Член бил на комисија за оцена или одбрана на 1 докторска и 1 специјалистички труд, како и член на 4 комисији за одбрана на специјалистичка работа.

Научноистражувачка дејност

Д-р Боро Џонов има објавено вкупно десетина научни трудови од областа на пластичната хирургија во меѓународни научни списанија и 5 труда во зборници од научни собири.

Учествува на повеќе конгреси во земјата и во регионот.

Д-р Боро Џонов учествувал како член во 2 научни проекта.

Свои секциски предавања одржал на научни/стручни собири во земјата.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Боро Џонов активно е вклучен во стручно-применувачката работа на Универзитетската клиника за пластична и реконструктивна хирургија како специјалист по општа хирургија и супспецијалист по пластична и реконструктивна хирургија.

Автор е на стручната монографија „Хируршки аспекти во лекувањето на периферните нерви“.

Учесник бил во клиничка студија во областа на медицинските науки и здравството „Компаративна анализа на предоперативна и постоперативна дијагноза кај меланом на кожа“.

Раководител е на внатрешна организациона единица (раководител на Одделот за хирургија на рака при Клиниката за пластична и реконструктивна хирургија).

Моментално е актуелен шеф на Катедрата за хирургија при Медицинскиот факултет во Скопје.

Оценка од самоевалуација

Кандидатот д-р Боро Џонов, во учебната 2018/2019 година, доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Медицинскиот факултет.

О Б Р А З Е Ц 1

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: **БОРО ИЛИЈА ЦОНОВ**
Институција: **МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ - СКОПЈЕ**
Научна област: **ХИРУРГИЈА - ПЛАСТИЧНА ХИРУРГИЈА**

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ – ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	<p>Просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус *</p> <p>Просечниот успех на прв циклус изнесува: 9,92 Просечниот успех на втор циклус изнесува: 10,00</p>	ДА
2	<p>Научен степен – доктор на науки од научната област за која се избира</p> <p>Назив на научната област: клиничка медицина, поле: хирургија, подрачје: пластична хирургија.</p>	ДА
3	Објавени најмалку пет научни труда** во референтна научна публикација согласно со ЗВО во последните пет години пред објавувањето на конкурсот за избор	ДА
3.1	Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови	ДА
3.1.1	<p>1. Назив на научното списание: Acta Morphologica</p> <p>2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): 13 членови, 10 земји, 3ца од Македонија, останати земји: Австрија (1), Италија (2), Аргентина (1), Србија (1), БиХ (1), Бугарија (1), Турција (1), Романија (1), Португалија (1)</p> <p>3. Наслов на трудот: Tissue expansion reconstruction of the scalp with secondary cutis verticis gyrate.</p> <p>4. Година на објава: 2016</p>	

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
3.1.2	<p>1. Назив на научното списание: Jurnal of the Macedonian Medical Association</p> <p>2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): 23 членови, 12 земји , 9ца од Македонија, останати земји:САД (3), Хрватска (2), Република Српска (1), Србија (1), Данска (1), Бугарија (1), Словенија (1), Велика Британија (2) , Германија (1),Албанија(1)</p> <p>3. Наслов на трудот Doppler comparative measurements in the reconstruction of limbs with flaps and grafts.</p> <p>4. Година на објава: 2017</p>	
3.1.3	<p>1. Назив на научното списание: Jurnal of the Macedonian Medical Association</p> <p>2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): 23 членови, 12 земји , 9ца од Македонија, останати земји:САД (3), Хрватска (2), Република Српска (1), Србија (1), Данска (1), Бугарија (1), Словенија (1), Велика Британија (2) , Германија (1),Албанија(1)</p> <p>3. Наслов на трудот Comparision of tissue oxygen saturation(SpO2) of flaps and skin grafts</p> <p>4. Година на објава: 2017</p>	
3.1.4	<p>1. Назив на научното списание: Jurnal of the Macedonian Medical Association</p> <p>2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): 23 членови, 12 земји , 9ца од Македонија, останати земји:САД (3), Хрватска (2), Република Српска (1), Србија (1), Данска (1), Бугарија (1), Словенија (1), Велика Британија (2) , Германија (1),Албанија(1)</p> <p>3. Наслов на трудот Case report of feminizing genital reconstruction in a female with congenital adrenal hyperplasia</p> <p>4. Година на објава: 2017</p>	
3.1.5	<p>1. Назив на научното списание: Jurnal of the Morphological Sciences</p> <p>2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): 31 членови, 12 од Македонија, останати земји:САД (2), Република Српска и Босна и Херцеговина (3), Србија (7), Полска (1), Бугарија (1), Ерменија (1), Црна гора (2) , Украина (1), Хрватска (1)</p> <p>3. Наслов на трудот Survival and prognosis of patients with cutaneus melanoma on extremities</p> <p>4. Година на објава: 2018</p>	
3.1.6	<p>1. Назив на научното списание: Jurnal of the Macedonian Medical Association</p> <p>2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): 23 членови, 12 земји , 9ца од Македонија, останати земји:САД (3), Хрватска (2),</p>	

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	Република Српска (1), Србија (1), Данска (1), Бугарија (1), Словенија (1), Велика Британија (2) , Германија (1), Албанија (1) 3. Наслов на трудот Comparative study of articles of different surgical approaches by diverse authors in treatment of cubital tunnel syndrome 4. Година на објава: 2019	
3.2	Зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји [1]. Назив на зборникот: Health care challenges of the 21th century-abstract book [2]. Назив на меѓународниот собир: 2 nd international scientific conference of the faculty of medical science [3]. Имиња на земјите : САД , Швајцарија , Албанија , Австрија , Србија [4]. Наслов на трудот: Surgical treatment of malignant melanoma [5]. Година на објава: 2017	ДА
4	Претходен избор во наставно-научно звање – доцент, датум и број на Билтен: 15.4.2016, бр. 1121	ДА
5	Има способност за изведување на високообразовна дејност	ДА

Рецензентска комисија

Проф. д-р Горѓе Цокиќ с.р.
 Вонр.проф. д-р Елизабета Жоговска с.р.
 Проф. д-р Славчо Стојменски с.р.

О Б Р А З Е Ц 2

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО И НАСТАВНО-СТРУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат: Боро Илија Цонов

Институција: Медицински факултет – Скопје

Катедра за хирургија

Научна област: хирургија и пластична хирургија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Одржување на предавања по предмет Хирургија - медицински и стоматолошки студии, прв циклус студии (34 x 0,04)	1,36
2.	Ментор на специјалистичка работа 4	4
3.	Одржување на менторска настава за здравствена клиничка практика (690 x 0,06)	41,4
4.	Едукатор на здравствена едукација (256x 40 x 0,08)	819,2
5.	Член на комисија за оцена и одбрана на докторски труд (1 x 0,7)	0,7
6.	Член на комисија за оцена и одбрана на магистерски труд (1 x 0,3)	0,3
7.	Член на комисија за оцена и одбрана на дипломска работа (4 x 0,1)	0,4
8.	Член на комисија за одбрана на специјалистичка работа (4 x 0,2)	0,8
	Вкупно	868,16

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Реден број	Назив на активност:	Поени
1.	Соработник во национален научен проект	
1.	Учесник во проектот: Епидемиолошка анализа на напреднат базоцелуларен карцином на кожата по хируршки третман.	3
2.	Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови	
1.	Noveski Lazo, Mirchevska E, Dzonov B. Tissue expansion reconstruction of the scalp with secondary cutis verticis gyrate. Acta morphol. 2016; Vol.13(1):25-28	4
2.	E.Zogovska-Mirchevska, Vl. Mirchevski, I.Peev, L.Noveski, B.Dzonov , S.GjorgovaTudzarova, M.Peneva, R.Tolevska Dzoleva, M.SrcevaJovanovski. V.Ginovskiet .Surgicaltreatment of scalp skin cancer with endocranial invasion. Acta Orthopedica et Traumatologica Macedonica, 2016; 8:28-31	3

3.	Boro Dzonov ,Lazo Noveski,Suzana Nikolovska and Elizabeta Zhogovska.Doppler comparative measurements in the reconstruction of limbs with flaps and grafts. Мак Мед Преглед 2017:71(1):56-63	3
4.	Lazo Noveski,Vladimir Ginoski, Boro Dzonov ,Elizabeta ZogovskaMircevska.Case report of feminizing genital reconstruction in female with congenital adrenal hyperplasia. Мак Мед Преглед 2017:71(2):131-135	3
5.	Boro Dzonov , Lazo Noveski, Suzana Nikolovska, Elizabeta Mircevska Zhogovska, Vladimir Ginoski, Darko Daskalov Comparision of tissue oxuygen saturation(SpO2) of flaps and skin grafts Мак Мед Преглед 2017:71(3):190-195	3
6.	Noveski Lazo,MatveevaN,Mirchevska E, Dzonov B ,Zhivadinovic J,Ginovski V.Survival and prognosis of patients with cutaneous melanoma on extremitas.JMS 2018:1(1):38-45	3
7.	Boro Dzonov , Srbov Blagoja Comparative study of articles of different surgical approaches by diverse authors in treatment of cubital tunnel syndrome. Мак Мед Преглед 2019; 73(2): 83-87	3
8.	Elizabeta Zogovska, Vladimir Mircevski,... Boro Dzonov ...Complex scalp defect reconstruction –a case report, Мак Мед Преглед 2019;73(1):42-46	3
3.	Секциски предавања на научен/стручен собир	
1.	Total sub-muscular plane augmentations as a solution for assimetry and complications in breast augmentations. Boro Dzonov . XIX Congress of doctors of R. of Macedonia with international participation 2015 Поканет предавач	2
2.	МАПРЕХ стручен собир, декември 2015 : Предавање: Третман на хронични раби со акцент на подколеница.	1
3.	МАПРЕХ стручен собир, март 2016: Предавање: Кожата како бариера.	1
4.	Апстракти објавени во зборник на конференција	
1.	2015, XIX Конгрес на лекарите на РМ со меѓународно учество I.Peev, J.Gjorgievska, S.Tudzarova, E. Mirchevska, S. Pejкова. B.Dzonov . Breast reconstruction – retrospective analysis of our experience	2
2.	2016,Congress of Physical therapist of the Republic of Macedonia with international participation.Noveski L.Mircevska B.Dzonov B.Ginovski V.Menagement of postburns sequels	2
3.	Total sub-muscular plane augmentations as a solution for assimetry and complications in breast augmentations. Boro Dzonov . XIX Congress of doctors of R. of Macedonia with international participation 2015	2
4.	Примарна реконструкција на дојка во еден акт со силиконска протеза после радикална мастектомија со заштедена кожа (skin sparing mastectomy) во третман на ран малигном на дојка. Кондов Б., Донов Б.... XIX конгрес на лекарите на Република Македонија со меѓународно учество, 2015.	2
5.	2017, 2th International Scientific conference of the faculty of medical sciences, Тетово Ermira Hamzai, Elizabeta Zhogovska,	2

	Igor Peev, Boro Dzonov et al. Surgical treatment of malignant melanoma.	
	Вкупно	41

СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Реден број	Назив на активност:	Поени
1.	Стручна монографија Хируршки аспекти во лекувањето на периферните нерви. Група автори: Донов Б. , Жоговска-Мирчевска Е., Мирчевски В., Гиноски В., Новески Л.	4,8
2.	Учесник во клиничка студија во областа на медицинските науки и здравство на „Компаративна анализа на предоперативна и постоперативна дијагноза кај меланом на кожа“	1
3.	Раководител на Оддел за хирургија на рака	1
4.	Вешто лице од областа на општата хирургија	1
5.	Воведена метода во институцијата за постоперативен мониторинг на резанки со доплер и инфрацрвена спектометрија.	1
	Вкупно	8,8

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Реден број	Назив на активност:	Поени
1.	Член на Уредувачки одбор на ММП при МЛД	0,5
2.	Член на Редакциски одбор на весникот при МЛД	0,5
3.	Организатор на два стучни собира на МАПРЕХ 2x0.5	1
4.	Раководител на Катедрата за хирургија при Медицинскиот факултет во Скопје	3
5.	Член на комисија при министерството за здравство за оценување на услови за спорведување турнуси во клинички болници	1
6.	Претседател на МАПРЕХ	2
7.	Потпретседател на МЛД	2
	Вкупно	10

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	868,16
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	44
СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ	8,8
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	10
Вкупно	930,96

Рецензентска комисија

Проф. д-р Ѓорѓе Џокиќ с.р.
Вонр.проф. д-р Елизабета Жоговска с.р.
Проф. д-р Славчо Стојменски с.р.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на доц. д-р Боро Цонов.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека доц. д-р Боро Цонов поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и демонстратори на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избран во звањето вонреден професор во наставно-научните области: хирургија и пластична хирургија.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, доц. д-р Боро Цонов да биде избран во звањето вонреден професор во наставно-научните области: хирургија и пластична хирургија.

Рецензентска комисија

Проф. д-р Ѓорѓе Докиќ с.р.
Вонр.проф. д-р Елизабета Жоговска с.р.
Проф. д-р Славчо Стојменски с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ: ХИРУРГИЈА-ТРАУМАТОЛОГИЈА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Медицински факултет - Скопје, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 9.1.2020 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области: хирургија и трауматологија, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр.2-865/33, донесена на 25.2.2020 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф.д-р Игор Кафтанчиев, проф д-р Славчо Стојменски и проф. д-р Никола Јанкуловски.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов.

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области: хирургија и трауматологија, во предвидениот рок се пријави доц. д-р Костов Христијан.

3. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатот д-р Костов Христијан е роден на 11.2.1971 во Скопје. Средно образование завршил во Штип на „МУЦ Велько Влаховиќ“. Со високо образование се стекнал на Медицинскиот факултет во Скопје, на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во 1996 година. Дипломирал на Медицинскиот факултет во Скопје 1996 година, со просечен успех 8,6.

Кандидатот активно се служи со Англиски јазик.

Во учебната 1997/1998 година се запишал на постдипломски студии и успешно го одбрал својот магистерски труд на 18.1.2006 год., на тема: **Концентрацијата на CRP, TNF, IL-1 и IL-6 во плазма како маркери за системски имунолошки одговор кај оперативни третирани фрактури**.

На 29.5.2014 ја одбрал својата докторска дисертација со наслов: **Дијагностички пристап и клинички исход кај артроскопски третирани предно лигаментарни и менискални повреди на зглобот на коленото**.

На XVI редовна седница на Наставно научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје одржана на 6.4.2016 год., избран е за доцент на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св.Кирил и Методиј“ во Скопје по предметот Хирургија. Едукатор и ментор е на специјализанти по Општа хирургија и трауматологија на Катедрата за хирургија.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата, и тоа: при изборот и преизборот за помлад асистент, се објавени во Билтенот на Универзитетот бр. 721 од 4. XII 1998 година и во Билтенот бр.848 од 2004 година, како и за изборот на асистент објавени во Билтенот бр. 914/3 од 1. 3. 2007 година, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

4. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Медицински факултет, кандидатот д-р Христијан Костов изведува настава и вежби на прв и втор циклус студии на студиските програми Општа медицина и Стоматологија.

Кандидатот учествувал како член во Комисија за оцена/или одбрана на 2 по општа хирургија и 7 по трауматологија специјалисти испити.

Научноистражувачка дејност

Д-р Христијан Костов има објавено вкупно 60 научни труда од областа на трауматологијата, од кои: 5 научни труда објавени во научни списанија со импакт фактор (фактор на влијание), 10 труда во меѓународни научни списанија, 6 труда во меѓународни научни публикации, 20 труда со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно-стручно списание со меѓународен управувачки одбор и 24 труда во зборници од научни собири. Учесник е во меѓународен проект.

Активно има учествувано во школи и работилници како наставник и учесник, вкупно во 28 работилници. Има одржано 5 пленарни предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество.

Стручно-применувачка дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Христијан Костов е член е на Македонското лекарско друштво, МАДОТ, Лекарската комора на Македонија, Kuncer Kruses Society, EFORT, SICOT, АО Trauma-Europe, ISAKOS. Активно се служи со англискиот јазик. Како стипендист на EFORT стручно престојувал во Данска во период од 1 месец. Во 2004 година бил на стручно усовршување од областа на спортската трауматологија и артроскопија при Клиничкиот центар во Љубљана и во специјалната ортопедска болница „Валдолтра“ во Словенија. Учесник е на повеќе странски и домашни стручни конгреси и симпозиуми како автор и коавтор на повеќе публикувани стручни трудови. Бил присутен на повеќе курсеви за обука и работилници (workshop) од областа на артроскопијата и спортската медицина во Фиренца-Италија (конгрес на ISAKOS 2008), Минхен-Германија (конгрес на Arthrex, 2009 год), Париз-Франција (конгрес на Arthrex, 2014 год.), Интернационалниот фестивал за артроскопија во живо-Порторож (Словенија), како и на интернационална Работилница за третман на рани во Париз, 2008 год.

Основач е во поставувањето на нови методи од областа на ендоскопската хирургија на колениот и рамениот зглоб.

Во 2013 год. е вклучен како активен промотор во поставувањето на методата: Оперативна процедура за спинална ендоскопска хирургија на лумбосакрален 'рбет (PELD) на Клиниката за трауматологија и стручно престојувајќи на Hellios-Клиниката во Гота, Германија.

Промотор е на проектот за 'рскавична репарација на зглобните повреди под покровителство на Министерството за здравство на РМ.

Д-р Христијан Костов активно е вклучен во работата на бројни комисии на УКИМ, и тоа: член на Наставно научниот совет и Одборот за меѓународна соработка на Медицинскиот факултет во Скопје.

О Б Р А З Е Ц 1

**ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: Христијан Костадин Костов

(име, татково име и презиме)

Институција: Медицински факултет - Скопје, Катедра за хирургија

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: хирургија, трауматологија

**ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ – ВОНРЕДЕН
ПРОФЕСОР**

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	<p>Просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус *</p> <p>Просечниот успех на прв циклус изнесува: 8,6.</p>	ДА
2	<p>Научен степен – доктор на науки од научната област за која се избира</p> <p>Назив на научната област: <u>медицина</u>, поле: <u>хирургија</u>, подрачје: <u>трауматологија</u>.</p>	ДА
3	<p>Објавени најмалку пет рецензирани научни труда во референтна научна публикација согласно со ЗВО во последните пет години пред објавувањето на конкурсот за избор</p>	ДА
3.1	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование</p> <p>1. Назив на научното списание: Contributions 2. Назив на електронската база на списанија: PubMed 5. Наслов на трудот: Treatment of acetabular defects with porous metal augments in revision hip surgery; 6. Година на објава: 2019</p>	
3.2	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови</p> <p>1. Назив на научното списание: Македонски Медицински Преглед</p>	

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	<p>2.Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): Уредувачки одбор од вкупно 23 члена, (9-РС.Македонија, 2-Хрватска, 3-САД, 1-Словенија, 1-Србија, 2-Англија, 1-Албанија, 1-Германија, 1-Данска, 1-Бугарија, 1-Р.Српска).</p> <p>3. Наслов на трудот: One-level lumbar spondylosis</p> <p>4. Година на објава: 2019</p> <p>1.Назив на научното списание: Medicus</p> <p>2.Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): Уредувачки одбор од вкупно 17 члена, (4-РС.Македонија, 3-САД, 2-Албанија, 1-Германија, 1-Израел, 1-Бугарија, 3-Косово, 1-Турција, 1-Монтенегро).</p> <p>3. Наслов на трудот: Patient with ankylosing spondylitis-bechterev disease and fracture of C4,C5 with primarily quadriplegia</p> <p>4. Година на објава: 2019</p> <p>1.Назив на научното списание: Medicus</p> <p>2.Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): Уредувачки одбор од вкупно 17 члена, (4-РС.Македонија, 3-САД, 2-Албанија, 1-Германија, 1-Израел, 1-Бугарија, 3-Косово, 1-Турција, 1-Монтенегро).</p> <p>3. Наслов на трудот: Managing of AC dislocation grade III or IV with surgical tight rope system treatment, a retrospective study in period of 2015 to 2018</p> <p>4. Година на објава: 2019</p> <p>1.Назив на научното списание: Medicus</p> <p>2.Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): Уредувачки одбор од вкупно 17 члена, (4-РС.Македонија, 3-САД, 2-Албанија, 1-Германија, 1-Израел, 1-Бугарија, 3-Косово, 1-Турција, 1-Монтенегро).</p> <p>3. Наслов на трудот: Giant cell tumor of the lumbar spine-one case report</p> <p>4. Година на објава: 2019</p>	
4	Претходен избор во наставно-научно звање – доцент, датум и број на Билтен: 15.03.2016 година, Билтен број 1119	ДА
5	Има способност за изведување на високообразовна дејност	ДА

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Игор Кафранциев-претседател, с.р.

Проф. д-р Славчо Стојменски-член, с.р.

Проф. д-р Никола Јанкуловски-член,с.р.

О Б Р А З Е Ц 2

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО И НАСТАВНО-СТРУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат: Христијан Костадин Костов
(име, татково име и презиме)

Институција: Медицински факултет - Скопје, Катедра за хирургија
(назив на факултетот/институтот)

Научна област: хирургија, трауматологија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Одржување на предавања по предметот Хирургија-медицински и стоматолошки студии (9x 2x5x0.04)	3,6
2.	Ментор на специјалистичка работа 3x1	3
3.	Одржување на менторска настава за здравствена клиничка практика и вежби хирургија(1812 x 0,06)	108,72
4.	Едукатор на здравствена едукација (7 x6x15x0,08)	50,4
5.	Член на комисија за одбрана на специјалистичка работа -Општа хирургија (2 x 0, 2) - Трауматологија(7 x 0, 2)	1,8
6.	Настава во школи и работилници Makedonski olimpiski komitet, IOK seminar za sportska medicina, 2015; предавач;1,5 Makedonski olimpiski komitet, IOK seminar za sportska medicina, 2016; предавач;1,5 8 th Balkan Congress of Arthroscopy, Sports Traumatology and Knee Surgery, Struga, 2017; предавач;1,5 AO Trauma Course- Lower limb, Skopje, 2018 предавач; 1,5 AO Trauma Course- Upper limb, Skopje, 2019 предавач; 1,5 Shoulder Arthroscopy to Arthroplasty symposium , 2018, Ljubljana, Slovenia- пратиципант 1 At Zagreb, Shoulder & elbow course , Croatia, 2017- партиципант 1 9th Pisa International Diabetic Foot Course , Pisa - Italy, 2017; participant 1	11,5

	International Bone Infections Conference, Zagreb-Croatia, 2018; participant 1	
	Вкупно	179,02

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	<p>Соработник на меѓународен научен проект</p> <p>Human Capital Flight: Medical Doctors as Ideal Profession For Brain Drain: Tha Joint Project; American-Austrian foundation- Open Medical Institute (AAF-OMI), Doctors Chamber of Macedonia, June 2019</p>	3
2.	<p>Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно списание кое нема импакт-фактор за годината во која е објавен трудот, во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank, MathSciNet (Mathematical Reviews), Zentralblatt fur Mathematik и Реферативный журнал "Математика" или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование</p> <p>1. Jasmin Ciriviri, Zoran Nestorovski, Darko Talevski, Tode Vraniskovski, Hristijan Kostov: Treatment of acetabular defects with porous metal augments in revision hip surgery; Contributions. Sec. of Med. Sci., XL 2, 2019</p>	3
3.	<p>Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови</p> <p>1. Hristijan Kostov, Tode Vraniskoski, Jasmin Ciriviri: One-level lumbar spondylosis: Mak. Med. Pregled 2019; 73(1): 9-14</p>	3 3

	<p>2. Tode Vraniskoski, Hristijan Kostov, Jasmin Ciriviri: Giant cell tumor of the lumbar spine-one case report; Medicus 2019, Vol.24(3):385-393</p> <p>3. Kostov Hristijan, Andreja Gavrilovski, A.Gavrilovska, Jasmin Ciriviri: Managing of AC dislocation grade III or IV with surgical tight rope system treatment, a retrospective study in period of 2015 to 2018; Medicus 2019, Vol.24(1):75-78</p> <p>4. Kostov Hristijan, Andreja Gavrilovski, A.Gavrilovska, Jasmin Ciriviri: Patient with ancylosing spondylitis-bechterev disease and fracture of C4,C5 with primarily quadriplegia;Medicus 2019,Vol.24(2):224-227</p> <p>5. Gavriovski Andreja, Dimovska-Gavrilovska A, Nikolov Ljupco, Kostov Hristijan, Stojmenski Slavco, Kaftandziev Igor, Poposka Anastasika: Treatment of tibial plateau fractures-comparative analysis of two operative techniques; Acta morphol.2016, Vol.13(2):17-25</p> <p>6. Ilir Hasani, Igor Kaftandziev, Slavco Stojmenski, Simon Trpeski, Hristijan Kostov, Ljupco Nikolov, Oliver Arsovski, Saliamet Emini:Two stage minimally invasive method with locking plate application on distal tibia fractures-our experience; OAMJMS 2017, Vol.5, No 5</p>	<p>3</p> <p>3</p> <p>3</p> <p>3</p>
4.	<p>Труд со оригинални научни резултати, објавен во стручно научно популарно списание</p> <p>1. Медицинска миграција во Македонија-значење на Проблемот: Марија Валвукис, Калина Гривчева Старделова, Христијан Костов Vox medici 13, 2019</p>	<p>1,6</p>
	Вкупно	25,6

СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1	Експертски активности: Овластен судски вештак со лиценца - изготвени 10 вешти наоди и мислења	10
2	Воведување нова јавноздравствена метода во областа на здравството - првпат во државата воведена метода:	
2.1	Перкутана ендоскопска лумбарна дискектомиа- ПЕЛЈД (Joimax)	4
2.2	Ендоскопска антеромедијална реконструкција на ПВЛ со хамстринг автографт – Transfix (Arthrex).	4
	Вкупно	18
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС		

1.	Декан/Директор Медицински директор на Градска општа болница “8 септември”	6
2.	Член на факултетска комисија Член е на Наставно научниот совет на Медицинскиот факултет Член на Одборот за меѓународна соработка при Медицинскиот факултет во Скопје	0,5 0,5
3.	Учество во комиси и тела на државни и други органи Член на Комисија за еквиваленција и признавање на високообразовни квалификации или дел од високообразовните студии стекнати во странство од научните подрачја на медицинските науки и здравство, при Министерство за образование на Република Северна Македонија Секретар на МАДОТ	1 0,5
Вкупно		8,5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	179,02
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	25,6
СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ	18
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	8,5
Вкупно	231,12

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Игор Кафранциев - претседател, с.р.
Проф. д-р Славчо Стојменски- член, с.р.
Проф. д-р Никола Јанкуловски-член, с.р.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Христијан Костов.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Христијан Костов поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и демонстратори на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избран во звањето **вонреден професор** во наставно-научните области: хирургија и трауматологија.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, д-р Христијан Костов да биде избран во звањето **вонреден професор** во наставно-научните области: хирургија и трауматологија.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Игор Кафранчиев-претседател, с.р.

Проф. д-р Славчо Стојменски-член, с.р.

Проф. д-р Никола Јанкуловски-член, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО – НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ: ОФТАЛМОЛОГИЈА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Медицински факултет - Скопје, објавен во весникот „Вечер“ од 11.11.2019 година, за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област офталмологија, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 02-5520/40, донесена на 10.12.2019 г., формирана е Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Весна Димовска Јорданова, проф. д-р Магдалена Антова Велевска, проф. д-р Милица Ивановска, проф. д-р Марина Давчева Чакар и проф. д-р Ѓорѓе Џокиќ.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област офталмологија, во предвидениот рок се пријави д-р Милена Голубовиќ Арсовска.

5. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката д-р Милена Голубовиќ Арсовска е родена на 11.6.1955 год., во Скопје. Средно образование завршила во Скопје на 20.5.1974 година. Со високо образование се стекнала на Медицинскиот факултет при УКИМ во Скопје, на 3.4.1982 година. Дипломирала на 3.4.1982 година, со просечен успех 8,9.

Кандидатката активно се служи со англискиот јазик.

Во учебната 1985-1986 се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Медицинскиот факултет при УКИМ по предметот Офталмологија. Студиите ги завршила на 19.3.1989 година, со просечен успех 9,9. Во 1999 година го одбрала магистерскиот труд на тема: „Хуморалните параметри на имунитетот кај болни со преден увеит и ХЛА-антигени.“

Докторска дисертација пријавила на 10.5.2001 година на Медицинскиот факултет при УКИМ, од областа офталмологија. Дисертацијата на тема: „Евалуација на различни техники на ласерска фото коагулација во третманот на дијабетичната макулопатија“ ја одбрала на 19.6.2009 година, пред Комисија во состав: проф. д-р Весна Димовска Јорданова, проф. д-р Снежана Бошњаковска, проф. д-р Елена Џајковска, проф. д-р Слобода Џекова Стојкова и проф. д-р Чедомир Димитровски. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на науки од научната област офталмологија.

На 25.5.2010 година е избрана во звањето доцент на Медицинскиот факултет во Скопје, во областа офталмологија.

На 12.5.2015 година е избрана за вонреден професор на Медицинскиот факултет во Скопје, во областа офталмологија.

Во моментот е вонреден професор. Последниот реферат за избор е објавен во Билтен бр, 1098 од 15.4.2015 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтен бр. 489/1987, 546/1990, 648a/1995, 742/1999, 983/2010, 1098 /2015, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Медицински факултет, кандидатката д-р Милена Голубовиќ Арсовска изведува настава како вонреден професор на прв циклус студии на студиската програма по предметот Офталмологија за студенти по медицина и на Високата школа за медицински сестри во периодот од 2015 до 2020 год.

Кандидатката била ментор и на 11 специјалистички трудови.

Кандидатката учествувала како член во комисија за одбрана на 11 специјалистички испити, оцена на 3 докторски дисертации и одбрана на 2 докторски дисертации.

Научноистражувачка дејност

Д-р Милена Голубовиќ Арсовска има објавено вкупно 19 научни трудови од областа офталмологија, од кои 17 труда со оригинални научни резултати објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор, 2 во меѓународни научни списанија и 17 труда во зборници од научни собири.

Д-р Голубовиќ Арсовска е координатор на национален научен проект на Медицинскиот факултет - „Причини за слабовидост и слепило кај деца и адолесценти, застапеност, можност за превенција и рехабилитација“, Катедра за офталмологија, и учествувала како член на проект на дисперзирана клиника под Министерството за здравство.

Стручно-применувачка дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Милена Голубовиќ Арсовска активно е вклучена во стручно-апликативната работа на Клиниката за очни болести при Медицинскиот факултет на УКИМ. Врши стручна едукација на специјализанти по офталмологија.

Кандидатката д-р Милена Голубовиќ Арсовска остварила експертски активности во 3 судски вештачења.

Особена активност кандидатката покажува во дејностите од поширок интерес. Активно е вклучена во работата на стручни комисии и работни групи на државни и други органи како Министерството за здравство, Клиниката за очни болести и Медицинскиот факултет при УКИМ:

- член на Комисија за признавање на специјализации и супспецијализации за дејноста офталмологија завршени во странство при Владата на РМ;
- член на Комисија за проценка на условите за спроведување на практичниот дел од специјалистичкиот дел од специјалистичките турнуси во ЈЗУ Клинички болници Тетово, Битола и Штип и ЈЗУ Специјална болница за ортопедија и трауматологија „Св.Еразмо“, Охрид, од Министерството за здравство; член на Комисија за надзор на ОБ Битола под Министерството за здравство;
- Член на Наставно - научниот совет на Медицинскиот факултет при УКИМ; член на Научниот одбор како постојано работно тело на Наставно-научниот совет при Медицинскиот факултет; член на Наставно-научниот колегиум за постдипломски студии како постојано работно тело на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет, УКИМ.
- член на Етичката комисија на Клиниката за очни болести; член на комисија за медицински истражувања и член на комисија за контрола на квалитет на здравствена заштита при ЈЗУ Клиника за очни болести; член на тимот за самооценување во процесот на акредитација на ЈЗУ Клиника за очни болести.

Кандидатката била член на почесен научен одбор на 4 Конгрес на офталмолозите на Македонија со меѓународно учество.

Била член на 5 рецензентски комисии за избор на лица во наставно-научно звање.

О Б Р А З Е Ц 1

**ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат:

Милена Светислав Голубовик Арсовска

Институција:

Клиника за очни болести, Медицински факултет - УКИМ, Скопје

Научна област: офталмологија

**ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ – РЕДОВЕН
ПРОФЕСОР**

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	<p>Просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус *</p> <p>Просечниот успех на прв циклус изнесува: 8,89 Просечниот успех на втор циклус изнесува: 9,9</p>	Да
2	<p>Научен степен PhD – доктор на медицински науки од научната област Медицина (офталмологија). Назив на научната област: медицина, поле: клиничка медицина, подрачје: офталмологија.</p>	Да
3	<p>Објавени најмалку шест рецензирани научни труда ** во референтна научна публикација согласно со ЗВО во последните пет години пред објавувањето на конкурсот за избор</p>	Да
3.2	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови</p> <p>1.1. Назив на научното списание: Medicus 2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови 25, 5- Македонија, 5- Косово , 4- САД, 3- Албанија, 2- Германија, 1- Белгија, 1- Бугарија, 1- Црна Гора, 1- Австрија, 1- Турција, 1- Израел): 3. Наслов на трудот: Corneal melting after cataract surgery 4. Година на објава: 2015</p> <p>2.1. Назив на научното списание: Medicus 2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови 25, 5- Македонија, 5- Косово , 4- САД, 3- Албанија, 2- Германија, 1- Белгија, 1- Бугарија, 1- Црна Гора, 1- Австрија, 1- Турција, 1- Израел):</p>	Да

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	<p>3. Наслов на трудот: Актуелен поглед во патогенезата на дијабетичната ретинопатија и нејзината прогресија. 4. Година на објава: 2017</p> <p>3.1. Назив на научното списание: Medicus 2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови 25, 5-Македонија, 5- Косово , 4- САД, 3- Албанија, 2- Германија, 1- Белгија, 1- Бугарија, 1- Црна Гора, 1- Австрија, 1- Турција, 1- Израел): 3. Наслов на трудот: Механички повреди на очниот булбус. 4. Година на објава: 2018</p> <p>4. 1. Назив на научното списание: Medicus 2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови 25, 5-Македонија, 5- Косово , 4- САД, 3- Албанија, 2- Германија, 1- Белгија, 1- Бугарија, 1- Црна Гора, 1- Австрија, 1- Турција, 1- Израел): 3. Наслов на трудот: Слаб вид и слепило кај деца и адолесценти според ICD-10 на Клиника за очни болести за период од 3 години 4. Година на објава: 2019</p>	
3.3	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е објавено во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД</p> <p>1. Назив на научното списание: Bulgarian Glaucoma Forum 2. Назив на членката на ЕУ/ОЕЦД: Бугарија 3. Наслов на трудот: Visual field defects and nerv fiber liyar thickness determined by OCT in glaucoma patients. 4. Година на објава: 2015</p>	Да
3.4	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Scinece, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование</p> <p>1.1 Назив на научно списание: Мак, мед, преглед 2. Назив на електронска база на списанието: Ebsco 3. Наслов на трудот Периферна ексудативна хеморагична хориоретинопатија <i>Мак, мед, преглед 2019; 73(1):47-51</i> 4. Година на објава: 2019</p>	
	<p>2. 1. Назив на научното списание: Мак, мед, преглед 2. Меѓународен уредувачки одбор: Ebsco 3. Наслов на трудот: The role of vitrectomy in the treatment of proliferative diabetic retinopathy 4. Година на објава: 2018</p>	

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	<p>3. 1. Назив на научното списание: Мак, мед, преглед 2. Меѓународен уредувачки: Ebsco 3. Наслов на трудот: Макуларна ретиносхиза и нејзина семиотика. 4 .Година на објава: 2015</p>	
5	Претходен избор во наставно-научно звање – вонреден професор, датум и број на Билтен:	15.4.2015, бр 1098
6	Има способност за изведување на високообразовна дејност	Да

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Весна Димовска Јорданова   **с.р**
Проф. д-р Магдалена Антова Велевска   **с.р**
Проф. д-р Милица Ивановска   **с.р**
Проф. д-р Марина Давчева Чакар   **с.р**
Проф. д-р Ѓорѓе Џокиќ   **с.р**

О Б Р А З Е Ц 2

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, И НАСТАВНО СТРУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат: Милена Светислав Голубовиќ Арсовска

Институција: ЈЗУ Универзитетска клиника за очни болести

Научна област: офталмологија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. бр.	Назив на активностa:	Бр.активности	Поени од формулар	Вкупно
1.	Одржување на настава (лабораториски, клинички, аудиториски и колоквиуми) , период 2015-2019 г.			
	Офталмологија- прв и втор циклус студии	305	0,04	12,2
	Одржување вежби, 2015-2019 г.	63	0,03	1,89
2.	Консултации со студенти			
	Консултации со студенти	500	0,002	1
3.	Ментор и едукатор на здравствена едукација			
	Ментор на 13 доктори на специјализација по офталмологија	10 часа x 15 x 0.08 x 13	0,08	156
	Едукатор на 15 доктори на специјализација по офталмологија	10 часа x 15 x 0.08 x15	0,08	180
4.	Член на комисија за оцена или одбрана на докторски труд и кандидат: Билјана Ивановска Аџиевска и кандидат: Игор Исјановски и кандидат: Билјана Костовска	3	3*0,7	2,1
5.	Член на комисија за оцена или одбрана на специјалистичка работа (испит) - офталмологија	11	11*0,2	2,2
Вкупно:		355,39		

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. бр.	Назив на активноста:	Бр.акт ив-ности	Поени од формулар	Вкупно
1.	Учесник во национален научен проект			
	Раководител на национален проект на Медицинскиот факултет (Причини за слабовидост и слепило кај деца и адолесценти, застапеност, можност за провенција и рехабилитација)- Катедра за офталмологија	1	6	6
2.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор			
	<u>Голубовиќ Арсовска М.</u> Трпевска Шекеринов Н. Нивичка Каева Ј. Периферна ексудативна хеморагична хориоретинопатија Маг Мед Преглед 2019; 73(1): 47-51	1	0,8*5	4,0
	<u>Голубовиќ М.</u> Ѓошевска Даштевска Е. Трпевска Шекеринов Н. Слаб вид и слепило кај деца и адолесценти според ICD -10 на Клиника за очни болести за период од 3 години, Medicus 2019, Vol 24(1):36-41	1	0,8*5	4,0
	Трпевска Шекеринов Н. Ѓошевска Даштевска Е. <u>Голубовиќ М.</u> Groenblad –Strandberg Syndrome. Medicus 2019, Vol 24 (2), 212-216	1	0,8*5	4,0
	Исјановски И. Голубовиќ Арсовска М., Тау Sachs-ова болест - приказ на случај. Арх Ј Здравје 2019; 11(1):110-113	1	0,9*5	4,5
	Ѓошевска Даштевска Е. <u>Голубовиќ М.</u> Загуба на вид како резултат на инфекција на пресептално ткиво со пропација во орбита, Medicus 2018, Vol 23 (2): 190-194	1	0,9*5	4,5
	<u>Golubovic M.</u> Shekerinov N. The role of Vitrectomy in the treatment proliferative diabetic retinopathy Маг.мед.преглед 2018; 72(2):49-52	1	0,9*5	4,5
	<u>Голубовиќ М.</u> Трпевска Шекеринов Н. Радијациона ретинопатија резултат на протонска радијациона терапија кај малиген меланом на хороида. Medicus 2018, Vol 23 (2), 198-203.	1	0,9*5	4,5

	<u>Голубовиќ М.</u> Трпеска Шекеринов Н. Нивичка Каева Ј. Механички повреди на очниот булбус. <i>Medicus</i> 2018, Vol 23 (1),37-43.	1	0,8*5	4,0
	<u>Голубовиќ М.</u> Ѓошевска Даштевска Е. Трпеска Шекеринов Н. Велковска Б. Георгиева Е. Причини за визуелни нарушувања кај деца и млади. <i>Medicus</i> 2018, Vol 23 (3), 219-225.	1	0,6*5	3,0
	<u>Голубовиќ М.</u> Шекеринов Н. Актуелен поглед во патогенезата на дијабетичната ретинопатија и нејзината прогресија . <i>Medicus</i> 2017,Vol 22 (2),230-237.	1	0,9*5	4,5
	Reci V, Mehmeti G, Duma H, <u>Golubovic-Arsovska M</u> : The role of intracameral and intravitreal application of antimicrobial agents in postoperative endophthalmitis treatment: case report. <i>Medicus</i> 2017, Vol 22 (2), 251-256.	1	0,6*5	3,0
	Trpeska Shekerinov N, Gjoshevska Dashtevska E, Shekerinov D, <u>Golubovic M</u> : Menagement of traumatic macular hole in pediatric cases. <i>Physioacta</i> ,Vol 10 No. 3, 2016.	1	0,6*5	3,0
	Isjanovski I, <u>Golubovik M</u> : Retinopathy of prematurity: some risk factors. <i>Physioacta</i> 2016, Vol 10 No (3),63-70.	1	0,9*5	4,5
	<u>Golubovik M</u> , Tateshi B, Blazevska K: Corneal melting after cataract surgery. <i>Medicus</i> 2015,Vol 20 (3), 412-415	1	0,8*5	4,0
	Татеша Б. Исјановски И. Димовска-Јорданова В. <u>Голубовиќ М.</u> Скрининг за прематурна ретинопатија во Р.Македонија, <i>Medicus</i> 2015, Vol (2),181-187.	1	0,6*5	3,0
	Buzarovska K, <u>Golubovik M</u> : Visual field defects and nerv fiber liyar thickness determined by OCT in glaucoma patients. <i>Bulgarien Glaucoma Forum</i> 2015, Vol.5; No 2,52-56.	1	0,9*5	4,5
	<u>Голубовиќ М.</u> Татеша Б. Исјановски И. Блажевска К. Макуларна ретиносхиза и нејзината семиотска важност. <i>Мак.мед.преглед</i> 2015; 69 (1),40-44 .	1	0,6 *5	3,0
3.	Трудови со оригинални резултати, објавени во научно / стручно списание			
	Мехмети Г, Петковска И, Димовска Јорданова В, Голубовиќ Арсовска М, Дума Х, Хирургија на катаракта и појава на симптоми на суво око <i>Mac. Journal of Ohthalmology</i> 2018, br 1, Vol 5 ,29-34.	1	0,6*3	1,8
	Исјановски И, Татеша Б, <u>Голубовиќ Арсовска М</u> , Јорданова Димовска В:Ретинобластом. <i>Mac. Journal of Ohthalmology</i> 2015, br 2, Vol 2 ,13-15.	1	0,6*3	1,8

4.	Рецензент на научен труд	3	0,2	0,6
5.	Учество на научен стручен собир со меѓународно учество - усна презентација			
	<u>Голубовиќ М.</u> Трпевска Шекеринов Н. Нивичка Каева Ј. Пенетрантни и перфоративни повреди на очниот булбус. Конгрес на офталмолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 2017.	1	1	1
6.	Учество на научен/стручен собир со реферат постер (4)			
	<u>Milena Golubovic</u> , Natasha Trpevska Shekerinov, Jana Nivichka Kjaeva, Gazmend Mehmeti, Retinal changes as a result of irradiation therapy SEEOS and Kosovo Association of ophthalmologist 31 May-02 June 2019, Pristine, Kosovo	1	0,5	0,5
	<u>Голубовиќ М.</u> , Трпевска Шекеринов Н. Приказ на херeditарна окултна макуларна дистрофија, Конгрес на Офталмолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, септември 2017	1	0,5	0,5
11.	Апстракти објавени во зборник од конференции - меѓународни			
	Gjoshevska Dashtevska E, <u>Golubovik M</u> , Trpevska Shekerinov N. Causes of low vision and blindness in children and adolescent in our series. SEEOS and Kosovo association of Ophthalmologist, May 2019	1	1	1
	<u>Milena Golubovic</u> , Natasha Trpevska Shekerinov, Jana Nivichka Kjaeva, Gazmend Mehmeti, Retinal changes as a result of irradiation therapy SEEOS and Kosovo Association of ophthalmologist 31 May-02 June 2019, Pristine, Kosovo	1	1	1
	Трпевска Шекеринов Е. <u>Голубовиќ М.</u> Пецакова О. Шекеринов Д. Епиретинална мембрана – ОКТ дијагностика и класификација. Конгрес на офталмолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 2017	1	1	1
	<u>Голубовиќ М.</u> Трпевска Шекеринов Н. Приказ на херeditарна окултна макуларна дистрофија, Конгрес на офталмолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, септември 2017	1	1	1
	Шекеринов Д, Шекеринов Н, <u>Голубовиќ М.</u> Даштеvsка Е, Дума Х, ISE PASC тест кај окуларна мијастенија гравис Конгрес на офталмолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, септември 2017	1	1	1

	Шекеринов Н, <u>Голубовиќ М</u> , Димовска Јорданова В, Богданова И, Меланом на хороида, третман со протонска радиотерапија, Конгрес на офталмолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, септември 2017	1	1	1
	Нивичка Каева Ј, Трпевска Шекеринов Н, <u>Голубовиќ М</u> , Димовска Јорданова В, Челева В, Рецидивирачка централна серозна хориоретинопатија, Конгрес на офталмолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, септември 2017	1	1	1
	Татешки Б, Исјановски И, <u>Голубовиќ М</u> , Јорданова Димовска В, Прематурна ретинопатија во Р. Македонија, Конгрес на офталмолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, септември 2017	1	1	1
	<u>Голубовиќ М</u> , Трпевска Шекеринов Н, Нивичка Каева Ј, Пенетрантни и перфоративни повреди на очниот булбус, Конгрес на Офталмолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 2017	1	1	1
	Блажевска Бужаровска К, <u>Голубовиќ М</u> , Челева Марковска В, ОКТ кај новооткриени глаукоми, Конгрес на офталмолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 2017	1	1	1
	Исјановски И, Саздовска С, Јорданова димовска В, <u>Голубовиќ М</u> , Определени ризик фактори за прематурна ретинопатија, Конгрес на офталмолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 2017	1	1	1
	Трпевска N, Angelovska A, Shekerinov D, <u>Golubovic M</u> , Spontaneous closure of traumatic macular hole University Eye Clinic Skopje, Macedonia; 1stCongress of Montenegrin ophthalmologists with international participation and 12 Congress of SEEOS, Budva, 2015	1	1	1
Вкупно:		90,7		

СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. бр.	Назив на активност:	Бр.активности	Поени од формулар	Вкупно
1	Завршена специјализација во областа на медицинските науки и здравството-офталмологија	1	2	2
2.	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, супервизија,			

	проценка на капитал, систематизација, методологија:			
	Судски вештачења	3	1	3
	Рецензент на стручно-научно списание - Македонски медицински преглед	2	0,2	0,4
	Рецензент на стручно-научно списание „Acta morfologica“	1	0,2	0,2
	Член на Етичка комисија на ЈЗУ У Клиника за очни болести –Скопје	1	1	1
	Член на Комисија за медицински истражувања, ЈЗУ УКОБ	1	1	1
	Член на тим за самооценување во процесот на акредитација на ЈЗУ Клиника за очни болести	1	1	1
	Член на Комисија за контрола на квалитет на здравствена заштита, ЈЗУ УКОБ, февруари 2019 г.	1	1	1
5	Прв пат во институција воведена метода			
	Дел од тимот во воведување на нов препарат / Eylea	1	1	1
Вкупно:		10,60		

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

1.	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир			
	Член на почесен научен одбор на Конгрес на Офталмолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 2017	1	1	1

2.	Учество во комисији и тела на државни и други органи			
	Член на Комисија за признавање специјализации и супспецијализации за дејноста офталмологија завршени во странство - Влада на РМ	1	1	1
	Член на Комисија за проценка на условите за спроведување на практичниот дел од специјалистичките турнуси во ЈЗУ Клинички болници Тетово, Битола и Штип и ЈЗУ Специјална болница за ортопедија и трауматологија „Св. Еразмо“, Охрид, од Министерство за здравство, септември 2019г.	1	1	1
	Член на проект дисперзирана клиника (ОБ Гостивар), Министерство за здравство	1	1	1
	Член на комисија за надзор на ОБ Битола, под Министерство за здравство на Р Македонија	1	1	1
	Член на Научен одбор како постојано работно тело на Наставно - научниот совет при Медицинскиот факултет, Скопје, декември 2016 г.	1	1	1
	Член на Наставно–научниот колегиум за постдипломски студии како постојано работно тело на Наставно –научниот совет при Медицинскиот факултет во Скопје, декември 2016 г.	1	1	1
	Член на рецензентска комисија за избор во звање	5	5*0,2	1,0
	Член на Наставно- научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје	1	1	1
3.	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир			
		1	1	1

Член на Почесен научен одбор на Конгрес на офталмолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 2017			
Вкупно:	10,00		

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени:
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	355,39
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	90,70
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	10,60
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	10,00
Вкупно:	466,49

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Весна Димовска Јорданова с.р
 Проф. д-р Магдалена Антова Велевска с.р
 Проф. д-р Милица Ивановска с.р
 Проф. д-р Марина Давчева Чакар с.р
 Проф. д-р Ѓорѓе Џокиќ с.р

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Милена Голубовиќ Арсовска.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Милена Голубовиќ Арсовска поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и демонстратори на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето редовен професор по предметите од наставно-научната област офталмологија.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, д-р Милена Голубовиќ Арсовска да биде избрана во звањето редовен професор по предметите од наставно-научната област офталмологија.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Весна Димовска Јорданова	с.р
Проф. д-р Магдалена Антова Велевска	с.р
Проф. д-р Милица Ивановска	с.р
Проф. д-р Марина Давчева Чакар	с.р
Проф. д-р Ѓорѓе Џокиќ	с.р

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА 1 ЛИЦЕ ВО СИТЕ НАУЧНИ ЗВАЊА ПО ПРЕДМЕТИТЕ ОД НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ: ХИРУРГИЈА И ПЛАСТИЧНА ХИРУРГИЈА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Медицински факултет, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 9.1.2020 за избор на 1 лице во сите научни звања во научните области: хирургија и пластична хирургија и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, број 02-865/37, донесена на 25.2.2020 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Смиља Туцарова-Ѓоргова редовен професор на Катедрата за хирургија при Медицинскиот факултет во Скопје, д-р Ѓорѓе Џокиќ, редовен професор на Катедрата за хирургија при Медицинскиот факултет во Скопје и д-р Владимир Мирчевски, редовен професор на Катедрата за хирургија при Медицинскиот факултет во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на 1 лице во сите научни звања во научните области: хирургија и пластична хирургија, во предвидениот рок се пријави д-р Лазо Новески, научен соработник.

Научен соработник д-р Лазо Новески

2. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Д-р Лазо Новески е роден на 21.11.1958 год. во с. Извор-Кичево, каде што завршил основно и средно образование. На Медицинскиот факултет во Скопје се запишал 1976/77 г., а дипломирал на 2.7.1982 г. Како стипендист на ЈНА бил вработен како активно воено лице во гарнизоните во Скопје и Кичево до 1991 г. Како начелник на санитетската служба и управник на гарнизонската амбуланта со стационар посетувал повеќе курсеви и семинари на ВМА-Белград. Во периодот од 1985 до 1990 г. бил одговорен за организација и изведување на медицинската обука на резервниот санитетски кадар за Р Македонија. Специјализација по општа хирургија завршил во 1995 г., по што работел како начелник на Одделот за септична и аноректална хирургија во Воената болница во Скопје. Супспецијализација по пластична и реконструктивна хирургија завршил во 2000 г. и од мај 2000 г. е вработен на Клиниката за пластична и реконструктивна хирургија, на местото шеф на отсек за малигни заболувања на кожата. За досегашната работа повеќепати е наградуван и пофалуван, а во 2005 г. од Министерството за здравство го добил звањето примариус.

Постдипломски студии запишал во академската 1998/99 г. и во 2006 г. го одбрал магистерскиот труд „Проценка на факторите за предвидување на статус на регионални лимфни жлезди кај малиген меланом на екстремитети“.

Докторската тема „Вредност на клинички и хистолошки фактори во прогнозата на малигни меланом на екстремитети“ ја пријавил во мај 2011 г. и успешно ја одбрал на 10.4.2014.

Во 2015 година е избран во звањето научен соработник.

Присуствувал и активно учествувал на повеќе конгреси и семинари во земјата и во странство. Во 1997 г. бил на еднонеделен стручен престој на Истражувачки оддел во Католичката универзитетска болница во Левен, Белгија. Во 2001 г. еден месец бил на стручен престој на Универзитетската клиника за пластична хирургија (Recht der Isar) во Минхен. Во 2015 г. еден месец престојувал во Клиничкиот центар во Љубљана.

Д-р Лазо Новески е член на: Лекарска комора на Македонија, Македонско лекарско друштво, Црвен крст на Македонија, Здружение на хирурзите на РМ, Здружението на гастроентеролози и хепатолози на РМ, ЕБА (European Burn Association), ИПРАС (International Plastic, Reconstructive and Aesthetic Surgeon), ЕСПРАС (European

Section of Plastic, Reconstructive and Aesthetic Surgery), БАПРАС (Balcan Association of Plastic, Reconstructive and Aesthetic Surgery), ЕАФПС (The European Academy of Facial Plastic Surgery).

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на Медицинскиот факултет, кандидатот д-р Лазо Новески, научен соработник, изведува наставно-образовна дејност и предавања на прв циклус студии за студентите по општа медицина на предметите: Хирургија/Пластична хирургија. Кандидатот е ментор на четири специјализанти и едукатор на специјализанти од хируршките области при спроведување на турнусите според Правилникот за специјализации и супспецијализации на Медицинскиот факултет. Член бил на 4 комисии за полагање специјалистички испит и три комисии за одбрана на дипломски труд.

Научноистражувачка дејност

Д-р Боро Цонов има објавено повеќе научни трудови од областа на пластичната хирургија во меѓународни научни списанија и во зборници од научни собири.

Учествувал на повеќе конгреси во земјата и во регионот.

Д-р Лазо Новески учествувал како член во 2 научни проекта.

Свои секциски предавања одржал на научни/стручни собири во земјата.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Лазо Новески активно е вклучен во стручно-применувачката работа на Универзитетската клиника за пластична и реконструктивна хирургија како специјалист по општа хирургија и супспецијалист по пластична и реконструктивна хирургија.

Автор е на стручната монографија „Хируршки аспекти во лекувањето на периферните нерви“.

Носител е на клиничката студија во областа на медицинските науки и здравството „Компаративна анализа на предоперативна и постоперативна дијагноза кај меланом на кожа“.

Раководител е на внатрешна организациона единица (раководител на Одделот за онкохирургија при Клиниката за пластична и реконструктивна хирургија).

Оценка од самоевалуација

Кандидатот д-р Лазо Новески, во учебната 2018/2019 година, доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Медицинскиот факултет.

О Б Р А З Е Ц 1

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат:

Лазо Благоја Новески

Институција:

Медицински факултет, УКИМ, Скопје

ЈЗУ Клиника за пластична и реконструктивна хирургија

Научна област:

медицина, хирургија

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАУЧНО ЗВАЊЕ – ВИШ НАУЧЕН СОВЕТНИК

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	<p>Просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус *</p> <p>Просечниот успех на прв циклус изнесува: 8,00 Просечниот успех на втор циклус изнесува: 9,</p>	ДА
2	<p>Назив на научната област: клиничка медицина, поле: хирургија, подрачје: пластична хирургија.</p>	ДА
3	<p>Објавени најмалку пет научни труда** во референтна научна публикација согласно со ЗВО во последните пет години пред објавувањето на конкурсот за избор</p>	ДА
3.1	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови</p>	ДА
3.2.1	<p>1. Назив на научното списание: Acta Morphologica 2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): 13 членови, 10 земји , 3ца од Македонија, останати земји: Австрија (1), Италија (2), Аргентина (1), Србија (1), БиХ (1), Бугарија (1), Турција (1), Романија (1) , Португалија (1) 3. Наслов на трудот: Tissue expansion reconstruction of the scalp with secondary cutis verticis gyrate. 4. Година на објава: 2016</p>	
3.2.2	<p>1. Назив на научното списание: Jurnal of the Macedonian Medical Association 2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): 23 членови, 12 земји , 9ца од Македонија, останати земји:САД (3), Хрватска (2), Република</p>	

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	<p>Српска (1), Србија (1), Данска (1), Бугарија (1), Словенија (1), Велика Британија (2) , Германија (1),Албанија(1)</p> <p>3. Наслов на трудот Doppler comparative measurements in the reconstruction of limbs with flaps and grafts.</p> <p>4. Година на објава: 2017</p>	
3.2.3	<p>1. Назив на научното списание: Jurnal of the Macedonian Medical Association</p> <p>2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): 23 членови, 12 земји , 9ца од Македонија, останати земји:САД (3), Хрватска (2), Република Српска (1), Србија (1), Данска (1), Бугарија (1), Словенија (1), Велика Британија (2) , Германија (1),Албанија(1)</p> <p>3. Наслов на трудот Comparision of tissue oxygen saturation(SpO2) of flaps and skin grafts</p> <p>4. Година на објава: 2017</p>	
3.2.4	<p>1. Назив на научното списание: Jurnal of the Macedonian Medical Association</p> <p>2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): 23 членови, 12 земји , 9ца од Македонија, останати земји:САД (3), Хрватска (2), Република Српска (1), Србија (1), Данска (1), Бугарија (1), Словенија (1), Велика Британија (2) , Германија (1),Албанија(1)</p> <p>3. Наслов на трудот Case report of feminizing genital reconstruction in a female with congenital adrenal hyperplasia</p> <p>4. Година на објава: 2017</p>	
3.2.5	<p>1. Назив на научното списание: Jurnal of the Morphological Sciences</p> <p>2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): 31 членови, 12 од Македонија, останати земји:САД (2), Република Српска и Босна и Херцеговина (3), Србија (7), Полска (1), Бугарија (1), Ерменија (1), Црна гора (2) , Украина (1), Хрватска (1)</p> <p>3. Наслов на трудот Survival and prognosis of patients with cutaneus melanoma on extremities</p> <p>4. Година на објава: 2018</p>	
3.5	<p>Зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји</p> <p>[6].Назив на зборникот: Halth care challenges of the 21th century-abstract book</p> <p>[7].Назив на меѓународниот собир: 2nd international scientific conference of the faculty of medical science</p> <p>[8].Имиња на земјите : САД , Швајцарија , Албанија , Австрија , Србија</p> <p>[9].Наслов на трудот: Surgical treatment of malignant melanoma</p>	ДА

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	[10]. Година на објава: 2017	
4	Претходен избор во научно звање – научен соработник, датум и број на Билтен: 15.6.2015, 1102.	ДА
5	Има способност за изведување на високообразовна дејност	ДА

* На лицата кои имаат заснован работен однос на Универзитетот или на некој од универзитетите во Република Македонија во моментот на стапување во сила на Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија бр.82/2018), нема да се применуваат одредбите од Законот кои се однесуваат на просекот, односно дека лицата треба да имаат остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно имаат остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус. Во овој случај, полето под реден број 1 не се пополнува.

** За кандидатот/ите кој има повеќе од 6 (шест) научни труда во референтна научна публикација, рецензентската комисија научните труда ќе ги наведе, ќе ги оцени и ќе ги вреднува во Образец 2.

*** Наведениот услов ќе се применува по истекот на три години од денот на стапувањето во сила на Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија бр.82/2018).

Рецензентска комисија:

Проф. д-р Смиља Туцарова Ѓоргова с.р.

Проф. д-р Ѓорѓе Џокиќ с.р.

Проф. д-р Владимир Мирчевски с.р.

О Б Р А З Е Ц

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат:

Лазо Благоја Новески

Институција:

Медицински факултет, УКИМ, Скопје

ЈЗУ Клиника за пластична и реконструктивна хирургија

Научна област:

Хирургија (30309), пластична хирургија (30305)

Наставно-образовна дејност

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Одржување на предавања по предмет Хирургија - медицински и стоматолошки студии, прв циклус студии (10 x 0,04)	0,4
2.	Ментор на специјалистичка работа 5	5
3.	Одржување на менторска настава за здравствена клиничка практика (592 x 0,06)	35,52
4.	Едукатор на здравствена едукација (228x 40 x 0,08)	729,6
6.	Член на комисија за оцена и одбрана на дипломска работа (2 x 0,1)	0,2
7.	Член на комисија за одбрана на специјалистичка работа (4 x 0,2)	0,8
	Вкупно	771,52

Научно-истражувачка дејност

Реден број	Назив на активност:	Поени
1.	Раководител на национален научен проект	6
	„Компаративна анализа на предоперативна и постоперативна дијагноза кај меланом на кожа“	
	Соработник во национален научен проект	3
	Учесник во проектот: Епидемиолошка анализа на напреднат базоцелуларен карцином на кожата по хируршки третман.	
2.	Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови	
1.	Noveski Lazo, Mirchevska E, Dzonov B. Tissue expansion reconstruction of the scalp with secondary cutis verticis gyrate. Acta morphol. 2016; 13(1):25-28	4

2.	Zogovska-Mirchevska E, Mirchevski B, Peev I, Noveski L , Dzonov B, GjorgovaTudzarova S et al. Surgical treatment of scalp skin cancer with endocranial invasion. Acta Orthopeda et Traumatologica Macedonica, 2016; 8:28-31	3
3.	Boro Dzonov, Lazo Noveski ,Suzana Nikolovska and Elizabeta Zhogovska.Doppler comparative measurements in the reconstruction of limbs with flaps and grafts. Мак Мед Преглед 2017:71(1):56-63	3
4.	Lazo Noveski ,Vladimir Ginoski, Boro Dzonov ,Elizabeta ZogovskaMircevska.Case report of feminizing genital reconstruction in female with congenital adrenal hyperplasia. Мак Мед Преглед 2017:71(2):131-135	3
5.	Boro Dzonov, Lazo Noveski , Suzana Nikolovska, Elizabeta Mircevska Zhogovska, Vladimir Ginoski, Darko Daskalov Comparision of tissue oxygen saturation(SpO2) of flaps and skin grafts Мак Мед Преглед 2017;71(3):190-195	3
6.	Noveski Lazo ,MatveevaN,Mirchevska E, Dzonov B ,Zhivadinovic J,Ginovski V.Survival and prognosis of patients with cutaneous melanoma on extremitas.JMS 2018;1(1):38-45	3
7.	Peneva M, Gjorgjeska A, Tudzarova Gjorgova S, Dzonov B, Noveski L et al. Evaluation of pain following the use of scalpel versus electrosurgery for skin incisions in thw facial regions. Мак Мед Преглед 2018;39(2-3):107-112.	3
3.	Секциско предавање на научен/стручен собир	
1.	БОРКА-УКРО 22.05.2017: Предавање: Хируршки третман на малигни меланом во период 2000-2017 година на Клиника за пластична и реконструктивна хирургија-Скопје.	1
4.	Апстракти објавени во зборник на конференција	
	Noveski Lazo , Mirchevska B, Dzonov B. Manegment of postburns sequels. Second congress of physical therapists of the Republic of Macedonia, Struga, 2016.	2
	Ermira Hamzai, Elizabeta Zhogovska, Igor Peev, Boro Dzonov, Lazo Noveski et al. Surgical treatment of malignant melanoma. International Scientific conference of the faculty of medical sciences, 2017, 2th Tetovo	2
	ВКУПНО	36

Стручно-апликативна дејност

Реден број	Назив на активноста:	Поени
1.	Стручна монографија Хируршки аспекти во лекувањето на периферните нерви. Група автори: Цонов Б, Жоговска-Мирчевска Е, Мирчевски В, Гиноски В, Новески Л .	4,8
2.	Учесник во клиничка студија во областа на медицинските науки и здравство на „Компаративна анализа на предоперативна и постоперативна дијагноза кај меланом на кожа“	1
3.	Раководител на Оддел за онколошка хирургија	1
4.	Вешто лице од областа на општата хирургија	1
5.	Рецензент на труд (х3)	3

6.	Учество во работилници (x14)	14
7.	Експертски активности (x11)	11
	Вкупно	35,8
	Дејности од поширок интерес	
1.	Пофалници (x3)	3
2.	Раководител на внатрешна организациона единица x 3	9
3.	Студиски престој во странство, еден месец во Љубљана, Словенија	0.5
4.	Член на уредувачки одбор на меѓународно научно/стручно списание	1
5.	Член на научен одбор на II конгрес на физиотерапевти на Р Македонија со меѓународно учество. Септември 2016, Струга.	1
	Вкупно	14,5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	771,52
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	36
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	50,3
Вкупно	857,82

Рецензентска комисија

Проф. д-р Смиља Туцарова Ѓоргова с.р.
Проф. д-р Ѓорѓе Џокиќ с.р.
Проф. д-р Владимир Мирчевски с.р.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на н. сор. д-р Лазо Новески.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека н. сор. д-р Лазо Новески поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и демонстратори на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избран во звањето виш научен соработник во научните области: хирургија и пластична хирургија.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, н. сор. д-р Лазо Новески да биде избран во звањето виш научен соработник во научните области: хирургија и пластична хирургија.

Рецензентска комисија:

Проф. д-р Смиља Туцарова Ѓоргова с.р.
Проф. д-р Ѓорѓе Џокиќ с.р.
Проф. д-р Владимир Мирчевски с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ДВА НАСТАВНИКА ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ ХИРУРГИЈА И УРОЛОГИЈА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 9.1.2020 година, за избор на два наставника во сите наставно-научни звања по предметите од наставно-научната области: хирургија и урологија, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет бр. 02-865/25, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Слободан Ристовски, редовен професор на Медицинскиот факултет во Скопје, д-р Оливер Станков, вонреден професор на Медицинскиот факултет во Скопје, д-р Никола Јанкуловски, редовен професор на Медицински факултет во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на два наставника во сите наставно-научни звања по предметите од наставно-научните области: хирургија и урологија, во предвидениот рок се пријавија доц. д-р Сотир Ставридис и доц. д-р Скендер Саиди.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ НА Д-Р СОТИР СТАВРИДИС

Д-р Сотир Александар Ставридис е роден на 13.6.1974 во Скопје. Основно и средно образование завршил во Скопје. Дипломирал на Медицинскиот факултет во Скопје во 1999 година со просек 9,56. Бил активен член на Сојузот на студенти по медицина, како и на Европската и интернационалната медицинска студентска асоцијација.

Во март 2000 година се вработил на Клиниката за урологија при Клиничкиот центар во Скопје, кадешто и сега работи.

На 25.12.2001 година бил избран за помлад асистент по предметот Хирургија, а на 23.6.2006 година е реизбран во истото звање се до 2008 година.

На 25.5.2010 година е избран за асистент по предметот Хирургија.

На 9.7.2015 година е избран за Научен соработник на Медицинскиот факултет во Скопје, по предметот Хирургија.

На 7.3.2017 година е избран за доцент на Медицинскиот факултет во Скопје, по предметот Хирургија.

Учествувал во практичната настава по предметите Хируршка пропедевтика и Хирургија за студентите по медицина и стоматологија.

Во ноември 2005 година завршил специјализација по урологија и се стекнал со звањето специјалист, хирург-уролог.

Во јануари 2009 година одбрал магистерска теза со наслов: „Детекција на ниво на експресија на ХЕР-2 протеинот кај карцином на простата и можности за негова практична примена“, и се стекнал со звањето: магистер по медицински науки.

Во октомври 2014 година одбрал докторска дисертација со наслов: „Евалуација на значењето на клиничко-патолошките и молекуларните маркери во раната идентификација на пациенти со биолошки сигнификантен карцином на простата: Нов дијагностички алгоритам“ и се стекнал со звањето: доктор на медицински науки.

Во 2000 година добил Chevening стипендија од Британскиот совет во Македонија и престојувал три месеци во Лондон, Велика Британија, во болницата St. Peters, на Институтот за урологија и нефрологија.

Во 2008 година добил стипендија од Европската уролошка асоцијација за тримесечен престој во Виена, Австрија, во болницата АКХ на Клиниката за урологија, дел од Универзитетот на Виена.

Во 2012 година престојува во Клиничко-болничкиот центар Загреб, за запознавање и имплементирање на организационата и техничката поставеност на кадаверичната трансплантација во склоп на организацијата Еуро трансплант.

Од 2015 до 2019 година има направено повеќе кратки стручни престои во Р Словенија и Р Франција за усовршување на техниките на лапароскопската урологија и во Р Турција за започнување со самостално изведување на минимално инвазивни процедури на горен уринарен тракт за третман на уролитијаза.

Учествувал на повеќе домашни и меѓународни конгреси и симпозиуми како презентер и поканет предавач.

Има изработено или учествувал во изработката на повеќе од 100 научни трудови.

НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Медицински факултет, кандидатот д-р Сотир Ставридис изведува настава на првиот циклус студии на студиската програма Општа медицина на Медицинскиот факултет во Скопје.

Кандидатот бил вклучен во одржувањето на практичната настава (вежби) и клиничката практика по предметот Хирургија за студентите по општа медицина на Медицинскиот факултет во Скопје. Покрај тоа, бил ментор на 4 специјализанти и едукатор на 21 специјализант.

Научноистражувачка дејност/Стручно-уметничка дејност

Од изборот во звањето научен соработник, д-р Сотир Ставридис, како автор и коавтор, има објавено вкупно 20 научни трудови од областа на хирургијата и урологијата, од кои 5 труда во меѓународни научни списанија и 47 труда во зборници од меѓународни и домашни научни собири.

Д-р Сотир Ставридис бил соработник во еден интернационален научен проект.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Кандидатот д-р Сотир Ставридис остварил експертски активности со учество во 2 комисии назначени од Министерството за здравство на Р С Македонија, и 3 комисии назначени од страна на Деканатот на Медицинскиот факултет во Скопје.

Член е на уредувачки одбори на 3 интернационални уролошки списанија.

Добитник е на награда и плакета на Лекарската комора на Македонија и на диплома од Српското лекарско друштво.

ОБРАЗЕЦ 1

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Сотир Александар Ставридис

Институција: ЈЗУ Универзитетска клиника за урологија, УКИМ,
Медицински факултет, Скопје

Научна област: хирургија (30309), урологија (30303)

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ – ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	<p>Просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус *</p> <p>Просечниот успех на прв циклус изнесува: 9,56 Просечниот успех на втор циклус изнесува: 10,00</p>	ДА
2	<p>Научен степен – доктор на науки од научната област за која се избира</p> <p>Назив на научната област: медицински науки, поле: клиничка медицина, подрачје хирургија-урологија.</p>	ДА
3	<p>Објавени најмалку пет рецензирани научни труда во референтна научна публикација согласно со ЗВО во последните пет години пред објавувањето на конкурсот за избор</p>	ДА
3.1	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование</p> <p>1. Назив на научното списание: Proteomes (IF=2.770) 2. Назив на електронската база на списанија: Scopus 3. Наслов на трудот: Comparative Proteomics Analysis od Urine Reveals Down-Regulation of Acute Phase Response Signaling and LXR/RXR Activation Pathways in Prostate Cancer. doi: 10.3390/proteomes6010001. 4. Година на објава: 2018</p>	
3.2	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science,</p>	

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	<p>Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование</p> <p>1. Назив на научното списание: Archivio Italiano di Urologia e Andrologia</p> <p>2. Назив на електронската база на списанија: Scopus</p> <p>3. Наслов на трудот: Epidemiologic study of urolithiasis in seven countries of South-Eastern Europe: S.E.G.U.R. 1 study. doi: 10.4081/aiua.2017.3.173.</p> <p>4. Година на објава: 2017</p>	Да
3.3	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови</p> <p>1. Назив на научното списание: Journal of Anesthesia and Surgery (IF=0.565)</p> <p>2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): 55 членови од 10 земји</p> <p>3. Наслов на трудот: The influence of Targeting Central Venous Pressure (CVP) on Early Graft Function after Living Donor Kidney Transplantation</p> <p>4. Година на објава: 2017</p>	Да
3.4	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови</p> <p>1. Назив на научното списание: International Medical Journal Medicus</p> <p>2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): 24 членови од вкупно 10 земји</p> <p>3. Наслов на трудот: Our Experiency with Using the Omental Flap for the Treatment of Gynecologic Jatrogenic Vesicovaginal Fistulas.</p> <p>4. Година на објава: 2018</p>	ДА
3.5	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови</p> <p>1. Назив на научното списание: BANTAO Journal</p> <p>2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): 46 членови од вкупно 10 земји</p> <p>3. Наслов на трудот: Factors that Influence Graft Function at 1-Year Posttransplantation and Correlation with</p>	ДА

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	<p>Baseline Donated Kidney Function Measured with Radioisotopes. 4. Година на објава: 2016</p>	
3.6	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови 1. Назив на научното списание: Contribution 2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): 25 членови од вкупно 11 земји 3. Наслов на трудот: Effects of Serenoa Repens alcohol Extract on Benign Prostate Hyperplasia doi: 10.1515/prilozi-2017-0030 4. Година на објава: 2017</p>	Да
4	<p>Претходен избор во наставно-научно звање – научен соработник, датум и број на Билтен: број 1102, 15 јуни 2015 год.</p> <p>Претходен избор во наставно-научно звање – доцент, датум и број на Билтен: број 1140, 15 февруари 2017 год.</p>	Да
5	Има способност за изведување на високообразовна дејност	Да

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Слободан Ристовски   **с.р.**
Проф. д-р Оливер Станков   **с.р.**
Проф. д-р Никола Јанкуловски   **с.р.**

ОБРАЗЕЦ 2

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО И НАСТАВНО-СТРУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат: Сотир Александар Ставридис

Институција: ЈЗУ Универзитетска клиника за урологија, УКИМ,
Медицински факултет, Скопје

Научна област: Хирургија (30309), Урологија (30303)

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
Одржување на практична настава		
1	Одржување на менторска настава за здравствена клиничка пракса и вежби хирургија (1390*0.06)	83.4
2	Одржување на настава од прв циклус на студии 22*0.04	0.88
Вкупно		84.28
Ментор на здравствена едукација		
3	Ментор на здравствена едукација (специјализација) на д-р Виктор Станков (Урологија), 1.9.2015 до денес (до 1.1.2020) (35*226*0.08)	632.8
4	Ментор на здравствена едукација (специјализација) на д-р Владимир Лозановски (Урологија), 1.3.2018 до денес (до 1.1.2020) (35*96*0.08)	268.8
5	Ментор на здравствена едукација (специјализација) на д-р Јусуф Идризи (Урологија), 1.3.2019 1.9.2019) (35*26*0.08)	72.8
Вкупно		974.4
Едукатор на здравствена едукација		
5	Едукатор на здравствена едукација на Агрон Зуфери (1 месец) 35*4*0.08	11.2
6	Едукатор на здравствена едукација на Весна Јовановска Маневска (1 месец) 35*4*0.08	11.2
7	Едукатор на здравствена едукација на Наташа Цоклеска (1 месец) 35*4*0.08	11.2
8	Едукатор на здравствена едукација на Александар Танев (3 месеци) 35*12*0.08	33.6
9	Едукатор на здравствена едукација на Златко Алексовски (1 месец) 35*4*0.08	11.2
10	Едукатор на здравствена едукација на Томислав Јовановски (1 месец) 35*4*0.08	11.2
11	Едукатор на здравствена едукација на Виктор Станков (1 месец) 35*4*0.08	11.2
12	Едукатор на здравствена едукација на МаријаБундовска (1 месец) 35*4*0.08	11.2

12	Едукатор на здравствена едукација на Борче Коцевски (1 месец) 35*4*0.08	11.2
13	Едукатор на здравствена едукација на Љубинка Манчевска (3 месеци) 35*12*0.08	33.6
14	Едукатор на здравствена едукација на Драган Хаџи-Манчев (1 месец) 35*4*0.08	11.2
15	Едукатор на здравствена едукација на Софче Митковска Милкова (12 месеци) 35*138*0.08	386.4
16	Едукатор на здравствена едукација на Влатко Лозановски (1 месец) 35*4*0.08	11.2
17	Едукатор на здравствена едукација на Дурум Асани (1 месец) 35*4*0.08	11.2
18	Едукатор на здравствена едукација на Стефан Крстевски (1 месец) 35*4*0.08	11.2
19	Едукатор на здравствена едукација на Вилијам Китевски (1 месец) 35*4*0.08	11.2
20	Едукатор на здравствена едукација на Јусуф Идризи (4 месеци) 35*16*0.08	44.8
21	Едукатор на здравствена едукација на Стефан Лазороски (2 месеци) 35*8*0.08	22.4
22	Едукатор на здравствена едукација на Билјана Талева (1 месец) 35*4*0.08	11.2
23	Едукатор на здравствена едукација на Петар Каневче (1 месец) 35*4*0.08	11.2
24	Едукатор на здравствена едукација на Бојан Тренчиќ (1 месец) 35*4*0.08	11.2
Вкупно		700
Настава во школи и работилници		
24	Секциски состанок на МЗУ 2017: Клиничка примена на дутастерид во урологијата	1.50
25	Актуелен менаџмент на БПХ и ЕД, работилница, Плива, предавач: Дустер во третман на БПХ, Тетово 2017	1.50
26	Актуелен менаџмент на БПХ и ЕД, работилница, Плива, предавач: Фармакотерапија на БПХ, Скопје, 2017	1.50
27	Актуелен менаџмент на БПХ и ЕД, работилница, Плива, предавач: БПХ: Дијагностика и менаџирање, Битола, 2017	1.50
28	Актуелен менаџмент на БПХ и ЕД, работилница, Плива, предавач: Еректилна дисфункција и третман, Охрид, 2017	1.50
29	Предизвици во третман на БПХ и ЕД, работилница, Плива, предавач: Фармакотерапија во БПХ, Скопје, 07.06.2018	1.50
30	Предизвици во третман на БПХ и ЕД, работилница, Плива, предавач: Фармакотерапија на БПХ, Скопје, 20.11.2018	1.50

31	Актуелен менаџмент на БПХ и ЕД, работилница, Плива, предавач: БПХ: Дијагностика и менаџирање, Гевгелија, 2018	1.50
32	Предизвици во третман на БПХ и ЕД, работилница, Плива, предавач: Еректилна дисфункција и третман, Битола, 2018	1.50
33	Третман на БПХ, ЕД и хроничен простатит, работилница, Плива, предавач: БПХ – Дијагностика и фармакотерапија, Скопје, 2019	1.50
34	Третман на БПХ, ЕД и хроничен простатит, работилница, Плива, предавач: Менаџмент на еректилна дисфункција, Велес, 2019	1.50
35	Третман на БПХ, ЕД и хроничен простатит, работилница, Плива, предавач: Третман на уретрит и хроничен простатит, 2019	1.50
36	Третман на БПХ, ЕД и хроничен простатит, работилница, Плива, предавач: БПХ – Дијагностика и фармакотерапија, Куманово, 2019	1.50
37	Балкански конгрес по урологија, Предизвици во фармакотерапијата на Бенигната простатична хиперплазија, Охрид, 2019	1.50
	Вкупно	21
	Член на комисија за оцена или одбрана на докторски труд	
	Одлука за формирање на Комисија за рецензија на пишан труд „Детекцијас на TMPRSS2-ERG фузиониранiot транскрипт во ткиво на пациенти со и без карцином на простата”. Д-р Александар Трифуновски. Реш. бр. 0905-1772/20 од 16.04.2019 г.	0.7
	Одлука за формирање на Комисија за оцена на пријавена тема за изработка на докторска дисертација „Евалуација на TMPRSS2-ERG фузиониранiot транскрипт и DNA метилациските промени и нивна дијагностика и предиктивна вредност кај карцином на простата” на д-р Александар Трифуновски. Реш. бр. 0905-6498/12 од 27.12.2018 г.	0.7
	Одлука за формирање на Комисија за оцена на докторска дисертација „Споредба на конзервативниот наспроти ендоскопскиот метод во третманот на везикоуретралниот рефлукс” на д-р Шабан Мемети. Реш. бр. 0905-1767/15 од 18.4.2018 г.	0.7
	Вкупно	2.1
	Член на комисија за оцена или одбрана на магистерски труд	
	Решение за оцена на магистерски труд на Александар Илиевски на тема: „Влијанието на вредностите на простатичниот специфичен антиген и неговите форми врз исходот на биопсии на простата и активно набљудување на карцином на простата”, бр. 09-5686/74 од 23.11.2017	0.3

Член и акомисија за одбрана на магистерски труд на Александар Илиевски на тема: „Влијанието на вредностите на простатичниот специфичен антиген и неговите форми врз исходот на биопсии на простата и активно набљудување на карцином на простата”, бр. 09-6353/54 од 29.12.2017	0.3
Вкупно	0.6
Член на комисија за оцена или одбрана на специјалистичка работа	
Решение за именување на член на комисија за полагање на специјалистички испит по специјалноста УРОЛОГИЈА на Александар Нечев. Реш. бр. 9003-274/1; 18. 1.2018 г.	0.2
Решение за именување на член на комисија за полагање на специјалистички испит по специјалноста Дигестивна хирургија на Игор Филдишевски. Реш. бр. 1003-5238/2; 11.12.2019 г.	0.2
Решение за именување на член на комисија за полагање на специјалистички испит по специјалноста УРОЛОГИЈА на Артан Рушај. Реш. бр. 9003-953/1; 26. 2.2018 г.	0.2
Решение за именување на член на комисија за полагање на субспецијалистички испит по специјалноста Гинеколошка хируршка онкологија на Игор Алуловски. Реш. бр. 1003-2527/1; 31.05.2019 г.	0.2
Вкупно	0.8
Ментор на дипломска работа	
Ментор на дипломска работа на студент Ана Димовска, индекс бр. 733 со наслов: „Улогата на медицинската сестра во амбулантно изведување на трансректална биопсија на простата водена со ултразвук” .	0.2
Ментор на дипломска работа на студент Сања Симоновска, индекс бр. 634 со наслов: „Улогата на медицинската сестра-инструментарка при перкутана нефролитотомија”.	0.2
Вкупно	0.4
Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа	
Решение за оцена и одбрана на дипломска работа на студентот Мартин Кацуровски, стручни студии за дипломиран радиолошки технолог, бр. 14-1026/3 од 15.6.2017	0.1
Решение за оцена и одбрана на дипломска работа на студентот Ана Димовска, стручни студии за дипломирана медицинска сестра, бр. 13-4123/3 од 18.11.2016	0.1
Решение за оцена и одбрана на дипломска работа на студентот Сања Симоновска, стручни студии за дипломирана медицинска сестра, бр. 13-2860/3 од 26.12.2016	0.1
Решение за оцена и одбрана на дипломска работа на студентот Стефка Ѓорѓиевска, стручни студии за дипломирана медицинска сестра, бр. 14-2590/3 од 26.12.2017	0.1
Вкупно	0.4
Вкупно (Наставно-образовна дејност)	1783.98

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно списание кое има импакт-фактор за годината во која е објавен трудот, во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на споисанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование (8+ИФ)	
1	Davaliava K, Maleva Kostovska I, Kiprijanovska S, Markoska K, Kubelka-Sabit K, Filipovski V, Stavridis S, Stakov S et al. Proteomics analysis of malignant and benign prostate tissue by 2D DIGE/MS reveals new insights into proteins involved in prostate cancer. Prostate. 2015 Oct;75(14):1586-600.	8.578
2	Saidi S, Popov Z, Stavridis S, Panov S. Alterations of microsatellite loci GSN and D18S51 in urinary bladder cancer. Hippokratia. 2015,19,3:200-204	5.389
3	Davaliava K, Kiprijanovska S, Maleva Kostovska I, Stavridis S, Stakov S et al. Comparative Proteomics Analysis od Urine Reveals Down-Regulation of Acute Phase Response Signaling and LXR?RXR Activation Pathways in Prostate Cancer. Proteomes 2018,6, 1	7.570
4	Mojsova-Mijovska M, Gavrilovska A, Srceva-Jovanovski M, Temelkovska M, Stavridis S, Spasovski G. The influence of Targeting Central Venous Pressure (CVP) on Early Graft Function after Living Donor Kidney Transplantation. J Anesth Surg OA 2017, 4(2):1-4	5.365
	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови9	
5	Saidi S, Stavridis S, Stojovska B, Ismaili B, Dalipi A, Mojsova-Mijovska M. Our Experiency with Using the Omental Flap for the Treatment of Gynecologic Jatrogenic Vesicovaginal Fistulas. Medicus 2018, Vol. 23 (2): 154-157.	3
6	Karagiannis A, Skolarikos A, Alexandrescu E, Basic D, Geavlete P, Maletta A, Muslumanoglu Y, Stavridis S. et al. Epidemiologic study of urolithiasis in seven countries of South-Eastern Europe: S.E.G.U.R. 1 study. Arch Ital Urol Androl. 2017 Oct 3;89(3):173-177.	3

7	Rambabova Bushljetik I, Masin Spasovska J, Selim G, Stojceva O, Taneva O, Stankov O, Stavridis s, Saidi S, Penev M, Dohcev S, Balkanov T, Spasovski G. Factors 101 that Influence Graft Function at 1-Year Posttransplantation and Correlation with Baseline Donated Kidney Function Measured with Radioisotopes. BANTAO Journal 2016; 14(1): 23-29; doi: 10.1515/bj-2016-0006.	3
8	Saidi S, Stavridis S, Stankov O, Dohcev S, Panov S. Effects of <i>Serenoa repens</i> Alcohol Extract on Benign Prostate Hyperplasia. Pril (Makedon Akad Nauk Umet Odd Med Nauki). 2017 Sep 1;38(2):123-129. doi: 10.1515/prilozi-2017-0030.	3
9	Saidi S, Georgiev V, Popov Z, Penev M, Stankov O, Dohcev S, Stavridis S, Ivanovski O, Saidi M, Janevska V, Petrusevska G, Spasovska L, Komina S, Panov S. Mangement of primary bladder tumors at the university clinic of urology in Skopje in 2010 during one-year follow up. Medicus, Vol. 21(2): 2016; 137-142.	3
10	Bushljetikj I. Selim G, Taneva O, Dohchev S, Stankov O, Stavridis S, Saidi S, Dimitrovski K, Ivanovska B, Jukic N, Spasovski G. Monitoring of Renal Allograft Function with Different Equations: What are the Differences? BANTAO Journal. 2017;15(1):24-28. DOI 10.1515/bj-2017-0006.	3
11	Gavrilovska A, Grabner C, Mojsova-Mijovska M, Dohchev S, Panovska Petrushevska A, Srceva-Jovanovska M, Stavridis S. Physioacta: vol 13 (1). 2019	3
12	Peneva M, Zjogovska E, Dohchev S, Stavridis S, Josifov A, Srceva MJ, Damevski A, Janchulev J, Spasovska JM, Spasovski G. Successful Kidney Transplantation in a Patient with Multiple Perioperative Renal Transplant Complications. Case Report. Pril (Makedon Akad Nauk Umet Odd Med Nauki). 2016 Nov 1;37(2-3):121-125.	3
13	Popov Z, Jankulovski N, Stankov O, Stavridis S, Saidi S, Kuzmanoski M, Chipurovski I, Banev S, Krstevska B, Ivanovski O, Dimitrovski C. Laparoscopic Adrenalectomy: First Single-Center Experience in the Balkans. Pril (Makedon Akad Nauk Umet Odd Med Nauki). 2015;36(3):27-33.	3
14	Mojsova-Mijovska M, Jovanovski-Srceva M, Temelkovska Stevanovska M, Panovsdka Petruseva A, Gavrilovska Brzanova A, Stavridis S. The impact of intra-operative targeting of central venous pressure on onset of diuresis in different regimes in living donor kidney transplantation Acta morphol. 2016; 13(1):19- 24	3
15	Jovanovski-Srceva M, Kuzmanovska B, Mojsova M, Kartalov A, Shosholcheva M, Temelkovska-Stevanoska M, Gavrilovska A, Stavridis S, Spirovski Z, Kondov B, Kokareva A, Todorov R, Spirovska T. Insulin Resistance, Glycemia and Cortisol Levels in Surgical Patients who Had Preoperative Caloric Load with Amino Acids. Pril (Makedon Akad Nauk Umet Odd Med Nauki). 2015;36(3):61-70.	3

16	Ristovski S, Sofronievska-Glavinov M, Stankov O, Stavridis S. Management of acute renal colic according guidelines in general hospitals and university hospitals. <i>Medicus</i> , Vol. 21(1): 2016; 40-42.	3
17	Gavrilovska-Brzanov A, Shosholcheva M, Kuzmanovska B, Kartalov A, Mojsova M, Srceva M, Brzanov N, Stavridis S. Stankov O et al. Perioperative changes in carboxyhemoglobin and methemoglobin. <i>Mac J Anesth</i> vol 1:2017.	3
18	Mojsova M, Srceva M, Gavrilovska-Brzanov A, Temelkovska M, Stavridis S. et al. Postoperative serum creatinin level in two different hydration regimes in living donor kidney transplantation. <i>Mac J Anesth</i> vol 1:2017.	3
19	Jovanovski-Srceva M, Mojsova M, Kuzmanovska B, Kartalov A, Kokareva A, Shosholcheva M, Spirovski Z, Kondov G, Gavrilovska-Brzanov A, Stavridis S. et al. Myasthenia gravis in general anesthesia. <i>Mac J Anesth</i> vol 1:2017.	3
20	Gavrilovska-Brzanov A, Shosholcheva M, Kuzmanovska B, Kartalov A, Mojsova – Mijovska M, Jovanovski Srceva M, Panovska Petrusheva A, Kokareva A, Stavridis S, Gjorchevska E, Brzanov N. Arterial blood gas alterations in retroperitoneal and transperitoneal laparoscopy. <i>Mac J Anesth</i> vol 6:2017.	3
	ВКУПНО	74.902
	Апстрактите објавени во зборник на конференција (меѓународна)	
1	Komina S, Janevska V, Petrushevska G, Stavridis S, Saidi S, Stankov O, Stojmenovska V. Incidentally diagnosed cancer in patients undergoing benign prostatic hyperplasia related surgery – a tertiary unit experience. <i>Virchow's Arch</i> (2017) 471 (suppl 1): S1-S352	1
2	Stavridis S., Dohcev S, Stankov O, Penev M. Pelvic exenteration for advanced bladder carcinoma: Single center experience. <i>European Urology Supplements</i> 14(8):E1428. doi: 10.1016/S1569-9056(15)30472-3.	1
3	Stavridis S, Saidi S, Ivanovski O, Shabani B, Stankov V, Mojsova M, Srceva M. Comparison of complications in patients with laparoscopic versus open radical nephrectomy for renal cell carcinoma. 1 st National Congress of USSMA and regional meeting, Belgrade, Serbia, 2017	1
4	Stavridis S, Stankov O, Dohcev S, Saidi S, Stankov V, Mojsova M, Srceva M. Renal cell thrombus in the renal vein and inferior vena cava: surgical treatment and follow up. 1 st National Congress of USSMA and regional meeting, Belgrade, Serbia, 2017	1
5	Komina S, Janevska V, Saidi S, Shabani B, Stavridis S, Petrushevska G. Squamous cell carcinoma of the urinary tract: report of two case. 2 nd Macedonian Congress of Pathology with International Participation, 2016	1
6	Zdravkovski P, Petrushevska G, Stavridis S, Janevska V. Plasmacytoid urothelial carcinoma. 2 nd Macedonian	1

	Congress of Pathology with International Participation, 2016	
7	Noveska-Petrovska B, Lazarova B, Zdravkovski P, Bogdanovska-Todorovska M, Aleksoska E, Stavridis S, Janevska V. Intestinal metaplasia of ureter and renal pelvis: a case report. 2 nd Macedonian Congress of Pathology with International Participation, 2016	1
8	Aleksoska E, Stankov O, Penev M, Stavridis S, Saidi S, Ristovski S, Komina S, Kostadinova-Kunovska S, Spasevska L, Janevska V. Histological characteristics of urinary bladder carcinoma. 2 nd Macedonian Congress of Pathology with International Participation, 2016	1
9	Jovanovski-Srceva M, Stavridis S, Mitreska N, Mojsova M, Gavrilovska A, Spirovski Z, Spirovska T, Kondov B, Lazarevska M, Tanovska N. Burnout syndrome and medical workers. 6 th Конгрес на радиолозите на Македонија со меѓународно учество. 2016	1
10	Saidi S, Stavridis S, Dohcev S, Stankov O, Petrusevska G. The importance of pathological stage and grade review of primary pT1 bladder cancers after second transurethral resection. SEEM 18, 40.	1
11	Dohcev S., Stankov O., Saidi S., Stavridis S., Janculev J., Trifunovski A., Trajkovski D., Rushaj A., Josifov A., Mojsova M., Petrusheva A., Stankov V., Spasovski G. Kidney transplantations in Republic of Macedonia is cadaveric kidney transplantation our future? Balkan Congress of Urology Ohrid 2019	1
12	Stavridis S. SWL in the era of endourology and laser technology. Balkan Congress of Urology Ohrid 2019	1
13	Davalieva K., Kiprijanovska S., Stavridis S., Stankov O., Komina S., Petrusevska G. Proteomics alterations in prostate cancer initiation and progression. Balkan Congress of Urology Ohrid 2019	1
14	Stojanoski I., Krstev T., Ilievski L., Tufekcioski N., Stavridis S. Laparoscopic radical nephrectomy versus open radical nephrectomy in t1 renal tumors: our initial single year experience. Balkan Congress of Urology Ohrid 2019	1
15	Mojsova Mijovska M., Gavrilovska Brzanov A., Pterusheva Panovska A., Stavridis S., Jovanovski Srceva M., Grncarevski M. Evaluation of the urological patients admitted to ICU. Balkan Congress of Urology Ohrid 2019	1
16	Trifunovski A., Dohcev S., Stavridis S., Stankov S., Trajkovski D., Saidi S., Janculev J., Janevska V. Kidney infiltration with malignantly transformed spinal osteochondroma. Balkan Congress of Urology Ohrid 2019	1
17	Saidi S., Janculev J., Stankov O., Dohcev S., Stavridis S., Petrusevska A., Janevska V., Komina S., Stojmenovska V., Stojovska B. Growing teratoma syndrome, a case report. Balkan Congress of Urology Ohrid 2019	1
18	Kiprijanovska S., Maleva Kostovska I., Stavridis S., Stankov O., Komina S., Petrusevska G., Polenakovic M., Davalieva K. A comparative proteomics study reveals	1

	kininogen 1 as potential non-invasive biomarker for prostate cancer. Balkan Congress of Urology Ohrid 2019	
19	Stankov V., Mostrov T., Lozanovski V., Saidi S., Stankov O., Petrusheva A., Gavrilovska-Brzanov A., Stavridis S. Laparoscopic transperitoneal pyelolithotomy: case presentation. Balkan Congress of Urology Ohrid 2019	1
20	Mostrov T., Lozanovski V., Stankov V., Stavridis S., Stankov O., Saidi S., Mojsova-Mijovska M., Jovanovski-Srceva M. Learning curve and complications of PCNL in low volume center. Balkan Congress of Urology Ohrid 2019	1
21	Panovska-Petrusheva A., Mojsova M., Gavrilovska A., GolubikNichevska S., Zafirova D., Saidi S., Stankov O., Stavridis S. Perioperative use of dexamethasone may decrease postoperative nausea and vomiting in patients undergoing radical laparoscopic prostatectomy. Balkan Congress of Urology Ohrid 2019	1
22	Trajkovski D., Dohcev S., Stavridis S., Stankov O., Trifunovski A., Saidi S., Janculev J., Spasovska L. Per magna cystic renal cell carcinoma. Balkan Congress of Urology Ohrid 2019	1
23	Stavridis S, Stankov V, Stankov O. Pelvic exenteration for advanced pelvic malignancy- 5 years experience.7 th International Medical Congress of SEEMF, Georgia 2016	1
24	Stankov O Stavridis S. Renal cell carcinoma; Global and regional epidemiology.7 th International Medical Congress of SEEMF, Georgia 2016	1
	Вкупно	24

	Апстракти објавени во зборник на конференција (домашна)	
1	Ставридис С. Лапароскопска урологија, само тренд или навистина вистинска потреба. Новини во урологијата, Скопје, Македонија, 2016	0.5
2	Саиди С, Георгиев В, Попов Ж, Пенев М, Станков О, Дохчев С, Ставридис С, Панов С. Имуноterapiја кај карцином на мочен меур. Новини во урологијата, Скопје, Македонија, 2016	0.5
3	Stavridis S, Srceva-Jovanovski M, Mojsova-Mijovska M, Saidi S, Penev M. Postoperative levels of early inflammatory markers in patients with prostatic cancer and benign prostatic hyperplasia. Новини во урологијата, Скопје, Македонија, 2016	0.5
4	Stojanovski I, Ivchev J, Stefanovski A, Kajeovski V, Gurceski G, Krstev T, Minev I, Ilievski L, Chipuroski I, Stankov O, Stavridis S, Kostova M. Improved prostate cancer detection rate with MRI spectroscopy in patients with prior negative biopsy and rising PSA level. Новини во урологијата, Скопје, Македонија, 2016	0.5
5	Stavridis S, Stankov O, Doncev S, Saidi S, Stankov O, Mojsova-Mijovska M. et al. Evaluation of panel use of prognostic markers for treatment planning in prostate	0.5

	cancer patients. Новини во урологијата, Скопје, Македонија, 2016	
6	Саиди С, Георгиев В, Попов Ж, Пенев М, Станков О, Дохчев С, Ставридис С, Ивановски О, Саиди М, Јаневска В, Петрушевска Г, Спасовска Л, Комина С, Панов С. Management of primary bladder tumors at the University Clinic of Urology in Skopje in 2010 during one-year follow up. Новини во урологијата, Скопје, Македонија, 2016	0.5
7	Jovanovski-Srceva M, Stavridis S, Kokareva A, Mojsova-Mijovska M, Kartalov A, Dzambazovska V. Postoperative values of albumin, CRP and glycemia in urological patients. Новини во урологијата, Скопје, Македонија, 2016	0.5
8	Саиди С, Ставридис С, Станков О, Дохчев С, Пенев М, Спасовски Г. Ефект на Серенопа репенс на бенигна простатична хиперплазија. Новини во урологијата, Скопје, Македонија, 2016	0.5
9	Таневска-Зрмановска А, Бајдевска Д, Лазарова Б, Јаневска В, Петрушевска Г, Ставридис С, Саиди С, Дохчев С, Станков О, Јанчулев Ј. Prostate specimens review from prostate needle biopsies, transurethral resections and operative materials in a three year period (2013-2015). Новини во урологијата, Скопје, Македонија, 2016	0.5
10	Trifunovski A, Stavridis S, Dohcev S, Penev M, Stankov O, Saidi S, Janevska V. Nephroblastomatosis-a rare case in adult patient. Новини во урологијата, Скопје, Македонија, 2016	0.5
11	Lazarova B, Bajdevska D, Tanevska-Zrmanovska A, Noveska-Petrovska B, Stankov O, Stavridis S, Saidi S, Penev M et al. Evaluation of renal cell carcinomas in operative material from radical nephrectomies in a five year period. Новини во урологијата, Скопје, Македонија, 2016	0.5
12	Komina S, Janevska V, G. Petrushevska, S. Saidi, B. Shabani, S. Stavridis, O. Stankov, S. Dohcev, M. Penev. Squamous cell carcinoma of renal pelvis and urinary bladder. 2 Конгрес на Македонското здружение по урологија. 2017	0.5
13	A. Panovska-Petrusheva, M. Mojsova-Mijovska, S. Stavridis, O. Ivanovski. B. Shabani, N. Pavlova, N. Petrova. Chemerski Anaesthetic considerations for laparoscopic radical prostatectomy. 2 Конгрес на Македонското здружение по урологија. 2017	0.5
14	S. Kiprijanovska, S. Stavridis, O. Stankov, S. Komina, G. Petrushevska, M. Polenakovic, K. Davalieva. A comparative study of plasma proteomes to identify biomarkers for early detection of prostate cancer. 2 Конгрес на Македонското здружение по урологија. 2017	0.5

15	S. Banev, Z. Popovska, S. Stavridis. Primary diffuse large b-cell lymphoma of the urinary bladder. 2 Конгрес на Македонското здружение по урологија. 2017	0.5
16	М. Мојсова –Мижовска, М. Срцева-Јовановски, А. Гавриловска-Брзанова, М. Темелковска-Стевановска, С. Ставридис, В. Дурнев, А. Петрусхева, Г. Спасовски. Postoperative serum creatinin level in two diferent hydration regimes in living donor kidney transplanatation. 2 Конгрес на Македонското здружение по урологија. 2017	0.5
17	М. Мојсова-Мижовска, М. Срцева-Јовановски, А. Гавриловска-Брзанова, М. Темелковска-Стевановска, С. Ставридис, А. Петрусхева, В. Дурнев, Г. Спасовски. Low dose spinal anesthesia for transurethral resection of the prostate (TURP). 2 Конгрес на Македонското здружение по урологија. 2017	0.5
18	А. Пановска-Петрусхева, М. Мојсова-Мижовска, С. Дохцев, С. Ставридис, М. Темелковска-Стевановска, Н. Павлова, Н. Петрова Чемерски. Pheochromocytoma surgery: current approaches in anesthetic management. 2 Конгрес на Македонското здружение по урологија. 2017	0.5
19	М. Мојсова-Мижовска, М. Срцева-Јовановски, А. Гавриловска-Брзанова, А. Петрусхева, М. Темелковска-Стевановска, С. Ставридис. Ultra-short anesthetic agents for kidney transplantation. our experience. 2 Конгрес на Македонското здружение по урологија. 2017	0.5
20	С. Ставридис, С. Саиди, Ј. Јанкулев, А. Трифуновски, В. Станков, М. Мојсова-Мижовска, А. Пановска-Петрусхева, М. Срцева Јовановски. Use of resorbable extra-cellular matrix material in the treatment of cystocele in postmenopausal woman. 2 Конгрес на Македонското здружение по урологија. 2017	0.5
21	А. Далипи, Д. Дјордјоска, С. Ставридис, А. Илиевски, Ј. Јанкулев, И. Емини, С. Комина, С. Саиди. Vesico-vaginal fistula repair with interposition an omental pedicle graft (O’Conor technique). 2 Конгрес на Македонското здружение по урологија. 2017	0.5
22	С. Саиди, А. Асани, А. Трифуновски, О. Станков, С. Дохцев, С. Ставридис, Г. Петрусхева, Л. Спасовска, В. Јаневска. Results of second transurethral resection for high-grade t1 bladder cancer. 2 Конгрес на Македонското здружение по урологија. 2017	0.5
23	Е. Стојовска-Јовановска, М. Јакимовска, С. Саиди, С. Ставридис, А. Додевски. Radiology imaging of rare testicular tumors - case reports. 2 Конгрес на Македонското здружение по урологија. 2017	0.5
	Вкупно	11.5
	Рецензија на научен/стручен труд	
	Рецензија на стручен труд во Journal of Endourology, 28.02.2016 (END-2016-0071-OR)	0.2

	Рецензија на стручен труд во Journal of Endourology, 03.10.2016 (END-2016-0308-OR.R2)	0.2
	Рецензија на стручен труд во Central European Journal of Urology, 28.02.2018 (CEJU-00812-2016-03)	0.2
	Рецензија на стручен труд во MMP (MMP-61-2016)	0.2
	Рецензија на стручен труд во Journal of Endourology, 30.04.2017 (END-2017-0266-OR)	0.2
	Вкупно	1.00
	Пленарни предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество	
1	First International Medical Conference of SEEMF, Greece 2016; Laparoscopic partial nephrectomy	3
2	International Urology Meeting SANU Belgrade, 2016: Etiopatogenetska povezanost BPH i carcinoma prostate; koji je nivo dokaza?	3
3	7 th Meeting Endourology and Minimally Invasive Surgery, Bulgaria 2016: Moderator ans Hands on Training Session	3
4	7 th International Medical Congress of SEEMF, Georgia 2016: Pelvic exenteration for advanced pelvic malignancy- 5 years experience	3
5	3 rd Congress of Montenegrin Association of Urology, Montenegro 2016: Laparoskopiska transperitonealna adrenalektomija	3
6	SEEM 2016 Bosna and Hercegovina 2016: Organ sparing surgery; How I do it. Panel member	3
7	Congress of ther Urologists of Kosova 2017: Laparoscopic Adrenal Surgery	3
8	8 th Meeting Endourology and Minimally Invasive Surgery, Bulgaria 2017; 1cm lower pole stone-How to treat? SWL is the answer	3
9	1 st National Congress of the Urological Section of SMA and Regional Jount Meeting, 2017: ESWL in the contemporary treatment of upper urinary tract stones.	3
10	Training School. Update in urinary stents. Indications-Complications-Technology. Theory and Practice, 26 th -27 th November, Spain 2018. Indications of urinary stents (Ureteral and urethral stents)	3
11	9 th Meeting Endourology and Minimally Invasive Surgery, Bulgaria 2018; Stones in ectopic kidney	3
12	9 th Meeting Endourology and Minimally Invasive Surgery, Bulgaria 2018; SWL is dead in the era of endourology	3
13	7 th IAU Annual Conference, Turkey 2017: Stone therapy and anticoagulant medication: How should we prepare and follow up our cases for endourological procedures	3
14	SEEM2018:Update on the endoscopic treatment of urinary tract stone	3
15	Balkan Congres of Urology 2019: SWL in the era of endourology and laser technology	3

16	3 rd Adriatic Urology Forum 2019: PCNL in low volume center	3
17	24 th Congress of the Urologists of Serbia 2019: Prostate carcinoma management; panel member	3
18	10 th Meeting Endourology and Minimally Invasive Surgery, Bulgaria 2019; Radiation risk in endourology: is radiationless surgery possible and at what cost?	3
19	Congress of the Macedonian Society of Anesthetist, Reanimation and Intensive Care Medicine, 2019: Kidney retrieval in deceased donor: our initial experience	3
	Вкупно	57
	Секциски предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество	
1	Уролошка секција СЛД- Савремени аспекти дијагностике и терапије тумора мокраќне бешике. 2017: Уринарне деривације након егзентерације мале карлице	2
2	Уролошка секција СЛД-Иновације и стремљења у урологији 2018: Лапароскопска адреналектомија	2
3	Уролошка секција СЛД – Мултидисциплинарни пристап у дијагностици и терапији уролошких оболења 2018: Шокбранова литотрипсија и ери ендуроурологије	2
	Пленарно предавање на научен/стручен собир	
1	Новини во урологијата 2016: Лапароскопска урологија, само тренд или вистинска потреба	2
	Учесник во интернационален научен проект	
1	COST action 16217: European network of multidisciplinary research to improve the urinary stents part of Horizon 2020 projects. 2017-2021	6
	Вкупно	14
	Вкупно (научноистражувачка дејност)	182.402

СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. Број	Назив на активност:	Поени
Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, супервизија, проценка на капитал, систематизација, методологија		
1	Решение за формирање на комисија од областа на трансплантацијата на органи, ткива и крвотворни матични клетки при МЗ (22-1260/1 од 7.02.2018)	1.00
2	Решение за формирање на работна група за ревизија на база на прашања, бр. 22-2171 од 10.2.2016	1.00
3	Решение за определување на тим за управување, самооценување и координација за областа: Управување со ризик и безбедност на пациенти; бр.04-481/2 од 10.5.2019	1.00

		Вкупно	3.00
Завршена специјализација во областа на медицинските науки и здравството			
1	Завршена Специјализација по урологија Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Медицински факултет - Скопје, бр. 07-02-3205 од 24.11.2005 г.		2.00
		Вкупно	2.00

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Државна награда за научни постигнувања			
1	Признание од Македонското лекарско друштво за Тимот за трансплантација 7.4.2019 (дел од тим)		1.00
		Вкупно	1.00
Награда за научни постигнувања од струкова организација-самостојна			
1	Диплома од Српско лекарско друштво, 2016 г.		3.00
		Вкупно	3.00
Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир			
1	Член на научен одбор на симпозиумот на Македонското лекарско друштво и Македонското здружение по урологија „Новини во урологијата“, Скопје, 16-17 април 2016 г.		1.00
2	Член на научен одбор на Конгрес на Македонското здружение по урологија, Скопје, 7-9 април 2017		1.00
3	Член на научен одбор на Балкански конгрес по урологија, Охрид, 2019		1.00
4	Член на научен одбор на 5ти Конгрес на Македонско здружение за нефрологија, дијализа, трансплантација и вештачки органи со интернационално учество, Скопје, 2016		1.00
5	Член на научен одбор на 7. Интернационален медицински конгрес на СЕЕМФ, Грузија, 2016		1.00
6	Член на научен одбор на 1 st National Congress of the Urological Section of SMA and Regional Jount Meeting, 2017		1.00
	Organizing committee of Training School: Update in urinary stents. Indications-Complications-Technology. Theory and Practice, 26 th -27 th November, Spain 2018.		1.00
		Вкупно	7.00

Член на факултетска комисија		
1	Член на Наставно-научен совет. Медицински факултет, 2017-2019.	0.5
2	Член на Етичка комисија за работа со луѓе при Медицински факултет-Скопје, 2018-денес	0.5
3	Комисија за изготвување на вештачење бр. 0211/610-9/17 од 14.12.2017	0.5
Вкупно		1.5
Член на организационен или програмски одбор на научен/стручен собир		
1	Член на научен одбор на симпозиумот „Новини во урологијата“, 16-17 Април. 2016, Скопје	0.5
2	Член на Научен одбор на 2 Конгрес на Македонското здружение по урологија, 7-9 април, 2017, Скопје	0.5
3	Член на научен одбор на 3 Конгрес на Македонското здружение по урологфија, 9-11 ноември, 2018, Скопје	0.5
4	Член на научен одбор на Balkan Congress of Urology, 5-7. 4. 2019, Охрид	0.5
Вкупно		2
Студиски престој во странство до 3 месеци		
1	Стручен престој во Словењ Градец, Р, Словенија, 23.7-25.7.2018 г.	0.50
2	Тренинг за лапароскопија и минимално инвазивна хирургија, 4-8.12.2017 година	0.50
3	Gent University Cadaver Workshop on Supine, Ultrasound and Endoscopically guided Percutaneous Nephrolithotomy; 24-25/6.2019	0.50
Вкупно		1.0
Член на уредувачки одбор на меѓународно научно/стручно списание		
1	Urology Endourology, Journal of the Bulgarian Association of Endourology, Bulgaria	1.00
2	Endoscopy and Minimally Invasive Surgery, Bulgaria	1.00
3	CEJU. Central European Journal of Urology	1.00
Вкупно		3.00
Вкупно (стручно применувачка дејност)		23.5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	1783,98
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	182,402
СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ	23,5
Вкупно	1989,882

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА
Проф. д-р Слободан Ристовски   **с.р.**
Проф. д-р Оливер Станков   **с.р.**
Проф. д-р Никола Јанкуловски   **с.р.**

2. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ НА Д-Р СКЕНДЕР САИДИ

Скендер Саиди е роден на 13.6.1967 година во Тетово, каде што го завршил основното и средното образование. Во 1992 година дипломирал на Медицинскиот факултет во Скопје.

Во 1995 година се вработил како лекар од општа пракса во ПЗУ “Виталис-АС”, во Тетово, а во 2000 година на Универзитетската клиника за урологија, како специјалист-уролог, каде што е вработен и денес.

Постдипломските студии во областа на урологијата ги завршил во 2009 година со одбрана на магистерската теза „Евалуација на вредноста на експресијата на p53 протеинот во екстракапсуларната екстензија на карциномот на простата” под менторство на акад. проф. Живко Попов, и се стекнал со звањето магистер на науки.

На 29.11.2013 година ја одбрал докторската дисертација на тема „Поврзаноста на прекумерната експресија на гените UHRF1, p53 и микросателитната нестабилност со фенотипот на карцином на мочен меур“, под менторство на акад. проф. Живко Попов.

На 25.5.2010 година е избран во звањето асистент на Медицинскиот факултет при УКИМ, на 9.7.2015 е избран во звањето научен соработник, додека во звањето доцент е избран на 25.6.2019 год.

Последниот реферат е објавен во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј” во Скопје бр. 1191, од 2.5.2019 година.

Од 2002 до 2019 година остварил повеќе престои во реномирани институции во странство за стручно усовршување од областа на ендоурологијата, минимално-инвазивните уролошки методи, интервентната ултрасонографија, трансплантацијата на органи и лапароскопската нефректомија.

Учествувал на голем број симпозиуми и конгреси во земјава и во странство, а бил модератор и член на неколку организациони и научни одбори.

Автор и коавтор е на над 130 стручни и научни трудови од областа на урологијата и медицинските науки, како и автор на монографија и стручна книга.

НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ

ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Медицински факултет, кандидатот д-р Скендер Саиди изведува настава на првиот циклус студии на студиската програма Општа медицина на Медицинскиот факултет во Скопје.

Кандидатот бил вклучен во одржувањето на практичната настава (вежби) и клиничката практика по предметот Хирургија за студентите по општа медицина на Медицинскиот факултет во Скопје. Покрај тоа, бил ментор на 3 специјализанти и едукатор на 26 специјализанти.

Научноистражувачка дејност/Стручно-уметничка дејност

Од изборот во звањето научен соработник, д-р Скендер Саиди има објавено вкупно 44 научни трудови од областа на хирургијата и урологијата, од кои 9 труда во меѓународни научни списанија и 35 труда во зборници од научни собири.

Член е на уредувачки одбори на 2 интернационални уролошки списанија.

Д-р Скендер Саиди бил соработник во еден национален научен проект.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Кандидатот д-р Скендер Саиди остварил експертски активности со учество во 2 комисии назначени од Министерството за здравство на Р С Македонија.

Добитник е на награда и плакета на Лекарската комора на Македонија.

О Б Р А З Е Ц 1

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Скендер Исмаил Саиди

Институција: ЈЗУ Универзитетска клиника за урологија, УКИМ, Медицински факултет, Скопје

Научна област: хирургија (30309), урологија (30303)

ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ – ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	<p>Просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус *</p> <p>Просечниот успех на прв циклус изнесува: 8,07 Просечниот успех на втор циклус изнесува: 8,875</p>	Да
2	<p>Научен степен – доктор на науки од научната област за која се избира</p> <p>Назив на научната област: медицински науки, поле клиничка медицина, подрачје хирургија-урологија.</p>	Да
3	<p>Објавени најмалку пет научни труда** во референтна научна публикација согласно со ЗВО во последните пет години пред објавувањето на конкурсот за избор</p>	Да
3.1	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е објавено во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД</p> <p>1. Назив на научното списание: Hippokratia (IF=0,589) 2. Назив на членката на ЕУ/ОЕЦД: Грција 3. Наслов на трудот: Alterations of microsatellite loci GSN and D18S51 in urinary bladder cancer. 4. Година на објава: 2015</p>	Да
3.2	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование</p> <p>1. Назив на научното списание: Archivio Italiano di Urologia e Andrologia 2. Назив на електронската база на списанија: Scopus 3. Наслов на трудот: Epidemiologic study of urolithiasis in seven countries of South-Eastern Europe: S.E.G.U.R. 1 study. doi: 10.4081/aiua.2017.3.173. 4. Година на објава: 2017</p>	Да
3.3	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови</p> <p>1. Назив на научното списание: Contribution</p>	Да

	<p>2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): 25 од вкупно 11 земји</p> <p>3. Наслов на трудот: Effects of Serenoa Repens alcohol Extract on Benign Prostate Hyperplasia doi: 10.1515/prilozi-2017-0030</p> <p>4. Година на објава: 2017</p>	
3.4	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови</p> <p>1. Назив на научното списание: International Brazilian Journal of Urology (IF=1,097)</p> <p>2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): 120 од вкупно 17 земји</p> <p>3. Наслов на трудот: Overexpression of UHRF1 gene correlates with the major clinicopathological parameters in urinary bladder cancer. doi: 10.1590/S1677-5538.IBJU.2016.0126</p> <p>4. Година на објава: 2017</p>	Да
3.5	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови</p> <p>1. Назив на научното списание: International Medical Journal Medicus</p> <p>2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): 24 од вкупно 10 земји</p> <p>3. Наслов на трудот: Our Experiency with Using the Omental Flap for the Treatment of Gynecologic Jatrogenic Vesicovaginal Fistulas.</p> <p>4. Година на објава: 2018</p>	Да
4	<p>Претходен избор во наставно-научно звање – научен соработник, датум и број на Билтен: 1102/15.6.2015.</p> <p>Претходен избор во наставно-научно звање – доцент, датум и број на Билтен: 1191/2.5.2019.</p>	Да
5	Има способност за изведување на високообразовна дејност	Да

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Слободан Ристовски   с.р.
 Проф. д-р Оливер Станков   с.р.
 Проф. д-р Никола Јанкуловски   с.р.

ОБРАЗЕЦ 2

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО И НАСТАВНО-СТРУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат: Скендер Исмаил Саиди

Институција: ЈЗУ Универзитетска клиника за урологија, УКИМ,
Медицински факултет, Скопје

Научна област: хирургија (30309), урологија (30303)

1. НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.1.	Одржување на практична настава	
1.1.1.	Одржување на настава од прв циклус студии	0.12
1.1.2.	Одржување на менторска настава за здравствена клиничка пракса (1414*0.06)	84.84
Вкупно		84,96
1.2.	Ментор на здравствена едукација	
1.2.1.	Ментор на здравствена едукација на Бурим Салиу (Урологија), 01,07,2015 г, тековно (до 01,10,2019) (35*204*0.08)	571
1.2.2.	Ментор на здравствена едукација (35*208*0,08) Африм Салиу (Урологија), 1.9.2015	582,4
1.2.3.	Ментор на здравствена едукација на Јетон Камили (Урологија) (16.9.2019) (35*15*0.08)	42
Вкупно		1195.4
1.3.	Едукатор на здравствена едукација	
1.3.1.	Едукатор на здравствена едукација на Блертрон Асани (Гинекологија), 1.12.2015-1.2.2016 г. (35*8*0.08)	22.4
1.3.2.	Едукатор на здравствена едукација на Мерита Цемаили (Гинекологија), 1.1.02.2016-1.4.2016 г. (35*8*0.08)	22.4
1.3.3.	Едукатор на здравствена едукација на Елдиар Зулбеари (Гинекологија), 1.12.2015-1.2.2016 г. (35*8*0.08)	22.4
1.3.4.	Едукатор на здравствена едукација на Гордана Георгиева (Пластична и реконструктивна хирургија), 01.6.2016-30.6.2016 г. (35*4*0.08)	11.2
1.3.5.	Едукатор на здравствена едукација на Невзат Јонузи (Општа хирургија), 15.2.2016-15.5.2016 г. (35*12*0.08)	33.6
1.3.6.	Едукатор на здравствена едукација Бурим Салиу (Урологија), 18.4.2016, (1.10.2019) (40,5 месеци) (35*162*0.08).	453.2
1.3.7.	Едукатор на здравствена едукација Основни хируршки принципи Африм Салиу (Урологија), 1.10.2015-1.1.2016 г. (35*12*0.08)	33,6
1.3.8.	Едукатор на здравствена едукација на Африм Салиу Операциона сала, , инструментариум и електрични апарати (Урологија) 1.1.2016-1.3.2016 г. (35*12*0.08)	33,6

1.3.9.	Едукатор на здравствена едукација Африм Салиу (Урологија), 1.10.2016-тековно (31.12.2019) (35*156*0,08)	436,8
1.3.10.	Едукатор на здравствена едукација на Валентин Вејсели (Трауматологија), 15.3.2016-15.5.2016 г. (35*8*,008)	22,4
1.3.11.	Едукатор на здравствена едукација на Аделина Далипи (Гинекологија), 1.1.2017-28.2.2017 г. (35*8*,008)	22,4
1.3.12.	Едукатор на здравствена едукација на Берди Зиба (Општа хирургија), 1.9.2017-30.11.2017 г. (35*12*0.08)	33,6
1.3.13.	Едукатор на здравствена едукација на Лулјета Мулаки (Гинекологија и акушерство) 1.11.2017-31.12.2017 г. (35*8*008)	22,4
1.3.14.	Едукатор на здравствена едукација на Кирил Кацарски (трансфузиологија), 1.4.2018-16.4.2018 г. (35*2*0,08)	5,6
1.3.15.	Едукатор на здравствена едукација на анила Рацај (Детска хирургија), 1,7,2018-1,8,2018 г. (35*4*,008)	11,2
1.3.16.	Едукатор на здравствена едукација на Мартина Амбарџиева (Гинекологија), 1.4.2018-31.5.2018 г. (35*8*,008)	22,4
1.3.17.	Едукатор на здравствена едукација на Сејлан Муртезани (Гинекологија) 1.3.2018-30.4.2018 г. (35*8*0.08)	22,4
1.3.18.	Едукатор на здравствена едукација на Шазивар Керими (Трауматологија) 2.1.2018-2.3.2018 г. (35*8*0.08)	22,4
1.3.19.	Едукатор на здравствена едукација на Велимир Шуменковски (Општа хирургија) 1.10.2018-1.11.2018. (35*8*0.08)	22,4
1.3.20.	Едукатор ма здравствена едукација на Александар Савески (Трауматологија), 1.1.2019-1.2.2019 (35*4*0.08)	11,2
1.3.21.	Едукатор на здравствена едукација на Иво Паункоски (Кардиохирургија), 1.1.2019-1.1.2019 г. (35*4*,008)	11,2
1.3.22.	Едукатор ма здравствена едукација на Далип Јахја (Трауматологија), 1.1.2019-1.2.2019 (35*4*0.08)	11,2
1.3.23.	Едукатор ма здравствена едукација на Александар Трајановски (Трауматологија), 1.1.2019-1.2.2019 (35*4*0.08)	11,2
1.3.2.4.	Едукатор ма здравствена едукација на Катерина Јолеска (Неврохирургија), 1.9.2019-1.10.2019 (35*4*0.08)	11,2
1.3.2.5.	Едукатор ма здравствена едукација на Владимир Михајлоски (Дигестивна хирургија), 1.8.2019-1.11.2019 (35*12*0.08)	33,6
1.3.2.6.	Едукатор на здравствена едукација на Јетон Камили (Урологија, 16,9,2019-16,11,2019 г. (35*8*,008)	22,4
Вкупно		1388.4
1.4.	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа	
1.4.1.	Решение за избор на комисија за оцена и одбрана на изработен дипломски труд од студентот Снеж Стојаноска. Решение Бр.: 14-5546/7, 8,4,2019г.	0,2
1.4.2.	Решение за избор на комисија за оцена и одбрана на изработен дипломски труд од студентот Суада Дехар. Решение Бр.: 14-4291/7, 13,12,2018г.	0,2

1.4.3.	Решение за избор на комисија за оцена и одбрана на изработен дипломски труд од студентот Христијан Аризаноски. Решение Бр.: 14-5580/4, 22,05,2019г.	0,2
1.4.4.	Решение за избор на комисија за оцена и одбрана на изработен дипломски труд од студентот Наталија Гаданец Кетикидис. Решение Бр.: 14-.	0,2
1.4.5.	Решение за избор на комисија за оцена и одбрана на изработен дипломски труд од студентот Давор Донеvски. Решение Бр.: 14-1560/5, 21,8,2019 .	0,2
1.4.6.	Решение за избор на комисија за оцена и одбрана на изработен дипломски труд од студентот Ајфер Ислами. Решение Бр.: 14-1286/5, 02,10,2019г.	0,2
1.4.7.	Решение за избор на комисија за оцена и одбрана на изработен дипломски труд од студентот Татјана филиповска Решение Бр.: 14-3038/2,10,2019 г.	0,2
Вкупно		1,4
1.5. Настава во школи и работилници		
1.5.1.	Предавач на работилница „Предизвици во третманот на БПХ и ЕД“, матични лекари, 15.5.2017 г., Тетово	1,50
1.5.2.	Предавач на работилница „Предизвици во третманот на БПХ и ЕД“, матични лекари, 5.9.2017 г., Тетово	1,50
1.5.3.	Предавач на Пливината работилница „Актуелен фармакотерапевтски пристап на бенигна хиперплазија на простата и еректилна дисфункција“, 10.10.2017 г., Штип	1,50
1.5.4.	Предавач на Пливината работилница „Актуелен фармакотерапевтски пристап на бенигна хиперплазија на простата и еректилна дисфункција“, 13.12.2017 г., Гостивар	1,50
1.5.5.	Предавач на Пливината работилница „Предизвици во третманот на БПХ и ЕД“, матични лекари, 3.5.2018 г., Тетово	1,50
Вкупно		7,5

2. НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. Број	Назив на активнoста:	Поени
2.1.	Трудови со оригинални научни резултати, објавен во научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови	
2.1.1.	Saidi S, Georgiev V, Popov Z, Penev M, Stankov O, Dohcev S, Stavridis S, Ivanovski O, Saidi M, Janevska V, Petrussevska G, Spasovska L, Komina S, Panov S. Menaxhimi i tumoreve primare të fshikës urinare në Klinikën Univerzitare të urologjisë në Shkup në vitin 2010 dhe evaluimi një vjeçar post operativ. Medicus, Vol. 21(2): 2016; 137-142.	3

2.1.2.	Rambabova Bushljetik I, Masin Spasovska J, Selim G, Stojceva O, Taneva O, Stankov O, Stavridis S, Saidi S , Penev M, Dohcev S, Balkanov T, Spasovski G. Factors that Influence Graft Function at 1-Year Posttransplantation and Correlation with Baseline Donated Kidney Function Measured with Radioisotopes. BANTAO Journal 2016; 14(1): 23-29; doi: 10.1515/bj-2016-0006.	3.00
2.1.3.	Bushljetikj I. Selim G, Taneva O, Dohcev S, Stankov O, Stavridis S, Saidi S , Dimitrovski K, Ivanovska B, Jukic N, Spasovski G. Monitoring of Renal Allograft Function with Different Equations: What are the Differences? BANTAO Journal. 2017;15(1):24-28. DOI 10.1515/bj-2017-0006.	3.00
2.1.4.	Saidi S , Stavridis S, Stankov O, Dohcev S, Panov S. Effects of Serenoa repens Alcohol Extract on Benign Prostate Hyperplasia. Pril (Makedon Akad Nauk Umet Odd Med Nauki). 2017 Sep 1;38(2):123-129. doi: 10.1515/prilozi-2017-0030.	3.00
2.1.5.	Saidi S , Stavridis S, Stojovska B, Ismaili B, Dalipi A, Mojsova-Mijovska M. Our Experiency with Using the Omental Flap for the Treatment of Gynecologic Jatrogenic Vesicovaginal Fistulas. Medicus 2018, Vol. 23 (2): 154-157.	3.00
2.1.6.	Ismaili I, Kocubovski M, Panov S, Saidi S . Leucopenia in the treatment of the Breast Carcinoma with Doxorubicin and Connection of GSTP Gene. Medicus 2018, Vol. 23 (2): 160-168.	3.00
	ВКУПНО	18.00
<p>Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно списание кое има импакт-фактор за годината во која е објавен трудот, во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование (8+ИФ)</p>		
2.1.7.	Saidi S , Popov Z, Stavridis S, Panov S. Alterations of microsatellite loci GSN and D18S51 in urinary bladder cancer. Hippokratia. 2015 Jul-Sep;19(3):200-4. (I.F=0.589).	5.39
2.1.8.	Saidi S , Popov Z, Janevska V, Panov S. Overexpression of UHRF1 gene correlates with the major clinicopathological parameters in urinary bladder cancer. Int Braz J Urol. 2017 Mar-Apr;43(2):224-229. doi: 10.1590/S1677-5538.IBJU.2016.0126.(IF=1.097)	5.90
	ВКУПНО	11.29

	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно списание кое нема импакт -фактор за годината во која е објавен трудот, во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank, MathSciNet (Mathematical Reviews), Zentralblatt fur Mathematik и Реферативниот журнал "Matematika" или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование.	
2..3.1.	Karagiannis A, Skolarikos A, Alexandrescu E, Basic D, Geavlete P, Maletta A, Muslumanoglu AY, Papatsoris A, Petkova K, Saidi S , Skacic A, Saltirov I, Sarica K, Stavridis S, Yilmaz O, Trinchieri A. Epidemiologic study of urolithiasis in seven countries of South-Eastern Europe: S.E.G.U.R. 1 study. Arch Ital Urol Androl. 2017 Oct 3;89(3):173-177. doi: 10.4081/aiua.2017.3.173.	3.00
	ВКУПНО	3.00
Апстракти објавени во зборник на конференција (меѓународна)		
2.1.9.	Tanevska Zrmanovska D, Bajdevska M, Komina S, Petrushevska G, Saidi S , Stavridis S, Ivanovski O, Stankov O, Dohcev S, Janevska V. Evaluation of prostatic core biopsies in five-year pweriod (2010-2014); single center experience. Virchow's Arch (2015) 467 (suppl 1): S1-S279	1.00
2.1.10.	Stavridis S, Dohcev S, Stankov O, Saidi S , Penev M. Pelvic exenteration for advanced bladder carcinoma: Single center expwerience. European Urology Supplements 68. Stavridis S., Dohcev S, Stankov O, Penev M. Pelvic exenteration for advanced bladder carcinoma: Single center expwerience. European Urology Supplements 14(8):E1428. doi: 10.1016/S1569-9056(15)30472-3.	1.00
2.1.11.	Stavridis S, Saidi S , Stojanovski I, Stankov V. The right timing for second shock wave lithotripsy procedure. DOI: 10.13140/RG.2.1.2165.6403, 12/2015, At: Istanbul, Turkey, Conference: 4th Istanbul urolithiasis days.	1.00
2.1.12.	Stavridis S, Saidi S , Janculev J, Stankov V. Did we forget the old good friends in strategy planning for prostate cancer patients? European Urology Supplements (2015); 14(8): E1357	1.00
2.1.13.	Stavridis S, Stankov O, Dohcev S, Saidi S , Mijovska M. Mojsova Petrushevska G, Penev M. Laparoscopy for large adrenal masses. European Urology Supplements (2015); 14(8): E1446	1.00
2.1.14.	Stavridis S, Dohcev S, Stankov O, Saidi S , Penerv M, Mojsova M. Mijovska. Laparoskopski tretman na tumori na goren urinaren trakt. XIX Congress of doctors of republic of macedonia with international participation 1-3 October 2015 Skopje, Macedonia, T5-006.	1.00

2.1.15.	Stankov O, Stavridis S, Dohcev S, Saidi S , Dimitrovski K, Hristova-Dimceva A, Masin-Spasovska J, Spasovski G. Indukciona terapija vo renalnata transplantacija. XIX Congress of doctors of republic of macedonia with international participation 1-3 October 2015 Skopje, Macedonia, T5-002	1.00
2.1.16.	Dohcev S, Stankov o, Stavridi S, Saidi S , Josifov s, Dimitrovski K, Mojsova-Miovaska M, Petruseva-Panovska A, Masin-Spasovska J, Spasovski G. Kidnez transplantation in Macedonia – Can we do better? XIX Congress of doctors of republic of macedonia with international participation 1-3 October 2015 Skopje, Macedonia, T5-001.	1.00
2.1.17.	Aleksoska E, Stankov O, Penev M, Stavridis S, Saidi S , Ristovski S, Komina S, Kostadinova-Kunovska S, Spasevska L, Janevska V. Histological characteristics of urinary bladder cancer. 2-nd, Macedonian Congress of Pathology with international Participation 1-4 september 2016, PS; 01-05.	1.00
2.1.18.	Komina S, Janevska V, Saidi S , Shabani B, Stavridis S, Petrusevska G. Squamous cell carcinoma of the urinary tract: report of two cases. 2-nd, Macedonian Congress of Pathology with international Participation 1-4 september 2016, PS; 01-05.	1.00
2.1.19.	Saidi S , Stavridis S, Dohcev S, Stankov O, Petrusevska G. The importance of pathological stage and grade review of primary pT1 bladder cancers after second transurethral resection. SEEM 18, 40.	1.00
	ВКУПНО	11.00
Апстракти објавени во зборник на конференција или научен собир-Национална		
2.1.20.	Станков О, Ставридис С, Дохчев С, Саиди С , Димитровски К, Христова-Димцева А, Масин-Спасовска Ј, Спасовски Г. Индукциона терапија во реналната трансплантација. Симпозиум „Новини во урологијата“. Зборник на апстракти: 23, 2016.	0.50
2.5.2.	Stavridis S, Jovanovski-Srceva M, Mojsova-Mijovska M, Saidi S , Penev M. Postoperative levels of early inflamatory markers in patients with prostatic cancer and benign prostatic hyperplasia. Симпозиум “Новини во урологијата“. Зборник на апстракти: 28, 2016.	0.50
2.1.21.	Staviridis S, Stankov O, Dohcev S, Saidi S , Stankov V, Mojsova-Mijovska M, Petruseva Panovska A, Srceva-Jovanovski M, Komina S, Janevaska V, Petrusevska G. Evaluation of a panel use of prognostic markers for treatment planning in prostate cancer patients. Симпозиум „Новини во урологијата“. Зборник на апстракти: 33, 2016.	0.50

2.5.3.	Saidi S , Georgiev V, Popov Z, Penev M, Stankov O, Dohcev S, Stavridis S, Ivanovski O, Saidi M, Janevska V, Petrusevska G, Spasovska L, Komina S, Panov S. Management of primary bladder tumors at the university clinic of urology in Skopje in 2010, during one-year follow up. Симпозиум „Новини во урологијата“. Зборник на апстракти: 36-37, 2016.	0.50
2.5.4.	Asani A, Berisha A, Saidi M, Stojovska E, Vjollca A, Saidi S . Торакална ектопија на десен бубрег-приказ на случај. Симпозиум „Новини во урологијата“. Зборник на апстракти: 39, 2016.	0.50
2.5.5.	Saidi S , Stavridis S, Stankov O, Dohcev S, Penev M, Spasovski G. Effects of serenoa repens alcohol extract on benign prostate hyperplasia. Симпозиум „Новини во урологијата“. Зборник на апстракти: 40, 2016.	0.50
2.5.6.	Tanevska-Zrmanovska A, Bajdevska D, Lazarova B, Janevska V, Petrusevska G, Stavridis S, Saidi S , Dohcev S, Stanokv O, Ivanovski O, Janculev J, Trifunovski A, Penev M. Prostate specimens review from prostate needle biopsies, transurethral resections and operative materials in a three year period (2013-2015). Симпозиум „Новини во урологијата“. Зборник на апстракти: 41-42, 2016.	0.50
2.5.7.	Trifunovski A, Stavridis S, Dohcev S, Penev M, Stankov O, Saidi S , Janevska V. Nephroblastomatosis-A rare case id adult patient. Симпозиум „Новини во урологијата“. Зборник на апстракти: 43, 2016.	0.50
2.5.8.	Lazarova B, Bajdevska D, Tanevska Zrmanovska A, Noveska Petrovska B, Stankov O, Stavridis S, Saidi S , Penev M, Ivanovski O, Dohcev S, Trifunovski A, Janculev J, Janevska V. Evaluation of renal cell carcinomas in operative material from radical nephrectomies in a five year period. Симпозиум „Новини во урологијата“. Зборник на апстракти: 44-45, 2016.	0.50
2.5.9.	Komina S, Janevska V, Petrusevska G, Saidi S , Shabani B, Stavridis S, Stankov O, Dohcev S, Penev M. Squamous cell carcinoma of renal pelvis and urinary bladder. 2-nd Congress of Macedonian Association of Urology, Abstract book; 12.	0.50
2.5.10.	Stavridis S, Saidi S , Janculev J, Trifunovski A, Stankov V, Mojsova-Mijovska M, Panovska-Petrusheva A, Sרceva-Jovanovski M. Use of resorbable extra-cellular matrix material in the treatment of Cystocele in postmenopausal woman. 2-nd Congress of Macedonian Association of Urology, Abstract book; 55	0.50
2.5.11.	Dalipi A, Djordjioska D, Stavridis S, Ilievski A, Janculev J, Emimi I, Komina S, Saidi S . Vesicovaginal fistula repair with interposition an omental pedicle graft (O’Conor technique). 2-nd Congress of Macedonian Association of Urology, Abstract book; 56.	0.50

2.5.12.	Saidi S , Asani A, Trifunovski A, Stankov O, Dohcev S, Stavridis S, Petrusavska G, Spasovska L, Janevska V. Results of second transurethral resection for High-grade T1 bladder cancer. 2-nd Congress of Macedonian Association of Urology, Abstract book; 57.	0.50
2.5.13.	Stojovska-Jovanovska E, Jakimovska M, Saidi S , Stavridis S, Dodevski A. Radiology imaging of rare testicular tumors- Case report. 2-nd Congress of Macedonian Association of Urology, Abstract book; 58.	0.50
2.5.14.	Dalipi A, Djordjioska D, Stavridis S, Ilievski A, Janculev J, Emini I, Komina S, Saidi S . Vesicovaginal fistula repair with interposition an omental pedicle graft (O'Conor technique). 2-nd Congress of Macedonian Association of Urology, Abstract book; 56.	0.50
2.5.15.	Mulaki L, Ismaili B, Saidi S , Emini I, Asani A. Trajtimi i hidronefrozes simptomatike gjate shtatzenise, pa shkaqe objective urologjike. Permbledhje e abstrakteve XXIII (Takim profesional mjekesor): 2.	0.50
2.5.16.	Saliu A, Saidi S , Janculev J, Emini I, Berisha A. Kirurgjia minimale invazive ne trajtimin e abscesit retroperitoneal te shkaktuar nga ruptura spontane e ureterit obstruktiv nga guri. . Permbledhje e abstrakteve XXIII (Takim profesional mjekesor): 52.	0.50
2.5.17.	Dohcev S, Stankov O, Saidi S , Stavridis S, Janculev J, Trifunovski A, Trajkovski D, Rusaj A, Josifov A, Mojsova M, Petrushev A, Stankov V, Spasovski G. Бубрежна трансплантација во Р. Македонија-предизвици при бубрежна трансплантација-наши искуства. 3th congress of the Association of Urologist of Macedonia, 10-12.	0.50
2.5.18.	Komina S, Petrushevska G, Janevska V, Stankov O, Saidi S , Dohcev S, Stavridis S. Protocol for Histopathological examination of radical prostatectomy specimens. 3th congress of the Association of Urologist of Macedonia, 28.	0.50
2.5.19.	Ambardjieva M, Ismaili B, Stavridis S, Janculev J, Dimitrov G, Saidi S . Is it necessary JJ stent placement in treatment of symptomatic hydronephrosis during pregnancy? 3th Congress of the Association of Urologist of Macedonia, 34-35.	0.50
2.5.20.	Арслани А, Саиди С , Јанчулев Ј, Ставридис С. Фрактура на пенисот-руптура на кавернозното тело. 3th congress of the Association of Urologist of Macedonia, 10-12.	0.50
2.5.21.	Пановска-Петрусевска А, Мојсова М, Гавриловска-Брзанов А, Саиди С , Ивановски О. Употреба на физиолошки ратсвор како иригациона течност при PCNL кај пациенти со бубрежни нарушувања. 3th congress of the Association of Urologist of Macedonia, 10-12 .	0.50
2.5.22	Mulaku L, Ismaili B, Saidi S , Emini I, Berisha A, Stojovska E. Menouria following Cesarean section. 3th congress of the Association of Urologist of Macedonia, 46.	0.50

2.5.23.	Aliu Z, Saidi S, Janculev J, Komina S, Stojovska E. Korrelacioni i perdorimit te duhanit dhe alkoholit me agresivitetin e tumoreve primeare te fshikes urinare. Takimi profesional mjekesor XXIV, 25-27 tetor, Struge.	0.5
		11.50
Секциски предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество		
2.6.1.	Предавач на симпозиумот „Новини во урологијата 2016“, 16-17.04.2016, „Имуноterapiја кај карцином на мочен меур“	2.00
2.6.2.	Предавач на симпозиумот „Новини во урологијата 2016“, 16-17.04.2016, „Инфекции на уринарен тракт“	2.00
2.6.3.	Предавач на 12-ти конгрес на Асоцијацијата на уролози на Косово со меѓународно присуство, Immunotherapy of urinary bladder cancer, p. 35, 26-27.05.2017	2.00
2.5.5.	Results of second transurethral resection for High-grade T1 bladder cancer. 2 nd Congress of Macedonian Association of Urology, abstract book; 57.	2.00
2.5.6.	„Актуелна фармакотерапија на бенигна хиперплазија на простата и еректилна дисфункција“, Симпозиумот на Албанската асоцијација на лекари во Македонија со меѓународно присуство, 28.10.2017, Струга.	2.00
2.6.6.	Предавач на 23-ти конгрес на Албанската асоцијација на лекари во Македонија со меѓународно присуство, Menyра e menaxhimit te tumoreve primare te fshikes urinare ne Kliniken universitare te Urologjise. Takim profesional mjekesor XXII, 2018, 54.	2.00
2.6.7.	Предавач на 3-ти конгрес на Македонското здружение по урологија. 09-11.11.2018 г., Transurethral resection of bladder tumors (TUR-BT)-Basics.	2.00
2.6.8.	Предавач на 2nd Annual Albanian Congress of Trauma and Emergency Surgery, Current Trends in the Clinical Management of Renal Trauma, со меѓународно присуство. 2018, AJTES Vol.2 Nr. 2 Sup 2.	2.00
2.6.9.	Предавач на 3-rd Adriatic Urology Forum, September 20-21, 2019, Budva, Montenegro.	2.0
2.7.10.	Предавач на XXIV лекарски професионални средби, 25-27 октомври, Струга.	2.0
	Вкупно	20.00

3. СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. Број	Назив на активност:	Поени
3.1.	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, супервизија, проценка на капитал, систематизација, методологија	
3.1.1.	Решение за формирање на испитна комисија за полагање на прв дел од стручен испит. Лекарска комора, бр. 933/2, 4.10.2016 г.	1.00

		Вкупно	
3.2. Завршена специјализација во областа на медицинските науки и здравството			
3.2.1.	Завршена Специјализација по урологија Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Медицински факултет - Скопје, бр. 07-03-680 од 20.6.2000 г.		2.00
		Вкупно	2.00
3.3. Книга од стручна област			
3.3.1.	Автор на книгата „Tumoret e fshikës urinare“. Арбериа дизајн, 2018, Тетово, ISBN 978-608-236-236-6		8.00
		Вкупно	8.00

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

4.1. Награда за научни постигнувања од струкова организација-самостојна			
4.1.1.	Благодарница од Здружението на лекари Албанци во Р, Македонија, 2017 г.		3.00
4.4.2.	Признание од Македонското лекарско друштво, како потврда за извонредност и доказ дека само тимската работа може да го постигне она што за поединецот е невозможно, Тимот за трансплантација, 7. 4.2019		3.00
		Вкупно	6.00
4.2. Раководител на внатрешна организациона единица			
4.2.1.	Раководител на одд. А, за уролошка онкологија, Решение на ЈЗУ Клиника за урологија, бр. 04-282/13.3.2019. (Раководител на внатрешна организациона единица).		1.00
		Вкупно	
4.3. Учество во комисии и тела на државни и други органи			
4.3.1.	Решение за член на Комисија за лекови за хумана употреба. Министерство за здравство, Агенција за лекови, бр. 02-7437.1, 10.9.2015 г.		3.00
4.3.2.	Решение за формирање на стручна комисија од областа на трансплантацијата на органи, ткива и крвотворни матични клетки. Министерство за здравство, бр. 17-6335/1, 3.10.2017 г.		3.00
4.3.3.	Решение за формирање на стручна комисија од областа на трансплантацијата на органи, ткива и крвотворни матични клетки. Министерство за здравство, 22-бр, 1260/1, 7.7.2018 г.		3.00
		Вкупно	10.00
4.4. Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир			
4.4.1.	Член на научен одбор на симпозиумот на Македонското лекарско друштво и Македонското здружение по урологија „Новини во урологијата“, Скопје, 16-17 април 2016 г. (член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир).		1.00

4.4.2.	Член на научен одбор на Конгрес на Македонското здружение по урологија, Скопје, 7-9 април 2017 (член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир).	1.00
Вкупно		2.00
4.5. Студиски престој во странство до 3 месеци		
4.5.1.	Престој во Numune Training and Research hospital, Анкара, Р, Турција, 28.11-18.12.2015 г.	0.50
4.5.2.	Престој во Словењ Градец, Р, Словенија, 25.1-12.2.2016).	0.50
4.5.3.	Престој во Сади конук Хастанеси, Истанбул, Р, Турција.	0.5
4.5.4.	Престој во Словењ Градец Р, Словенија,, 23.7-25.7.2018 г.	0.50
4.5.5.	Престој во Целје, Р, Словенија, 8.10-12.10.2018 г.	0.50
4.5.6.	Престој во Словењ Градец, Р,Словенија,, 15.10-19.10.2018 г.	0.50
4.5.7.	Престој во Словењ Градец Р,Словенија, 19-23.11.2018 г.	0.50
Вкупно		3.5
4.6. Член на уредувачки одбор на меѓународно научно/стручно списание		
4.6.1.	„Medical Journal Medicus“.	1.00
4.6.2.	„Kosova Journal of Urology“.	1.00
Вкупно		2.00

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	2690,46
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	56,79
СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА	11,0
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	23,5
Вкупно	2781,75

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Слободан Ристовски   **с.р.**
Проф. д-р Оливер Станков   **с.р.**
Проф. д-р Никола Јанкуловски   **с.р.**

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатите, Рецензентската комисија позитивно се вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејности, како и дејноста од поширок интерес на доц. д-р Сотир Ставридис и доц. д-р Скендер Саиди.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатите, Комисијата заклучи дека доц. д-р Сотир Ставридис и доц. д-р Скендер Саиди поседуваат научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и демонстратори на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнуваат сите услови да бидат избрани во звањето вонреден професор во научната област хирургија- урологија.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, доц. д-р Сотир Ставридис и доц. д-р Скендер Саиди да бидат избрани во звањето вонреден професор по предметите од наставно-научните области хирургија и урологија.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Слободан Ристовски   с.р.
Проф. д-р Оливер Станков   с.р.
Проф. д-р Никола Јанкуловски   с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА АСИСТЕНТ ПО ПРЕДМЕТОТ ИНФЕКТИВНИ БОЛЕСТИ НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Медицинскиот факултет во Скопје, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ на 13.1.2020 година, за избор на асистент по предметот Инфективни болести, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 02-865/48, донесена на 25.2.2020, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Снежана Стојковска, редовен професор на Медицинскиот факултет во Скопје, проф. д-р Крсто Гроздановски, вонреден професор на Медицинскиот факултет во Скопје, и доц. д-р Марија Цветановска, доцент на Медицинскиот факултет во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на асистент по предметот Инфективни болести, во предвидениот рок се пријави д-р Костадин Попоски.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатот д-р Костадин Попоски е роден на 19.3.1993 година во Скопје. Средно образование завршил во ОСУ „Мирко Милевски“- Кичево со одличен успех. На Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје се запишал во 2011 година, а дипломирал на 4.7.2017 година со среден успех од 8,50.

По завршувањето на студиите и здобивање со лиценца, осум месеци работи како стажант во ОБ Кичево на Одделението за интерни болести.

На Клиниката за инфективни болести и фебрилни состојби се вработил во октомври 2018 година, каде што во текот на работата е вклучен во неколку научноистражувачки студии. Присутствувал на повеќе научни и стручни семинари и работилници од областа на инфектологијата. Специјализацијата по инфектологија ја започнал во септември 2019 година.

Научноистражувачка дејност

Во прилог ги предложува следниве трудови за рецензија:

1. **The changing pattern of fever of unknown origin in the Republic of North Macedonia.**

Mile Bosilkovski, Marija Dimzova, Marija Cvetkova, Kostadin Poposki, Ivan Vidinic
Acta Med Sal.2019;49 (1):p11-17 <http://saliniana.com.ba> DOI:10.5457/517.

2. **Acute Thyroiditis Associated with Brucellosis: A Case Report.**

Marija Cvetkova, Iskra Bitoska, Kostadin Poposki, Dejan Jakimovski, Mile Bosilkovski
CONTRIBUTIONS. Sec. of Med. Sci., XL 2, 2019L p113-117.

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ – АСИСТЕНТ

Кандидат:

Костадин Попоски

Институција:

Медицинскиот факултет во Скопје

Научна област:

Инфективни болести

За факултети кои имаат студиски програми на интегрирани прв и втор циклус студии

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	Има завршено интегрирани прв и втор циклус академски студии со најмалку 300 ЕКТС-кредити, со остварен просечен успех од најмалку 8,00 (осум) Просечниот успех изнесува: 8,50	да
2	Има познавање на најмалку еден странски јазик 1.Странски јазик: англиски 2.Назив на документот: BULATS, ниво С1 3.Издавач на документот: British Council- Р.Македонија 4.Датум на издавање на документот: 4.3.18	да

Членови на Рецензентската комисија

Проф. д-р Снежана Стојковска, с.р
Проф. д-р Крсто Гроздановски, с.р
Доц. д-р Марија Цветановска, с.р

ЗАКЛУЧОК

Оценувајќи ја досегашната севкупна научноистражувачка и здравствена дејност, Рецензентската комисија дојде до сознание дека кандидатот д-р Костадин Попоски ги исполнува општите услови пропишани со Законот за високото образование и Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, за избор во звањето асистент по предметот Инфективни болести.

Комисијата констатира постојан континуитет и прогрес во неговата научна и здравствена активност. Кандидатот покажува несомнен интерес за научноистражувачка работа.

Согледувајќи ги целосно професионалните квалитети на кандидатот, Рецензентската комисија констатира дека д-р Костадин Попоски ги поседува сите потребни квалитети за избор во звањето асистент, и има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет да го избере д-р Костадин Попоски во звањето асистент по предметот инфективни болести на Медицинскиот факултет во Скопје.

Членови на Рецензентската комисија

Проф. д-р Снежана Стојковска, с.р
Проф. д-р Крсто Гроздановски, с.р
Доц. д-р Марија Цветановска, с.р

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ „ПРАКТИКУМ ЗА ВЕЖБИ ПО МЕДИЦИНСКА ХЕМИЈА ЗА СТУДЕНТИ ПО ДЕНТАЛНА МЕДИЦИНА“ ОД АВТОРИТЕ: ГОРДАНА БОСИЛКОВА, КАТЕРИНА КРСТЕВА ЈАКИМОВСКА, ИРЕНА КОСТОВСКА, СОЊА ТОПУЗОВСКА, СВЕТЛАНА ЦЕКОВСКА

Врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, бр. 02-865/76, за членови на Рецензентската комисија за рецензирање на учебното помагало „Практикум по медицинска хемија за студентите по дентална медицина“ од авторите: ас. Гордана Босилкова, ас. м-р. фарм. Катерина Крстева Јакимовска, доц. д-р Ирена Костовска, проф. д-р Соња Топузовска и проф. д-р Светлана Цековска, наменет за студентите по дентална медицина во Скопје, за предметот Медицинска хемија, избрани се: проф. д-р Марија Крстевска и проф. д-р Киро Ивановски. По добивањето на ракописот и неговото детално разгледување и анализа, до Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, рецензентите го поднесуваат следниов

ИЗВЕШТАЈ

IV. ОПШТ ДЕЛ

Основни податоци за ракописот

Назив на ракописот:	Практикум за вежби за студентите по дентална медицина
Назив на предметната програма:	Медицинска хемија
Назив на студиската програма:	Интергирани студии од прв и втор циклус за доктори по дентална медицина
Фонд на часови и ЕКТС-кредити (доколку ракописот е наменет за повеќе предмети, да се наведат сите предмети):	Теоретски предавања – 15 часа Вежби – 15 часа ЕКТС-кредити: 2
Предметот Медицинска хемија на Стоматолошкиот факултет е задолжителен предмет за кој се превидени вкупно 30 часа и 2 ЕКТС-кредити, а се слуша во 1 семестар.	
Реден број на изданието:	прво издание
Општи податоци за ракописот:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 53 страници (формат А4 напишани на компјутер, со големина на фонтот 12. Текстот е поделен во 3 поглавја, и тоа: воведен ден, методолошки дел и практични вежби и содржи голем број слики и табели.

РЕЦЕНЗЕНТИ

Проф. д-р Марија Крстевска с.р.
Проф. д-р Киро Ивановски с.р.

V. Посебен дел од рецензентот: ПРОФ.Д-Р МАРИЈА КРСТЕВСКА

Краток опис на содржината:	Текстот во Практикумот содржи три интегрирани целини: воведен дел со лабораториски анализи (1), методолошки дел (2), како и изведба на практични вежби (3). Поединечно се обработени методски единици од областа на протеини, ензими, јаглехидрати, масти, електролити и лабораториска анализа на урината. Вежбите се предвидени за поединечно изведување, но се застапени и сепарациони техники приспособени за групно работење.
Оцена за усогласеноста со предметната програма:	Вежбите се во корелација со теоретската настава, т.е. со предметната програма.
Предлози за потребни корекции:	На уредникот му е доставен список за потребните несуштински корекции кои би го подобриле текстот.
Оцена на ракописот:	Ракописот ги задоволува критериумите за солиден практикум.
Категоризација:	учебно помагало
Заклучок со предлог за оправданоста за објавување:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 96 страници (формат А4), напишани на компјутер, со големина на фонот 12. Текстот е поделен во 4 поглавја (вклучувајќи ја литературата) и содржи 17 слики и 1 нумерирана табела и многубројни ненумерирани табели и формули.

Врз основа на изнесеното, чест ми е и задоволство овој ракопис да го поддржам и да го предложам да се отпечати како учебно помагало по предметот Медицинска хемија, примарно наменет за студентите на Стоматолошкиот факултет.

Скопје, 3.3.2020 година

РЕЦЕНЗЕНТ
Проф. д-р Марија Крстевска с.р.

II. ПОСЕБЕН ДЕЛ ОД РЕЦЕНЗЕНТОТ: ПРОФ. Д-Р КИРО ИВАНОВСКИ

<p>Краток опис на содржината:</p>	<p>Учебното помагало содржи предговор, четири поглавја и литература. Во учебното помагало се предвидени 5 вежби преку кои студентите ќе ги совладаат основните поими на општата и органската хемија.</p> <p>Целата материја претставена во ова учебно помагало ја покрива практичната настава по предметот Медицинска хемија за студентите по дентална медицина на Стоматолошкиот факултет во Скопје.</p> <p>Во првата глава се прикажани основните физичко-хемиски постапки и прибор во хемиската лабораторија. Во оваа глава е опишан лабораторискиот прибор кој се користи во лабораторијата, основните правила при работа во лабораторијата, мерки на претпазливост и прва помош при работа во лабораторијата, совладување на техниките на пипетирање со стаклени и автоматски пипетори, како и совладување на техниката на одмерување на волумен на течности.</p> <p>Во втората глава се опишани растворите и колигативните својства на растворите. Посебен акцент во оваа глава е даден на осмозата, осмотскиот притисок и осмотската хемолиза.</p> <p>Третата глава е насловена рН и пуфери. Во неа се дадени: дефиницијата на рН, определувањето на рН, математичкото пресметување, како и постапката на мерење со рН. Исто така, во оваа глава е даден осврт и на пуферите.</p> <p>Во четвртата глава се прикажани својствата и номенклатурата на органските соединенија.</p>
<p>Оцена за усогласеноста со предметната програма:</p>	<p>Целосна</p>
<p>Предлози за потребни корекции:</p>	<p>Нема</p>
<p>Оцена на ракописот:</p>	<p>Ракописот во целост одговара на материјата која се предава по предметот Медицинска хемија и ги покрива сите предвидени поглавја. Концептот на креирање на учебното помагало соодветствува на методологијата на едукација на студентите, и е во функција на нивно запознавање со хемискиот состав, структурата и својствата на соединенијата кои учествуваат во одвивање и регулација на метаболичките процеси и/или претставуваат важни градбени компоненти кај човекот. Методолошки, во едукативна смисла, учебното помагало е приспособено за самостојно совладување на материјата, кон што придонесуваат бројните илустрации, појаснувања и коментари. Ракописот се оценува како целосно прикладен за</p>

	стекнување на потребните знаења по предметот Медицинска хемија за студентите по денгална медицина.
Категоризација:	учебно помагало
Заклучок со предлог за оправданоста за објавување:	Врз основа на изнесеното, чест ми е и задоволство овој ракопис да го поддржам и да го предложам да се отпечати како учебно помагало по предметот Медицинска хемија, примарно наменет за студентите на Стоматолошкиот факултет.

РЕЦЕНЗЕНТ

Проф. д-р Киро Ивановски с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ „РАДИОЛОШКА АНАТОМИЈА“ ОД АВТОРКАТА: ВИОЛЕТА ВАСИЛЕВСКА НИКОДИНОВСКА

Врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет на Медицински факултет, во Скопје донесена на XXIII редовна седница одржана на 26.12.2019 година, бр.02-5813/29, за членови на Рецензентската комисија за рецензирање на учебникот „Радиолошка анатомија“ од авторката Виолета Василевска Никодиновска, наменет за предметот Радиолошка анатомија, за студентите на тригодишните стручни студии за дипломиран радиолошки технолог, за специјализантите по радиологија, за предметот Радиологија, за студентите по медицина и за специјализантите за радиолошки технолози при Медицинскиот факултет во Скопје, избрани се: проф.д-р Михаел Груневски и проф.д-р Климе Ѓорески.

По добивањето на ракописот и неговото детално разгледување и анализа, до Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, рецензентите го поднесуваат следниов

ИЗВЕШТАЈ

VI. ОПШТ ДЕЛ

Основни податоци за ракописот

Назив на ракописот:	„Радиолошка анатомија“
Назив на предметните програми:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Радиолошка анатомија, за студентите на тригодишните стручни студии за дипломиран радиолошки технолог, 2. Радиолошка анатомија, за специјализантите по радиологија 3. Радиологија, за студенти по медицина
Назив на студиските програми:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Дипломиран радиолошки технолог 2. Специјалист радиолог 3. Доктор по медицина
Фонд на часови и ЕКТС-кредити (доколку ракописот е наменет за повеќе предмети, да се наведат сите предмети):	<ol style="list-style-type: none"> 1. Радиолошка анатомија – 1. и 2. семестар, 120 часа ЕКСТ-10 2. Радиолошка анатомија, за специјализантите по радиологија 3. Радиологија, за студентите по медицина – 3 семестар, 1 час
<p>Предметот Радиолошка анатомија, за студентите на тригодишните стручни студии за дипломиран радиолошки технолог, е задолжителен предмет со фонд на часови 120, број на ЕКТС-кредити - 10 и се слуша во прв и втор семестар, за предметот Радиологија за студентите по медицина во 3. семестар, за специјализантите по радиологија, за време на турнусот по остеоартикуларен систем, и за специјализантите за радиолошки технолози при Медицинскиот факултет во Скопје.</p>	
Реден број на изданието:	прво издание
Општи податоци за ракописот:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 250 страници (формат А4), напишани на компјутер, со големина на фонто 14. Текстот е поделен во 5 поглавја (вклучувајќи ја литературата) и содржи 300 слики и нема табели.

РЕЦЕНЗЕНТИ

Проф. д-р Михаел Груневски с.р.
Проф. д-р Климе Ѓорески с.р.

VII. ПОСЕБЕН ДЕЛ ОД РЕЦЕНЗЕНТОТ: ПРОФ. Д-Р МИХАЕЛ ГРУНЕВСКИ

<p>Краток опис на содржината:</p>	<p>Рендгенграфијата останува како вредна имиџинг-процедура во дијагностиката на заболувањето на мускулноскелетниот систем, белите дробови, гастроинтестиналниот и уринарниот тракт.</p> <p>Оваа книга ќе биде неопходна и корисна за сите радиолошки технолози, специјализанти по радиологија. Текстот е идеален за студентите по медицина и покрај за специјализантите по радиологија, корисен е и за специјализантите по трауматологија и ортопедија, интерна медицина како и за супспецијализантите на Катедрата за радиологија.</p> <p>Авторката направила одличен лесно разбирлив текст. Во воведот е обработена проблематиката за формирање на рендгенска слика на филмот, важноста за точно и правилно позиционирање на делот што се снима, важноста за точно и правилно изведување на проекциите на снимање на рендгенграфиите. Даден е опис и на општите радиолошки карактеристики на скелетот, поточно што е важно во формирањето на рендгенграфијата. Исто така, наведени се со практични примери и видовите на сенки кои учествуваат во формирањето на рендгенграфијата.</p> <p>Содржината на овој учебник претставува јасна мисловна логичка целина.</p> <p>Содржина и структура на делото.</p> <p>Делото е составено од следните поглавја: Радиолошка анатомија на скелетен систем, Радиолошка анатомија на бели дробови, трахеобронхално стебло и срце со големите крвни садови, Радиолошка анатомија на дигестивен тракт и Радиолошка анатомија на уринарен тракт .</p> <p>Во секое поглавје и во секој обработуван дел на радиолошки приказ на делот од телото, концепциски јасно се опишува прво класичната анатомија, поточно анатомските делови кои се прикажуваат на рендгенграфијата, а потоа се дава акцент на нивната радиолошка презентација, односно нивниот приказ на рендгенграфијата. Наведени се искуства и препораки за позиционирање на пациентот при радиографирање, како и забелешки како влијае на крајниот производ, а тоа е добивање</p>
-----------------------------------	--

на квалитетна рендгенграфија, на која точно се распознаваат анатомските структури. Покрај стандардните позиции, се дава сугестија за дополнителни позиционирања во определени состојби (на пр., функционални графии на 'рбетен столб, коси графии, целни рендгенграфии). Во поглавјето за радиолошка анатомија на скелетниот систем, даден е приказ и на скелетот во детската возраст (од новородено до 18-годишна возраст), со приказ на осификационите јадра, епифизните линии, анатомските варијации и нивната важност за нивно познавање и препознавање на рендгенграфијата. Во посебно поглавје е прикажана радиолошката анатомија на горен и долен екстремитет, со посебно поглавје за радиолошкиот приказ на коските на главата. Понатаму, даден е целосен осврт на радиолошката анатомија на 'рбетот, на карлица и на градниот кош.

Во втората глава, „Радиолошка анатомија на бели дробови, трахеобронхално стебло и срце со големите крвни садови“, дадени се детални објаснувања за нормалната анатомија на споменатите структури со нивен приказ на рендгенграфијата со осврт и на техниката на снимање со важни детали за значењето на стандардно направена редгенграфија.

Во главата, „Радиолошка анатомија на дигестивен тракт“, даден е детален опис на радиолошкиот прказ на дигестивниот тракт поединечно на езофагус, желудник, тенко и дебело црево. Посебно е издвоена и нативната граfiја на абдомен и нејзината важност кај акутен абдомен.

Во последното поглавје, со наслов „Радиолошка анатомија на уринарен тракт“, даден е целосен осврт на нативната урографија како и на нормалниот радиолошки приказ на уринарниот тракт по апликација на контраст.

Илустрациите се со одличен квалитет, правилно и рамномерно го следат текстот. Тие се со паралелен приказ на опишаните во текстот анатомски структури и нивниот приказ на рендгенграфијата. Внесени се многу елементи од практичен аспект, важни за разбирање на предметот Радиолошка анатомија.

Литература. Користена е соодветна литература согласно со областа која се обработува, а тоа е литература од областа на анатомијата и радиолошката анатомија, како

	и основна литература за техника на позиционирање на делови од телото при снимање и правење на рендгенграфији. Литературата е правилно цитирана.
Оцена за усогласеноста со предметната програма:	Целосна усогласеност
Предлози за потребни корекции:	Минорни корекции во смисла на печатни грешки
Оцена на ракописот:	Одличен. Лесно разбирлив текст со висока стручност и објаснета комплексна проблематика.
Категоризација:	Учебник
Заклучок со предлог за оправданоста за објавување:	<p>Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 250 страници (формат А4), напишани на компјутер, со големина на фонтот 14. Текстот е поделен во 5 поглавја (вклучувајќи ја литературата) и содржи 300 слики и нема табели.</p> <p>Учебникот ги исполнува критериумите за адекватен основен учебник по предметот Радиолошка анатомија. Учебникот не е премногу екстензивен и е добро илустриран со адекватни слики, рендгенграфији, шематски прикази, со добри практични примери за правилно позиционирани графии по одредени анатомски системи.</p> <p>Учебникот претставува основа за едукација на радиолошките технолози по предметот Радиолошка анатомија, бидејќи во целост ги покрива потребите за совладување на знаењето по предметот радиолошка анатомија. Учебникот ги исполнува условите за да претставува одлично дополнување на знаењето на лекарите на специјализација по радиологија, хирургија, интерна медицина и на сите кои ќе најдат интерес во запознавање со радиолошката анатомија по системи и органи.</p> <p>Овој учебник претставува важна основа во совладувањето на градивото по Радиолошка анатомија, но и важен дел за понатамошно разбирање на студиите на радиолошките технолози. На овој предмет се надоврзуваат понатаму сите други предмети од студиската програма за радиолошки технолози.</p> <p>Текстот претставува оригинален пишан текст на авторката во кој се внесени важните елементи од класичната анатомија споредено со приказ на истите структури на рендгенграфијата, кои се важни за разбирање на тежината на предметот Радиолошка</p>

	анатомија, проследено со одличен приказ на соодветни рендгенграфии. Понудена е техника на правилно расудување во интерпретацијата на рендгенграфиите. Важно е радиолошките технолози да ја познаваат неа за да можат правилно да се раководат при снимањето на рендгенграфиите и стремежот за добивањето на квалитетна рендгенграфија.
--	--

Врз основа на изнесеното, чест ми е и задоволство овој ракопис да го поддржам и да го предложам да се отпечати како учебник по предметите: Радиолошка анатомија за студентите на тригодишните стручни студии за дипломиран радиолошки технолог, Радиолошка анатомија за специјализанти по радиологија, и за предметот Радиологија, за студентите по медицина и за специјализантите за радиолошки технолози при Медицинскиот факултет во Скопје.

Во Скопје, 26.2.2020 година

РЕЦЕНЗЕНТ
Проф. д-р Михаел Груневски с.р

II. ПОСЕБЕН ДЕЛ ОД РЕЦЕНЗЕНТОТ: ПРОФ. Д-Р КЛИМЕ ГОРЕСКИ

<p>Краток опис на содржината:</p>	<p>Книгата содржи одличен лесно разбирлив текст, кој ја обработува е проблематиката за формирање на рендгенска слика на филмот, важноста за точно и правилно позиционирање на делот што се снима, важноста за точно и правилно изведување на проекциите на снимање на рендгенграфиите. Даден е опис и на општите радиолошки карактеристики на скелетот, поточно што е важно во формирањето на рендгенграфијата. Исто така, наведени се со практични примери и видовите на сенки кои учествуваат во формирањето на рендгенграфијата.</p> <p>Содржината на овој учебник претставува јасна мисловна логичка целина.</p> <p>Учебникот е составен е од следниве поглавја: Радиолошка анатомија на скелетен систем, Радиолошка анатомија на бели дробови, трахеобронхално стебло и срце со големите крвни садови, Радиолошка анатомија на дигестивен тракт и Радиолошка анатомија на уринарен тракт и литература.</p> <p>Во секое поглавје и во секој обработуван дел на радиолошки приказ на делот од телото, концепциски јасно се опишува класичната анатомија, со јасен опис и на нивната радиолошка презентација, односно нивниот приказ на рендгенграфија. Искуствата и препораките за позиционирање на пациентот при радиографирање, убаво се објаснети во приложениот текст. Покрај објаснувањето на стандардните позиции, дадени се дополнителни позиционирања во определени состојби. Во првото поглавје за радиолошка анатомија на скелетниот систем, даден е приказ и на скелетот во детската возраст, со осврт на важните елементи како што се осификационите јадра, епифизните линии, анатомските варијации и нивната важност за нивно познавање и препознавање на рендгенграфијата. Во посебно поглавје е прикажана радиолошката анатомија на горен и долен екстремитет, со посебно поглавје за радиолошкиот приказ на коските на краниумот, базата на черепот и на лицевите коски. Понатаму даден е целосен осврт на радиолошката анатомија на ‘рбетниот столб, на карлицата како и на скелетот на градниот кош.</p> <p>Радиолошката анатомија на белите дробови, трахеобронхалното стебло и срцето со големите крвни садови, опишана е во втората глава каде што се дадени детални објаснувања за нормалната анатомија на споменатите структури со нивни приказ на рендгенграфијата, со осврт и на</p>
-----------------------------------	--

	<p>техниката на снимање со важни детали за значењето на стандардно направена редгенграфија.</p> <p>Во главата „Радиолошка анатомија на дигестивен тракт“, даден е детален опис на радиолошкиот приказ на дигестивниот тракт, поединечно на езофагус, желудник, тенко и дебело црево. Посебно е издвоена и нативната графија на абдомен и нејзината важност кај акутен абдомен.</p> <p>Во последното поглавје, со наслов „Радиолошка анатомија на уринарен тракт“, даден е целосен осврт на нативната урографија, како и на нормалниот радиолошки приказ на уринарниот тракт по апликација на контраст во различни радиолошки процедури на уринарен тракт.</p> <p>На крајот е дедена литературата која упатува на автори и трудови за збогатување на знаењето.</p> <p>Низ целиот текст, проследено со сите поглавја има одлични слики на она што се опишува во текстот, како и приказ на исклучително добри примери за одредената патологија која се обработува и се тоа е со придружен текст за секоја слика, со нивен детален опис.</p>
Оцена за усогласеноста со предметната програма:	Комплетно усогласен со предметната програма.
Предлози за потребни корекции:	Минорни технички корекции.
Оцена на ракописот:	Одличен, јасно конципиран.
Категоризација:	Учебник
Заклучок со предлог за оправданоста за објавување:	<p>Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 250 страници (формат А4), напишани на компјутер, со големина на фонтот 14. Текстот е поделен во 5 поглавја (вклучувајќи ја литературата) и содржи 300 слики и нема табели.</p> <p>Обработени се на начин на кој студентите и другите корисници ќе се запознаат со радиолошката анатомија на одделни системи од телото, поединечно и подетално целосно објаснето во текстот придружено со сликовит приказ на рендгенграфии од соодветната област која се анализира.</p>

Врз основа на изнесеното, чест ми е и задоволство овој ракопис да го поддржам и да го предложам да се отпечати како учебник по предметите: Радиолошка анатомија за студентите на тригодишните стручни студии за дипломиран радиолошки технолог, Радиолошка анатомија за специјализанти по радиологија, за Радиологија за студентите по медицина, и за специјализантите за радиолошки технолози при Медицинскиот факултет во Скопје.

Во Скопје, 26.2.2020 година

Рецензент
Проф. д-р Климе Горески с.р

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „КОМПАРАТИВНА ЕВАЛУАЦИЈА НА СОЛЗЕН МЕНИСКУС СО ПРЕДНО- СЕГМЕНТНА ОПТИЧКА КОХЕРЕНТНА ТОМОГРАФИЈА И КВАНТИТАТИВЕН ТЕСТ ШИРМЕР 2” ОД Д-Р ХРИСТИЈАН ДУМА, ПРИЈАВЕНА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на член 112 од Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија број 82/2018), член 275 од Статутот на Медицинскиот факултет во Скопје, во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (бр. 458 од 17.10.2019) и член 61 од Правилникот за условите, критериумите и правилата за запишување и студирање на трет циклус - докторски студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр. 245/2013), Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, на својата **XXIII** редовна седница одржана на **26.12.2019 година**, а по предлог на Советот на студиската програма на трет циклус - докторски студии по медицина, донесе

ОДЛУКА

за формирање Комисија за оцена на докторска дисертација

1. Се формира Комисија за оцена на докторската дисертација со наслов:

“Компаративна евалуација на солзен менискус со предно-сегментна оптичка томографија и квантитативен тест Ширмер 2” од докторандот д-р Христијан Дума, во состав:

1. проф. д-р, Весна Димовска Јорданова, претседател
2. проф. д-р, Билјана Јанеска, ментор
3. проф. д-р, Ѓорѓе Џокиќ, член
4. проф. д-р, Милена Голубовиќ, член
5. проф. д-р, Иван Стефановиќ, член

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја разгледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Анализа на трудот

Докторската дисертација на кандидатот **ас. д-р Христијан Дума**, со наслов **Компаративна евалуација на солзен менискус со предно - сегментна оптичка кохерентна томографија и квантитативен тест Ширмер 2**, содржи 123 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman со проредка 1,5 и големина на букви 12, 67 табели, 33 графикони, 10 слики, 2 додатоци (прилози) и 126 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги и интернет-ресурси.

Приложената докторска дисертација обработува актуелна апликативна научна проблематика од областа на офталмологијата. Трудот е структуриран во 9 глави, и тоа: вовед, мотив и цели за изработка на докторскиот труд, материјал и методи

на истражувањето, статистичка обработка на податоците, резултати, дискусија, заклучни согледувања и литература. На почетокот е приложено резиме на македонски и англиски јазик. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **воведот** на докторската дисертација кандидатот се осврнува на историјатот во воведувањето на методата на оптичка кохерентна томографија (ОЦТ), чиј развој започнува во форма на ОЦТ на задниот сегмент на окото. Методата е базирана на принципот на ниско - кохерентна интерферометрија, се карактеризира со висока резолуција и визуелизирање пресеци од структурите на задниот сегмент на окото. Првите ОЦТ - прикази се публикувани од страна на Huang и сор..(1991г.), а веќе во 1994 г. од страна на Izzat и сор. се прикажани структурите на предниот сегмент на окото преку оваа нова технологија. Современата ОЦТ - технологија, модифицирана за клиничка употреба, потекнува од 2001 г. во форма на Anterior segment optical coherence tomography (AS-OCT), која овозможува квантитативни мерења на структурите на предниот сегмент на окото, кои се изведуваат во реално време, се карактеризира со неинвазивност, голема брзина на скенирање, висока репродукцибилност и повторливост на методата. Еволуцијата на технологијата од нејзиното воведување, па се' до денес, бележи постојано унапредување и подобрување на перформансите, започнувајќи како Time-domain OCT (TD-OCT), преку Fourier domain (FD-OCT), па се' до врвот на денешната современа ОЦТ-технологија во форма на т.н. Swept-Source OCT (SS-OCT).

Во рамките на ова поглавје, кандидатот потсетува на анатомијата и физиологијата на солзната жлезда и помошниот солзен апарат, со осврт на карактеристиките на солзната секреција, нејзиното потекло, физиологијата и составот на солзите и на солзниот филм. Во време на експанзија на дигиталната технологија и загадувањето на човечката околина, како важни фактори кои влијаат на количината и квалитетот на солзната секреција и развојот на заболувањата на очната површина, особено на синдромот на „суво око“, како важен параметар се наметнува испитувањето и квантификацијата на солзниот менискус. Кандидатот потенцира дека големината на солзниот менискус и неговите карактеристики се поврзани со количината на солзната секреција и солзната стабилност, поради што солзниот менискус претставува добар индикатор за вкупната количина на солзна секреција. Солзниот менискус содржи 75-90 % од целиот волумен на преокуларниот филм и количината на солзи кои се наоѓаат во резервоарите на инфериорниот и супериорниот форникс. Современата технологија на ОЦТ на предниот сегмент овозможува, меѓу другите параметри, и егзактни мерења на параметрите на солзниот менискус.

Во делот на воведот насловен како „Абнормалности на солзниот филм“, кандидатот се осврнува накратко на заболувањата на очната површина - Ocular Surface Disease (OSD) и на „синдромот на суво око“ како клинички ентитет, за да го поврзе значењето на испитувањето на базалната секреција со различните видови на квантитативни и квалитативни методи на испитување. Во овој дел се потенцираат најчестите абнормалности на солзниот филм, како и соодветните методи за нивно испитување, започнувајќи со Ширмер-тест, Tear break-up Time (TBUT), LIPCOFF тест, како и испитување со примена на ОЦТ на предниот сегмент на окото. Кандидатот ги објаснува патофизиолошките механизми поврзани со нарушувањата на солзната секреција, базичната класификација на квантитативна и квалитативна, како и детален опис на локализацијата, формата

и параметрите на солзниот менискус, како главен појдовен параметар на испитување и подоцнежна компарација со останатите квантитативни методи на испитување на базалната солзна секреција.

При определување на **мотивот** за изработка на студијата, кандидатот поаѓа од глобалните потреби за висок индивидуален окуларен комфорт кои треба да се адаптираат на современиот начин на живот во секојдневието, во услови на брзо, едноставно и навремено дијагностицирање на абнормалностите и нарушувањата на солзниот филм.

Во тој контекст, со овој докторски труд кандидатот прави обид да ги дефинира местото и улогата на една нова и современа метода, како што е оптичката кохерентна томографија на предниот сегмент, компарирана со стандардните квантитативни и квалитативни методи за испитување на солзниот филм. Имајќи ги в предвид карактеристиките на методата како брза, повторлива и неинвазивна метода на испитување, кандидатот тргнува од премисата дека ОЦТ може значајно да придонесе за рано откривање на нарушувањата на солзниот филм, овозможувајќи превенција на сериозни потенцијални нарушувања и импликации врз предната очна површина.

Целите на докторскиот труд се дефинирани на следниов начин:

- евалуација на параметрите на солзниот филм (висина, длабочина и површина) преку примена на предно - сегментна оптичка кохерентна томографија како индикатор за состојбата и количината на базалната секреција ;
- проценка на количината на базална солзна секреција, утврдена со Schirmer 2 - тест
- Компарација на квантитативните вредности на солзната секреција со наодот од направените квалитативни испитувања на солзната секреција преку Tear break-up time (TBUT), Schirmer 2 и LIPCOF - тест (Lid parallel conjunctival folds) ;
- Утврдување на евентуална корелација помеѓу резултатите од параметрите на солзниот менискус, евалуирани преку оптичката кохерентна томографија на предниот сегмент и вредностите добиени со изведување на Schirmer 2 - тестот.

Во поглавјето **Материјал и методи**, кандидатот појаснува дека станува збор за комбинирана ретроспективно-проспективна нерандомизирана студија од компаративен тип, во која се вклучени 300 испитаници од двата пола со различна возраст. Периодот на следење на испитаниците изнесува 1 година, а студијата е изведувана во Кабинетот за преден сегмент при ЈЗУ Универзитетска клиника за очни болести. Кај сите испитаници се изведувани методите на оптичка кохерентна томографија на предниот сегмент на окото, Schirmer 2, TBUT и LIPCOF - тест.

ОЦТ на преден сегмент е изведувана со апаратот Topcon SL Scan-1, а LIPCOF тест со биомикроскоп Topcon Slit lamp DV-3.

Во студијата не биле вклучувани пациенти со претходна хирургија и патологија на очните капаци, пациенти со хирургија на назо-лакрималниот систем и имплантација на силиконски импланти.

Испитаниците се класифицирани во групи според **возраст** на следниов начин:

- прва група - испитаници на возраст 20-39 год.
- втора група - испитаници на возраст 40-59 год.
- трета група - испитаници на возраст 79 год.

Во однос на вредностите добиени преку **Ширмер 2 - тестот**, дистрибуцијата на испитаниците е правена на следниов начин:

- прва група - вредности ≥ 15 мм
- втора група - вредности од 10-15 мм
- трета група - вредности од 5-10 мм
- четврта група со вредности ≤ 5 мм .

Применувани се следниве **методи на испитување**: анамнеза со пополнување на соодветен прашалник, клинички офталмолошки преглед во кој се вклучени најдобро коригирана видна острина по Снелен - ови оптоптици, стандарден преглед на биомикроскоп, ОЦТ на преден сегмент за проценка на параметрите на солзниот менискус (збирана просечна вредност од 3 направени мерења), потоа Schirmer 2, TBUT и LIPCOF - тест.

Во овој дел, кандидатот дава детален опис на начинот на изведување и стандардните вредности за секоја од применуваните методи на испитување.

Статистичката обработка на податоците е изведена во статистичките програми SPSS 17, 0 (Statistic Package of the Social Sciences) со примена на соодветни статистички методи (нормална распределба на варијаблите со Shapiro Wilk' s, тест, атрибутивни статистички серии со одредување на коефициент на односи, утврдување на тест на разлики Difference test, Student- ов t тест, статистичка сигнификантност на разликите со ANOVA, Post hoc Tukey HSD тест, корелативни односи со Pearson-ов коефициент на корелација, статистичка сигнификантност кај нумерички серии со Mann – Whitney U- тест и корелативни асоцијациони односи со Spearman Rank Order Correlations

Сигнификантноста е одредувана за $p < 0, 05$, а податоците се прикажани табеларно и графички.

Резултатите се прикажани на 67 табели и 33 графикони проследени со соодветен коментар.

На почетокот се прикажани демографските карактеристики и дистрибуцијата на испитаниците според пол и возраст.

Половата структура на испитаниците покажала дистрибуција на 33% мажи и 67% жени кои учествувале во студијата.

Компаративната статистичка анализа на обработените параметри на солзниот менискус преку предна ОЦТ, помеѓу женските и машките испитаници во студијата, покажала дека полот на испитаниците немал сигнификантно влијание врз висината на солзниот менискус на двете очи, врз длабочината на солзниот менискус на десното око и врз површината на солзниот менискус на двете очи.

Во резултатите од LIPCOF - тестот кај машките и женските испитаници немало сигнификантна разлика на десното око, додека на левото око кај женските испитаници бил почесто регистриран позитивен наод на LIPCOF (градус 2/3).

Резултатите на TBUT - тестот покажале сигнификантна разлика помеѓу машките и женските испитаници, со почеста застапеност на нормална стабилност на солзниот филм кај машките испитаници.

Во однос на корелацијата помеѓу возраста и Ширмер - тестот како индикација за базичната солзна секреција, кај сите три возрасни групи на испитаници утврдена е сигнификантно различна базична солзна резерва на двете очи.

Утврдено е дека најмали вредности на солзната резерва (≤ 5 мм) се регистрирани во најстарата возрасна група од 60 до 79 год, што упатува на сознание дека во напредната возраст настанува намалување на базичната солзна резерва.

Во однос на делот од резултатите кој се однесува на една од главните цели на трудот, конципирани во евалуација на параметрите на солзниот менискус со употреба на предна оптичка кохерентна томографија, анализата на резултатите

покажала дека полот на испитаниците нема сигнификантно влијание врз висината и површината на солзниот менискус на двете очи.

Во однос на корелацијата помеѓу возраста и параметрите на солзниот меникус, статистичката обработка покажала дека сите три испитувани параметри (висина, длабочина и површина), се намалуваат со зголемување на возраста, во корелација со намалување на базичната солзна резерва. Оваа хипотеза ја потврдува наодот на најмала висина на солзниот менискус во групата на највозрасни испитаници од 60 до 79 год. возраст.

Анализата на резултатите од LIPCOF - тестот не покажала значајна разлика помеѓу испитаниците од различен пол. Меѓутоа, со пораст на возраста бил регистриран почест наод на позитивен LIPCOF - тест, што упатува на асоцијација помеѓу возраста и намалувањето на солзната секреција евалуирано со квалитативна метода.

Добиените наоди од испитувањето на стабилноста на солзниот филм, односно Tear break-up time (TBUT), покажале статистички сигнификантна разлика помеѓу женските и машките испитаници и на двете очи. Поголема нестабилност на солзниот филм е регистрирана кај поголем број на женски во однос на машките испитаници.

Во однос на евентуалната корелација помеѓу TBUT и возраста, утврдена е корелација која покажува дека со зголемување на возраста се намалува и стабилноста на солзниот филм, како и обратно од ова.

Од аспект на апликативен придонес на трудот, најзначаен е наодот на сигнификантна корелација помеѓу резултатите на Ширмер 2 - тестот, од една страна, и параметрите на солзниот меникус (висина, длабочина и површина), проценувани со оптичка кохерентна томографија на предниот сегмент на окото, од друга страна. Притоа е утврдена директна позитивна корелација, при која со зголемување на квантитативните вредности на базалната секреција регистрирано е и зголемување на вредностите на параметрите на солзниот меникус, како и обратно.

Измерени се највисоки вредности за длабочината, висината и површината на солзниот меникус во групата на испитаници со базална секреција ≥ 15 мм, а најниски вредности кај испитаниците со базална секреција ≤ 5 мм.

Сигнификантна негативна корелација е регистрирана и при компарација на квантитативните вредности на Ширмер - тестот и наодите од квалитативниот LIPCOF - тест, во смисла дека кај испитаници со базална секреција ≥ 15 мм е утврден негативен LIPCOF тест (градус 0), а кај испитаниците со базална секреција ≤ 5 мм е утврден позитивен LIPCOF - тест, односно градус 3.

Кога станува збор за компарација и воспоставување на евентуална корелација помеѓу вредностите на Ширмер - тестот и стабилноста на солзниот филм, проценета преку испитувањето на Tear break-up time (TBUT), утврдена е позитивна корелација. Корелацијата ја потврдува поврзаноста на TBUT со наод ≥ 15 секунди кај испитаници со базална секреција ≥ 15 мм, додека кај испитаниците со TBUT под 5 секунди почесто е регистрирана базална секреција под 5 мм по Ширмер.

Треба да се напомене дека, имајќи го в предвид фактот дека окото претставува парен орган, сите предвидени испитувања се направени на двете очи поединечно (лево и десно око), а на тој начин посебно се прикажани табеларно и графички.

Иако во литературата не се регистрира значајна разлика во солзната секреција на левото и десното око, при испитувањето на определени параметри на солзниот меникус (на пр. длабочината) утврдена е различна корелација во

однос на левото и десното око, што би требало во иднина да биде предмет на дополнителни испитувања.

Во поглавјето **Дискусија**, кандидатот се осврнува на значењето на испитувањето на солзната секреција, не само во рамките на нормалната состојба на предната очна површина, туку и во контекст на нејзината заштитна улога и обезбедување на квалитетен окуларен комфорт, кој е основен предуслов за добар квалитет на видот.

Сите супспецијалистички асоцијации од различни подрачја на офталмологијата, кои во својата централна дејност имаат различен офталмолошки фокус, се единствени во констатацијата дека добар квалитет на видот е еден од основните предуслови за добар квалитет на живот, кон кој се стремат сите развиени општества и кој претставува темелна цивилизациска придобивка.

Во тој контекст, кандидатот се осврнува и ги елаборира досегашните континуирани напори за воведување на различни дијагностички методи за рано откривање и превенција на симптомите на „суво око“, како еден од најчестите патолошки ентитети во ерата на глобалната дигитализација. Притоа, ги анализира стандардните методи на испитување на солзната секреција, со коментар на нивните недостатоци, особено кај еден дел од нив, инвазивноста, која во извесна мера може да влијае и врз добиените резултати.

На овој дел се надоврзува описот на применуваните методи на испитување во изработениот докторски труд, со особен акцент на технологијата и предностите на оптичката кохерентна томографија на предниот сегмент на окото, како современа метода која во голема мера ги анулира недостатоците на останатите дијагностички методи (егзактност, неинвазивност, повторливост, компарабилност).

Она што може да претставува објективен лимитирачки фактор за ОЦТ – технологијата, во глобална комерцијална смисла, е фактот дека со оглед на тоа што станува збор за т.н. „млада“ метода, за определен дел од испитуваните параметри не постојат квантитативни референтни вредности, кои, од друга страна, може меѓусебно да се разликуваат и кај различните производители.

Во елаборацијата на добиените резултати, кандидатот цитира и компаративни податоци од други слични студии.

Потенцира дека статистичката обработка на податоците за вредностите на солзниот менискус проценети преку предно - сегментна ОЦТ, покажала дека полот на испитаниците нема значајно влијание врз висината и површината на солзниот менискус на двете очи, како и врз длабочината на солзниот менискус на десното око. Утврдена е сигнификантна поврзаност помеѓу машкиот пол и длабочината на солзниот менискус на левото око, што се објаснува со различни анатомски фактори, како окуларната површина, корнеалната закривеност и должината на долниот капак кои може да имаат влијание врз измерените вредности преку ОЦТ на предниот сегмент на окото.

И во ова поглавје кандидатот дава дополнителни објаснувања за значењето на квантитативните (Ширмер - тест) и квалитативните испитувања (TBUT/LIPCOF) во проценката на солзната секреција.

Резултатите од TBUT помеѓу испитаниците покажале статистички сигнификантна разлика помеѓу машките и женските испитаници и на двете очи, при што нормална стабилност на солзниот филм почесто е регистрирана кај машките испитаници. Овој наод е веќе објаснет со фактот дека женската популација, особено во пост - менопаузалната возраст, има помала базална секреција следена со нестабилност на солзниот филм.

Анализата на резултатите на LIPCOF - тестот кај трите возрасни групи, покажала статистички сигнификантна разлика во резултатите на LIPCOF на десното око, за разлика од регистрираната несигнификантна разлика на левото око. Овие, донекаде неконзистентни резултати, кандидатот и ги компарира и коментира со неколку слични студии на оваа тема.

Во однос на корелацијата на параметрите на солзниот менискус (висина, длабочина и површина) со базалната секреција, кандидатот коментира наоди од други студии каде е утврдено дека кај пациентите со суви очи постојат намалени вредности на овие параметри, а во дел од нив е регистриран различен степен на корелација со поединечните параметри.

Компарирајќи ги резултатите од направените испитувања во актуелниот докторски труд со резултати од други студии на оваа тема, кандидатот поентира дека заеднички именител во поголем број на клинички испитувања е констатацијата дека не може да се селектира една клиничка метода, која сама за себе ќе биде супериорна и единствена во препознавањето на сувото око и неговата градација. Во тој контекст, неопходно е изведување на поголем број достапни дијагностички методи и нивно сеопфатно толкување и анализирање, со цел да се овозможи поставување на точна дијагноза и преземање на соодветен третман, таму каде што тоа е потребно.

Во делот на **заклучокот**, кандидатот таксативно ги презентира добиените резултати, во контекст на одговор на поставените цели на испитување.

Преку презентираниот докторски труд, кандидатот ја потврдува појдовната хипотеза според која постои асоцираност помеѓу параметрите на солзниот менискус евалуирани со предно-сегментна оптичка кохерентна томографија и презентирани преку височината, длабочината и површината на солзниот менискус, од една страна, и квантитативните вредности добиени преку Ширмер 2 тестот како индикатор на базалната секреција на солзи, од друга страна.

Покрај оваа премиса, потврдено е значењето на квалитативните тестови (TBUT-тест и LIPCOF тест) како индиректни параметри на солзната секреција, како и нивната асоцијација со квантитативните вредности проценети преку Ширмер - тестот.

Студијата покажува дека половата дистрибуција нема сигнификантно влијание врз висината и површината на солзниот менискус на двете очи.

Во дизајнот на докторскиот труд, кандидатот поаѓа од хипотезата за супериорност на методата на предно - сегментна оптичка томографија како една супериорна и единствена стандардна метода во препознавање на нарушувањата на солзната секреција и солзниот филм, а консеквентно на тоа и квалитетно справување со симптомите и компликациите кои се должат на нарушувањата на очната површина.

Резултатите од студијата несомнено покажуваат дека методата на оптичка кохерентна томографија на предниот сегмент на окото, со бројните перформанси, предности и карактеристики кои неколкупати беа презентирани, претставува исклучително корисна метода со огромна апликативност како во клиничката практика, така и во научно - истражувачката работа. Меѓутоа, и покрај фактот дека се работи за исклучително софистицирана технологија, како и сите други видови на т.н. "imaging" методи, има определени ограничувања кои треба да се имаат в предвид при толкување на резултатите.

Во контекст на актуелниот докторски труд, изведувањето на студијата претставува придонес во проширување на апликативноста на оптичката кохерентна томографија на предниот сегмент на окото и во проценка на

базалната солзна секреција, меѓутоа, добиените резултати треба да бидат сеопфатно толкувани заедно со наодите од квантитативните и квалитативните дијагностички методи на испитување.

Поглавјето **Литература** содржи 126 рефереренци, од кои најголем дел со понов датум, кои се уредно презентирани според важечките стандарди и соодветно цитирани во текстот.

Оценка на трудот

Докторската дисертација на **ас. д-р Христијан Дума**, со наслов **Компаративна евалуација на солзен менискус со предно-сегментна оптичка кохерентна томографија и квантитативен тест Ширмер 2**, претставува истражување во форма на докторски труд од областа на офталмологијата, клиничка медицина.

Заболувањата на очната површина, а особено т.н. „синдром на суво око“ претставува хронично заболување кое денес бележи значаен пораст и претставува една од причините за намалување на окуларниот комфорт и квалитетот на видот, поради што постои зголемен клинички и научен интерес за рано откривање на состојбата и справување со клиничките знаци, симптоми и потенцијални компликации.

Докторскиот труд на ас.д-р Христијан Дума прави обид да се процени улогата и значењето на оптичката кохерентна томографија на предниот сегмент на окото во оценката на базалната солзна секреција, во компарација и евентуална корелација со стандардните и досега достапни квантитативни и квалитативни дијагностички методи на испитување.

Имајќи го ова в предвид, може да се констатира дека испитувањето на параметрите на солзниот менискус преку оптичка кохерентна томографија на предниот сегмент на окото, претставува апликативен научно - истражувачки придонес кој може во иднина да послужи како појдовна основа за дополнително проширување на клиничките можности на ова подрачје.

Докторската дисертација на кандидатот **ас. д-р Христијан Дума**, со наслов **Компаративна евалуација на солзен менискус со предно-сегментна оптичка кохерентна томографија и квантитативен тест Ширмер 2**, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за изработка на докторски труд.

Исполнетост на законските услови за одбрана на трудот

Кандидатот, пред одбраната на докторскиот труд, ги објавил (како прв автор, во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт-фактор) следниве рецензирани истражувачки трудови:

1. Х.Дума.Оптичка кохерентна томографија на преден сегмент - клиничка примена. Медикус 2017; Вол 22(2): 199-206.
2. H.Duma,Valvita Reci. Epidemic keratoconjunctivitis, diagnosis, treatment and management. Medicus 2018; Vol.23 (1): 57-63.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

По внимателното, целосно и исцрпно разгледување на докторската дисертација на кандидатот **ас. д-р Христијан Дума**, со наслов **Компаративна евалуација на солзен менискус со предно-сегментна оптичка кохерентна томографија и квантитативен тест Ширмер 2**, Комисијата смета дека се работи за самостоен научно - истражувачки труд кој разработува актуелен клинички проблем, со јасно дефинирани мотив и цели, како и апликабилни клинички резултати.

Во докторскиот труд, во рамки на поставените цели на истражувањето, кандидатот прави обид да го дефинира значењето, местото и улогата на методата на оптичката кохерентна томографија на предниот сегмент на окото, во проценка и квантификација на базалната солзна секреција.

Анализата на резултатите, компарацијата и корелациите со останатите дијагностички квантитативни и квалитативни методи на испитување, покажуваат дека методата на ОЦТ на преден сегмент може да најде своја примена, на не ексклузивна основа и во проценка на базалната солзна секреција, што всушност, претставува и главна апликабилна придобивка на овој докторски труд .

Врз основа на претходно изнесеното, Комисијата го оценува позитивно приложениот докторски труд и има чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во состав на УКИМ, Скопје, да го прифати и да закаже јавна одбрана на докторската дисертација на кандидатот **ас. д-р Христијан Дума** со наслов **Компаративна евалуација на солзен менискус со предно-сегментна оптичка кохерентна томографија и квантитативен тест Ширмер 2**.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р, Весна Димовска Јорданова, претседател с. р.

Проф. д-р, Билјана Јанеска, ментор с.р.

Проф. д-р, Ѓорѓе Џокиќ, член с.р.

Проф. д-р, Милена Голубовиќ, член с.р.

Проф. д-р, Иван Стефановиќ, член с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ХИСТОПАТОЛОШКИ ПРОМЕНИ НА ПОСТЕЛКАТА И НИВНАТА КОРЕЛАЦИЈА СО МИКРОБНАТА ИНВАЗИЈА КАЈ ПАЦИЕНТКИТЕ СО ПРЕДВРЕМЕНО ПОРОДУВАЊЕ“ ОД АС. Д-Р ГОРАН КОЧОСКИ, ПРИЈАВЕНА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Со оваа рецензија се поништува рецензијата која беше објавена во Билтенот на Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ бр. 1208 од 1.2.2020.

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, на својата **XXIII** редовна седница одржана на 26.12.2019 година, по предлог на Советот за студиска програма на трет циклус студии докторски студии по медицина донесе **Одлука** за формирање Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатот ас. д-р Горан Кочоски со наслов **Хистопатолошки промени на постелката и нивната корелација со микробната инвазија кај пациентките со предвремено породување**, во состав: проф. д-р Марјан Стојовски (претседател), проф. д-р Лилјана Спасевска (ментор), проф. д-р Весна Антоvsка (член), проф. д-р Гордана Адамова (член) и проф. д-р Весна Јаневска (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет му го поднесува следниот

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот ас. д-р Горан Кочоски, со наслов „Хистопатолошки промени на постелката и нивната корелација со микробната инвазија кај пациентките со предвремено породување“, содржи 152 страници компјутерски обработен текст во фронт Times New Roman, со 1 проред и големина на букви 12, со 103 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги, меѓународни акти и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во 10 глави, вклучувајќи ги и воведот, заклучните согледувања и апстрактот на македонски јазик. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **воведот** на трудот, јасно се истакнува значењето на предвременото породување како еден од најсериозните проблеми на современата перинатологија, со преку 15 милиони случаи годишно. Кандидатот става прецизен акцент на влијанието што овој ентитет го има врз стапката на неонаталниот морталитет и смртноста на децата до 5-годишна возраст, како и на морбидитетот поврзан со предвременото породување кој се отсликува во развојот на офталмолошки, аудиолошки, невролошки, пулмолошки и ендокринолошки компликации, како и во компромитираниот психо-социјален развој на ваквите новороденчиња. Дадена е прецизна дефиниција на терминот „предвремено породување“, утврдена од Светската здравствена организација, како и на категориите на предвремено родени новороденчиња според гестациската возраст. Опишани се најчестите причини кои се одговорни за развојот на синдромот на предвремено породување: причини од страна на мајката или плодот (актуелни акушерски состојби кои налагаат предвремен прекин на бременоста и преегзистирачки коморбидитети кои се влошуваат во текот на бременоста), спонтаната предвремена руптура на околу плодовите обвивки и спонтаната предвремена појава на родилни контракции. Како етиолошки фактор од посебно значење, кандидатот ги нагласува интраутерините инфекции и со нив асоцираните акутни инфламаторни промени на фетоплацентарната единица, но од приложените, досега објавени, научни докази, содржани во цитираната литература, се гледа дека постојат изразени варијации во експресијата на акутните инфламаторни промени на постелката, околу плодовите обвивки и папочникот (22-

60%), обратно пропорционално зависни од гестациската возраст, како и во стапката на изолација на микробиолошките чинители од постелката и амнионскиот простор, кај пациентките со хистопатолошки потврден наод за акутен хориоамнионитис (0-48%).

Во првата подглава, кандидатот ја објаснува потребата од воведување на унифициран класификациски систем за евалуација на инфламаторниот одговор на постелката, промовиран од R.W Redline, во 2003 год., чија основна идеја била обезбедување на стандардна дијагностичка рамка која ќе биде прагматична и едноставна за употреба во секојдневната патолошка пракса. Овој систем на класификација на инфламаторните промени на постелката, прифатен од **Amniotic Fluid Infection Nosology Committee of the Perinatal Section of the Society of Pediatric Pathology (AFINCPSSPP)**, околу плодовите обвивки и папочникот, ќе биде искористен како основа за проценка на хистопатолошките промени на фетоплацентарната единица во рамките на оваа докторска дисертација. Во продолжение, табеларно е прикажан системот за класификација на лезиите на постелката, во кој се инкорпорирани критериумите на работната група од Амстердам, во 2014 год., во чии рамки се категоризирани и инфламаторните, но и неинфламаторните (васкуларни, имунолошки, идиопатски) промени на постелката. Во оваа подглава, презентирани се резултати од повеќе научни трудови, содржани во библиографијата на докторската теза, кои користејќи ги претходно дефинираните критериуми за класификација на акутните инфламаторни промени на постелката, околу плодовите обвивки и папочникот, покажуваат обратнопропорционална зависност помеѓу тежината на инфламаторниот одговор и гестациската возраст. На крајот од првата подглава на воведот, кандидатот, во куси црти, се осврнува на научните докази кои се занимаваат со потеклото на неутрофилната популација во инфламаторниот инфилтрат на постелката, околу плодовите обвивки и папочникот, кои сугерираат дека неутрофилната популација во околу плодовите обвивки е доминантно по потекло од мајката, додека онаа во папочникот и хорионските крвни садови е по потекло од плодот. Интересен е фактот приложен во последниот параграф, според кој, анализата на потеклото на неутрофилите во амнионската течност, покажува дека преобладајќијата на неутрофилите од фетално потекло го зголемува ризикот од предвремено породување пред 28^{та} гестациска недела.

Во втората подглава, кандидатот ги сумира досегашните научни сознанија кои го разработуваат прашањето на микробната инвазија на постелката и интраамнионскиот простор. Презентирани се двата, најшироко прифатени модела, продор преку цервикалната бариера, колонизација на децидуата и продор во интраамнионскиот простор, односно директна колонизација на амнионскиот простор преку интактни околу плодови обвивки или во услови на нивна спонтанна предвремена руптура. Во оваа подглава, презентирани се бројни научни докази, кои ја потврдуваат улогата на микробиолошката инвазија во генезата на предвременото породување, кои во разработката на ова прашање користат различни методи за изолација на микробиолошките чинители, од земање на примерок за микробиолошка анализа од спојот помеѓу амнионот и хорионската плоча на матерналната страна на постелката, преку амнионкултура, до методи на молекуларна анализа за изолација на бактериска ДНК. Кандидатот става акцент на изразените варијации во стапката на изолација на микробиолошките чинители, а истовремено го поставува и прашањето за потеклото на инфламаторниот одговор во услови на недоказана амнионска инфекција, чиј одговор, според досегашните студии, треба да се бара во инвазијата на екстраамнионскиот простор и во можноста за развој на инфламаторен одговор на неинфективен стимулус. На крајот на оваа подглава, кандидатот ја цитира препораката на Перинатолошкото здружение на Австралија и Нов Зеланд, содржана во упатството за ревизија на перинаталниот морталитет, според која земањето на примерок за микробиолошка анализа (брис) од границата помеѓу амнионот и хорионот на матерналната страна на постелката, претставува стандардна процедура во утврдувањето на причините. Оваа препорака, кандидатот ја зема како основа за микробиолошкото истражување спроведено во рамките на докторската теза.

Во третата подглава на воведот, кандидатот дава кус осврт на имунолошката основа на предвременото породување. Презентира серија научни докази кои ја објаснуваат улогата на елементите на вродениот имунитет, претставени преку рецепторите за препознавање на обрасци (РПО) и нивната подкласа на т.н толеридни рецептори (ТВР), во патофизиологијата на предвременото породување, како и централната улога што ја имаат инфламаторните медијатори од класата на цитокини (IL – 1 β , TNF - α , IL – 8) во развојот на инфламаторниот одговор во услови на микробна инвазија на екстраамнионскиот простор.

Мотивот на докторската дисертација е јасно дефиниран и произлегува од потребата за продлабочување на општите сознанија за улогата на инфламаторните промени на постелката, папочникот и околу плодовите обвивки, од потребата за систематична анализа на микробиолошките причинители кои се најчеста причина за манифестација на овој клинички ентитет во нашата популација, како и од желбата за унапредување на перинаталното здравје во нашата држава (намалување на стапката на предвременно породување и на стапката на перинатален морталитет и морбидитет). Мотивот на докторската дисертација понатаму, ги дефинира **целите** кои кандидатот ги има поставено:

- одредување на инциденцата на инфламаторните промени на постелката, околу плодовите обвивки и папочникот, во услови на предвременно породување, како и нивната дистрибуција во различните гестациски групи;
- одредување на степенот и стадиумот на инфламаторните промени на постелката, папочникот и околу плодовите обвивки според критериумите на AFINCPSSPP, во испитуваната популација, како и нивната дистрибуција согласно со гестациската возраст;
- одредување на корелацијата помеѓу гестациската возраст и стадиумот и степенот на инфламаторните промени;
- одредување на присуството на бактериски чинители во амнионскиот простор и постелката и идентификација на најчестите микробиолошки чинители;
- одредување на корелацијата помеѓу присуството на инфламаторните промени и присуството на бактериските чинители чие присуство може да се докаже;
- одредување на корелацијата помеѓу степенот и стадиумот на инфламаторните промени на постелката, присуството на микробната инвазија и перинаталниот исход, изразен преку вредностите на Apgar скорот во 1' и 5', како и стапката на респираторен дистрес-синдром и конатална сепса.

Во четвртата глава се дефинирани **материјалот и методите** на студијата. Студијата е организирана како пресечна студија во која се опфатени 150 пациентки со единечна бременост со клинички манифестни знаци на предвременно породување, хоспитализирани на Универзитетската клиника за гинекологија и акушерство во Скопје. Критериумите за вклучување во студијата се презентирани во инклузионите критериуми:

- присуство на регуларен утерин активитет пред 37-ма гестациска недела, дефиниран како присуство на 2-5 контракции во период од 10 минути, регистрирани на кардиотокограм во времетраење од 30 минути;
- дилатација на грлото на матката ≥ 3 cm, утврдена со дигитален преглед;
- скратување на грлото на матката за $> 50\%$, т.е. должина на грлото на матката, утврдено со трансвагинален ултразвук ≤ 20 mm;
- спонтан преттерминска предвремена руптура на околу плодовите обвивки (пПРОМ), пред 37-ма гестациска недела, независно од присуството на погоре наведените критериуми, утврдено на преглед под спекулум,

со назнака дека за дополнителна проценка на интегритетот на околу плодовите обвивки, кај пациентките кај кои таа не може да се докаже со стандардната процедура,

дополнително е користено доредување на рН-вредноста на вагината, а како cut off-вредност е земено $pH \geq 7$.

Стратификацијата на примерокот е прецизно изложена. Пациентките кои ги исполнуваа критериумите за вклучување во студијата се поделени во 4 групи:

- I група: $24^{+0} - 27^{+6}$ гестациски недели
- II група: $28^{+0} - 31^{+6}$ гестациски недели
- III група: $32^{+0} - 34^{+0}$ гестациски недели
- IV група: $34^{+1} - 37^{+0}$ гестациски недели.

За микробиолошка анализа земени се по три примероци од границата помеѓу хорионската плоча и околуплодовите обвивки на матерналната страна на постелката, согласно со препораките на Перинатолошкото здружение на Австралија и Нов Зеланд. За земање на материјалот за микробиолошка анализа, кандидатот користи стандарден памучен апликатор за земање на микробиолошки брисеви, кој по земањето на примерокот се поставува во епрувета со транспортен медиум, Stuart agar гел. Материјалот за микробиолошка анализа е обработуван на стандардни подлоги за аеробна култивација, анаеробна култивација, подлога за изолација на *Ureaplasma urealyticum*/Mycoplasma Hominis и подлога за изолација на *Streptococcus agalactiae*, култивирани на температура од 37°C во период од 24/48h зависно од типот на подлогата и микробиолошкиот чинител. Дополнително, материјалот за аеробна култивација, покрај на стандардните подлоги е засадуван и на хромогена подлога за култивација на *Candida albicans*.

Во рамките на студијата, земен е и примерок од околу плодовата вода, од 10 учеснички во студијата. Земањето на примерокот е изведувано во асептични услови, под контрола на ултразвук со примена на ултразвучен апарат Voluson E8. Кандидатот применил трансабдоминален пристап, користејќи ултразвучна сонда со фреквенција 5-8 MHz, и стерилна игла со мандрен со дебелина 22G. За анализа на примерокот од околуплодовата вода, користена е идентична методологија за аеробна култивација, анаеробна култивација, изолација на *Ureaplasma urealyticum*/Mycoplasma hominis и *Streptococcus agalactiae*.

Хистопатолошката анализа во рамките на оваа дисертација е спроведена на Институтот за патологија при Медицинскиот факултет во Скопје. За целите на студијата, од постелките на предвремено породените пациентки вклучени во студијата земени се примероци од следниве зони: граница хорион-амнион, хорионска плоча, папочна врвка и околу плодови обвивки во форма на долги ленти спакувани во ролни од слободната површина на амнионските обвивки. За проценка на степенот на акутниот инфламаторен одговор, користен е системот за проценка предложен од Amniotic Fluid Index Nosology Committee of the Perinatal Section of the Society of Pediatric Pathology, кој кандидатот детално го има изнесено, преку табеларен приказ, во рамките на материјалот и методите.

Статистичката анализа е работена со примена на софтвер IBM SPSS Statistics software package, верзија 23. Разликите во дистрибуцијата на категоријските променливи, кандидатот ги испитува со примена на Pearson Chi square тест и Fisher exact тест. За одредување на разликите помеѓу ординалните променливи користи Mann-Whitney U тест, а за одредување на корелацијата помеѓу испитуваните варијабли користи Kruskal and Goodman Gamma тест. Непараметриската анализа на дистрибуцијата на примероците е одредувана со примена на Kruskal-Wallis H тест. За статистички значајна, кандидатот ја зема вредноста за $p \leq 0.05$.

Резултатите од анализата, кандидатот ги систематизира во четири поглавја:

- Хистопатолошки промени на постелката
- Дистрибуција на хистопатолошките промени на постелката, папочникот и околуплодовите обвивки, нивниот стадиум и степен зависно од времето поминато од пПРОМ до породувањето и нивната корелација

- Микробна инвазија на постелката, папочникот и околуплодовите обвивки и нивната корелација со хистопатолошките промени на фетоплацентарната единица
- Евалуација на перинаталниот исход во корелација со хистопатолошките промени на фетоплацентарната единица и микробиолошкиот наод.

Резултатите од анализата на дистрибуцијата на хистопатолошките промени на постелката папочникот и околуплодовите обвивки, од кој било стадиум и степен, во зависност од гестациската возраст, присуството или отсуството на прематурна предвремена руптура на околуплодовите обвивки (пПРОМ), должината на грлото на матката, степенот на цервикалната дилатација, присуството на контракциите и начинот на породувањето, покажале статистички сигнификантна разлика во дистрибуцијата во зависност од гестациската возраст ($p=.001$ за матерналниот и $p=.002$ за феталниот инфламаторен одговор) и од начинот на завршување на породувањето ($p=.03$ кај пациентките породени по вагинален пат и $p=.007$ кај пациентките породени со царски рез), но не и за останатите испитувани варијабли. Анализата на тежината на инфламаторниот одговор покажала статистички сигнификантна разлика во дистрибуцијата на потешките форми на матерналниот и феталниот инфламаторен одговор во зависност од гестациската возраст ($p<.001$ за стадиумот на матерналниот и $p=.022$ за стадиумот на феталниот инфламаторен одговор). Резултатите од оваа студија докажале дека постои статистички сигнификантна негативна корелација помеѓу појавата и тежината на акутните инфламаторни промени на фетоплацентарната единица и гестациската возраст, односно, колку е помала гестациската возраст, толку е поголема фреквенцијата на инфламаторните промени кои истовремено се од повисок стадиум и степен ($\gamma=-0,454$, $p<.001$ за стадиумот, $\gamma=-0,437$, $p<.001$ за степенот на матерналниот инфламаторен одговор, односно $\gamma=-0,547$, $p<.001$ за стадиумот, $\gamma=-0,512$, $p<.001$ за степенот на феталниот инфламаторен одговор).

Во поглавјето кое ја анализира зависноста на дистрибуцијата на хистопатолошките промени на постелката, околуплодовите обвивки и папочникот во зависност од времето поминато од спонтаната руптура на околуплодовите обвивки до породувањето, резултатите покажале статистички сигнификантна разлика во дистрибуцијата на акутните инфламаторни промени кои се специфични за матерналниот инфламаторен одговор кај пациентките со пПРОМ $> 48h$ во однос на пациентките со пПРОМ $< 48h$ ($p=.027$), но без статистички сигнификантна разлика во дистрибуцијата на различните стадиуми и степени на матерналниот инфламаторен одговор ($p=.13$). Резултатите не покажале статистички сигнификантна разлика во дистрибуцијата на инфламаторните промени карактеристични за феталниот инфламаторен одговор ($p=.18$), ниту во дистрибуцијата на различните стадиуми и степени на феталниот инфламаторен одговор ($p=.43$). Кандидатот подетално ја истражил поврзаноста на времето поминато од пПРОМ до породувањето и тежината на инфламаторните промени на постелката, околуплодовите обвивки и папочникот, преку корелациска анализа, која покажала статистички сигнификантна позитивна зависност помеѓу тежината на матерналниот инфламаторен одговор и времето поминато од пПРОМ до породувањето ($\gamma=0.411$, $p=.018$ за стадиумот и $\gamma=0.472$, $p=.011$ за степенот на матерналниот инфламаторен одговор), и позитивна зависност помеѓу времето поминато од пПРОМ до породувањето и тежината на феталниот инфламаторен одговор, која сепак не е статистички значајна ($\gamma=0.315$, $p=.181$ за стадиумот и $\gamma=0.344$, $p=.146$ за степенот на феталниот инфламаторен одговор).

Во поглавјето во кое се презентирани резултатите од анализата на микробна инвазија на постелката, папочникот и околуплодовите обвивки и нивната корелација со хистопатолошките промени на фетоплацентарната единица, презентирани се соевите на микробиолошките чинители кои се изолирани од земените примероци за микробиолошка анализа, меѓу кои доминираат *Enterococcus*, *Ureaplasma urealyticum*, *Escherichia coli* и *Staphylococcus* коагулаза негативен *Methicillin* резистентен. Присуството на овие, како и останатите изолирани микробиолошки агенси добиени во

процесот на аеробна/анаеробна култивација, покажало статистички сигнификантна разлика во дистрибуцијата на инфламаторните промени карактеристични за феталниот инфламаторен одговор ($p=.006$), а истовремено и за тежината на овие инфламаторни промени ($p=.02$ за стадиумот и $p=.009$ за степенот на инфламаторните промени). Нивното присуство не влијае статистички сигнификантно врз дистрибуцијата на инфламаторните промени карактеристични за матерналниот инфламаторен одговор ($p=.09$), стадиумот на матерналниот инфламаторен одговор ($p=.30$), но има статистички сигнификантно влијание врз степенот на матерналниот инфламаторен одговор ($p=.033$). Корелациската анализа изведена од резултатите добиени при аеробната/анаеробна култивација на примероците за микробиолошката анализа покажала статистички сигнификантна зависност помеѓу тежината на феталниот инфламаторен одговор и позитивниот микробиолошки наод ($p=.005$ за стадиумот и $p=.002$ за степенот на феталниот инфламаторен одговор), но истовремено и позитивна корелација помеѓу присуството на оваа група микробиолошки агенси и тежината на матерналниот инфламаторен одговор изразена преку степенот на матерналниот инфламаторен одговор ($p=.015$).

Приложените резултати од анализата на ефектот на интегритетот на околуплодовите обвивки врз стапката на микробната инвазија на постелката покажала отсуство на статистички сигнификантна разлика помеѓу пациентките со пПРОМ и оние со сочуван интегритет на околу плодовите обвивки ($p=.206$), но доколку оваа варијабла се разгледува во функција на гестациската возраст, се бележи статистички сигнификантна разлика во корист на групата на пациентки со помала гестациска возраст ($p=.002$) кај пациентките со пПРОМ, но не и кај пациентките со сочуван интегритет на околуплодовите обвивки.

Третото поглавје од објавените резултати се занимава со влијанието на *Ureaplasma urealyticum* врз развојот и тежината на инфламаторните промени на фетоплацентарната единица. Резултатите покажуваат поврзаност во дистрибуцијата на акутните инфламаторни промени кои одат во прилог на матернален инфламаторен одговор, како во услови на изолирано присуство на *Ureaplasma*, така и во услови на нејзино комбинирано присуство со други микробиолошки агенси (100% од пациентките со самостојно присутна *Ureaplasma*, наспроти 75% од пациентките со комбиниран микробиолошки наод). Сепак, анализата на разликите во дистрибуцијата на акутните инфламаторни промени е статистички сигнификантна разлика ($p=.014$) само при споредба на пациентките со позитивен микробиолошки наод само за *Ureaplasma urealyticum* наспроти оние со негативен микробиолошки наод. Од резултатите кои ја прикажуваат дистрибуцијата на различните степени и стадиуми на матерналниот и феталниот инфламаторен одговор, како одраз на тежината на инфламаторниот одговор, може да се утврди дека позитивниот микробиолошки наод за *Ureaplasma urealyticum* статистички сигнификантно ја зголемува тежината на матерналниот инфламаторен одговор во случаите во кои овој микробиолошки агенс е присутен самостојно или во комбинација со други микробиолошки агенси ($p=.013$ за степенот на матерналниот инфламаторен одговор, при комбинирано присуство, односно $p=.01$ за стадиумот и $p=.01$ за степенот на матерналниот инфламаторен одговор, при самостојно присуство). Дефинитивната непараметриска анализа за утврдување на корелацијата помеѓу присуството на микробиолошките чинители и тежината на инфламаторниот одговор покажала дека присуството на која било категорија и/или комбинација на микробиолошки агенси статистички сигнификантно ја зголемува тежината на матерналниот и феталниот инфламаторен одговор кај овие пациентки, наспроти оние со негативен микробиолошки наод.

Последното поглавје од приложените резултати го анализира влијанието на инфламаторните промени на постелката, околуплодовите обвивки и папочникот врз перинаталниот исход, изразен преку вредностите на Apgar-скорот во 1' и 5' и развојот на респираторен дистрес-синдром, како влијанието на позитивниот микробиолошки наод врз присуството на конатална неонатална сепса. Анализата покажала статистички сигнификантно влијание на акутните инфламаторни промени на фетоплацентарната

единица, од било кој стадиум и степен врз вредности Аргаг-скорот во 1' и 5' и тоа $p=.001$ за акутните инфламаторни промени кои одат во прилог на матерналниот инфламаторен одговор и $p<.001$ за акутните инфламаторни промени кои одат во прилог на фетален инфламаторен одговор. Развојот на респираторниот дистрес-синдром не се покажал како статистички сигнификантно поврзан со присуството на акутни инфламаторни промени кои одат во прилог на матерналниот инфламаторен одговор ($p=.162$), но статистички сигнификантна е разликата помеѓу групите со негативен и позитивен фетален инфламаторен одговор ($p=.01$). Позитивните микробиолошки наоди не покажале статистички сигнификантна разлика во појавата на конаталната сепса наспроти случаите со негативен микробиолошки наод, независно од тоа за кој микробиолошки агенс станува збор.

Во **дискусијата**, кандидатот, во три поглавја, исцрпно ги споредува добиените резултати со резултатите од досега објавените научни истражувања воспоставувајќи линк помеѓу сопствените и кореспондирачките анализи. Истовремено, во сегментите од студијата во кои добиените резултати не кореспондираат со досега објавените, или постои несогласување и во досега објавената литература, кандидатот нуди издржани научни и логични објаснувања за појавената разлика во резултатите од сопствената и досега објавените студии.

На крајот на докторската дисертација се изнесени **заклучоци** кои произлегуваат од приложените резултати и последователната дискусија.

1. Фреквенцијата и тежината на акутните инфламаторни промени на постелката, околуплодовите обвивки и папочникот се обратнопорпорционално зависни од гестациската возраст.
2. Интегритетот на околуплодовите обвивки не влијае врз дистрибуцијата и тежината на инфламаторните промени, но времето поминато од пПРОМ до породувањето покажува позитивна корелација со тежината на инфламаторниот одговор.
3. Процесот на прогресивно скратување на грлото на матката и цервикалната дилатација се последица, а не причина за инфламаторниот процес, со оглед на тоа што не влијаат статистички сигнификантно ниту врз дистрибуцијата, ниту врз тежината на инфламаторниот одговор.
4. Микробната инвазија на постелката со микроорганизми кои се добиени во процесот на аеробната и анаеробната култивација условува поинтензивен инфламаторен одговор, како матернален така и фетален, а истовремено времето поминато од пПРОМ до породувањето статистички сигнификантно ја зголемува стапката на изолација на микробиолошките чинители од оваа група, особено во случаите на гестациска возраст под 34 г.н.
5. Присуството на *Ureaplasma urealyticum* претставува независен ризик-фактор за амплификација на инфламаторниот одговор.
6. Акутните инфламаторни промени на постелката, околуплодовите обвивки и папочникот статистички сигнификантно ги намалуваат вредностите на Аргаг-скорот во 1' и во 5' кај предвремено родените новороденчиња.

Во десеттата глава, **Референци**, наброени се 103 научни трудови, кои се соодветно селектирани за потребите на истражувањето и коректно се цитирани во текстот на докторската дисертација.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот д-р Горан Кочоски, со наслов „Хистопатолошки промени на постелката и нивна корелација со микробната инвазија кај пациентките со предвремено породување“, претставува оригинален научен труд во областа на медицинската наука, односно гинекологијата и акушерството, т.е. перинатологијата. Изработката на оваа докторска дисертација имаше за цел да ја одреди фреквенцијата на акутните инфламаторни

промени на постелката, околуплодовите обвивки и папочникот, нивната тежина и корелација со познатите ризик фактори на предвременото породување, да ја утврди корелацијата помеѓу тежината на инфламаторните промени и евидентираните ризик-фактори и да ја утврди фреквенцијата на микробната инвазија кај популацијата од интерес, како и да утврди какво е влијанието на присуството на микробиолошките чинители врз појавата и тежината на матерналниот и феталниот инфламаторен одговор.

Кандидатот, со изготвувањето на овој докторски труд, очекуваше и докажа, што претставува суштински научен придонес, дека фреквенцијата и тежината на инфламаторните промени се обратнопропорционално зависни од гестациската возраст и дека бактериската колонизација на постелката има сигнификантно влијание врз развојот на инфламаторните промени и иницијацијата и еволуцијата на процесот на предвременно породување.

Главниот придонес од истражувањето е сознанието за корелацијата помеѓу тежината на инфламаторниот процес и гестациската возраст од кој се наметнува потреба за реevaluација на локалниот пристап во менаџментот на оваа група пациентки, особено во услови на прематурна предвремена спонтана руптура на околуплодовите обвивки, преку воведување на локално клиничко упатство.

Докторската дисертација на кандидатот ас. д-р Горан Кочоски, со наслов „Хистопатолошки промени на постелката и нивната корелација со микробната инвазија кај пациентките со предвременно породување“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатот, пред одбраната на докторскиот труд, ги објавил (како прв автор, во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт-фактор) следниве рецензирани истражувачки трудови:

- [1]. Автор-и: Кочоски Г., Спасова Р., Карацова Д., Лазарова-Стојоска А., Јаневска В., Спасевска Л. со наслов “Acute chorioamnionitis, histopathologic changes of the placenta and prevalence of microbial invasion in patients with preterm delivery – Review of literature”, објавен во: Acta Morphologica. 2019 Vol.16(1):42-52
- [2]. Автори-и: Кочоски Г., Спасова Р., Тантуровски М., Лазарова-Стојоска А., Спасевска Л. Со наслов “Bacterial intrauterine infection and acute inflammatory changes of the placenta, fetal membranes and umbilical cord”, објавен во: Acta Morphologica.2019;Vol.16(2):45-53

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главни научни придонеси на докторската дисертација се: дефинирање на преваленцата на акутните инфламаторни промени на постелката, околуплодовите обвивки и папочникот, дефинирање на факторите кои имаат сигнификантно влијание врз тежината на инфламаторниот одговор, како гестациската возраст, степенот на цервикалната дилатација и времето поминато од пПРОМ до породувањето, дефинирање на фреквенцијата на микробната инвазија и докажаното влијание на микробната инвазија врз тежината на инфламаторниот одговор. Ова е дотолку повеќе значајно во менаџментот на синдромот на предвременото породување и минимизирање на последиците отсликани во перинаталниот и матерналниот морталитет и морбидитет.

Студијата има апликативно значење поради воведувањето на нов систем на класификација на акутните инфламаторни промени на постелката, папочникот и околуплодовите обвивки, како и поради промоцијата на препораките за микробиолошка евалуација на постелката во случаите со предвремено породување.

Можните понатамошни истражувања се: утврдување на влијанието на антибиотскиот третман врз фреквенцијата и тежината на инфламаторните промени, како во однос на типот на антибиотската терапија, така и во однос на нејзиното времетраење; анализа на влијанието на примената на кортикостероидната терапија во модулатијата на инфламаторниот одговор, како и утврдување на ефектот на пролонгирањето на бременоста врз неонаталниот морбидитет.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатот **ас. д-р Горан Кочоски** со наслов: **Хистопатолошки промени на постелката и нивната корелација со микробната инвазија кај пациентките со предремено породување.**

КОМИСИЈА

Проф. д-р Марјан Стојоски, претседател, с.р.

Проф. д-р Лилјана Спасевска, ментор, с.р.

Проф. д-р Весна Антовска, член, с.р.

Проф. д-р Гордана Адамова, член, с.р.

Проф. д-р Весна Јаневска, член, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ЕКСПРЕСИЈА НА РЕЦЕПТОРИТЕ ЕР, ПР И ХЕР-2 КАЈ ПРИМАРЕН КАРЦИНОМ НА ДОЈКА И КАЈ МЕТАСТАЗИ НА ЛИМФНИТЕ АКСИЛАРНИ ЈАЗЛИ“ ОД Д-Р АРЛИНДА ЈАКУПИ, ПРИЈАВЕНА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, на својата **XXIII** редовна седница одржана на 26.12.2019 година, по предлог на Советот за студиска програма на трет циклус студии-докторски студии по медицина донесе **Одлука** за формирање Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката д-р Арлинда Јакупи со наслов „**Експресија на рецепторите Ер, Пр и Хер-2 кај примарен карцином на дојка и кај метастази на лимфните аксиларни јазли**“, во состав: проф. д-р Гордана Петрушевска (претседател), проф. д-р Добрила Тосовска Лазарова (ментор), проф. д-р Александар Петличковски (член), проф. д-р Горан Кондов (член) и проф. д-р Љумтурије Гаши Љуци (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката д-р Арлинда Јакупи, со наслов „ Експресија на рецепторите Ер, Пр и Хер-2 кај примарен карцином на дојка и кај метастази на лимфните аксиларни јазли“, содржи 113 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman, со 1,5 проред и големина на букви 12, со 198 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги, меѓународни акти и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во 9 глави, вклучувајќи ги и воведот, заклучните согледувања и апстрактот на македонски и англиски јазик. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **воведот** на трудот е даден краток приказ на актуелните состојби на темата на истражување. Овде кандидатката истакнува дека проблемот на незаразни болести кои се шират со брза стапка на глобално ниво како резултат на зголемениот животен век, продолжената изложеност на фактори на ризик и промените во начинот на животот, се зголемува. Меѓу нив, ракот е една од најважните и покомплицирани болести во светот, бидејќи од епидемиолошки аспект, тоа е мултифакториелна болест. Сегашните статистички податоци покажуваат дека бројот на нови случаи со рак брзо се зголемува и се очекува дека ова зголемување ќе достигне до 22 милиони во 2030 година, при што повеќето случаи на рак се во земјите со ниски или средни приходи. Од сите видови на рак, еден од најчестите е ракот на дојката со висока инциденца во сите земји. Секоја година се дијагностицираат околу 1.67 милиони нови случаи на рак на дојка. Меѓу причините за смртноста од малигни болести, ракот на дојката е рангиран како втора причина за смртност по ракот на белите дробови.

Во првата подглава на воведот насловена како „Епидемиологија“, се проценува дека во текот на 2018 година околу 627.000 жени починале од рак на дојка, што значи дека околу 15% од сите смртни случаи предизвикани од рак, припаѓаат на рак на дојка. Иако стапката на рак на дојка е поголема кај жените во поразвиените региони, стапките се во пораст во кој било друг регион на глобално ниво.

Во следната подглава, кандидатката ги елаборира ризик-факторите за појава на ракот на дојка. Бројни фактори се поврзани со појавата на ова заболување, кои генерално може да се поделат во две групи: персонални и социјални.

Третата подглава е посветена на современите сознанија за патогенезата и патофизиологијата на ракот на дојката. Ракот на дојката се развива поради оштетување на ДНК и генетски мутации кои можат да бидат под влијание од изложување на естроген. Понекогаш тоа може да биде наследено од дефекти на ДНК и генетски мутации, кои можат да бидат под влијание како последица на изложување на естроген. ДНК-дефектите или проканцерогените

гени може да се наследат, како на пример БРЦА-1 и БРЦА-2. Поради оваа причина, семејната историјата на рак на јакните или на дојките го зголемува ризикот од развој на рак на дојка. Кај нормалните лица, имунолошкиот систем ги напаѓа клетките со абнормална ДНК или абнормален раст.

Четвртата и петтата подглава се посветени на анализата на локализацијата и мултицентричноста на ракот на дојката. Карциномите на дојка се шират преку директна инвазија, преку лимфните садови и крвните садови. Некои од метастазите се присутни во моментот на дијагностицирање, додека другите се манифестираат клинички по неколку месеци, години или децении по почетната терапија.

За развивање на рак на дојка, се проценуваат три карактеристики на туморот: формирање на тубули, нуклеарен полиморфизам и митотичен број. Системот за нумеричко означување од 1 до 3 се користи за да се осигура дека секој фактор се оценува поединечно. Кога се проценуваат тубулите и грандуларниот ацинус, се бројат само структурите кои се прикажуваат како просветлени, централни, јасни "лумени"; cut-off броевите (точките) 75% и 10% од glandулните простори, се користат за да се утврди степенот на малигнитет.

Врз основа на анализата на сите досегашни сознанија поврзани со појавата на рак на дојка и метастази во регионалните аксиларни лимфни јазли, кандидатката го гради својот **мотив** за изработување на оваа докторска студија. Таа е заинтригирана од високата стапка на инциденца на ова заболување, особено во последните години на светско ниво. Основен мотив за изработка на овој научен труд е фактот што на ниво на Р Косово, овој проблем не е доволно истражен. Имајќи го предвид фактот дека во Р. Косово засега идентификацијата на Ер, Пр, Хер-2/неу и Ки-67 рецепторите се врши рутински само во примероците од примарниот тумор на рак на дојка, се очекува оваа студија да обезбеди нови податоци за присуството на овие рецептори и во метастатските лимфни јазли, што ќе помогне во унапредување на можностите за соодветен третман на рак на дојка во Косово.

Од основниот мотив, произлегуваат и целите на трудот, во **третата** глава на дисертацијата. Кандидатката наведува дека главни цели на студијата биле следни:

1. Да се проучат хормоналните рецептори (Ер и Пр), Хер-2/неу и ки-67 преку имунохистохемиско испитување на инвазивен карцином на дојка и да се процени нивната корелација со степенот на диференцијација на туморот.

2. Да се испита и спореди експресијата на Ер, Пр, Хер-2/неу и ки-67 помеѓу примарниот и метастатскиот тумор во аксиларните лимфни јазли кај инвазивен карцином на дојка.

3. Да се утврди степенот на совпаѓање или несовпаѓање на експресијата на овие четири маркери, помеѓу примарниот инвазивен карцином на дојка и кај метастазите во аксиларните лимфни јазли.

4. Врз основа на добиените резултати да се даваат практични препораки во врска со рутинска апликација на имунохистохемиски индикатори за напредна прогностичка и терапевтска стратификација на пациенти со инвазивен дуктален карцином на дојка.

Во **четвртата** глава, **Материјал и методи**, опишани се дизајнот на студијата, постапката за прибирање на податоците и примероците, користените патохистолошки и имунохистохемиски анализи и статистичката обработка на податоците. Кандидатката наведува дека студијата е ретроспективно-проспективна и вклучува шеесет и четири пациенти, дијагностицирани со инвазивен карцином на дојка. Таа е изведена на Универзитетскиот клинички центар во Косово. Студијата е направена на примероци од ткива фиксирани на формалин 10% и калупирани во парафин. Сите пациенти кои биле вклучени во проучувањето имале метастази во аксиларните лимфни јазли. Пациентите биле подложни на радикална мастектомија и аксиларна дисекција. Сите пациенти кои биле избрани во студијата, не биле подложени на претходна терапија. Пациентите кои биле испитувани се на возраст 31-75 години. Имунохистохемијата на мануален начин била применета како метод за Ер, Пр, Хер-2/неу и Ки-67 рецепторите, според протоколите на производителот. (En vision+, DAKO Denmark).

Во описот на процедурите и методите на истражување е даден детален приказ за патохистолошкото испитување и имунохистохемиската анализа. Истакнато е дека хистолошкото оценување е направено според модифицирани критериуми на Elston & Elis,

односно според системот на Nottingham. Имунохистохемиското боење е направено на мануален начин.

Интерпретацијата на Ер, Пр и Хер-2 /неу имунохистохемија е изведувана според упатствата на Американското здружение за клиничка онкологија (ASCO).

Резултатите за Ер и Пр експресија се одредувани како: 0, +, ++ и +++. При тоа 0 (негативно) нема нуклеарно боење, + (позитивно) нуклеарното боење е 0-25%, ++ (позитивно) нуклеарното боење е 26-50% и +++ (позитивно) нуклеарното боење е над 50%

Интерпретацијата на индекс на пролиферација е мерена преку Ки-67, која се изведува од оценување на процентот на туморалните клетки, со боење на јадрото во полињата со повисока митотична активност. За маркерот Ки-67 е употребена границата од 14%, како лимит за дефинирање на случаите со висока/ниска пролиферација.

За статистичка обработка на податоците, добиени во текот на истражувањето била направена база во статистичкиот програм SPSS for Windows 23.0. Нумеричките, односно квантитативни белези со симетрична дистрибуција се прикажани со просек и стандардна девијација, а оние со асиметрична дистрибуција со медијана. Квалитативните, односно атрибутивните белези се прикажани со дистрибуција на фреквенции.

За одредување на степенот на совпаѓање во експресијата на анализираните хормонски рецептори е користен Карра тестот. Споредбата на статусот на овие маркери меѓу примарниот и метастатски инвазивен карцином на дојка е анализирана со Chi-square тест. За статистички сигнификантни се земени вредностите на $p < 0.05$.

Целокупниот материјал од главата **Резултати** е претставен на 34 табели, 18 графикони и 37 слики. Деснострани локализација на заболување имале 46,9% (30 жени), со левострана локализација биле 53,1% (34 жени). Тумор со градус 2, односно умерено диференциран тумор доминирал кај 64,1% (41 жени). Големината на туморот била во границите од 1,3 до 11,5 см, просечната големина била $3,2 \pm 1,6$ см, а половина пациентки имале рак на дојка со големина поголема од 2,8 см.

Резултатите од истражувањето покажуваат постоење на сигнификантна асоцијација на експресијата на Ер-хормоналните рецептори во примарниот карцином на дојка со степенот на диференцијација на туморот ($p=0,032$). Естроген-позитивните примарни тумори значајно почесто од естроген-негативните се подобро диференцирани. Во групата од 44 естроген позитивни примарни тумори 72,7% (32) биле умерено-диференцирани, а 27,3% (12) биле лошо диференцирани, додека во групата од 20 естроген-негативни примарни тумори 45% (9) се умерено диференцирани, а 55% (11) лошо диференцирани.

Прогестерон-позитивните примарни тумори многу почесто од прогестерон-негативните биле подобро диференцирани, односно умерено диференцирани 73,7% (28) прогестерон позитивни наспроти 50% (13) прогестерон-негативни примарни тумори. Лошо диференцирани биле 26,3% (10) прогестерон-позитивни тумори наспроти 50% (13) прогестерон-негативни тумори. Поврзаноста на експресијата на прогестеронските рецептори во примарниот тумор со степенот на диференцијација на туморот не се потврдила како сигнификантна, односно значајна ($p=0.052$).

Испитуваната корелација помеѓу пролиферативниот маркер Ки-67 во примарниот тумор и степенот на диференцијација била статистички сигнификантна ($p=0.028$). Вредоста на Спермановиот коефициент од $R=0.275$ покажува дека оваа корелација била позитивна, односно директна и дека примарните тумори со повисок процент на Ки-67 обоени клетки биле полошо диференцирани и обратно. Примарните тумори со ниска и висока пролиферација имале сигнификантно различен степен на диференцијација ($p=0.046$). Туморите со висока пролиферација значајно почесто биле лошо диференцирани. Сите 6 тумори со ниска пролиферација, односно со Ки-67 понизок од 14%, се карактеризирале со умерена диференцијација, додека во групата од 24 примарни тумори со висока пролиферација, или Ки-67 повисок од 14%, умерено диференцирани биле 54,2% (13), а останатите 45,8% (11) биле лошо диференцирани.

Експресијата на Ер-хормоналните рецептори во метастатскиот тумор не била сигнификантно асоцирана со степенот на диференцијација на туморот ($p=0.29$). Карциномите на дојка со метастази во лимфните аксиларни јазли и присутни естроген-рецептори почесто од метастатските естроген-негативни тумори биле полошо диференцирани, но без статистичка

потврдена сигнификантност. Во групата од 39 естроген-позитивни метастатски тумори, 59% (23) биле умерено диференцирани, а 41% (16) лошо диференцирани, додека во групата од 25 естроген- негативни метастатски тумори, умерено и лошо диференцираните тумори биле застапени со 72% (18), и 28% (7), консеквентно.

Експресијата на прото - онкогенот ХЕР-2/неу во метастатскиот тумор не била сигнификантно асоцирана со степенот на диференцијата ($p=0.2$). ХЕР-2/неу позитивните метастатски тумори биле незначајно полошо диференцирани од ХЕР-2/неу негативните метастатски тумори – 45,8% (11) наспроти 30% (12).

Статистичка сигнификантна позитивна, директна корелација е најдена помеѓу пролиферативниот маркер Ki-67 во метастатскиот тумор и степенот на диференција ($R=0.353$ $p=0.004$). Овој статистички коментар сугерира на заклучок дека метастатските тумори со повисок процент на Ки-67 обоени клетки се и полошо диференцирани и спротивно.

Анализата за компарација на експресијата на естроген биомаркерот кај примарниот и метастатскиот тумор покажале дека естроген позитивните 68,75% (44) биле примарни тумори и 60,9% (39) метастатски. Статистичката анализа не ја потврдува како сигнификантна разликата во експресијата на Ер-рецепторите помеѓу примарниот тумор и метастазите во аксиларните лимфни јазли кај инвазивниот карцином на дојка ($p=0.31$).

Експресија на рецептори за биомаркерот Пр била потврдена кај 59,4% (38) примарни тумори и кај 54,7% (35) метастатски тумори. Стапката на совпаѓање на експресијата на Пр рецепторите меѓу примарниот и метастатскиот тумор била 64.1% ($n=41$), додека стапката на несовпаѓање 35,9% ($n=23$). Меѓу нив, 20,3% ($n=13$) пациентки имале Пр-позитивен примарен тумор, но Пр-негативен метастатски тумор, а 15,6% ($n=10$) пациентки имале Пр-негативен примарен тумор, но Пр-позитивни метастази во аксиларни лимфни јазли. Карра коефициентот имал вредност од 0.268, што сугерира на заклучок дека постои правилно совпаѓање во експресијата на Пр рецепторот помеѓу примарниот инвазивен дуктален карцином на дојка и метастазите во лимфните аксиларни јазли.

Присуство на ХЕР-2/неу протеин презентирале 21,9% (14) примарни и 37,5% (24) метастатски тумори. Почестата експресија на овој прото - онкоген во метастатските аксиларни лимфни јазли во однос на примарниот тумор и статистички е потврдена како сигнификантна, за вредност на $p=0.028$. Стапката на совпаѓање на експресијата на Хер-2/неу рецепторите меѓу примарниот и метастатскиот тумор била 75% ($n=48$), додека стапката на несовпаѓање 25% ($n=16$). Меѓу нив, 4,7% ($n=3$) пациентки имале Хер-2/неу позитивен примарен тумор, но Хер-2/неу негативен метастатски тумор, а 20,3% ($n=13$) пациентки Хер-2/неу негативен примарен тумор, но Хер-2/неу позитивни метастази во аксиларни лимфни јазли. Карра коефициентот со вредност од 0.418 укажува на средна, односно умерена јачина на совпаѓање во експресијата на Хер-2/неу рецепторите помеѓу примарниот инвазивен дуктален карцином на дојка и метастазите во лимфните аксиларни јазли.

Резултатите од статистичката анализа покажале сигнификантно различна пролиферација на Ki-67 кај примарните и метастатски тумори ($p=0.019$). Во примарните тумори сигнификантно почесто од метастазите во аксиларните лимфни јазли е детектиран повисок процент на Ki-67 обоени клетки, односно повисока пролиферација на Ki-67 маркерот од 81,25% (52) наспроти 64,1% (41). Стапката на совпаѓање на Ki-67 пролиферација меѓу примарниот и метастатскиот тумор била 73,4% ($n=47$), додека стапката на несовпаѓање 26,6% ($n=17$). Меѓу нив 21,9% ($n=14$) пациентки имаат примарен тумор со висока пролиферација, но метастатски тумор со ниска Ki-67 пролиферација, а 4,7% ($n=3$) пациентки имаат примарен тумор со ниска пролиферација, но метастатски тумор со висока пролиферација. Карра коефициентот има вредност од 0.355, што сугерира на заклучок дека постои правилно совпаѓање во степенот на пролиферација на Ki-67 помеѓу примарниот инвазивен дуктален карцином на дојка и метастазите во лимфните аксиларни јазли.

Пациентките со примарен и метастатски карцином се поделени во 6 групи според имунохистохемиските маркери, а потоа групите се анализирани според туморскиот градус.

Пациентките со примарен карцином според имунохистохемиските маркери најчесто биле Ер-позитивни, Пр-позитивни и Хер2/ неу негативни 56,25% (36) во првата група. Во втората група биле Ер-негативни, Пр-негативни и Хер2/ неу позитивни 17.2% (11). Во

третата група се Ер-негативни, Пр-негативни и Хер2/ неу негативни 14,1% (9). Во четвртата група се Ер- позитивни, Пр-негативни и Хер2/ неу негативни 7,8% (5). Во петтата група биле Ер-позитивни, Пр-позитивни, и Хер2/ неу позитивни 3,1% (2) и во шестата Ер-позитивни, Пр-негативни и Хер2/ неу позитивни 1,6% (1).

Анализата на овие 6 групи во однос на степенот на диференцијација покажала дека примарен карцином со градус 3, односно најлошо диференциран карцином имале двете пациентки кај кои биле докажани сите три имунохистохемиски маркери, 66,7% (6/9) пациентки кај кои не бил докажан ниту еден маркер, 54,55% (6/11) пациентки со Ер-негативен, Пр-негативен и Хер2/ неу позитивен тумор, 40% (2/5) пациентки со Ер-позитивен, Пр-негативен и Хер2/ неу негативен тумор и 22,2 % (8/36) пациентки со Ер-позитивен, Пр-позитивен и Хер2/ неу негативен примарен карцином. Тестираната разлика во дистрибуцијата на 6-те имунохистохемиски групи примарни карциноми на дојка во зависност од градусот на туморот статистички се потврдени како сигнификантна.

Главата **Дискусија** содржи повеќе потпоглавја во кои се прикажани литературни податоци за обработената тема и е направена соодветна и исцрпна компарација на добиените резултати во студијата со соодветни други студии и аналогни резултати објавени во релевантната научна литература. Најголем дел од цитираните студии демонстрираат линк помеѓу карциномот на дојка, метастатските тумори во аксиларните лимфни јазли и поврзаноста со патохистолошкиот и имунохистохемискиот наод.

На крајот од докторскиот труд по добиените резултати и дискусија, во осмата глава, кандидатката ги изведува **заклучоците**.

1. Естроген и прогестерон-позитивните примарни тумори значајно се почести од естроген и прогестерон-негативните и се подобро диференцирани.
2. Најдена е сигнификантна асоцијација на експресијата на Ер-хормоналните рецептори во примарниот карцином на дојка со степенот на диференцијација на туморот.
3. Со зголемување на експресијата на прогестеронските рецептори во примарните тумори, ХЕР-2/неу експресијата се намалува и обратно.
4. Примарните тумори со повисок процент на Ки-67 обоени клетки беа и полошо диференцирани и обратно
5. Примарните тумори со ниска и висока пролиферација, сигнификантно се разликуваат во однос на степен на диференцијација.
6. Со зголемување на експресијата на естрогенските рецептори во метастатските лимфни јазли, ХЕР-2/неу експресијата се намалува и обратното.
7. Со зголемување на експресијата на прогестеронските рецептори во метастазираните аксиларни лимфни јазли, ХЕР-2/неу експресијата се намалува и обратно.
8. Метастатските тумори со повисок процент на Ки-67 обоени клетки се полошо диференцирани и обратно.

Во деветтата глава, **Литература**, наброени се 198 научни трудови, кои се соодветно селектирани за потребите на истражувањето и коректно цитирани во текстот на докторската дисертација.

Предмет на истражување

Предмет на ова научно истражување се 64 пациентки со инвазивен рак на дојка и со метастази во аксиларните лимфни јазли. Субјектите кои се вклучени во истражувањето биле подложени на радикална мастектомија и аксиларна дисекција. Сите пациентки избрани во студијата не биле подложени на претходна терапија. Испитувањето е ретроспективно-проспективно, кое се

реализира со парафински блокови и примероци на нови пациентки. Испитувањето е одобрена од Комитетот за Етика на Медицинскиот Факултет на Универзитетската Клиника во Косово.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Кандидатката дава исцрпен преглед за состојбата и актуелноста на ракот на дојка во земјата и пошироко. Таа напоменува дека во последните години, инциденцата и стапката на смртност кај ова заболување покажува позитивен тренд на пораст, заради што истражувањата во ова поле претставуваат сериозен предизвик за секој патолог. Таа ги елаборира ризик факторите, меѓу кои особено значење им се припишува на хормоналниот статус, фамилијарната анамнеза и социјалните фактори. Бидејќи според литературните податоци, сознанијата за прогностичкото значење на хормонските рецептори уште се предмет на разгледување, особено на територијата на Р Косово, истражувањата во ова поле **се сè уште актуелни и неопходни.**

Краток опис на применетите методи

Во студијата се вклучени 64 пациентки со рак на дојка. Направена е анализа на имунохистохемиските боења на ткивото од примарниот карцином и на ткивото од метастатскиот депозит во аксиларните лимфни јазли. Имунохистохемијата за Ер, Пр, Хер-2/неу и Ки-67 рецепторите е применета според протоколите на производителот. (En vision+, DAKO Denmark).

Главна задача на оваа студија е да се проучат хормонските рецептори (Ер И Пр), Хер-2/неу и Ки-67 со имунохистохемиска метода кај инвазивниот рак на дојка, да се евалуира нивната врска со степенот на диференцијација на туморот и да се спореди експресијата на Ер, Пр, Хер-2/неу и Ки-67 помеѓу примарниот тумор и метастатскиот тумор во аксиларните лимфни јазли. Наодите од протоколите се систематизирани и статистички обработени.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Пациентките со примарен и метастатски карцином се поделени во 6 групи според имунохистохемиските маркери, а потоа групите се анализирани според туморскиот градус.

Пациентките со примарен карцином според имунохистохемиските маркери најчесто биле Ер-позитивни, Пр-позитивни и Хер2/неу негативни 56,25% (36) во првата група. Во втората група биле Ер-негативни, Пр-негативни и Хер2/неу позитивни 17,2% (11). Во третата група се Ер-негативни, Пр-негативни и Хер2/неу негативни 14,1% (9). Во четвртата група се Ер-позитивни, Пр-негативни и Хер2/неу негативни 7,8% (5). Во петтата група биле Ер-позитивни, Пр-позитивни, и Хер2/неу позитивни 3,1% (2) и во шестата Ер-позитивни, Пр-негативни и Хер2/неу позитивни 1,6% (1).

Анализата на овие 6 групи во однос на степенот на диференцијација покажала дека примарен карцином со градус 3, односно најлошо диференциран карцином, имале двете пациентки кај кои биле докажани сите три имунохистохемиски маркери, 66,7% (6/9) пациентки кај кои не бил докажан ниту еден маркер, 54,55% (6/11) пациентки со Ер-негативен, Пр-негативен и Хер2/неу позитивен тумор, 40% (2/5) пациентки со Ер-позитивен, Пр-негативен и Хер2/неу негативен тумор и 22,2% (8/36) пациентки со Ер-позитивен, Пр-позитивен и Хер2/неу негативен примарен карцином. Тестираната разлика во дистрибуцијата на 6-те имунохистохемиски групи примарни карциноми на дојка во зависност од градусот на туморот статистички се потврдени како сигнификантна.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката д-р Арлинда Јакупи, со наслов „Експресија на рецепторите Ер, Пр и Хер-2 кај примарен карцином на дојка и кај метастази на лимфните аксиларни јазли“, претставува оригинален научен труд во областа на медицинската наука, односно патологијата. Изработката на темата на оваа докторска дисертација имаше за цел да се проучат хормонските рецептори (ЕР и ПР), Хер-2/неу и Ки-67 со имунохистохемиска метода кај инвазивниот рак на дојка, да се евалуира нивната врска со степенот на диференцијација на туморот и да се спореди експресијата на ЕР, ПР, Хер-2/неу и Ки-67 помеѓу примарниот тумор и метастатскиот тумор во аксиларните лимфни јазли. Кандидатката со изготвувањето на овој докторски труд очекуваше и докажа што претставува суштински научен придонес, дека позитивната корелација помеѓу одредени маркери во примарниот и метастатскиот депозит имаат прогностичка вредност. Главниот придонес од истражувањето е фактот за неопходност на клиничка примена на одредувањето на Ер, Пр и Хер-2 рецепторите во метастатските аксиларни лимфни јазли, со цел одредување на правилна терапија.

Докторската дисертација на кандидатката д-р Арлинда Јакупи, со наслов „Експресија на рецепторите Ер, Пр и Хер-2 кај примарен карцином на дојка и кај метастази на лимфните аксиларни јазли“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатката пред одбраната на докторскиот труд ги објавила (како прв автор, во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт-фактор) следниве рецензирани истражувачки трудови:

- [3]. Автор-и: Jakupi Arlinda „ Hormonal receptors and Her-2/neu expression in invasive breast carcinoma and their correlation with the grade of tumour “, објавен: Acta Morphologica, vol.15(2):54-60,2018
- [4]. Автор-и: Арлинда Јакупи „ Ер, Пр и Ки-67 кај примарен карцином на дојка и кај метастази во аксиларните лимфни јазли “, објавен: MEDICUS, XXIV (2),:142-148,2019
- [5]. Заклучок и предлог

Главни научни придонеси на докторската дисертација се: систематизацијата на повеќе хормонални рецептори кај примарен карцином на дојка и кај метастази во аксиларните лимфни јазли, нивната корелација и прогностичко значење за понатамошниот тек на болеста, како и изборот на терапијата. Студијата има апликативно значење поради воведување на ново испитување на територијата на Р Косово за испитување кај метастатските аксиларни лимфни јазли.

Можните понатамошни истражувања се: најголем дел од студиите достапни во научната литература демонстрираат линк помеѓу бројот на испитаници и валидноста на резултатите. Поголемиот број на испитани пациенти ќе даде одржливи резултати кои ќе ја подобрат нивната клиничка апликација.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката д-р Арлинда Јакупи со наслов „Експресија на рецепторите Ер, Пр и Хер-2 кај примарен карцином на дојка и кај метастази на лимфните аксиларни јазли“.

КОМИСИЈА

Проф. д-р Гордана Петрушевска , претседател с.р.
Проф. д-р Добрила Тосовска Лазарова , ментор с.р.
Проф. д-р Александар Петличковски, член с.р.
Проф. д-р Горан Кондов, член с.р.
Проф. д-р Љумтурије Гаши Љуци, член с.р

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ВЛИЈАНИЕ НА РЕДОВНИТЕ СТРУКТУРИРАНИ КОНТРОЛИ ВРЗ ГЛИКЕМИСКАТА РЕГУЛАЦИЈА КАЈ ПАЦИЕНТИ СО ДИЈАБЕТЕС МЕЛИТУС“ ОД Д-Р.БИЛЈАНА ЧЕКОРОВА МИТРЕВА, ПРИЈАВЕНА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, на XXIV седница одржана на 25.02.2020 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација со наслов **Влијание на редовните структурирани контроли врз гликемиската регулација кај пациенти со дијабетес мелитус** од кандидатката д-р Билјана Чекорова Митрева, во состав: проф. д-р Татјана Миленковиќ (претседател), проф. д-р Магдалена Генадиева Димитрова (ментор), проф. д-р Весна Велиќ Стефановска (член), проф. д-р Катарина Ставриќ (член) и проф. д-р Снежана Марковиќ Темелкова (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката д-р Билјана Чекорова Митрева, со наслов **Влијание на редовните структурирани контроли врз гликемиската регулација кај пациенти со дијабетес мелитус**, содржи 163 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman, со 1,5 проред и големина на букви 12, со 153 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во девет глави и тоа: вовед, мотив, цели, материјал и методи, статистичка обработка, резултати, дискусија, заклучок и користена литература. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **првата глава - воведот** на трудот, кандидатката дава податоци за преваленцата на дијабетесот, товарот кој оваа состојба го предизвикува врз здравјето на луѓето, на здравството и здравствените буџети во целина и се осврнува на важноста од соодветна гликорегулација. Потоа, кандидатката дава систематизирано, детално објаснување за повеќе фактори кои може да имаат влијание врз гликорегулацијата, и тоа: редовност на посети кај лекар, социо-демографски параметри (возраст, пол, место на живеење, миграција, етничка припадност, социо-економски и брачен статус), животни навики (исхрана, пушење цигари, алкохол, физичка активност, самомерење на гликемијата), медикаментозна терапија, хипогликемии, времетраење на дијабетесот, метаболички параметри (гликемија на гладно, постпрандијална гликемија и липиди), коморбидитети (дебелина, хипертензија, дисфункција на тироидеа и малигни болести) и компликации од дијабетесот. Наведени се литературни извори кои ја анализирале асоцијацијата на овие фактори со гликорегулацијата, кои се подетални анализирани во главата за дискусија.

Втората глава од докторската дисертација е насловена како **мотив** на истражувањето, во која кандидатката објаснува дека досега не е спроведено истражување за влијанието на редовните структурирани контроли врз нивото на гликемија кај пациенти со дијабетес и за асоцираноста на социо-демографските и други фактори со гликемиската контрола на ниво на примарна здравствена заштита во Р. С. Македонија. Наведува дека голем дел од овие фактори се локално специфични и дека познавањето на нивното влијание може да помогне во разбирањето на проблемите и изнаоѓање на соодветни решенија за лицата со дијабетес во Република Северна Македонија. Врз база на овие познавања здравствените работници би можеле да го прилагодат својот пристап кон одредени индивидуи, а здравствените власти да креираат соодветни стратешки програми за целни групи.

Во **третата глава** се наведени **целите** на истражувањето. Како примарна цел на истражувањето е наведена проценка на влијанието на редовните структурирани контроли врз гликемиската регулација, следена преку вредноста на HbA_{1c} кај пациенти со дијабетес мелитус во Македонија. Како секундарни цели на истражувањето се наведени проценка на предиктивното влијание на одредени социо-демографски карактеристики (пол, возраст, етничка припадност, живот во урбана/рурална средина, миграција, социо-економски и брачен статус) врз гликемиската регулација кај пациенти со дијабетес мелитус во Македонија и проценка на предиктивното влијание на исхраната, физичката активност, пушењето цигари, алкохолот, терапијата, самомерењето на гликемијата, должината на времетраењето на дијабетесот, стапката на хипогликемии, метаболичките параметри, коморбидитетите и компликациите врз гликемиската регулација кај пациенти со дијабетес мелитус во Македонија.

Во **четвртата глава** се наведени **материјалот и методите** на истражувањето. Во оваа глава се наведени критериумите за вклучување (пациенти со дијагностициран ДМ тип 1 и ДМ тип 2 најмалку 1 година и возраст над 18 години) и критериумите за исклучување (возраст под 18 год, дијабетес во бременост и доење, гестациски дијабетес и пациенти кои одбиваат да примаат терапија). Дефинирани се редовните структурирани посети и детално се објаснети постапките кои било потребно да се спроведат на секоја од планираните посети (пополнување на 5-делен анкетен прашалник, клинички преглед, лабораториски испитувања и соодветна едукација). Опишани се инструментите на истражувањето, како и фазите на истражувањето (регрутација на пациенти, следење на пациентите во интервали од 3 месеци во период од една година и собирање и обработка на податоци).

Петтата глава се однесува на **статистичката обработка**. Во оваа глава е објаснето дека податоците добиени со истражувањето биле обработени во соодветни статистички програми (Statistica for Windows 7,0 и SPSS верзија 20) и се прикажани табеларно и графички. Анализата на атрибутивните (квалитативни) серии била направена преку одредување на коефициент на односи, пропорции и стапки, а тие се прикажани како апсолутни и релативни броеви. Нумеричките (квантитативни) серии биле анализирани со мерките на централна тенденција (просек, медијана, минимални вредности, максимални вредности, интерактивни рангови), како и со мерки на дисперзија (стандардна девијација, и стандардна грешка). Користени биле следниве тестови: Shapiro-Wilk W тест, Pearson Chi square test за хомогеност, Fischer exact test, Fisher-Freeman-Halton exact test, Odd ratio – OR, Difference test, Sperman Rang Order Correlation test, Z-test, MannWhitneyU тест, Kruskal-Wallis H test, Wilcoxon signed rank test, McNemar Chi-square и Sign test, соодветно, согласно со карактеристиките на варијаблите. Униваријантна и мултипла линеарна регресиона анализа била употребена за одредување и квантифицирање на независните значајни предиктори за висината на HbA_{1c}. За утврдување на статистичка значајност користена била двострана анализа со ниво на сигнификантност од $p < 0,05$.

Во **шестата глава** се презентирани **резултатите од истражувањето**. Тие се прикажани на 92 страници, со помош на 75 табели и 43 графици. Генералната анализа на примерокот во истражувањето е направена на две карактеристики, и тоа според: а) редовност на структурирани контроли за дијабетес мелитус и б) вредности на HbA_{1c} на прво и последно мерење. Во резултатите детално се анализирани сите варијабли наброени во воведниот дел, при што за секоја од наведените варијабли е направена анализа во однос на редовноста на структурирани контролни прегледи за дијабетес мелитус како и вредностите на HbA_{1c} (%) на прво и последно мерење посебно по групи редовни/нередовни пациенти.

Седмата глава, на 20 страници ја опфаќа **дискусијата**. Кандидатката ги дискутира добиените резултати за секоја од анализираниите варијабли и тие ги споредува со релевантни студии работени во светот, при што ги поентира и локално специфичните разлики и дава нивно толкување. Научно поткрепената дискусија на кандидатката е корисна за подлабоко разбирање на влијанието на анализираниите фактори на вредностите на HbA_{1c}. Исто така, во овој дел објективно се нотирани лимитациите на истражувањето.

Во **заклучокот**, во **осмата глава**, на јасен и концизен начин се презентирани следниве битни заклучоци - потврдена е хипотезата дека редовните структурирани прегледи кај семејниот лекар имаат позитивно влијание на редукцијата на HbA_{1c} по период на следење од една година докажано преку сигнификантно поголема редукција на HbA_{1c} на последната контрола по една година само кај групата на редовни пациенти, но не и кај нередовните пациенти и сигнификантно

поголема пропорција на пациенти постигнале оптимална гликемиска контрола ($HbA_{1c} < 7\%$) на последната контрола наспроти нередовните каदेशто оваа пропорција е несигнификантно поголема на последната контрола. Редовните структурирани прегледи кај семејниот лекар индуцирале одредени промени во навиките за исхрана, практиката за почесто самомерење на гликемијата, поредовно земање на терапијата и промени во терапискиот режим (препраќање кај дијабетолог за иницирање на инсулинска терапија) што резултирало и со подобрени вредности за гликемија на гладно и триглицериди и финално со значајно подобрени вредности на HbA_{1c} . Анализата на асоцијацијата на мноштвото анализирани параметри во оваа студија укажала на значајна асоцијација со пониски вредности за HbA_{1c} на следниве параметри: машки пол и живот во град, број на оброци дневно и редовен појадок во групата на редовни пациенти; најчест вид на риба (езерска и речна риба) во групата на нередовни. Следниве параметри биле асоцирани со повисоки вредности на HbA_{1c} : консумација на пецива неделно, најчест вид на месо (телешко/свинско), јајца неделно, слатки сокови, дополнително солење, шољи кафе и број на компликации во групата на редовни пациенти; јајца неделно и сувомеснати неделно, број на хипогликемии/ тешки хипогликемии/ ноќни хипогликемии во групата на нередовни пациенти; подолго времетраење на дијабетесот, повисоки вредности за гликемија на гладно и постпрандијална гликемија, поголема пропорција на пациенти кои не постигнале оптимална гликорегулација на гладно и постпрандијално, сооднос половина/колк, присуство на хипертензија, зголемен систолен и дијастолен притисок, вид на терапија (инсулинска терапија) во обете групи. Со користење на униваријантна линеарна регресија на последната контрола, покажано е дека параметри кои како независни фактори сигнификантно влијаат на промената на HbA_{1c} се: место на живеење, број на оброци дневно, неделно консумирање на пецива, најчест вид на месо, засладени сокови, дополнително солење, вид терапија, времетраење на дијабетесот, гликемија на гладно, пропорција на пациенти со оптимална гликемија на гладно и број на компликации. Со мултиплата регресиона анализа биле потврдени 4 независни значајни предиктори за висината на HbA_{1c} на последната структурирана редовна контрола и тоа: број на оброци дневно, засладени сокови, хипертензија и гликемија на гладно и број на компликации како петти независен гранично незначаен предиктор.

Во последната **деветта глава** на дисертацијата е наброена **користената литература**. Таа е обемна, со приложени 153 референци. Референците се коректно цитирани и соодветно редоследно наредени. Користени се релевантни извори на податоци од кредибилни бази, меѓу кои има голем број на публикации со понов датум.

Предмет на истражување

Предмет на ова истражување е проценка на влијанието на редовните структурирани контроли и на предиктивното влијание на одредени социо-демографски карактеристики (пол, возраст, етничка припадност, живот во урбана/рурална средина, миграција, социо-економски и брачен статус), исхраната, физичката активност, пушењето цигари, алкохолот, терапијата, самомерењето на гликемијата, должината на времетраење на дијабетесот, стапката на хипогликемии, метаболичките параметри, коморбидитетите и компликациите врз гликемиската регулација кај пациенти со дијабетес мелитус во Македонија.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Дијабетесот е еден од најголемите здравствени проблеми на денешницата и засега сериозен дел од светската и од македонската популација. Дијабетесот е една од водечките причини за слепило, ампутација на екстремитетите, кардиоваскуларни, цереброваскуларни и бубрежни заболувања и за над 4 милиони смртни случаи во светски рамки годишно. Добрата контрола на дијабетесот може во голема мерка да ги намали или одложи компликациите. Познавањето на факторите кои може да делуваат на исходот од контролата на дијабетесот е исклучително важно за успешно справување со оваа состојба. Вакво обемно истражување досега не е спроведено во нашата земја и ова истражување е прво воопшто спроведено истражување на ниво на семеен лекар во оваа област.

Краток опис на применетите методи

Истражувањето било лонгитудинално, проспективно, кохортно истражување спроведено мултицентрично во повеќе ординации на специјалисти по семејна медицина во различни делови од Македонија во периодот 2016-2019 година. Биле вклучени 19 лекари, а

истражувањето го завршиле 276 пациенти. Кај пациентите на секои 3 месеци биле спроведувани редовни, структурирани прегледи кои подразбирале преглед кој содржи одредени задолжителни чекори (одредени анамнестички прашања, одреден клинички преглед, лабораториски анализи и соодветен совет) согласно актуелните препораки за третман на дијабетесот. Гликемиската регулација била следена преку средната вредност на HbA1c кај испитуваната група на пациенти со дијабетес мелитус во Македонија и како пропорција на пациенти со оптимална гликемска регулација пред и по завршување на истражувањето. Како генерално прифатливо целно ниво за оптимална гликемска регулација е земена вредноста на HbA1c < 7%, додека во подгрупните анализи по возраст, целните вредности беа прилагодени соодветно за секоја возрасна група, согласно актуелните препораки. Пациентите биле следени во интервали од 3 месеци во период од 1 година. Во текот на истражувањето биле спроведени следниве постапки: пополнување на 5-делен анкетен прашалник (1.социо-демографски податоци, семејна анамнеза и историја на болеста; 2.податоци за здравствени навики и однесување (исхрана, физичка активност); 3.терапија; 4.хипогликемии и 5. присуство на коморбидитети, компликации), клинички преглед (општ преглед, ТА, ЕКГ, антропометриски мерења ВМТ (ИТМ), обем на струк, сооднос половина-колк, стапало, очно дно), лабораториски испитувања (гликемија на гладно и по јадење, HbA1c, липиден статус со HDL, LDL, урина, креатинин и по индикација останати испитувања од ЛУ-1) и соодветна едукација. Состојбата на пациентите се оценувала според актуелните препораки од Медицина базирана на докази (МБД) за справување со дијабетесот на почетокот, на 3, 6, 9 и 12 месеци од започнувањето. Пациентите кои отсутувале на минимум две последователни контроли или, пак, не ги поминале задолжителните чекори во два последователни контролни прегледи се сметале за нередовно или нецелосно контролирани и служеле за споредбени цели. Податоците се внесувале во посебно за таа цел изработена електронска база на податоци. Споредбени анализи на гликемиската регулација, изразена преку HbA1c, биле правени на почетната состојба (визита бр.1) и крајната состојба (последна визита бр.5 на 12 месеци).

Краток опис на резултатите од истражувањето

Согласно со критериумите за редовност во посетите на лекар, од испитуваната група на 276 пациенти со дијабетес 168 (60,9%) биле редовни и 108 (39,1%) биле нередовни пациенти. Просечната вредност на HbA1c на прва и последна контрола вкупно во целиот примерок изнесувала $7,5 \pm 1,6\%$ vs. $7,2 \pm 1,4\%$. Во групата на пациенти со дијабетес мелитус кои имале редовни структурирани контроли, вредноста на HbA1c на прва и последна контрола изнесувала консеквентно $7,5 \pm 1,6\%$ vs. $7,1 \pm 1,1\%$. Во групата на пациенти со дијабетес мелитус со нередовни структурирани контроли, вредноста на HbA1c на прва и последна контрола изнесувала консеквентно $7,5 \pm 1,6\%$ vs. $7,3 \pm 1,7\%$. Промената на вредноста на HbA1c на последна/прва контрола во групата со редовни контроли била сигнификантна ($Z=2,586$; $p=0,009$) во прилог на сигнификантно пониски вредности на HbA1c на последната контрола. Но, тоа не било случај во групата на пациенти со нередовни контроли ($Z=1,005$; $p=0,315$). Анализата на пропорцијата на пациенти со оптимална гликорегулација HbA1c < 7% на последна наспроти прва контрола укажала на статистички сигнификантна разлика во групата на пациенти со редовни структурирани контроли за дијабетес мелитус ($p=0,0369$) во прилог на сигнификантно поголема нивна пропорција на последната контрола. Во групата на пациенти со нередовни структурирани контроли за дијабетес мелитус, не била утврдена сигнификантна разлика на последна наспроти прва контрола во однос на пропорцијата на пациенти кои постигнале оптимална гликорегулација HbA1c < 7%. Дополнително се анализирани параметри од секундарните цели на истражувањето. За возраста (години) на пациентите со редовни/нередовни контроли и висината на HbA1c на прва и на последна контрола е добиено дека постарите пациенти при првата/последната контрола имаат сигнификантно пониска вредност на HbA1c и во двете групи. Во групата на пациенти со редовни контроли, најниска просечна вредност на HbA1c и на прва и на последна контрола имале пациентите >75 години, а тоа било случај и на првата контрола кај пациентите со нередовни контроли, кадешто најниска просечна вредност на HbA1c имале пациентите >75 години, но на последната контрола оваа возрасна група имала највисока просечна вредност. Сигнификантна промена на вредностите на HbA1c на последна/прва контрола била согледана во групата < 65 години ($Z=3,305$; $p=0,001$) со редовни контроли во прилог на сигнификантно пониски вредности на HbA1c на последното мерење. Додека, во групата со нередовни контроли, анализата укажала на сигнификантна промена на вредностите на HbA1c на последна/прва контрола во групата >75

години ($Z=2,023$; $p=0,043$) во прилог на сигнификантно повисока вредност на последната контрола. Анализата според вредности за оптимална гликорегулација прилагодени за возраст (< 65 години $< 7\%$; 65 до 75 години $< 7,5\%$ и > 75 години $< 8\%$) укажала дека единствено кај возрасната група < 65 години со редовни контроли била утврдена сигнификантна разлика помеѓу двете контроли во однос на пропорцијата на пациенти < 65 години кои постигнале оптимална гликорегулација согласно возрасната група ($p=0,0176$) во прилог на сигнификантно поголема нивна пропорција на последната контрола. Анализата на испитаниците од примерокот според групи (редовни/ нередовни) и пол укажала дека во целиот примерок имало 128 (46,4%) мажи и 148 (53,6%) жени. Сигнификантна разлика помеѓу двата пола во однос на висината на HbA1c е најдена на прва контрола ($Z=2,1215$; $p=0,0339$) во прилог на сигнификантно пониски вредности кај пациентите од женски пол. Во однос на промената на вредностите на HbA1c помеѓу првата/последната контрола поединечно за пациентите од машки и женски пол, утврдена била сигнификантна промена помеѓу вредностите на HbA1c за пациентите од машки пол ($Z=2,832$; $p=0,005$) во прилог на сигнификантно пониски вредности на последната контрола. Анализата на испитаниците од примерокот според групи (редовни/ нередовни) и место на живеење укажала на сигнификантна разлика помеѓу пациентите од град односно од село во однос на висина на HbA1c и на прва контрола ($Z=2,9437$; $p=0,0032$) и на последна контрола ($Z=2,4269$; $p=0,0153$) во прилог на сигнификантно пониски вредности кај пациентите од град. Дополнително, во групата со редовни структурирани контроли била согледана сигнификантна промена помеѓу вредностите на HbA1c кај последна/прва контрола за редовните пациенти од село ($Z=2,677$; $p=0,007$) во прилог на сигнификантно пониски вредности на HbA1c на последното мерење. Во оваа група била воочена сигнификантна асоцијација помеѓу местото на живеење на редовните пациенти и постигнувањето на оптимална гликорегулација HbA1c $< 7\%$ на прва контрола ($p=0,0368$) во прилог на пациентите со живеалиште во град. Искуството со миграција село-град или град-село не покажало значајна асоцијација со гликорегулацијата. Анализата на структурата на примерокот според групи (редовни/ нередовни) и етничка припадност укажала на присуство на 192 (69,6%) Македонци, 65 (23,5%) Албанци и 19 (6,9%) други етнички припадности. Во групата на редовни пациенти при прва контрола највисока просечна вредност на HbA1c имало кај Албанците, следено со другите етникуми и Македонците, додека на последната контрола оваа вредност била повторно највисока кај Албанците, следено со Македонците и другите етникуми. Сигнификантна промена била согледана помеѓу вредностите на HbA1c кај последна/прва контрола за редовните пациенти од албански етникум ($Z=3,932$; $p=0,0001$) во прилог на сигнификантно пониски вредности на HbA1c на последната контрола, но не и за другите етникуми. Кај нередовните пациенти при прва контрола највисока просечна вредност на HbA1c имало кај Албанците, следено со Македонците и другите етникуми, а при последната контрола просечната вредност на HbA1c била највисока кај Македонците, следено со Албанците и другите етникуми. Во оваа група во однос на промената во вредностите на HbA1c помеѓу последната/ првата контрола поединечно за секој етникум сигнификантност е најдена кај Албанците ($Z=2,132$; $p=0,033$) во прилог на сигнификантно пониски вредности на HbA1c на последната контрола. Помеѓу првата/последната контрола била утврдена сигнификантна промена во пропорцијата на Албанци со оптимална гликорегулација HbA1c $< 7\%$ ($p=0,0455$) во прилог на сигнификантно поголем број на последната контрола. Со анализата на примерокот според групи (редовни/ нередовни) и образование утврдена била сигнификантна асоцијација помеѓу степенот на образование на пациентите и редовноста на структурираните контроли за дијабетес мелитус ($p=0,0071$) во прилог на сигнификантно најголема застапеност во редовните контроли на пациентите со основно образование, следено више/високо и средно. Во однос на промената во вредностите на HbA1c помеѓу последната/првата контрола поединечно за секој од трите степени на образование анализата укажала на сигнификантна разлика помеѓу вредностите на HbA1c на последна/прва контрола кај редовните пациенти со основно образование ($Z=2,035$; $p=0,042$). Анализата на поврзаноста на приходите со висината на HbA1c не укажала на сигнификантна корелација. Анализата на испитаниците според брачен статус покажала дека единствено кај редовните пациенти во брак постоела сигнификантна промена во пропорцијата на лица со постигната оптимална гликорегулација помеѓу првата и последната контрола ($p=0,0485$) во прилог на сигнификантно повеќе лица на последната контрола. Анализата на резултатите од 27 анализирани параметри за навики за исхрана кај групата редовни пациенти укажала на

сигнификантна промена во навиките/практиките помеѓу прва/последна контрола, само кај еден параметар и тоа “најчест вид на леб“ во прилог на сигнификантно почесто користење на полубел леб споредено со бел на последната контрола споредено со прва ($Z=2,8633$; $p=0,004$). Сигнификантна поврзаност со намалување на HbA1c била утврдена за број на оброци дневно и редовен појадок. Сигнификантна поврзаност со зголемување на HbA1c била увидена за јадење на пецива, јадење на телешко/свинско место, јадење на јајца неделно, пиеење на слатки сокови - на последна контрола, дополнително солење - на последна контрола, шолји кафе - на прва контрола. Во групата на нередовни пациенти прва/последна контрола кај ниту еден од 27 анализирани параметри за исхрана не била согледана сигнификантна промена во навиките/практиките помеѓу прва/ последна контрола. Во оваа група со јадење на езерска и речна риба сигнификантно се намалил HbA1c и со јадење на јајца и сувомеснати на прва контрола сигнификантно се зголемил HbA1c. Анализата на примерокот според пушење, алкохол, физичка активност и самомерење на гликемијата во групата на редовни пациенти укажала на сигнификантна промена во навиките/практиките помеѓу прва/последна контрола само кај “самомерење на крвен шеќер“ во прилог на сигнификантно почесто практикување на последната контрола споредено со првата ($Z=6,2208$; $p=0,0001$). Анализата на примерокот според медикаментозна терапија во групата на редовни пациенти укажала на сигнификантна промена помеѓу прва/последна контрола кај: “вид на терапија“ во прилог на сигнификантно почеста примена на инсулин на последната контрола споредено со првата ($Z=2,5819$; $p=0,0098$) и “редовност терапија“ во прилог на сигнификантно почесто редовно земање терапија на последната контрола споредено со првата ($Z=10,2575$; $p=0,0001$); Анализата укажала дека постои сигнификантна линеарна позитивна слаба корелација помеѓу видот на терапијата и соодветните вредности на HbA1c на прва/последна контрола ($R=0,172$; $p=0,0258$ vs. $R=0,179$; $p=0,0197$) – вредностите на HbA1c се сигнификантно повисоки кај оние на орална терапија наспроти без терапија и кај инсулинска терапија наспроти орална терапија. Во групата на нередовни пациенти анализата не укажала на сигнификантна промена помеѓу прва/последна контрола, кај ниту еден од двата анализирани параметри. Утврдена била сигнификантна линеарна позитивна слаба корелација помеѓу видот на терапијата и соодветните промени на HbA1c на последна контрола ($R=0,207$; $p=0,0314$) – сигнификантно повисоки вредности на HbA1c кај инсулинска/орална терапија. Анализата според хипогликемии во групата кај редовни пациенти покажала дека годишно искуство на епизоди на хипогликемија на прва/последна контрола имале 48 (28,6%) vs. 28 (16,7%) од пациентите со просечна фреквенција од $1,01\pm 2,8$ vs. $0,6\pm 2,08$. Утврдена била сигнификантна промена помеѓу прва/последна контрола во однос на бројот на хипогликемии, односно бројот на тешки хипогликемии ($Z=2,8135$; $p=0,0049$ vs. $Z=2,2486$; $p=0,0245$) во прилог на сигнификантно помал број на последната контрола. Анализата не укажала на сигнификантна корелација помеѓу бројот на хипогликемии/хипогликемии тешки/ хипогликемии ноќни и соодветните вредности на HbA1c на прва/последна контрола. Во групата на нередовни пациенти епизоди на хипогликемија на прва/последна контрола имале 50 (46,3%) vs. 13 (12%) од пациентите со просечна фреквенција од $3,5\pm 7,36$ vs. $0,6\pm 2,4$. Утврдена била сигнификантна промена помеѓу прва/последна контрола во однос на бројот на хипогликемии/ тешки хипогликемии/ ноќни хипогликемии ($Z=5,4339$; $p=0,0001$ vs. $Z=3,4738$; $p=0,0005$ vs. $Z=4,6226$; $p=0,0001$) во прилог на сигнификантно помал број на последната контрола. Анализата укажала дека постои сигнификантна линеарна позитивна слаба корелација помеѓу бројот на хипогликемии/тешки хипогликемии/ноќни хипогликемии и промените на соодветниот HbA1c на последна контрола ($R=0,252$; $p=0,0085$ vs. $R=0,228$; $p=0,0178$ vs. $R=0,199$; $p=0,0384$) – со растење на бројот на хипогликемиски епизоди сигнификантно расте и соодветниот HbA1c. Во однос на времетраењето на дијабетесот, анализата покажала дека со растење на времетраењето на дијабетесот сигнификантно расте и соодветниот HbA1c. Анализата на метаболичките параметри во групата на редовни пациенти укажала на сигнификантна промена во вредностите помеѓу прва/последна контрола кај гликемија на гладно ($Z=3,3880$; $p=0,0007$) и триглицериди ($Z=2,0527$; $p=0,0401$) во прилог на сигнификантно пониски вредности на последна контрола споредено со првата и кај двата параметри. Со растење на параметрите гликемија на гладно/пропорција на пациенти кои не постигнале оптимална гликорегулација на гладно/постпрандијална гликемија и пропорција на пациенти кои не постигнале оптимална постпрандијална гликорегулација утврдено било сигнификантно зголемување на вредностите на HbA1c. Во групата на нередовни пациенти не била согледана сигнификантна промена помеѓу

прва/последна контрола кај ниту еден од 8-те анализирани параметри. Со растење на параметрите гликемија на гладно/процент на пациенти кои не постигнале оптимална гликорегулација на гладно/постпрандијална гликемија и процент на пациенти кои не постигнале оптимална постпрандијална гликорегулација анализата укажала на сигнификантно зголемување на нивото на HbA1c. Во делот на коморбидитети при анализа на дебелината од обработените 4 параметри (БМИ, БМИ>25, обем на половина и сооднос половина/колк) и во двете групи на пациенти (редовни/нередовни) не била согледана сигнификантна промена помеѓу прва/последна контрола кај ниеден од параметрите. Дополнителната анализа и во двете групи укажала дека постои сигнификантна линеарна слаба позитивна корелација помеѓу висината на HbA1c и соодносот половина/колк на последна контрола ($R=0,153$; $p=0,0477$ vs. $R=0,242$; $p=0,0144$) – со растење на соодносот половина/колк сигнификантно се зголемува и вредноста на HbA1c. Анализата за хипертензија, дисфункција на штитната жлезда и малигни заболувања укажала дека и во двете групи редовни/нередовни одвоено нема сигнификантна разлика помеѓу прва/последна контрола во однос на вредностите на анализираниите параметри. Увидена е сигнификантна линеарна позитивна слаба корелација помеѓу соодветните вредности на HbA1c и хипертензија на прва/последна контрола кај редовни ($R=0,228$; $p=0,0029$ vs. $R=0,245$; $p=0,0014$) - со растење на присуството на хипертензија сигнификантно расте и соодветниот HbA1c; и систолен и дијастолен притисок на прва контрола кај нередовни за консеквентно ($R=0,211$; $p=0,0292$ vs. $R=0,256$; $p=0,0078$) - со растење на присуството на зголемен систолен/дијастолен притисок сигнификантно расте и соодветниот HbA1c. Анализата на податоците за хроничните компликации не укажала на сигнификантна асоцијација помеѓу бројот на компликации и редовноста на пациентите на структурираните контроли за дијабетес мелитус ($p=0,2792$). Анализата на целиот примерок во однос на меѓусебната поврзаност помеѓу бројот на компликации и висината на HbA1c на прва/последна контрола, укажала на сигнификантна линеарна позитивна слаба корелација за консеквентно $R=0,129$; $p=0,0318$ v.s. $R=0,165$; $p=0,0058$ - со зголемување на бројот на компликации сигнификантно се зголемува и нивото на HbA1c на прва/последна контрола. Предиктивната улога на селектирани 17 параметри кои во текот на истражувањето покажале одредено сигнификантно влијание на висината на HbA1c била анализирана на последната структурирана редовна контрола со користење на униваријантна линеарна регресија. Анализата укажала дека параметри кои како независни фактори сигнификантно влијаат на промената на HbA1c, се: место на живеење, број на оброци дневно, неделно консумирање на пецива, најчест вид на месо, засладени сокови, дополнително солење, вид терапија, времетраење на дијабетесот, гликемија на гладно во 51,4% ($R^2=0,514$), процент на пациенти со оптимална гликемија на гладно и број на компликации. Со мултипла регресиона анализа е добиено дека овие дванаесет независни значајни предиктори заедно сигнификантно влијаат на промената на висината на HbA1c на последна структурирана редовна контрола [$F(12,155)=19,851$] во 60,6% ($R^2=0,606$). Мултиплата регресиона анализа потврдила 4 независни значајни предиктори за висина на HbA1c на последна структурирана редовна контрола и тоа број на оброци дневно, засладени сокови, хипертензија и гликемија на гладно и број на компликации како петти независен гранично незначаен предиктор.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација со наслов *Влијание на редовните структурирани контроли врз гликемиската регулација кај пациенти со дијабетес мелитус*, од кандидатката д-р Билјана Чекорова Митрева, претставува истражување во областа клиничка медицина/семејна медицина - дијабетес мелитус. Оваа докторска дисертација е изработена со примарна цел да се направи проценка на влијанието на редовните структурирани контроли врз гликемиската регулација кај пациенти со дијабетес мелитус во Македонија и секундарни цели – проценка на предиктивното влијание на одредени социо-демографски карактеристики (пол, возраст, етничка припадност, живот во урбана/рурална средина, миграција, социо-економски и брачен статус), исхраната, физичката активност, пушењето цигари, алкохолот, терапијата, самомерењето на гликемијата, должината на времетраење на дијабетесот, стапката на хипогликемии, метаболичките параметри, коморбидитетите и компликациите врз гликемиската регулација кај пациенти со дијабетес мелитус во Македонија. Изработката на темата на оваа докторска дисертација ја оствари главната цел и секундарните цели. Таа дава голем научен придонес за осознавање на можностите за подобрување на гликорегулацијата кај пациентите со дијабетес преку редовни структурирани

прегледи, како и за подлабоко разбирање на влијанието на анализираните фактори на вредностите на HbA1c.

Докторската дисертација со наслов *Влијание на редовните структурирани контроли врз гликемиската регулација кај пациенти со дијабетес мелитус*, од кандидатката д-р Билјана Чекорова Митрева, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд. Дисертацијата е изработена согласно со критериумите за пишување на научен труд, во соодветен научен стил и разбирлив јазик. Апстрактот е концизен и ги содржи најбитните информации. Заклучоците се прецизни и јасни. Во трудот е користена соодветна литература, правилно цитирана.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатката д-р Билјана Чекорова Митрева, пред одбраната на докторскиот труд ги објавила (како прв автор, во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт-фактор) следниве рецензирани истражувачки трудови:

- [6]. **Chekorova Mitreva B**, Stavrikj K, Velikj Stefanovska V, Genadieva Dimitrova M, Ismaili B, Rashkova R, Djurchinoski S, Nikolova I, Mihajlova M, Katrandjiska Dzonlaga M, Valaski Z, Jarikj-Bojkoska M, Zahariev Lj, Gulevska G, Stojkovska O, Stanoevski Dj, Djordjievski D. **Association of glycemic control, body weight and body fat distribution with selected socio-demographic factors in type 2 diabetes patients at first regular structured visit**, *Mac. Med. Review*, 2019; 73(1).
- [7]. **Chekorova Mitreva B**, Stavrikj K, Velikj Stefanovska V, Genadieva Dimitrova M, Ismaili B, Rashkova R, Djurchinoski S, Nikolova I, Mihajlova M, Katrandjiska Dzonlaga M, Valaski Z, Jarikj-Bojkoska M, Zahariev Lj, Gulevska G, Stojkovska O, Stanoevski Dj, Djordjievski D. **Age-related change in glycemic control in diabetic patients with and without regular structured visits**. *Medicus* 61 Vol · 24 (2) · 2019.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на погоре наведените аргументи за докторската дисертација на д-р Билјана Чекорова Митрева под наслов „ Влијание на редовните структурирани контроли врз гликемиската регулација кај пациенти со дијабетес мелитус“, став на Комисијата е дека докторската дисертација ги има сите нужни атрибути на научноистражувачки труд, што дозволува позитивна рецензија. Главни научни придонеси на дисертацијата на кандидатката се осознавање на можностите за подобрување на гликорегулацијата кај пациентите со дијабетес преку подлабоко разбирање на влијанието на редовните структурирани прегледи и останатите социо-демографски фактори, исхраната, физичката активност, пушењето цигари, алкохолот, терапијата, самомерењето на гликемијата, должината на времетраење на дијабетесот, стапката на хипогликемии, метаболичките параметри, коморбидитетите и компликациите на вредностите на HbA1c. Сознанијата што произлегуваат од трудот имаат апликативна вредност и ќе им користат на семејните лекари, но и на останатите лекари кои се занимаваат со оваа проблематика во справувањето со дијабетесот. На база на добиените сознанија од ова истражување, можни се понатамошни истражувања за уште подлабока анализа и испитување на ефектот од спроведени интервенции за подобрување на гликорегулацијата кај лицата со дијабетес во Македонија.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација со наслов **Влијание на редовните структурирани контроли врз гликемиската регулација кај пациенти со дијабетес мелитус** од кандидатката д-р Билјана Чекорова Митрева.

КОМИСИЈА

Проф. д-р Татјана Миленковиќ, претседател, с.р.
Проф. д-р Магдалена Генадиева Димитрова, ментор, с.р.
Проф. д-р Весна Велиќ Стефановска, член, с.р.
Проф. д-р Катарина Ставриќ, член, с.р.
Проф. д-р Снежана Марковиќ Темелкова, член, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „УПОТРЕБА НА АНТИБИОТИЦИ И ЕВАЛУАЦИЈА НА БАКТЕРИСКА РЕЗИСТЕНЦИЈА КАЈ ХОСПИТАЛИЗИРАНИ ДЕЦА“ ОД Д-Р ИСКРА ПЕЧИЈАРЕВА САДИКАРИЈО, ПРИЈАВЕНА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 25.2.2020 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација со наслов **Употреба на антибиотици и евалуација на бактериска резистенција кај хоспитализирани деца** од кандидатката д-р Искра Печијарева Садикаријо, во состав: проф. д-р Никола Лабачевски (претседател), проф. д-р Трајан Балканов (ментор), проф. д-р Димче Зафиров (член), проф. д-р Милена Петровска (член) и проф. д-р Катарина Ставриќ (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката д-р Искра Печијарева Садикаријо, со наслов „Употреба на антибиотици и евалуација на бактериска резистенција кај хоспитализирани деца“, содржи 197 страници компјутерски обработен текст во фонт Calibri, со 1,15 проред и големина на букви 12, со 2 фусноти, 170 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти и интернет-ресурси. Текстот е збогатен со 96 графикони, 2 слики и 116 табели.

Трудот е структуриран во глави: вовед, мотив и цели, материјал и методи, резултати, дискусија, заклучни согледувања и преглед на литературата. Главите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Воведот е коректно подготвен, со користење на податоци од актуелни извори на информации за потрошувачката на антибиотици и антимицробната резистенција, одејќи од општото кон посебното. Првата подглава од воведот се однесува на антимицробната резистенција, која претставува сериозна закана по општото здравје. Преку најновите глобални податоци за антимицробна резистенција (АМР) се укажува на се поголемиот број смртни случаи на европско и светско ниво како директна последица од високата бактериска резистенција. Истовремено се укажува на последиците од бактериската резистенција, која води кон зголемување на трошоците за лекување, пролонгирана хоспитализација и зголемен морталитет. Се проценува дека од 25 % до 50 % од хоспитализираните пациенти примаат антибиотик, а 30 % од болничките трошоци за лекови отпаѓаат на антибиотици.

Во првата подглава се елаборира проблемот и неопходноста за постојано следење на потрошувачката на антибиотици, кое е во тесна врска со бактериската резистенција. Цитирани се податоци за вкупната употреба на антибиотици и употребата на различни групи антибиотици, која значајно варира во Европа. Земјите со ниска стапка на резистенција имаат генерално пониска употреба на антибиотици во однос на земјите со повисок степен на резистенција. Трендовите на потрошувачка не се постојани и се менуваат во текот на периодите на следење. Степенот на употреба на антибиотиците во болнички и вонболнички услови варира помеѓу различни држави поради следниве причини: различната политика на употреба на антибиотици, нивото на едукација на пропишувачите, очекувањата на пациентите, различната преваленција на резистенцијата и разликите во мерењето на употребата на антибиотиците. Опишана е методологијата на мерење на потрошувачката на антибиотици со детален осврт кон АТЦ/ДДД системот, како стандардна метода за мерење на потрошувачката на лековите, која овозможува анализирање и споредување на потрошувачката помеѓу различни земји, региони и здравствени установи. Потрошувачката на лековите во болниците се изразува со статистичката единица ДДД/100ИБД (дневно дефинирани дози на 100 искористени болнички денови) во одреден временски период. Борбата против бактериската резистенција се вбројува во приоритетите на

Светската здравствена организација која, покрај останатите алатки, има разработен софтвер наречен WHONET за следење на антимикробната резистенција.

Според литературните податоци постојат сезонски варијации во пропишување на антибиотиците, со околу 15 % повисока употребата во зимскиот период во однос на летниот. Разликите меѓу одделни годишни времиња се најмалку изразени во северните земји на Европската Унија (ЕУ), а најмногу во источноевропските земји. Според ретроспективната петгодишна студија изведена во САД, употребата на системски антибиотици е 24,5 % поголема во зимските месеци во однос на летото.

Најчесто употребувани антибиотици во детска возраст се групите кои се безбедни за педијатриска употреба: бета-лактами со инхибитор на бета-лактамаза, перорални и парентерални цефалоспорини, макролиди и аминокликозиди. Прикажани се податоци за обемот на употреба на антибиотици на различни болнички оддели, и тоа најчесто за респираторни инфекции на одделенијата за пулмологија, потоа на одделенијата за детска хематологија/онкологија и на хируршките одделенија.

Во вториот понаслов се дефинираат механизмите со кои микроорганизмите се спротивставуваат на делувањето на антибактериските лекови. Даден е осврт на борбата против антимикробната резистенција на светско ниво. Детално се опишани глобалните механизми и развојот на глобален акционен план за борба против антимикробната резистенција, според кои е неопходно опсежно истражување на овој феномен, континуирано следење на ширењето на бактериската резистенција и објавување на резултатите. Овие податоци може да се користат како основа за креирање на стратегија за борба против АМР и дефинирање на приоритети. Начините за спречување на резистенцијата опфаќаат: рационална употреба на антибиотиците, правилно дозирање во дефиниран временски период на терапија и комбинирање на лекови со различни механизми на делување во специфични услови. Предуслов за оптимална употреба на антибиотиците е докажување на причинителот на инфекцијата со микробиолошка анализа пред почетокот на терапијата. Според некои автори, антибиотиците кон кои резистенцијата е поголема од 15% не треба емпириски да се употребуваат за третман на бактериски инфекции.

Кандидатката се осврнува и на бактериската резистенција во болнички услови, особено изразена на универзитетски клиници, каде што доаѓаат пациенти од други регионални болници со веќе примена антибактериска терапија, што ја зголемува можноста за појава на резистентни и дисеминација на мултирезистентни бактериски соеви.

Во посебна подглава е дискутирана резистенцијата и мултирезистенцијата на најчесто изолирани бактерии *Escherichia coli*, *S. aureus* (со посебен осврт кон *Meticillin-Resistant Staphylococcus aureus* или MRSA), коагулаза негативен *Staphylococcus spp*, *Klebsiella pneumoniae*, *Pseudomonas aeruginosa*, *Acinetobacter spp*, *Enterobacter spp* и *Enterococcus spp*.

Втората глава во трудот го обработува мотивот за изработка на истражувањето кој произлегува од фактот дека анализата на употреба на антибиотици и последователната појава на бактериска резистенција се едни од најактуелните теми во последниве години на глобално ниво, од што произлегува неопходноста за нивно следење, анализирање и споредување на резултатите. Посебно е значајна педијатриската популација и врската со хоспитализацијата на децата. Оттука произлегуваат целите на истражувањето, кои се прецизно дефинирани.

Третата глава содржи детален опис на материјалите и применетите методи. Во овој дел, докторантката наведува дека студијата е работена на Универзитетската клиника за детски болести при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Република Северна Македонија, а по одобрување на Етичката комисија на Медицинскиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“.

Даден е приказ на начинот на собирањето на податоците за: ординирани антибиотици од болничка аптека (според вид и обем, одделенија и генеричко име на лек), вкупно искористени болнички денови (кревет/ден), како и изолираните патогени бактерии, осетливоста и степенот на резистенција. Во студијата се вклучени податоци од хоспитализираните деца на Клиниката (6105) во периодот од една година (1.12.2018-30.11.2019) и резултатите од 577 позитивни примероци на изолирани бактерии во овластени микробиолошки лаборатории, кои работат по EUCAST-програмата.

Во продолжение детално се опишани применетите методи кои се согласно методологијата на СЗО, што овозможува нивна адекватна споредливост и мерливост. Потрошувачката на

антибиотиците во болницата е пресметувана преку статистичката единица ДДД/100ИБД (дневно дефинирани дози на 100 искористени болнички денови) каде потрошените лекови во болнички услови изразени во дневно дефинирани дози се ставаат во корелација со бројот на искористени болнички денови (кревет/ден) во одреден временски период. *Drug utilization 90 % (DU90%)* критериумот е користен за проценка на фармакотераписката пракса. Анализирани се само оние антибиотици чија употреба надминува над 10 % од вкупниот обем на употреба. Со помош на WHONET 5.6 софтверот анализирана е резистенција на бактериите на поедини антибиотици и групи на антибиотици, како и мултирезистенцијата. Мултирезистентен сој на бактерии се смета оној кој истовремено е резистентен на најмалку 3 групи антибиотици.

Параметриски статистички тест (Pearson Chi Square test) е употребен за статистичката обработка на податоците и корелација помеѓу потрошувачката и резистенција кон секој антибиотик поединечно. За сите измерени параметри, вредноста за $p < 0,05$ се сметале за статистички значителни, т.е. пресметките на интервалот на доверливост CI (confidence interval) се вршени при 95 %.

Во **четвртата глава** детално се опишани добиените резултати од истражувањето на ЈЗУ Универзитетска клиника за детски болести во Скопје, и тоа: обемот на употребата на антибиотици кај хоспитализирани деца по годишни периоди и болнички оддели, степенот на резистенција и мултирезистенција на изолираните бактерии по вид односно примерок на изолација, по возраст, пол и период во година, како и корелацијата на податоците за обемот на употреба на антибиотици и состојбата со бактериската резистенција по вид на бактерија и по оддел. Резултатите се прикажани текстуално, табеларно и графички, и систематизирани се во шест подглави.

Првата подглава содржи резултати за обемот на употреба на антибиотици по годишни периоди и болнички одделенија. Дадена е детална анализа за вкупната употреба на антибактериските лекови со АТЦ код Јо1 за една година во ЈЗУ УК за детски болести во Скопје која изнесува 30,03 ДДД/100ИБД. Најголема примена имаат антибиотиците од групата на цефалоспорини (16,36 ДДД/100ИБД) и тоа парентералните цефалоспорини од трета генерација (14,76 ДДД/100ИБД). Во голема мерка се користени следните групи на антибиотици: аминогликозиди (3,58 ДДД/100ИБД) и карбапенеми (3,45 ДДД/100ИБД). Најчесто употребуван лек е цефтриаксон (11,46 ДДД/100ИБД), потоа следат амикацин (3,39 ДДД/100ИБД) и меропенем (2,65 ДДД/100ИБД). Варијациите на потрошувачката на антибиотици по однос на сезони укажува на 25 % повисока употреба во зимскиот период во однос на летниот период.

Втората подглава содржи резултати за обем на употреба на антибиотици по оддели. Утврдена е најголема потрошувачка на антибиотици на Одделот за пулмологија, Одделот за интензивна нега и терапија и Одделот за доенче, метаболизам и цистична фиброза.

Третата подглава содржи резултати за степенот на бактериската резистенција и мултирезистенција на антибиотици кај хоспитализирани деца во ЈЗУ Универзитетска клиника за детски болести во Скопје. За периодот од една година од Клиниката се испратени 1 165 примероци за бактериолошка анализа од лежечки пациенти до овластени микробиолошки лаборатории. Од нив, во 577 случаи се изолирани патогени бактерии. Во студијата се презентирани сите наоди поединечно, без разлика дали се работи за еден или повеќе изолати од еден примерок односно еден или повеќе примероци од ист пациент. Од почетокот на 2019 година на Клиниката се прави анализа за присуство на патогена бактерија во крв (автоматизирана BactAlert хемокултура). Само флашките со позитивен сигнал за раст на микроорганизми се испраќаат за микробиолошко потврдување (идентификација на бактерија/квасница) и за тестирање на осетливоста (антибиограм). Тоа го објаснува и помалиот вкупен број на испитувани примероци (хемокултури) во микробиолошките лаборатории.

Резултатите се презентирани по пол (доминираат машките деца со 55 %) и по оддел на хоспитализација. Најзастапени се примероците од Одделот за доенче, метаболизам и цистична фиброза (32 %), потоа Одделот за интензивна нега и терапија (16 %), Одделот за неонатологија (11 %) и Одделот за нефрологија (10 %). Најзастапени бактерии во микробиолошките наоди се: *Staphylococcus aureus* (120 соеви или во 20.8 % на болничките материјали), *Escherichia coli* и *Pseudomonas aeruginosa* (по 113 соеви или по 19,6 % од примероците). *Klebsiella sp.* (*Klebsiella pneumoniae ss. pneumoniae* и *Klebsiella pneumoniae ss. aerogenes*) се изолирани во 10,2 % од примероците. Останатите изолати се застапени под 10 % (интервал од 1 % до 7 %) од кои најзначаен е *Acinetobacter sp.* со 4,5 %.

Четврта подглава содржи резултати за степенот на бактериската резистенција и мултирезистенција на антибиотици на најчесто изолираните соеви (*Staphylococcus aureus*, метицилин резистентен *Staphylococcus aureus*, коагулаза негативен *Staphylococcus*, *Escherichia coli*, *Pseudomonas aeruginosa*, *Klebsiella sp* и *Acinetobacter sp*). Кандидатката податоците ги разгледува по возраст, пол, вид на материјал, Оддел и период во година. Прикажани се резултати за резистенција на најчесто изолираните бактерии, резистенција по групи на антибиотици, како и профилот на резистенција и мултирезистенција. MRSA (*Staphylococcus aureus* метицилин резистентен) позитивни се 49 примероци односно 8 % од сите изолирани бактерии и 40,8 % од сите 120 изолати на *Staphylococcus aureus*. Во испитуваниот период од една година забележани се два изолати на VRE (*Enterococcus vancomycin* резистентен) или 0,3 % од сите изолирани бактерии, односно 7,4 % од вкупно 25 докажани ентерококи. Ентеробактерии ESBL продуцирачи се 38 соеви, односно 7 % од вкупниот број на изолати или 18,35 % од сите 207 докажани ентеробактерии.

Од хемокултурите најчесто е изолирана коагулаза негативен *Staphylococcus spp*, од примероците од респираторниот тракт - *Staphylococcus aureus* и *Pseudomonas aeruginosa*, а од урина - *E.coli*.

Систематизација е направена и по однос на бактериската резистенција и мултирезистенција на најчесто изолираните бактерии: **S. aureus** покажува статистички значајна резистенција кон пеницилини (94 %), кон цефалоспорини во интервал од 37,5 %-45,4 %: цефтриаксон (45,4 %), цефотаксим (45 %) и цефокситин (37,5 %). Метицилин резистентниот *Staphylococcus aureus* покажува резистенција на пеницилини (100 %) и флуклоксацилин (100 %) и кон сите цефалоспорини: цефотаксим (100 %), цефтриаксон (100 %), цефокситин (100 %). Резистенцијата кон гентамицин е 72,3 %. **E. coli** покажува статистички значајна резистенција кон класата на пеницилини (96 %), висока резистенција кон класата на цефалоспорини: цефуроским (71 %), цефтриаксон (65 %), цефтазидим (63 %) и цефепим (61 %), и кон бета-лактамите со инхибитор на бета-лактамаза 69 %. Антибиотикот од класата на аминогликозиди, гентамицин покажува статистички значајна резистенција од 45 %. *Escherichia coli* ESBL (Extended Spectrum Beta-Lactamase) продуцирачи изолирана е во 38 примероци со 100 % резистенција на ампицилин и амоксицилин. Резистенцијата кон амоксицилин/клавуланска киселина е 84,2 %, а, кон цефалоспорините: цефуроским (100 %), цефтриаксин (94,4 %), цефтазидим (88,2 %) и цефепим (91,4 %). Кон гентамицинот резистенцијата е 80 %. **Pseudomonas spp** покажува статистички значајна резистенција кон карбапенемите (55 %): имипенем (53 %) и меропенем (57 %). Кон кинолоните и аминогликозидите покажа ниска резистенција од 23 %. **Коагулаза негативен Staphylococcus spp** покажува сигнификантна резистенција на пеницилини (100 %) и флуклоксацилин (88,2 %), кон цефалоспорини: цефотаксим (90,9 %), цефтриаксон (84,6 %), цефокситин (80 %); кон кларитромицин (64,3 %), еритромицин (72,2 %), азитромицин (69,2 %). **Klebsiella spp** покажува статистички значајна резистенција кон пеницилините (98 % резистенција на ампицилин и амоксицилин), висока резистенција кон класата на цефалоспорини: цефуроским (79 %), цефтриаксон (74 %), цефтазидим (73 %) и цефепим (66 %), висока резистенција кон гентамицинот (57 %) и пиперацилин/тазобактам (54 %). **Acinetobacter sp** покажува висок степен на мултирезистентност. Статистички значајна резистенција покажуваат кон повеќето антибиотици: класата на пеницилини (ампицилин 100 %, амоксицилин 93 %), цефалоспорини (цефуроским и цефтриаксон – 88 %, цефтазидим – 82 %, и цефепим – 78 %) и над 50 % резистенција кон класата на карбапеними. Кон амоксицилин/клавулонка покажува резистенција од 93 %.

Профилот на резистенција на ЈЗУ УК за детски болести во Скопје укажува на најчеста мултирезистенција на *K. pneumoniae*, *Acinetobacter spp* и *E. coli*.

Петта подглава се однесува на корелацијата на податоците за обемот на употреба на антибиотици и бактериската резистенција. Анализирани се најчесто употребуваниот антибиотик (цефтриаксон) кај кој постои многу јака позитивна корелација ($r = 0,93$) помеѓу потрошувачката изразена во ДДД/100ИБД и појавата на резистенцијата (R%), што значи дека со зголемувањето на потрошувачката расте и резистенцијата.

Во шестата подглава се корелирани податоците за обемот на употреба на антибиотици и бактериската резистенција на најчесто излорираниите бактерии (*Staphylococcus aureus*, *Escherichia coli* и *Pseudomonas aeruginosa*) во одделите со најголем број на изолати.

Во **петтата глава**, кандидатката ги споредува и коментира добиените резултати од истражувањето со голем број најнови литературни податоци. Се споредува и се дискутира потрошувачката на антибиотици во ЈЗУ УК за детски болести во Скопје и потрошувачката на антимикробни лекови во болнички услови во регионот и пошироко. Посебно се споредувани резултатите по сезона и по оддел. Кандидатката воочува дека потрошувачката на антибиотици на Универзитетската клиника за детски болести во Скопје е пониска од сите во регионот, но различни се употребуваните антибиотици. Во повеќето студии има порамномерна распределба на потрошувачката на различни групи на антибиотици, додека во оваа студија 50% отпаѓа на една група на антибиотици - групата на цефалоспорини. Исто така укажува дека цефтриаксонот на Клиниката за детски болести се употребува евидентно повеќе во споредба со искуствата од литературата. Употребата на природните пеницилини е многу скромна како и во ЕУ, иако нивната ефикасност е сеуште релативно висока. Антибиотиците кои најчесто се употребувани во испитуваниот период во ЈЗУ УК за детски болести во Скопје припаѓаат на две AwaRe групи, формирани според СЗО: амикациот од пристапната група како опција за емпириско лекување во прва или втора фаза за специфични инфективни синдроми, а цефтриаксонот (како и сите третогенерациски цефалоспорини) и меропенемот од групата под надзор која се препорачува само за специфични, ограничени индикации. Кандидатката ја коментира потрошувачка на колистин и линезолидот на Клиниката, кои спаѓаат во резервната група на антибиотици и треба да се користат само како последно средство, кога сите други антибиотици се неупотребливи.

Дискусијата за бактериската резистенција е прикажана поединечно за најчесто изолираните бактерии (*Staphylococcus aureus*, Метицилин резистентен *Staphylococcus aureus*, коагулаза негативен *Staphylococcus*, *Escherichia coli*, *Pseudomonas aeruginosa*, *Klebsiella sp* и *Acinetobacter sp*) и споредена со литературните податоци (последните ажурирани податоци од централно азиското и источно европското следење на антимикробната резистенција (CAESAR), Европска мрежа за следење на антимикробната резистенција (EARS-Net) и податоците од PCM).

Во посебна подглава е дискутиран фенотипскиот профил на резистенција и мултирезистенцијата. Најчести мултирезистентни се изолатите на *K. pneumoniae*, *Acinetobacter spp* и *E. coli*.

Кандидатката дискутира за емпириското давање на антибиотици, односно почеток на антибиотска терапија без претходно микробиолошко испитување, како еден од проблемите кој влијае на изолацијата и идентификацијата на бактериите. Повеќето одделенија во испитуваниот период праќале многу мал број примероци за микробиолошка анализа, но сите, без исклучок, употребувале антибиотици. Затоа, во извештаите на CAESAR мрежата на СЗО се потенцира дека резултатите на Република Северна Македонија се во категоријата Б - резултати се веродостојни но не се репрезентативни за големината на популацијата на која се однесуваат.

Во дискусијата се нагласува дека една од слабите точки на вакви студии е тоа што не се корелираат податоците за потрошувачката и за резистенцијата со клиничката состојба и дијагнозата на болеста.

Во шестата глава се прикажани извлечените заклучоци, од кои позначајни и групирани за потреба на овој извештај се следниве:

1. Вкупната употреба на антибактериските лекови со АТЦ код Ј01 за една година во ЈЗУ УК за детски болести во Скопје изнесува 30,03 ДДД/100ИБД.
2. Најголема примена имаат антибиотиците од групата на цефалоспорини (16,3642 ДДД/100ИБД) и тоа парентералните цефалоспорини од трета генерација (14,7683 ДДД/100ИБД). Најчесто употребувани лекови се цефтриаксон (11,4694 ДДД/100ИБД), потоа амикацин (3,391 ДДД/100ИБД) и меропенем (2,652 ДДД/100ИБД).
3. Во зимскиот период бројот на употребени антибиотици е за 25 % повисок од летниот период.
4. Најголема е потрошувачката на антибиотици на Одделот за пулмологија, потоа Одделот за интензивна нега и терапија и Одделот за доенче, метаболизам и цистична фиброза.
5. Најчесто изолирани бактерии од хоспитализираните деца се: *Staphylococcus aureus* (20,8 %), *Escherichia coli* и *Pseudomonas aeruginosa* (по 19,6 %). *Klebsiella sp.* (*Klebsiella pneumoniae* ss. *pneumoniae* и *Klebsiella pneumoniae* ss. *aerogenes*) се изолирани во 10,2 % од примероците. Останатите изолати се застапени под 10 % (интервал од 1 % до 7 %) од кои најзначаен е *Acinetobacter sp.* со 4,5 %.

6. Од хемокултура најчесто е изолирана коагулаза негативен *Staphylococcus* spp, од респираторниот тракт - *Staphylococcus aureus* и *Pseudomonas aeruginosa*, а од урина - *E.coli*.

7. Констатирана е резистенција и мултирезистенција по бактерии е:

- ***S. aureus*** статистички значајно резистентен кон пеницилините (94 %) и кон цефалоспорините (во интервал 37,5 %-45,4 %: цефтриаксон - 45,4 %, цефотаксим - 45 % и цефокситин - 37,5 %). 8 % од сите стафилококи се MRSA со 100 % резистенција на пеницилини, флуоклоксацилин, и сите цефалоспорини. Резистенцијата кон гентамицин е 72,3 %;

- ***E. coli*** е високо резистентна кон класата на пеницилини (96 %), умерено до високо резистентна кон класата на цефалоспорини (цефуросим - 71 %, цефтриаксон - 65 %, цефтазидим - 63 % и цефепим - 61 %), бета-лактами со инхибитор на бета-лактамаза (69 %) и класата на аминоклиозиди (гентамицин - 45 %). *Escherichia coli* ESBL (Extended Spectrum Beta-Lactamase) продуцирачи се докажани во 38 примероци, со значајно повисока резистенција на сите антибиотици;

- ***Pseudomonas spp*** покажува умерена до висока резистенција кон карбапенемите (имипенем - 53 %) и меропенем - 57 %) и пониска резистенција кон кинолоните и аминоклиозидите (23 %);

- коагулаза негативниот ***Staphylococcus spp*** е сигнификантно високо резистентен на пеницилини (100 %), флуоклоксацилин (88,2 %), цефалоспорини: цефотаксим (90,9 %), цефтриаксон (84,6 %), цефокситин (80 %), умерено до високо резистентен кон кларитромицин (64,3 %), еритромицин (72,2 %), азитромицин (69,2 %);

- ***Klebsiella spp*** е статистички значајно високо резистентна кон аминоклиозидите (98 %), умерено до високо резистентна на класата на цефалоспорини (цефуросим - 79 %, цефтриаксон - 74 %, цефтазидим - 73 % и цефепим - 66 %), кон гентамицинот (57 %) и пиперацилин/тазобактам (54 %);

- ***Acinetobacter sp*** е мултирезистентна кон повеќето класи на антибиотици: пеницилини, цефалоспорини (цефуросим и цефтриаксон - 88 %, цефтазидим - 82 %, и цефепим - 78 %) и кон карбапенеми (над 50 %). Кон амоксицилин/клавулонка покажува резистенција од 93 %.

8. Профилот на резистенција на ЈЗУ УК за детски болести во Скопје укажува на најчеста идентификација на мултирезистентни соеви на *K. pneumoniae*, *Acinetobacter spp* и *E. coli*.

9. Кај најчесто употребуваниот антибиотик (цефтриаксон) постои многу јака позитивна корелација ($r = 0,93$) помеѓу потрошувачката изразена во ДДД/100ИБД и појавата на резистенцијата (R%). Со зголемување на потрошувачката расте и резистенцијата и веројатно честата употреба на овој антибиотик влијаела на појавата на зголемена резистенција.

Во последната глава е даден приказ на обемната користена литература од 170 референци, најголемиот број од понов датум, меѓу нив релевантни студии од европски и светски институции кои се занимаваат со проблемот на антибиотската резистенција и употребата на антибиотици.

Предмет на истражување

Докторската дисертација на д-р Искра Печијарева Садикаријо со наслов „Употреба на антибиотици и евалуација на бактериска резистенција кај хоспитализирани деца“ се однесува на многу актуелниот глобален проблем на бактериската резистенција и една од главните причини за ширењето на резистенцијата – потрошувачката на антибиотиците, кај специфичната и многу вулнерабилна детска популација која е хоспитализирана и болнички лекувана на Универзитетската клиника за детски болести во Скопје во едногодишен период. Кратко и јасно се дефинирани целите на докторската дисертација: корелирање на податоците за обемот на употреба на антибиотици со резистенцијата на изолираните бактерии по видот на примерок според болничките одделенија, сезоните во годината, возраста и полот на децата.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Постојат голем број студии и извештаи за обемот на употребата на антибиотици и бактериската резистенција, односно мултирезистенција на глобално ниво, за сите континенти поединечно, за европскиот континент посебно, за поединечни земји во светот и релативно мал број податоци за состојбата во соседните земји и балканскиот регион. Земјите со ниска стапка на резистенција имаат генерално пониска употреба на антибиотици во однос на земјите со повисок степен на резистенција. Трендовите на потрошувачка не се постојани и се менуваат во текот на периодите на следење. Степенот на употреба на антибиотиките во болнички и вонболнички услови варира помеѓу различни држави. Податоците се систематизирани во периодични и годишни извештаи на СЗО, Европската мрежа - European Antimicrobial Resistance Surveillance Network (EARS-Net) (која базира на следење на осетливоста на инвазивни изолати - предизвикувачи на сепса, менингит и слично и собира податоци од 30 земји од ЕУ и ЕЕА); мрежата за централно азиско и источно европско следење на антимикробната резистенција (CAESAR) (која методолошки е компатибилна со EARS-Net и овозможува споредливост на резултатите со земјите на ЕУ) и низа други, како и ИСКРА (Интердисциплинарна секција за контрола на резистенција на антибиотици) во Хрватска и национални студии од региони или поединечни болници (Клиниката за педијатрија во Нови Сад, Србија, од терцијарна болница во Солун, Грција, студија од болници во кантонот Сараево во Босна и Херцеговина). Во Република Северна Македонија (PCM) не постои систематско собирање на податоците за потрошувачка на лекови, па обемот на податоци за употребата на антибиотици и феноменот на бактериската резистенција е ограничен. Може да се најдат податоци од мултицентрични европски студии за бактериската резистенција во кои е вклучена Република Северна Македонија. Правени се анализи за потрошувачката на антибиотици во примарна здравствена заштита и на вонболничко ниво. Изработена е студија (PPS - **P**oint-**P**revalence **S**urvey) во 2017 година, на 12 универзитетски клиници во Скопје. Но главно постојните податоци се опсолентни, особено кога станува збор за хоспитализирани пациенти и особено деца.

Половина од изолатите на *Escherichia coli* и една третина од изолатите на *Klebsiella pneumoniae* во ЕУ се резистентни најмалку на една класа антибиотици. Висока е резистенција кон карбапенемите на *Pseudomonas aeruginosa*, *Acinetobacter species*, но се почеста е и кај *K. pneumoniae*. Се уште е висок бројот на МРСА, иако се забележува благо намалување, но се зголемува бројот на ванкомицин резистентни соеви на *Enterococcus faecium*. Антимикробната резистенција Балканот и во Р Северна Македонија е сигнификантно повисока од просеците во ЕУ и е слична со земјите на Јужна и Југоисточна Европа. Инвазивните бактериски соеви изолирани во Србија, Босна и Херцеговина и Косово покажуваат многу сличен процент на резистенција со оние во Р Северна Македонија, но тие имаат повисоки процент на ванкомицин-резистентен ентерокок (60-65 %) и карбапенем-резистентна *Klebsiella*, пред сè во Грција и Србија.

Краток опис на применетите методи

Проспективна опсервациона фармакоепидемиолошка студија е спроведена во ЈЗУ УК за детски болести во Скопје во период од една година (1.12.2018 - 30.11.2019 година), користејќи ги вкупните и податоците од поединечните болничките оддели, бројот и зафатеноста на болничките легла (кревет/ден), податоците од болничката аптека за издадени антибиотици (според вид и обем, по генеричко име на лекот и по одделенија), како и микробиолошки испитани примероци, изолираните патогени бактерии и нивна осетливоста кон антибиотици. Од сите пациенти/родители/старатели добиена е информирана согласност за учество во студијата. Во студијата староста и полот на пациентите се прикажани без податоци за идентитетот на пациентот.

Обемот на употреба на антибиотици односно потрошувачката на антибиотиките во болницата е пресметуван согласно со препораките на СЗО, со примена на анатомско-тераписко-хемиската (АТЦ) и ДДД-класификација на лекови, со статистичката единица ДДД/100ИБД (дневно дефинирани дози на 100 искористени болнички денови) каде потрошените лекови во болнички услови изразени во дневно дефинирани дози се ставаат во корелација со бројот на искористени болнички денови (кревет/ден) во одреден временски период. За проценка на фармакотераписката пракса е користен критериумот *drug utilization* 90 % (DU90%) – односно

анализирани се само оние антибиотици чија употреба надминува над 10 % од вкупниот обем на употреба.

Резултатите за осетливоста кон антимикиробни средства на изолираните бактерии се обработени со WHONET 5.6 софтверот на СЗО, кој е целно развиен за да се следи состојбите со резистенција на микроорганизмите кон поединечни антибиотици и групи на антибиотици, како и резистенцијата односно мултирезистенцијата по бактерии. Мултирезистентен сој на бактерии се смета оној што истовремено е резистентен на најмалку 3 групи на антибиотици.

Статистичката обработка на податоците е вршена со WHONET софтверот и со употреба на параметриски статистички тест (Pearson Chi Square test). За сите измерени параметри, вредноста за $p < 0,05$ се сметала за статистички значителни, т.е. пресметките на интервалот на доверливост CI (confidence interval) се вршени при 95 %.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Студијата ја потврдила хипотезата дека може да постои корелација помеѓу употребата на антибиотици и појавата на бактериска резистенција. Докажано е дека постои многу јака позитивна корелација ($r = 0,93$) помеѓу потрошувачката изразена во ДДД/100ИБД и резистенцијата на изолираните бактерии кон цефтриаксон. Може да се заклучи дека честата употреба на овој антибиотик влијае на појавата на зголемена резистенција кон него.

Детално се елаборирани податоците за употреба на антибиотици по годишни периоди и болнички оддели. Вкупната употреба на антибиотици изнесува 30,03 ДДД/100ИБД, цефалоспорините се најчесто употребувани (16,36 ДДД/100ИБД). Во зимскиот период бројот на употребени антибиотици е за 25 % повисок од летниот период. Најголема е потрошувачката на антибиотици на Одделот за пулмологија, потоа Одделот за интензивна нега и терапија и Одделот за доенче, метаболизам и цистична фиброза. Најчесто употребуван лек е цефтриаксон (11,46 ДДД/100ИБД), потоа амикацин (3,39 ДДД/100ИБД) и меропенем (2,65 ДДД/100ИБД).

Најчесто изолирани бактерии од примероците на хоспитализираните деца се *Staphylococcus aureus* и метицилин резистентен *Staphylococcus aureus*, коагулаза негативен *Staphylococcus*, *Escherichia coli*, *Pseudomonas aeruginosa*, *Klebsiella sp* и *Acinetobacter sp*. Резултатите се систематизирани по возраст и пол на пациентот, видот на материјал од кој е изолирана патогената бактерија, по оддел, како и по профилот на резистенција и мултирезистенција. Според профилот на резистенција, најчесто е идентифицирана мултирезистенција кај *K. pneumoniae*, *Acinetobacter spp* и *E. coli*.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација со наслов „Употреба на антибиотици и евалуација на бактериска резистенција кај хоспитализирани деца“, од кандидатката д-р Искра Печијарева Садикаријо, претставува обемно истражување во областа на клиничката медицина/клиничката фармакологија. Докторската дисертација обработува еден многу актуелен проблем-антимикиробна резистенција и корелација со употребата на антибиотици. Тоа е еден од најголемите предизвици на денешницата, кој за последица има зголемена смртност од банални инфекции. Во глобалната анализата за состојбата на бактериска резистенција од страна на СЗО, се укажува на слаб одговор на борбата против антимикиробната резистенција, каде што само неколку земји имаат детален национален план за детектирање на отпорноста кон антимикиробните лекови. Резултатите од оваа студија даваат податоци за употребата на антибиотиците и бактериската резистенција во болнички услови кај педијатриска популација. Во студијата недвојбено се покажува позитивна корелација помеѓу најчесто употребуваниот антибиотик (цефтриаксон) и појавата на резистенција кон него. Придобивките од следењето на обемот на употребата на антибиотиците и бактериската резистенција се од големо значење, бидејќи обезбедуваат адекватни податоци за подобрување на ефикасноста на антибиотиците, овозможуваат пропишување на најсоодветна терапија, како и дефинирање на понатамошните чекори и постапки за идентификување и коригирање на факторите кои влијаат на бактериската резистенција, а со тоа намалување на трошоците за болничко лекување. Целите во трудот се јасни, методите соодветни за да обезбедат изведување на релевантни заклучоци. Резултатите се

прикажани детално, реално и јасно, без потценување или преценување на некои податок. Дискусијата е опсежна и прецизна, а заклучоците се јасни и аргументирани.

Докторската дисертација со наслов „Употреба на антибиотици и евалуација на бактериска резистенција кај хоспитализирани деца“, од кандидатката д-р Искра Печијарева Садикаријо, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува сите услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатката, пред одбраната на докторскиот труд, ги објавила (како прв автор, во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт-фактор) следниве рецензирани истражувачки трудови:

- [8]. Pechijareva Sadikarijo I, Petrovski O., Stavric K, Balkanov T. Use of antibiotic in hospitalized children at the University Clinic for pediatric diseases – Skopje. Physioacta Vol.13-No1,2019
- [9]. Pechijareva Sadikarijo I, Serafimovska T, Darkovska Serafimovska M, Balkanov T. Pharmacoepidemiology and antimicrobial resistance data for bacterial infections in hospitalized children. Mak. Med Pregled 2019; 73(2):67-72

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главен научен придонес на кандидатката е што со изработката на докторската дисертација пополни една од празнините за значењето на анализата на употребата на антибиотиците и корелацијата со развитокот на резистенцијата, и тоа кај специфична возрастна популација – хоспитализирани деца. Докторската дисертација придонесе да се зголемат сознанијата за обемот на употребата на антибиотици во педијатриската болничка практика и антимицробната резистенција на предизвикувачите на инфекции, од што произлегува заклучокот дека постои позитивна корелација помеѓу потрошувачката на најчесто користениот антибиотик (цефтриаксон) и појавата на резистенција кон него.

Со следењето на потрошувачката на антибиотици и нивото на резистенција во педијатриската болничка средина може да се пристапи кон ажурирање на протоколите за антибиотски третман на хоспитализираните деца, да се подобри ефикасноста на антибиотиците, да се пристапи кон дефинирање на понатамошните чекори и постапки за коригирање на факторите кои влијаат на бактериската резистенција, како и намалување на трошоците за болничко лекување. Оваа студија не е ориентирана кон анализа на употребата на антибиотиците кон конкретни болнички нозолошки ентитети.

Понатамошните истражувања на ова поле треба да се ориентираат кон дефинирање на детален национален план за рационалната употреба на антибиотици и константното следење на степенот на резистенција на бактериите на сите нивоа на здравствена заштита.

Комисијата смета дека темата е мошне актуелна и има значаен научен и апликативен придонес. Докторската дисертација **Употреба на антибиотици и евалуација на бактериска резистенција кај хоспитализирани деца**, од кандидатката **д-р Искра Печијарева Садикаријо**, претставува оригинален и самостоен научен труд и во целост ги исполнува условите согласно со Правилникот за условите, критериумите и правилата за запишување и студирање на третиот циклус докторски студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација со наслов **Употреба на антибиотици и евалуација на бактериска резистенција кај хоспитализирани деца** од кандидатката **д-р Искра Печијарева Садикаријо**.

КОМИСИЈА

Проф. д-р Никола Лабачевски, претседател с.р.

Проф. д-р Трајан Балканов, ментор с.р.

Проф. д-р Димче Зафиров, член с.р.

Проф. д-р Милена Петровска, член с.р.

Проф. д-р Катарина Ставриќ, член с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ПРЕДВИДУВАЊЕ НА ПРЕДВРЕМЕНО ПОРОДУВАЊЕ КАЈ АСИМПТОМАТСКИ ПАЦИЕНТКИ ВРЗ ОСНОВА НА ИНФЛАМАТОРНИ МЕДИЈАТОРИ ВО АМНИОНСКА ТЕЧНОСТ“ ОД

Д-Р КАТЕРИНА НИКОЛОСКА, ПРИЈАВЕНА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, на својата XXIV редовна седница одржана на 25.02.2020 година, а по предлог на Советот на III циклус - докторски студии, студиска програма на медицина, во согласност со Законот за високото образование на Република Македонија, а врз основа на член 63 од Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија, број 35/08, 103/08, 26/09, 83/09, 99/09, 115/110, 17/11, 51/11, 123/12, 15/13, 24/13, 41/14, 116/14, 130/14, 10/15, 20/15, 98/15, 154/15) и член 53 од Правилникот за внатрешните односи и работењето на Медицинскиот факултет во Скопје, во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, во Скопје (Универзитетски гласник бр. 121/09, 188/11, 234/12 и 276/14), формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката д-р Катерина Николоска со наслов „Предвидување на предвременно породување кај асимптоматски пациентки врз основа на инфламаторни медијатори во амнионска течност“, во состав: проф. д-р Гордана Адамова (претседател), проф. д-р Елена Трајковска - Докиќ (ментор), проф. д-р Славјанка Поповска (член), проф. д-р Бети Зафирова Ивановска (член) и доц. д-р Ана Данева Маркова (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката д-р Катерина Николоска, со наслов „Предвидување на предвременно породување кај асимптоматски пациентки врз основа на инфламаторни медијатори во амнионска течност“, содржи 134 страници компјутерски обработен текст во фонт Ariel, со 1,5 проред, големина на букви 12, 130 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги и интернет-ресурси. Трудот е структуриран во 9 глави, и тоа: вовед, дизајн на студијата, предмет, мотив и цели на докторскиот труд, пациенти и методи, статистичка обработка, резултати, дискусија, заклучок и литература. Текстот е збогатен со 48 табели и 34 слики, а деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Воведот е правилно структуриран и започнува со историјатот на предвременото породување, од времето на Хипократ (400 пд.н.е), преку испитувањата од страна на Гален, Соранус, Аристотел, Платон и многу други кои ја опишувале појдовната точка на бременоста и нејзиното времетраење, одредувањето на гестациската возраст и на феталната возраст и состојбата при која породувањето настанувало порано, која конечно во денешно време е дефинирана како предвременно породување. Претставена е перинатологијата како нова медицинска дисциплина, која потекнува од 1960-тите години на минатиот век, а се стреми кон заштита, дијагноза и третман на проблемите на мајката, фетусот и новороденото, пред, за време и по породувањето.

Даден е осврт кон класификацијата на предвременото породување, кое е дефинирано како породување што настанува по можна вијабилност на плодот, односно 24-та гестациска недела, но пред полна 37-ма гестациска недела. Објаснето е дека спонтано настанување на контракции или предвременно пред терминско прскање на

околуплодовите обвивки се смета за причина во околу две третини од овие раѓања. Секое породување пред 24-та г.н. се смета за спонтан абортус. Дадена е дефиниција од Светската здравствена организација за предвременото раѓање како раѓање на жив плод пред 37-та гестациска недела на бременоста, а кое се дели на повеќе категории во зависност од гестациската старост: Екстремно предвременно раѓање (<28 г.н.), рано предвременно породување (28-32 г.н.), средно до касно предвременно породување (32-37 г.н.). Наведени се етиолошките причини за настанување на предвременото породување од кој особено е потенциран факторот на интраутерина инфламација и инфекција, кој многу често води до инфламационен синдром и на плодот. Наведено е дека супклиничка интраутерина инфекција на хориодецидуалниот простор и амнионската течност е најчеста причина за настанување на оваа опстетричка компликација, а со тоа и најчесто испитуван етиолошки фактор. Освен инфекцијата, наведени се и други причини за настанување на предвременно раѓање како прерастегнатост на утериниот ѕид чиј најчест пример е повеќеплодовата бременост и полихидрамнионот каде поради прерастегнатост на миометриумот и мембраните на околуплодовите овојци настанува зголемување на контрактилната активност на утерусот, а со тоа и скратување на грлото на матката па дури и до негово отварање. Утероплацентарното крварење, исто така е наведено како причинител за предвременото породување, но исто така и хируршките процедури на гениталните органи, абнормалната утерина празнина, цервикалната слабост и други сериозни болести кај мајката. Ризик факторите за настанување на предвременно породување се претставени во табела и се поделени во три групи како ризик фактори од висок, среден и низок ризик. Дефинирана е преваленцата на предвременото породување од 5 до 18 % од бременостите и е означена како главна причина за неонатален морбидитет и морталитет. Ставен е акцент на тоа дека и со развој на општеството и технологиите во светот се уште нема докази дека процентот опаѓа, напротив стапката на предвременно родените деца полека се зголемува. Во понатамошниот дел, систематски е дефиниран начинот на дијагностицирање на предвременото породување, каде што исцрпно се извадени и детално обаснети сите нови протоколи за постапките при дијагностицирање на предвременно породување. Во понатамошниот текст се дадени последните протоколи за третирање и постапување со предвременото породување, при што се издвоени кортикостероидите како терапија која дава одличен исход во состојбата на новороденчето доколку раѓањето настане во следните 7 дена од терапијата. Објаснето е дека постојат неоспорливи докази за бенефитот од оваа терапија администрирана во една доза следејќи ги новороденчињата и по нивното раѓање, додека давање на кортикостероиди во повеќе дози е третман кој веќе се напушта со силни докази за штета по новороденото. Понатаму е претставена токолизата како фармаколошка терапија која ги инхибира утерините миометрални контракции, а со тоа да ја продолжи бременоста воедно се намалува неонаталниот морбидитет и морталитет. Дефинирана е како терапија со голем бенефит бидејќи има моќ да ја пролонгира бременоста од 48 ч до 7 дена. Ова продолжување се дефинира од голем бенефит бидејќи во тој период се смета дека има време да се ординира кортикостероидна терапија и да се транспортира пациентката во терциарна здравствена установа. Користени лекови за токолиза, механизмот на делување, припадноста на групи на лекови, нивните контраиндикации, несакани ефекти врз мајката и плодот се прикажани табеларно. Понатаму се претставени антибиотиците како терапија, односно антибиотик со широк спектар кој нуди аеробно и анаеробно покривање како неопходно при присуство на докажана инфекција како хориоамнионит, додека администрација на антибиотици кај бремености помали од 37 г.н. со интакти околуплодови обвивки е наведено како неоправдано. Следува објаснување на терапијата со цервикален церклагж како терапија при постоење на дилатација на цервикалниот канал и негово скратување пред можна вијабилност на плодот и интакти околуплодови обвивки. Понатаму е наведен прогестеронот како јасно докажан хормон инволвиран во поддршка на бременоста. Како најсилен предиктор на предвременото породување е наведена историја на претходно предвременно породување или пак, постоење на претходен доцен абортус. Наведен е ултразвучениот преглед односно трансвагинален преглед со

ултразвучна сонда за мерење на должина на грлото на матката како корисна алатка за предикција на предвременно породување. Во понатамошниот дел на воведот, се детално опишани одредени биомаркери како важна алатка за предвидување на предвременото породување како фетален фибронектин – fFN, (PIGFBP-1) Phosphorylated insulin-like growth factor binding protein-1, PAMG-1- Placental alpha-macroglobulin-1, цервико вагинално ацетатно ниво на вагината, инфламаторните маркери и цитокините и микробиолошкиот геном. Со детално објаснување е претставена амнионската течност, нејзината функција и значење во бременоста, која е и предмет на истражување во овој докторски труд. Детално е објаснета нејзината клиничка значајност. Објаснето е дека амнионската течност одамна се користи за дијагностицирање на интраамнионска инфламација која тесно е поврзана со настанување на предвременно породување. Индикатори кои сугерираат за постоење на инфламација е дефинирано дека се зголемено ниво на матриксметалопротеинази (пр. MMP-8), зголемени интерлеукини (пр. IL-1, IL-6, IL-8), TNF- α , IP-10 (interferon gamma – inducible protein), Granulocyte-colony stimulating factor (G-CSF), зголемени леукоцити и ниски нивоа на глукоза. Понатаму е претставено значењето на концентрацијата на глукоза во амнионска течност, односно е објаснето дека неодамна почнува да се истражува нивото на глукоза во амнионска течност во откривање на микробна инвазија на амнионската празнина кај пациенти со предвременно породување и предтерминско прематурно прскање на околуплодовите обвивки. Присуство на леукоцити во амнионската течност се претставени како значаен фактор за испитување на вредноста на леукоцитите во амнионската течност во дијагнозата на микробна инвазија на амнионската празнина. Обемен и детален осврт е посветен на цитокините кои се претставени како силни молекули кои се ослободуваат од клетките се транспортираат до други делови на организмот и делуваат на функцијата на други клетки што доведува до бројни биолошки реакции. Со најнови дефиниции и сознанија е опишана функцијата на цитокините и нивната поврзаност со бременоста. Дефинирани се цитокините како медијатори кои играат важна улога во воспоставувањето и одржување на бременоста. Во опширни пот поглавја во воведот, детално се објаснети и дефинирани цитокините од интерес на оваа докторска студија како интерлеукин – 1 (IL-1), интерлеукин – 6 (IL 6), интерлеукин – 8 (IL-8) и тумор-некротизирачки фактор – алфа (TNF α).

Во **втората глава** на докторската дисертација е опишан **дизајнот на студијата**. Станува збор за проспективна, опсервациона лонгитудинална студија. Истражувањето е спроведено на Универзитетската клиника за гинекологија и акушерство, Институтот за имунологија и хунана генетика и Институтот за микробиологија со паразитологија – Скопје, при Медицинскиот факултет во Скопје, Р. Северна Македонија. Студијата е одобрена од Етичката комисија за истражување на луѓе при УКИМ – Медицински факултет во Скопје.

Во **третата глава** се опишани **предметот, мотивот и целите на студијата**. Предмет на истражувањето е предвидување на предвременото породување кај асимтоматски пациентки врз основа на инфламаторни медијатори во амнионската течност. Мотив за изработка на оваа студија е дефиниран како потреба од подобро разбирање на предвременото породување и сите ризици кои тоа ги носи со него вклучувајќи го и мајчиниот и феталниот морталитет и морбидитет. Станува збор за честа патологија која не е до крај испитана. Примарната цел на студијата е да се предвидат предвремените породувања уште во време кога не се симптоматски за да можеме да преземеме соодветен третман за нивно спречување, додека во секундарни цели на студијата јасно се дефинирани следниве цели : да се намали стапката на предвремените породувања во Р. Северна Македонија со рана предикција кај пациентките кои се уште не се симптоматски, да се одредат ризик факторите кои најчесто се причина за настанување на предвременно породување при што би можеле понатаму да ги споредиме со претходно дефинираните ризик фактори, да се одредат инфламаторните медијатори во амнионската течност и да се дефинира нивното влијание врз исходот на бременоста, да се испитаат комбинациите помеѓу инфламаторните медијатори во амнионската течност, должината на грлото на матката,

вагиналната и цервикалната микробиолошка состојба во второто тромесечије и нивното влијание на предвременото породување и да се одреди алгоритам по кој пациентките во иднина би биле третирани со соодветен третман за да може да се спречи предвременото породување .

Во **четвртата глава** на докторската дисертација се **обработени пациентите и методите**. Станува збор за студија во која се вклучени 150 пациентки со еднинечна бременост кај кои секако е потребна медицински индицирана генетска амниоцентеза во второто тромесечие (16 – 22 г.н.), односно кај напредната мајчина возраст >35 години, висок комбиниран ризик на тестот PRISCA I и PRISCA II, суспекти аномалии на плодот при ултразвучен преглед, постоење на повеќе од два софт маркери на ултразвучен скрининг во второто тромесечије, фамилијарна анамнеза за генетски нарушувања, историја на претходни породувања со дијагноза на генетски нарушувања, позитивен NIPT тест и др. Како инклузиони критериуми за влез во студијата се дефинирани: Еднинечна бременост, пациентки каде секако е потребна медицински индицирана генетска амниоцентеза во раното второ тромесечије (напредната мајчина возраст >35 години, висок комбиниран ризик на тестот PRISCA I и PRISCA II, суспекти аномалии на плодот при ултразвучен преглед, постоење на повеќе од два софт маркери на ултразвучен скрининг во второто тромесечије, фамилијарна анамнеза за генетски нарушувања, историја на претходни породувања со дијагноза на генетски нарушувања, позитивен NIPT тест и др), бременост од 16 - 22 гестациска недела, пациентки кои немаат знаци за спонтан абортус во моментот на правење на амниоцентезата. Како ексклузиони критериуми се дефинирани: нејасна гестациска возраст, повеќеплодова бременост, позитивен тест на амниоцентеза- абнормален кариотип, пациентки со кои понатаму нема да може да се стапи во контакт и кај кои нема да има информација за исходот на бременоста, пациентки кај кои бременоста е предвремено завршена, поради индукција од други причини. По потпишување на информираната согласност, трудниците се комплетно евалуирани по планот на студијата во рамки на стандардните испитувања во бременоста. Кај сите пациентки е земена детална анамнеза за нивната здравствена состојба и постоење на придружни состојби и заболувања кои би имале влијание на исходот во бременоста, исто така се земени податоци и за претходните бремености кои би имале значење за исходот на бременоста.

Кај сите пациентки е направен и детален физикален преглед со мерење, телесна тежина и висина и одредување на индексот на телесна маса (body mass index, BMI, kg/m^2). При влез во студијата е направена помеѓу 16-22 г.н., при што следувала примарна обработка на трудниците и детално запознавање со целта на студијата и доброволно потпишување на согласност за учество, потоа направен е фетален ултразвук, цервикометрија, амниоцентеза, цервикален и вагинален микробиолошки примерок. По породувањето нотирани се начинот на породување, гестациската недела, APGAR скорот, перинатален исход за мајка, родилните телесни мерки, присуство или отсуство на коморбидитети. Кај сите пациентки во студијата направена е фетална ултрасонографија со стандарден акушерски абдоминален ултразвучен преглед кој вклучува, одредување на фетална биометрија, точно одредување на гестациската возраст, поставеност и изглед на постелка, количина на околуплодова вода, при што се нотирало: презентација на плодот, основна фетална биометрија, позиција и структура на постелка, количество на околуплодова вода, точно одредување на гестациска недела, медицинска индикација за изведување на амниоцентеза. Извршено е мерење на должината на грлото на матката со трансвагинална ултразвучна сонда и земени се цервикални и вагинални микробиолошки примероци. Потоа, кај сите пациентки се извела амниоцентеза по точно одредена индикација. Самата амниоцентеза е спроведена во строго одредени услови и протокол заради безбедност на пациентката за изведба на оваа инвазивна метода.

Во **петтата глава** е претставена **статистичката анализа** на податоците добиени од истражувањето. Статистичката обработка и анализа на податоците е направена во статистичкиот програм SPSS for Windows 23,0. За тестирање на нормалноста во дистрибуцијата на податоците е Kolmogorov-Smirnov тестот.

Квантитативните белези се прикажани со просечни и средни вредности (mean $\pm$ SD, median), квалитативните белези се прикажани со апсолутни и релативни броеви. Биваријантна анализа е направена за споредување на групите предвремено и термински породени. Pearson Chi-square тест и Fisher exact тест се користени за компарирање на овие групи во однос на квалитативните белези, Student t-тест и Mann-Whitney тест се користени за компарирање на овие групи во однос на квантитативните белези. ROC анализа е употребена за да се одреди дискриминаторската способност на инфламаторните маркери, пациентките родени предвреме од оние родени во термин. За сите овие тестови е конструирана ROC крива. Податоците од интерес се прикажани табеларно и графички. За статистички сигнификантни беа земени вредностите на $p < 0.05$, а за високо статистички сигнификантни вредностите на $p < 0.01$.

Во **шестата глава** на докторската дисертација се прикажани **резултатите од истражувањето**. Прикажани се резултати добиени со обработка и анализа на 150 испитанички, пациентки од Универзитетската клиника за гинекологија и акушерство – Скопје, Р. Северна Македонија, со единечна бременост и со медицински индицирана генетска амниоцентеза во раното второ тромесечије, (16 – 22 г.н.). Во просек, неделата во која е завршено породувањето кај пациентките била 41.6 ± 3.2 недели во групата породени во термин и 34.0 ± 2.7 недели во групата предвремено породени, средната недела на породување била 39.15 и 35.15 недели консеквентно. Групите со предвремено и терминско породување се хомогени во однос на возраста, односно пациентите од двете групи не се разликуваат во однос на возраста ($p=0.21$). Пациентките породени пред 37-ма г.н. се на возраст од 24 до 42 години, со просечна возраст од 34.15 ± 4.1 , пациентките породени по 37 г.н. се на возраст од 19 до 42 години, со просечна возраст од 35.7 ± 5.1 . Пациентките предвреме породени и породени во термин не се разликуваат сигнификантно во однос на степенот на образование ($p=0.41$). Со оформено средно образование се половина пациентки од двете групи, високо образование имаа завршено 50% (10) предвреме и 42.2% (54) термиски породени испитанички. Во групата породени по 37 г.н. се 7.8% (10) пациентки со основно образование. Во однос на индексот на телесна маса е претсавен со просечна вредност од 23.23 ± 3.0 во групата породени пред 37 г.н., а 24.23 ± 2.8 во групата породени по овој термин. Статистички несигнификантна е разликата меѓу двете групи. Со статистичка сигнификантност од $p < 0.0001$ е потврдена разликата во дистрибуција на пациентки со и без болести појавени во текот на бременоста, а во зависност од гестациската недела во која настапило породувањето. Кај 9 пациентки бременоста настанала како резултат на ИВФ и ЕТ. Во групата породени пред 37-ма г.н. 15% (3) испитанички затруднеле на овој начин, а во групата породени по 37-ма гестациска недела 4.7% (6) испитанички. Статистичката анализа не потврдила сигнификантна разлика во начинот на затруднување кај пациентките предвреме и термински породени ($p=0.19$). Согласно со резултатите, двете групи се слични во однос на претходни бремености и без статистичка сигнификантност ($p=0.49$). Претходни бремености имале 70% (14) пациентки предвреме породени и 79.7% (102) пациентки породени во термин. Пациентките породени пред термин поретко од оние породени во термин имале термински породувања во претходните бремености. Во групата породени пред 37-ма г.н. нема пациентки со 4 и 5 претходни термински породувања, наспроти шест и една пациентка консеквентно во групата породени по 37 г.н. Статистичката анализа не потврдува сигнификантна разлика во бројот на претходни термински породувања меѓу двете групи испитанички ($p=0.57$). Спонтани абортуси имале 60% (12) пациентки предвреме породени наспроти 47.6% (61) породени во термин. Тестираната разлика во дистрибуција на испитанички со и без историја на спонтани абортуси, а во зависност од гестациската недела на породување не потврдила статистичка сигнификантност ($p=0.3$). Грлото на матката имало несигнификантно пократка просечна должина кај пациентките предвреме породени наспроти оние породени во термин (30.7 ± 2.7 vs 32.12 ± 3.8 ; $p=0.11$). Должина на грлото на матката пократка од 25мм е измерена почесто кај пациентките породени пред 37-ма гестациска недела – 60% (12) наспроти 40.6% (52), со статистичка сигнификантност ($p=0.1$). Позитивни, вагинални и цервикални микробиолошки примероци несигнификантно почесто се

примероците земени од пациентките породени предвреме – 50% (10) наспроти 35.95 (46), $p=0.23$. Во однос на изолираните патогени, резултатите покажаа присуство на *Gardnerella vaginalis* во 21% (4) позитивни примероци од пациентки предвреме породени и 3.2% (4) позитивни примероци од пациентки термински породени; *Ureaplasma urealyticum* е изолирана во 10.5% (2) позитивни примероци од пациентки предвреме породени и 4% (5) позитивни примероци од пациентки термински породени, и во двете групи најчесто е изолирана *Candida albicans*, значајно почесто кај пациентките породени пред 37-ма г.н. – 47.4% (9) и 9.6% (12) пациентки консеквентно. Резултатите од истражувањето покажаа сигнификантно различен број на леукоцити во амнионската течност ($p=0.02$), односно леукоцити во амнионска течност имаа 57.9% (11) пациентки породени пред 37-ма г.н., и кај 31.25% (128) пациентки породени по 37 г.н. Значајно поголем број на леукоцити се изброени во амнионската течност кај пациентките предвреме породени, односно, кај повеќе од половина пациентки од оваа група се најдени повеќе од $5 \times 10^9/l$ леукоцити, наспроти $2 \times 10^9/l$ кај пациентките термински породени. Во амнионската течност се измерени сигнификантно различни вредности на глукоза, а во зависност од гестациската недела на породување ($p=0.038$). Кај пациентките породени предвреме овие вредности се значајно пониски. Средната концентрација на глукоза во амнионската течност во групата предвреме породени е 1.9 ммол/Л, а 2.3 ммол/Л во групата термински породени. Двете групи испитанички сигнификантно се разликуваат во однос на начинот на породување ($p<0.0001$). Вагинално породување е почесто кај пациентките породени во термин – 75% (96) наспроти 45% (9). Со царски рез се породени 55% (11) предвреме породени пациентки и 25% (32) пациентки породени во термин. Гестациската недела на породување има сигнификантно влијание на родилната тежина на новородените ($p<0.0001$). На раѓање сигнификантно пониска телесна тежина имаат предвреме родените новороденчиња. Просечната родилна тежина на новороденчињата од предвреме породени мајки е 2458.5 ± 590.3 грама, средната родилна тежина 2775 грама; просечната родилна тежина на новороденчињата од термински породени мајки е 3464.45 ± 278.7 грама, средната родилна тежина 3430 грама. И родилната висина на новороденчињата сигнификантно се разликува меѓу двете групи испитанички ($p<0.0001$). Значајно помала родилна висина е измерена кај предвреме родените новороденчиња споредено со термински родени (mean = 46.9 ± 2.9 , median=48 наспроти mean = 50.3 ± 3.9 , median=51). Согласно резултатите гестациската недела на породување има сигнификантно влијание на вредноста на APGAR скорот во прва минута по раѓање ($p<0.001$). Пониски вредности на овој параметар е регистриран кај предвреме родените новороденчиња. Опишани се разлики во вредноста на APGAR скор регистриран во 5-тата минута по раѓањето кај двете групи новороденчиња и статистички се нотирани како сигнификантни односно значајни ($p<0.001$). Пациентките предвреме и термински породени имаат сигнификантно различни концентрации на TNF- α во амнионската течност ($p=0.0013$). Во групата породени пред 37-ма г.н. се измерени значајно повисоки TNF- α вредности. Овој инфламаторен маркер во амнионската течност има просечна вредност од 12.04 ± 26.6 pg/ml кај пациентките предвреме породени, а 4.04 ± 2.1 pg/ml кај пациентките породени во термин; средните концентрации на TNF- α во двете групи пациентки изнесуваа 6.67 и 3.96 pg/ml консеквентно. Резултатите од статистичката анализа покажале сигнификантно различни вредности на IL-6 инфламаторниот медијатор во амнионската течност, а во зависност од времето на породување, пред и по 37-ма г.н. ($p<0.0001$). Вредностите на овој параметар се значајно повисоки во амнионската течност земена од пациентки кои се породиле предвреме. Во групата пациентки породени предвреме, во амнионската течност се измерени просечни вредности на IL-6 од 2661.34 ± 2452.9 pg/ml, а средни вредности од 2186 pg/ml. Во групата пациентки породени во термин, просечните вредности изнесуваале 380.51 ± 493.9 pg/ml, а средните вредности 164 pg/ml. Пациентките предвреме породени имаат сигнификантно повисоки вредности на IL-8 во амнионската течност, споредено со термински породените пациентки ($p<0.0001$). Просечните концентрации на овој параметар во амнионската течност во групите породени пред 37-ма и по 37-ма гестациска недела се 1585.7 ± 834.7

и 360.65 ± 459.3 pg/ml, консеквентно; средните концентрации беа 1598 и 198 pg/ml, консеквентно. Сите пациентки, и предвреме и термински породени, имаат нормални вредности на IL-1 β во амнионската течност. Во рамките на овие нормални вредности, пациентките предвреме породени имаат сигнификантно повисоки вредности од пациентките породени во термин ($p=0.000004$). Во групата предвреме породени просечните вредности на IL-1 β во амнионската течност беа 9.36 ± 14.6 pg/ml, средните вредности 4.49 pg/ml; во групата породени во термин, просечните вредности на IL-1 β во амнионската течност се 2.11 ± 0.9 pg/ml, средните вредности 2.19 pg/ml. Во оваа докторска студија не е најдена сигнификантна корелација помеѓу должината на грлото на матката со вредноста на IL-6 и IL-8 во амнионската течност кај предвреме породените трудници. Резултатите од испитуваните корелации покажале дека помеѓу должината на грлото на матката и инфламаторниот маркер IL-6 во амнионската течност постои негативна, односно индиректна поврзаност ($R= -0.032$), односно со зголемување на должината на грлото на матката кај оваа група на предвреме породени трудници, нивото на IL-6 во амнионската течност се намалувала, и обратното. Поврзаноста, пак, меѓу должината на грлото на матката и инфламаторниот маркер IL-8 во амнионската течност била позитивна, односно директна, со зголемување на должината на грлото на матката нивото на IL-8 во амнионската течност се зголемувал и обратното. Но, и двете корелации статистички не се сигнификантни, односно значајни. Во групата предвреме породени пациентки со должина на грлото на матката пократка од 25 mm се измерени повисоки концентрации на IL-6 во амнионската течност (mean= 2794.66 ± 2652.8 , median=2186), споредено со пациентките предвреме породени и со должина на грлото на матката поголема од 25 mm (mean= 2461.34 ± 2279.8 , median=1994). Трудниците породени пред време, со нормално и скратено грло на матката, не се разликуваат сигнификантно во однос на вредностите на IL-8 во амнионската течност ($p=0.64$). Просечните концентрации на овој инфламаторен маркер кај пациентките со должина на грлото на матката под и над 25 mm изнесуваат 1635.4 ± 895.9 pg/ml и 1511.15 ± 786.7 pg/ml консеквентно, средните вредности изнесуваат 1706 pg/ml и 1514 pg/ml консеквентно. Во групата предвреме породени пациентки со должина на грлото на матката пократка од 25 mm позитивен микробиолошки примерок имаат 62.5% (5) наспроти 41.7% (5) пациентки со позитивни микробиолошки примероци и нормална должина на грлото на матката. Не е нотирана статистичка сигнификантна разлика во дистрибуција на предвреме породени пациентки со уреден микробиолошки примерок и со позитивен примерок, а во зависност од должината на грлото на матката ($p=0.65$).

Логистичката регресиона анализа прикажала резултати од униваријантна и мултиваријантна логистичка регресиона анализа, за испитување на асоцираноста на анализираните инфламаторни медијатори со предвреме породување. Согласно резултатите, IL-6 и IL-8 се потврдени како синификантни предиктори за предвреме породување ($p=0.041$, $p=0.03$, консеквентно). Зголемени концентрациите на IL-6 во амнионската течност го зголемуваат ризикот за предвреме породување за околу 3 пати. (RR=3.232, 95% CI 2.911-5.425). Зголемени концентрации на IL-8 во амнионската течност, го зголемуваат ризикот за предвреме породување исто за околу 3 пати (RR=3.241, 95% CI 1.121-9.375).

Резултатите од ROC анализата, за предикција на предвреме породување со TNF- α вредностите, покажале дека големината на површината под ROC кривата има вредност од 0.724 (95% CI 0.585-0.864) со сензитивност од 65% и специфичност од 70.5%. Ова сугерира на заклучок дека TNF- α во амнионската течност има добра дискриминаторска способност во одделување на бремените жени со предвреме и терминско породување. Резултатите од ROC анализата за предикција на предвреме породување со помош на IL-6 маркерот покажала дека големината на површината под ROC кривата има вредност од 0.789 (95% CI 0.672 – 0.906), со сензитивност од 75% (15/20), специфичност 82.8% (106/128), позитивна предиктивна вредност 40.5% (15/37), и негативна предиктивна вредност од 95% (106/111). Овие резултатите сугерираат на заклучок дека IL-6 во амнионската течност има добра дискриминаторска способност во

разграничување на бремените жени со предвременно и терминско породување. Резултатите од ROC анализата за предикција на предвременно породување со помош на П-8 маркерот покажале дека големината на површината под ROC кривата има вредност од 0.839 (95% CI 0.741 – 0.937), со сензитивност од 85% (17/20), специфичност 82.8% (106/128), позитивна предиктивна вредност 43.6% (17/39), и негативна предиктивна вредност од 97.2% (106/109). Овие резултатите сугерираат на заклучок дека П-8 во амнионската течност претставува многу добар дискриминатор во разграничување на бремените жени со предвременно и терминско породување. Резултатите од ROC анализата за предикција на предвременно породување со П-1-β вредностите, покажуваат дека големината на површината под ROC кривата има вредност од 0.797 (95% CI 0.667-0.927), со сензитивност од 70% и специфичност од 73.4%. Ова сугерира на заклучок дека П-1-β- во амнионската течност има добра дискриминаторска способност во одделување на бремените жени со предвременно и терминско породување.

Во **седмата глава** на докторската дисертација, во обемната **дискусија**, кандидатката ги коментира резултатите од сопственото истражување, кои се концизно и јасно објаснети. Добиените резултати истовремено ги споредува со веќе објавени резултати со понови датуми објавени во литературата од оваа област. Предвременото породување е дефинирано како многу значаен дел на перинатологијата и објаснето е дека во оваа тематика многу работи се уште не се доволно истражени и докажани поради нејзината обемност. Нотирано е дека постои широко поле за истражување, во светот па и кај нас се работат безброј истражувања во разни правци поврзани со оваа тематика, а се со цел на подобрување и усовршување на неговото предвидување, дијагностицирање и третман. Предвременото породување е претставено како голем социо - економски фактор заради неговата поврзаност со висок степен на морбидитет и морталитет. Тоа со себе носи многу големи трошоци не само за време на дијагностицирањето на пациентката, но и во текот на породувањето, а посебно по породувањето за третман и грижа на самото новороденче. Образложено е дека во Република Северна Македонија годишно има околу 20.000 раѓања, од кои 11 % се предвремени, додека на Универзитетската клиника за гинекологија и акушерство во Скопје годишно има околу 5000 породувања. Од нив, околу 800 се предвремени породувања. Оваа високо прикажана бројка од 16 % се должи на фактот што оваа клиника е регионален центар за предвременно раѓање, со што сите пациентки што се со таков ризик се препраќаат токму таму. Затоа и е од голем интерес подобрување и усовршување на исходот од предвременото породување на што се темели оваа докторска дисертација. На светско ниво, процентот се движи од 5% во некои високо развиени европски земји до 15% во неразвиените афрички земји. Глобално процентот изнесува околу 11 %. Во оваа студија, кај 13 % на пациентките настанало предвременно породување. Односно од вкупно 150 пациентки, 16 се породиле предвременно а кај две бременоста се прекинала јатрогено поради медицинска индикација. Оваа студија е направена токму за предвидување на пациентките кои би се породиле предвременно во време кога тие се уште се асимптоматски и не се насетува ниеден ризик околу настапување на оваа несакана компликација. Така би имало доволно време за приготвување на пациентката за евентуално настанување на предвременно породување, да се ординира соодветна терапија со цел да се намалат последиците од несаканите ефекти од предвременото породување, а можеби и да се спречи тоа. Во оваа докторска дисертација истражувани се параметри кои во последниве неколку години се многу актуелни во Европа како и во САД, при што се прават мултицентрични испитувања на големи групи на пациенти се со цел на докажување на влијанието на овие фактори и поврзаноста со настапување на предвременото породување. Амнионската течност за прв пат во нашата држава се користи како медијатор за ново истражување, што го прави ова испитување многу интересно, модерно, напредно и значајно.

Во **осмата глава** на докторската дисертација, кандидатката ги претставува **заклучните согледувања**, кои се коректно формулирани и ги потврдуваат појдовните цели на истражувањето. Резултатите од оваа студија наведуваат на заклучок дека ова е прва студија во нашата држава од ваков тип која ја истражува поврзаноста

помеѓу концентрациите на леукоцити, глукоза, IL-1 β , IL-6, IL-8 и TNF- α во амнионската течност во второто тромесечије кај асимптоматски пациентки и исходот од бременоста. Кандидатката нотирала поврзаност на концентрацијата на овие биомаркери и исходот од бременоста, идентификувал дека дел од пациенти кои се подложени на амниоцентеза во второто тромесечије, медицински индицирана за генетска дијагностика на плодот, имаат супклинички воспалителен процес, дефиниран со зголемување на концентрациите на леукоцити, IL-1, IL-6, IL-8 и TNF- α а намалување на концентрациите на глукоза. Нивоа на глукоза во амнионската течност во времето на медицински индицирана генетска амниоцентеза е забележана како помала кај трудници кај кои ќе настане предвремено породување отколку кај оние трудници кои ќе се породат во термин. Кај пациентките породени предвреме, овие вредности биле значајно пониски. Средната концентрација на глукоза во амнионската течност во групата предвреме породени била 1.9 ммол/Л, а 2.3 ммол/Л во групата термински породени. Најголема придобивка од тестирање на амнионската течност за ниво на глукоза е што овој тест е брз, евтин и потребно е многу мала количина на амнионска течност за негово изведување. Резултатите се достапни за 15 минути од изведувањето на амниоцентезата. Нивото на леукоцити во амнионската течност мерена во време на медицински индицирана генетска амниоцентеза покажала сигнификантно различен број на леукоцити во амнионската течност ($p=0.02$). Наод на леукоцити во амнионска течност имаа 57.9% (11) пациентки породени пред 37-мата гестациска недела, и кај 31.25% (128) пациентки поордени по 37 гестациски недели. Значајно поголем број на леукоцити се изброени во амнионската течност кај пациентките предвреме породени, односно, кај повеќе од половина пациентки од оваа група се најдени повеќе од 5×10^9 леукоцити, наспроти 2×10^9 кај пациентките термински породени. Боењето по Gram, и амниокултурата на амнионската течност не довело до ниту еден позитивен резултат, односно сите наоди биле негативни кај сите 150 пациентки. Нивоата на IL-1 β во амнионската течност земена при медицински индицирана генетска амниоцентеза во второто тромесечие кај асимптоматски пациентки, може да служи како добар предвидувачки маркер за настанување на предвремено породување. Иако во оваа студија сите концентрации IL-1 β се во референтни вредности во амнионската течност, пациентките предвреме породени имаат сигнификантно повисоки вредности од пациентките породени во термин ($p=0.000004$). Предикција на предвремено породување со IL-1- β вредностите, покажале дека големината на површината под ROC кривата има вредност од 0.797 (95% CI 0.667-0.927), со сензитивност од 70% и специфичност од 73.4%. Ова сугерира на заклучок дека IL-1- β во амнионската течност има добра способност во одделување на бремените жени со предвремено и терминско породување. Предикција на предвремено породување со помош на IL-6 маркерот, покажаа дека големината на површината под ROC кривата има вредност од 0.789 (95% CI 0.672 – 0.906), со сензитивност од 75% (15/20), специфичност 82.8% (106/128), позитивна предиктивна вредност 40.5% (15/37), и негативна предиктивна вредност од 95% (106/111). Овие резултатите сугерираат на заклучок дека IL-6 во амнионската течност има добра дискриминаторска способност во разграничување на бремените жени со предвремено и терминско породување. Резултатите од ROC анализата за предикција на предвремено породување со помош на IL-8 маркерот, покажале дека големината на површината под ROC кривата има вредност од 0.839 (95% CI 0.741 – 0.937), со сензитивност од 85% (17/20), специфичност 82.8% (106/128), позитивна предиктивна вредност 43.6% (17/39), и негативна предиктивна вредност од 97.2% (106/109). Така може да се заклучи дека IL-8 во амнионската течност претставува многу добар дискриминатор во разграничување на трудниците со предвремено и терминско породување. Пациентките предвреме и термински породени имаат сигнификантно различни концентрации на TNF – α во амнионската течност ($p=0.0013$). Пациентките породени пред 37-ма гестациска недела имаа значајно повисоки TNF- α вредности. Овие резултати јасно ја покажуваат важноста на овој маркер во одредувањето и проценувањето на ризикот за настанување на предвремено породување. Резултатите од ROC анализата за предикција на предвремено породување со TNF вредностите,

показале дека големината на површината под ROC кривата има вредност од 0.724 (95% CI 0.585-0.864), со сензитивност од 65% и специфичност од 70.5%. Ова сугерира на заклучок дека TNF во амнионската течност има добра способност во одделување на трудниците со предвременно и терминско породување. Грлото на матката има несигнификантно пократка просечна должина кај пациентките предвреме породени наспроти оние породени во термин. Должина на грлото на матката е измерена пократка почесто кај пациентките породени пред 37-мата гестациска недела – 60% (12) наспроти 40,6% (52). Кај сите испитанички се направени бактериолошки испитувања на вагинални и цервикални брисеви. Позитивни се 78,95% (15) примероците земени од пациентки предвреме породени и 16.8% (21) од термински породени пациентки, односно, почесто инфекција е дијагностицирана кај пациентки породени пред 37-ма гестациска недела, што се потврдила и статистички како сигнификантно ($p < 0.0001$). Потребни се дополнителни студии направени на поголем обем на пациенти, за да се утврди краткорочно и долгорочно клиничко значење за мајката и новороденчето на ваквите резултати и покачувања на биомаркерите во однос предвременото породување. Истражувачот предлага изработка на алгоритам специјализиран за нашата популација по кој ние би се воделе во одредување на ризикот на пациентките за предвременно породување.

Деветтата глава од дисертацијата ја содржи приложената **литература**, која е обемна, со трудови од понов датум, прегледна и коректно цитирана по прифатените стандарди.

Предмет на истражување

Предмет на истражување во овој докторски труд е предвременото породување дефинирано како породување пред 37 гестациска недела, кое е претставено како сериозен акушерски проблем кој ги зафаќа 11 % од бременостите во светот. Тоа е поврзано со значаен неонатален морбидитет и морталитет. Достапните тестови за проценка на ризик за предвременно породување се неверојатно важни со оглед на огромните лични, економски и здравствени последици од предвременото породување. Идентификацијата на специфичен имунолошки медијатор и нивната концентрација во амнионската течност во второто тромесечие кај асимптоматски пациентки има привлечено мошне големо внимание како потенцијален извор за дијагностика и терапија на оваа проблематика. Цитокините (IL-1 β , IL-6, IL-8, TNF- α) се од исклучително значење во бременоста и тие се продуцираат од страна на постелката во амнионската течност и се зголемени доколку постои интраутерина инфламација.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата.

Кај оваа тематика многу работи се уште не се доволно истражени и докажани баш заради нејзината обемност. Тука постои широко поле за истражување, и затоа во светот, па и кај нас се работат безброј истражувања во разни правци поврзани со оваа тематика, а се со цел на подобрување и усовршување на неговото предвидување, дијагностицирање и третман. Амнионската течност за прв пат во нашата држава се користи како медијатор за ново истражување, што го прави ова испитување многу интересно, модерно, напредно и значајно. Причините се различни, но најголемата причина е недостаток на соработка помеѓу повеќе специјалности кои би го третирале предвременото породување сеопфатно, наместо секоја специјалност поединечно.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Сите 150 пациентки се во периодот 16-22 г.н. Кај 20 од вкупно 150 пациентки настапило предвременно породување, додека, пак, 128 пациентки се породиле во термин. Две пациентки ја прекинале бременоста поради позитивен тест на генетската амниоцентеза. Наод на леукоцити во амнионска течност имале 57.9% (11) пациентки породени пред 37-ма гестациска недела, кај 31.25% (128) пациентки поордени по 37 гестациски недели. Во амнионската течност се измерени сигнификантно различни вредности на глукоза а во зависност од гестациската недела на породување ($p = 0.038$).

Кај пациентките породени предвреме овие вредности се значајно пониски. Вредностите на TNF- α покажале сензитивност од 65% и специфичност од 70.5%. Концентрациите на IL-6 во амнионската течност сигнификантно се разликувале кај предвреме и термински породените пациентки ($p < 0.0001$). Зголемени концентрации на IL-6 во амнионската течност го зголемуваат ризикот за предвремено породување за околу 3 пати. Анализата за предикција на предвремено породување со помош на IL-6 маркерот, покажала дека површината под ROC кривата има вредност од 0.789 (95% CI 0.672 – 0.906), со сензитивност од 75% (15/20), специфичност 82.8% (106/128), позитивна предиктивна вредност 40.5% (15/37), и негативна предиктивна вредност од 95% (106/111). IL-8 во амнионската течност кој покажал повисоки вредности го зголемува ризикот за предвремено породување за околу 3 пати (RR=3.241, 95% CI 1.121-9.375). IL-8 маркерот, покажал сензитивност од 85% (17/20), специфичност 82.8% (106/128), позитивна предиктивна вредност 43.6% (17/39), и негативна предиктивна вредност од 97.2% (106/109). Сите пациентки, и предвреме и термински породени, имале нормални вредности на IL-1 β во амнионската течност.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката д-р Катерина Николоска, со наслов „Предвидување на предвремено породување кај асимптоматски пациентки врз основа на инфламаторни медијатори во амнионската течност“, претставува истражување во областа на акушерството, имунологијата и микробиологијата, поконкретно во областа на предвременото породување. Предвременото породување во текот на бременоста е многу честа појава. Мотивот на докторскиот труд е потребата од подобро разбирање на предвременото породување и сите ризици кои тоа ги носи со него, вклучувајќи го и мајчиниот и феталниот морталитет и морбидитет. Станува збор за честа патологија која не е до крај испитана. Кај оваа група на трудници неопходен е мултидисциплинарен пристап за рана детекција на овие трудници, при што би се овозможило навремено преземање на соодветни превентивни мерки и интервенции за спречување на појавата на предвремено породување. Во светот веќе има алгоритми за следење на жени кои би можеле да бидат на ризик за предвремено породување. Во нашата држава, овие испитувања се новост и добар начин за соработка помеѓу повеќе клинички дисциплини. Во оваа докторска дисертација е дефиниран одреден начин на предвидување на предвремените породувања уште во време кога не се симптоматски за да може да се преземе соодветен третман и евентуално да се спречи тоа. Можеби со тоа би се намалила стапката на предвремените породувања во Р. Северна Македонија со рана предикција кај пациентките кои сеуште не се симптоматски. За таа цел мора да се одредат ризик факторите кои најчесто се причина за настанување на предвремено породување при што би можеле понатаму да се споредиме со претходно дефинираните ризик фактори. Тоа би можело да се изведе со одредување на инфламаторните медијатори во амнионската течност и да се дефинира нивното влијание врз исходот на бременоста. Со помош на оваа дисертација би можело да се изнајде начин како да се предвиди предвременото породување, а со тоа и да се намали неговата појава или барем да се превенира одреден морталитет и морбидитет поврзан со него.

Докторската дисертација на кандидатката д-р Катерина Николоска со наслов „Предвидување на предвремено породување кај асимптоматски пациентки врз основа на инфламаторни медијатори во амнионската течност“, според мислењето на Комисијата за оценка, ги исполнува основните услови и стандарди за изработен докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатката, пред одбраната на докторскиот труд, ги објавила како прв автор, во меѓународни научни списанија, следниве рецензирани истражувачки трудови:

- [1]. Katerina Nikoloska, Iva Malahova Gjoreska, Aleksandar Petlichkovski and Elena Trajkovska Dokic. Role of cytokines and their presence in the amniotic liquid as a sign of early detection of premature birth in pregnant women. *Mac. Med. Review*, 2019; 73(2): 88-93
- [2]. Nikoloska K, Malahova- Gjoreska I, Kaev I, Petlickovski A. Increased level of IL-8 in amniotic fluid in early second trimester linked with preterm pregnancies. *Arch Pub Health* 2020; 12 (1):5-13.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Научниот придонес на оваа докторска дисертација е во етаблирање на протокол за детектирање на трудниците кои се со ризик за предвремено породување во време кога се уште се асимптоматски, со што би се добило доволно време за подготовка на соодветна грижа и евалуација на овие пациентки. Со тоа би се намалил значајно бројот на предвремени породувања, а тие што би настанале би се згрижиле навремено и соодветно со што исходот на бременоста би бил подобар. Присуство на зголемена концентрација на цитокини и други биомаркери во амнионската течност е добар индикатор за ризик од настанување на предвремено породување. Со детекција на овие пациентки би се намалил морбидитетот и морталитетот на предвремено родените фетуси, а со тоа би се намалиле и многу трошоци врзани со оваа проблематика.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет да ја прифати позитивната оценка, да закаже одбрана и да определи комисија за одбрана на докторската дисертација на кандидатката **д-р Катерина Николоска** со наслов: **Предвидување на предвремено породување кај асимптоматски пациентки врз основа на инфламаторни медијатори во амнионската течност.**

КОМИСИЈА

Проф. д-р Гордана Адамова, претседател с.р.

Проф. д-р Елена Трајковска - Докиќ, ментор с.р.

Проф. д-р Славјанка Поповска, член с.р.

Проф. д-р Бети Зафирова Ивановска, член с.р.

Доц.д-р Ана Данева Маркова, член с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ РИМСКО ПРАВО НА ПРАВНИОТ ФАКУЛТЕТ „ЈУСТИНИЈАН ПРВИ“ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Правен факултет „Јустинијан Први“, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 14.2.2020 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област римско право, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр.02-171/3, донесена на 2.3.2020, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Мирјана Поленак-Аќимовска, редовен професор во пензија на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, д-р Владо Бучковски, редовен професор на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје и д-р Гоце Наумовски, редовен професор на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област римско право, во предвидениот рок се пријави една кандидатка, д-р Есин Кранли Бајрам, доцент на научната област римско право на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје.

6. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката д-р Есин Кранли Бајрам е родена на 14.7.1982 година, во Охрид. Средно образование завршила во Скопје, гимназија „Јосип Броз-Тито“ во учебната 2003/2004 година со одличен успех. Со високо образование се стекнала на Правниот факултет „Јустинијан Први“ при УКИМ-Скопје, во февруари 2007 година, со просечен успех 9,83. Добитник е на златна плакета „Јустиција“ за најдобар студент.

Кандидатката активно се служи со англискиот и турскиот јазик.

Втор циклус (магистерски) студии завршила на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје во учебната 2010/2011 година, со просечен успех 10. Во август 2010 година го одбрала магистерскиот труд на тема: „Службеностите(*servitutes*)во римското право“.

Докторска дисертација пријавила во мај 2013 година на Правниот факултет „Јустинијан Први“ при УКИМ во Скопје. Дисертацијата на тема: „Тестаменталното наследување во римското и современото право“ ја одбрала на 11.2.2015 година, пред Комисија во состав: проф. д-р Мирјана Поленак-Аќимовска(метор), проф. д-р Владо Бучковски, проф. д-р Гоце Наумовски, проф. д-р Дејан Мицковиќ и проф. д-р Емилија Станковиќ. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на науки од научната област римско право.

На 7.7.2015 година е избрана во звањето доцент на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје во областа римско право.

Во моментот е доцент на научната област римско право на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје. Последниот реферат за избор е објавен во Билтен бр.1102 од 15.6.2015 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтен бр.1102, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

7. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, на Правниот факултет „Јустинијан Први“, кандидатката д-р Есин Кранли Бајрам изведува настава на прв циклус студии

циклас студии на студиските програми: правни студии, студии по новинарство и односи со јавноста и на втор циклус студии на насоката римско право и приватноправна традиција.

Кандидатката учествувала како член во комисија за оцена и одбрана на 5 магистерски трудови и на 1 докторска дисертација.

Други активности кои припаѓаат во наставно-образовната дејност, релевантни за изборот.

Конкретните активности се наведуваат во табелата во Анекс 2 (член 2) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

Научноистражувачка дејност/Стручно-уметничка дејност

Д-р Есин Кранли Бајрам има објавено вкупно 11 научни трудови од областа на римското право, од кои 5 труда, во меѓународни научни списанија, 4 труда во меѓународни научни публикации и 2 труда во зборници од научни собири.

Д-р Есин Кранли Бајрам учествувала како член во 1 национален научен проект.

Други активности кои припаѓаат во научноистражувачката дејност, релевантни за изборот.

Називите на трудовите, проектите и сл. се наведуваат во табелата во Анекс 2 (член 3/член 4) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Есин Кранли Бајрам активно е вклучена во стручно-апликативната работа на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје.

Стручно усовршување во странство остварила со студиски престои во Р Србија.

Други активности од Анекс 1 кои припаѓаат во стручно-апликативната дејност и дејноста од поширок интерес, релевантни за изборот.

Конкретните активности се наведуваат во табелата во Анекс 2 (член 5) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

Оценка од самоевалуација

Кандидатката д-р Есин Кранли Бајрам, за учебните 2015/2016, 2016/2017, 2017/2018, 2018/2019 и 2019/2020 година, доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Правниот факултет.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Есин Кранли Бајрам.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Есин Кранли Бајрам поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето вонреден професор во научната област римско право.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, д-р Есин Кранли Бајрам да биде избрана во звањето вонреден професор во научната област римско право.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Мирјана Поленак-Акимовска с.р.

Проф. д-р Владо Бучковски с.р.

Проф. д-р Гоце Наумовски с.р.

**ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ – ВОНРЕДЕН
ПРОФЕСОР**

Кандидат: Есин Сабит Кранли Бајрам

(име, татково име и презиме)

Институција: Правен факултет „Јустинијан Први“ Скопје

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: Римско право

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	<p>Просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус *</p> <p>Просечниот успех на прв циклус изнесува: _____</p> <p>Просечниот успех на втор циклус изнесува: _____</p> <p>Просечниот успех изнесува _____ за интегрираните студии.</p>	/
2	<p>Научен степен – доктор на науки од научната област за која се избира</p> <p>Назив на научната област: римско право, поле: правни науки, подрачје: општествени науки</p>	ДА
3	<p>Објавени најмалку пет рецензирани научни труда во референтна научна публикација согласно со ЗВО во последните пет години пред објавувањето на конкурсот за избор</p>	ДА
3.1	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование</p> <p>7. Назив на научното списание: Iustinianus Primus Law Review 2. Назив на електронската база на списанија: Ebsco</p> <p>8. Наслов на трудот: “Special Features of Roman Servitudes” 9. Година на објава: 2018</p>	ДА

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
3.2	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови</p> <p>1. Назив на научното списание: <i>Iusticia</i></p> <p>2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): 13 членови; САД, Австрија, Р. Косово, Р. Албанија, БиХ, Р. Бугарија, Р. Северна Македонија</p> <p>3. Наслов на трудот: <i>Women`s Status Upon the Intestate Succession in Roman Contemporary North Macedonian Law</i></p> <p>4. Година на објава: 2019</p>	ДА
3.3	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е објавено во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД</p> <p>1. Назив на научното списание: <i>IUS ROMANUM</i></p> <p>2. Назив на членката на ЕУ/ОЕЦД : Р. Бугарија</p> <p>3. Наслов на трудот: „<i>Apertura testamenti and the Legal Consequences thereof in the Roman Law</i>“ (коавторство со проф. д-р Владо Бучковски)</p> <p>4. Година на објава: 2018</p>	ДА
3.4	<p>Книга или дел од книга рецензирана и објавена во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД</p> <p>1. Наслов на книгата: _____</p> <p>2. Назив на членката на ЕУ/ОЕЦД _____</p> <p>3. Издавач, година и место на издавање/објавување: _____</p>	
3.5	<p>Зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји</p> <p>1. Назив на зборникот: Зборник на трудови од Годишна конференција на Правниот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“-Штип</p> <p>2. Назив на меѓународниот собир: Општествените промени во глобалниот свет</p> <p>3. Имиња на земјите: Белгија, Италија, Албанија, Русија, Хрватска, САД, Полска, Романија</p> <p>4. Наслов на трудот: „<i>Testamenti Factio Activa et Passiva</i> во римското и современото право“</p> <p>5. Година на објава: 2019</p>	ДА

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
3.6	<p>Преводи на капитални дела во области кои ги утврдува Националниот совет за високо образование и научноистражувачка дејност</p> <p>1. Наслов на преведеното капитално дело: _____</p> <p>2. Година на објава _____</p> <p>3. Издавач, место на издавање и година _____</p>	
4	Претходен избор во наставно-научно звање – доцент, датум и број на Билтен:	7.7.2015 година, Билтен бр.1102, 15 јуни 2015 година
5	Има способност за изведување на високообразовна дејност	ДА

* На лицата кои имаат заснован работен однос на Универзитетот или на некој од универзитетите во Република Македонија во моментот на стапување во сила на Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија бр.82/2018), нема да се применуваат одредбите од Законот кои се однесуваат на просекот, односно дека лицата треба да имаат остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно имаат остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус. Во овој случај, полето под реден број 1 не се пополнува.

** За кандидатот/ите кој има повеќе од 5 (пет) научни труда во референтна научна публикација, рецензентската комисија научните труда ќе ги наведе, ќе ги оцени и ќе ги вреднува во Образец 2.

Членови на Комисијата

Проф. д-р. Мирјана Поленак-Аќимовска, претседател с.р.

Проф. д-р Владо Бучковски, член с.р

Проф. д-р Гоце Наумовски, член с.р

О Б Р А З Е Ц 2

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО И НАСТАВНО-СТРУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат: Есин Сабит Кранли Бајрам

(име, татково име и презиме)

Институција: Правен факултет „Јустинијан Први“ во Скопје

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: римско право

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1	<p>ПРВ ЦИКЛУС СТУДИИ (правни студии) Римско право (2 семестар) -учебна 2015/16 4*15*0,04=2,4 -учебна 206/17 4*15*0,04=2,4 -учебна 2017/18 4*15*0,04=2,4 -учебна 2018/19 4*15*0,04=2,4 -учебна 2019/20 4*15*0,04=2,4</p> <p>(односи со јавноста) Говорништво и невербална комуникација -учебна 2015/16 1,17*15*0,04=0,7 -учебна 2016/17 1,17*15*0,04=0,7 -учебна 2017/18 1,17*15*0,04=0,7 -учебна 2018/19 1,75*15*0,04=1,05 -учебна 2019/20 1,17*15*0,04=1,05</p> <p>(политички студии, мак. јазик) Реторика -учебна 2017/18 0,7*15*0,04=0,4 -учебна 2018/19 1*15*0,04=0,6 1*15*0,04=0,6 -учебна 2019/20 0,7*15*0,04=0,4 0,7*15*0,04=0,4</p>	28,05

	<p>(новинарство) Реторика -учебна 2017/18 $1,17 \cdot 15 \cdot 0,04 = 0,7$ -учебна 2018/19 $1,75 \cdot 15 \cdot 0,04 = 1,05$ -учебна 2019/20 $1,17 \cdot 15 \cdot 0,04 = 0,7$</p> <p>Е-новинарство -учебна 2017/18 $1,75 \cdot 15 \cdot 0,04 = 1,05$ -учебна 2018/19 $1,75 \cdot 15 \cdot 0,04 = 1,05$ -учебна 2018/19 $1,75 \cdot 15 \cdot 0,04 = 1,05$ -учебна 2019/20 $1,75 \cdot 15 \cdot 0,04 = 1,05$</p> <p>Аргументациони модели -учебна 2017/18 $1,17 \cdot 15 \cdot 0,04 = 0,7$ $1,17 \cdot 15 \cdot 0,04 = 0,7$ -учебна 2018/19 $1,17 \cdot 15 \cdot 0,04 = 0,7$ -учебна 2019/20 $1,17 \cdot 15 \cdot 0,04 = 0,7$</p>	
2	<p>ВТОР ЦИКЛУС СУДИИ</p> <p>-учебни: 2015/16, 2016/17, 2017/18, 2018/19</p> <p>Римско право и современо компаративно право $1,67 \cdot 15 \cdot 0,05 = 1,25$ Историја и извори на римското право $1,33 \cdot 15 \cdot 0,05 = 1$ Теории и институции на римското право $1,17 \cdot 15 \cdot 0,05 = 0,8$</p> <p>Пандектно право $1,33 \cdot 15 \cdot 0,05 = 1$ Римско јавно право (ius publicum) $1,17 \cdot 15 \cdot 0,05 = 0,8$ Јустинијаново законодавство $1,17 \cdot 15 \cdot 0,05 = 0,8$ Римска реторика $1,17 \cdot 15 \cdot 0,05 = 0,8$ Римско кривично право $1,17 \cdot 15 \cdot 0,05 = 0,8$</p>	68,2

<p>Византиско право $1,17 \cdot 15 \cdot 0,05 = 0,8$ Правна реторика $1,17 \cdot 15 \cdot 0,05 = 0,8$</p> <p>Ius commune и европско приватно право $1,33 \cdot 15 \cdot 0,05 = 1$ Заложно право (Историски и современи аспекти) $1,17 \cdot 15 \cdot 0,05 = 0,8$ Историски аспекти на сопственоста $1,17 \cdot 15 \cdot 0,05 = 0,8$ Големи правни системи и кодификации $1,17 \cdot 15 \cdot 0,05 = 0,8$ Римско и европско договорно право $1,17 \cdot 15 \cdot 0,05 = 0,8$ Ius commune и Common Law $1,17 \cdot 15 \cdot 0,05 = 0,8$ Латинска правна терминологија $1,17 \cdot 15 \cdot 0,05 = 0,8$</p> <p>-учебна 2019/20</p> <p>Римско право и современо компаративно право $1,25 \cdot 15 \cdot 0,05 = 0,9$ Историја и извори на римското право $1 \cdot 15 \cdot 0,05 = 0,75$ Теории и институции на римското право $0,8 \cdot 15 \cdot 0,05 = 0,6$</p> <p>Пандектно право $1 \cdot 15 \cdot 0,05 = 0,75$ Римско јавно право (ius publicum) $0,8 \cdot 15 \cdot 0,05 = 0,6$ Јустинијаново законодавство $0,8 \cdot 15 \cdot 0,05 = 0,6$ Римска реторика $0,8 \cdot 15 \cdot 0,05 = 0,6$ Римско кривично право $0,8 \cdot 15 \cdot 0,05 = 0,6$ Византиско право $0,8 \cdot 15 \cdot 0,05 = 0,6$ Правна реторика $0,8 \cdot 15 \cdot 0,05 = 0,6$</p> <p>Ius commune и европско приватно право $1 \cdot 15 \cdot 0,05 = 0,75$</p>	
--	--

	<p>Заложно право(Историски и современи аспекти) $0,8*15*0,05=0,6$ Историски аспекти на сопственоста $0,8*15*0,05=0,6$ Големи правни системи и кодификации $0,8*15*0,05=0,6$ Римско и европско договорно право $0,8*15*0,05=0,6$ Ius commune и Common Law $0,8*15*0,05=0,6$ Латинска правна терминологија $0,8*15*0,05=0,6$</p>	
3	<p>Консултации со студенти:</p> <p>Правни студии учебни години:2015/16, 2016,17; 2017/2018; 2018/19; 2019/20 $100*0,002=0,2*3= 0,6$ $200*0,002=0,4*2=0,8$ Студии по новинарство учебни години: 2017/18,2018/19 и 2019/20 $20*0,02=0,04*3=0,12$ Односи со јавноста учебни години:2015/16, 2016,17; 2017/2018; 2018/19; 2019/20 $30*0,002=0,6*5=0,3$</p>	1,82
4.	<p>Член на Комисија за одбрана на докторски трудови $1*0,7=0,7$</p> <p>Член на Комисија за одбрана на магистерски трудови $5*0,3=1,5$</p>	2,2
	Вкупно	100,27

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ре Д. бр ој	Назив на активност:	По е ни
1	Евроинтеграција на општествениот, правниот и политичкиот систем на Република Македонија, Правен факултет „Јустинијан Први“, Скопје (2015-2017)	3

	<p>Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно списание кое нема импакт-фактор за годината во која е објавен трудот, во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank, MathSciNet (Mathematical Reviews), Zentralblatt fur Mathematik и Реферативный журнал "Математика" или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование</p> <p>1. „Special Features of Roman Servitudes“, објавен во електронското списание Iustinianus Primus Law Review, 2018г http://pf.ukim.edu.mk/lawreview/</p> <p>2. „Содржина на римскиот тестамент“, Охридска правна школа, 2018г http://www.iuridicaprima.mk/content/files/Zbornik_7_final_so_korica.pdf</p> <p>3. „Сингуларна сукцесија во римското и современото право“, Охридска правна школа, 2019г http://www.iuridicaprima.mk/content/Zbornik_9-final_5-2-2020-crop.pdf</p>	49,5
2	<p>Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови:</p> <p>1. „Местото на службеностите (<i>servitudes</i>) во римското стварно право“, објавен во Годишник на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, 2015г</p> <p>2. „Римското политичко говорништво низ примерот на <i>Marcus Portius Cato</i> (Катон Стариот)“, објавен во Годишник на правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје 2018г (коавторство со проф.д-р Владо Бучковски и проф.д-р Гоце Наумовски)</p> <p>3. „Women`s Status Upon the Intestate Succession in Roman Contemporary North Macedonian Law“, објавен во електронското списание IUSTICIA, 2019г. https://drive.google.com/file/d/1ntXrM0Zmiz3mwFFirQ-3OY_z3Ode-jA8/view</p>	
3	<p>Трудови со оригинални научни резултати, објавен во научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е објавено во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД</p>	

	<p>1. „Le Role du Droit Romain Dans L'Education Juridique de la Republique de Macedoine“, објавен во електронското списание IUS ROMANUM, 2016г (коавторство со проф.д-р Мирјана Поленак-Аќимовска, проф.д-р Владо Бучковски и проф.д-р Гоце Наумовски) http://iusromanum.eu/documents/985691/3147559/Mirjana+Polenak-Akimovska+at+all.pdf/a043b32a-257a-4196-9796-60afa844fbe2</p> <p>2.„Roman <i>Divortium</i> and its Influence on the Divorce in Macedonia“, објавен во електронското списание IUS ROMANUM, 2017г. (коавторство со проф.д-р Мирјана Поленак-Аќимовска, проф.д-р Владо Бучковски и проф.д-р Гоце Наумовски) https://iusromanum.eu/documents/985691/3819843/Miriana+Polenak-Akimovska+and+all+Kranli.pdf/7a3be1b9-8630-4973-b9be-d1991968d088</p> <p>3.„Apertura testament and the Legal Consequences thereof in the Roman Law“, објавен во електронското списание IUS ROMANUM, 2018г. (коавторство со проф. Владо Бучковски) https://iusromanum.eu/documents/985691/5214385/IusR_2018_2_Humanitas_Entire_PDF.pdf/94974140-f6e5-4a24-95b4-08b83c0a707b</p>	
4	<p>Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји</p> <p>1.„ <i>Testamenti Factio Activa et Passiva</i> во римското и современото право“, објавен во Зборник на трудови од Годишна конференција на Правниот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“–Штип, 2019г http://js.ugd.edu.mk/index.php/scgw/article/view/3116</p> <p>2.„ Етички аспекти проширења римског начела <i>Nasciturus pro iam nato habetur quotiens de commodis eius agitur</i> у савременом македонском праву“, објавен во Зборник од конференција на Правниот факултет во Ниш, 2020г</p>	
5	<p>Секциски предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество</p> <p>1.„Roman <i>Divortium</i> and its Influence on the Divorce in Macedonia“–International Conference “The Universality of Roman Law”, Associazione Balcanica per il diritto romano e tradizione romanistica - Convegno ,University of Nis, R. Serbia, 2016</p> <p>2.„Содржина на римскиот тестамент“– Научна конференција Охридска правна школа, Охрид,2018 г.</p>	22

	<p>3. „Women`s Status Upon the Intestate Succession in Roman and Contemporary North Macedonian Law“- 5 th International scientific conference of the Faculty of Law – University of Tetova and Iustinianus Primus Faculty of Law- Skopje “The rule of law and civil society” , 19 October, 2018</p> <p>4. „Римското политичко говорништво низ примерот на Marcus Portius Cato“ -International scientific conference “Law, Justice and poitics in the contemporary democratic context” – Iustinianus Primus Faculty of Law- Skopje, 10 december 2018,</p> <p>5. Сингуларна сукцесија во римското и современото право-5та Меѓународна научна конференција Охридска школа на правото „Злоупотреба на правото и „ненормалното“ право, наспроти владеењето на правото“, Охрид, 9-12 мај 2019</p> <p>6. Етички аспекти проширења римског начела <i>Nasciturus pro iam nato habetur quotiens de commodis eius agitur</i> у савременом македонском праву- Меѓународна научна конференција „Право и мултидисциплинарност“, Правен факултет Ниш, 12-13 април 2019</p> <p>7. <i>Testamenti Factio Activa et Passiva</i> во римското и современото право- Меѓународна конференција „Општествените промени во глобалниот свет“, Правен факултет, УГД, Штип 5-6 септември 2019</p> <p>8. The Challenges of Roman Law in Contemporary Legal Order- Годишна меѓународна конференција на Правниот факултет „Јустинијан Први“- Скопје- “Транзиција на правните системи: 30 години после падот на берлинскиот ѕид“ 8 ноември 2019</p> <p>9. Apertura testament and the Legal Consequences thereof in the Roman Law- Third international scientific conference, Balkan association of roman law and roman legal tradition, “Ius et Humanitas”, Skopje, 25-27 october, 2018</p> <p>10. The Servitudes as Res Incorporales in roman Property Law- Fourth international scientific conference, Balkan association of roman law and roman legal tradition “Res publica et res private” Kragujevac, 7-9 november 2019</p> <p>11. Европските перспективи на римското право во обалста на наследувањето- Скопско-загребски колоквиум „ Предизвици на усогласувањето со правото на ЕУ“- Скопје, 12-15 септември 2019</p>	
	<p>Апстракти објавени во зборник на меѓународна конференција</p>	<p>10</p>

	<p>1. „Roman <i>Divortium</i> and its Influence on the Divorce in Macedonia“- International Conference “The Universality of Roman Law”, Associazione Balcanica per il diritto romano e tradizione romanistica - Convegno ,University of Nis, R. Serbia, 2016</p> <p>2. „Women`s Status Upon the Intestate Succession in Roman and Contemporary North Macedonian Law“- 5 th International scientific conference of the Faculty of Law – University of Tetova and Iustinianus Primus Faculty of Law- Skopje “The rule of law and civil society” , 19 October, 2018</p> <p>3. „Римското политичко говорништво низ примерот на Marcus Portius Cato“ -International scientific conference “Law, Justice and poitics in the contemporary democratic context” – Iustinianus Primus Faculty of Law- Skopje, 10 december 2018,</p> <p>4. Сингуларна сукцесија во римското и современото право-5та Меѓународна научна конференција Охридска школа на правото „Злоупотреба на правото и „ненормалното“ право , наспроти владеењето на правото“, Охрид, 9-12 мај 2019</p> <p>5. Етички аспекти проширења римског начела <i>Nasciturus pro iam nato habetur quotiens de commodis eius agitur</i> у савременом македонском праву- Меѓународна научна конференција „Право и мултидисциплинарност“, Правен факултет Ниш, 12-13 април 2019</p> <p>6. <i>Testamenti Factio Activa et Passiva</i> во римското и современото право- Меѓународна конференција „Општествените промени во глобалниот свет“, Правен факултет, УГД, Штип, 5-6 септември 2019</p> <p>7. The Challenges of Roman Law in Contemporary Legal Order- Годишна меѓународна конфренција на Правниот факултет „Јустинијан Први“- Скопје- “Транзиција на правните системи: 30 години после падот на берлинскиот сид“ 8 ноември 2019</p> <p>8. Apertura testament and the Legal Consequences thereof in the Roman Law- Third international scientific conference, Balkan association of roman law and roman legal tradition,“ <i>Ius et Humanitas</i>”, Skopje, 25-27 october, 2018</p> <p>9. The Servitudes as Res Incorporales in roman Property Law- Fourth international scientific conference, Balkan association of roman law and roman legal tradition “Res publica et res private” Kragujevac, 7-9 november 2019</p> <p>10. Европските перспективи на римското право во обалста на наследувањето- Скопско-загрепски колоквиум „ Предизвици на усогласувањето со правото на ЕУ“- Скопје, 12-15 септември 2019</p> <p>.</p>	
--	---	--

	Вкупно	84,5

СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
	Вкупно	

СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. Број	Назив на активност:	Поени
	Учество во промотивни активности на Факултетот: 1. Отворен ден на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, одржан на 15.4.2016 година (Решение бр. 03-393/1 од 15.4.2016 година); 2 .Отворен ден на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, одржан на 5.4.2018 година (Решение бр. 03-639/2 од 10.5.2018 година); 3. Промотивни активности на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје во средните училишта низ државата (Решение бр.03-729/1 од 3.6.2019 година 4 Отворен ден на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, одржан на 22.8.2019 година (Решение бр. 30-905/1 од 5.7.2019 година).	2

Дејности од поширок интерес		
1.	<p>Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/ стручен собир</p> <p>1. Third international scientific conference, Balkan association of roman law and roman legal tradition, "Ius et Humanitas", Skopje, 25-27 october, 2018 (член на организационен одбор)</p>	1
	<p>Студиски престој во странство</p> <p>1. Ниш, Р. Србија, септември, 2016 2. Ниш, Р Србија, април, 2019 3. Крагујевац, Р Србија, ноември, 2019</p>	1,5
	<p>Член на факултетска комисија</p> <p>1. Член на Комисија за попис и утврдување на паричните и другите форми на побарувања и обврски на Правниот факултет „Јустинијан Први“-Скопје Реш. бр. 02-72/4 од 1.2.2017 2. Член на пописна комисија, Реш. бр.02-1430/14 од 28.12.2016 3. Член на Организационен одбор на Ораторската вечер „Иво Пухан“, 2015, 2017, 2018 и 2019 година. 4. Член на Конкурсна комисија за упис на студенти на прв циклус студии 2017/2018, 2018/2019, 2019/2020 5. Член на работна група за изработка на нацрт-деловник за начин на работа и одлучување на внатрешните организациони единици, работните и стручните тела и комисиите на Правниот факултет „Јустинијан Први“-Скопје, 2019 година. 6. Член на избирачки одбор за спроведување на изборите за претседател и членови на Факултетското студентско собрание на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје 7. Член на Комисија за избор на продекани на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, 2018г 8. Член на Комисија за избор на студентски претставници на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“- Скопје 9. Член на Комисија за избор на членови од редот на студентите во Комисијата за самоевалуација на Правниот</p>	7

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ ПРИМЕНЕТИ ПОЛИТИЧКИ НАУКИ НА ПОЛИТИЧКИТЕ СТУДИИ НА ПРАВНИОТ ФАКУЛТЕТ “ЈУСТИНИЈАН ПРВИ” ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Правен факултет „Јустинијан Први“, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 5 февруари 2020 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област применети политички науки на политичките студии, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет бр. 02-271/4, донесена на 2 март 2020 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: **д-р Зоран Илиевски**, редовен професор на Правниот факултет „Јустинијан Први“, **д-р Ненад Марковиќ**, вонреден професор на Правниот факултет „Јустинијан Први“ и **д-р Владимир Божиновски**, вонреден професор на Правниот факултет „Јустинијан Први“.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област применети политички науки, во предвидениот рок се пријави само еден кандидат, доцент на Правниот факултет „Јустинијан Први“, д-р Христина Рунчева Тасев. Кандидатката во прилог на својата пријава ги достави сите потребни документи, претходно наведени во конкурсот: доказ за стекнат соодветен степен на образование – копија од дипломата за научен степен доктор на науки, изјава за исполнување на општите и посебните услови за избор, уверение за државјанство, кратка биографија (CV), список на објавени научни и стручни трудови и по еден примерок од трудовите, преглед на наставно-образовната дејност, научноистражувачката дејност, стручно-применувачката дејности и дејноста од поширок интерес.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката д-р Христина Рунчева Тасев е родена на 17.11.1984 година, во Велес. Средно образование завршила во гимназијата „Цветан Димов“ во 2003 година, како најдобар ученик во генерацијата. Со високо образование се стекнала на Правниот факултет „Јустинијан Први“, насока: правни студии, каде што се запишала во 2003 година. Дипломирала во 2007 година, со просечен успех 9,89, каде што се стекнала со стручен назив дипломиран правник. Прогласена е за најдобар студент во генерацијата, за што е добитник на наградата „24 Мај“ (Златник и пофалница доделена во мај 2008 година од ректорот на УКИМ) и наградата „Франк Манинг“ за најдобар студент во завршна година на студии на Правниот факултет (доделена во октомври 2007 година од ректорот на УКИМ), а за освоениот успех наградена е со плакета „Златен Јустинијан“ за студент со најдобар просечен успех во генерацијата, во јануари 2009 година од деканот на Правниот факултет.

Во 2008 година се запишала на постдипломски студии по политички науки, насока: европски институции и политики, на англиски јазик (Темпус-проект во соработка со партнерските универзитети: University of West Bohemia in Pilsen-Czech Republic и Karl-Franzens University of Graz -Austria). На 7 јуни 2011 година успешно го одбрала магистерскиот труд на тема „Pre and Post-Lisbon Treaty Fundamental Rights Protection- Conceptual Differences“ - („Заштита на фундаменталните права пред и по Лисабонскиот договор - концептуални разлики“) и се стекнала со називот магистер на политички науки од областа европски институции и политики. Постдипломските студии ги завршила со просечен успех 9,5. Изработката и одбраната на магистерскиот труд е на англиски јазик, со што претставува прв магистерски труд одбранет на англиски јазик на Правниот факултет во Скопје.

Докторска дисертација пријавила на 28.2.2014 година на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје. Дисертацијата на тема: „Римската *res publica* и современите концепти и модели на организација на власта“ успешно ја одбрала на 28.4.2015 година, пред

Комисија во состав: проф. д-р Мирјана Поленак Аќимовска, проф. д-р Гордана Силјановска Давкова, проф. д-р Борче Давитковски, проф. д-р Тања Каракамишева Јовановска и проф. д-р Гоце Наумовски. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на науки.

Кандидатката активно говори и пишува англиски јазик, а има основни познавања од германскиот јазик.

На 26.8.2015 година е избрана во наставно-научното звање доцент на Правниот факултет „Јустинијан Први“, на научната област применети политички науки.

Во моментот е доцент. Последниот реферат за избор е објавен во Билтен број 1104, од 15 јули 2015 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

2. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

2.1. Наставно-образовна дејност

Доц. д-р Христина Рунчева Тасев учествува во изведување на наставно-образовниот процес на прв, втор и трет циклус студии на политичките науки, како и настава на втор циклус правни студии, студии по новинарство и студии на односи со јавноста.

На прв циклус студии, таа е ангажирана на предметите:

- *Применета политика* (задолжителен предмет на прв циклус политички студии на македонски и англиски јазик);
- *Јавно мислење и масовни комуникации* (задолжителен предмет на прв циклус политички студии на македонски и англиски јазик);
- *Информатичко-комуникациска технологија и односи со јавноста* (задолжителен предмет на прв циклус студии по односи со јавноста);
- *Дигитална демократија* (изборен предмет на прв циклус политички студии на македонски и англиски јазик);
- *Графиката и дизајнот во новинарството* (изборен предмет на прв циклус студии по новинарство и односи со јавноста);
- *Телевизиско новинарство* (изборен предмет на прв циклус студии по новинарство и односи со јавноста).

На вториот циклус студии, доц. д-р Христина Рунчева Тасев е ангажирана во изведување на наставно-образовниот процес на следниве предмети:

- *Право на трговски марки и географски називи* (задолжителен предмет на втор циклус студии на насоката право на интелектуална сопственост);
- *Етнички конфликти во меѓународните односи* (задолжителен предмет на втор циклус политички студии на македонски и англиски јазик);
- *Применета политика во РМ* (задолжителен предмет на втор циклус политички студии на англиски јазик);
- *Политички систем на ЕУ* (изборен предмет на втор циклус политички студии на македонски и англиски јазик);
- *Етницитет, нација и држава* (изборен предмет на втор циклус политички студии на македонски и англиски јазик);
- *Аплицирање и менаџирање на европски проекти* (изборен предмет на втор циклус политички студии на македонски и англиски јазик);
- *Политичко лидерство* (изборен предмет на втор циклус политички студии на македонски и англиски јазик);
- *Развојот и човековите права* (опционен предмет на втор циклус политички студии на македонски и англиски јазик);
- *Применета политика* (модул политичко новинарство) (изборен предмет на втор циклус студии по новинарство).

На трет циклус студии, кандидатката изведува настава по предметот:

- Научноистражувачка етика со примери и примени во подрачјето на општествените науки и во комуниколошките науки. (задолжителен предмет на трет циклус политички студии).

Во текот на наставата, кандидатката внесува современ пристап во предавањата, поттикнува интерактивност и активна вклученост на студентите во дискусии поврзани со предметната програма.

Во периодот по изборот во звањето доцент, кандидатката учествувала во дваесет и девет комисии за оцена и одбрана на магистерски трудови.

Во рамки на наставно-образовната дејност, кандидатката учествувала како предавач на тринаесет школи и работилници, а автор е и на материјали по предметот телевизиско новинарство.

Конкретните активности кои припаѓаат во наставно-образовната дејност, се наведени во табелата во Образец 2 кон извештајот за избор во наставно-научно звање.

2.2. Научноистражувачка дејност

Кандидатката д-р Христина Рунчева Тасев бележи значајни остварувања во вршењето на научноистражувачката дејност. Во периодот, од изборот во звањето доцент во 2015 година, д-р Рунчева Тасев објавила вкупно 21 научен и стручен труд, од кои автор е на:

- една монографија;
- еден дел од монографија објавен во странство;
- 3 труда со оригинални научни резултати, објавени во научно списание кое нема импакт - фактор за годината во која е објавен трудот, во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на Интернет како што се EBSCO, Emerland, Scopus, Web of science, Journal citation report, SCImago, Journal Rank.
- 6 труда со оригинални научни резултати, објавени во научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува 2/3 од вкупниот број на членови.
- 5 труда со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на рецензирани научни трудови презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји;
- 4 труда со оригинални научни резултати, објавени во научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е објавено во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД;
- 1 труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир.

Сите претходно наведени научни и стручни трудови се соодветно прикачени и евидентирани во Ризницата (репозиториумот) на трудови на УКИМ. Најголем дел од научните и стручните трудови на кандидатката претставуваат коавторска соработка.

Доц. д-р Христина Рунчева Тасев била раководител на еден национален научен проект, а учествувала во уште четири национални научни проекти.

Кандидатката одржала 16 предавања на домашни и меѓународни научни и стручни собири, од кои 3 пленарни предавања на домашни научни/стручни собири, 4 пленарни предавања на научни/стручни собири со меѓународно учество и 9 секциски предавања на научни/стручни собири со меѓународно учество.

Во периодот од изборот во претходното звање – доцент, д-р Рунчева Тасев била ментор на десет кандидати со успешно одбранет магистерски труд.

Другите активности кои припаѓаат во научноистражувачката дејност, податоците за објавените трудови, за проектите во кои учествувала кандидатката и за одржаните предавања, се наведени во табелата во Образец 2 кон Извештајот за избор во наставно-научно звање.

2.3. Стручно-применувачка дејност и дејности од поширок интерес

Од изборот во звањето доцент, кандидатката доц. д-р Христина Рунчева Тасев била активна и во делот на стручно-применувачката дејност, како и во дејностите од поширок интерес.

Во рамки на стручно-применувачката дејност, кандидатката е автор на книга од стручна област и учествувала во повеќе промотивни активности на Факултетот.

Во делот на дејности од поширок интерес, доц. д-р Христина Рунчева Тасев учествувала во 3 факултетски комисии, била секретар на колегиумот на втор циклус студии по право на интелектуална сопственост и членувала во комисија за избор во звање.

Кандидатката е уредник е на меѓународно стручно списание, претседател била на два програмски одбора на меѓународни научни собири и член на два организациони одбора на меѓународни научни собири.

Доц. д-р Христина Рунчева Тасев е основач и член на управниот одбор на Македонскиот институт за европски студии и на Меѓународниот академски институт.

Активностите кои припаѓаат во стручно-применувачката дејност и дејностите од поширок интерес, подетално се наведени во табелата во Образец 2 кон Извештајот за избор во наставно-научно звање.

3. ОЦЕНКА ОД САМОЕВАЛУАЦИЈА

Кандидатката д-р Христина Рунчева Тасев, за периодот од изборот во звањето доцент до поднесувањето на пријавата, доби позитивна оценка од спроведените процеси на самоевалуација, преку анонимно анкетаирање на студентите на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје.

4. ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-применувачката дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Христина Рунчева Тасев.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Христина Рунчева Тасев поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето вонреден професор во научната област применети политички науки.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, **д-р Христина Рунчева Тасев** да биде избрана во звањето **вонреден професор** во научната област **применети политички науки**.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Зоран Илиевски с.р.
Проф. д-р Ненад Марковиќ с.р.
Проф. д-р Владимир Божиновски с.р.

О Б Р А З Е Ц 1

**ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат:

Христина Петре Лидија Рунчева Тасев

Институција:

Правен факултет „Јустинијан Први” - Скопје

Научна област: применети политички науки

**ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ – ВОНРЕДЕН
ПРОФЕСОР/НАУЧНО ЗВАЊЕ – ВИШ НАУЧЕН СОРАБОТНИК**

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	<p>Просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус *</p> <p>Просечниот успех на прв циклус изнесува: _____</p> <p>Просечниот успех на втор циклус изнесува: _____</p> <p>Просечниот успех изнесува _____ за интегрираните студии.</p>	/
2	<p>Научен степен – доктор на науки од научната област за која се избира</p> <p>Назив на научната област: применети политички науки; поле: политички науки; подрачје: општествени науки.</p>	Да
3	<p>Објавени најмалку пет рецензирани научни труда во референтна научна публикација согласно со ЗВО во последните пет години пред објавувањето на конкурсот за избор</p>	Да (подетално во образец 2)
3.1	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование</p> <p>1. Назив на научното списание: _____</p> <p>2. Назив на електронската база на списанија: _____</p> <p>10. Наслов на трудот: _____</p> <p>11. Година на објава: _____</p>	Да (подетално во образец 2)
3.2	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови</p> <p>1. Назив на научното списание: _____</p> <p>2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): _____</p>	Да (подетално во образец 2)

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	3. Наслов на трудот: _____ 4. Година на објава: _____	
3.3	Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е објавено во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД 1. Назив на научното списание: _____ 2. Назив на членката на ЕУ/ОЕЦД _____ 3. Наслов на трудот: _____ 4. Година на објава: _____	Да (подетално во образец 2)
3.4	Книга или дел од книга рецензирана и објавена во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД 1. Наслов на книгата: _____ 2. Назив на членката на ЕУ/ОЕЦД _____ 3. Издавач, година и место на издавање/објавување: _____	Да (подетално во образец 2)
3.5	Зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји 1. Назив на зборникот: _____ 2. Назив на меѓународниот собир: _____ 3. Имиња на земјите: _____ 4. Наслов на трудот: _____ 5. Година на објава: _____	Да (подетално во образец 2)
4	Претходен избор во наставно-научно звање – доцент, датум и број на Билтен:	Билтен на УКИМ, бр. 1104 од 15.7.2015
5	Има способност за изведување на високообразовна дејност	Да

* На лицата кои имаат заснован работен однос на Универзитетот или на некој од универзитетите во Република Македонија во моментот на стапување во сила на Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија бр.82/2018), нема да се применуваат одредбите од Законот кои се однесуваат на просекот, односно дека лицата треба да имаат остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно имаат остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус. Во овој случај, полето под реден број 1 не се пополнува.

** За кандидатот/ите кој има повеќе од 5 (пет) научни труда во референтна научна публикација, рецензентската комисија научните труда ќе ги наведе, ќе ги оцени и ќе ги вреднува во Образец 2.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Зоран Илиевски с.р.
Проф. д-р Ненад Марковиќ с.р.
Проф. д-р Владимир Божиновски с.р.

ОБРАЗЕЦ 2
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО И
НАСТАВНО-СТРУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат: доц. д-р Христина Петре Лидија Рунчева Тасев
Институција: Правен факултет „Јустинијан Први“- УКИМ- Скопје
Научна област: применети политички науки

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број		Поени
1.	Одржување на настава	/
1.1	<p>Учебна 2015/2016</p> <p>Прв циклус Применета политика 20*0,04=0,8 Применета политика (англиски јазик) 20*0,04=0,8 Дигитална демократија 15*0,04=0,6 Дигитална демократија (англиски јазик) 15*0,04=0,6 Реторика 17,5*0,04=0,7 ТВ новинарство 26*0,04=1,04</p> <p>Втор циклус Политички систем на ЕУ 15*0,05=0,75 Политички систем на ЕУ (англиски јазик) 15*0,05=0,75 Етницитет, нација и држава 22,5*0,05=1,12 Етницитет, нација и држава (англиски јазик) 22,5*0,05=1,12 Развојот и човековите права 5*0,05=0,25 Развојот и човековите права (англиски јазик) 5*0,05=0,25</p> <p>Применета политика 18*0,05=0,9 Политичка анализа 25*0,05=1,25 Правда и внатрешни работи на ЕУ 25*0,05=1,25 Аплицирање и менаџирање на европски проекти 25*0,05=1,25 Односи со јавноста 25*0,05=1,25 Политички маркетинг 25*0,05=1,25 Право на информатичка технологија 5*0,05=0,25</p>	16,18
1.2	<p>Учебна 2016/2017</p> <p>Прв циклус Јавно мислење и масовни комуникации 30*0,04=1,2 Јавно мислење и масовни комуникации (англиски јазик) 30*0,04=1,2 Применета политика 20*0,04=0,8 Применета политика (англиски јазик) 20*0,04=0,8 Дигитална демократија 15*0,04=0,6</p>	22,73

	<p>Дигитална демократија (англиски јазик) 15*0,04=0,6 Реторика 17,5*0,04=0,7 ТВ новинарство 26*0,04=1,04</p> <p>Втор циклус Право на информатичка технологија 5*0,05=0,25 Етнички конфликти во меѓународните односи 15*0,05=0,75 Етнички конфликти во меѓународните односи(англиски јазик) 15*0,05=0,75 Применета политика во РМ 22,5*0,05=1,12 Политички систем на ЕУ 15*0,05=0,75 Политички систем на ЕУ (англиски јазик) 15*0,05=0,75 Етницитет, нација и држава 22,5*0,05=1,12 Етницитет, нација и држава (англиски јазик) 22,5*0,05=1,12 Аплицирање и менаџирање на европски проекти 18*0,05=0,9 Аплицирање и менаџирање на европски проекти (англиски јазик) 18,5*0,05=0,9 Политичко лидерство 18*0,05=0,9 Политичко лидерство (англиски јазик) 18,5*0,05=0,92 Развојот и човековите права 30*0,05=1,5 Развојот и човековите права (англиски јазик) 30*0,05=1,5 Применета политика (модул политичко новинарство) 26*0,05=1,3</p> <p>Трет циклус Научноистражувачка етика со примери и примени во подрачјето на општествените науки и во комуниколошките науки 21*0,06=1,26</p>	
1.3	<p>Учебна 2017/2018 Прв циклус Јавно мислење и масовни комуникации 30*0,04=1,2 Јавно мислење и масовни комуникации (англиски јазик) 30*0,04=1,2 Применета политика 20*0,04=0,8 Применета политика (англиски јазик) 20*0,04=0,8 Дигитална демократија 22,5*0,04=0,9 Дигитална демократија (англиски јазик) 22,5*0,04=0,9 Графиката и дизајнот во новинарството 26,5*0,04=1,06 ТВ новинарство 26*0,04=1,04 Информатичко-комуникациска технологија и односите со јавноста 26*0,04=1,04</p>	25

	<p>Втор циклус Право на информатичка технологија $10 * 0,05 = 0,5$ Етнички конфликти во меѓународните односи $15 * 0,05 = 0,75$ Етнички конфликти во меѓународните односи (англиски јазик) $15 * 0,05 = 0,75$ Применета политика во РМ $22,5 * 0,05 = 1,12$ Политички систем на ЕУ $15 * 0,05 = 0,75$ Политички систем на ЕУ (англиски јазик) $15 * 0,05 = 0,75$ Етницитет, нација и држава $22,5 * 0,05 = 1,12$ Етницитет, нација и држава (англиски јазик) $22,5 * 0,05 = 1,12$ Аплицирање и менаџирање на европски проекти $18 * 0,05 = 0,9$ Аплицирање и менаџирање на европски проекти (англиски јазик) $18,5 * 0,05 = 0,92$ Политичко лидерство $18 * 0,05 = 0,9$ Политичко лидерство (англиски јазик) $18,5 * 0,05 = 0,92$ Развојот и човековите права $30 * 0,05 = 1,5$ Развојот и човековите права (англиски јазик) $30 * 0,05 = 1,5$ Применета политика (модул политичко новинарство) $26 * 0,05 = 1,3$</p> <p>Трет циклус Научноистражувачка етика со примери и примени во подрачјето на општествените науки и во комуниколошките науки $21 * 0,06 = 1,26$</p>	
1.4	<p>Учебна 2018/2019 Прв циклус Јавно мислење и масовни комуникации $30 * 0,04 = 1,2$ Јавно мислење и масовни комуникации (англиски јазик) $30 * 0,04 = 1,2$ Применета политика $30 * 0,04 = 1,2$ Применета политика (англиски јазик) $30 * 0,04 = 1,2$ Дигитална демократија $15 * 0,04 = 0,6$ Дигитална демократија (англиски јазик) $15 * 0,04 = 0,6$ Графиката и дизајнот во новинарството $26,5 * 0,04 = 1,06$ ТВ новинарство $26 * 0,04 = 1,04$ Информатичко-комуникациска технологија и односите со јавноста $26 * 0,04 = 1,04$</p> <p>Втор циклус</p>	25

	<p>Право на трговски марки и географски називи $41 * 0,05 = 2,05$ Етнички конфликти во меѓународните односи $10 * 0,05 = 0,5$ Етнички конфликти во меѓународните односи (англиски јазик) $10 * 0,05 = 0,5$ Применета политика во РМ $15 * 0,05 = 0,75$ Политички систем на ЕУ $15 * 0,05 = 0,75$ Политички систем на ЕУ (англиски јазик) $15 * 0,05 = 0,75$ Етницитет, нација и држава $22,5 * 0,05 = 1,12$ Етницитет, нација и држава (англиски јазик) $22,5 * 0,05 = 1,12$ Аплицирање и менаџирање на европски проекти $18,5 * 0,05 = 0,92$ Аплицирање и менаџирање на европски проекти (англиски јазик) $18,5 * 0,05 = 0,92$ Политичко лидерство $18,5 * 0,05 = 0,92$ Политичко лидерство (англиски јазик) $18,5 * 0,05 = 0,92$ Развојот и човековите права $30 * 0,05 = 1,5$ Развојот и човековите права (англиски јазик) $30 * 0,05 = 1,5$ Применета политика (модул политичко новинарство) $26 * 0,05 = 1,3$</p> <p>Трет циклус Научноистражувачка етика со примери и примени во подрачјето на општествените науки и во комуниколошките науки $21 * 0,06 = 1,26$</p>	
2.	Настава во летни школи и работилници	/
2.1	Конференција “Political Communication and Campaign Strategies”, Организатор: Jarl Hjalmarson Foundation, 28-30 октомври 2016, хотел Мериот, Скопје. Предавач на тема: “Political Marketing as a Tool for Political Parties”	1
2.2	Конференција “The Youth Organization running an Effective Campaign”, Организатор: Jarl Hjalmarson Foundation, 16-18 јуни 2017, хотел Мериот, Скопје. Предавач на тема: “Running a successful social media campaign”	1
2.3	Конференција “Europe and the Balkans”, Организатор: Jarl Hjalmarson Foundation, 22-24 септември 2017, хотел Мериот, Сараево, БиХ. Предавач на тема: “Refugee Crisis and the Balkan Route Management”.	1
2.4	Конференција “Empowerment of Women in Politics”, Организатор: Jarl Hjalmarson Foundation, 13-15 април 2018, хотел „Мериот“,	1

	Скопје. Предавач на тема: “Campaign Management in the Woman World”.	
2.5	Работилница на тема “Политичка комуникација: политичката порака и видот на медиумот” во рамки на проектот “Концепт за медиумски писмен студент” финансиран од Европската Унија. Организатор: Македонски институт за европски студии, 20.12.2017, Скопје.	1
2.6	Работилница “Лажни вести”, Предавач на тема “Fake news во политичкиот маркетинг” во рамки на проектот “Не биди медиумска мета” финансиран од Европската Унија. Организатор: Македонски институт за европски студии, 14.1.2019, Скопје.	1
2.7	Панел дискусија “Политичкото учество на жените и девојчињата”. Организатор: НДИ и УСАИД., 24.9.2019 Филозофски факултет, Скопје. Излагање на тема: “Политичко учество на жените”.	1
2.8	Панел дискусија “Кариерно насочување преку концептот job shadowing”, Организатор: Младите можат, 5.6.2019, УТМС, Скопје.	1
2.9	Претставување на проектот <i>Мисли, изрази се, информирај се</i> , поддржан од Агенцијата за млади и спорт, АМС, Скопје, 4.9.2019.	1,5
2.10	Работилница “Менаџирање на публика на социјалните мрежи во контекст на слободата на изразување” во рамки на проектот <i>Мисли, изрази се, информирај се</i> , поддржан од Агенцијата за млади и спорт, Скопје, 7.10.2019.	1,5
2.11	Завршен настан на проектот <i>Мисли, изрази се, информирај се</i> , поддржан од Агенцијата за млади и спорт, Граѓански ресурсен центар, Скопје, 7.11.2019.	1,5
2.12	Обука “Аплицирање и пишување на европски проекти”, Организатор: Меѓународен академски институт”, Скопје, 16.4.2019.	1
3.	Консултации со студенти	
3.1	Консултации со студенти 2015/16: 100x0.002=0,2 2016/17: 100x0.002=0,2 2017/18: 100x0.002=0,2 2018/19: 100x0.002=0,2 2019/20: 100x0,002=0,2	1

4.	Член на комисија за оценка и одбрана на магистерски труд	/
4.1	Учество во 29 комисији за оценка на магистерски тези (прилог одлуки)	29x0,3=8,7
5	Пакет материјали за одреден предмет	/
5.1	Пакет материјали по предметот Телевизиско новинарство (02-120/12 01.02.2019)	1
Вкупно		113,11

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Ментор на магистерски труд	/
1.1	Ментор на 10 кандидати за магистрирање (прилог одлуки)	20
2.	Раководител на национален научен проект	/
2.1	Раководител на проектот “Мисли, изрази се, информирај се”, проект за студентите по новинарство, односи со јавност и политички и науки поддржан од Агенцијата за млади и спорт, јуни-ноември 2019 година	6
3.	Учесник во национални научни проекти	/
3.1	Учесник со трудови од својата област во проектот Евроинтеграција на општествениот, политичкиот и економскиот систем, макро проект на Правен факултет „Јустинијан Први“, УКИМ.	3
3.2.	Експерт во на проектот под наслов „Медиумски писмен студент“ во рамките на проектот „Медиумска писменост во ера на наплив од информации“, МИЕС, Висока школа за новинарство и односи со јавност, Институт за различности во медиумите од Лондон, весникот „Нова Македонија“, поддржан од Европската Унија.	3
3.3.	Експерт на проектот под наслов „Не биди медиумска мета“ во рамките на проектот „Со критичко мислење до граѓани со медиумска умешност-КриТинк“ МИЕС, фондација Метаморфозис и Евротинк – Центар за европски стратегии, поддржан од Европската Унија.	3
3.4.	Експерт на проектот под наслов “Медиумска акција за младинска реакција во Скопје”, поддржан од Град Скопје	3
4.	Монографија	
4.1.	“Насоки и вредности за младинско информирање”, Меѓународен академски институт, Скопје, 2019. (тројца автори)	6,4
5.	Дел од монографија објавен во странство	
5.1.	Plievski, Zoran. Runcheva Tasev Hristina. Назив на научното списание: <i>Along the Balkan Route: The Impact of the Post 2014 ‘Migrant Crisis’ on the EU’s South</i>	5,4

	<p><i>East Periphery</i>. ISBN 978-3-95721-603-8, Konrad Adenauer Stiftung.</p> <p>Наслов на трудот: Chapter 4. “The Balkan Refugee and Migrant Corridor and the Case of North Macedonia”.</p> <p>Година на објавување: 2019. Стр. 58-78. Available at: http://www.seerc.org/new/uploads/MIGRATE%20Along%20the%20Balkan%20route.pdf</p>	
6.	<p>Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно списание кое нема импакт фактор за годината во која е објавен трудот, во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достаона на Интернет како што се EBSCO, Emerland, Scopus, Web of science, Journal citation report, SCImago, Journal Rank.....или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование</p>	/
6.1	<p>Apostolovska-Stepanoska, Milena, Runcheva Tasev, Hristina.</p> <p>Наслов на трудот: “The EU Citizenship and the EU Identity”.</p> <p>Назив на електронската база на списанието: EBSCO</p> <p>Назив на списанието: <i>Iustinianus Primus Law Review</i>, n. 12, vol. VII, https://lawreview.pf.ukim.edu.mk</p> <p>Година на објавување: 2015</p>	4,5
6.2	<p>Runcheva Tasev, Hristina, Apostolovska-Stepanovska Milena.</p> <p>Наслов на трудот: “Presidential Sistem of the USA through a prism of the Roman Republic”</p> <p>Назив на списанието: Macedonian Journal of Political Science e-Proceeding of Papers, Year 3, Vol. VIII, June 2016. UDC. No.32.</p> <p>Назив на електронската база на списанието: EBSCO Ebsco Publishing/eISSN: 1785-6812.</p> <p>Година на објавување: 2016;</p>	4,5
6.3	<p>Runcheva Tasev, Hristina. Apostolovska-Stepanoska, Milena.</p> <p>Наслов на трудот: “National Identity vs. European Identity: Partners or Rivals?”.</p> <p>Назив на електронската база на списанието: EBSCO</p> <p>Назив на списанието: <i>Iustinianus Primus Law Review</i>, vol. 15, https://lawreview.pf.ukim.edu.mk</p> <p>Година на објавување: 2017.</p>	4,5
7.	<p>Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува 2/3 од вкупниот број на членови</p>	/
7.1.	<p>Доц. д-р Христина Рунчева Тасев</p> <p>Наслов на трудот: Развој на идејата за поделба на власта во Римската република –Паралели со современите концепти на организација на власта</p>	5

	<p>Назив на стручното списание: Годишник на Правниот факултет "Јустинијан Први" во чест на проф. д-р Лазар Китановски Година на објавување: 2015, стр: 405-420.</p>	
7.2.	<p>Доц. д-р Христина Рунчева Тасев Наслов на трудот: <i>Утилитаризам-од класичен концепт до негова практична примена во заштитата на човековите права во Европската Унија</i> Назив на стручното списание: Годишник на Правниот факултет "Јустинијан Први" во чест на проф. д-р Славко Милосавлевски, том 53 Година на објавување: 2015, стр: 567-580</p>	5
7.3.	<p>Д-р Јасна Бачовска Недиќ, д-р Милена Апостоловска-Степановска, д-р Христина Рунчева Тасев Назив на научното списание: Годишник на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во чест на проф. д-р Јане Миљоски, УКИМ, ISSN 0583-5062; Наслов на трудот: <i>Европскиот идентитет и теоријата на Јирген Хабермас за „Уставниот патриотизам“</i> (меѓународен одбор) Година на објавување: 2016, стр. 341-355;</p>	4
7.4.	<p>Доц. д-р Христина Рунчева Тасев. Назив на научното списание: Годишник на Правниот факултет “Јустинијан Први” во Скопје во чест на проф. д-р Миодраг Мицајков, том 58. Наслов на трудот: “Влијанието на грчката правно-филозофска мисла врз идеите на Римската <i>res publica</i>” Година на објавување: 2018. 183-196.</p>	5
7.5.	<p>Runcheva Tasev, Hristina. Назив на научното списание: Political Thought. Year 15, No.54. Наслов на трудот: “The EU Charter of Fundamental Rights as an Instrument for Overarching the Lack of Legitimacy of the EU” Година на објавување: 2017. стр. 83-96. https://www.kas.de/c/document_library/get_file?uuid=733aa723-813c-6692-f4cf-dbabe5af2e83&groupId=252038</p>	5
7.6.	<p>Runcheva Tasev, Hristina. Назив на научното списание: European Law, German Foundation for International Legal Cooperation, n. 2/2016. Year 5. Vol.8. Наслов на трудот: “Conceptual Differences in Fundamental Rights Protection in the European Union after the Lisbon Treaty” Година на објавување: 2016. стр. 123-131. Available at: http://evropsko-pravo.info/mk/EP/Journal/Article/db6036do-e4e3-4cec-a7ab-6a1c08b6b4bb</p>	5
8	<p>Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на рецензирани научни трудови презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на</p>	/

	програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји	
8.1.	<p>Рунчева Тасев, Христина. Назив на научното списание: <i>Juridica Journal of Legal and Social Studies</i>, Скопје: Стоби Трејд. „Новите предизвици во уредувањето на правните односи во духот на Европските вредности“ ISBN 978-608-4767-13-8 (Т. 2) Наслов на трудот: “Идеите на Марк Тулиј Кикерон за државното уредување” (“Cicero’s Ideas for Polity”) Година на објавување: 2016. Стр. 261-277.</p>	5
8.2.	<p>Runceva Tasev, Hristina. Назив на научното списание: Social Change in the Global World, Proceedings. UGD Stip. Наслов на трудот: “The Threat of Contemporary Europe: Populism and Euroscepticism” Година на објавување: 2017, стр. 785-804.</p>	5
8.3.	<p>Runcheva Tasev, Hristina. Назив на научното списание: Security Concepts and Policies- New Generation of Risks and Threats. Proceedings. St. Kliment Ohridski University Bitola. Наслов на трудот: “The Migrant Crisis and the Area of Freedom, Security and Justice in the European Union” Година на објавување: 2017, стр. 147-155.</p>	5
8.4.	<p>Runcheva Tasev, Hristina. Apostolovska-Stepanoska Milena. Назив на научното списание: <i>Justicia, International Journal of Legal Sciences</i> Vol. 7, No.11, 11/2019, ISSN: 1857-8454 Наслов на трудот: “Digital Media Shaping Democracy: The need for Media Literacy” Година на објавување: 2019</p>	4,5
8.5.	<p>Runcheva Tasev, Hristina. Назив на научното списание: The 2019 IAI Academic Conference Proceedings, Vienna, 2019. Наслов на трудот: “Nationalistic Backlashes Along the Balkan Migrant Corridor”. Година на објавување: 2019. стр. 92-98. Available at: https://ia-institute.com/iai-academic-conference-proceedings-vienna-2019/</p>	5
9.	<p>Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е објавено во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД</p>	/
9.1.	<p>Runcheva Tasev, Hristina, Apostolovska-Stepanoska Milena. Назив на научното списание: Rethinking the European Union? Proceedings. St. Kliment Ohridski University Press, Sofia, Bulgaria. Наслов на трудот: “European Crisis: the rise of populism and euroscepticism” Година на објавување: 2017, стр. 71-79. Available at: http://jeanmonnetexcellence.bg/wp-</p>	4,5

	content/uploads/2017/11/DOKLADI-IV-KONF-pregledan-MONEkori-4.pdf	
9.2.	<p>Runcheva Tasev, Hristina.</p> <p>Назив на научното списание: Papers from the Fifth International Scientific Conference of the European Studies Department “United we stand Strong”. St. Kliment Ohridski University Press, Sofia, Bulgaria. Наслов на трудот: “EU Western Balkan strategy: enlargement perspective or unrealistic expectations”</p> <p>Година на објавување: 2018. стр. 164-174. Available at: http://jeanmonnetexcellence.bg/wp-content/uploads/2019/02/Conference_2018_Proceedings_Final.pdf</p>	5
9.3.	<p>Runcheva Tasev, Hristina, Apostolovska-Stepanovska Milena.</p> <p>Назив на научното списание: EU Post 2020- New Europe in a New World. Proceedings. St. Kliment Ohridski University Press, Sofia, Bulgaria.</p> <p>Наслов на трудот: “Fake News – the Need for Policy Action Countering Online Disinformation”.</p> <p>Година на објавување: 2019, стр. 74-89. Available at: http://jeanmonnetexcellence.bg/wp-content/uploads/2019/09/Conference-2019-Sbornik.pdf</p>	4,5
9.4.	<p>Рунчева Тасев, Христина</p> <p>Назив на научното списание: Научни трудови, Фондација „Национална и меѓународна сигурност“</p> <p>Наслов на трудот: „Мигрантската криза и предизвиците на Европската Унија во Областа на слобода безбедност и правда“</p> <p>Година на објавување: Софија, Бугарија, 2016. ISSN 1314-9105.</p>	5
10.	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир	/
10.1.	<p>Давитковски, Борче. Рунчева Тасев, Христина.</p> <p>Назив на научното списание: Зборник на трудови од научната конференција “Изазови права интелектуалне својине у 21. веку” Правен факултет, Универзитет во Крагујевац, Крагујевац, Србија.</p> <p>Наслов на трудот: "Реформи на европскиот систем на трговски марки: предизвици на модернизацијата"</p> <p>Година на објавување: 2019. стр. 27-40.</p>	1,8
11.	Пленарни предавања на научни/стручни собири	/
11.1.	<p>Годишна научна конференција на Македонското политолошко друштво и Факултетот за безбедност-Скопје “Демократски и антидемократски трендови-политичките и безбедносни предизвици на демократијата во и вон институциите во регионот и РМ”, 14.12.2017, Факултет за безбедност-Скопје</p>	2

	Презентација на тема: <i>”Институционална парализа на македонскиот систем: од сервилност до инклузивност”</i>	
11.2.	Годишна научна конференција на Македонското политолошко друштво “Безбедносните предизвици и геополитичката ситуација во Европа и регионот: помеѓу BREXIT и бегалската криза”, 19.12.2016, ФОН Презентација на тема: <i>“Европската Унија после BREXIT: предизвици и перспективи”</i>	2
11.3.	Годишна научна конференција на Македонското политолошко друштво “Пост-комунизмот наспроти пост-демократијата: искуствата во регионот и во Македонија”, 19.11.2015 Правен факултет “Јустинијан Први” Скопје Презентација на тема: <i>“Европската Унија, државите членки и суверенитетот”</i>	2
12.	Пленарни предавања на научени/стручни собири со меѓународно учество	/
12.1.	International Academic Institute Education and Social Sciences Conference, Corvinus University, Budapest, 26.11.2019. Презентација на тема <i>“The Integrative Model of Power Sharing and the Law on the Use of Languages- The Case of Macedonia”</i> .	3
12.2.	IAI Academic Conference on Social Sciences, Vienna University, 20.3.2019 Презентација на тема: <i>“Nationalistic Backlashes Along the Balkan Migrant Corridor”</i> .	3
12.3.	Fifth International Scientific Conference of the European Studies Department “United we stand Strong”. St. Kliment Ohridski University, Sofia, 31.5-1.6.2018 Презентација на тема: <i>“EU Western Balkan strategy: enlargement perspective or unrealistic expectations”</i>	3
12.4.	Fourth International Conference of the European Studies Department “Rethinking the European Union?” 11-12.5.2017, St. Kliment Ohridski University, Sofia, Bulgaria. Презентација на тема: <i>“European Crisis: the rise of populism and euroscepticism”. Rethinking the European Union?”</i>	3
13.	Секциски предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество	
13.1.	ASN Conference 2018: Nationalism in Times of Uncertainty, Graz, 4-6 July 2018. Презентација на тема: <i>“The Nationalist Discoursed Along the Balkan Refugee and Migrant Corridor”</i>	2
13.2.	5 th International Scientific Conference “The Rule of Law and Civil Society”, Tetovo, 19.10.2018. Презентација на тема: <i>“Digital Media Shaping Democracy: The need for Media Literacy”</i>	2
13.3.	2018 WEI International Academic Conference. Education and Humanities, Vienna University. 17-19.4.2018	2

	Презентација на тема: <i>“Political Impact of the Public Policy as an Academic Discipline in New Democracies: Case Study the Republic of Macedonia”</i> .	
13.4.	IAI Education and Social Sciences Conference, <i>Université de la Sorbonne Nouvelle</i> , 23.10.2018 Презентација на тема: <i>“The Role of Digital Media in Shaping Democracy: Do we need Media Education”</i>	2
13.5	UACES Student Forum Research Conference 2017, Newcastle University, 3.7.2017 Презентација на тема: <i>“EU Perspectives: Is the EU Trying to Restart the European Integration of the Western Balkans”</i>	2
13.6.	Fourth International Scientific Conference “Social Change in the Global World”, UGD Shtip, 6-7.9.2017 Презентација на тема: <i>“The Threat of Contemporary Europe: Populism and Euroscepticism”</i> .	2
13.7.	International Scientific Conference “Security Concepts and Policies- New Generation of Risks and Threats”, Ohrid, 4-6.6.2017 Презентација на тема: <i>“The Migrant Crisis and the Area of Freedom, Security and Justice in the European Union”</i>	2
13.8.	Меѓународна научна конференција <i>Слободата на изразување во 21 век</i> , Правен факултет „Јустинијан Први“, УКИМ, Скопје, 13.12 2017. Презентација на тема: <i>Медиумскиот популизам како алатка на политичкиот популизам</i>	2
13.9.	Скопско-Загребски Колоквиум 2019, Правен факултет „Јустинијан Први“, УКИМ, Скопје 13.9. 2019 Презентација на тема: <i>Од европско знаменце до европска содржина на законите: предизвиците на македонското Собрание во правната хармонизација со ЕУ.</i>	2
14.	Апстракти објавени во зборник на конференција	
14.1.	“Policy Leadership in Terms of Crisis Management in Higher Education”, Book of Abstracts from International Scientific Conference "Contemporary Concepts of Crisis Management" 15-16 December 2016, Ohrid, Macedonia. University of Goce Delchev Shtip, 2016.	1
14.2.	Apostolovska-Stepanovska Milena, Runceva Tasev, Hristina. “The European Institutions and the European Identity”. Book of Abstracts from the 1 st International Conference “Europe in Discourse, Identity, Diversity, Borders”, Hellenic American University, Athens, 2016.	1
14.3.	Runcheva Tasev, Hristina. “EU Perspectives: Is the EU Trying to Restart the European Integration of the Western Balkans” UACES Student Forum Research Conference 2017, Newcastle University Papers. Available at:	1

	https://www.uaces.org/archive/papers/abstract.php?paper_id=1116	
14.4.	Runcheva Tasev, Hristina. “Political Impact of the Public Policy as an Academic Discipline in New Democracies: Case Study the Republic of Macedonia”. 2018 WEI International Academic Conference Proceedings. Education and Humanities, Vienna 2018. ISSN 2167-3179 (online USA). Available at: https://www.westeastinstitute.com/wp-content/uploads/2018/06/EDU-2018-Vienna-Conference-Proceedings-6.pdf	1
14.5.	Runcheva Tasev, Hristina. “The Integrative Model of Power Sharing and the Law on the Use of Languages- The Case of Macedonia”. 2019 IAI Book of Abstracts from IAI Education and Social Sceinces Conference, Corvinus University, Budapest 2019. Available at: https://ia-institute.com/book-of-abstracts-budapest-corvinus-university-international-academic-conference-26-november-2019/	1
Вкупно		178,6

СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Книга од стручна област	
1.1.	Прирачник “Слобода на изразување и онлајн медиуми”, Полица, Скопје, 2019. (коавтор)	7
2	Учество во промотивни активности на Факултетот	/
2.1.	Отворен ден на УКИМ, 2016	0,5
2.2.	Отворен ден на УКИМ, 2017	0,5
2.3.	Отворен ден на УКИМ, 2018	0,5
2.4.	Отворен ден на УКИМ, 2019	0,5
2.5.	Промотивни активности во средни училишта со цел привлекување идни студенти	0,5
Дејности од поширок интерес		
3.	Уредник на меѓународно стручно списание	/
3.1.	Уредник на IAI Academic Conference Proceedings (Зборник на трудови со меѓународен уредувачки одбор, издание од Виена, Рим, Будимпешта, 2019 година) https://ia-institute.com/category/proceedings/	3
4.	Претседател на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир	
4.1.	IAI International Academic Conference at Vienna University, 20.3. 2019 https://ia-institute.com/category/conferences/	2
4.2.	IAI International Academic Conference at Corvinus University in Budapest, 26.11.2019 https://ia-institute.com/category/conferences/	2

5.	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир	
5.1.	Одбор за прослава на 65-годишнината од основањето на Правниот факултет “Јустинијан Први” во Скопје (02-728/87, 30.6.2016)	0,5
5.2	Член на организациониот одбор на IAI International Academic Conference во Рим, 17.9.2019	0,5
6.	Член на факултетска комисија	
6.1.	Член на конкурсна комисија за упис на студенти на прв циклус на студии во учебната 2018/2019 година на Правниот факултет “Јустинијан Први” во Скопје (02-888/22, 2.7.2018)	0,5
6.2.	Член на Комисија за попис на основни средства, ситен инвентар, потрошен материјал и изданија од издавачка дејност (02-1506/16, 27.11.2017)	0,5
6.3.	Член на работна група за изработка на Нацрт-деловник за начин на работа и одлучување над Деканатската управа на Правниот факултет и Нацрт-деловник за начин на работа и одлучување на внатрешните организациони единици, работните и стручните тела и комисиите на Правниот факултет “Јустинијан Први” во Скопје (03-1508/1, 3.12.2019)	0,5
6.4.	Секретар на колегиум на втор циклус студии (03-1448/1, 20.11.2019)	0,5
6.5.	Секретар на колегиум на трет циклус студии	0,5
7.	Член на Комисија за избор во звање	
7.1	Комисија за избор во звање доцент на УГД (2107-320/1, 29.10.2019)	0,2
8.	Член на управен одбор на здружение поврзано со струката	/
8.1.	Член на управен одбор на Меѓународен академски институт (МАИ)	0,3
8.2.	Член на Управен одбор на Македонскиот институт за европски студии (МИЕС)	0,3
	Вкупно	20,8

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТКАТА ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	113,11
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	178,6
СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ	20,8
Вкупно	312,51

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Зоран Илиевски с.р.
Проф. д-р Ненад Марковиќ с.р.
Проф. д-р Владимир Божиновски с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ ТРУДОВО ПРАВО НА ПРАВНИОТ ФАКУЛТЕТ „ЈУСТИНИЈАН ПРВИ“ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 5 февруари 2020 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област трудово право, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет бр. 02-271/5, донесена на 2 март 2020 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Гзиме Старова, редовен професор на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, д-р Тодор Каламатиев, редовен професор на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје и д-р Лазар Јовевски, вонреден професор на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област трудово право, во предвидениот рок се пријави единствено кандидатот д-р Александар Ристовски. Кон пријавата, кандидатот достави диплома за стекнат соодветен степен на образование – доктор на науки, изјава за исполнување на општите и посебните услови за избор, CV, список на објавени научни и стручни трудови и по еден примерок од трудовите и други докази за исполнување на професионалните референци.

8. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатот д-р Александар Ристовски е роден на 20.8.1987, во Скопје. Средно образование завршил во Државното средно економско правно училиште „Васил Антевски – Дрен“ (правна насока) во Скопје, генерација 2001/2005 со просечен успех 5,00.

Дипломирал на првиот циклус на правните студии на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје во 2008 година, со просечен успех 8,81, и се стекнал со стручен назив - дипломиран правник (LLB) Bachelor of Laws.

Во учебната 2008/2009 се запишал на втор циклус (магистерски) студии на Правниот факултет „Јустинијан Први“, на насоката деловно право (модул Б – трудово право). Кандидатот ги положил сите испити предвидени во студиската програма, со просечен успех 9,58. На 9 ноември 2010 година го одбрал магистерскиот труд на тема: „Флексибилни работни односи и флексибилен пазар на труд“, под менторство на проф. д-р Тодор Каламатиев, и се стекнал со назив - магистер по право (Master of Laws LL.M).

Во учебната 2011/2012, кандидатот се запишал на докторски (трет циклус) студии од областа на деловното право на Правниот факултет „Јустинијан Први“, во рамките на Школата за докторски студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. По положувањето на предвидените испити, на 13 март 2014 година ја пријавил докторската дисертација на тема: „Рedefинирање на бинарниот модел на работните односи и регулирање на нестандартната работа“, која ја одбрал на 15 јуни 2015 година пред Комисија во состав: проф. д-р Гзиме Старова (член), проф. д-р Тодор Каламатиев (ментор), проф. д-р Александар Петровиќ (член), проф. д-р Јадранка Дабовиќ Анастасовска (член) и доц. д-р Лазар Јовевски (член). Со тоа се стекнал со научен степен - доктор на правни науки од научната област деловно право (трудоово право).

Кандидатот одлично го познава и активно се служи со англискиот јазик, солидно го познава италијанскиот (за што поседува диплома за целосно завршен јазичен курс),

делумно ги познава германскиот (за што поседува диплома за целосно завршен јазичен курс и сертификат за едномесечен интензивен курс со степен В-2 во школата за странски јазици „Sprachenatelier“ во Берлин) и францускиот јазик (за што поседува диплома за целосно завршен јазичен курс), а базично го познава и грчкиот јазик (за што поседува диплома за завршен петти степен во школа за странски јазици).

На 26 август 2015 година е избран во наставно-научното звање доцент на Правниот факултет „Јустинијан Први“ на научната област трудово право. Во моментот, кандидатот работи како доцент на научната област трудово право. Последниот реферат за избор на кандидатот е објавен во Билтенот бр. 1104, од 15.7.2015 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот. Доц. д-р Александар Ристовски учествува во изведувањето на наставно-образовниот процес на првиот и вториот циклус студии на Правниот факултет „Јустинијан Први“. На првиот циклус студии, тој е ангажиран на предметот Трудово право. На вториот циклус студии, кандидатот е ангажиран во изведувањето на наставно-образовниот процес на следниве предмети: Трудово право – применета програма; Меѓународно трудово право; Европско социјално право; Социјално осигурување; Социјална политика; Социјална заштита; Флексибилност и сигурност на пазарот на труд; Индустриски односи; Антидискриминациско право; Синдикално право и Право на безбедност и здравје при работа. Доц.д-р Александар Ристовски активно учествувал во изработката на наставните програми на задолжителните и изборните предмети на насоката деловно право (модул Б – трудово право) од вториот циклус студии. Тој е автор и на наставните програми (силабусите) на следниве опциони предмети на насоката деловно право (модул Б – трудово право): флексибилност и сигурност на пазарот на труд, индустриски односи и антидискриминациско право.

2. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

2.1. Наставно-образовна дејност

Започнувајќи од 2017 година, кандидатот активно учествува во работата на Правната клиника за ранливи групи на лица при Правниот факултет „Јустинијан Први“, каде што е ангажиран како ментор на студенти во Одделот за социјална и здравствена заштита.

Во периодот по изборот во звањето доцент, учествувал и како член во комисији за оцена и одбрана на вкупно 18 магистерски труда.

Како составен дел од активностите во рамките на наставно-образовната дејност, за одбележување се и повеќето значајни учества на кандидатот во школи и работилници поврзани со научната област трудово право.

Конкретните активности кои припаѓаат во наставно-образовната дејност, наведени се во табелата во Образец 2 кон Извештајот за избор во наставно-научно звање.

2.2. Научноистражувачка дејност

Кандидатот д-р Александар Ристовски бележи значајни успеси во вршењето на научноистражувачката дејност. Во периодот, од изборот во претходното звање доцент во 2015 година, до поднесувањето на пријавата на објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област трудово право, д-р Ристовски објавил вкупно 24 научни и стручни трудови од областа на трудовото право, класифицирани во следниве групи:

- во групата на трудови објавени во научни списанија кои немаат импакт-фактор за годината во која е објавен трудот и кои се индексирани во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, вкупно 3 труда;

- во групата на трудови објавени во научни списанија со меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број членови, вкупно 6 труда;
- во групата на трудови објавени во научни списанија објавени во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД, вкупно 1 труд;
- во групата на трудови објавени во зборници, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји, вкупно 4 труда;
- во групата на трудови со оригинални научни резултати, објавени во научни/стручни списанија, вкупно 3 труда;
- во групата на трудови, објавени во стручни/научни популарни списанија, вкупно 2 труда.

Во научноистражувачкиот опус на кандидатот посебно внимание заслужуваат трудовите класифицирани во групата – книги/делови од книги рецензирани и објавени во земји членки на Европската Унија и ОЕЦД. Поконкретно, станува збор за национални поглавја во книги објавени од реномирани меѓународни издавачи, какви што се: националното поглавје *Atypical Employment Relationships: The Position in the Republic of North Macedonia*, во книгата *Restatement of Labour Law in Europe, Vol.II, Atypical Employment Relationships*, објавена од Hart Publishing (Bloomsbury Publishing) Oxford and Portland, Oregon, во 2019 година; националното поглавје *Transfer of Undertakings and Protection of Employees' Individual Rights in the Republic of Macedonia* во книгата *Stakeholder Protection in Restructuring – Selected Company and Labour Law Issues*, објавена од NOMOS, Baden-Baden, во 2019 година; националното поглавје *The Concept of 'Employee': The Position in the Former Yugoslav Republic of Macedonia*, во книгата *Restatement of Labour Law in Europe, Vol.1, The Concept of 'Employee'*, објавена од Hart Publishing (Bloomsbury Publishing) Oxford and Portland, Oregon, во 2017 година и националното поглавје *New Forms of Employment in the Former Yugoslav Republic of Macedonia*, во книгата *New Forms of Employment in Europe*, објавена од Wolters Kluwer, Kluwer Law International BV, The Netherlands, во 2016 година. Кандидатот д-р Александар Ристовски е автор и на стручната монографија, *Права на младите на работното место во македонски контекст: пристојна работа за младите луѓе*, објавена од Меѓународната канцеларија на трудот – Женева: MOT, ISBN 978-92-2-830937-9 во 2018 година.

Сите претходно наведени научни и стручни трудови се соодветно прикачени и евидентирани во Ризницата (репозиториумот) на трудови на УКИМ. Најголем дел од научните и стручните трудови на кандидатот претставуваат коавторска соработка.

Доц. д-р Александар Ристовски учествувал во национални и меѓународни научни проекти. Во доменот на меѓународните научни проекти, за одбележување е проектот „*Restatement of Labour Law in Europe*“, во кој д-р Ристовски учествува во својство на национален експерт и член на Европската мрежа на експерти по трудово право (*European Labour Law Network*).

Кандидатот доц. д-р Александар Ристовски одржал повеќе предавања и учествувал во повеќе панел дискусии, како на домашни, така и на научни и стручни собири со меѓународно учество. Како позначајни активности на научни и стручни собири со меѓународно учество, можат да се истакнат следниве: предавање на меѓународната конференција „*International Colloquium of Law and Development – CIDROIT (The Global Challenges for Contemporary Law)*“, одржана на Универзитетот Paris 1 Pantheon – Sorbonne, 24 мај, 2018, Париз; предавање на меѓународната конференција „*Stakeholder Protection in Restructuring – Selected Company and Labour Law Issues*“, одржана на Универзитетот за економија и бизнис во Виена (WU), во периодот 12-13 февруари 2018; учество во панел дискусија (панелист) на Првата меѓународна конференција на Мрежата за компаративно службеничко право (*Comparative Civil Service Network*), одржана на Националниот универзитет за јавни служби (*National University of Public Service*) во Будимпешта, во периодот 21-22 ноември 2018 и учеството во панел дискусија (панелист) на конференцијата „*Labour Law and Industrial Relations in*

Central and Eastern European countries”, во организација на Меѓународната организација на трудот (МОТ), одржана во Торино во периодот 3-5 ноември, 2015.

Во периодот од изборот во претходното звање доцент, д-р Ристовски бил ментор на четворица кандидати со успешно одбранет магистерски труд.

Другите активности кои припаѓаат во научноистражувачката дејност, податоците за објавените трудови, за проектите во кои учествувал кандидатот и за одржаните предавања, се наведени во табелата во Образец 2 кон Извештајот за избор во наставно-научно звање.

2.3. Стручно-применувачка дејност и дејности од поширок интерес

Од изборот во звањето доцент, кандидатот д-р Александар Ристовски бележи активности и во сегментите - стручно-применувачки дејности и дејности од поширок интерес.

Кандидатот извршил повеќе експертски активности наменети за потребите на меѓународни организации, здруженија, синдикати, адвокатски друштва и други правни лица.

Во својство на национален експерт во Мрежата на експерти по трудово право од Централна и Источна Европа, вршел редакција на македонското работно законодавство и индустриски односи на датабазата за трудово право на земјите од Централна и Источна Европа (CEElex) и на датабазата за индустриски односи (IRLEX).

Бил член на програмските одбори на неколку меѓународни научни/стручни собири. Остварил и едномесечен студиски престој на Vienna University of Economics and Business (WU), во периодот 10 јуни – 10 јули 2017.

Доц.д-р Александар Ристовски, земал учества и во промотивните активности на Правниот факултет „Јустинијан Први”, а бил член и на неколку факултетски комисији и работни групи.

Активностите кои припаѓаат во стручно-применувачката дејност и дејностите од поширок интерес, подетално се наведени во табелата во Образец 2 кон Извештајот за избор во наставно-научно звање.

3. ОЦЕНКА ОД САМОЕВАЛУАЦИЈА

Кандидатот д-р Александар Ристовски, за периодот од изборот во звањето доцент до поднесувањето на пријавата, доби позитивна оценка од спроведените процеси на самоевалуација, преку анонимно анкетаирање на студентите на Правниот факултет „Јустинијан Први” во Скопје.

4. ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-применувачката дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Александар Ристовски.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Александар Ристовски поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избран во звањето вонреден професор во научната област трудово право.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, **д-р Александар Ристовски** да биде избран **во звањето вонреден професор** во научната област трудово право.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Гзиме Старова с.р.
Проф. д-р Тодор Каламатиев с.р.
Проф. д-р Лазар Јовевски с.р.

О Б Р А З Е Ц 1

**ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: д-р Александар Ставро Ристовски

Институција: Правен факултет „Јустинијан Први“ - Скопје

Научна област: трудово право

**ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ – ВОНРЕДЕН
ПРОФЕСОР**

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	<p>Просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус *</p> <p>Просечниот успех на прв циклус изнесува: _____ Просечниот успех на втор циклус изнесува: _____ Просечниот успех изнесува _____ за интегрираните студии.</p>	
2	<p>Научен степен – доктор на науки од научната област за која се избира</p> <p>Назив на научната област: деловно право (трудово право), поле: правни науки, подрачје: општествени науки.</p>	ДА
3	<p>Објавени најмалку пет рецензирани научни труда во референтна научна публикација согласно со ЗВО во последните пет години пред објавувањето на конкурсот за избор</p>	ДА
3.1	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование</p> <p>1.Назив на научното списание: _____ 2.Назив на електронската база на списанија: _____ 3. Наслов на трудот: _____ 4. Година на објава: _____</p>	ДА (подетално во образец 2)
3.2	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови</p> <p>1.Назив на научното списание: _____ 2.Меѓународен уредувачки одбор(вкупен број членови, број и припадност по земји): _____ 3. Наслов на трудот: _____ 4. Година на објава: _____</p>	ДА (подетално во образец 2)

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
3.3	Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е објавено во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД 1.Назив на научното списание: _____ 2.Назив на членката на ЕУ/ОЕЦД _____ 3. Наслов на трудот: _____ 4. Година на објава: _____	ДА (подетално во образец 2)
3.4	Книга или дел од книга рецензирана и објавена во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД 1. Наслов на книгата: _____ 2. Назив на членката на ЕУ/ОЕЦД _____ 3. Издавач, година и место на издавање/објавување: _____	ДА (подетално во образец 2)
3.5	Зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји 1.Назив на зборникот: _____ 2.Назив на меѓународниот собир: _____ 3.Имиња на земјите: _____ 4.Наслов на трудот: _____ 5. Година на објава: _____	ДА (подетално во образец 2)
4	Претходен избор во наставно-научно звање – доцент, датум и број на Билтен:	Билтен број 1104, од 15.07.2015 година
5	Има способност за изведување на високообразовна дејност	ДА

* На лицата кои имаат заснован работен однос на Универзитетот или на некој од универзитетите во Република Македонија во моментот на стапување во сила на Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија бр.82/2018), нема да се применуваат одредбите од Законот кои се однесуваат на просекот, односно дека лицата треба да имаат остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно имаат остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус. Во овој случај, полето под реден број 1 не се пополнува.

** За кандидатот/ите кој има повеќе од 5 (пет) научни труда во референтна научна публикација, рецензентската комисија научните труда ќе ги наведе, ќе ги оцени и ќе ги вреднува во Образец 2.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Гзими Старова с.р.
Проф. д-р Тодор Каламатиев с.р.
Проф. д-р Лазар Јовевски с.р.

О Б Р А З Е Ц 2

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО И НАСТАВНО-СТРУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат: доц.д-р Александар Ставро Ристовски

Институција: Правен факултет „Јустинијан Први“ - Скопје

Научна област: трудово право

I. НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Одржување на настава	32,51
1.1.	<p>во прв циклус студии:</p> <p>Трудово право Учебна 2015 / 2016 (40 x 0.04 = 1.6) Учебна 2016 / 2017 (40 x 0.04 = 1.6) Учебна 2017 / 2018 (40 x 0.04 = 1.6) Учебна 2018 / 2019 (40 x 0.04 = 1.6)</p>	<p>1.6 x 4 = 6,4</p>
1.2.	<p>во втор циклус студии:</p> <p>Трудово право – применета програма (вкупно 3,4) Учебна 2015 / 2016 (8 x 0.05 = 0,4) Учебна 2016 / 2017 (20 x 0.05 = 1) Учебна 2017 / 2018 (20 x 0.05 = 1) Учебна 2018 / 2019 (20 x 0.05 = 1)</p> <p>Меѓународно трудово право (вкупно 2,27) Учебна 2015 / 2016 (6,5 x 0.05 = 0.32) Учебна 2016 / 2017 (13 x 0.05 = 0.65) Учебна 2017 / 2018 (13 x 0.05 = 0.65) Учебна 2018 / 2019 (13 x 0.05 = 0.65)</p> <p>Европско социјално право (вкупно 2,27) Учебна 2015 / 2016 (6,5 x 0.05 = 0.32) Учебна 2016 / 2017 (13 x 0.05 = 0.65) Учебна 2017 / 2018 (13 x 0.05 = 0.65) Учебна 2018 / 2019 (13 x 0.05 = 0.65)</p> <p>Социјално осигурување (вкупно 2,27) Учебна 2015 / 2016 (6,5 x 0.05 = 0.32) Учебна 2016 / 2017 (13 x 0.05 = 0.65) Учебна 2017 / 2018 (13 x 0.05 = 0.65) Учебна 2018 / 2019 (13 x 0.05 = 0.65)</p> <p>Социјална политика</p>	<p>3,4 + 9 x 2,27 + 2,28 = 26,11</p>

	<p>(вкупно 2,27) Учебна 2015 / 2016 ($6,5 \times 0.05 = 0.32$) Учебна 2016 / 2017 ($13 \times 0.05 = 0.65$) Учебна 2017 / 2018 ($13 \times 0.05 = 0.65$) Учебна 2018 / 2019 ($13 \times 0.05 = 0.65$)</p> <p>Социјална заштита (вкупно 2,27) Учебна 2015 / 2016 ($6,5 \times 0.05 = 0.32$) Учебна 2016 / 2017 ($13 \times 0.05 = 0.65$) Учебна 2017 / 2018 ($13 \times 0.05 = 0.65$) Учебна 2018 / 2019 ($13 \times 0.05 = 0.65$)</p> <p>Флексибилност и сигурност на пазарот на труд (вкупно 2,28) Учебна 2015 / 2016 ($11,5 \times 0.05 = 0.57$) Учебна 2016 / 2017 ($11,5 \times 0.05 = 0.57$) Учебна 2017 / 2018 ($11,5 \times 0.05 = 0.57$) Учебна 2018 / 2019 ($11,5 \times 0.05 = 0.57$)</p> <p>Индустриски односи (вкупно 2,27) Учебна 2015 / 2016 ($6,5 \times 0.05 = 0.32$) Учебна 2016 / 2017 ($13 \times 0.05 = 0.65$) Учебна 2017 / 2018 ($13 \times 0.05 = 0.65$) Учебна 2018 / 2019 ($13 \times 0.05 = 0.65$)</p> <p>Анти-дискриминациско право (вкупно 2,27) Учебна 2015 / 2016 ($6,5 \times 0.05 = 0.32$) Учебна 2016 / 2017 ($13 \times 0.05 = 0.65$) Учебна 2017 / 2018 ($13 \times 0.05 = 0.65$) Учебна 2018 / 2019 ($13 \times 0.05 = 0.65$)</p> <p>Синдикално право (вкупно 2,27) Учебна 2015 / 2016 ($6,5 \times 0.05 = 0.32$) Учебна 2016 / 2017 ($13 \times 0.05 = 0.65$) Учебна 2017 / 2018 ($13 \times 0.05 = 0.65$) Учебна 2018 / 2019 ($13 \times 0.05 = 0.65$)</p> <p>Право на здравје и безбедност при работа (вкупно 2,27) Учебна 2015 / 2016 ($6,5 \times 0.05 = 0.32$) Учебна 2016 / 2017 ($13 \times 0.05 = 0.65$) Учебна 2017 / 2018 ($13 \times 0.05 = 0.65$) Учебна 2018 / 2019 ($13 \times 0.05 = 0.65$)</p>	
2.	Настава во школи и работилници	17,5
2.1.	Раководител	4,5
2.1.1.	Главен обучувач на работилницата за права на младите на работното место – пристојна работа за младите луѓе, во организација на Меѓународната организација на трудот (МОТ), одржана во периодот 31 јануари – 2 февруари 2018, Струмица.	1,5

2.1.2.	Главен обучувач на работилницата за права на младите на работното место – пристојна работа за младите луѓе, во организација на Меѓународната организација на трудот (МОТ), одржана во периодот 29 ноември – 1 декември 2017, Битола.	1,5
2.1.3.	Главен обучувач на работилницата за права на младите на работното место – пристојна работа за младите луѓе, во организација на Меѓународната организација на трудот (МОТ), одржана во периодот 27-29 септември 2017, Охрид.	1,5
2.2.	Учесник	13
2.2.1.	Обучувач на Обука наменета за инспекторите за работни односи од Државниот инспекторат за труд во рамки на Проектот на USAID за модернизација на инспекциските служби, одржана во периодот 8-9 април 2019. Тема на обуката: „Измените на Законот за работните односи од јуни 2018 година”	1
2.2.2.	Предавач на Синдикалната школа на Синдикатот на хемија, неметали и метали на Македонија (СХНМ), одржана во периодот 19-21 октомври 2018. Тема на предавањето: Сесија 1 - работен однос и флексибилни договори за вработување; Сесија 2 – Услови за работа.	1
2.2.3.	Предавач на дополнителниот академски курс во рамките на меѓународниот IMPULSE проект „Реструктурирање на друштвата и правото на ЕУ”, наменет за студенти на Правниот факултет „Јустинијан Први” во Скопје, одржан на 8 ноември 2018 на Правниот Факултет „Јустинијан Први” во Скопје. Тема на предавањето: Harmonization process in labour law in Macedonia regarding restructuring of companies.	1
2.2.4.	Предавач на Летната школа „4th Itinerant Summer University in the Balkans – The Balkan States and their Relationship with the EU and Regional International Organizations: Perspectives for Rapprochement”, во организација на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј” во Скопје (Правен факултет „Јустинијан Први”), Franco-German University, Université Paris Ouest-Nanterre-La Défense (France) и Universität Münster (Germany), одржана во периодот 20-22 септември 2018, Скопје. Тема на предавањето: Employees’ protection from dismissal due to business reasons – the position in the Republic of Macedonia vis-à-vis the EU labour law”.	1
2.2.5.	Обучувач на работилницата наменета за обука на преговарачкиот тим на Сојузот на синдикатите на Македонија (ССМ) вклучен во колективно договарање во приватниот сектор, одржана во периодот 23-24 март 2017, Битола. Тема: Опфат на колективните договори и нивната важност врз членовите и нечленовите на синдикатот.	1
2.2.6.	Предавач на XIX синдикална школа на Самостојниот синдикат за здравство, фармација и	1

	социјална заштита на РМ, одржана во периодот 23-25 септември 2016, Охрид. Тема на предавањето: Правен режим за регулирање на работното време во работното законодавство на РМ со посебен осврт кон здравствената дејност (состојби, дилеми и предизвици).	
2.2.7.	Предавач на Синдикалната школа на Самостојниот синдикат на вработените во универзитетските клиници, центри, клинички болници и други јавни здравствени установи во Република Македонија, одржана во периодот 16-18 септември 2016, Охрид. Тема на предавањето: Синдикалното здружување и колективното преговарање во здравството на Република Македонија и импликациите од нив во уредувањето на правната положба на здравствените работници.	1
2.2.8.	Предавач на Летната школа „3rd Itinerant Summer University in the Balkans – Refugees, Migration and Rule of Law in Balkan Countries” во организација на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј” во Скопје (Правен факултет „Јустинијан Први”), Franco-German University, Université Paris Ouest-Nanterre-La Défense (France) и Universität Münster (Germany), одржана во период 12-14 септември 2016, на Правниот факултет „Јустинијан Први” во Скопје. Тема на предавањето: Labour migration and the legal protection of migrant workers within the frames of the international labour law.	1
2.2.9.	Учесник на обуката за синдикални обучувачи „ETUI Education course – Training Eurotrainers – level 2”, во организација на Европскиот синдикален институт (ETUI), одржана во периодот 7-11 јуни 2016, Фиренца.	1
2.2.10.	Предавач на Летната школа „2nd Itinerant Summer University in the Balkans – Accession to the European Union and Identity of Balkans” во организација на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј” во Скопје (Правен факултет „Јустинијан Први”), Franco-German University, Université Paris Ouest-Nanterre-La Défense (France) и Universität Münster (Germany), одржана во периодот 12-15 септември 2015, на Универзитетот „Hasan Prishtina”, Правен факултет во Приштина. Тема на предавањето: Economic European integration and gender inequalities.	1
2.2.11.	Обучувач во работилница наменета за студенти во рамките на Летната школа „2nd Itinerant Summer University in the Balkans”, во организација на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј” во Скопје (Правен факултет „Јустинијан Први”), Franco-German University, Université Paris Ouest-Nanterre-La Défense (France) и Universität Münster (Germany), одржана во периодот 12-15 септември 2015, на Универзитетот „Hasan Prishtina”, Правен факултет во Приштина. Тема на работилницата: Copenhagen Criteria and ‘Corporate governance’; Workplace and	1

	Board-level Representation: European minimum standards for Employees' Participation in Decision Making (Information and Consultation Rights).	
2.2.12.	Предавач на Летната школа „2nd Itinerant Summer University in the Balkans – Accession to the European Union and Identity of Balkans”, во организација на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј” во Скопје (Правен факултет „Јустинијан Први”), Franco-German University, Université Paris Ouest-Nanterre-La Défense (France) и Universität Münster (Germany), одржана во период 9-12 септември 2015, на Правниот факултет „Јустинијан Први” во Скопје. Тема на предавањето: Economic European integration and gender inequalities.	1
2.2.13.	Обучувач во работилница наменета за студенти во рамките на Летната школа „2nd Itinerant Summer University in the Balkans”, во организација на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј” во Скопје (Правен факултет „Јустинијан Први”), Franco-German University, Université Paris Ouest-Nanterre-La Défense (France) и Universität Münster (Germany), одржана во периодот 9-12 септември 2015, на Правниот факултет „Јустинијан Први” во Скопје. Тема на работилницата: Copenhagen Criteria and 'Corporate governance'; Workplace and Board-level Representation : European minimum standards for Employees' Participation in Decision Making (Information and Consultation Rights)	1
3.	Одржување на вежби (лабораториски, клинички, аудиториски или изработка на семинарски труд)	2,7
	3.1. Ментор на Правната клиника за ранливи групи на лица во Одделот за социјална и здравствена заштита, 2017– 2020 Одржани клинички вежби во учебната 2017 / 2018 (2 x 15 x 0,03) = 0,9 Одржани клинички вежби во учебната 2018 / 2019 (2 x 15 x 0,03) = 0,9 Одржани клинички вежби во учебната 2019 / 2020 (2 x 15 x 0,03) = 0,9	
4.	Консултации со студенти	1,2
	Учебна 2015 / 2016 (200 x 0.002 = 0,4) Учебна 2016 / 2017 (200 x 0.002 = 0,4) Учебна 2017 / 2018 (200 x 0.002 = 0,4) Учебна 2018 / 2019 (200 x 0.002 = 0,4)	
5.	Член на комисија за оцена и одбрана на магистерски труд	5,4
5.1.	Учество во 18 комисији за оцена и одбрана на магистерски тези (прилог одлуки)	18 x 0.3
	Вкупно	59,31

II. НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Ментор на магистерски труд:	8
1.1.	Ментор на 4 кандидати со успешно одбранет магистерски труд (прилог одлуки)	4 x 2
2.	Учесник во национален научен проект	3
2.1.	Мегапроект: Евроинтеграцијата на општествениот, правниот и политичкиот систем на Република Македонија – Правен факултет „Јустинијан Први“ – Скопје.	3
3.	Учесник во меѓународен научен проект	5
3.1.	Член на студиската група на Европската мрежа на експерти по трудово право (European Labour Law Network), во проектот: Restatement of Labour Law in Europe, 2015 – 2018.	5
4.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно списание кое нема импакт-фактор за годината во која е објавен трудот, во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank, MathSciNet (Mathematical Reviews), Zentralblatt fur Mathematik и Реферативный журнал “Математика” или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование	13,5
4.1.	<i>Protection of Employees’ Rights in the event of Collective Redundancies and Transfer of Undertakings: Key Aspects of Harmonization between the EU and Macedonian Labour Law</i> , (Collection of Papers, Faculty of Law, Niš, No.79, Year LVII), Niš, 2018. Научното списание е индексирано во електронската база на Ebsco.	4,5
4.2.	<i>Union Security Clauses Versus Freedom of Trade Union Association</i> , (Collection of Papers from the International Scientific Conference, 20-21 April, 2017, Faculty of Law, University of Niš), Niš, 2017. Научното списание е индексирано во електронската база на Ebsco.	4,5
4.3.	<i>Субординација у радном праву и савремени изазови разграничења уговора о раду и уговора о делу</i> , (Зборник Радова Правног Факултета у Нишу, Бр.70, Год.LIV), Ниш, 2015. Научното списание е индексирано во електронската база на Ebsco.	4,5
5.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови	27

5.1.	<i>Привремено агенцијско запошљавање у македонском радном законодавству</i> (Радно и Социјално Право, часопис за теорију и праксу радног и социјалног права Бр.1/2019, Година XXIII), СІСЕRO Београд, 2019.	4,5
5.2.	<i>Европска директива о одређеним аспектика организације радног времена (2003/88/ЕЗ) и македонско радне законодавство – актуелна ситуација и критичке тачке (не) усклађености,</i> (Радно и Социјално Право, часопис за теорију и праксу радног и социјалног права Бр.1/2018, Година XXII), Београд, 2018.	4,5
5.3.	<i>Отказ уговора о раду и заштита права радника услед престанка потребе за обављањем одређених послова у случају промене послодавца,</i> (Радно и Социјално Право, часопис за теорију и праксу радног и социјалног права Бр.1/2017, Година XXI), Београд, 2017.	4,5
5.4.	<i>Уговорна забрана конкурентске клаузуле и њена улога у обезбедувању доброг пословног амбијента и тржишта рада,</i> (Радно и Социјално Право, часопис за теорију и праксу радног и социјалног права, Бр. 1/2016, Година XX), Београд, 2016.	4,5
5.5.	<i>Економски зависен труд и економски зависни работници – нова форма на работа и нов (tertium genus) работно - правен статус на работници помеѓу вработените и самовработените лица,</i> (Годишник на Правниот Факултет „Јустинијан Први“ во Скопје во чест на Јане Миљовски), Скопје, 2016.	4,5
5.6.	<i>Фактички радни однос и хонорарни рад versus македонског правног система,</i> (Радно и Социјално Право, часопис за теорију и праксу радног и социјалног права, Бр. 1/2015, Година XVIV), Београд, 2015.	4,5
6.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е објавено во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД	4,5
6.1.	<i>Labour Legislation and Policies aimed at Reconciling Employees' Professional Commitments with their Personal and Family Life,</i> (Актуални Проблеми на Трудовото и Осигурителното Право, ТОМ IX, Универзитетско издателство „Св.Климент Охридски“), Софија, 2017.	4,5
7.	Книга или дел од книга рецензирана и објавена во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД	24
7.1.	Коавтор	
7.1.1.	<i>Restatement of Labour Law in Europe, Vol.II, Atypical Employment Relationships; Atypical Employment Relationships: The Position in the Republic of North Macedonia,</i> (HART Publishing), Oxford and Portland, Oregon, 2019.	6
7.1.2.	<i>Stakeholder Protection in Restructuring – Selected Company and Labour Law Issues; Transfer of</i>	6

	<i>Undertakings and Protection of Employees' Individual Rights in the Republic of Macedonia, (NOMOS), Baden-Baden, 2019.</i>	
7.1.3.	<i>Restatement of Labour Law in Europe, Vol.1, The Concept of 'Employee'; The Concept of 'Employee': The Position in the Former Yugoslav Republic of Macedonia, (HART Publishing), Oxford and Portland, Oregon, 2017.</i>	6
7.1.4.	<i>New Forms of Employment in Europe, New Forms of Employment in the Former Yugoslav Republic of Macedonia, (Bulletin of Comparative Labour Relations, Vol.94, Wolters Kluwer), Kluwer Law International BV, The Netherlands 2016.</i>	6
8.	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји	18
8.1.	<i>Collective Redundancies and Their Consequences in Relation to Employees' Rights – 'Critical Points' In the Alignment Between the Macedonian and the EU Labour Law, (International Conference - Restructuring of Companies and Their Consequences in Relation to Employees: Conditions, dilemmas and challenges in the Laws of the EU, Austria, Macedonia and Serbia, Ss. Cyril and Methodius University in Skopje, Iustinianus Primus Faculty of Law), Скопје, 2018.</i>	4,5
8.2.	<i>Заштита на работниците во случај на отказ од деловни причини и колективни отпуштања (состојби и перспективи во македонскиот трудово-правен систем), (Juridica Prima, 4-th International Scientific Conference, 10-13 May 2018 Ohrid), Скопје, 2018.</i>	4,5
8.3.	<i>Работно-правен статус и прекарна положба на новинарите и медиумските работници во Република Македонија (Зборник на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје од Меѓународната конференција „медиумите и човековите права“), Скопје, 2016.</i>	4,5
8.4.	<i>Пристојна работа и правна положба на куќните помошници, (Охридска правна школа, Новите предизвици во уредувањето на правните односи во духот на Европските вредности, Juridica Journal of Legal and Social Studies), Скопје, 2015.</i>	4,5
9.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание	8,1
9.1.	<i>Заштита на правата на вработените во случај на промена на работодавачот во Република Македонија и Република Србија (компаративна анализа), (Деловно право, Година XVIII, Бр.37), Скопје, 2017.</i>	2,7
9.2.	<i>Работа на определено време и работа со неполно работно време – нестандартни форми на работа во работното законодавство на Република</i>	2,7

	Македонија, (Деловно право, Година XVII, Бр.34), Скопје, 2016.	
9.3.	Разграничување на работниот однос од останатите договорни односи по повод и во врска со трудот и разрешување на проблематиката на „прикриеното вработување“, (Деловно Право, Година XVI, Бр.33), Скопје, 2015.	2,7
10.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во стручно/научно популарно списание	3,6
10.1.	Работно-семеен баланс во законодавството на Република Македонија (Стручно списание „Правник“, Бр.295-296, Година XXV), Скопје, 2016.	1,8
10.2.	Договорната забрана за конкурентско дејствување (конкурентска клаузула) во договорот за вработување (Стручно списание „Правник“, Година XXVI, Бр.300), Скопје, 2017.	1,8
11.	Рецензија на научен/стручен труд	0,6
11.1.	<i>Challenges and Opportunities of the Macedonian Pension System According the EU Recommendations (Social, Legal and Financial Aspects)</i> , поднесен за презентација и објавување во ECLIC International Conference EU and Member States, Правен факултет во Осиек, 2018.	0,2
11.2.	<i>Reaching a Compromise between the necessity for Restructuring the Trade Company (Employer) and the necessity for Workers' Protection</i> , објавен во Зборникот од меѓународната конференција „Restructuring of Companies and Their Consequences in Relation to Employees: Conditions, dilemmas and challenges in the Laws of the EU, Austria, Macedonia and Serbia, Ss. Cyril and Methodius University in Skopje, Iustinianus Primus Faculty of Law“, Скопје, 2018.	0,2
11.3.	<i>Influence of the Status Changes in Trade Companies upon Workers' Rights with a review upon the implementation of Article 78 of the Law on Labour Relations</i> (offer of a new changed employment contract), објавен во Зборникот од меѓународната конференција „Restructuring of Companies and Their Consequences in Relation to Employees: Conditions, dilemmas and challenges in the Laws of the EU, Austria, Macedonia and Serbia, Ss. Cyril and Methodius University in Skopje, Iustinianus Primus Faculty of Law“, Скопје, 2018.	0,2
12.	Пленарни предавања на научен/стручен собир	8
12.1.	Предавач на 77-мата средба на правниците, во организација на Здружението на правниците на Република Македонија (MLA), 2-4 ноември 2017, Струга. Тема на предавањето: Заштита на правата на вработените во случај на промена на работодавачот во Р.Македонија и Р.Србија (компаративна анализа).	2
12.2.	Предавач на конференцијата „Retreat of the National Economic and Social Council and of the Local Economic and Social Councils“, во рамки на проектот за зајакнување на социјалниот дијалог во Македонија, 7 март 2017, Скопје. Тема на предавањето: Анализа за можноста за основање на Фонд за промовирање на	2

	социјалниот дијалог во Република Македонија – клучни опсервации и наоди.	
12.3.	Предавач на 74-тата средба на правниците, во организација на Здружението на правниците на Република Македонија (MLA), 12 мај 2016. Тема на предавањето: Работа на определено време и работа со неполно работно време – нестандартни форми на работа во работното законодавство на Република Македонија.	2
12.4.	Предавач на 73-тата средба на правниците, во организација на Здружението на правниците на Република Македонија (MLA), 15-17 октомври 2015. Тема на предавањето: Разграничување на работниот однос од останатите договорни односи по повод и во врска со трудот и разрешување на проблематиката на „прикриеното вработување.	2
13.	Пленарни предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество	39
13.1.	Предавач на XXII годишно меѓународно научно-стручно советување „Фундаментални принципи и права на раду у прописима и пракси Србије и Меѓународне организације рада” во организација на Здружението за Трудово Право и Социјално Осигурување на Србија, 9-12 октомври, 2019. Тема на предавањето: „Привремено агенцијско запошљавање у македонском радном законодавству“.	3
13.2.	Предавач на меѓународната конференција „ILO and Bulgaria – 100 years and in the Future”, 27-28 јуни, 2019 година, Универзитет „Св.Климент Охридски”, Софија. Предавање на тема: Agency shop fees and personal scope of application of the collective bargaining agreements – the position of ILO and the legal challenges for the Macedonian labour law.	3
13.3.	Предавач на XXI меѓународно стручно советување, во организација на Здружението за трудово право и социјално осигурување на Србија, „Радно и социјално право у Србији данас”, 04-06 октомври, 2018, Златибор. Предавање на тема: „Европска директива о одређеним аспектите организације радног времена (2003/88/EЗ) и македонско радно законодавство – актуелна ситуација и критичне тачке (не) усклађености“.	3
13.4.	Предавач на четвртата научна меѓународна конференција во рамките на Охридската правна школа, со наслов „Reforms in the Law: Step Forward to the Rule of Law” во организација на IURIDICA PRIMA, 10-13 мај, 2018. Тема на предавањето: Заштита на работниците во случај на отказ од деловни причини и колективни отпуштања (состојби и перспективи во македонскиот трудово-правен систем).	3
13.5.	Предавач на завршната конференција на IMPULSE проектот “Stakeholder Protection in Restructuring – Selected Company and Labour Law Issues”, 12-13 февруари 2018, Vienna University of Economics and	3

	Business (WU). Тема на предавањето: The labour law consequences of transfer of undertakings in Macedonian law.	
13.6.	Предавач на меѓународната конференција „Restructuring of Companies and Their Consequences in Relation to Employees: Conditions, dilemmas and challenges in the Laws of the EU, Austria, Macedonia and Serbia”, 6 ноември 2017, Правен факултет „Јустинијан Први” во Скопје. Предавање на тема: Колективните отпуштања и нивните последици во однос на правата на работниците – анализа на „најкритичните” пунктови од аспект на македонското трудово право и неговата усогласеност со правото на ЕУ.	3
13.7.	Предавач на регионалниот семинар „Јакнење на социјалниот дијалог во рамките на Европската интеграција – специјален проект за организациите на работници од Западен Балкан” во организација на УНАСМ и ЕЗА, 31 мај – 3 јуни 2017, Струга. Тема на предавањето: Колективно договарање во јавниот сектор на Република Македонија (правна анализа на „новиот” версус постоечкиот општ колективен договор за јавниот сектор).	3
13.8.	Предавач на конференцијата „Restructuring of Companies and Protection of Employees’ Rights: Views from the EU, Austria, Serbia and Macedonia” во организација на Универзитетот во Белград, Правен факултет, 2 март, 2017, Белград. Предавање на тема: Collective redundancies and employees’ rights in Republic of Macedonia – current situation and degree of (non)compliance with the EU law.	3
13.9.	Предавач на меѓународната конференција „Law and Social Policy”, 21-22 ноември 2016, Универзитет „Св.Климент Охридски”, Софија. Тема на предавањето: Labour legislation and policies for reconciliation of professional responsibilities with personal and family life of workers (work-family balance)	3
13.10.	Предавач на регионалниот семинар „Предности и недостатоци од законски регулираната минимална плата? Дали тоа влијае врз квалитетот на работата (задоволството и достоинството на работникот и продуктивноста на компанијата)”, во организација на УНАСМ и ЕЗА, 7-10 октомври 2016, Струга. Тема на предавањето: Платата и правниот режим на плаќањето на работниците во македонското работно законодавство.	3
13.11.	Предавач на регионалниот семинар „Улогата на синдикатот при создавање квалитетни работни места и рамнотежата помеѓу професионалниот и фамилијарниот живот”, во организација на УНАСМ и ЕЗА, 25-28 мај 2016, Охрид. Тема на предавањето: Работното законодавство на Република Македонија и политиките за усогласување на професионалниот со семејниот живот на работниците.	3
13.12.	Предавач на меѓународниот семинар „Подобрување на здравјето во работничкиот свет и половата	3

	перспектива” во организација на УНАСМ и ЕЗА, 12-14 октомври 2015, Охрид. Тема на предавањето: Работата со неполно работно време и нејзиното влијание врз родовата еднаквост на пазарите на труд.	
13.13.	Предавач на регионалниот семинар „Јакнење на социјалниот дијалог – оформување на европската интеграција: специјален проект за работничките организации од Западен Балкан”, во организација на УНАСМ и ЕЗА, 9-13 септември 2015, Охрид. Тема на предавањето: Синдикатите и нивните предизвици на современите пазари на труд (проблемот на прикриениот работен однос и хонорарната работа).	3
14.	Секциски предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество	8
14.1.	Предавач на годишната меѓународна конференција на Правниот факултет „Јустинијан Први” во Скопје - Transition of Legal Systems – 30 years after the fall of the Berlin Wall, 6 ноември, 2019. Тема на предавање: Industrial Relations in the Republic of North Macedonia – Key Challenges Faced by the Industrial Actors.	2
14.2.	Предавач на меѓународната научна конференција „Pravo I Multidisciplinarnost”, во организација на Универзитетот во Ниш, 12 и 13 април, 2019. Предавање на тема: Трајање и Организација Радног Времена и Прописи о Плаченом Годишњем Одмору у Праву ЕУ и Македонском Радном Законодавству.	2
14.3.	Предавач на „International Colloquium of Law and Development – CIDROIT (The Global Challenges for Contemporary Law), Универзитет Paris 1 Pantheon – Sorbonne, 24 мај, 2018, Париз. Тема на предавање: Collective Redundancies and Employees’ Rights in the Republic of Macedonia – Current Conditions and Degree of (non) Compliance with the EU Law.	2
14.4.	Предавач на меѓународната научна конференција „Глобализација и Право” во организација на Правниот факултет при Универзитетот во Ниш, одржана на Правниот факултет во Ниш во периодот 21-22 април, 2017. Тема на предавање: Union Security Clauses versus Freedom of Trade Union Association.	2
15.	Одржано предавање по покана на универзитет	1
	Предавач на дополнителен академски курс за студенти во рамките на „Restructuring of Companies and the EU Law / IMPULSE Oead Проект”, по покана на Универзитетот во Белград, Правен факултет, 3 март, 2017.	1
16.	Учество на научен/стручен собир со реферат – усна презентација	8
16.1.1.	Панелист на првата конференција на Здружението за трудово и социјално право на Северна Македонија - (ЗТСП), 30 октомври 2019, Скопје. Тема на панел дискусијата: На преминот помеѓу постоечкото и новото работно законодавство во Македонија (состојби, проблеми, предизвици).	1
16.1.2.	Панелист на Годишната конференција на мрежата на експерти по трудово право од Централна и Источна	1

	Европа (CEElex), 2-3 јули 2019, Игало. Тема на дискусијата: Нестандардни форми на вработување.	
16.1.3.	Панелист на првата конференција на Мрежата за компаративно службеничко право (Comparative Civil Service Network) во организација на CCSN и National University of Public Service во Будимпешта, 21-22 ноември 2018, Будимпешта. Тема на дискусијата: Plenary discussion on the work program of the Comparative Civil Service Network and key aspects of the law of public and civil servants in Macedonia.	1
16.1.4.	Панелист на третата годишна средба на експерти во рамки на Мрежата на експерти по трудово право од Централна и Источна Европа–CEElex, во организација на Меѓународната организација на трудот (МОТ), 19-20 септември, 2018, Скопје. Тема на дискусијата: Revision of Macedonian Labour Relation Act – a comparative view on selected topics.	1
16.1.5.	Панелист на втората годишна средба на експерти во рамките на Мрежата на Експерти по трудово право од Централна и Источна Европа – CEElex, во организација на Меѓународната организација на трудот (МОТ), 25-26 април Тирана, 2017. Тема на дискусијата: Collective Bargaining: who pays for it?	1
16.1.6.	Панелист на првата „kick-off средба“ во рамки на проектот „Restructuring of Companies and the EU Law“, 2 јуни 2016, Vienna University of Economics and Business (WU), Виена.	1
16.1.7.	Предавач на првата конференција на правоматика, одржана во периодот 14-15 март 2016 во Скопје. Тема на предавањето: критични пунктови во Законот за работните односи кои создаваат проблеми во практиката.	1
16.1.8.	Панелист на конференцијата „Labour Law and Industrial Relations in Central and Eastern European countries“ во организација на Меѓународната организација на трудот (МОТ), 3-5 ноември 2015, Торино. Тема на предавањето: Employment Protection.	1
17.	Апстракт објавен во зборник на конференција	2
17.1.	Меѓународна	
	<i>Collective Redundancies and Employees' Rights in the Republic of Macedonia – Current Situation and Degree of (non) Compliance with the EU law</i> , Collection of extended Abstracts of contributions presented at the international conference held at the University of Belgrade Faculty of Law on March 2 nd , 2017.	1
	<i>Industrial Relations in the Republic of North Macedonia – Key Challenges Faced by the Industrial Actors</i> , Book of Abstracts, Annual International Conference “Transition of Legal Systems – 30 years after the fall of the Berlin Wall”, Iustinianus Primus Faculty of Law, 8-9 November, Skopje.	1
	Вкупно	181,3

III. СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Стручна монографија	8
	<i>Права на младите на работното место во македонски контекст: пристојна работа за младите луѓе, (International Labour Organization Меѓународна канцеларија на трудот – Женева: МОТ, ISBN 978-92-2-830937-9), 2018.</i>	
2.	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, супервизија, технички извештаи, вешт наод и мислење, стручно мислење, проценка на капитал, систематизација, методологија	11
2.1.	Експертска активност – изработка на Стручно мислење за „статусот на приватните специјализанти вработени преку програмата за кофинансирање и предлози за трансформирање на нивниот работен однос во редовен работен однос на неопределено време”, изработен за потребите на Здружението за лекари специјализанти –ЗЛС, 2019.	1
2.2.	Експертска активност – изработка на Стручно мислење за можноста од остварување на материјален надоместок врз основа на склучен менаџерски договор, изработено за потребите на ТУШ Трејд Доел Скопје, 2018.	1
2.3.	Експертска активност – изработка на Стручно мислење за синдикалното организирање и здружување во Народна Банка на РМ, изработено за потребите на вработените во Народна Банка на РМ, 2018.	1
2.4.	Експертска активност – изработка на стручно мислење за воспоставување на Централен систем за електронска евиденција на работното време и контрола на пристап до просториите во јавните здравствени установи, изработено за потребите на Самостојниот синдикат на вработените во универзитетските клиници, центри, клинички болници и други јавни здравствени установи во Р Македонија (ССКЦ), 2017.	1
2.5.	Експертска активност – изработка на Стручно мислење за конкурентска клаузула во договорите за вработување, изработено за потребите на адвокатската канцеларија „Тошиќ и Јевтиќ”, 2016.	1
2.6.	Експертска активност – изготвување прашања со понудени одговори и верификација на изготвени прашања од областа на трудовото право, за квалификациски тест за приемен испит во Академијата за судии и јавни обвинители „Павел Шатев”, 2019.	1
2.7.	Експертска активност – развивање модуларна програма по трудово право во рамки на Проектот за развој на вештини и поддршка на иновации – Договор за развој и дизајн на концепција за средно 4-годишно техничко образование, јануари 2019 – септември 2019.	1
2.8.	Експертска активност - изработка на Анализа за потребата за услуги на Сојузот на синдикати на Македонија (ССМ), во рамки на проектот „Зајакнување на социјалниот дијалог”, поддржан од Европската унија и имплементиран од Меѓународната организација на трудот, 2019.	1

2.9.	Експертска активност - изработка на Анализа за можноста од основање на Фонд за промовирање на социјалниот дијалог во Република Македонија во рамки на проектот „Зајакнување на социјалниот дијалог“, поддржан од Европската унија и имплементиран од Меѓународната организација на трудот, 2017.	1
2.10.	Експертска активност – редакција на работното законодавство и индустриските односи на Северна Македонија во рамки на датабазата за индустриски односи (IRLEX), 2019.	1
2.11.	Експертска активност - редакција на работното законодавство на Северна Македонија во рамки на датабазата за трудово право на земјите од Централна и Источна Европа (CEElex), 2019.	1
3.	Учество во промотивни активности на факултетот/институтот	2,5
3.1.	Учесник во активностите за презентирање на Правниот факултет на Отворениот ден на УКИМ, август 2019.	0,5
3.2.	Координатор на тим за промотивни активности на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во средното училиште СЕПУГС „Васил Антевски – Дрен“, 2019.	0,5
3.3.	Учесник во активностите за презентирање на Правниот факултет на Отворените денови на УКИМ, мај 2018.	0,5
3.4.	Учесник во активностите за презентирање на Правниот факултет на Отворените денови на УКИМ, април 2017.	0,5
3.5.	Учесник во активностите за презентирање на Правниот факултет на Отворените денови на УКИМ, април 2016.	0,5
	Вкупно	21,5

IV. ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/ стручен собир	3
1.1.	Член на програмскиот одбор на Годишната меѓународна конференција на Правниот факултет „Јустинијан Први“ Скопје „Transitions of Legal Systems: 30 Years after the Fall of the Berlin Wall“ одржана во периодот 8-9 ноември 2019 година на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје.	1
1.2.	Член на програмскиот одбор на меѓународната конференција „Restructuring of Companies and their Consequences in relation to Employees: Conditions, dilemmas and challenges in the Laws of the EU, Austria, Macedonia and Serbia“ во рамките на IMPULSE Oead проектот, одржана на 6 ноември 2017 година на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје.	1
1.3.	Член на програмскиот одбор на меѓународната конференција „Restructuring of Companies and Protection of Employees' Rights: Views from the EU, Austria, Serbia and Macedonia“ во рамките на IMPULSE Oead проектот, одржана на 2 март 2017 година на Правниот факултет при Универзитетот во Белград.	1
2.	Студиски престој во странство	0,5

2.1.	- до три месеци	
	Студиски престој на Vienna University of Economics and Business (WU), во периодот 10 јуни – 10 јули 2017.	0,5
3.	Член на факултетска комисија	2
3.1.	Член на Работна група за изработка на апликација на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје за меѓународен проект во рамки на Еразмус + програмата, 2019.	0,5
3.2.	Претседател на Комисија за попис на основни средства, ситен инвентар, потрошен материјал и изданија од издавачката дејност на Правниот факултет „Јустинијан Први“, 2017.	0,5
3.3.	Член на Конкурсна комисија за упис на студенти на прв циклус на студии во учебната 2018/2019.	0,5
3.4.	Комисија за спроведување на гласање за избор на членови во Комисијата за самоевалуација од редот на студентите на Правниот факултет за периодот 3.2.2020 – 3.2.2021.	0,5
6.	Член на управен одбор на здружение поврзано со структурата	0,3
6.1	Член на Управниот одбор на Здружението за трудово и социјално право на Северна Македонија (ЗТСП)	0,3
	Вкупно	5,8

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	59,31
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	181,3
СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ	21,5
ДЕЈНОСТ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	5,8
Вкупно	267,91

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Гзиме Старова с.р.
Проф. д-р Тодор Каламатиев с.р.
Проф. д-р Лазар Јовевски с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ „СУБЈЕКТИВИТЕТОТ НА ПРАВНИТЕ ЛИЦА ВО ГРАЃАНСКОТО ПРАВО“ ОД АВТОРОТ ПРОФ. Д-Р ТИНА ПРЖЕСКА

Врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“, бр. 02-271/10 од 3.3.2020 година, за членови на Рецензентската комисија за рецензирање на ракописот од авторката проф. д-р Тина Пржеска, наменет за студентите на Правниот факултет „Јустинијан Први“, како литература за мастер студиите на насоката граѓанско материјално право и граѓанско процесно право и за докторските студии по граѓанско право, избрани се: проф. д-р Родна Живковска и проф. д-р Александар Климовски.

По добивањето на ракописот и неговото детално разгледување и анализа, до Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, рецензентите го поднесуваат следниов

ИЗВЕШТАЈ

VIII. ОПШТ ДЕЛ

Основни податоци за ракописот

Назив на ракописот:	СУБЈЕКТИВИТЕТОТ НА ПРАВНИТЕ ЛИЦА ВО ГРАЃАНСКОТО ПРАВО
Назив на предметната програма:	Граѓанско материјално право и граѓанско процесно право/Граѓанско право
Назив на студиската програма:	Правни студии/мастер студии/докторски студии
Фонд на часови и ЕКТС-кредити (доколку ракописот е наменет за повеќе предмети, да се наведат сите предмети):	<ul style="list-style-type: none"> - Институти на општиот дел на граѓанското право (6 ектс кредити/опционен предмет/мастер студии, насока: граѓанско материјално и право и граѓанско процесно право) - Општ дел на граѓанското право (6 ектс кредити/задолжителен предмет/докторски студии по граѓанско право)
Реден број на изданието:	прво издание
Општи податоци за ракописот:	<p>Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 85 страници (формат В5), напишани на компјутер со македонска поддршка на текст и со големина на фонтот 12. Ракописот е составен од Вовед и шест точки: Поимот правно лице и претпоставки за настанок на правните лица (точка 1), Разликување на правното лице од други форми на здружување (точка 2), Видови правни лица (точка 3), Субјективитет на правните лица (точка 4), Престанок на правните лица (точка 5) и Правна природа и значење на правните лица (точка 6). На крајот од ракописот е наведена користената литература која се состои од учебници, статии и правни извори.</p>

РЕЦЕНЗЕНТИ

Проф. д-р Родна Живковска с.р.
Проф. д-р Александар Климовски с.р.

Посебен дел од рецензентот: ПРОФ. Д-Р РОДНА ЖИВКОВСКА

<p>Краток опис на содржината:</p>	<p>Во ракописот „Субјективитетот на правните лица во граѓанското право“ се претставува и се анализира правното лице како субјект кој учествува во граѓанскоправните односи и се стекнува со граѓански субјективни права и обврски.</p> <p>Во првата точка од ракописот, авторката поимно го анализира правното лице како субјект и ги претставува условите за настанок на правните лица во македонското позитивно право.</p> <p>Авторката во втората точка од ракописот на јасен и мошне прецизен начин ја покажува разликата помеѓу правните лица и другите форми на здружување кои постојат во правниот живот, но немаат својство на правно лице (ортаклак, заедница на заедничарите, семејна заедница и сосопственичка заедница).</p> <p>Во третата точка од ракописот, авторката ги анализира видовите правни лица и го прикажува правното значење на претставените класификации.</p> <p>Четвртата точка од трудот е централна. Во оваа точка, авторката го анализира субјективитетот на правните лица во граѓанското право. Претставени се способностите и атрибутите како содржина на субјективитетот на правните лица со акцентирање на спецификите карактеристични за правните лица како субјекти.</p> <p>Во петтата точка од трудот, авторката на систематичен начин ги анализира начините на престанок на правните лица кои се поделени на доброволни начини на престанок, присилни начини на престанок и престанок на правните лица со статусни промени и преобразба. Во оваа точка, авторката го претставува и начинот на располагање со имотот на правното лице при спроведување на стечајна и ликвидациона постапка.</p> <p>Шестата точка од ракописот содржи анализа за правната природа на правните лица и за нивното значење како субјекти во правото.</p>
<p>Оцена за усогласеноста со предметната програма:</p>	<p>Ракописот содржи подробна анализа на субјективитетот на правните лица во граѓанското право. Со ракописот се опфатени и се анализирани сите значајни прашања во поглед на истражуваната тема и тој претставува логички поврзана и целосно заокружена тематска целина. Ракописот е целосно усогласен со наставната програма по предметот Институти на општиот дел на граѓанското право како предмет на мастер студиите, насока: граѓанско материјално право и</p>

	граѓанско процесно право и со наставната програма на предметот Општ дел на граѓанското право на докторските студии по граѓанско право.
Предлози за потребни корекции:	/
Оцена на ракописот:	Ракописот „Субјективитетот на правните лица во граѓанското право“ има за цел да им обезбеди проширени познавања од областа на граѓанското право на студентите од втор и трет циклус студии на Правниот факултет „Јустинијан Први“.
Категоризација:	Монографија
Заклучок со предлог за оправданоста за објавување:	Ракописот претставува монографија која детално разработува мошне значаен институт на граѓанското право, а тоа е субјективитетот на правните лица. Како таков, ракописот претставува значајно научно дело кое ќе им помогне на студентите по право на мастер студиите и на докторските студии да се стекнат со продлабочени познавања од областа на граѓанското право. Од тие причини сметам дека ракописот „Субјективитетот на правните лица во граѓанското право“ треба да биде објавен и да се користи како литература на мастер студиите и докторските студии.

Врз основа на изнесеното, чест ми е и задоволство овој ракопис да го поддржам и да го предложам да се отпечати како монографија за потребите на предметот Институти на општиот дел на граѓанското право на мастер студиите, насока: граѓанско материјално право и граѓанско процесно право и на предметот Општ дел на граѓанското право на докторските студии по граѓанско право на Правниот факултет „Јустинијан Први“.

Во Скопје, 9.3.2020 година

РЕЦЕНЗЕНТ

Проф. д-р Родна Живковска с.р.

III. ПОСЕБЕН ДЕЛ ОД РЕЦЕНЗЕНТОТ: ПРОФ. Д-Р АЛЕКСАНДАР КЛИМОВСКИ

<p>Краток опис на содржината:</p>	<p>Во ракописот „Субјективитетот на правните лица во граѓанското право“ авторката го анализира начинот на кој правните лица го остваруваат својот субјективитет на теренот на граѓанското право. Ракописот е составен од шест точки, во кои на детален и систематичен начин се анализира правното лице како субјект. Во првата точка е определен поимот и претпоставките за настанување на правното лице, а во втората точка од ракописот се прави дистинкција помеѓу правните лица и другите форми на здружување на физичките лица. Третата точка опфаќа анализа на видовите правни лица во која се претставени најзначајните поделби познати во правната наука. Во четвртата точка од ракописот, на детален начин се анализира субјективитетот на правните лица на теренот на граѓанското право, што е и основна цел на авторот на трудот. Претставени се способностите на правното лице, како и атрибутите преку кои правното лице се индивидуализира во правниот промет. Петтата точка од ракописот содржи анализа на начините на престанок на правните лица како субјекти и начинот на распределба на имотот на правното лице по неговиот престанок. Шестата точка содржи теоретска анализа на правната природа на правните лица и нивното значење како субјекти во правниот живот.</p>
<p>Оцена за усогласеноста со предметната програма:</p>	<p>Опсегот во кој е анализирана и начинот на кој е претставена истражуваната материја во ракописот е потполно во согласност со наставниот план по предметот Институту на општиот дел на граѓанското право, опционен предмет на мастер студиите, насока: граѓанско материјално право и граѓанско процесно право и со предметната програма по предметот Општ дел на граѓанското право на докторските студии по граѓанско право.</p>
<p>Предлози за потребни корекции:</p>	<p>Нема</p>
<p>Оцена на ракописот:</p>	<p>Ракописот претставува научно дело од областа на граѓанското право во кое се обработува тема која има како теоретско, така и практично значење. Стилот на пишување на авторката е јасен, прецизен и овозможува лесно да се следи мислата во текстот. Ракописот претставува значајно дополние на научната литературата од областа на граѓанското право, кое може да го ползуваат не само студентите по право, туку и поширок круг читатели на правна литература.</p>
<p>Категоризација:</p>	<p>Монографија</p>

Заклучок со предлог за оправданоста за објавување:	Монографијата „Субјективитетот на правните лица во граѓанското право“ ги задоволува сите критериуми за изработка на научни трудови од ваков вид и сметам дека постои оправданост за негово објавување.
---	--

Врз основа на изнесеното, чест ми е и задоволство овој ракопис да го поддржам и да го предложам да се отпечати како монографија за потребите на предметот Институтите на општиот дел на граѓанското право на мастер студиите, насока: граѓанско материјално право и граѓанско процесно право и на предметот Општ дел на граѓанското право на докторските студии по граѓанско право на Правниот факултет „Јустинијан Први“.

Во Скопје, 10.3.2020 година

РЕЦЕНЗЕНТ

Проф. д-р Александар Климовски с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ПРИЧИНИТЕ ЗА РАЗВОД НА БРАК ВО МАКЕДОНСКОТО И СПОРЕДБЕНОТО ПРАВО“ ОД М-Р КАЛТРИНА ЗЕКОЛИ ШАКИРИ, пријавена на Правниот факултет „ЈУСТИНИЈАН ПРВИ“ во СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на седницата одржана на 03.02.2020 година, по предлог на Институтот за граѓанско право, формира Комисија за оцена и одбрана на докторскиот труд на **кандидатката Калтрина Зеколи Шакири**, под наслов **Причините за развод на брак во македонското и споредбеното право**, во состав: проф. д-р Дејан Мицковиќ, проф. д-р Родна Живковска, проф. д-р Јадранка Дабовиќ Анастасова, доц. д-р Ангел Ристов и доц. д-р Елена Игновска.

Комисијата во наведениот состав, го прегледа и го оцени подготвениот докторски труд и на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ Приказ на докторскиот труд

Докторскиот труд на кандидатката **Калтрина Зеколи Шакири** под наслов **Причините за развод на брак во македонското и споредбеното право**, содржи вкупни **300** страници компјутерски изработен текст со вкупно **568** фусноти. Структурата на трудот се состои од вовед, **8** глави и заклучоци и предлози, со вкупно **176** библиографска единица.

Во **воведот** се изложени предметот, целите и методите на истражувањето, исто така презентирани се и хипотезата, структурата на дисертацијата, како и научната и општествената оправданост на докторскиот труд.

Докторскиот труд е поделен во осум глави, и тоа: I. Историски развој на институцијата развод на брак; II. Поим на развод на брак и системи на брак; III. Причини за развод на брак во европските законодавства; IV. Разводот на брак; V. Разводот на брак во правниот систем на Република Северна Македонија; VI. Социолошки причини за развод на брак; VII. Регулирање на последиците од разводот на брак; VIII. Причини за разводот на брак во судската практика.

Во **првата глава**, кандидатката го презентира општиот дел на историјатот на разводот на бракот како античка институција, односно ги објаснува етапите на неговиот развој, почнувајќи од античкиот период (Стара Грција и Рим), продолжувајќи со верувањата околу разводот на бракот во средниот век, сè до реформите за развод на бракот во модерниот период, со што во голема мера се постигна либерализација на разводот на бракот во сите европски земји.

Во **втората глава**, се проучуваат четирите системи на развод на брак, како и тенденцијата на регулирањето на разводот на брак во европските законодавства, што е карактеристична за сите европски земји и се изразува преку намалување на пречките и понатаму продолжува преку намалување на пречките за развод, олеснување на условите и скратување на роковите за одвоен

живот за да може бракот да се разведе. И правниот систем на Република Северна Македонија напредува во однос на либерализација на разводот на бракот, во однос на причините и условите на развод, така што тој е компатибилен со регулирањето на разводот на брак во најголемиот број европски законодавства.

Во **третата глава** од докторската дисертација се дава детална споредбено правна анализа на системите на развод на брак, како и анализа на одредбите кои се однесуваат на разводот на брак во одделни земји од Европската Унија и во земјите на Југоисточна Европа. Тие истовремено ќе служат како пример за користење на новините за усовршување и усогласување на нашево законодавство со европските земји. Понатаму, во ова поглавје се проучени и анализирани системите на развод на брак.

Во **четвртата глава**, се проучуваат меѓународните документи и институции во однос на разводот на бракот како што се: Европската комисија за семејно право, Универзалната декларација за човекови права, Хашката конвенција за признавање на разводи и правни поделби, Меѓународниот пакт за граѓански и политички права, Конвенцијата за правата на детето и Конвенцијата за елиминирање на сите форми на дискриминација врз жените.

Во **петтата глава**, кандидатката прави нормативна анализа на правното регулирање на разводот на бракот во Република Северна Македонија, фокусирајќи се на трите причини, односно видови развод на бракот кои се предвидени во македонското законодавство, како и на родителските права и должности според семејното законодавство на Република Северна Македонија. Во овој дел се анализирани родителските односи кон детето по разводот, надзорот на вршењето на родителското право и улогата и овластувањата на центарот за социјална работа, но и одржувањето на личните односи и непосредни контакти со детето кога детето живее со еден родител. Посебно внимание е посветено на заедничкото вршење на родителското право, што е многу актуелно и прифатено во законодавствата на европските земји и да се предложи тоа да се прифати и во Република Македонија. Овој дел на трудот е збогатен и со статистички показатели за зголемување на разводите во Република Македонија, добиени со помош на Центарот за социјална работа, од судската практика, како и преку податоците од невладините организации итн.

Во **шестата глава**, кандидатката ги нагласува психолошките и социолошките влијанија како битни елементи, односно како причини кои доведуваат до престанок на бракот, обрнувајќи внимание на развојот на семејството од традиционално до постмодерно општество и на начинот на перцепција на разводот на бракот низ етапите на развој на општеството, динамиката на животот, еманципацијата на жената, нејзиното вклучување во образовниот процес и економската независност, намаленото влијание на религијата врз бракот, а посебно врз разводот и промената на моралните норми во современото општество.

Во **седмата глава**, кандидатката обрнала посебно внимание на лично-правните последици од разводот на бракот за брачните другари, а кои се однесуваат на презимето, заедничкиот имот, правото на издржување, враќањето на подароците, брачниот дом, правото на наследување.

Во **осмата глава**, фокусот е ставен на судската практика на македонските судови и судовите во регионот за разводот на бракот, како и на судската практика на Европскиот суд за човекови права за разводот на бракот.

На крајот, во **заклучните согледувања**, кандидатката накратко ги изнесува резултатите од истражувањето, како и заклучоците за сите делови на докторската дисертација. Кандидатката го завршува својот докторски труд истакнувајќи дека преку овој труд е реализирана основната цел, да се постигне детална анализа на македонското законодавство во однос на причините за развод на бракот и родителските права и обврски по разводот на брак, со што ќе се утврдат несоодветните законски прописи, кои ќе послужат како основа да се предложат измени и дополнувања на актуелниот Закон за семејството, а кои ќе бидат во хармонизација со решенијата на Европскиот суд за човекови права и меѓународните конвенции.

Во овој дел, кандидатката посочува дека во докторскиот труд е потврдена основната хипотеза, дека причините за развод на брак во македонското законодавство начелно добро се регулирани, но се потребни одредени реформи за да се заштитат подобро интересите на партнерите или постапката за развод, особено правата и интересите на децата по разводот на бракот.

Исто така, во завршниот дел, кандидатката посебно внимание им дава на конкретните предлози за понатамошните реформи кои ќе обезбедат подобро уредување на постапката за развод во Република Северна Македонија.

Заклучок и оцена на трудот

Кандидатката **Калтрина Зеколи Шаќири** за предмет на својот докторски труд избрала комплексна и актуелна тема, која во последно време е во фокусот на интересот на науката за семејното право. Докторскиот труд на кандидатката **м-р Калтрина Зеколи Шаќири** претставува самостоен научен труд, со кој за првпат се остварува една систематска, научно фундирана и исцрпна анализа на причините за развод на брак во македонското и во споредбеното право. Карактеризирајќи се, меѓу другото, и со својата опсежност во поглед на научната елаборација, докторскиот труд претставува значаен придонес за развојот на семејноправната наука во Република Северна Македонија. Во направеното истражување, кандидатката се служела со богата и релевантна литература од сферата на семејното право, што ѝ овозможило сеопфатно да го анализира предметот на нејзиното проучување. Комисијата смета дека докторската теза на кандидатката **Калтрина Зеколи Шаќири**, од методолошки и содржински аспект, претставува самостоен и заокружен научен труд, што е доказ дека таа солидно владее со истражувачката проблематика и дека добро ги совладала методите и техниките на научноистражувачката работа. Исто така, кандидатката демонстрира способност за критичка опсервација и анализи на постојните законодавни решенија и теоретски стојалишта, како и умешност за искажување на сопствени ставови за одделни аспекти на истражувачката проблематика. Тргувајќи од направената анализа на македонското законодавство, анализата на решенијата од споредбеното право и најзначајните меѓународни документи, како и од анализата на судската практика, кандидатката дава и конкретни предлози за измени и дополнувања на постојното македонско семејноправно законодавство, што, според Комисијата, претставува најзначен научен придонес на докторскиот труд.

Предлог

Врз основа на изнесенiot приказ и оцена, Комисијата констатира дека докторскиот труд на кандидатката **Калтрина Зеколи Шаќири**, под наслов **Причините за развод на брак во македонското и споредбеното право**, ги задоволува воспоставените стандарди за изготвување на трудови од ваков вид и со задоволство му предлага на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје да го усвои овој извештај со позитивна оцена, и да и овозможи на кандидатката **Калтрина Зеколи Шаќири** да го брани својот докторски труд.

КОМИСИЈА ЗА ОЦЕНА

Проф. д-р Дејан Мицковиќ, с.р.

Проф. д-р Родна Живковска, с.р.

Проф.д-р Јадранка Дабовиќ Анастасовска, с.р.

Доц.д-р Ангел Ристов, с.р.

Доц.д-р Елена Игновска, с.р.

ПРЕГЛЕД
На прифатени теми за подобност на тема за изработка на следниве
магистерски трудови на
Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје

Наставно-научен совет – 02.03.2020 година

Кандидат	Тема на магистерскиот труд	Ментор
Благица Алексова	„Органи на стечајната постапка и намирување на побарувањата на стечајните доверители во македонското право (Organs of bankruptcy procedures and the demands of bankruptcy requestors in Macedonian law)“	проф. д-р Димитар Гелев
Љубомир Софрониески	„Различни техники на финансирање на купувањето на моторни возила (Different techniques in financing of buying of motor vehicles)“	проф. д-р Димитар Гелев
Светислав Поп Тонев	„Принципите на корпоративното управување во управувањето во меѓународните организации со посебен осврт на Организацијата за безбедност и соработка во Европа (ОБСЕ) (Principles of corporate governance in the governing of international organizations with a specific focus on the Organization for Security and Cooperation in Europe (OSCE)“	проф. д-р Александар Климовски
Аце Ивановски	„Начини на основање и организација на акционерско друштво (Methods of founding and organizing joint stock companies)“	проф. д-р Александар Климовски
Тиана Дерменчиева	„Ограничени стварни права врз недвижностите во банкарското работење (Limited ownership rights over real-estate in banking activities)“	проф. д-р Димитар Гелев
Ана Василева	„Слобода на вероисповед (Freedom of religion)“	проф. д-р Марика Ристовска
Елена Нацевска	„Заштитата на човековите слободи и права пред уставните судови (The Protection of the Human Rights and Freedoms by the Constitutional Courts)“	проф. д-р Јелена Трајковска Христовска
Никола Поленак	„Улогата и одговорноста на членовите на надзорниот одбор и на неизвршните членови на одборот на директори во акционерското друштво (Role and Responsibilities of Members of Supervisory Board and Non-Executive Members of Board of Directors in Shareholding Companies)“	проф. д-р Горан Коевски
Елена Котевска	„Длабинската анализа како средство за анализирање на потенцијални ризици (Due Diligence as a Tool for Analysing Potential Risks)“	проф. д-р Биљана Петревска
Фросина Павлевска	„Правно уредување на стечајот и на стечајната постапка и причини за долготраењето на стечајните постапки според македонското право (Legal Regulation of Insolvency and Insolvency Proceedings and Causes for Prolongation of Insolvency Proceedings under Macedonian Law)“	проф. д-р Димитар Гелев
Викторија Петровска	„Улогата на социјалните медиуми во маркетингот (The Role of Social Media in Marketing)“	проф. д-р Биљана Петревска
Блаже Ајтов	„Последици од отварањето на стечајната постапка (The Consequences of Opening of Insolvency Proceedings)“	проф. д-р Димитар Гелев
Петар Андоноски	„Улогата на добропознатите трговски марки во реализација на добрата деловна практика на компаниите (The Role of Well-known Trademarks in Realizing Good Business Practice of Companies)“	проф. д-р Јадранка Дабовиќ Анастасовска.
Данче Мирасчиска	„Права и обврски од банкарски договор за кредит (Rights and Duties of the Contracting Parties in the Loan Agreements)“	проф. д-р Биљана Петревска
Ивона Чакаревска	„Органи на стечајна постапка (Bodies of Insolvency Proceedings)“	проф. д-р Димитар Гелев
Лара Недељковиќ	„Структурни карактеристики на невработеноста во македонската економија (Structural Features of Unemployment in the Macedonian Economy)“	проф. д-р Биљана Петревска
Пенка Мукаетова	„Преносот на побарувањата (факторингот) како начин на финансирање на трговските друштва (Transfer of Claims (Factoring) – as a Means for financing Commercial Companies)“	проф. д-р Димитар Гелев
Мартина Андоновска	18 „Акционерското друштво како форма на трговско друштво (Public Companies Limited by Shares as a Commercial Type of Companies)“	проф. д-р Димитар Гелев
Пембе Мустафа	„Организации од јавен интерес како посебен вид на здружение на граѓани (Organizations of public interest as a special type of associations of citizens)“	проф. д-р Борче Давитковски

Викторија Неделковска	„Правата на странците пред органите на Република Северна Македонија во поглед на престој и азил (The rights of foreigners before the authorities of the Republic of Northern Macedonia with regard to residence and asylum)“	проф. д-р Борче Давитковски
Моника Мирковиќ	„Спечување на даночната евазија преку механизмот на размена на информации во домашното и меѓународното даночно право (Fight Against Tax Evasion via Mechanism of Exchange of Information in the Domestic and International Tax Law)“	проф. д-р Весна Пендовска
Седат Сулимани	„Персонален данок на доход во земјите од Југоисточна Европа (Personal Income Tax in the South Eastern European Countries)“	проф. д-р Весна Пендовска
Сања Новеска	„Финансиско – правни аспекти на ревизијата и контролата на јавните набавки во македонското законодавство (Financial and Legal Aspects of the Audit and Control in Public Procurement According the Macedonian Legislation)“	проф. д-р Александра Максимовска Стојкова
Даниела Дамеска	„Финансирање на општина Аеродром: состојби и предизвици (Financing Aerodrom Municipality: Conditions and Challenges)“	проф. д-р Александра Максимовска Стојкова
Елена Догазанска	„Финансирање на судската власт во македонското законодавство – предизвици и перспективи (Financing Judiciary in the Macedonian Legislation – Challenges and Perspectives)“	проф. д-р Александра Максимовска Стојкова
Ментор Јакупи	„Правни и финансиски аспекти на задолжителното капитално финансирано пензиско осигурување во Југоисточна Европа (Legal and Financial Aspects of Compulsory Capital Financed Pension Insurance in South Eastern Europe)“	проф. д-р Александар Стојков
Светислав Васев	„Интегрирана наспроти децентрализирана супервизија на небанкарски финансиски институции (Integrated versus Decentralized Supervision of Nonbanking Financial Institutions)“	проф. д-р Александар Стојков
Стефан Младеновски	„Факторинг во трговското работење (Factoring in Trade Operations)“	проф. д-р Јован Зафироски
Тона Карева	„Даночно-правна анализа на Инклузивната рамка за борба против ерозија на даночната основа и селење на добивката и нејзино имплементирање во домашното и компаративното даночно право (Legal and Tax Analyses on the Base Erosion and Profit Shifting Inclusive Framework and Its Implementation in Domestic and Comparative Tax Law)“	доц. д-р Елена Нешовска Ќосева
Миа Укајдари	„Меѓународна правна рамка за ефикасна борба против агресивното даночно планирање (International Legal Framework for Efficient Combat Against Aggressive Tax Planning)“	доц. д-р Елена Нешовска Ќосева
Тамара Јарчевска	„Принципот на трансферна цена во даночното право на државите од Југоисточна Европа (Transfer Pricing Principle in the Tax Law of South Eastern European Countries)“	доц. д-р Елена Нешовска Ќосева
Васко Рубаноски	„Даночно-правна анализа на Директивите за заемна помош на Европската унија релевантни за решавање на проблемот на меѓународно двојно (не)оданочување (Tax and Legal Analysis on the EU Directives for Mutual Assistance Relevant for Elimination of International Double (Non)Taxation)“	доц. д-р Елена Нешовска Ќосева
Јована Ивановска	„Државата во улога на штетник при посебни случаи на одговорност (The State in the damaging role in special cases of responsibility)“	проф. д-р Јадранка Дабовиќ Анастасовска
Маријана Маринковска	„Регулирањето на сурогат мајчинството во македонското законодавство de lege lata de lege ferenda (Surrogacy in the Macedonian legislation de lege lata de lege ferenda)“	проф. д-р Дејан Мицковиќ
Никола Михајловски	„Границите на тестаменталната слобода во македонското и споредбеното право (Borders of the free will in the Macedonian and Comparative Law)“	проф. д-р Дејан Мицковиќ
Марија Пауновска	„Статусот на ембрионот во македонското и споредбеното право (The status of the embryo in the Macedonian and Comparative Law)“ „Споредбена анализа и применливост на регресот и суброгацијата како права од облигационите односи од договорот за осигурување (Comparative analysis and applicability of regress and subrogation as rights in obligations arising from insurance contract)“ ve Law)“	проф. д-р Дејан Мицковиќ
Христијан Кипровски		проф. д-р Јадранка Дабовиќ Анастасовска

Магдалена Недановска	„Споредбено-правни аспекти на договорот за пренос на лични податоци (Comparative legal aspects of the contract for transfer of personal data)“	проф. д-р Јадранка Дабовиќ Анастасовска
Надица Упчева	„Правото на абортус на гестацискиот носител при постапката за сурогат мајчинство (Right to Abortion of the Gestational Mother in Surrogacy Arrangements)“	проф. д-р Елена Игновска
Хурија Мукаиповска	„Усогласување на македонското семејно право со Европските принципи на родителско право (Harmonization of the Macedonian family law with the European principles of parental law)“	проф. д-р Ангел Ристов
Ирена Тачовска	„Прометливост на правата од индустриска сопственост (Accountability of the intellectual property rights)“	проф. д-р Јадранка Дабовиќ Анастасовска
Бојана Ацевска	„Олури против Северна Македонија: анализа на правото на приватен и семеен живот во националниот контекст на родителски права и одговорности (Oluri v. North Macedonia: The Right to Private and Family Life in the National Context Regarding Parental Responsibilities)“	проф. д-р Елена Игновска
Александар Постолов	„Издршка на децата во македонското и споредбеното право: актуелни прашања и потреба од реформи (Maintenance of the Children in the Macedonian and Comparative Law: Actual Questions and the Need for Reforms)“	проф. д-р Ангел Ристов
Дритон Небиу	„Дигитални политички партии (Digital political parties)“	проф. д-р Драги Рашковски
Елена Симјановска	„Надлежност на управните судови во областа на трговската марка (Administrative courts jurisdiction in the field of trademark)“	проф. д-р Борче Давитковски
Ангела Панајотовиќ	„Ефикасна заштита на авторските права во дигиталниот свет (Effective copyright protection in the digital world)“	проф. д-р Владо Бучковски
Дарко Каевски	„Значењето на трговските марки за корпорациите од спортската дејност (The Importance of Trademarks for Sport Corporations)“	проф. д-р Владо Бучковски
Емран Исмаил	„Меѓународно-приватноправни аспекти на заштитата на бегалците (Private International Law Aspects of the Legal Protection of Refugees)“	доц.д-р Вангел Доковски
Атанас Аврамов	„Употреба на докази стекнати на нелегален начин во постапката пред меѓународната трговска и инвестициска арбитража (Use of Evidence Obtained by Illegal Means in International Commercial and Investment Arbitration)“	проф. д-р Тони Дескоски
Бисера Каранакова	„Трошоци во постапката пред меѓународна трговска арбитража (Costs in International Commercial Arbitration)“	доц.д-р Вангел Доковски
Фросина Касниоска	„Правните механизми за заштита на странски инвестиции (Legal Protection of Foreign Investment)“	проф. д-р Тони Дескоски
Анамарија Ѓоргова	„Доказување во постапката пред меѓународна трговска арбитража (Use of Evidence in International Commercial Arbitration)“	доц.д-р Вангел Доковски
Беба Жагар	„Автономијата на волја на страните во арбитражната постапка со посебен осврт на арбитражната спогодба (Party Autonomy in Arbitration Proceedings with a Focus on the Arbitration Agreement)“	проф. д-р Тони Дескоски
Стефани Силјановска	„Колизии норми за решавање на судирот на законите во семејните односи (Conflict of Laws in Family Matters)“	проф. д-р Тони Дескоски
Кристијан Стевчев	„Државјанството на Европската Унија како концепт за создавање на единствен европски идентитет (European Union Citizenship as a Concept for Creating a Common European Identity)“	доц. д-р Илина Ценовска
Ѓоко Ристов	„Кривичното дело тешка кражба низ призмата на македонската судска пракса (Crime of Aggravated Theft through the Macedonian Court Practice)“	проф. д-р Никола Тупанчески
Милица Димова	„Казненоправен аспект на ширење лажни вести (Criminal Law Aspects of Spreading False News)“	проф. д-р Никола Тупанчески
Ангела Богоевска	„Посебни истражни мерки во македонското казнено право (Special Investigative Measures in Macedonian Criminal Law)“	проф. д-р Гордан Калајџиев
Роза Серафимовска	„Судење во отсуство и права на обвинетиот (Trial In Absentia and Defendant's Rights)“	проф. д-р Гордан Калајџиев
Марија Ивановска Ал Кхалили	„Вкрстено испитување, правни правила и практика на поставување прашања (Cross Examination, Legal Rules and Practices of Conceptualizing of the Questions)“	проф. д-р Гордан Калајџиев

Борис Кочов	„Одлуки по кривични пријави: Обем на работа на јавните обвинителства во период од 2014 до 2018 година (Decisions upon Criminal Notions: Public Prosecution Offices' Workload in the period of 2014 till 2018)“	проф. д-р Гордан Калаџиџев
Наташа Петровска	„Сведокот како доказно средство во кривичната постапка (Witnesses as Evidence in the Criminal Procedure)“	проф. д-р Дивна Илиќ Димоски
Свездица Ристеска	„Азил и миграции во Европската Унија: тактики на погранично однесување (Asylum and Migration in the European Union: Border Behavior Tactics)“	проф. д-р Елена Михајлова Стратилати
Марија Мирческа	„Правото на внатрешно самоопределување во Косово (The right of internal self-determination in Kosovo)“	проф. д-р Елена Михајлова Стратилати

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ „ЗБИРКА ОДБРАНИ РЕШЕНИ ЗАДАЧИ ПО ПРЕДМЕТОТ КОМПЈУТЕРСКИ ПОДДРЖАНО ПРОИЗВОДСТВО“ ОД АВТОРОТ ВОНР. ПРОФ. Д-Р АНДРЕЈА НАУМОСКИ

Врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, бр. 02-3335/1 од 19.12.2019 година, за членови на Рецензентската комисија за рецензирање на ракописот „Збирка одбрани решени задачи по предметот Компјутерски поддржано производство“ од авторот вонр. проф. д-р Андреја Наумоски, наменет за студентите на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, за предметот Компјутерски поддржано производство, избрани се проф. д-р Коста Митрески и вонр. проф. д-р Игор Мишковски.

По добивањето на ракописот и неговото детално разгледување и анализа, до Наставно-научниот совет на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје, рецензентите го поднесуваат следниов

ИЗВЕШТАЈ

IX. ОПШТ ДЕЛ

Основни податоци за ракописот

Назив на ракописот:	ЗБИРКА ОДБРАНИ РЕШЕНИ ЗАДАЧИ ПО ПРЕДМЕТОТ КОМПЈУТЕРСКИ ПОДДРЖАНО ПРОИЗВОДСТВО
Назив на предметната програма:	Компјутерски поддржано производство
Назив на студиската програма:	Компјутерско инженерство
Фонд на часови и ЕКТС-кредити (доколку ракописот е наменет за повеќе предмети, да се наведат сите предмети):	Компјутерски поддржано производство, 180 часа, 6 ЕКТС
Предметот Компјутерски поддржано производство на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство е избран предмет со фонд на часови 180, број на ЕКТС-кредити 6 и се слуша во седми семестар.	
Реден број на изданието:	Прво издание
Општи податоци за ракописот:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 116 страници (формат А4), напишани на компјутер, со големина на фонт 10 и 12. Текстот е поделен во 9 поглавја (вклучувајќи ја литературата) и содржи 61 слика, 40 табели и 40 задачи.

РЕЦЕНЗЕНТИ

Проф. д-р Коста Митрески с.р.
Вонр. проф. д-р Игор Мишковски с.р.

Х. ПОСЕБЕН ДЕЛ ОД РЕЦЕНЗЕНТОТ: ПРОФ. Д-Р КОСТА МИТРЕСКИ

<p>Краток опис на содржината:</p>	<p>Збирката задачи содржи 8 поглавја со детално решени задачи. Во првата глава се дадени решенија на задачи поврзани со основите на логички изрази и нивната примена во решавање на проблеми од областа на програмирање на програмибилни логички контролери за управување на компјутерски поддржани производствени системи. Задачите во оваа глава, како и во следните, покрај детално образложение за текот на процесот на решавање и негова примена, исто така содржат решенија со користење на два програмски јазика, Ледер дијаграм и Стандарден текст, дефинирани со отворениот индустриски стандард IEC 61131-3.</p> <p>Втората глава е посветена на основните елементи на секој ледер дијаграм: контакти и намотки. Контактите и намотките се основните елементи преку кои се преставуваат сите влезни и излезни електромеханички елементи, како што се: прекинувачи, копчиња, сензори, електрични мотори, соленоиди, актуатори и други елементи. Ова поглавје содржи решени задачи, од воведни, со цел запознавање на студентот со основите на примена на ваквите ледер елементи во решавање на проблемите, до реални случаи на управување на компјутерски поддржани производни процеси.</p> <p>Инструкциите за тајмери, како елементи со временска зависност кои служат за активација и деактивација на внатрешни и надворешни елементи контролирани од страна на компјутерски управувачки систем, се обработени во третата глава. Овие елементи се особено важни во процесот на автоматизација на производни процеси, бидејќи овозможуваат управување на надворешни и внатрешни елементи без влијание на човечки оператор. Во ова поглавје се дадени решени задачи со примена на тајмери за активација и деактивација на елементи со претходно зададена временска резерва, како и нивна комбинација.</p> <p>Во четвртата глава, детално се обработени инструкциите за бројачи, како уште еден незаменлив елемент во програмирањето на уреди за управување на производни процеси. Во оваа глава се дадени примери на инструкции за два типа на бројачи, бројачи кои активираат или деактивираат елементи со инкрементално броење. Исто така, дадени се и решени задачи во кои се комбинираат решенија на бројачи и тајмери за поефикасна контрола на дадениот процес.</p> <p>Инструкциите за контрола на текот на извршување на програмата се обработени во петтата глава. Дадени се решени задачи со кои на студентот детално му се презентира начинот на користење на овие инструкции за контрола на извршување само на одредени делови од ледер дијаграмот со користење на инструкции за лабелирање и пренасочување.</p> <p>Шестата глава е посветена на условни инструкции и нивна примена во управувањето на различни производни процеси. Решените задачи содржат најразлични примери за програмирање на програмибилни логички контролери. Во задачите има комбинација на инструкции за контакти, намотки, тајмери, бројачи и нивна активација и деактивација преку условни инструкции, чии услови се претходно зададени или се поставуваат во текот на извршување на програмскиот код.</p> <p>Во седмата глава се изложени задачи кои ги обработуваат инструкциите за математички операции со цели и реални броеви, конверзија на цели во реални броеви и нивен приказ на надворешни елементи поврзани со уред за приказ на екран. Дополнително, разработени се задачи кои ги содржат инструкциите споменати во претходните глави за поефикасно решавање на зададените проблеми.</p>
--	---

	Во последната глава се разработени примери со инструкциите за поместувачки регистри (поместување во лево и во десно), како и решени задачи со примена на инструкции за работа со датотеки.
Оцена за усогласеноста со предметната програма:	Ракописот е во согласност со студиската програма.
Предлози за потребни корекции:	Предлозите за корекции и забелешките се доставени до авторот.
Оцена на ракописот:	<p>Решенијата на обработените задачи во ова учебно помагало се изложени детално и методолошки, добро објаснети и елаборирани постапно. Сите читатели кои имаат потреба од изучување на претставените теми, можат лесно и самостојно да ја совладаат материјата која се обработува во ова учебно помагало.</p> <p>Покрај објаснување на начинот на решавање на самиот проблем, авторот со користење на програмскиот јазик лидер дијаграм, дефиниран со отворениот индустриски стандард ИЕС 61131-3 за програмирање на програмибилни логички контролери, го презентира решението на дадениот проблем. Дополнително, даден е сликовит приказ на решението преку компјутерска симулација на одредени под-случаи. Секоја задача започнува со објаснување на текот на операциите, како и составните елементи кои ги содржи секој управувачки систем. Во секоја задача е дадена табела во која јасно и прецизно е посочено кои се влезни и излезни елементи на управувачкиот систем поврзан на програмибилен логички контролер. Покрај лидер дијаграм, даден е детален опис на текот на операциите кои ги прави даден програмски код. Дополнително, секоја задача содржи и решение со користење на програмскиот јазик структуриран текст, дефиниран со отворениот индустриски стандард ИЕС 61131-3.</p> <p>Материјалот во кој се дадени добро одбрани примери кои многу ќе го олеснат разбирањето на програмирањето на логичките контролери за управување на компјутерски поддржани процеси е целосно согласен со содржината на предметот Компјутерски поддржано производство во кој се изучува програмирање на програмибилни логички контролери, на основно и на напредно ниво.</p>
Категоризација:	Учебно помагало
Заклучок со предлог за оправданоста за објавување:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 116 страници (формат А4), напишани на компјутер, со големина на фонт 10 и 12. Текстот е поделен во 9 поглавја (вклучувајќи ја литературата) и содржи 61 слика, 40 табели и 40 задачи.

Врз основа на изнесеното, чест ми е и задоволство овој ракопис да го поддржам и да го предложам да се отпечати како учебно помагало по предметот Компјутерски поддржано производство, примарно наменет за студентите на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје.

Скопје, 31.1.2020 година

РЕЦЕНЗЕНТ
Проф. д-р Коста Митрески с.р.

IV. ПОСЕБЕН ДЕЛ ОД РЕЦЕНЗЕНТОТ: ВОНР. ПРОФ. Д-Р ИГОР МИШКОВСКИ

<p>Краток опис на содржината:</p>	<p>Во материјалот предаден за рецензија, авторот во рамките на 8 глави разгледува повеќе аспекти на елементите на ледер дијаграмот, кој е дефиниран со отворениот индустриски стандард ИЕС 61131-3 и се користи за програмирање на програмибилни логички контролери.</p> <p>Решените задачи во првата глава придонесуваат студентот да ја разбере материјата во која логичките изрази се претставуваат преку јазикот на ледер дијаграмите. Од решените задачи јасно може да се разбере врската помеѓу логичките кола и компјутерски поддржаното производство.</p> <p>Во следната глава се презентирани решени задачи за основните концепти на ледер дијаграмите: контакти и намотки. Детално се презентирани решенијата на секоја задача посебно, покрај детален опис на проблемот, исто така дадено е објаснување за начинот на кој функционира ледер дијаграмот, како и текот на информациите од влезните кон излезните елементи. Дополнително, дадено е решение на проблемот со користење на структуриран текст, кој е дефиниран со отворениот индустриски стандард ИЕС 61131-3. Ваквиот пристап се задржува низ текот на целото учебно помагало.</p> <p>Во главата „Тајмери“ обработени се детално објаснети проблеми, градирани од поедноставни до покомлексни, во кои студентите имаат можност да ја разберат примената на овие ледер елементи во програмирањето на програмибилните логички контролери. Начинот на кој се презентирани проблемите, како и нивните решенија, овозможува студентот детално да го разгледа процесот на временска контрола на даден процес, преку активација и деактивација на специфични излезни елементи како мотори, светлосна сигнализација итн.</p> <p>Следната глава обработува решени проблеми со примена на бројачи како ледер елементи кои се употребени во реални ситуации за броење на елементи на производна лента, контрола на квалитет на производи, пакување на производи во пакети итн. Дополнително, во оваа глава се дадени решени задачи со комбинација на тајмери и бројачи, и нивна примена во решавање на горенаведените проблеми.</p> <p>Во петтата глава на студентот му се презентирани решени проблеми во кои се обработуваат инструкциите за контрола на текот на извршување на програмата. Со користење на овие инструкции, студентот се запознава со моќни алатки за програмирање на сложени процеси.</p> <p>Условните инструкции и примери за нивна употреба се разработени во следната глава. Покрај детално решение и објаснување на задачите за овие инструкции, дадени се и решени задачи кои содржат комбинација на ледер елементи како што се контакти, тајмери, намотки и бројачи. Решените примери започнуваат со примери за примена на условните инструкции, по што следат задачи со поголема тежина и реални примери со нивна комбинација со другите елементи.</p> <p>Во главата „Математички операции“, авторот обработува задачи во кои применува инструкции кои вршат математички операции на броеви добиени од влезните и излезните елементи поврзани на програмибилен логички контролер. Дадени се примери за работа на програмски код за операции со цели и реални броеви, како и приказ на податоци на надворешни уреди.</p> <p>Во последната глава, авторот ја има обработено проблематиката на работа со инструкции за поместувачки регистри. Исто така, дадени се решени примери за работа со датотеки.</p>
--	---

Оцена за усогласеноста со предметната програма:	Ракописот е во согласност со студиската програма.
Предлози за потребни корекции:	Предлозите за корекции и забелешките се доставени до авторот.
Оцена на ракописот:	Ракописот кој е предмет на оваа рецензија изобилува со детални објаснувања и примери на проблеми кои се решаваат со користење на два програмски јазика, ледер дијаграм и структурен текст, дефинирани според индустрискиот стандард ИЕС-61131-3. Стилот на пишување е лесно разбирлив за студентите и овозможува детално разбирање на материјалот кој ја покрива содржината по предметот Компјутерски поддржано производство. Решените задачи ставаат акцент на практичното совладување на материјалот, со што ќе му помогнат на студентот да ја разбере нивната примена во реални компјутерски управувани производни процеси.
Категоризација:	Учебно помагало
Заклучок со предлог за оправданоста за објавување:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 116 страници (формат А4), напишани на компјутер, со големина на фонг 10 и 12. Текстот е поделен во 9 поглавја (вклучувајќи ја литературата) и содржи 61 слика, 40 табели и 40 задачи.

Врз основа на изнесеното, чест ми е и задоволство овој ракопис да го поддржам и да го предложам да се отпечати како учебно помагало по предметот Компјутерски поддржано производство, примарно наменет за студентите на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје.

Скопје, 31.1.2020 година

РЕЦЕНЗЕНТ

Вонр. проф. д-р Игор Мишковски с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ ДРУГО (БАЛЕТСКА ПЕДАГОГИЈА) НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА МУЗИЧКА УМЕТНОСТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, Факултет за музичка уметност - Скопје, објавен во весниците „Вечер“ и „Коха“ од 26.12.2019 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област друго (балетска педагогија), и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот и уметнички совет бр. 02-52/1, донесена на 14.1.2020, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф. м-р Тања Вујискиќ-Годоровска, проф. д-р Јелена Лузина и проф. д-р Рисима Рисимкин.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област друго (балетска педагогија), во предвидениот рок се пријави д-р Соња Здравкова-Џепароска.

9. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката д-р Соња Здравкова-Џепароска е родена на 29.8.1969, во Скопје. Балетското образование го добива во МБУЦ „Илија Николовски Луј“ во Скопје. Ја поминува селекцијата и е запишана како единствен кандидат од Југославија на Катедрата за балетска педагогија и кореографија на Државниот институт за театарска уметност – ГИТИС (РАТИ – Руска академија за театарски уметности). Дипломира во 1993 год. со проесек од 9,87, кога и е доделено и звањето магистер по убави уметности. Магистрира театрологија на Факултетот за драмски уметности во 2003 год, на тема „Драматургија на класично балетско творештво“. Докторската дисертација на тема „Аспекти на перформативната кинестетика“ ја пријави во 2007 год. на Факултетот за драмски уметности во Скопје, а ја одбрани во 2010 год. пред комисија во состав: проф. д-р Јелена Лузина, проф. д-р Ферид Мухиќ, проф. д-р Мируше Хоџа, проф. д-р Нада Петковска и д-р Ермис Лафазановски. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на науки од научната област на театрологијата.

Кандидатката активно се служи со рускиот и англискиот јазик. Поседува високи знаења и вештини од областа на компјутерската и информатичката технологија.

На 18.8.2010, Соња Здравкова-Џепароска е избрана за доцент во научната област балетска педагогија на новоотворената Катедра за балетска педагогија на Факултетот за музичка уметност на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Рефератот за избор во звање - доцент беше објавен во Билтенот бр. 990 (од 15.7.2010). Соња Здравкова-Џепароска, на 8.7.2015 год. е избрана за вонреден професор на Катедрата за балетска педагогија на Факултетот за музичка уметност при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, каде што предава неколку стручни предмети. Рефератот за избор за вонреден професор е објавен во Билтенот на УКИМ број 1102 од 15.6.2015 год.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката во изминатиот петгодишен период на кариерата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

10. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, на Факултетот за музичка уметност, кандидатката д-р Соња Здравкова-Џепароска изведува настава по предметите: Историја и анализа на модерен и современ танц, Теорија на изведбата, Карактерни игри, Историја на танцова уметност на првиот циклус студии на студиската програма Балетска педагогија. Таа е ангажирана и на вториот циклус, каде што води настава по Балетска педагогија и на третиот циклус на студиската програма Музички науки со предметот Дискурси на перформативната теорија. На покана на Унгарската академија за танц, во април 2018 изведува серија предавања од областа на танцовата историја и теорија.

Кандидатката е ментор и перманентно учествува во комисиите за оценување и одбрана на вториот циклус студии. Здравкова-Џепароска учествувала како член во комисија за оценување и одбрана на три докторски дисертации на ФДУ и една докторска дисертација на Културолошките студии на Институтот за литература. Во периодот 2015-2019 е избрана за раководител на студиската програма Музички науки на Факултетот за музичка уметност, на третиот циклус.

Според студентската евалуација, постојано е оценета со највисоки оценки.

Научно-истражувачка дејност/Стручно-уметничка дејност

Кандидатката реализира богата научна дејност истражувајќи ги теориските аспекти на балетот и модерниот/современиот танц. Автор е на шест книги од областа на танцот и изведбата „Карактерни игри“ (Магнат, 1998), „Дискурси на танцовата уметност на XX век“ (Југореklam, 2001), „Балетска драматургија“ (Факултет за драмски уметности, 2003), „Историја и теорија на танцовата уметност“ (МИАН, 2006) и „Аспекти на перформативна кинестетика“ (Југореklam, 2011) и „Од *Тешкото* до македонскиот постмодерен танц“ (Здравкова-Џепароска, 2019), кои своја верификација добиваат преку рецензиите и критиките на професори од европските балетски академии. Учествува во десет меѓународни проекти. Во тек на тековниот петгодишен период е дел од проектот *Platform. East European Performing Arts Dictionary*, финансиран од европските фондови за култура, кој беше финализиран со публикување на издание со резултатите од истражувањето. Освен тоа, била дел од билатералниот проект *Македонско-словенечки театарски врски (од 1990 до денес)* со истражувачи од Македонија и Словенија. Во тек е финализирање на билатералниот унгарско-македонски проект *Унгарските музички уметници на македонската културна сцена*, кој е реализиран како проект на Унгарската амбасада во Македонија.

Зема учество на над педесетина меѓународни конференции организирани од референтни научни и образовни институции како - Унгарската академија за науки и уметности, Српската академија за науки и умености, Словенечката академија на науки и уметности, New York University, како и други факултети и институти во Европа, Америка и Азија, каде што презентира свои излагања. Во својата кариера публикува околу четириесетина научни текстови во домашни и меѓународни публикации. Учествува во изработка на четири национални енциклопедиски изданија. Само во изминатиот петгодишен период се отпечатени петнаесет научноистражувачки трудови во авторство на д-р Здравкова-Џепароска, од кои девет во странство.

Во делот на стручно-уметничката активност кандидатката активно учествува во креирање на адекватна методологија во делот на балетската едукација, каде што е активно ангажирана како едукатор. Овој ангажман претпоставува и активности во делот на кореографијата (поставува неколку авторски кореографски дела), како и во преносот и подготовката на референтни балетски дела.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Здравкова-Џепароска активно е вклучена во стручно-апликативната работа на Факултетот за музичка уметност, Бирото за развој на образованието на Р Македонија, како и неколку меѓународни организации.

Здравкова-Џепароска е дел од експертските тимови за подготовка на нови наставни планови и програми за основното стручно балетско образование во рамки на Бирото за развој на образованието и Министерството за образование.

Покрај тоа, таа е главен и одговорен уредник на неколку броеви на првото стручно списание од областа на изведувачките уметности „Арс Академика“, кое е во издание на Факултетот за музичка уметност и Факултетот за драмски уметности. Кандидатката учествувала како уредник во повеќе изданија публикувани од универзитети од странство. Учествува во уредувањето на изданието *Dance, Narratives, Heritage* на ИЦТМ – студиската групата за етнокореологија и Институтот за етнологија и фолклористика, Хрватска, 2016. Таа, исто така, е ангажирана во уредувањето на публикацијата *New scores of Research and Action*, во издание на ИЦТМ - студиската група Музиката и танцот на Југоисточна Европа и Факултетот за музика, Универзитет за уметности, Белград. Здравкова-Џепароска е дел од уредувачкиот одбор на публикацијата *Myth, Ritual, Post-1989 Audiovisual Ethnographies*, издадена од Универзитетот „Неофит Рилски“, Благоевград 2016. Кандидатката е особено активна на полето на подготовка на стручната литература, таа се јавува како дел од постојаниот уредувачки одбор на списанието *East European Ethnomusicology*, издавач: Министерство за култура на Украина и Днепропетровска академија за музика М. Глинка, последниот број публикуван во 2018.

Д-р Соња Здравкова Џепароска е член на извршниот одбор на Националниот комитет на ИЦТМ, Македонија, како и на ИТИ Македонија. Како дел од ИЦТМ - меѓународната организација е назначена за претседател на организацискиот комитет кој го организираше Меѓународниот симпозиум во Скопје во септември 2018.

Заклучок и предлог

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Соња Здравкова-Џепароска поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето редовен професор во научната област друго (балетска педагогија).

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за музичка уметност во Скопје, д-р Соња Здравкова-Џепароска да биде избрана во звањето редовен професор во научната област друго (балетска педагогија).

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. м-р Тања Вујисиќ-Тодоровска, с.р.

Проф. д-р Јелена Лужина, с.р.

Проф. д-р Рисима Рисимкин, с.р.

ОБРАЗЕЦ 1
ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ –
РЕДОВЕН ПРОФЕСОР/НАУЧНО ЗВАЊЕ - НАУЧЕН СОРАБОТНИК

Кандидат: Соња, Слободан Здравкова-Џепароска
 Институција: Факултет за музичка уметност – Скопје
 Научна област: друго (балетска педагогија)

Ред.бр.	Општи услови	Исполнување на општите услови ДА/НЕ
1.	Просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус Просечниот успех на прв циклус изнесува: 9,87 Просечниот успех на втор циклус изнесува: 9,71	ДА
2.	Научен степен – доктор на науки од научната област за која се избира Назив на научната област: театрологија, подрачје танцова теорија.	ДА
3.	Објавени најмалку пет рецензирани научни труда во референтна научна публикација согласно со ЗВО во последните пет години пред објавувањето на конкурсот за избор	ДА
3.1.	Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование	НЕ
3.2	Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови ➤ <i>Ars Acadeica</i> бр 4, http://www.fdu.ukim.edu.mk/pdf/ArsAcademica_004.pdf уредувачки одбор вкупно 10 членови, состав Македонија (3), САД (1), Швајцарија (1), Унгарија (1), Словенија (1), Хрватска (1), Србија (1) Бугарија(1) “Перформативниот капацитет на танцовото тело” 2016; ➤ <i>Славистички студии 18</i> уредувачки одбор вкупно 7 членови, состав 2 Македонија(2), Чешка (1), Србија (1), Полска (1), Русија (1), Австрија(1) „Руската литература на македонската балетска сцена“ 2018;	ДА

	<p>➤ <i>Amfitater/ Ars Acadeica</i> https://www.slogi.si/?path=amfiteater http://www.fdu.ukim.edu.mk/pdf/ArsAcademica_006.pdf</p> <p>уредувачки одбор <i>Amfitater</i> 9 членови, состав САД (1), Велика Британија (3), Хрватска (1), Србија (1), Ирска (1), Канада (1), Естонија (1);</p> <p>уредувачки одбор <i>Ars Acadeica</i> вкупно 10 членови, состав Македонија (3), Нов Зеланд(1), Швајцарија (1); Унгарија (1), Словенија (1) Хрватска (1), Србија (1), Бугарија(1)</p> <p>“From Yugoslav Ballet to Post-Yugoslav Contemporary Dance: Permutations in Collaborative Practices between Macedonian and Slovenian Dance Scenes” 2018</p> <p>➤ <i>RES HUMANITARIAE XXIV</i> уредувачки одбор вкупно 15 членови, состав Естонија (1), Латвија (3), Литванија (2), Украина (1), Канада (1), 1 Италија (1), Полска (2), Русија (2), Шведска(2) “Folklore, Dance in the Context of Modeling Ideological Messages” 2018;</p> <p>➤ <i>Ars Acadeica</i> бр 7, http://www.fdu.ukim.edu.mk/pdf/ArsAcademica_007.pdf уредувачки одбор вкупно 10 членови, вкупно 10 членови, состав Македонија (3), Нов Зеланд(1), Швајцарија (1); Унгарија (1), Словенија (1) Хрватска (1), Србија (1), Бугарија(1) „Reflection on dance theatre : Insights and parallels“ 2019</p>	
3.3.	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е објавено во земјите членки на Европската Унија и/или ОЕЦД</p> <p>➤ <i>Porte Academic</i> vol14/15 Турција “Chain Dance <i>Teshkoto</i> – Cultural identity marker of Macedonians” 2016;</p>	ДА
3.4.	<p>Книга или дел од книга рецензирана и објавена во земјите членки на Европската Унија и/или ОЕЦД</p> <p>➤ <i>Performing Arts Companion</i> Полска “National Theatre: Characteristics, Influences, Distinguishing Features” 2016</p>	
3.5.	<p>Зборник на рецензирани научни трудови презентирани на меѓународни академски собири каде членовите на програмските или научните комитети се од најмалку три земји</p> <p>➤ <i>Dance, Narratives, Heritage</i> 28th Symposium of ICTM StG on Ethnochoreology програмски комитет Грција (1), САД (1), Хрватска (1), Австрија (1);</p>	ДА

	<p>„Narrativization of Macedonian tradicional dances “ 2015</p> <p>➤ <i>Muth, Ritual, Post-1989 Audiovisual Ethnographies</i> 5th Symposium of ICTM StG on Music and Dance in Southeastern Europe Програмски комитет Турција(1), Австрија(1), САД (1), Хрватска (1), Србија (1), Бугарија (1) „High School Graduation Quadrille – a Contemporary Dance Ritual“ 2016</p>	
4.	Претходен избор во наставно-научно звање – вонреден префесор, број на Билтен број 1102 од 15.6.2015	
5.	Има способност за изведување на високообразовна дејност	ДА

*На лицата кои имаат заснован работен однос на Универзитетот или на некој од универзитетите во Република Македонија во моментот на стапување во сила на Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија бр. 82/2018), нема да се применуваат одредбите од Законот кои се однесуваат на просекот, односно дека лицата треба да имаат остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно имаат остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус. Во овој случај, полето под реден број 1 не се пополнува.

* За кандидатот/ите кој има повеќе од 6 (шест) научни труда во референтна научна публикација, рецензентската комисија научните труда ќе ги наведе, ќе ги оцени и ќе ги вреднува во Образец

***Наведениот услов ќе се применува по истекот на три години од денот на стапувањето во сила на Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија бр. 82/2018)

О Б Р А З Е Ц
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Соња, Слободан Здравкова-Цепароска
Институција: Факултет за музичка уметност - Скопје
Научна област: Друго (балетска педагогија)

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ		
Ред. бр.	Назив на активноста	Поени
1.	Настава во зимскиот семестар, прв циклус 2015/16 - 16 часа	9,6
2.	Настава во летниот, прв циклус 2015/16 - 16 часа	9,6
3.	Настава во зимскиот семестар, прв циклус 2016/17 - 16 часа	9,6
4.	Настава во летниот семестар, прв циклус 2016/17 - 16 часа	9,6
5.	Настава во зимскиот семестар, прв циклус 2017/18 - 16 часа	9,6
6.	Настава во летен семестар, прв циклус 2017/18 - 16 часа	9,6
7.	Настава во зимскиот семестар, прв циклус 2018/19 - 16 часа	9,6
8.	Настава во зимскиот семестар, прв циклус 2018/19 - 16 часа	9,6
9.	Настава во зимскиот семестар, прв циклус 2019/20 - 18 часа	11,52
10.	Настава во летниот семестар, втор циклус 2018/19 – 2 часа Телото, перформативноста и кинестетичките теории, ФДУ (театрологија)	1,5
11.	Настава во зимскиот семестар, трет циклус 2019/20 - часа	1,8
12.	Подготвување на настава за нов предмет Теорија на изведбата	1
13.	Подготвување на настава за нов предмет Историја на танцова уметност	1
14.	Подготвување на настава за нов предмет Телото, перформативноста и кинестетичките теории	1
15.	Подготвување на настава за нов предмет Дискурси на преформативната теорија, трет циклус	1
16.	Член на комисија за оцена на магистерски труд (7)	2,1
17.	Член на комисија за одбрана на магистерски труд (6)	1,8
18.	Член на комисија за одбрана на докторски труд (2)	1,7
19.	Интерна скрипта по Теорија на изведба 1,2,3, и 4	4
Вкупно		105,22

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ		
Ред. бр.	Назив на активноста – учество на проекти, конгреси, конференции и симпозиуми	Поени
1.	Ментор на три магистерски труда	6
2.	Меѓународен проект: „Platform. East European Performing Arts Dictionary“ 2013 -2016, истражувач (Lubin/Warsawa, Adam Mickiewicz Institute Centre for Culture in Lublin, Institute of Arts of the Polish Academy of Sciences)	5
3.	Билатерален проект: „Македонско-слоловенечки театарски врски (од 1990 до денес)“ - 2016-2018, истражувач (ФДУ Универзитет „Св Кирил и Методиј“, Скопје/ АГФТР Универзитет во Љубљана)	5
4.	Билатерален проект „Унгарските музички уметници на македонската културна сцена“ – 2018-2020, истражувач (Унгарска амбасада)	5

	Публикувани научни текстови, статии и делови од книги во авторство на Соња Здравкова Џепароска	
5.	“National Theatre: Characteristics, Influences, Distinguishing Features” во книгата „Platform East European Performing Arts Companion“ Lubin/Warsawa, Adam Mickiewicz Institute Centre for Culture in Lublin, Institute of Arts of the Polish Academy of Sciences, 2016	6
6.	„Придобивките и ефектите од танцовата едукација“ зборник на трудови од конференцијата Струшка музичка есен, Скопје: СОКОМ, 2015	2
7.	„Narrativization of Macedonian traditional dances “ in <i>Dance, Narratives, Heritage</i> ed. Elsie Ivancich Dunin, Zagreb: ICTM Study Group on Ethnology, Institute of Ethnology and Folklore Research, 2015 (меѓународен програмски комитет)	5
8.	“Популарната музика во танцовиот медиум на примерот на Македонија”, зборник трудови <i>Традиција као инспирација</i> , Академија уметности, Бања Лука, 2015	3
9.	The Russia-Serbia-Macedonia Route: Intercultural Communications in the book <i>BEYOND THE EAST–WEST DIVIDE</i> Balkan music and its poles of attraction, Belgrade: Institute of Musicology, Serbian Academy of Sciences and Arts (SASA) Department of Fine Arts and Music SASA, 2015	3
10.	“Перформативниот капацитет на танцовото тело” во <i>Ars Acadica</i> , бр 4 2016, Скопје: ФМУ,ФДУ (меѓународен уредувачки одбор)	5
11.	“Chain Dance <i>Teshkoto</i> – Cultural identity marker of Macedonians” in <i>Porte Academic</i> vol14/15, 2016, Istanbul: İTÜ TMDK	5
12.	„High School Graduation Quadrille – a Contemporary Dance Ritual“ in <i>Muth, Ritual, Post-1989 Audiovisual Ethnographies</i> Blagoevgrad: University Publishing House “Neofit Rilski”,2016 (меѓународен уредувачки и програмски комитет)	5
13.	„Меморијата актуелизирана преку визурата на културната политика“ во <i>Меморија и перспективи</i> , Скопје: СОКОМ,2016	2
14.	„The Work of Russian Choreographers in Macedonia. Preserving the Ballet Legacy” in <i>Stephanos</i> , 2017. Moscow: Philological faculty of Lomonosov,	3
15.	„Руската литература на македонската балетска сцена“ во <i>Славистички студии 18</i> , 2018, Скопје: Филолошки факултет (меѓународен уредувачки одбор)	5
16.	“From Yugoslav Ballet to Post-Yugoslav Contemporary Dance: Permutations in Collaborative Practices between Macedonian and Slovenian Dance Scenes” (authors Sonja Zdravkova Djeparoska and Aldo Milohnić) in <i>Amfitater and Ars Academica</i> , Ljubljana: Slogi, FMU and FDU , 2018 (меѓународен уредувачки одбор)	4,5
17.	“Folklore, Dance in the Context of Modeling Ideological Messages” in <i>RES HUMANITARIAE XXIV</i> , Klaipeda University, Lithuania, 2018 (меѓународен уредувачки одбор)	5
18.	„Reflection on dance theatre : Insights and parallels“ во <i>Ars Academica</i> 7, 2019 (меѓународен уредувачки одбор)	5
	Учество на конференции, симпозиуми и конгреси	

19.	III меѓународна интердисциплинарна конференција во организација на ЦККС „Identity and Culture“, 3-5.9.2015 Скопје – пленарно предавање	3
20.	Меѓународна конференција „Музичкото наследство на социјалистичките држави: Ревидирање на наративите во повоениот период“ Српска академија на науките и уметностите, Белград, 24-26.9.2015- секциско предавање	2
21.	„Музичкото наследство на социјалистичките држави: Ревидирање на наративите во повоениот период“ - апстракт во зборникот од конференцијата	1
22.	Меѓународна конференција Универзитет „Јуриј Добрил“, Пула, 1-3.10.2015, „Socialism on the bench“ - секциско предавање	2
23.	Петти меѓународен симпозиум на студиската група на ИЦТМ, за музика и танц на Југоисточна Европа, 2-8.5.2016 Благоевград, Бугарија - пленарно предавање	3
24.	Шеста меѓународна конференција за танц и изведувачки уметности, 22-26.6.2016, Њујорк универзитет, Њујорк, САД-пленарно предавање	3
25.	Апстракт во зборникот од конференцијата за танц и изведувачки уметности	1
26.	Прв симпозиум на студиската група на ИЦТМ за музика и танц на словенските народи 13-15.10.2016, Словенечка академија на науките и уметностите, Љубљана, Словенија- пленарно предавање	3
27.	Апстракт во зборникот од конференцијата на студиската група на ИЦТМ за Музика и танц на словенските народи	1
28.	Меѓународна научна конференција „Современите предизвици на перформативноста“, 5.11.2016, Факултет за драмски уметности, Скопје - пленарно предавање	3
29.	Научен собир „Едукација, традиција, современи тенденции“ ФМУ, 5.12.2016-пленарна сесија	2
30.	Меѓународен славистички собир, Филолошки факултет, 15-16.6.2017 - секциско предавање	2
31.	Музичко-научна конференција СМЕ „Музиката и поединецот“ 8-10.9.2017 Струга, пленарно предавање	2
32.	Апстракт во зборникот „Музиката и поединецот“	0,5
33.	Меѓународна конференција “The Future of Music History” 28-30.9.2017, Српска академија на науките и уметностите, Белград, секциско предавање	2
34.	Апстракт во зборникот “The Future of Music History”	1
35.	XIX меѓународен симпозиум „Традицијата и современоста во фолклорот на балканските народи“, 24-25.11.2017, Институт за фолклор „Марко Цепенков“, Скопје, секциско предавање	2
36.	Апстракт во зборникот „Традицијата и современоста во фолклорот на балканските народи“	1
37.	Меѓународна конференција „Theatre between politics and policies – new perspective“, 23-25.3.2018, Факултет за драмски уметности, Белград, секциско предавање	2
38.	Апстракт во зборникот „Theatre between politics and policies – new perspective“	1
39.	Светски конгрес на Интерационалната федерација за театарски истражувања „Theatre, Nation and Identity: Between Migration and Stasis“, 9-13.7.2018, ИФТР, Белград, секциско предавање	2

40.	Втор симпозиум на ИЦТМ - студиската група Музиката во славјанскиот свет, 22-24.9.2018, Скопје, ИЦТМ, пленарно предавање	3
41.	Апстракт во зборникот на Втор симпозиум на ИЦТМ студиската група Музиката во славјанскиот свет	1
42.	Интернационална конференција „Традиционалната музика и танц во современите култур(и)“, 17-19.10.2018, Факултет за уметности, Нитра, Словачка, пленарно предавање	3
43.	Апстракт во зборникот на Интернационална конференција „Традиционалната музика и танц во современите култур(и)“, Факултет за уметности, Нитра, Словачка	1
44.	Билатерална конференција „Македонско-словенечки театарски врски“, Скопје, ФДУ, 5.11.2018, Скопје, пленарно предавање	2
45.	Меѓународен научен собир „Културата на распродажба: Конзумеризмот и комерцијализацијата на културните продукти“, Институт за македонска литература, 28-29.11.2018, Скопје, пленарно предавање	3
46.	7. меѓународна конференција „All about people:Future fit“ 15-16.3.2019 ЕСМ, Марибор, Словенија, пленарно предавање	3
47.	International Conference “The Tunes of diplomatic and Music Notes. Music and Diplomacy in Southeast Europe” (19th-21st Century) САНУ, Белград 16-17.5.2019 пленарно предавање	3
48.	Апстракт во зборникот “The Tunes of diplomatic and Music Notes. Music and Diplomacy in Southeast Europe”	1
49.	45. Светска конференција на ICTM, Чулалонгкорн универзитет, Бангкок, Тајланд, 10-17.7.2019, секциско предавање	2
50.	Објавен апстракт “Migration and Newly Created Traditions. Study Case of Macedonian Diaspora” на 45 та Светска конференција на ICTM	1
51.	Меѓународен мултидисциплинарен симпозиум „Sound, song and Politics“, Музиколошки институт, Словенечка академија за науките и уметностите, Љубљана, Словенија, 29-31.8.2019 – пленарно предавање	3
52.	Апстракт во зборникот „Sound, song and Politics“, Љубљана, Словенија	1
53.	Меѓународна конференција Универзитет „Јуриј Добрил“ Пула, „Socialism on the bench “- секциско предавање, 26-28.9.2019	2
54.	Апстракт во зборникот „Socialism on the bench “	1
55.	Учество со авторски труд на семинарот по пијано на теми од пијанизмот и пијанстичката педагогија ЕПТА, 14.12.2019	1
56.	Одржани 8 предавања на Унгарската академија за танц, Будимпешта, Унгарија, 7- 11.5.2018	8
Вкупно		158

СТРЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ		
Ред. бр.	Назив на активноста	Поени
1.	Монолог од балетот „Бајадерка“ и варијација од балетот „Ѓаволеста девојка“ и „Пахита“ (настап на големата сцена на МОБ), 15.6.2015 - пренос и репетиција	0,5
2.	Кореографија „Ситна лиса“ (настап на големата сцена на МОБ), 15.6.2015	1
3.	Кореографија „Блесоци“ (настап на големата сцена на МОБ), 15.6.2015	1
4.	Кореографија „Класичен колаж“ (настап на големата сцена на МОБ), 6.6.2016	1
5.	Варијација Аврора „Заспаната убавица“ и Китри „Дон Кихот“ (настап на големата сцена на МОБ), 6.6.2016 - пренос и репетиција	0,5
6.	Pas de deux „Заспаната убавица“, варијација и валцер од балетот „Копелија“ изведена на големата сцена на МОБ, 9.6.2017	0,5
7.	Кореографија „Гоберг Варијации“ изведени на големата сцена на МОБ, 9.6.2017	2
8.	Pas de deux „Арлекинада“ изведена на големата сцена на МОБ, 6.6.2018, пренос и репетиција	0,5
9.	Варијации „Корсар“, „Оревокршачка“, „Надја и рибарот“ и „Ѓаволеста девојка“ изведени на големата сцена на МОБ, 6.6.2018, пренос и репетиција	0,5
10.	Фрагмент „Шопенијана“ изведени на големата сцена на МОБ 6.6.2018, пренос и репетиција	0,5
11.	Кореографија „Во замјата на чудата“ премиерна изведна Ден на пијаното премиерна изведба Салон 19,19, 27.3.2019	2
12.	Варијации „Пахита“, Медора од „Корсар“, Аврора „Заспаната убавица“, Лиза „Ѓаволеста девојка“ изведени на големата сцена на МОБ, пренос и репетиција, 12.6.2019	0,5
13.	Pas de deux од балетот „Корсар“ изведени на големата сцена на МОБ, пренос и репетиција, 12.6.2019	0,5
14.	Pas de quatre од балетот „Лебедово езеро“ изведени на големата сцена на МОБ, пренос и репетиција, 10.6.2019	0,5
•	Вкупно	11,5

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА И ОРГАНИЗАЦИОНО-РАЗВОЈНА ДЕЈНОСТ		
Ред. бр.	Назив на активноста	Поени
1.	Книга – <i>Од Тешкото до македонскиот постмодерен танц</i>	8
2.	Главен и одговорен уредник на списанието <i>Ars Academica</i> (списание со меѓународен уредувачки одбор) 2015, 2017 год.	6
3.	Член на уредувачкиот одбор на меѓународната публикација <i>Dance, Narratives, Heritage</i> , во издание ИЦТМ Групата за етнокореологија и Институтот за етнологија и фолклористика, Хрватска, 2016	1
4.	Член на уредувачкиот одбор на меѓународниот списанието <i>East European Ethnomusicology</i> , Министерство за култура на Украина и Днепропетровска академија за музика „М. Глинка“, 2018	1

5.	Член на уредувачкиот одбор на меѓународниот зборник <i>New scores od Reasherch and Action</i> во издание на ИЦТМ студиската група Музиката и танцот на Југоисточна Европа и Факултетот за музика, Универзитет за уметности, Белград	1
6.	Член на уредувачкиот одбор на меѓународната публикација <i>Muth, Ritual, Post-1989 Audiovisual Ethnographies</i> , Blagoevgrad:University Publishing Hause “Neofit Rilski”, 2016	1
7.	Раководител на докторските студии на ФМУ, 2015- 2019 год.	2
8.	Член на комисија во Управата за заштита на културно наследство (за ревалоризација на збирка на движно културно наследство), јуни 2016	1
9.	Член на комисија во Управата за заштита на културно наследство (за ревалоризација на легатот на Глигор Смокварски), октомври 2016	1
10.	Член на програмскиот комитет на студиската група за славјанска музика на ИЦТМ	1
11.	Претседател на одбор за организација на меѓународен симпозиум на ИЦТМ 2018	2
12.	Член на извршен одбор на Национален комитет на ИЦТМ за Македонија	0,5
13.	Член на факултетска комисија	5
14.	Член на факултетска комисија за избор во звање	0,2
15.	Член на стручниот тим за изготвување на наставна програма по класичен балет III одделение деветгодишен план, изготвена за потребите на БРО и МОН	0,5
16.	Член на стручниот тим за изготвување на наставна програма по класичен балет I одделение, шестгодишен план, изготвена за потребите на БРО и МОН	0,5
17.	Член на стручниот тим за изготвување на наставна програма по класичен балет II одделение, шестгодишен план, изготвена за потребите на БРО и МОН	0,5
18.	Член на стручниот тим за изготвување на наставна програма по класичен балет III одделение, шестгодишен план, изготвена за потребите на БРО и МОН	0,5
19.	Член на стручниот тим за изготвување на наставна програма по класичен балет IV одделение, шестгодишен план, изготвена за потребите на БРО и МОН	0,5
20.	Член на стручниот тим за изготвување на наставна програма по класичен балет V одделение, шестгодишен план, изготвена за потребите на БРО и МОН	0,5
21.	Член на стручниот тим за изготвување на наставна програма по класичен балет VI одделение, шестгодишен план, изготвена за потребите на БРО и МОН	0,5
22.	Член на стручниот тим за изготвување на наставна програма по модерен балет II одделение, шестгодишен план, изготвена за потребите на БРО и МОН	0,5
23.	Член на стручниот тим за изготвување на наставна програма по модерен балет III одделение, изготвена за потребите на БРО и МОН	0,5
24.	Член на стручниот тим за изготвување на наставна програма по модерен балет IV одделение, шестгодишен план, изготвена за потребите на БРО и МОН	0,5

25.	Член на стручниот тим за изготвување на наставна програма по гимнастика I одделение, шестгодишен план, изготвена за потребите на БРО и МОН	0,5
26.	Член на стручниот тим за изготвување на наставна програма по гимнастика II одделение, шестгодишен план, изготвена за потребите на БРО и МОН	0,5
27.	Член на стручниот тим за изготвување на наставна програма по историски игри V одделение, шестгодишен план, изготвена за потребите на БРО и МОН	0,5
28.	Член на стручниот тим за изготвување на наставна програма по карактерни игри VI одделение, шестгодишен план, изготвена за потребите на БРО и МОН	0,5
29.	Член на комисија на државниот натпревар за балет, 3.12.2015	1
Вкупно		38,7

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	105,22
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА И НАСТАВНО-НАУЧНА ДЕЈНОСТ	158
СТРУЧНО- УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	11,5
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА И ОРГАНИЗАЦИОНО-РАЗВОЈНА ДЕЈНОСТ	38,7
Вкупно	313.42

Рецензентска комисија

Проф. м-р Тања Вујискиќ-Тодоровска, с.р.

Проф. д-р Јелена Лужина, с.р.

Проф. д-р Рисима Рисимкин, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „СПИНАЛНА МАНИПУЛАЦИЈА ВО РЕХАБИЛИТАЦИЈА НА ЛУМБАЛЕН СИНДРОМ“ ОД М-Р СНЕЖАНА ЛАЗАРЕВСКА, ПРИЈАВЕНА НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ФИЗИЧКО ОБРАЗОВАНИЕ, СПОРТ И ЗДРАВЈЕ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје во Скопје, на седницата одржана на 27.1.2020 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката м-р Снежана Лазаревска, со наслов „Спинална манипулација во рехабилитација на лумбален синдром“, во состав: проф. д-р Ленче Алексовска Величковска (претседател), вонр. проф. д-р Серјожа Гонтарев (ментор), проф. д-р Даниела Шукова Стојмановска (член), проф. д-р Георги Георгиев (член) и проф. д-р Емилија Јаневиќ Ивановска (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје во Скопје, му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Снежана Лазаревска, со наслов „Спинална манипулација во рехабилитација на лумбален синдром“, содржи 150 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman, со 1,5 проред и големина на букви 12 и 105 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во 13 глави: вовед, мотив, главна цел, општи цели, хипотези, дизајн на студија, материјал и методи, ограничувања на студијата, статистичка обработка на резултатите, резултати, дискусија, заклучоци, литература и референци. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во воведот на трудот, презентирани се подглавите што се однесуваат на: епидемиологија на лумбална болка, патологија и патофизиологија на дегенеративните промени во лумбалниот дел од ’рбетот, клиничка слика на долната лумбална болка, дијагноза на лумбалниот синдром, лекување на лумбален синдром со радикулопатија, ергономско советување, програма за вежби. Во воведот, кандидатката истакнува дека уште од дамнешни времиња, луѓето страдаат од болка во крстот и од ишијалгија. Тоа е типична хумана состојба, како последица на исправениот став на човекот со формирањето на физиолошките кривини на ’рбетот и на инклинацијата на карлицата во текот на филогенетскиот и онтогенетскиот развој, како и на статичките и динамичките оптоварувања на лумбалниот дел од ’рбетниот столб во текот на животот.

Во втората глава, кандидатката го наведува мотивот за реализирање на оваа докторска дисертација, истакнувајќи дека по долгогодишната работа при рехабилитацијата на болни со долна лумбална болка, мотивот на овој докторски труд е да се прикаже исходот од раната примена на физикални, мануелни и кинезитерапевтски методи во брзото и потполно искоренување на болката и онеспособеноста, превенцијата на хроничната болка, сè со цел постигнување добар функционален, социјален и професионален исход, како и обезбедување долгорочен бенефит.

Во третата и четвртата глава се презентирани целите на истражувањето кои се во согласност со научните потреби. Тие, исто така, се засновуваат и произлегуваат од резултатите на досегашните истражувања и насоките за решавање на основниот проблем во дисертацијата. Кандидатката поставува една главна цел со која сака да ги утврди разликите помеѓу резултатите од исходот (онеспособеноста) кај пациентите со долна лумбална болка, во зависност од видот на применетите методи: физикално-манипулативен, физикален, односно медикаментозен третман и пет посебни цели. Тие се реално и објективно дефинирани, овозможувајќи нивна успешна и оптимална реализација. Одговорите на целите на истражувањето се остварливи поради тоа што

предвидените методи за обработка на податоците се избрани според барањето на нивната основна содржина.

Хипотезите на истражувањето (петтата глава) се надоврзуваат на целите на истражувањето. Кандидатката на методолошки и коректен начин поставила пет хипотези кои во целост одговараат на поставениот проблем, предмет и цели на истражувањето.

Шестата глава, „Дизајн на студијата“, е добро структурирана и во неа доста прецизно се дефинирани дизајнот на студијата, испитаниците, варијаблите и инструментите за мерење, како и соодветните методи на обработка на податоците кои се анализирани со софтверскиот статистички пакет SPSS for Windows Version 22.0.

Во седмата глава, „Резултати“, извршена е анализа и интерпретација на добиените податоци од применетите статистички процедури во истражувањето. Во зависност од проблемот, предметот и целите на истражувањето, направена е современа, коректна, исцрпна статистичка анализа и интерпретација. Тие се прикажани во табели и графикони со што се добива целосна слика за нив.

Во осмата глава, „Дискусија“, кандидатката преку еден компаративен приод и споредба со досегашните истражувања во целост покажа дека третманот на патологиите воопшто има тренд и тенденција за мултидисциплинарен пристап. Иако постојат многу истражувања во кои се истражувани болките во грбот и нивниот третман, сè уште не можеме да кажеме кој е најефикасниот метод за примарен третман. Болките во грбот се проблем кој влијае врз индивидуата, семејството, заедницата, владата и бизнисите во светот. Во зависност од возраста, причинителите за болеста се различни. Кандидатката истакнува дека раното започнување со лекување и придржувањето на пациентот кон советите во врска со болката и инфламацијата се пресудни за постигнување на брзо опоравување и за превенција на хроничната болка и онеспособеност. Конзервативниот третман, кој се применува во лекувањето на лумбалниот синдром, не претставува само „збир на средства“ што му се даваат на пациентот, туку тоа е еден динамичен процес кој се гради врз основа на поставената работна дијагноза, со добро земена анамнеза и клинички преглед и се менува во зависност од одговорот на пациентот на применетиот третман, односно во согласност со индивидуалната реактивност на заболеното ткиво и психосоцијалната адаптација на болниот.

Во деветтата глава (Заклучоци), систематски и концизно се извлечени, формулирани и презентирани најважните заклучоци, кои се однесуваат на сите поставени цели на истражувањето. Тие даваат одговори на поставените научни хипотези во докторската дисертација. Заклучоците се логички, синтетизирани, интерпретабилни и очекувани, така што ги задоволуваат научните, методолошките и концепциски потреби на истражувањето. Тие исто така, можат да послужат како основа за генерализација на добиените резултати и за конципирање нови слични истражувања.

Последната глава (Литература) ги задоволува основните логички и методолошки принципи за изборот на објавените научни и стручни трудови кои се во непосредна врска со предметот и целите на истражувањето. Тие претежно се од понов датум. Наведени се сите трудови кои се цитирани во докторската дисертација. Од структурата на библиографските единици може да се согледа нивната методолошки оправдана искористеност за реализацијата на темата на докторската дисертација. Од методолошко-технички аспект, библиографијата е адекватно презентирана.

Предмет на истражувањето

Предметот на оваа дисертација е да се прикаже исходот од раната примена на физикални, мануелни и кинезитерапевтски методи, брзото и потполно искоренување на болката и онеспособеноста, како и превенцијата на хроничната болка, сè со цел постигнување добар функционален, социјален и професионален исход, како и обезбедување долгорочен бенефит.

Податоци за состојбата на подрачтето во кое е работена дисертацијата

Болката во долниот дел на грбот е главен проблем во модерното време, ова искуство го доживуваат поголемиот дел од населението во текот на животот. Постојат голем број на интернационални истражувања кои ја третираат оваа проблематика. Кандидатката наведува повеќе истражувања кои посредно или непосредно се поврзани со предметот на истражувањето на докторската дисертација. Овие истражувања се основа за остварувањата на целите на

истражувањето, а воедно го зголемуваат степенот на научната и апликативната вредност на докторската дисертација.

Краток опис на применетите методи

Истражувањето е опсервационо, дескриптивно и лонгитудинално (се изведуваше во два наврати, односно во два различни временски периоди) кај испитуваната популација. Целната студиска популација се состоеше од 300 пациенти со долна лумбална болка, регистрирани во пет репрезентативни ординации за општа медицина и во четири ординации за физикална медицина. Примерокот беше поделен во три групи, 100 испитаника, со долна лумбална болка кои побарале медицинска помош во ординации за физикална терапија и се третирани со физикални процедури и е применета манипулативна техника (спинална манипулација), 100 испитаници, со долна лумбална болка кои побарале медицинска помош во ординации за физикална терапија и се третирани со физикални процедури, 100 испитаника, со долна лумбална болка кои побарале медицинска помош во ординации по општа медицина, кај матичните лекари и кои се третирани со медикаментозна терапија.

Опсервационо – дескриптивниот дел од студијата опфати собирање, обработка и оценка на податоците на сите испитаници кои влегуваат во испитувањето. Користен е специјално креиран анамнестичко - анкетен прашалник кој го пополнуваше истражувачот и е составен од прашања распределени во три дела: општи епидемиолошки и демографски податоци (пол, возраст, место на живеење, професија и социјален статус), податоци за функционалниот статус (индекс на телесната маса и функционален статус на 'рбетниот столб) и податоци за применетата терапија (физикални процедури, медикаментозна терапија).

Испитаниците од трите групи беа тестирани во два наврата, на почетокот на третманот и по завршениот третман. Користен е специјален анкетен прашалник за проценка на онеспособеноста кај лумбалната болка, Oswestry index, кој го пополнуваа самите испитаници. Кај селектираната група испитаници – 50 испитаници (кои по втор пат доаѓаат на терапија, по шест месеци до една година) беше применет контролен прашалник за да се утврди дали се придржуваат и какви се резултатите од ергономските совети и примената на научените вежби за крстот.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Индексот на оспособеност после третманот најмногу статистички значајно се променил кај групата која била третирана со спинална манипулација, потоа кај групата која била третирана со физикална терапија и најмалку кај групата која била третирана со медикаментозна терапија. Т-тестот покажа значително поголемо опаѓање (79,63%) на индексот на онеспособеноста кај пациентите каде што е применета спинална манипулација со физикална терапија во однос на опаѓањето на индексот на онеспособеноста кај пациентите каде што е применета само физикална терапија (66,29%) и медикаментозна терапија (47,21%). Исто така, утврдено е значително поголемо опаѓање на индексот на онеспособеноста кај испитаниците кај кои не се утврдени деформитети на 'рбетниот столб, без разлики на третманот. Не е утврдена статистичка значајност помеѓу придржувањето кон ергономските совети и повторното појавување на тегоби кај пациентите.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Снежана Лазаревска, со наслов „Спинална манипулација во рехабилитација на лумбален синдром“, претставува самостојно, оригинално научно истражување во кинезиологијата. Изработката на темата на оваа докторска дисертација имаше за цел да ги утврди разликите помеѓу резултатите од исходот (онеспособеноста) кај пациентите со долна лумбална болка, во зависност од видот на применетите методи: физикално, манипулативен, физикален односно медикаментозен третман.

Докторската дисертација на кандидатката м-р Снежана Лазаревска, со наслов „Спинална манипулација во рехабилитација на лумбален синдром“, според мислењето на Комисијата за оценка, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатката пред одбраната на докторскиот труд, ги објавила (како прв автор, во меѓународни научни еписанија или еден труд во списание со импакт-фактор) следниве рецензирани истражувачки трудови:

- [1] Lazarevska, S., Gontarev, S., Velichkovska, L. A., & Stojmanovska, D. S. (2019). Significance of the Early Rehabilitation in Lumbar Syndrome. *Research in Physical Education, Sport & Health*, 8(2).
- [2] Lazarevska, S., Gontarev, S., Velichkovska, L. A., & Stojmanovska, D. S. (2019). Spinal Column Deformities in Patients with Lumbar Pain. *Research in Physical Education, Sport & Health*, 8(2).

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главни научни придонеси на кандидатката: Резултатите од оваа студија укажуваат дека е потребно што побргу да се започне со физикална и мануелна терапија и да се скрати долготрајното мирување во постела и третирање само со медикаментозна терапија, бидејќи се постигнуваат подобри и побрзи резултати во намалувањето на онеспособеноста, намалувањето на лумбалната и радикуларната болка и во подобрувањето на функцијата на лумбалниот дел од ’рбетот и организмот во целина, што води кон враќање на работа и извршување на секојдневните активности без тешкотии.

Подрачје на примена и ограничувања: Информациите добиени од оваа студија, ќе придонесат за планирање на физикалната терапија кај секој пациент индивидуално во зависност од дијагнозата, полот, возраста, физичката подготвеност и слично. Ограничувања на студијата е можност од лоша партиципација и одговор од страна на испитаниците. Можно е некомплетно пополнување на прашалниците кај дел од испитаниците.

Препорачуваме во идните студии да се вклучат поголем број на испитаници, поголем број на мерни инструменти, да се проверат мерните карактеристики на инструментите на популација испитаници од Република Северна Македонија. Во дијагностиката покрај субјективни методи, потребно е да се вклучат и објективни методи, како што се: динамометриска сонда, електромиографија, магнетна резонанца или компјутерска томографија. Исто така, треба подобро да се таксономизираат спецификите на работните места и евентуалното нивно влијание врз појавата и интензитетот на болките на ’рбетниот столб.

Можни понатамошни истражувања: Препорачуваме, идните студии да вклучат поголем број на испитаници, групирани на различна возраст, нови мерни инструменти и социопсихолошки фактори кои можеби влијаат врз појавата и интензитетот на болките на ’рбетниот столб.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката м-р Снежана Лазаревска, со наслов „Спинална манипулација во рехабилитација на лумбален синдром“.

КОМИСИЈА

Проф. д-р Ленче Алексовска Величковска (претседател), с.р.

Вонр. проф. д-р Серјожа Гонтарев (ментор), с.р.

Проф. д-р Даниела Шукова Стојмановска (член), с.р.

Проф. д-р Георги Георгиев (член), с.р.

Проф. д-р Емилија Јаневиќ Ивановска (член), с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ХЕМИСКА КАРАКТЕРИЗАЦИЈА НА КАНТАРИОН (*Hypericum perforatum* L., *Hypericaceae*) СОБРАН ОД ЛОКАЛИТЕТИТЕ ВО ЗАПАДНИОТ ДЕЛ ОД РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА“ ОД М-Р АРИЈЕТА ШАБАНИ, ПРИЈАВЕНА НА ФАРМАЦЕВТСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет во Скопје, на XVIII седница одржана на 31.01.2020 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката м-р Аријета Шабани со наслов „Хемиска карактеризација на кантарион (*Hypericum perforatum* L., *Hypericaceae*) собран од локалитетите во западниот дел од Република Северна Македонија”, во состав: проф. д-р Ѓоше Стефков (претседател), проф. д-р Светлана Кулеванова (ментор), проф. д-р Билјана Бауер (член), проф. д-р Татјана Кадифкова Пановска (член) и проф. д-р Маја Симоноска Црцаревска (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Аријета Шабани, со наслов „Хемиска карактеризација на кантарион (*Hypericum perforatum* L., *Hypericaceae*) собран од локалитетите во западниот дел од Република Северна Македонија”, содржи 150 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman, со 1,5 проред и големина на букви 12, со 234 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи, стандарди, меѓународни акти и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во следниве поглавја: **Вовед кој содржи литературен преглед, Цели, Материјали и методи, Резултати и дискусија, Заклучок и Литература.** Поголавјата понатаму се систематизирани во наслови и поднаслови со точки и потточки, со што се обезбедува соодветно следење на материјата што е обработена во истражувањето.

Воведниот дел од оваа докторска дисертација е конципиран во 6 одделни целини. Кандидатката на самиот почеток се осврнува на родот *Hypericum* од фамилијата *Hypericaceae* што во себе вклучува повеќе од 469 видови кои се класифицирани во 36 таксономски секции. Потоа следува краток ботанички опис на најистражуваниот вид *Hypericum perforatum*, автохтон за медитеранскиот и балканскиот регион. Воедно, кандидатката ги изнесува досегашните согледувања за хемискиот состав на растението што се препишува главно на присуството на флороглуцинолните деривати и нафтодиантроните одговорни за антидепресивното дејство. Ги презентира и содржината и составот на маслата добиени од *Hypericum*, притоа посочувајќи дека *H. perforatum* L. се карактеризира со најголем принос со што се користи како традиционален хербален препарат за лекување на изгореници. Дополнително, опишани се новите трендови кај екстрактивните постапки за извлекување на различните хемиски класи на соединенија при што е ставен акцент на постапките со кои се овозможува брза, ефикасна и еколошки сигурна екстракција на компонентните од интерес. Понатаму, кандидатката наведува современи сознанија за биофармаколошката активност, интеракциите и несаканите дејства додека во одделен дел е изнесена нивната традиционална употреба во

медицината. Од друга страна, кандидатката во воведот наведува и податоци за хемискиот состав на етеричното масло на *H. perforatum* кое се карактеризира со присуство на терпенски и јаглеводородни компоненти. На крајот од воведот е даден опис на хербална супстанца и хербални препарати од *Hypericum perforatum*.

Предмет на истражување

Основната цел на овој докторски труд е испитување на хемискиот состав на жолт кантарион од три различни локалитети во западниот дел на Северна Македонија (Тетово, Маврово и Дебар) и проценка на нивниот квалитет согласно со барањата на Европската фармакопеја и другите стандарди за квалитет, како и испитување на дистрибуцијата на компонентите од интерес во хербата (надземен дел од растението), во листот и во цветот, со цел добивање сознанија за нивно локализирање на ниво на растението. За реализација на оваа цел преземени се следниве работни задачи:

- изолација и хемиска карактеризација на етерично масло од херба, лист и цвет од жолт кантарион,
- хемиска карактеризација на хексански екстракти од лист и цвет од жолт кантарион,
- идентификација на арома компоненти од лист и цвет од жолт кантарион,
- определување на вкупни феноли и флавоноиди во екстрактите од херба, лист и цвет од жолт кантарион,
- определување на хиперицин во екстрактите од херба, лист и цвет од жолт кантарион.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Достапни се литературни податоци за хемискиот состав, пред сè, на етеричното масло добиено од различните видови на родот *Hypericum* за содржината на вкупни феноли, флавоноиди и хиперицин додека сè уште нема сеопфатни анализи за хемискиот профил на хексанскиот екстракт и за арома компонентите. Помалку може да се најдат податоци за дистрибуцијата на биолошки активни компоненти во различни делови од растението. Познавањето на дистрибуцијата и локализацијата на биолошко-активните соединенија е значајно од аспект на евентуални препораки во собирачките практики за добивање на дрога со подобар квалитет. Од друга страна, наметнатиот тренд во медицината и во фармацијата за замена на конвенционалните лекови со побезбедни, природни средства го актуализира пристапот на изнаоѓање на суровини со задоволителен квалитет што ќе може да се искористат за производство на хербални преработки и хербални лекови.

Краток опис на применетите методи

Во истражувањето, за реализација на предвидената цел се испитувани примероци од кантарион собрани од 2014 до 2017 година на три различни локалитети (Тетово, Маврово и Дебар). Од собраниот материјал за анализа подготвени се хексански екстракти со цел нивна хемиска карактеризација. Дополнително е изолирано и етеричното масло со примена на класичен фармакопејски метод за дестилација со водена пара. За изолација на етеричното масло користен е ксилол, додека за хемиска карактеризација на етеричното масло користен е n-хексан. Квалитативната и квантитативната анализа на хексанските екстракти и етеричното масло е направена со примена на гасна хроматографија со масена детекција (GC/FID/MS). За анализа на арома компонентите воспоставен е и оптимизиран метод на head-space гасна хроматографија со масена детекција (HS-GC/FID/MS). Идентификацијата на секоја компонента е

базирана на споредба на ретенционите времиња и масените спектри на компонентите со оние на соодветните супстанции во библиотеките на спектри (Nist, Wiley).

За определување на вкупни феноли, флавоноиди и вкупен хиперицин користени се различни растворувачи (алумуниум хлорид, натриум хидроксид, Folin-Ciocalteu реагенс, натриум карбонат, тетраhydroфуран и метанол). Користени се претходно воспоставени или фармакопејски дефинирани VIS-спектрофотометриски методи.

Обработката на добиените резултати е направена со статистичката анализа спроведена со примена на двофакторска ANOVA без репликација ($p < 0,05$), со цел да се утврди дали локалитетот, делот на растението и годината на собирање на растителниот материјал имаат статистички значајно влијание врз испитуваната компонента. Онаму каде што е потврдено постоењето на статистички значајна разлика, дополнително е направен Фишеров тест за најмалку значајни разлики (Fisher's *least significant difference* (LSD), $p < 0,05$).

Краток опис на резултатите од истражувањето

Поглавјето „Резултати и дискусија“ е конципирано во шест различни делови каде што подробно се презентирани резултатите произлезени од поставените работни задачи.

Во првиот дел од ова поглавје, презентирани се резултатите од испитувањето на хемискиот состав на хексанските екстракти од кантарион подготвени од цвет и од лист, посебно, како и резултатите од утврдувањето на дистрибуцијата на активните компоненти во различните делови од растението. Утврдена е варијабилност во квалитативна и во квантитативна смисла помеѓу составот на хексанските екстракти од лист и од цвет, но и варијабилност во однос на локалитетот и годината на собирање на растителниот материјал. Кандидатката објаснува зошто се одлучила за подготовка на хексански екстракти со кои се екстрахираат високо липофилни компоненти, терпени, но и други соединенија од кои најголем дел се јаглеводороди. Се наведува дека во литературата може да се најдат малку податоци за компонентите на кантарион што се екстрактибилни со хексан и се објаснува фактот дека е можно добиените резултати за хемискиот состав да се компарираат со хемискиот состав на етеричното масло од кантарион, за што во литературата има повеќе податоци. Се наведува, исто така, дека подготовката на хексанските екстракти се врши од мало количество исушен растителен материјал (неколку грама) со примена на брза и едноставна постапка со ултрасонична екстракција, за разлика од постапката за изолација на етерично масло за чие што изведување е потребно подолго време и значително поголема количина на растителен материјал (лист и цвет од кантарион). Дополнително, етеричното масло што се добива на овој начин има смолеста конзистенција поради што задолжително се користи органски растворувач, најчесто ксилол, за негово растворање уште во процесот на дестилација.. Кандидатката добиените резултати за хемискиот состав на хексанските екстракти ги има претставено во табели и на слики каде користи графички приказ на истите. Таа го коментира присуството и дистрибуцијата на испитуваните компоненти, како и нивните варијации во однос на локалитетот и на годината на собирање. Добиените резултати соодветно се дискутирани користејќи и податоци од литературата.

Во вториот дел од поглавјето презентирани се резултатите од испитувањето на хемискиот состав на етеричното масло што е изолирано од свежо собран материјал (херба, цвет и лист од *H. perforatum*), користејќи табеларен и графички приказ. Како и во предходниот дел и во овој дел кандидатката ги коментира добиените резултати и ги споредува со податоци од литературата со опширна и исцрпна дискусија, во која ги образложува и дискутира варијациите во квалитативниот и квантитативниот состав на во маслото во зависност од делот на растението, локалитетот и годината на собирање.

Во третиот дел се прикажани (табеларно и графички) резултатите од сеопфатната хемиска карактеризација на арома-компонентите на цветот и листот од кантарион. Користен е сув растителен материјал, а анализата е направена користејќи воспоставена и оптимизирана head-space гасно-хроматографска метода со масена детекција. Резултатите се соодветно обработени и дискутирани користејќи соодветна литература.

Во четвртиот, петтиот и шестиот дел се презентирани резултатите од определувањето на содржината на вкупни феноли, флавоноиди и хиперицин, во херба, цвет и лист од *H. perforatum*, соодветно. Користен е табеларен и графички приказ. Добиените резултати се соодветно обработени, дискутирани и компарирани со литературните податоци. Овој дел завршува со статистичката анализа направена со ANOVA и Фишеров тест ($p < 0,05$) на резултатите за содржината на вкупни феноли, флавоноиди и хиперицин, во однос на делот на растението (херба, цвет и лист од кантарион), локалитетот и годината на собирање.

Во поглавјето „Заклучок“, кандидатката ги сумира научните согледувања добиени при анализа на резултатите од изведените истражувања. Заклучоците во однос на хемиската карактеризација на растителниот материјал од кантарион собран во западниот дел на Северна Македонија, од аспект на етеричното масло, арома-компонентите и хексанските екстракти, како и содржината на вкупни феноли, флавоноиди и хиперицин ги презентира концизно и јасно. Заклучено е дека делот на растението (херба, цвет или лист) и потеклото на суровината (регионите на Тетово, Дебар и Маврово) имаат големо влијание врз содржината на определени специфични компоненти од етеричното масло, хексанските екстракти и арома компонентите. Исто така, заклучено е дека во целиот период на истражување, најголема содржина на фармаколошките активни компоненти хиперицин, флавоноиди и феноли е определена во цветот, додека најниска содржина во листот од *H. perforatum*. Врз база на статистичката анализа заклучено дека локалитетот на собирање на растителниот материјал има значајно влијание врз количините на вкупните феноли, флавоноиди и хиперицин, за разлика од сезоните на собирање. Дополнително е утврдено дека цветовите се карактеризираат со поголеми количини на вкупни феноли, вкупни флавоноиди и хиперицин во однос на хербата и листот на сите три локации. Кандидатката како краен заклучок наведува дека при собирањето на растителен материјал од кантарион треба да се постапува на начин што ќе овозможи поголемо количество на цвет, со оглед дека таквиот растителен материјал ќе се карактеризира со повисока содржина на биолошко активни соединенија.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Аријета Шабани, со наслов „Хемиска карактеризација на кантарион (*Hypericum perforatum* L., Hypericaceae) собран од локалитетите во западниот дел од Република Северна Македонија”, претставува истражување во областа на фармакогнозијата и фитохемијата и се очекува трудот да даде голем придонес во додефинирањето на хемискиот состав и дистрибуцијата на биолошко активни соединенија во хербата, цветот и листот на кантарион (*H. perforatum*) што расте во нашата држава. Според мислењето на Комисијата, докторската дисертација на кандидатката ги исполнува условите и стандардите за одбрана на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатката, пред одбраната на докторскиот труд, ги презентирала и ги објавила следниве рецензирани научни трудови:

Arijeta Shabani, Marija Karapandzova, Ivana Cvetkovikj Karanfilova, Gjoshe Stefkov, Svetlana Kulevanova. GC-MS analysis of the essential oil, aroma components and n-hexane extract of St. John Wort (*Hypericum perforatum* L., Hypericaceae). *Macedonian pharmaceutical bulletin*, 64(1).

http://bulletin.mfd.org.mk/volumes/Volume%2064_1/64_1_006.pdf (списание со меѓународен уредувачки одбор)

Arijeta Shabani, Marija Karapandzova, Ivana Cvetkovikj Karanfilova, Gjoshe Stefkov, Maja Simonoska Crcarevska, Svetlana Kulevanova. Distribution of total phenols, flavonoids and hypericin in different plant organs of wild growing St. Sohn's-wort (*Hypericum perforatum* L., Hypericaceae) from Nosrth Macedonia, Early on-line 14 November 2019.

<http://bulletin.mfd.org.mk/volume-65-2/> (списание со меѓународен уредувачки одбор)

Shabani, A., Karapandzova, M., Cvetkovikj, I., Stefkov, Gj., Kulevanova, S. Chemical composition of hexane extracts and aroma compounds of *Hypericum perforatum* L., *Hypericaceae*, Book of Abstracts, International Conference on Natural Products Utilization, October 2017, Bansko, Bulgaria.

Shabani, A., Karapandzova, M., Cvetkovikj, I., Stefkov, Gj., Kulevanova, S. Determiation of total hypericins of *Hypercom perforatum* L., from different locations in Western R. Macedonia. Book of Abstracts of the 10th Conference on Medicinal and Aromatic Plants of Southeast European Countries, May 2018, Split, Croatia.

Shabani, A., Karapandzova, M., Cvetkovikj, I., Stefkov, Gj., Kulevanova, S. 2019. Chemical composition of essential oil isolated from Macedonian St. John Wort (*Hypericum perforatum* L.). Book of Abstracts of the 50th International symposium on essential oils, 2019, September, Vienna, Austria.

Karapandzova, M., **Shabani, A.**, Cvetkovikj, I., Stefkov, Gj., Kulevanova, S. 2019. Aroma compounds and their distribution in leaves and flowers of Macedonian *Hypericum perforatum*. Book of Abstracts of the 50th International symposium on essential oils, 2019, September, Vienna, Austria.

Shabani, A., Karapandzova, M., Cvetkovikj, I., Stefkov, Gj., Kulevanova, S. Essential oil composition of *Hypericum perforatum* L., *Hypericaceae* from different locations in Western R. Macedonia, Book of Abstracts, 9th International Medical Conference in Specialities, November 2017, Elbasan, Albania.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

По деталната анализа на докторската дисертација со наслов „Хемиска карактеризација на кантарион (*Hypericum perforatum* L., Hypericaceae) собран од локалитетите во западниот дел од Република Северна Македонија”, поднесена од кандидатката м-р Аријета Шабани, Рецензентската комисија заклучува дека студијата претставува самостоен научноистражувачки труд од областа на фармацијата. Во изготвувањето на дисертацијата, кандидатката покажа извонредни теоретски и практични познавања поврзани со фармакогностичките, фитохемиските и аналитичките истражувања на лековитите растенија што овозможи квалитетен пристап во обработката на добиените резултати и нивно толкување на потребното научно ниво. При изработката на трудот, обработени се бројни литературни податоци, користен е рационален пристап и современа методологија, резултатите се јасно презентирани, дискусијата е вешто изведена, при што резултатите и литературните податоци се успешно компарирани и коментирани, а заклучоците се конкретно изведени. Како главен научен придонес се издвојува утврдувањето на хемискиот состав и дистрибуцијата на активните компоненти во различните делови од растението *H. perforatum*. Резултатите од оваа докторска дисертација би можеле да најдат примена во областа на фармацијата. Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката **м-р Аријета Шабани** со наслов „Хемиска карактеризација на кантарион (*Hypericum perforatum* L., Hypericaceae) собран од локалитетите во западниот дел од Република Северна Македонија”.

КОМИСИЈА

Проф. д-р Ѓоше Стефков, претседател с.р.
Проф. д-р Светлана Кулеванова, ментор с.р.
Проф. д-р Билјана Бауер, член с.р.
Проф. д-р Татјана Кадифкова Пановска, член с.р.
Проф. д-р Маја Симоноска Црцаревска, член с.р.

Издвоени мислења (доколку има):

ПРЕГЛЕД

НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

2. Магистерски трудови

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Ивана Стевановска	„Човечки ресурси и мотивација според работно место и стаж во организацијата“	Human Resource according to job position and work experience in the company	проф. д-р Јован Пејковски	Бр.10-525/3 5-3-2020
2.	Катерина Ујуновска	„Перцепции на младите за социјалните проблеми поврзани со болестите на зависност - компаративна анализа на Северна Македонија и Словенија“	Perceptions of the youth for social problems connected with addiction disises - comparative between Northern Macedonia and Slovenia"	проф. д-р Софија Георгиевска	Бр.10-573/3 5-3-2020
3.	Ивана Илиевска	„Влијание на долготрајната хоспитализација врз сензомоторните и когнитивни способности кај децата“	"Impact of long-term hospitalization on the sensory and cognitive abilities of children"	проф. д-р Оливера Рашиќ Цаневска	Бр.10-512/3 5-3-2020
4.	Стефан Стојановски	„Меѓуврсничко насилство кај средношколците на територија на град Скопје“	"Inter-school violence among high school students on the territory of Skopje"	проф.д-р Татјана Стојаноска-Иванова	Бр.10-600/3 5-3-2020
5.	Димитар Тодороски	„Врховистите и македонското револуционерно движење 1903-1905“	"The Vrhovists and the Macedonian Revolutionary Movement 1903-1905"	проф. д-р Ванчо Ѓорѓиев	Бр.10-667/3 5-3-2020
6.	Марија Здравковска	„Проектните активности и нивна имплементација во детските градинки“	"Project activities and their implementation in kindergartens"	проф. д-р Лена Дамовска	Бр.10-444/3 5-3-2020
7.	Сафет Беќироски	„Улогата на директорот во професионалниот развој на наставниците во основните училишта“	"The Role of the Principal in the Professional Development of Primary School Teachers"	проф.д-р Зоран Велковски	Бр.10-477/3 5-3-2020
8.	Александар Мадаровски	„Сепството и одговорноста кај Сорен Киркегор и Жак Дерида“	"Ownership and Responsibility with Soren Kirkegor and Jacques Derrida"	проф. д-р Ристо Солунчев	Бр.10-380/3 5-3-2020

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕТО ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ: АНГЛИСТИКА, ИСТОРИЈА НА КНИЖЕВНОСТА НА ГЕРМАНСКИТЕ НАРОДИ (АНГЛИСКА КНИЖЕВНОСТ) И ПРЕВЕДУВАЊЕ (ТЕОРИЈА НА ПРЕВЕДУВАЊЕТО И ТОЛКУВАЊЕТО 1 И 2 И КОНФЕРЕНЦИСКО ТОЛКУВАЊЕ 1, 2, 3 И 4) НА КАТЕДРАТА ЗА АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ ПРИ ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, на својата четириесетта редовна седница одржана на 22.1.2017 година, донесе Одлука за формирање Рецензентска комисија во врска со пријавата на д-р Милан Дамјаноски на конкурсот за избор во звањето вонреден професор во наставно-научните области: англистика, историја на книжевноста на германските народи (Англиска книжевност) и преведување (Теорија на преведувањето и толкувањето 1 и 2 и Конференциско толкување 1, 2, 3 и 4), на Катедрата за англиски јазик и книжевност, во следниов состав: д-р Зоран Анчевски, редовен професор, д-р Рајна Кошка-Хот, редовен професор и д-р Соња Витанова-Стрезова, редовен професор.

На објавениот конкурс за избор во наставно-научните области: англистика, историја на книжевноста на германските народи (Англиска книжевност) и преведување (Теорија на преведувањето и толкувањето 1 и 2 и Конференциско толкување 1, 2, 3 и 4) на Катедрата за англиски јазик и книжевност (конкурсот е објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ на 7.12.2019) се пријавил еден кандидат д-р Милан Дамјаноски. Врз основа на доставените потребни материјали, како и врз основа на познавањето на кандидатот, Рецензентската комисија го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Кандидатот д-р Милан Дамјаноски со својата пријава по конкурсот има поднесено повеќе документи, меѓу кои: кратка биографија, Преглед на активности по изборот во доцентско звање и список на издадени трудови, податоци за учества на научни собири, во истражувачки проекти, комисији и др., изјава за исполнување на општите и посебните услови за работното место, види во Анекс/Образец 1 и 2.

Од поднесената кратка биографија на кандидатот ги извлекуваме следниве неопходни податоци: роден е во 1977 година во Скопје, Република Македонија, завршил високо образование и постдипломски студии на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, при што посетувал настава од областа на англискиот јазик, книжевност и преведување, како и од областа на турскиот јазик и книжевност, се запишал на постдипломски студии (2002-2002 година) на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ и магистрирал со одбрана на трудот „Поседување – модел за ново читање на викторијанскиот период во англиската литература“ во 2010 година под менторство на проф. д-р Александрина Илиева, а во 2012 година ја одбрал докторската дисертација „Гласот и идентитетот во книжевните дел на Р. Браунинг, Блаже Конески, Џејмс Џојс и Славко Јаневски“ и се здобил со титулата доктор по филолошки науки.

Почнувајќи од учебната година 2007/2008 е ангажиран како демонстратор при Катедрата за англиски јазик и книжевност на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, при што ги води вежбите по предметите Англиска книжевност 3 и Англиска книжевност 4. Во ноември 2010 година е избран во звањето асистент по англиска книжевност при Катедрата за англиски јазик и книжевност на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“. Во мај 2015 година е избран во звањето доцент по англиска книжевност и конференциско толкување, при што ги предава предметите Теорија на преведување и толкување 1 и 2, Симултано толкување 1,2,3,4, како и изборните предмети Развојот на британските идентитети во книжевноста и Есејот во англофонската книжевност. Во

текот на неговиот работен ангажман, почнувајќи од учебната 2010/2011 година, тој ги води вежбите по предметите Англиска книжевност 3 и Англиска книжевност 4, при што од учебната 2010/2011 до учебната 2012/2013, тој, исто така води вежби по предметот Англиска книжевност 1 (поезија). Почнувајќи од учебната 2017/2018 година, тој зема учество и во наставата од втор циклус т.е. во постдипломските студии за конференциско толкување, а од учебната 2019/2020 година и во постдипломските студии по англиска книжевност. Конечно, учествува со свои трудови на повеќе домашни и меѓународни стручни конференции, симпозиуми и работилници, а објавува и свои трудови со оригинални научни резултати во повеќе реномирани домашни и меѓународни печатени и електронски стручни списанија и зборници наведени во прилогот за објавени научни стручни трудови (Види: Образец 2), како и во макропроектот на Филолошкиот факултет „Јазичи, книжевности, култури: образовни политики во функција на современото општество“.

Во рамките на својот работен ангажман извршува повеќе функции во работни комисији и тела на Филолошкиот факултет, како што се уписните и пописните комисији. Ја врши функцијата секретар на Уредувачкиот одбор на Годишниот зборник на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во 2011 и 2012 година. Исто така, во периодот 2011-2018 година е член на Дисциплинската комисија за студенти на додипломски студии. Член е на повеќе рецензентски комисији за одбрана на магистерски трудови (6) и докторски дисертации (2), при што е ментор (50) и член на комисији за одбрана на дипломски трудови (135) на студентите од Катедрата за англиски јазик и книжевност. Во меѓувреме, член е на организационен одбор на меѓународната научна конференција ESIDRP – English Studies at the Interface of Disciplines (2016 и 2019), при што е член на уредувачкиот одбор на Зборникот на трудови во 2019 година. Почнувајќи од 2019 година, ја извршува функцијата раководител на Наставно-научниот колегиум на магистерските студии по конференциско толкување на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, Скопје. Конечно, во периодот 2013-2019 е ангажиран за лектор по англиски јазик на Македонскиот ветеринарен преглед кој го објавува Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје.

За време на студиите, како и по нивното завршување, професионално се занимавал со преведување од англиски јазик и на англиски јазик, како во доменот на стручниот, така и во доменот на книжевниот превод. Во текот на последните деветнаесет години има работено како преведувач и толкувач на голем број проекти, семинари и работилници за институции и организации како што се Министерството за култура, УНИЦЕФ, Светска банка, ХЕРА и други. Заедно со група преведувачи, учествувал во преводот на Монографијата по повод 60-годишнината на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Види: Образец 2). Во 2018 година ја објавува својата прва книга, збирката афоризми *Статусот на нашето време* во издавачката куќа „Блесок“. Има преведено еден роман, неколку збирки поезија и раскази на англиски и македонски јазик од реномирани македонски автори, како што се: Блаже Миневски, Владимир Мартиновски и Светлана Христова-Јоџиќ. Притоа, во 2018 и 2019 преведува за потребите на Македонскиот П.Е.Н. центар и на меѓународниот поетски фестивал Струшки вечери на поезијата. Член е на уредувачкиот одбор на меѓународното списание „Блесок“.

За неговата работа како доцент по англиска книжевност и конференциско преведување при Катедрата за англиски јазик и книжевност може недвојбено да се рече дека д-р Милан Дамјаноски е веќе изграден професионалец во наставата по англиска книжевност и конференциско преведување со извонредни комуникациски и организациски способности поради што е високо ценет и омилен меѓу студентите и колегите, со истенчено чувство за внесување иновации во наставната практика и со несебична колегијалност и подготвеност за соработка во најразлични истражувачки проекти со колегите од Катедрата и Факултетот и со студентите.

Заклучок

Од погоре изнесеното се наметнува заклучокот дека образовниот и стручниот потенцијал, професионалното работно искуство што го поседува кандидатот д-р Милан Дамјаноски, но и неговиот постојан континуитет во напредокот како наставник, академски истражувач и научник, говорат дека во неговиот случај се работи за извонредно погоден и соодветен наставен профил за предметите од областа на англиската книжевност и конференциско преведување. Имајќи ја исто така предвид комплетноста на неговата личност, може лесно и сигурно да се предвиди дека д-р Милан Дамјаноски и понатаму ќе продолжи успешно да се развива и надградува во педагошката, преведувачката и научната област.

Затоа, Рецензентската комисија смета дека кандидатот д-р Милан Дамјаноски во целост ги исполнува критериумите за избор во звањето вонреден професор во наставно-научните области: англистика, историја на книжевноста на германските народи (Англиска книжевност) и преведување (Теорија на преведувањето и толкувањето 1 и 2 и Конференциско толкување 1, 2, 3 и 4) на Катедрата за англиски јазик и книжевност при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, согласно со Правилникот на Универзитетот „Кирил и Методиј“, и има чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во звањето вонреден професор во горенаведените наставно-научни области да го избере кандидатот д-р Милан Дамјаноски.

Скопје, 25.2.2020 година

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Зоран Анчевски, ред. проф., с.р.

Д-р Рајна Кошка-Хот, ред. проф., с.р.

Д-р Соња Витанова Стрезова, ред. проф., с.р.

ОБРАЗЕЦ 1

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Милан Илија Дамјаноски
(име, татково име и презиме)

Институција: Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје
(назив на факултетот/институтот)

Научна област:
**АНГЛИСТИКА, ИСТОРИЈА НА КНИЖЕВНОСТА НА ГЕРМАНСКИТЕ
НАРОДИ (Англиска книжевност) и ПРЕВЕДУВАЊЕ (Теорија на
преведувањето и толкувањето 1 и 2 и Конференциско толкување 1,2,3 и 4)**

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ – ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР/НАУЧНО ЗВАЊЕ – ВИШ НАУЧЕН СОРАБОТНИК

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	Просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус * Просечниот успех на прв циклус изнесува: _____ Просечниот успех на втор циклус изнесува: _____ Просечниот успех изнесува _____ за интегрираните студии.	/
2	Научен степен – доктор на науки од научната област за која се избира Назив на научната област: област: Англистика, Историја на книжевноста на германските народи (Англиска книжевност) и Преведување (Теорија на преведувањето и толкувањето 1 и 2 и Конференциско толкување 1,2,3 и 4)	да
3	Објавени најмалку пет рецензирани научни труда во референтна научна публикација согласно со ЗВО во последните пет години пред објавувањето на конкурсот за избор	да
3.1	Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование 1. Назив на научното списание: _____ 2. Назив на електронската база на списанија: _____ 12. Наслов на трудот: _____ 13. Година на објава: _____	/
3.2	Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на	да

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	<p>членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови</p> <p>1.Назив на научното списание: Journal of Contemporary Philology 2.Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): - вкупен број членови: 18 - број и припадност по земји: Русија (2), Иран (1), Белгија (1), Данска (1), Романија (1), САД (1), Шпанија (1), Франција (1), Полска (2), Хрватска (1), Канада (1), Македонија (2), Германија (1), Србија (1), Италија (1) 3. Наслов на трудот: Интердисциплинарноста како стожер на научно-истражувачката мисла и практика 4. Година на објава: 2019</p> <p>1.Назив на научното списание: Journal of Contemporary Philology 2.Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): - вкупен број членови: 18 - број и припадност по земји: Русија (2), Иран (1), Белгија (1), Данска (1), Романија (1), САД (1), Шпанија (1), Франција (1), Полска (2), Хрватска (1), Канада (1), Македонија (2), Германија (1), Србија (1), Италија (1) 3. Наслов на трудот: Роберт Браунинг и неговите драмски монолози – мост помеѓу експериментот и традицијата 4. Година на објава: 2019</p> <p>1.Назив на научното списание: Блесок 2.Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): - вкупен број членови: 19 - број и припадност по земји: САД (1), Македонија (8) Хрватска (2), Турција (1), Бугарија (1), Босна и Херцеговина (1), Израел (2), Велика Британија (1), Франција (1), Германија (1) 3. Наслов на трудот: The Dramatic Monologues of Robert Browning. 4. Година на објава: 2019</p> <p>1.Назив на научното списание: Vermillion Journal 2.Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): - вкупен број членови: 8 - број и припадност по земји: САД (1), Македонија (4) Босна и Херцеговина (1), Словенија (1), Србија (1) 3. Наслов на трудот: Women Finding Their Voices in the Symbolic Order of American Society. 4. Година на објава: 2019</p>	
3.3	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е објавено во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД</p> <p>1.Назив на научното списание: _____ 2.Назив на членката на ЕУ/ОЕЦД: _____</p>	/

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	3. Наслов на трудот: _____ 4. Година на објава: _____	
3.4	Книга или дел од книга рецензирана и објавена во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД 1. Наслов на книгата: _____ 2. Назив на членката на ЕУ/ОЕЦД _____ 3. Издавач, година и место на издавање/објавување: _____	/
3.5	Зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји 1. Назив на зборникот: Proceedings from the English Studies at the Interface of Disciplines – ESIDRP 2019 2. Назив на меѓународниот собир: English Studies at the Interface of Disciplines (ESIDRP 2019), University of Skopje, Republic of North Macedonia. March 21-23th, 2019. 3. Имиња на земјите: Македонија, САД, Велика Британија, Србија, Литванија, Канада, Бугарија 4. Наслов на трудот: Challenges in Conference Interpreting Training Resulting from Cultural Differences Between Generations. 5. Година на објава: 2020 (во печат)	да
3.6	Преводи на капитални дела во области кои ги утврдува Националниот совет за високо образование и научноистражувачка дејност 1. Наслов на преведеното капитално дело: _____ 2. Година на објава _____ 3. Издавач, место на издавање и година _____	/
4	Претходен избор во наставно-научно звање – доцент, датум и број на Билтен: 15.5.2015 г., Билтен бр. 1100.	да
5	Има способност за изведување на високообразовна дејност	да

* На лицата кои имаат заснован работен однос на Универзитетот или на некој од универзитетите во Република Македонија во моментот на стапување во сила на Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија бр.82/2018), нема да се применуваат одредбите од Законот кои се однесуваат на просекот, односно дека лицата треба да имаат остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно имаат остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус. Во овој случај, полето под реден број 1 не се пополнува.

** За кандидатот/ите кој има повеќе од 5 (пет) научни труда во референтна научна публикација, рецензентската комисија научните труда ќе ги наведе, ќе ги оцени и ќе ги вреднува во Образец 2.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Зоран Анчевски, ред. проф., с.р.
Д-р Рајна Кошка-Хот, ред. проф., с.р.
Д-р Соња Витанова Стрезова, ред. проф., с.р.

ОБРАЗЕЦ 2
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО И
НАСТАВНО-СТРУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат: Милан Илија Дамјаноски
(име, татково име и презиме)

Институција: Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје
(назив на факултетот/институтот)

Научна област:
АНГЛИСТИКА, ИСТОРИЈА НА КНИЖЕВНОСТА НА ГЕРМАНСКИТЕ
НАРОДИ (Англиска книжевност) и ПРЕВЕДУВАЊЕ (Теорија на
преведувањето и толкувањето 1 и 2 и Конференциско толкување 1,2,3 и 4)

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Одржување настава од прв циклус студии	
	2015/2016, зимски семестар Теорија на преведување и толкување 1 (2+0) 2 x 15 x 0,04 = 1,2 Симултано толкување 1 (0+4) 4 x 15 x 0,03 = 1,8 Англиска книжевност 3 (0+4) 4 x 15 x 0,03 = 1,8	4,8
	2015/2016, летен семестар Теорија на преведување и толкување 2 (2+0) 2 x 15 x 0,04 = 1,2 Симултано толкување 2 (0+4) 4 x 15 x 0,03 = 1,8 Англиска книжевност 4 (0+4) 4 x 15 x 0,03 = 1,8	4,8
	2016/2017, зимски семестар Теорија на преведување и толкување 1 (2+0) 2 x 15 x 0,04 = 1,2 Симултано толкување 1 (0+4) 4 x 15 x 0,03 = 1,8 Англиска книжевност 3 (0+4) 4 x 15 x 0,03 = 1,8	4,8
	2016/2017, летен семестар Теорија на преведување и толкување 2 (2 + 2) 2 x 15 x 0,04 = 1,2 2 x 15 x 0,03 = 0,9 Симултано толкување 2 (0+4) 4 x 15 x 0,03 = 1,8 Симултано толкување 4 (0+4) 4 x 15 x 0,03 = 1,8	5,7
	2017/2018, зимски семестар Теорија на преведување и толкување 1 (2 + 2) 2 x 15 x 0,04 = 1,2 2 x 15 x 0,03 = 0,9 Симултано толкување 3 (0+4) 4 x 15 x 0,03 = 1,8 Англиска книжевност 3 (0+4) 4 x 15 x 0,03 = 1,8	5,7

	2017/2018, летен семестар Теорија на преведување и толкување 2 (2 + 2) $2 \times 15 \times 0,04 = 1,2$ $2 \times 15 \times 0,03 = 0,9$ Симултано толкување 4 (0+4) $4 \times 15 \times 0,03 = 1,8$	3,9
	2018/2019, зимски семестар Теорија на преведување и толкување 1 (2 + 2) $2 \times 15 \times 0,04 = 1,2$ $2 \times 15 \times 0,03 = 0,9$ Симултано толкување 3 (0+4) $4 \times 15 \times 0,03 = 1,8$ Англиска книжевност 3 (0+4) $4 \times 15 \times 0,03 = 1,8$	5,7
	2018/2019, летен семестар Теорија на преведување и толкување 2 (2 + 2) $2 \times 15 \times 0,04 = 1,2$ $2 \times 15 \times 0,03 = 0,9$ Симултано толкување 4 (0+4) $4 \times 15 \times 0,03 = 1,8$	3,9
	2019/2020, зимски семестар Теорија на преведување 1 (2+ 2) $2 \times 15 \times 0,04 = 1,2$ $2 \times 15 \times 0,03 = 0,9$ Развој на британските идентитети во англиската книжевност (2+2) $2 \times 15 \times 0,04 = 1,2$ $2 \times 15 \times 0,03 = 0,9$ Симултано толкување 3 (0+4) $4 \times 15 \times 0,03 = 1,8$ Англиска книжевност 3 (0+4) $4 \times 15 \times 0,03 = 1,8$	7,8
2.	Одржување настава од втор циклус студии	
	2.1 Магистерски по конференциско толкување	
	2017/2018 зимски семестар Консекутивно толкување анг/мак 1 (вкупно 15 часови) $1 \times 15 \times 0,05 = 0,75$	0,75
	2018/2019 зимски семестар Консекутивно толкување анг/мак 1 (вкупно 32 часови) $2 \times 15 \times 0,05 = 1,5$	1,5
	2018/2019 летен семестар Консекутивно толкување анг/мак 2 (вкупно 32 часови) $2 \times 15 \times 0,05 = 1,5$	1,5
	2.2 Магистерски студии по англиска книжевност	
	Историскиот дискурс во англиската книжевност (вкупно 15 часови) $1 \times 15 \times 0,05 = 0,75$	0,75
3.	Подготовка на нов предмет	
	2015/2016, зимски семестар Теорија на преведување и толкување 1 (предавања и вежби)	1,5 (1+0,5)
	2015/2016, зимски семестар Теорија на преведување и толкување 2 (предавања и вежби)	1,5 (1+0,5)
	2019/2020, зимски семестар Развој на британските идентитети во книжевноста (предавања) Историјата во англиската книжевност Историскиот дискурс во англиската книжевност (студии од втор циклус) – предавања	2 (1+1)
	2019/2020, летен семестар Есејот во англофонската книжевност (предавања)	1
4.	Консултации со студенти	
	2015/2016, зимски семестар:	

	- Теорија на преведување и толкување 1 (30 студенти) - Симултано толкување 1 (30 студенти) - Англиска книжевност 3 (60 студенти) Вкупно: $120 \times 0,002 = 0,24$	0,24
	2015/2016, летен семестар: - Теорија на преведување и толкување 2 (30 студенти) - Симултано толкување 2 (30 студенти) - Англиска книжевност 4 (60 студенти) Вкупно: $120 \times 0,002 = 0,24$	0,24
	2016/2017, зимски семестар: - Теорија на преведување и толкување 1 (30 студенти) - Симултано толкување 1 (30 студенти) - Англиска книжевност 3 (60 студенти) Вкупно: $120 \times 0,002 = 0,24$	0,24
	2016/2017, летен семестар: - Теорија на преведување и толкување 2 (30 студенти) - Симултано толкување 2 (30 студенти) - Симултано толкување 4 (30 студенти) Вкупно: $90 \times 0,002 = 0,18$	0,18
	2017/2018, зимски семестар: - Теорија на преведување и толкување 1 (30 студенти) - Симултано толкување 3 (30 студенти) - Англиска книжевност 3 (60 студенти) Вкупно: $120 \times 0,002 = 0,24$	0,24
	2017/2018, летен семестар: - Теорија на преведување и толкување 2 (30 студенти) - Симултано толкување 4 (30 студенти) Вкупно: $60 \times 0,002 = 0,12$	0,12
	2018/2019, зимски семестар: - Теорија на преведување и толкување 1 (30 студенти) - Симултано толкување 3 (30 студенти) - Англиска книжевност 3 (60 студенти) Вкупно: $120 \times 0,002 = 0,24$	0,24
	2018/2019, летен семестар: - Теорија на преведување и толкување 2 (30 студенти) - Симултано толкување 4 (30 студенти) Вкупно: $60 \times 0,002 = 0,12$	0,12
	2019/2020, зимски семестар: - Теорија на преведување и толкување 1 (30 студенти) - Развој на британските идентитети во книжевноста (30 студенти) Симултано толкување 3 (30 студенти) - Англиска книжевност 3 (60 студенти) Вкупно: $160 \times 0,002 = 0,24$	0,32
5.	Ментор на дипломска работа	
	Во периодот 2015-2019 година, ментор на вкупно на 50 дипломски работи Вкупно: $50 \times 0,2 = 10$	10
6.	Член на комисија за оцена или одбрана на докторски труд	
	Кандидати: Јасмина Ивановска (2016), Хоу Лици (2019) Вкупно: $2 \times 0,7 = 1,4$	1,4
7.	Член на комисија за оцена или одбрана на магистерски труд	

	Кандидати: Андријана Петкоска (2015), Киро Јорданов (2016), Игор Стефановски (2016), Христина Аслимоска (2017), Флакрон Шабани (2019), Мирјана Липковска (2019) Вкупно: 6 x 0,3 = 1,8	1,8
8.	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа	
	Во периодот од 2015-2019 година, бев член на комисија за оцена или одбрана на вкупно 135 дипломски работи Вкупно: 135 x 0,1 = 13,5	13,5
9.	Интерна скрипта од предавања и вежби	
	скрипта за предметот Развојот на британските идентитети во книжевноста (предавања) <i>Дамјаноски М. Развојот на британските идентитети во англиската книжевност (скрипта)</i>	4
10	Пакет материјали за одреден предмет	
	Пакет материјали за вежбите по предметите Теорија на преведување и толкување 1 и 2	1
	Вкупно	95,14

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Учесник во национален научен проект	
	Макропроект „Јазици, книжевности, култури: образовни политики во функција на современото општество“ <u>Учесници:</u> Филолошки факултет „Блаже Конески“ - Скопје <u>Период:</u> 2018/19 <u>Улога во проектот:</u> автор на статии	3
2.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови	
	Damjanoski, M. (2017). <i>Numero Zero – Eco’s Last Rose or the Fading Away of the Mysterious Flame. Blesok</i> No. 111 http://blesok.mk/en/literature/numero-zero-ecos-last-rose-or-the-fading-away-of-the-mysterious-flame-111/	5
	Damjanoski, M. (2018). <i>Canale Mussolini</i> by Antonio Pennacchi – a lively view into a dark period which every nation goes through. <i>Blesok</i> no. 117 http://blesok.mk/en/literature/canale-mussolini-by-antonio-pennacchi-a-lively-view-into-a-dark-period-which-every-nation-goes-through-117/	5
	Damjanoski, M. (2019). <i>The Dramatic Monologues of Robert Browning. Blesok</i> No. 125 http://blesok.mk/en/literature/the-dramatic-monologues-of-robert-browning/	5
	Damjanoski, M. (2019). <i>Women Finding Their Voices in the Symbolic Order of American Society. Vermilion Journal</i> 5: 34-43.	5

	Дамјаноски, М. (2019). Аспектите на постмодерното раскажување во романите на Е. Лафазановски, Д. Дурацовски и В. Андоновски. <i>Vermilion Journal</i> 6	5
	Дамјаноски, М.. (2019). Роберт Браунинг и неговите драмски монолози – мост помеѓу експериментот и традицијата. <i>Journal of Contemporary Philology</i> , 2(2): 119–131. https://journals.ukim.mk/index.php/jcp/article/view/973	5
	Дамјаноски, М. (2019). Интердисциплинарноста како стожер на научно-истражувачката мисла и практика. <i>Journal of Contemporary Philology</i> , 2(1): 143–151. https://journals.ukim.mk/index.php/jcp/article/view/188	5
	Damjanoski, M. (Jan. 2020) Psychoanalytical Criticism of <i>Bartleby the Scrivener</i> by H. Melville. <i>Vermilion Journal</i> 7 (во печат)	5
3.	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји	
	Damjanoski, M. (02/ 2020). Challenges in Conference Interpreting Training Resulting from Cultural Differences Between Generations (Eds.) <i>Зборник на трудови од меѓународната конференција English Studies at the Interface of Disciplines – ESIDRP 2019</i> . Филолошки факултет „Блаже Конески“ - Скопје (во печат)	5
4.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание	
	Дамјаноски, М. (2016) Историскиот наратив во романите на Славко Јаневски и Џејмс Џојс. <i>Литературен збор</i> , Год. LXII, 1-3: 47-60. Скопје: Сојузот на друштвата за македонски јазик и литература	3
5.	Труд објавен во зборник на трудови на в.о. установа	
	Дамјаноски, М. (2019). Дијалогот со дискурсот на нацијата во <i>Портретот на уметникот во младоста</i> на Џ. Џојс. Во: <i>Годишен зборник на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“</i> , кн. 45, стр. 99–110. Скопје: Универзитет „Св. Кирил и Методиј“.	2
6.	Рецензија на научен стручен труд	
	Во меѓународното научно списание „Современа филологија“ (2018), рецензија за трудот: Преведување метафизика: за препевот на Петре м. Андреевски	0,2
	Во меѓународното научно списание „Современа филологија“ (2019), рецензија за трудот: Religious Identity and Music in Dorothy Richardson’s Pilgrimage	0,2
	Во Зборник на трудови од меѓународната конференција <i>English Studies at the Interface of Disciplines – ESIDRP 2019</i> , рецензија за трудот: What does it mean to write about humanity in the field of General and Comparative literature??	0,2
	Во Зборник на трудови од меѓународната конференција <i>English Studies at the Interface of Disciplines – ESIDRP 2019</i> , рецензија за трудот: To Room Nineteen: A Psychoanalytic Analysis of Susan Rawlings	0,2
	Во Зборник на трудови од меѓународната конференција <i>English Studies at the Interface of Disciplines – ESIDRP 2019</i> ,	0,2

	рецензија за трудот: Translating Lewis Carroll's Alice In Wonderland Poems Into Macedonian	
7.	Одржано предавање по покана на универзитет	
	Наслов на предавањето: <i>The Voyages of Ognen Chemerski on the Seas of Translation</i> , на покана на Педагошкиот факултет во Битола, Универзитет „Св. Климент Охридски“ – Битола, 22 април 2019 г.	1
8.	Учество на научен/стручен собир со реферат	
	Учество со усна презентација на меѓународни научни конференции: 2015 International conference ELLSTAT 2015 – English Language and Literature Studies: Tradition and Transformation, Faculty of Philology, Belgrade, Serbia, October 23-24, 2015. Presentation title: “Dramatic Monologue as a Model for Transformation of Traditional Genres in the Poetry of R. Browning and B. Koneski” 2016 English Studies at the Interface of Disciplines (ESIDRP 2016), University of Skopje, Republic of Macedonia. March 11-13th, 2016. Presentation title: “Rewriting English History and Identity in the Works of Walter Scott, Virginia Woolf and Julian Barnes” 2017 “Ad Translationem -An Homage to Jiří Levý - English Studies at the Interface of Disciplines: Research and Practice“, Masaryk University, Brno, Czech Republic, October 26–27, 2017 Presentation title: “The Legacy of Jiří Levý’s Art of Translation in the Countries of Former Yugoslavia” 2018 „Translation Research - Translator Training Conference“, PPCU Institute Of English And American Studies, Budapest, Hungary, May 24-26, 2018. Presentation title: “Cultural Differences Between Generations and the Resulting Issues and Challenges in Conference Interpreting Training” 2018 Language, Literature, Theory 2018, Faculty of Philosophy, Nish, Serbia, April 27-28, 2019. Presentation title: “After Theory – Terry Eagleton and the Future of Cultural and Literary Theory” 2019 English Studies at the Interface of Disciplines (ESIDRP 2019), University of Skopje, Republic of North Macedonia. March 21-23th, 2019. Presentation title: “Challenges in Conference Interpreting Training Resulting from Cultural Differences Between Generations” 2019 Language, Literature, Context 2019, Faculty of Philosophy, Nish, Serbia, April 12-13, 2019. Presentation title: “Recontextualization of History in the Novels of Julian Barnes”	8 (8 x 1 = 8)

	<p>2019 6th International conference of the English Department Belgrade English Language and Literature Studies (BELLS 90) 2019 – English Department, Faculty of Philology, Belgrade, Serbia, May 30-June 1, 2019. Presentation title: “The Transformations of the Narrative of English History and Identity in the Works of Walter Scott, Virginia Wolf and Julian Barnes”</p>	
9.	Апстракти објавени во зборник на меѓународна конференција	
	<p>2015 International conference ELLSTAT 2015 – English Language and Literature Studies: Tradition and Transformation, Faculty of Philology, Belgrade, Serbia, October 23-24, 2015. Presentation title: “Dramatic Monologue as a Model for Transformation of Traditional Genres in the Poetry of R. Browning and B. Koneski”</p> <p>2016 English Studies at the Interface of Disciplines (ESIDRP 2016), University of Skopje, Republic of Macedonia. March 11-13th, 2016. Presentation title: “Rewriting English History and Identity in the Works of Walter Scott, Virginia Woolf and Julian Barnes”</p> <p>2017 “Ad Translationem -An Homage to Jiří Levý - English Studies at the Interface of Disciplines: Research and Practice“, Masaryk University, Brno, Czech Republic, October 26–27, 2017 Presentation title: “The Legacy of Jiří Levý’s Art of Translation in the Countries of Former Yugoslavia”</p> <p>2018 „Translation Research - Translator Training Conference“, PPCU Institute Of English And American Studies, Budapest, Hungary, May 24-26, 2018. Presentation title: “Cultural Differences Between Generations and the Resulting Issues and Challenges in Conference Interpreting Training”</p> <p>2018 Language, Literature, Theory 2018, Faculty of Philosophy, Nish, Serbia, April 27-28, 2019. Presentation title: “After Theory – Terry Eagleton and the Future of Cultural and Literary Theory”</p> <p>2019 English Studies at the Interface of Disciplines (ESIDRP 2019), University of Skopje, Republic of North Macedonia. March 21-23th, 2019. Presentation title: “Challenges in Conference Interpreting Training Resulting from Cultural Differences Between Generations”</p>	<p>8 (8 x 1 = 10)</p>

2019	Language, Literature, Context 2019, Faculty of Philosophy, Nish, Serbia, April 12-13, 2019. Presentation title: “Recontextualization of History in the Novels of Julian Barnes”	
2019	6th International conference of the English Department Belgrade English Language and Literature Studies (BELLS 90) 2019 – English Department, Faculty of Philology, Belgrade, Serbia, May 30-June 1, 2019. Presentation title: “The Transformations of the Narrative of English History and Identity in the Works of Walter Scott, Virginia Wolf and Julian Barnes”	
Вкупно		71

СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Книга од стручна област	
	Дамјаноски, М. (2018). Статусот на нашето време. Скопје: Блесок.	8
2.	Поглавје во книга (автор)	
	Дамјаноски, М. (2016). Радјард Киплинг - поет на една империја, но и безвремен мајстор на расказот“ (поговор на македонското издание на Киплинг, Р. (2016) Книгата за џунглата – Поезија. Скопје:Магор. стр. 198-208	3
3.	Авторство на одредница во речник или енциклопедија	
	Одредница за Калина Малеска во енциклопедијата Книжевници – наставници од Филолошкиот факултет, том 1 (гл. одг. ур. З. Анчевски) – Скопје: Филолошки факултет „Блаже Конески“, 2019, стр. 349-358	0,4 (8 x 0,05)
4.	Член на национална жири-комисија	
	Член на жирито на националниот средношколски натпревар 6 th Annual UACS Reading Competition – Celebrating Virginia Woolf's 135 th Birthday, University American College – Skopje, April 19, 2017	1
5.	Учество во промотивни активности на факултетот/институтот	
	Промоција на Факултетот во средни училишта низ државата (2016 г.)	0,5
6.	Превод на книга	

	<p>1. Превод од македонски на англиски јазик на збирка поезија В. Мартиновски / V. Martinovski, Сонувани и будни песни / Dream and Awake Poems. (прев. на англиски. М. Дамјаноски), Скопје: Кликер, 2017.</p> <p>2. Превод од македонски на англиски јазик на збирка поезија V. Martinovski. Turbulencije. (sa makedonskog preveli, na engleski: M. Damjanoski, na hrvatski: Ivica Baković). Zagreb: Goranovo proljeće i Versopolis, 2019.</p> <p>3. Превод од англиски на македонски јазик на предговор. Виорика Патеа, „На испрекинатата линија / меѓу небото и мене: постмодерните парадокси во поезијата на Ана Бландијана“ (предговор), во: Ана Бландијана, Одбрани песни / Ana Blandiana, Poeme Alese / Ana Blandiana, Selected Poems. Струга: Струшки вечери на поезијата, стр.12-93.</p>	<p>6 (3+3+ 1)</p>
6.1	Превод на дел од книга	
	<p>1. Превод од англиски на македонски јазик на предговор. Виорика Патеа, „На испрекинатата линија / меѓу небото и мене: постмодерните парадокси во поезијата на Ана Бландијана“ (предговор), во: Ана Бландијана, Одбрани песни / Ana Blandiana, Poeme Alese / Ana Blandiana, Selected Poems. Струга: Струшки вечери на поезијата, стр.12-93.</p> <p>2. Превод од англиски на македонски јазик на избор песни Превод на песни на Иан Кертис во Кертис, Дебора. Допир од далечината. Конгресен сервисен центар, Полица, 2017, стр. 281-329</p>	<p>2 (1+1)</p>
6.2	Превод на статија	
	<p>Превод од македонски на англиски јазик на статии Превод на Section III. Reviews (pp. 131-144) во The Macedonian P.E.N Review 2018, Macedonian P.E.N Centre, Skopje. Section III. Reviews (pp. 131-144)</p> <p>Превод од македонски на англиски јазик на статии „Georgi Stardelov – Beyond Oblivion“ (стр, 27-30) и „Lidija Kapushevska – Drakulevska – Vlada Uroshevikj A Sketch for a Poetic Portrait“ (стр. 44-49) во The Macedonian P.E.N Review, Macedonian P.E.N Centre, Skopje 2019 (стр. 131-144)</p>	<p>1 (0,5+0,5)</p>
7	Толкувачки ангажман (консекутивен и симултан)	
	<p>Симултано толкување за потребите на Workshops with Stakeholders for Swiss Cooperation Strategy Macedonia 2017-2020 организирани од Швајцарската амбасада, 18, 22 и 23 јануари, 2016 г. (3 x 0,5 = 1,5)</p>	<p>1,5 (3 x 0,5)</p>
8.	Лекторирање на трудови на англиски јазик	
	<p>Официјален лектор за англиски јазик на Македонски ветеринарен преглед кој го издава Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје во периодот 2015-2019</p>	<p>0,25</p>

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС		
9.	Член на уредувачки одбор на меѓународно научно/стручно списание	
	Член на Уредувачкиот одбор на <i>Блесок</i> , меѓународно списание за уметност и книжевност (мандат: 2015-2019)	1
10.	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир	
	Член на организационен одбор на следниве меѓународни научни конференции: English Studies at the Interface of Disciplines (ESIDRP 2019), University of Skopje, Republic of North Macedonia. March 21-23 th , 2019. English Studies at the Interface of Disciplines (ESIDRP 2016), University of Skopje, Republic of Macedonia. March 11-13 th , 2016.	2
11	Уредник на зборник на трудови од научен/стручен собир	
	Proceedings of the English Studies at the Interface of Disciplines (ESIDRP 2019), University of Skopje, Republic of North Macedonia. March 21-23 th , 2019.	1
12.	Студиски престој во странство (до три месеци)	
	Учество на обуката за обучувачи „Training for Trainers Seminar“ во Брисел, Белгија, организирана од Генералниот директорат за толкување на Европската комисија (11-15 септември, 2017 г.)	0,5
13.	Член на факултетска комисија	
	Член на Комисијата за доделување на наградата „Блаже Конески“ за есеј (2016)	0,5
	Член на Дисциплинската комисија за студенти на додипломски студии 2015-2018	0,5
	Член на Комисија за попис на постојни средства (2015)	0,5
	Член на Комисија за попис на библиотечен фонд (2016)	0,5
	Член на поткомисија за евалуација на Катедрата за англиски јазик и книжевност (2018-2020)	0,5
	Член на техничка комисија за пресметување на просекот и изготвување на ранг - листите за упис во прва година во уч. 2015/2016	0,5
	Член на техничка комисија за пресметување на просекот и изготвување на ранг листите за упис во прва година во уч. 2017/2018	0,5
14.	Раководител на постдипломски или докторски студии	
	Раководител на Наставно-научниот колегиум – конференциско толкување (магистерски студии) на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, Скопје (мандат: 2019-2021)	2
	Вкупно	33,65

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	95,14
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	71
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	/
СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ	33,65
Вкупно	199,79

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Зоран Анчевски, ред. проф., с.р.
Д-р Рајна Кошка-Хот, ред. проф., с.р.
Д-р Соња Витанова Стрцова, ред. проф., с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ (ДИСЦИПЛИНА) НОВА ХРВАТСКА, СЛОВЕНЕЧКА И СРПСКА КНИЖЕВНОСТ (ПРОСВЕТИТЕЛСТВОТО И РОМАНТИЗМОТ ВО СРПСКАТА КНИЖЕВНОСТ, РЕАЛИЗМОТ И МОДЕРНАТА ВО СРПСКАТА КНИЖЕВНОСТ И НОВА СРПСКА КНИЖЕВНОСТ) НА ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје/ Филолошки факултет „Блаже Конески“ - Скопје, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коџа“ од 7.12.2019 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област (дисциплина) нова хрватска, словенечка и српска книжевност (Просветителството и романтизмот во српската книжевност, Реализмот и модерната во српската книжевност и Нова српска книжевност), и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 04-140/5, донесена на 27.1.2020, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Венко Андоновски, редовен професор на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, д-р Ангелина Бановиќ – Марковска, редовен професор на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, и д-р Кристина Николовска, редовен професор на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област (дисциплина) нова хрватска, словенечка и српска книжевност (Просветителството и романтизмот во српската книжевност, Реализмот и модерната во српската книжевност и Нова српска книжевност), во предвидениот рок се пријави само кандидатот д-р Трајче Стамески, доцент.

11. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатот д-р Трајче Стамески е роден на 29.1.1975 год., во Скопје, Република Македонија. Средно образование завршил во СОУ „Орце Николов“ во Скопје на 10.6.1993 год. Со високо образование се стекнал на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје Филолошки факултет „Блаже Конески“ - Скопје, на Катедрата за македонска книжевност и јужнословенски книжевности и се стекнува со стручниот назив: професор по македонска книжевност и јужнословенски книжевности со македонски јазик (VII/1). Дипломирал на 10.5.2000 година, со просечен успех 9,04 и е добитник на Пофалница за висок успех во студирањето.

Покрај македонскиот јазик, кандидатот активно се служи со англискиот, српскиот и хрватскиот јазик. Тој има, исто така, познавања од словенечкиот и рускиот јазик.

Во учебната 2001/2002 кандидатот се запишал на постдипломски (магистерски) студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје. Студиите ги завршил во Скопје на 13.2.2007 година, со просечен успех 9,61. На 24.6.2009 година го одбрал магистерскиот труд на тема: *Наратолошки и семантички аспекти на волшебните приказни кај Марко Цепенков*, пред Комисија во состав: проф. д-р Фанија Попова, проф. д-р Виолета Пирузе-Тасевска и проф. д-р Венко Андоновски.

Докторска дисертација пријавил на 26.8.2009 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Филолошки факултет „Блаже Конески“ - Скопје. Дисертацијата на тема: *Транспонирање на фолклорни модели во современата македонска книжевност* ја одбрал на 1.4.2015 година, пред Комисија во состав: проф. д-р Венко Андоновски, проф. д-р Фанија Попова,

проф. д-р Виолета Пирузе-Тасевска, проф. д-р Нина Анастасова-Шкрињариќ и проф. д-р Весна Мојсова-Чепишевска. Со тоа се стекнал со научниот степен доктор по филолошки науки.

На 3.6.2015 година, со Одлука бр. 04-744/10 е избран во звањето доцент на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ по предметите Просветителството и романтизмот во српската книжевност, Реализмот и модерната во српската книжевност, предмети од областа на македонската книжевност и јужнословенските книжевности (втор избран модул) и предмети од македонските културолошки студии (втор избран модул).

Во моментот е доцент на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје. Последниот реферат за избор е објавен во Билтен бр. 1100 од 15.5.2015 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

12. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, кандидатот д-р Трајче Стамески од последниот избор до моментот на пријавувањето на конкурсот изведува настава (предавања и вежби) на прв циклус студии по следниве предмети: Просветителството и романтизмот во српската книжевност, Реализмот и модерната во српската книжевност, Нова српска книжевност (за студентите од групата македонски јазик), Просветителството и романтизмот во бугарската книжевност и Реализмот во бугарската книжевност.

Во наведениот период, кандидатот д-р Трајче Стамески одржал две предавања на Летната школа при Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура (2018, 2019 година). Бил раководител на работилница организирана од Културно-информативниот центар на Србите во Република Македонија (2019). Исто така, бил активен во консултациите со студентите и подготвувал материјали за предметите на кои изведувал настава.

Кандидатот бил ментор на 8 дипломски трудови.

Кандидатот учествувал како член во комисија за оцена/или одбрана на 39 дипломски трудови и 1 магистерски труд.

Повеќе детали за наставно-образовната дејност на кандидатот д-р Трајче Стамески може да се видат во прилогот кон овој Реферат (Образец 2).

Научноистражувачка дејност

Д-р Трајче Стамески има објавено вкупно 16 научни трудови од областа на македонската и јужнословенската книжевност, од кои 6 научни труда во меѓународни научни списанија, 5 труда во меѓународни зборници од научни собири и 5 труда во научно/стручно списание.

Д-р Трајче Стамески учествувал како член во 3 научни проекти, од кои еден при Македонската академија на науките и уметностите, еден при Бирото за развој на образованието на РСМ и еден при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје (макропроект „Јазичи, книжевности, култури: образовни политики во функција на современото општество“).

Д-р Трајче Стамески бил рецензент на 6 статии, објавени во зборниците од конференцијата „Млади македонисти“ и 10 рецензии на текстови за меѓународното списание за книжевност и визуелни уметности „Вермилион“. Учествувал и на 9 научни/стручни собири со меѓународно учество во земјава и во странство. Еден апстракт на трудови објавил во книгите со апстракти од соодветните симпозиуми.

Повеќе детали за наставно-образовната дејност на кандидатот д-р Трајче Стамески може да се видат во прилогот кон овој Реферат (Образец 2).

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Трајче Стамески е активно вклучен во стручно-апликативната работа на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје. Кандидатот составил две одредници за

монографијата *Книжевници – наставници од Филолошкиот факултет*, посветена на д-р Јадранка Владова и д-р Бистрица Миркуловска.

Д-р Трајче Стамески зема активно учество во промотивните активности на Факултетот, односно на Катедрата за македонска книжевност и јужнословенски книжевности, а одржал и едно предавање во институции од јавен интерес.

Кандидатот покажува особена активност во дејностите од поширок интерес. Активно е вклучен во работата на стручни комисии и работни групи при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“:

- член на комисија за попис на средства и обврски на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје (2017, 2018, 2019);
- член на комисија за евалуација на ниво на Филолошки факултет „Блаже Конески“ - Скопје (2018);
- член на комисија за доделување на наградата „Блаже Конески“ за најдобар есеј за 2018 година.

Кандидатот бил член на редакцискиот одбор и координатор на XLV меѓународна научна конференција при LI меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура, одржана во Охрид, 16-17 јуни 2018 година.

Кандидатот учествувал во организирање и реализација на државните натпревари по македонски јазик/македонски јазик и литература за учениците од основното и средното образование од страна на Сојузот на друштвата за македонски јазик и литература (2015-2019).

Кандидатот д-р Трајче Стамески остварил експертски активности во изработка на нови наставни програми по предметот *Јазик и култура на Србите од III до IX одделение* за деветгодишно основно образование за Бирото за развој на образованието и МОН (2019).

Кандидатот д-р Трајче Стамески е актуелен претседател и член на извршниот одбор на Сојузот на друштвата за македонски јазик и литература и уредник на меѓународното научно/стручно списание *Vermilion Journal of Literature and Art* [CEEOL, Google Scholar].

Во изборниот период, д-р Трајче Стамески бил ЕКТС-координатор на Катедрата за македонска книжевност и јужнословенски книжевности.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Трајче Стамески.

Комисијата си дозволува и две-три реченици како вредносен суд за кандидатот: во ликот и научниот профил на Стамески, Филолошкиот факултет има стабилен, солиден и информиран наставен и научен работник, кој апсолутно го заслужува овој избор. Стамески е отворен за соработка со сите колеги, извршува и пошироки задачи во афирмацијата на Катедрата и Факултетот, а како научен работник покажува стојности карактеристични за најдобрите методолошки школи и нивни претставници на Катедрата и на филологијата, воопшто.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Трајче Стамески поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избран во звањето вонреден професор во научната област нова хрватска, словенечка и српска книжевност (Просветителството и романтизмот во српската книжевност, Реализмот и модерната во српската книжевност и Нова српска книжевност).

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, д-р Трајче Стамески да биде избран во звањето вонреден професор во научната област нова хрватска, словенечка и српска книжевност (Просветителството и романтизмот во српската книжевност, Реализмот и модерната во српската книжевност и Нова српска книжевност).

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Венко Андоновски, с.р.

Проф. д-р Ангелина Бановиќ - Марковска, с.р.

Проф. д-р Кристина Николовска, с.р.

ОБРАЗЕЦ 1

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: ТРАЈЧЕ АТАНАС СТАМЕСКИ
(име, татково име и презиме)

Институција: ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“ СКОПЈЕ
(назив на факултетот/институтот)

Научна област: нова хрватска, словенечка и српска книжевност
(Просветителството и романтизмот во српската книжевност, Реализмот и модерната во српската книжевност и Нова српска книжевност)

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ – ВОПРЕДЕН ПРОФЕСОР/НАУЧНО ЗВАЊЕ – ВИШ НАУЧЕН СОРАБОТНИК

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	<p>Просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус *</p> <p>Просечниот успех на прв циклус изнесува: 9,04 Просечниот успех на втор циклус изнесува: 9,61 Просечниот успех изнесува _____ за интегрираните студии.</p>	
2	<p>Научен степен – доктор на науки од научната област за која се избира</p> <p>Назив на научната област: македонска книжевност (Нова хрватска, словенечка и српска книжевност – Просветителството и романтизмот во српската книжевност, Реализмот и модерната во српската книжевност и Нова српска книжевност)</p>	да
3	<p>Објавени најмалку пет рецензирани научни труда во референтна научна публикација согласно со ЗВО во последните пет години пред објавувањето на конкурсот за избор</p>	да
3.1	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование</p> <p>1. Назив на научното списание: VERMILION International Journal of Literature and Art 2. Назив на електронската база на списанија: CEEOL, GOOGLE SCHOLAR 14. Наслов на трудот: The Imperative of Truth in Kosta Racin's "White Dawns" 15. Година на објава: 2019</p>	
3.2	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на</p>	да

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	<p>членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови</p> <p>1.Назив на научното списание: VERMILION International Journal of Literature and Art</p> <p>2.Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): вкупно 8 члена: Македонија (2), Хонг Конг (2), Словенија (1), Србија (1), Хрватска (1), Јапонија (1)</p> <p>3. Наслов на трудот: Егзистенцијалистички субјективизам во српската книжевност (<i>Дневник за Чарноевиќ</i> на Милош Црњански)</p> <p>4. Година на објава: 2019</p> <p>1.Назив на научното списание: VERMILION International Journal of Literature and Art</p> <p>2.Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): вкупно 8 члена: Македонија (2), Хонг Конг (2), Словенија (1), Србија (1), Хрватска (1), Јапонија (1)</p> <p>3. Наслов на трудот: Етиката на хибрисот и херојството во песните за Болен Дојчин</p> <p>4. Година на објава: 2018</p> <p>1.Назив на научното списание: VERMILION International Journal of Literature and Art</p> <p>2.Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): вкупно 8 члена: Македонија (2), Хонг Конг (2), Словенија (1), Србија (1), Хрватска (1), Јапонија (1)</p> <p>3. Наслов на трудот: Fictional Modalities in <i>Turkish Realistic Folk Tales from the Republic of Macedonia</i> by Sevim Pilichkova</p> <p>4. Година на објава: 2018</p> <p>1.Назив на научното списание: VERMILION International Journal of Literature and Art</p> <p>2.Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): вкупно 8 члена: Македонија (2), Хонг Конг (2), Словенија (1), Србија (1), Хрватска (1), Јапонија (1)</p> <p>3. Наслов на трудот: Modern Tendencies in the Play <i>Sick Dojchin</i> by Georgi Stalev</p> <p>4. Година на објава: 2017</p> <p>1.Назив на научното списание: VERMILION International Journal of Literature and Art</p> <p>2.Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): вкупно 8 члена: Македонија (2), Хонг Конг (2), Словенија (1), Србија (1), Хрватска (1), Јапонија (1)</p> <p>3. Наслов на трудот: The Evolution of the Genre in Marko Serenkov's Stories</p> <p>4. Година на објава: 2017</p>	
3.3	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е објавено во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД</p> <p>1.Назив на научното списание: _____</p> <p>2.Назив на членката на ЕУ/ОЕЦД _____</p>	

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	3. Наслов на трудот: _____ 4. Година на објава: _____	
3.4	Книга или дел од книга рецензирана и објавена во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД 1. Наслов на книгата: _____ 2. Назив на членката на ЕУ/ОЕЦД _____ 3. Издавач, година и место на издавање/објавување: _____	
3.5	Зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји 1. Назив на зборникот: Бугарија – Македонија – Словенија: Меѓукултурни дијалози во XXI век. (Рецензирана колективна научна монографија), Софија 2019, 181-194. 2. Назив на меѓународниот собир: Бугарија – Македонија – Словенија: Меѓукултурни дијалози во XXI век 3. Имиња на земјите: Словенија, Македонија, Бугарија. 4. Наслов на трудот: Ефектите на стереотипизацијата во бугарската книжевност од деветнаесетиот век (во драмата „Криворазбраната цивилизација“ на Добри Војников и поемата „Изворот на белоногата“ на Петко Славејков) 5. Година на објава: 2019 1. Назив на зборникот: Бугарија – Македонија – Словенија: Меѓукултурни дијалози во XXI век. (Рецензирана колективна научна монографија) 2. Назив на меѓународниот собир: Бугарија – Македонија – Словенија: Меѓукултурни дијалози во XXI век 3. Имиња на земјите: Словенија, Македонија, Бугарија. 4. Наслов на трудот: Стереотипи за словенечката и за бугарската култура 5. Година на објава: 2019 1. Назив на зборникот: Руско-македонски јазични, литературни и културни врски 7 2. Назив на меѓународниот собир: VII Македонско-руска научна конференција 3. Имиња на земјите: Русија, Македонија, Србија. 4. Наслов на трудот: Просторот на другоста во „Сталкер“ на Андреј Тарковски 5. Година на објава: 2018 1. Назив на зборникот: Зборник од XLIII меѓународна научна конференција на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура 2. Назив на меѓународниот собир: XLIII меѓународната научна конференција 3. Имиња на земјите: Русија, Македонија, Америка, Чешка. 4. Наслов на трудот: Ресемантизација на фигурите на меморијата во драмата „Лепа Ангелина“ на Благоја Ристески – Платнар 5. Година на објава: 2018	да

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	1.Назив на зборникот: Зборник од XLI меѓународна научна конференција на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура 2.Назив на меѓународниот собир: XLI меѓународна научна конференција 3.Имиња на земјите: Русија, Македонија, Америка, Чешка. 4. Наслов на трудот: Травестија и симулација на митолошко-обредни и фолклорни традиции во романите „Невестата на змејот“ од Влада Урошевиќ и „Баба Јага снесе јајце“ од Дубравка Угрешиќ 5. Година на објава: 2015	
4	Претходен избор во наставно-научно звање – доцент, датум и број на Билтен: 1100, 15.5.2015	
5	Има способност за изведување на високообразовна дејност	да

* На лицата кои имаат заснован работен однос на Универзитетот или на некој од универзитетите во Република Македонија во моментот на стапување во сила на Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија бр.82/2018), нема да се применуваат одредбите од Законот кои се однесуваат на просекот, односно дека лицата треба да имаат остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно имаат остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус. Во овој случај, полето под реден број 1 не се пополнува.

** За кандидатот/ите кој има повеќе од 5 (пет) научни труда во референтна научна публикација, рецензентската комисија научните труда ќе ги наведе, ќе ги оцени и ќе ги вреднува во Образец 2.

Членови на Комисијата

Проф. д-р Венко Андоновски, претседател, с.р.
Проф. д-р Ангелина Бановиќ-Марковска, член, с.р.
Проф. д-р Кристина Николовска, член, с.р.

О Б Р А З Е Ц 2

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО И НАСТАВНО-СТРУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат: ТРАЈЧЕ АТАНАС СТАМЕСКИ
(име, татково име и презиме)

Институција: ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“ - СКОПЈЕ
(назив на факултетот/институтот)

Научна област: нова хрватска, словенечка и српска книжевност
(Просветителството и романтизмот во српската книжевност, Реализмот и модерната во српската книжевност и Нова српска книжевност)

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Одржување настава од прв циклус студии	
	2015/2016 зимски семестар	
	Романтизмот во хрватската книжевност (3+2)	3
	Нова хрватска книжевност 1 (2+2)	2.4
	Методика на наставата по книжевност 1 (МК) (0+2)	1.2
	Методика на наставата по книжевност 1 (МЈ) (0+2)	1.2
	Просветителството и романтизмот во српската книжевност (0+2)	1.2
	2015/2016 летен семестар	
	Реализмот и модерната во хрватската книжевност (3+2)	3
	Нова хрватска книжевност 2 (2+2)	2.4
	Методика на наставата по книжевност 2 (МК) (0+2)	1.2
	Методика на наставата по книжевност 2 (МК) (0+2)	1.2
	Реализмот и модерната во српската книжевност (0+2)	1.2
	Нова српска книжевност (0+2)	1.2
	2016/2017 зимски семестар	
	Просветителството и романтизмот во бугарската книжевност (3+2)	3
	Методика на наставата по книжевност 1 (0+2)	1.2
	Просветителството и романтизмот во српската книжевност (0+2)	1.2
	2016/2017 летен семестар	
	Реализмот во бугарската книжевност (3+2)	3
	Методика на наставата по книжевност 2 (0+2)	1.2
	Реализмот и модерната во српската книжевност (0+2)	1.2
	Нова српска книжевност (0+2)	1.2
	2017/2018 зимски семестар	
	Просветителството и романтизмот во српската книжевност (3+2)	3
	Просветителството и романтизмот во бугарската книжевност (3+2)	3
	2017/2018 летен семестар	
	Реализмот и модерната во српската книжевност (3+2)	3
	Нова српска книжевност (2+2)	2.4
	Реализмот во бугарската книжевност (3+2)	3
	2018/2019 зимски семестар	
	Просветителството и романтизмот во српската книжевност (3+2)	3
	Просветителството и романтизмот во бугарската книжевност (3+2)	3
	2018/2019 летен семестар	
	Реализмот и модерната во српската книжевност (3+2)	3

	Нова српска книжевност (2+2)	2.4
	Реализмот во бугарската книжевност (3+2)	3
	2019/2020 зимски семестар	
	Просветителството и романтизмот во српската книжевност (3+2)	3
	Просветителството и романтизмот во бугарската книжевност (3+2)	3
	2019/2020 летен семестар	
	Реализмот и модерната во српската книжевност (3+2)	3
	Нова српска книжевност (2+2)	2.4
	Реализмот во бугарската книжевност (3+2)	3
		74.4
2.	Настава во школи и работилници	
	Циклус предавања на летната школа на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура (Охрид 2018) на темите: <i>Македонската лирска народна поезија</i> (2 часа) и <i>Македонската епска народна поезија</i> (2 часа)	6
	Циклус предавања на летната школа на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура (Охрид 2019) на тема: <i>Жанровите во македонската народна проза</i> (2 часа)	3
	Раководител на работилницата: <i>Идеолошки и антрополошки матрици во романот „Село зад седумте јасени“ од Славо Јаневски</i> (превод на српски јазик), организирана од Културно-информативниот центар на Србите во Република Македонија – <i>Спона</i> , 13 март 2019 год.	1.5
3.	Подготовка нов предмет	
	Романтизмот во хрватската книжевност (предавања и вежби, фонд 3+2)	1.5
	Реализмот и модерната во хрватската книжевност (предавања и вежби, фонд 3+2)	1.5
	Просветителството и романтизмот во бугарската книжевност (предавања и вежби, фонд 3+2)	1.5
	Реализмот во бугарската книжевност (предавања и вежби, фонд 3+2)	1.5
	Методика на наставата по книжевност 1 (вежби, фонд 0+2)	0.5
	Методика на наставата по книжевност 2 (вежби, фонд 0+2)	0.5
4.	Консултации со студенти	
	2015/2016: зимски семестар: $70 \times 0.002 = 0.14$ летен семестар: $70 \times 0.002 = 0.14$	0.28
	2016/2017: зимски семестар: $70 \times 0.002 = 0.14$ летен семестар: $70 \times 0.002 = 0.14$	0.28
	2017/2018: зимски семестар: $70 \times 0.002 = 0.14$ летен семестар: $70 \times 0.002 = 0.14$	0.28
	2018/2019: зимски семестар: $50 \times 0.002 = 0.1$ летен семестар: $50 \times 0.002 = 0.1$	0.2
	2019/2020: зимски семестар: $70 \times 0.002 = 0.1$ летен семестар: $70 \times 0.002 = 0.1$	0.2
5.	Ментор на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа	

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Експресионизмот како револуционерно искуство во поезијата на Кочо Рацин и Гео Милев (Кристина Костадинова, август 2017); 2. Стереотипи во македонската и во српската книжевност од крајот на XIX век и почетокот на XX век. (Николина Цветановска, јули 2018); 3. Модалитети на натприродното во расказите на Едгар Алан По и на Милован Глишиќ (Даниела Стојмановска, февруари 2019); 4. Натуралистичката поетика во српската и во хрватската книжевност од крајот на XIX век (Наташа Цикарска, септември 2019); 5. Апотеоза на болката во романите <i>Фрида или за болката од Славенка Дракулиќ</i> и <i>Нечиста крв</i> од Борисав Станковиќ (Анета Крстева, септември 2019); 6. Философско-религиозниот интертекст во поемата <i>Луча Микрокозма</i> на Петар П. Његош (Теодора Цветковиќ, септември 2019). 7. Митолошко - демонолошката парадигма во текстови од македонската, српската и бугарската книжевност од XIX и XX век (Анастасија Петровска, декември 2019); 8. Фигурата на жената во српскиот реализам (Теодора Цуковска, декември 2019). 	1.6
6.	Член на комисија за оцена или одбрана на магистерски труд	
	<i>Симболичката словитост во драмското творештво на Богомил Ѓузел</i> изработен од Татјана Костовска-Стојановска, 2019.	0.3
7.	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа	
	Магдалена Милановска (2015), Бруно Петровски (2015), Елена Остреска (2015), Кефсере Зенуни (2015), Марина Аврамовиќ (2015), Валентина Шутковиќ (2015), Мартина Трајковска (2015), Катерина Павловска (2016), Дијана Лазовска (2016), Александра Витанова (2016), Ивана Стојановска (2016), Индира Зекири (2016), Ивана Павлеска (2016), Селвије Османи (2016), Дијана Лазовска (2016), Гордана Миленковиќ (2017), Анета Марковска (2017), Андријана Видеска (2016), Милена Петреска (2016), Моника Илкова (2016), Наташа Стојановска (2017), Мартина Стојковска (2017), Петар Јанчев (2017), Мишо Димитријевски (2017), Ристенка Мисерлиовска (2017), Стефанија Новоселска (2017), Драгица Аврамова (2018), Оливера Кекеновска (2018), Милан Васовиќ (2018), Ивана Орешкова (2018), Симона Даноска (2018), Мартина Ѓаковска (2018), Мартина Филиповска (2018), Ангела Јовчевска (2019), Љупка Апостолова (2019), Јулијана Величковска (2019), Душко Трифуновски (2019), Сара Уцман (2019), Кристина Костиќ (2019)	3.9
8.	Интерна скрипта од предавања/вежби	
	Скрипта за предметите Просветителството и романтизмот во српската книжевност и Реализмот и модерната во српската книжевност (предавања)	4

Скрипта за предметите Просветителството и романтизмот во бугарската книжевност и Реализмот во бугарската книжевност (предавања)	4
Вкупно	106.94

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Учесник во национални научни проекти	
	Макропроект на Филолошкиот факултет <i>Блаже Конески</i> : „Јазици, книжевности, култури: образовни политики во функција на современото општество”	3
	Проект за изработка на нови наставни програми по <i>Јазик и култура на Србите од III до IX одделение</i> за деветгодишно основно образование за Бирото за развој на образованието.	3
2.	Учесник во меѓународен научен проект	
	Билатерален (македонско-српски) научен проект на на МАНУ и САНУ (Меѓуакадемска соработка): <i>Меѓусебни македонско-српски книжевни врски од 19 и 20 век</i>	5
3.	Дел од монографија	
	Монографијата, посветена на авторите писатели од Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ (Одредница за проф. д-р Јадранка Влатова и одредница за проф. д-р Бистрица Миркуловска)	4
4.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји	
	„Егзистенцијалистички субјективизам во српската книжевност (Дневник за Чарноевиќ на Милош Црњански)“, VERMILION International Journal of Literature and Art, 2019, стр. 42-54	5
	The Imperative of Truth in Kosta Racin's <i>White Dawns</i> , VERMILION International Journal of Literature and Art, 2019, 44-50.	5
	Fictional Modalities in <i>Turkish Realistic Folk Tales from the Republic of Macedonia</i> by Sevim Pilichkova, VERMILION International Journal of Literature and Art, 2018, 1-10.	5
	<i>Етиката на хибрисот и херојството во песните за Болен Дојчин</i> , VERMILION International Journal of Literature and Art, 2018	5
	Modern Tendencies in the Play <i>Sick Dojchin</i> by Georgi Stalev, VERMILION International Journal of Literature and Art, 2017, 1-12.	5
	The Evolution of the Genre in Marko Cepenkov's Stories, VERMILION International Journal of Literature and Art, 2017, 16-26.	5
	Реторика на телото во српскиот реалистичен расказ, VERMILION International Journal of Literature and Art, 2020 (во печат)	
5.	Зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји	
	<i>Стереотипи за словенчката и за бугарската култура</i> , Бугарија – Македонија – Словенија: Меѓукултурни дијалози во XXI век. (Рецензирана колективна научна монографија), Софија 2019	5
	<i>Ефектите на стереотипизацијата во бугарската книжевност од деветнаесетиот век (во драмата „Криворазбраната цивилизација“ на Добри Војников и поемата „Изворот на</i>	5

	<i>белоногата“ на Петко Славејков), Бугарија – Македонија – Словенија: Меѓукултурни дијалози во XXI век. (Рецензирана колективна научна монографија) Софија 2019, 181-194.</i>	
	<i>Просторот на другоста во „Сталкер“ на Андреј Тарковски, Зборник на трудови од VII македонско-руска научна конференција, Скопје 15 и 16 јуни 2017, 443-455.</i>	5
	<i>Ресемантизација на фигурите на меморијата во драмата „Лепа Ангелина“ на Благоја Ристески – Платнар, Зборник од XLIII меѓународна научна конференција на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура, Охрид 2018,</i>	5
	<i>Травестија и симулација на митолошко-обредни и фолклорни традиции во романите „Невестата на змејот“ од Влада Урошевиќ и „Баба Јага снесе јајце“ од Дубравка Угрешиќ, Зборник од XLIII Меѓународната научна конференција на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура, Охрид 2018, стр. 305-323.</i>	5
6.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание	
	<i>Модернистички тенденции во драмата „Болен Дојчин“ на Георги Сталев, Литературен збор, Скопје 2018, 71-81.</i>	3
	<i>Трансформација на фолклорниот интертекст во романот „Марко Крале“ на Слободан Мицковиќ, Литературен збор, Скопје 2017, 9-17.</i>	3
	<i>Монолошката реч на епската песна (врз моделот на македонските народни песни за Болен Дојчин), Литературен збор, Скопје 2016,</i>	3
	<i>Орална историја и колективна меморија („Темни кажубања“ на Кирил Камилев и „Невестата на змејот“ на Влада Урошевиќ, Литературен збор, Скопје 2015, 127-133.</i>	3
	<i>Архетипската шема на патувањето и на иницијацијата тајна (Едно читање на романот „Невестата на змејот“ од Влада Урошевиќ), МАНУскрипт 1-2, Скопје 2015, 207-217.</i>	3
7.	Рецензија на научен/стручен труд	
	<i>Десетти научен собир на млади македонисти, Скопје, 2018 (рецензија на 6 статии)</i>	1.2
	<i>Рецензија на текстови за Меѓународното списание Вермилион (10 текста)</i>	2
8.	Учество на научен/стручен собир со реферат, усна презентација	
	<i>Усна презентација: Контрола на значењето (сказна и ангажиран роман македонската и српската книжевност), Меѓународна научна конференција, Ниш 2015.</i>	1
	<i>Усна презентација: О еволуцији zanra u bajkama Marka Serpenkova, meѓunarodna znanstvena konferencija, Zagreb, 12-15 listopada 2016.</i>	1
	<i>усна презентација: Аспекти на сказноликоста во романот „Мојот пријател А.“ од Јадранка Владова, XLIII меѓународна конференција, Охрид, 25-26 јуни 2016.</i>	1
	<i>Усна презентација: Ресемантизација на фигурите на меморијата во драмата „Лепа Ангелина“ на Благоја Ристески – Платнар, XLIV меѓународна научна конференција, Охрид, 2017.</i>	1
	<i>Усна презентација: Рацин и вистината, XLV меѓународна научна конференција, Охрид, 16-17 јуни 2018.</i>	1
	<i>Усна презентација: Аспекти на фокализацијата во романите „Океан море“ на Алесандро Барико и „Очи со боја на чевли“ на Петар Андоновски, меѓународна научна конференција, Охрид, 23-24 август 2019.</i>	1

	Усна презентација: <i>Модалитети на фантастиката во „Турските реалистични народни приказни од Република Македонија“ од Севим Пиличкова</i> , Меѓународна научна конференција по повод Одбележувањето на 40-годишниот јубилеј на Катедрата за турски јазик и книжевност, Скопје, 18-19 мај 2017.	1
	Усна презентација: <i>Простор на другоста во „Сталкер“ на Андреј Тарковски</i> , VII македонско-руска научна конференција, Скопје, 15-16 јуни 2017.	1
	Усна презентација: <i>Стереотипи за словенечката и за бугарската култура</i> , Бугарија – Македонија – Словенија: Меѓукултурни дијалози во XXI век, Љубљана, 24-27 мај 2019.	1
9.	Апстракт објавен во зборник на конференција	
	Меѓународна конференција: <i>O evoluciji zanra u bajkama Marka Serenkova</i> , međunarodna znanstvena konferencija, Zagreb, 12-15 listopada 2016, 104-105.	1
	Вкупно	98.2

СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активностa:	Поени
1.	Учество во работата на комисији за државни натпревари	
	Учество во организирање и реализација на државните натпревари по македонски јазик и литература за учениците од основното и средното образование од страна на Сојузот на друштвата за македонски јазик и литература, април-мај 2015, 2016, 2017, 2018, 2019 (5x1=5)	5
2.	Учесник во промотивни активности на Факултетот	
	Учество во промотивните активности на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, во рамките на манифестацијата „Отворен ден на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, во април-мај 2015, 2016, 2017, 2018, 2019 (5 x 0.5 = 2,5)	2.5
Дејности од поширок интерес		
3.	Уредник на меѓународно научно/стручно списание	
	Vermilion Journal of Literature and Art (2017, 2018, 2019) [CEEOL, Google Scholar]	9
4.	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир	
	XLV меѓународна научна конференција на LI ЛЕТНА ШКОЛА НА МЕЃУНАРОДНИОТ СЕМИНАР ЗА МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК, ЛИТЕРАТУРА И КУЛТУРА, Охрид 2018.	1
5.	Член на факултетска комисија	
	Член на комисија за попис на средства и обврски на Филолошкиот факултет (2017, 2018, 2019) 3x0.5=1.5	1.5
	Член на комисија за евалуација на ниво на Филолошки факултет (2018) 1x0.5=0.5	0.5
	Член на комисија за доделување на наградата „Блаже Конески“ за најдобар есеј (2018) 1x0.5=0.5	0.5
6.	Координатор на студиска програма	
	Координатор на студиската програма на катедрата за македонска книжевност и јужнословенски книжевности (2015-)	5
7.	Претседател на здружение поврзано со структурата	

	Претседател на Сојузот на друштвата за македонски јазик и литература (2017-)	6
8.	Член на управен одбор на здружение поврзано со струката	
	Член на ИО на Сојузот на друштвата за македонски јазик и литература (2015-) 5x0.3=1.5	1.5
	Вкупно	32.5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	106,94
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	98,2
СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ	32,5
Вкупно	237,64

Членови на Комисијата

Проф. д-р Венко Андоновски, претседател, с.р.
Проф. д-р Ангелина Бановиќ-Марковска, член, с.р.
Проф. д-р Кристина Николовска, член, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ (ДИСЦИПЛИНА) МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ XIV ВЕК МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ XX ВЕК (КНИЖЕВНА ГЕНОЛОГИЈА – МАКЕДОНСКИ 19 ВЕК 1 И 2 И НОВА МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ 1 И 2) НА ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје/Филолошки факултет „Блаже Конески“, објавен во весниците *Нова Македонија* и *Коха* од 7.12.2019 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област (дисциплина) македонска книжевност XIV век македонска книжевност XX век (Книжевна генологија – македонски 19 век 1 и 2 и Нова македонска книжевност 1 и 2), и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 04-140/5, донесена на 27.1.2020, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Венко Андоновски, редовен професор на Катедрата за македонска книжевност и јужнословенски книжевности, д-р Добрила Миловска, редовен професор на Катедрата за македонска книжевност и јужнословенски книжевности и д-р Кристина Николовска, редовен професор на Катедрата за македонска книжевност и јужнословенски книжевности.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област (дисциплина) македонска книжевност XIV век македонска книжевност XX век (Книжевна генологија – македонски 19 век 1 и 2 и Нова македонска книжевност 1 и 2), во предвидениот рок се пријави само д-р Искра Тасевска Хаџи-Бошкова.

13. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката д-р Искра Тасевска Хаџи-Бошкова е родена на 20.10.1980 година во Скопје. Средно образование завршила во 1999 година. Со високо образование се стекнала на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, на Катедрата за македонски јазик и јужнословенски јазици (студиска група македонски јазик и книжевност). Дипломирала на 24.12.2005 година, со просечен успех 9,95.

Кандидатката активно се служи со англискиот, шпанскиот и турскиот јазик, има одлични познавања од јужнословенските јазици, а солидни од албанскиот, францускиот, рускиот и германскиот јазик.

Во учебната 2005/2006 година, кандидатката д-р Искра Тасевска Хаџи-Бошкова се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје. Студиите ги завршила на 29.9.2008 година, со просечен успех 10,00. На 9.7.2009 година го одбрала магистерскиот труд на тема: *Бахтиновата теорија на туѓиот говор (хетероглосијата) во контекст на усната и уметничката литература (Марко Цепенков, Живко Чинго, Крсте Чачански)*.

Докторска дисертација пријавила на 14.10.2009 година на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје. Дисертацијата на тема: *Прозните дискурси во македонската книжевност на XIX век* ја одбрала на 31.3.2015 година, пред Комисија во состав: д-р Венко Андоновски, редовен професор, д-р Добрила Миловска, редовен професор, д-р Нина Анастасова-Шкрињариќ, редовен професор, д-р Кристина Николовска, редовен професор и д-р Ангелина Бановиќ-Марковска, вонреден професор. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на науки од научната област македонска книжевност XIX век.

На 3.6.2015 година, со Одлука бр. 04-743/8 е избрана во звањето доцент на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ по предметите Книжевна генологија – македонски 19 век 1 и 2,

предмети од областа на македонската книжевност и јужнословенските книжевности (втор изборен модул) и предмети од македонските културолошки студии (втор изборен модул).

Во моментот е доцент на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје. Последниот реферат за избор е објавен во Билтен бр. 1100 од 15.5.2015 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

14. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, кандидатката д-р Искра Тасевска Хаџи-Бошкова од последниот избор до моментот на пријавувањето на конкурсот изведувала настава (предавања и вежби) на прв циклус студии по следниве предмети: Книжевна генологија – македонски 19 век 1 и 2, Нова македонска книжевност 1 и 2, Светска книжевност 1 и 2, Македонска култура и цивилизација 3 (зимски семестар 2015/2016 година), како и вежби по предметите Македонска култура и цивилизација 1 (за студентите од групите македонска книжевност и ПиТ) и Македонска култура и цивилизација 2 (за студентите од групата македонска книжевност).

Во наведениот период, кандидатката д-р Искра Тасевска Хаџи-Бошкова одржала две предавања на Летната школа при Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура (2016 и 2019 година). Исто така, била активна во консултациите со студентите и подготвувала материјали за предметите на кои изведувала настава.

Кандидатката била ментор на 4 дипломски трудови.

Д-р Искра Тасевска Хаџи-Бошкова учествувала како член во комисија за одбрана на 22 дипломски труда.

Повеќе детали за наставно-образовната дејност на кандидатката д-р Искра Тасевска Хаџи-Бошкова може да се видат во прилогот кон овој Реферат (Образец 2).

Научноистражувачка дејност

Д-р Искра Тасевска Хаџи-Бошкова има објавено вкупно 17 научни трудови од областа на македонската и светската книжевност, од кои 1 научен труд во научно списание со импакт-фактор (фактор на влијание), 4 труда во меѓународни научни списанија, 6 труда во меѓународни научни публикации, 2 труда во научно/стручно списание, 2 труда во зборници од научни собири и 2 труда во зборник од високообразовна институција.

Д-р Искра Тасевска Хаџи-Бошкова учествувала како член во четири научни проекти, од кои три при Македонската академија на науките и уметностите и еден при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје (макропроект „Јазици, книжевности, култури: образовни политики во функција на современото општество“).

Кандидатката е ментор на еден магистерски труд, кој се наоѓа во фаза на изработка.

Д-р Искра Тасевска Хаџи-Бошкова била рецензент на 10 статии, објавени во зборниците од конференцијата „Млади македонисти“, а учествувала и на 8 научни/стручни собири со меѓународно учество во земјава и во странство. Два апстракта на трудови, кои се во фаза на печатење, објавила во книгите со апстракти од соодветните симпозиуми.

Повеќе детали за наставно-образовната дејност на кандидатката д-р Искра Тасевска Хаџи-Бошкова може да се видат во прилогот кон овој Реферат (Образец 2).

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Искра Тасевска Хаџи-Бошкова е активно вклучена во стручно-апликативната работа на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје. Стручната монографија, односно научната студија која ги опфаќа почетоците на светската книжевност (предмет на кој кандидатката долги години работеше како асистент кај различни професори), *По трагите на древните цивилизации*, која во моментот на пријавата на кандидатката на конкурсот беше во печат, беше објавена како посебна книга во јануари 2020 година од страна на издавачката куќа „Македоника литера“. Покрај тоа, д-р Искра Тасевска Хаџи-Бошкова се јавува со два текста како коавтор на поглавјето „Структурализам, постструктурализам, наратологија, постколонијализам и

деконструктивизам“, кое е дел од вториот том на монографијата *Критички методи и толкувања*, во издание на МАНУ од 2018 година. Кандидатката составила три библиографии за *Библиографијата на научно-стручни трудови (2006-2016)*, објавена од Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје во 2016 година, како и една одредница за монографијата *Книжевници – наставници од Филолошкиот факултет*, посветена на д-р Науме Радически.

Д-р Искра Тасевска Хаџи-Бошкова зема активно учество во промотивните активности на Факултетот, односно на Катедрата за македонска книжевност и јужнословенски книжевности, а се пројавила и како лектор на 6 научни и стручни трудови. Одржала едно предавање во институции од јавен интерес.

Кандидатката покажува особена активност во дејностите од поширок интерес. Активно е вклучена во работата на стручни комисии и работни групи при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“:

- Комисија за попис на постојните средства во рамките на годишниот попис на „Филолошкиот факултет“ за 2015 година (претседател);
- Член на техничката комисија за пресметување на просекот и изготвување на ранглистите на пријавените кандидати за време на уписот (прв, втор и трет уписан рок) за учебната 2016/2017 година;
- Член на комисијата за доделување на наградата „Блаже Конески“ за најдобар есеј на дадена тема за 2016 година;
- Член на централната комисија во врска со годишниот попис на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје за 2017 година;
- Член на Комисијата за евалуација на ниво на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, од јуни 2018 година;
- Член на Комисијата за попис на Библиотечниот фонд при Катедрата за македонска книжевност и јужнословенски книжевности, декември 2018 година.

Кандидатката учествувала и учествува во уредувачкиот одбор за издавање на тритомната монографија под заеднички наслов *Писатели, книжевни преведувачи и филолози (проучувачи на јазикот и книжевноста)* од Филолошкиот факултет „Блаже Конески“. Таа била член на редакцискиот одбор и координатор на XLV меѓународна научна конференција при LI меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура, одржан во Охрид, 16-17 јуни 2018 година, како и на организацискиот одбор за организирање на Единаесеттиот научен собир на млади македонисти (конференција во чест на проф. д-р Лилјана Минова-Ѓуркова).

Во изборниот период, д-р Искра Тасевска Хаџи-Бошкова била ЕКТС-координатор на Катедрата за македонска книжевност и јужнословенски книжевности.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Искра Тасевска Хаџи-Бошкова.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Искра Тасевска Хаџи-Бошкова поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето вонреден професор во научната област македонска книжевност XIV век македонска книжевност XX век (Книжевна генологија – македонски 19 век 1 и 2 и Нова македонска книжевност 1 и 2).

Комисијата, со академска овластеност на рецензент, но и со колегијалната академска обврска за истакнување на исклучоците од вообичаениот формулар на рецензирање, си дозволува и неколку реченици *cum laude* за кандидатката: во случајот на Искра Тасевска Хаџи-Бошкова, станува збор за исклучителен научен профил од областа на филологијата и културологијата, од областа на светската, компаративната и националната (македонска) книжевност, од областа на теоријата на книжевноста и историјата на идеите, од областа на лингвистиката и текстологијата, од областа на дискурзивните проучувања и нивните социо-културни импликации и од областа на јужнословенските книжевности. Станува збор за мултидисциплинарен млад научник, кој според своите досегашни резултати покажува дека е столб на достоинството на она што денес се именува како посветеност на научната работа, без разлика на кое поле се однесува тој научен ангажман. Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ може само да посака вакви научни персоналитети во своите редови, во иднина.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, д-р Искра Тасевска Хаџи-Бошкова да биде избрана во звањето **вонреден професор** во научната област македонска книжевност XIV век македонска книжевност XX век (Книжевна генологија – македонски 19 век 1 и 2 и Нова македонска книжевност 1 и 2).

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

**Проф. д-р Венко Андоновски, с.р.
Проф. д-р Добрила Миловска, с.р.
Проф. д-р Кристина Николовска, с.р.**

О Б Р А З Е Ц 1

**ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: **Искра Илија Тасевска Хаџи-Бошкова**
 Институција: **Филолошки факултет „Блаже Конески“ - Скопје**
 Научна област: **61202 – македонска книжевност XIV век македонска книжевност XX (Книжевна генологија – македонски 19 век 1 и 2, Нова македонска книжевност 1 и 2)**

**ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ – ВОНРЕДЕН
ПРОФЕСОР/НАУЧНО ЗВАЊЕ – ВИШ НАУЧЕН СОРАБОТНИК**

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	<p>Просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус *</p> <p>Просечниот успех на прв циклус изнесува: 9,95 Просечниот успех на втор циклус изнесува: 10,00 Просечниот успех изнесува _____/_____ за интегрираните студии.</p>	да
2	<p>Научен степен – доктор на науки од научната област за која се избира</p> <p>Назив на научната област: македонска книжевност 19 век, поле: наука за книжевноста, подрачје: хуманистички науки.</p>	да
3	<p>Објавени најмалку пет рецензирани научни труда во референтна научна публикација согласно со ЗВО во последните пет години пред објавувањето на конкурсот за избор</p>	да
3.1	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование</p> <p>1. Назив на научното списание: Knowledge – International Journal, vol. 35.6, ISSN-1857-923X. 2. Назив на електронската база на списанија: Ebsco 3. Наслов на трудот: <i>The problem of authorship (author and the literary work of art)</i> 4. Година на објава: 2019.</p>	
3.2	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови</p>	

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	<p>1. Назив на научното списание: Палимпсест, меѓународно списание за лингвистички, книжевни и културолошки истражувања, год. 1, бр. 1, ISSN 2545-3998.</p> <p>2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): 30 членови – САД (1), Македонија (2), Русија (2), Романија (2), Хрватска (2), Унгарија (2), Турција (2), Бугарија (2), Индија (2), БиХ (2), Словенија (2), Велика Британија (2), Србија (2), Франција (2), Швајцарија (1), Италија (1), Германија (1).</p> <p>3. Наслов на трудот: <i>Биографијата на Кузман Шапкарев во светлината на биографските дискурси</i></p> <p>4. Година на објава: 2016.</p> <p>1. Назив на научното списание: Меѓународно списание за културолошки истражувања „Култура/Culture“, год. VI, бр. 14, ISSN 1857-7717.</p> <p>2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): 7 членови – Русија (1), Бугарија (1), Полска (1), САД (1), Македонија (1), Словачка (1), Финска (1).</p> <p>3. Наслов на трудот: <i>Идентитетот како дискурзивен феномен во словата од македонскиот литературен XIX век</i></p> <p>4. Година на објава: 2016.</p> <p>1. Назив на научното списание: Спектар, Меѓународно списание за литературна наука, год. XXXV, бр. 69, ISSN 0352-2423.</p> <p>2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): 9 членови – Македонија (3), Австрија (1), Словачка (1), Полска (1), Хрватска (1), Русија (1) и Словенија (1).</p> <p>3. Наслов на трудот: <i>Проблемот на идентитетот во романите на Орхан Памук и Живко Чинго</i></p> <p>4. Година на објава: 2017.</p> <p>1. Назив на научното списание: Славистички студии бр. 18, Списание на Катедрата за славистика, ISSN 0352-3055.</p> <p>2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): 7 членови – Чешка (1), Македонија (2), Србија (1), Полска (1), Австрија (1), Русија (1)</p> <p>3. Наслов на трудот: <i>Професорот Ванчо Тушевски и неговиот придонес кон откривањето на словенските културни врски.</i></p> <p>4. Година на објава: 2018.</p>	
3.5	<p>Зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји</p> <p>1. Назив на зборникот: <i>Popular Culture: Reading from Below, Proceedings of the International Scientific Conference Popular Culture: Reading from Below, Skopje, Macedonian Academy of Sciences and Arts, 3-4 November 2014, ISBN 978-608-4744-05-4.</i></p> <p>2. Назив на меѓународниот собир: <i>International Scientific Conference Popular Culture: Reading from Below, Skopje, Macedonian Academy of Sciences and Arts, 3-4 November 2014.</i></p>	

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	<p>3. Имиња на земјите: Велика Британија, Бугарија, Холандија, Словенија, Македонија.</p> <p>4. Наслов на трудот: <i>Genres of Popular Culture and Their Aesthetic Value</i></p> <p>5. Година на објава: 2016.</p> <p>1. Назив на зборникот: <i>Proceedings of the ESIDRP International Conference English Studies at the Interface of Disciplines: Research and Practice (ESIDRP)</i>, ISBN 978-608-234-049-4.</p> <p>2. Назив на меѓународниот собир: <i>ESIDRP International Conference English Studies at the Interface of Disciplines: Research and Practice (ESIDRP)</i>, Skopje, Faculty of Philology, 11th-13th March 2016.</p> <p>3. Имиња на земјите: Велика Британија, Романија, Данска, Македонија, Ирска, Бугарија, Србија.</p> <p>4. Наслов на трудот: <i>Genre Criticism as a Plausible Explanation for the Prevalence of Narrativity</i></p> <p>5. Година на објава: 2017.</p> <p>1. Назив на зборникот: XLIII меѓународна конференција на XLIX меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура, Охрид, 25-26 јуни 2016 година, ISBN 978-9989-43-391-7.</p> <p>2. Назив на меѓународниот собир: XLIII меѓународна конференција на XLIX меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура, Охрид, 25-26 јуни 2016 година</p> <p>3. Имиња на земјите: Полска, САД, Русија, Финска, Македонија.</p> <p>4. Наслов на трудот: <i>Карневализацијата во романот „Бабаџан“ од Живко Чинго</i></p> <p>5. Година на објава: 2017.</p> <p>1. Назив на зборникот: <i>Od narativa do narativnosti (pola veka naratologije)/From Narrative to Narrativity (Half a Century of Narratology)</i>, ISBN 978-86-7379-470-9.</p> <p>2. Назив на меѓународниот собир: <i>Tematski zbornik radova (Thematic Issue)</i></p> <p>3. Имиња на земјите: Србија, БиХ, Италија, Хрватска, САД, Германија, Бугарија и Унгарија.</p> <p>4. Наслов на трудот: <i>Genre criticism, Narrativity and Memory Strategies</i></p> <p>5. Година на објава: 2018.</p> <p>1. Назив на зборникот: Руско-македонски јазични, литературни и културни врски 7 (Зборник на трудови од VII македонско-руска научна конференција, Скопје, 15 и 16 јуни, 2017 год.), ISBN 978-608-234-057-9.</p> <p>2. Назив на меѓународниот собир: VII македонско-руска научна конференција, Скопје, 15 и 16 јуни, 2017 год.</p> <p>3. Имиња на земјите: Русија, Македонија, Србија.</p> <p>4. Наслов на трудот: <i>Словенофилската идеја во биографските дискурси од македонскиот 19 век</i></p> <p>5. Година на објава: 2018.</p>	

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	1. Назив на зборникот: XLV меѓународна научна конференција на LI летна школа на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура, ISBN 978-9989-43-426-6. 2. Назив на меѓународниот собир: XLV меѓународна научна конференција на LI летна школа на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура 3. Имиња на земјите: Полска, САД, Русија, Финска, Македонија. 4. Наслов на трудот: <i>Пролегомена за класификацијата на прозните жанрови во македонската литература од 19 век</i> 5. Година на објава: 2019.	
4	Претходен избор во наставно-научно звање – доцент, датум и број на Билтен: 15.05.2015, Билтен бр. 1100	да
5	Има способност за изведување на високообразовна дејност	да

* На лицата кои имаат заснован работен однос на Универзитетот или на некој од универзитетите во Република Македонија во моментот на стапување во сила на Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија бр.82/2018), нема да се применуваат одредбите од Законот кои се однесуваат на просекот, односно дека лицата треба да имаат остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно имаат остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус. Во овој случај, полето под реден број 1 не се пополнува.

** За кандидатот/ите кој има повеќе од 5 (пет) научни труда во референтна научна публикација, рецензентската комисија научните труда ќе ги наведе, ќе ги оцени и ќе ги вреднува во Образец 2.

Членови на Комисијата

Проф. д-р Венко Андоновски, претседател, с.р.
Проф. д-р Добрила Миловска, член, с.р.
Проф. д-р Кристина Николовска, член, с.р.

О Б Р А З Е Ц 2

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО И
НАСТАВНО-СТРУЧНО ЗВАЊЕ**

Кандидат: Искра Илија Тасевска Хаџи-Бошкова

(име, татково име и презиме)

Институција: Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: 61202 – македонска книжевност XIV век македонска книжевност XX (Книжевна генологија – македонски 19 век 1 и 2, Нова македонска книжевност 1 и 2)

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Одржување на настава од прв циклус студии	
	Зимски семестар 2015/2016 година: Книжевна генологија – македонски 19 век 1 (3+2), Нова македонска книжевност 1 (2+2), Македонска култура и цивилизација 3 (2+2) и Светска книжевност 1 (0+2).	9
	Летен семестар 2015/2016 година: Книжевна генологија – македонски 19 век 2 (3+2), Нова македонска книжевност 2 (2+2), Македонска култура и цивилизација 2 (0+2) и Светска книжевност 2 (0+2).	7,8
	Зимски семестар 2016/2017: Книжевна генологија – македонски 19 век 1 (3+2), Нова македонска книжевност 1 (2+2), Македонска култура и цивилизација 1 (0+2) и Светска книжевност 1 (0+2).	7,8
	Летен семестар 2016/2017 година: Книжевна генологија – македонски 19 век 2 (3+2), Нова македонска книжевност 2 (2+2), Македонска култура и цивилизација 2 (0+2) и Светска книжевност 2 (0+2).	7,8
	Зимски семестар 2017/2018 година: Книжевна генологија – македонски 19 век 1 (3+2), Нова македонска книжевност 1 (2+2), Светска книжевност 1 (3+2) и Светска книжевност 1 (изборен) (2+2).	10,8
	Летен семестар 2017/2018 година: Книжевна генологија – македонски 19 век 2 (3+2), Нова македонска книжевност 2 (2+2), Светска книжевност 2 (3+2) и Светска книжевност 2 (изборен) (2+2).	10,8
	Зимски семестар 2018/2019 година: Книжевна генологија – македонски 19 век 1 (3+2), Нова македонска книжевност 1 (2+2), Светска книжевност 1 (3+2) и Светска книжевност 1 (изборен) (2+2).	10,8
	Летен семестар 2018/2019 година: Книжевна генологија – македонски 19 век 2 (3+2), Нова македонска книжевност 2 (2+2), Светска книжевност 2 (0+2), Светска книжевност 2 (изборен) (2+2).	9
	Зимски семестар 2019/2020 година: Книжевна генологија – македонски 19 век 1 (3+2), Нова македонска книжевност 1 (2+2), Светска книжевност 1 (0+2), Светска книжевност 1 (изборен) (0+2).	7,8
2.	Настава во школи и работилници	

	Предавање на XLIX летна школа на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура, под наслов „Македонскиот деветнаесетвековен расказ во контекст на жанровските промени“ (18.06.2016 година).	1
	Предавање на LI летна школа на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура (Охрид, 4.8 – 23.8.2019 година), под наслов „Поезијата на Константин Миладинов среде европскиот романтизам“ (16.8.2019 година).	1
3.	Подготовка на нов предмет	
	Книжевна генологија – македонски 19 век 1 и 2 (предавања и вежби)	1,5
4.	Консултации со студенти	
	2015/2016 зимски семестар: 100 летен семестар: 100	0,4
	2016/2017 зимски семестар: 100 летен семестар: 100	0,4
	2017/2018 зимски семестар: 100 летен семестар: 100	0,4
	2018/2019 зимски семестар: 50 летен семестар: 50	0,2
	2019/2020 зимски семестар: 50	0,1
5.	Ментор на дипломска работа	
	Мартина Јакимоска (2016), Милка Јосифовска (2017), Николчо Јовановски (2019), Мирјана Шопоска (2019).	0,8
6.	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа	
	Адмир Ризвановиќ (2015), Кефсере Зенуни (2015), Бруно Петровски (2015), Мирослава Костиќ (2016), Индира Зекири (2016), Селвије Османи (2016), Фатма Ајредини (2016), Ибраим Неџипи (2016), Валентина Шутковиќ (2016), Ангела Спиркоска (2016), Кристина Атанасова (2016), Тања Вучкова (2016), Елена Павлова (2016), Моника Ордева (2016), Даниела Спасиќ (2017), Фросина Марковска (2017), Мила Михајловиќ (2017), Гордана Миленковиќ (2017), Љупчо Талевски (2017), Димитар Ѓоров (2017), Тамара Анчевска (2018), Андријана Гијевска (2019).	2,2
7.	Пакет материјали за одреден предмет	
	Материјали за предметите Книжевна генологија – македонски 19 век 1 и 2 (Нова македонска книжевност 1 и 2), Светска книжевност 1 и 2, Македонска култура и цивилизација 3	5
	Вкупно	94,6

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Ментор на магистерски труд	
	Милка Јосифовска „Цепенковото ’изневерување‘ како специфичен феномен во македонскиот XIX век“ (во изработка)	2
2.	Учесник во национален научен проект	

	„Методи на книжевната херменевтика“, МАНУ, 2016-2017.	3
	„Поимник на книжевната теорија 2“, МАНУ, од март 2017.	3
	„Историја на македонската книжевност“ (Епоха Димитрија Миладинов и Епоха Мисирков), МАНУ, од мај 2017 год.	3
	Макропроект на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ - „Јазици, книжевности, култури: образовни политики во функција на современото општество“, од 2018 год.	3
3.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно списание кое има импакт-фактор за годината во која е објавен трудот, во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирани во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапни на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Jourunal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија, која ја утврдува Националниот совет за високо образование	
	<i>The problem of authorship (author and the literary work of art).</i> KNOWLEDGE – International Journal, Vol. 35.6, 2019, pp. 1845-1850, ISSN-1857-923X. GIF 2019 – to be announced, GIF 2018 – 1.822	8
4.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не надминува две третини од вкупниот број на членови.	
	<i>Биографијата на Кузман Шапкарев во светлината на биографските дискурси.</i> Палимпсест, меѓународно списание за лингвистички, книжевни и културолошки истражувања, год. 1, бр. 1. Штип: Универзитет „Гоце Делчев“, Филолошки факултет, 2016, 161-170, ISSN 2545-3998.	5
	<i>Идентитетот како дискурзивен феномен во словата од македонскиот литературен XIX век.</i> Меѓународно списание за културолошки истражувања „Култура/Culture“, год. VI, бр. 14. Скопје: Ми-Ан, 2016, 114-123, ISSN 1857-7717.	5
	<i>Проблемот на идентитетот во романите на Орхан Памук и Живко Чинго.</i> Спектар, Меѓународно списание за литературна наука, год. XXXV, бр. 69. Скопје: Институт за македонска литература, 2017, 101-114, ISSN 0352-2423.	5
	<i>Професорот Ванчо Тушевски и неговиот придонес кон откривањето на словенските културни врски.</i> Славистички студии бр. 18, Списание на Катедрата за славистика. Скопје: Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Филолошки факултет „Блаже Конески“, 2018, 309-322, ISSN 0352-3055.	5
5.	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји	
	<i>Genres of Popular Culture and Their Aesthetic Value.</i> Popular Culture: Reading from Below, Proceedings of the International Scientific Conference <i>Popular Culture: Reading from Below</i> , Skopje, Macedonian Academy of Sciences and Arts, 3-4 November 2014. Skopje: Institute of Macedonian Literature, 2016, 796-807, ISBN 978-608-4744-05-4.	5

	<i>Genre Criticism as a Plausible Explanation for the Prevalence of Narrativity</i> . Proceedings of the ESIDRP International Conference „English Studies at the Interface of Disciplines: Research and Practice (ESIDRP)“. Skopje: Ss Cyril and Methodius University in Skopje, Blaze Koneski Faculty of Philology, 2017, 115-127, ISBN 978-608-234-049-4.	5
	<i>Карневализацијата во романот „Бабаџан“ од Живко Чинго</i> . XLIII меѓународна конференција на XLIX меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура, Охрид, 25-26 јуни 2016 година. Скопје: Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, 2017, 376-391, ISBN 978-9989-43-391-7.	5
	<i>Genre criticism, Narrativity and Memory Strategies</i> . Od narativa do narativnosti (pola veka naratologije)/From Narrative to Narrativity (Half a Century of Narratology, Thematic Issue). Niš: Filozofski fakultet, Univerzitet u Nišu, 2018, 229-237, ISBN 978-86-7379-470-9.	5
	<i>Словенофилската идеја во биографските дискурси од македонскиот 19 век</i> . Руско-македонски јазични, литературни и културни врски 7 (Зборник на трудови од VII македонско-руска научна конференција, Скопје, 15 и 16 јуни 2017 год.). Скопје: Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Филолошки факултет „Блаже Конески“, 2018, 455-465, ISBN 978-608-234-057-9.	5
	<i>Пролегомена за класификацијата на прозните жанрови во македонската литература од 19 век</i> . XLV меѓународна научна конференција на LI летна школа на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура. Скопје: Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, 2019, 305-318, ISBN 978-9989-43-426-6.	5
6.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание	
	<i>„Автобиографијата“ на Григор Прличев како жанровска парадигма во македонската литература од XIX век</i> . Литературен збор 4-6, год. LXII. Скопје: Сојуз на друштвата за македонски јазик и литература, 2015, 111-125, ISSN 0024-4791.	3
	<i>Во средиштето на промените (Димитар Пандев, „Меѓу црквата и чаршијата“</i> . Скопје: Матица македонска, 2015). Литературен збор 1-3, год. LXIII. Скопје: Сојуз на друштвата за македонски јазик и литература, 2016, 175-186, ISSN 0024-4791.	3
7.	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир	
	<i>Проширување на наследените методолошки параметри (идентитетот и меморијата)</i> . Сборник с доклади от Тринадесетите меѓународни славистични четенија <i>Мултикултурализъм и многоезичие</i> , Софија 21-23 април 2016. Велико Търново, Фабер, 2017, 364-371, ISBN 978-619-00-0651-0.	2
	<i>Македонскиот деветнаесетвековен расказ во контекст на жанровските промени</i> . Предавања на XLIX меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура, Охрид, 11-26 јуни 2016 година. Скопје: Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, 2017, 75-96, ISBN 978-9989-43-390-0.	2
8.	Трудови објавени во зборник на трудови на високообразовна установа	
	<i>Жанровските карактеристики на словата на Кузман Шапкарев</i> . Годишен зборник на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, кн. 41-42. Скопје: Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Филолошки факултет „Блаже Конески“, 2016, 281-293, ISSN 1409-8571.	2

	„Мечта на еден старец“ од Григор Прличев <i>среде жанровите на македонската литература од 19 век</i> . Годишен зборник на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, кн. 43-44. Скопје: Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Филолошки факултет „Блаже Конески“, 2018, 81-95, ISSN 1409-8571.	2
9.	Рецензија на научен/стручен труд	
	Рецензент на 4 статии на зборникот од конференцијата „Млади македонисти“, Скопје, 2016.	0,8
	Рецензент на една статија од конференцијата „Млади македонисти“, одржана во 2016 година	0,2
	Рецензент на 5 статии од конференцијата „Млади македонисти“, одржана во 2018 година.	1
10.	Секциски предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество	
	<i>Идентитетот како дискурзивен феномен во словата од македонскиот литературен XIX век</i> , секциско предавање на Третата интернационална конференција на Центарот за култура и културолошки студии „Идентитетот и културата“, одржана во Скопје во периодот од 3 до 5 септември 2015 година.	2
	<i>Genre Criticism as a Plausible Explanation for the Prevalence of Narrativity</i> , секциско предавање на Меѓународната научна конференција “English Studies at the Interface of Disciplines: Research and Practice (ESIDRP)”, организирана од Катедрата за англиски јазик и книжевност при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, 11-13 март 2016 година.	2
	<i>Биографските дискурси во македонската 19-вековна книжевност</i> , секциско предавање на Првата меѓународна научна конференција ФИЛКО (филологија, култура и образование), организирана од Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип и Воронешкиот државен универзитет од Русија, одржана во Штип, 18-19 март 2016 година.	2
	<i>Проширување на наследените методолошки параметри (идентитетот и меморијата)</i> , секциско предавање на Тринаесеттите славистички читања, организирани од Факултетот за словенски филологии при Софискиот универзитет „Св. Климент Охридски“, одржани во Софија во периодот од 21 до 23 април 2016 година.	2
	<i>Карневализацијата во романот „Бабаџан“ од Живко Чинго</i> , секциско предавање на XLIII меѓународна научна конференција при XLIX меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура, одржана во Охрид, 25-26 јуни 2016 година.	2
	<i>Проблемот на идентитетот во делата на Орхан Памук и Живко Чинго</i> , секциско предавање на Меѓународниот симпозиум „40 години Катедра за турски јазик и книжевност“, одржан на Филолошкиот факултет во Скопје, 18-19 мај 2017 година.	2
	<i>Словенофилската идеја во биографските дискурси од македонскиот 19 век</i> , секциско предавање на Меѓународниот славистички собир, одржан на Филолошкиот факултет во Скопје, 15-16 јуни 2017 година.	2
	<i>The Familiar Letter and Its Generic Boundaries</i> , секциско предавање на Меѓународната конференција ЕСИДРП (International Conference “English Studies at the Interface of Disciplines”), одржана во Скопје од 21 до 23 март 2019 година.	2
11.	Апстракти објавени во зборник од меѓународна конференција (книга на апстракти)	

	<i>Oral Culture and the Transformations of the Fairy Tale</i> . Меѓународна зnanstvena konferencija „Stolijeće Priča iz davnine Ivane Brlić Mažuranić“, knjiga sažetaka. Zagreb: Hrvatska udruga istraživača dječje književnost, 2016, str.109, ISBN 978-953-57604-2-9.	1
	<i>The Familiar Letter and Its Generic Boundaries</i> . International Conference “English Studies at the Interface of Disciplines: Research and Practice”, Book of Abstracts. Skopje: Blaze Koneski Faculty of Philology, 2019, p. 71, ISBN 978-608-234-062-3.	1
	Вкупно	106

СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Стручна монографија	
	<i>По трагите на древните цивилизации</i> . Скопје: Македоника литерa (во печат) ISBN 978-608-252-119-0	8
2.	Коавтор на поглавје во книга	
	<i>Дијалошкиот метод на Михаил Михајлович Бахтин и на Бахтиновиот кружок</i> . Критички методи и толкувања, том 2, прир. Катица Ќулавкова. Поголавје „Структурализам, постструктурализам, наратологија, постколонијализам и деконструктивизам“. Скопје: МАНУ, 2018, 177-197, ISBN 978-608-203-231-3.	2
	<i>Полифониската структура на романот „Бабаџан“ од Живко Чинго</i> . Критички методи и толкувања, том 2, прир. Катица Ќулавкова. Поголавје „Структурализам, постструктурализам, наратологија, постколонијализам и деконструктивизам“. Скопје: МАНУ, 2018, 198-218, ISBN 978-608-203-231-3.	2
3.	Авторство на одредница во енциклопедија/монографија	
	Библиографија на проф. д-р Науме Радически. Библиографија на научно-стручни трудови (2006-2016). Скопје: Филолошки факултет „Блаже Конески“, 2016. (20992 знаци) https://flf.ukim.edu.mk/библиографија-2006-2016/	0,6
	Библиографија на проф. д-р Ванчо Тушевски. Библиографија на научно-стручни трудови (2006-2016). Скопје: Филолошки факултет „Блаже Конески“, 2016. (1235 знаци) https://flf.ukim.edu.mk/библиографија-2006-2016/	0,03
	Библиографија на доц. д-р Искра Тасевска Хаџи-Бошкова. Библиографија на научно-стручни трудови (2006-2016). Скопје: Филолошки факултет „Блаже Конески“, 2016. (7118 знаци) https://flf.ukim.edu.mk/библиографија-2006-2016/	0,2
	Одредница за монографијата „Книжевници – наставници од Филолошкиот факултет“, посветена на проф. Науме Радически. Скопје: Филолошки факултет „Блаже Конески“, 2019. (24885 знаци)	0,7
4.	Учество во промотивни активности на Факултетот	
	Учесник на настанот „Отворен ден“ во врска со Денот на високото образование на УКИМ, одржан на 8.5.2015 година.	0,5
	Дежурство при уписите за учебната 2015/2016 година, на ден 14.8.2015.	0,5
	Уредување и корекција на студиските и предметните програми (од 2013 година) на Катедрата за македонска книжевност и	0,5

	јужнословенски книжевности на англиски јазик, наменети за веб-страницата на Факултетот.	
	Уредување на студиските и на предметните програми на Катедрата за македонска книжевност и јужнословенски книжевности (октомври 2017).	0,5
	Презентирање на студиските и предметните програми на Факултетот во средното училиште „Георги Димитров“, 21 февруари 2019 година.	0,5
	Презентирање на студиските и предметните програми на Факултетот во средното училиште „Димитар Влахов“ и „Владо Тасевски“, 4 март 2019 година.	0,5
	Соработник во организацијата на вториот ден од литературната манифестација „Денови на литературата 2019“ (претставување на авторот Зоран Анчевски, добитник на наградата „Браќа Миладиновци“), одржан на 15 април 2019 година на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.	0,5
	Соработник во организацијата на третиот ден од литературната манифестација „Денови на литературата 2019“ (претставување на Ангелина Бановиќ-Марковска, добитник на наградата „Димитар Митрев“ за 2017 година), одржан на 18 април 2019 година на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.	0,5
5.	Предавање во институции од јавен интерес, културно-информативни центри	
	Предавање за Рајко Жинзифов во рамките на научната трибина „Велешките книжевни великани“, по повод празникот Илинден, организирана од Општината Велес и Локалната библиотека „Гоце Делчев“ во Велес (31.07.2017).	0,5
6.	Лектурирање на трудови на македонски јазик	
	Теодора Цветковиќ, <i>Повредена</i> . Скопје: Македоника, 2016.	1
	Ана Чичаковска-Анастасова, <i>Процесот на транспонирање и имплементирање на <i>acquis communautaire</i> во областа на правосудната соработка во кривичната материја во Република Македонија</i> (докторски труд). Скопје: Правен факултет „Јустинијан Први“, 2018.	1
	Искра Тасевска Хаџи-Бошкова, <i>По трагите на древните цивилизации</i> . Скопје: Македоника литера (во печат). ISBN 978-608-252-119-0.	1
	Ана Чичаковска-Анастасова, „Правна рамка за превенција, заштита и спречување на насилството врз децата во меѓународниот правен поредок“. Зборник на трудови <i>Меѓународен дијалог: Исток-Запад (право и политикологија)</i> . Свети Николе: МСЦП, 2019, ISSN 1857-9299.	0,25
	Ана Чичаковска-Анастасова, „Децата во дигиталниот свет – предизвици и новитети“. <i>Proceedings of the International Scientific Conference New Emerging Trends in Western Balkan – NETWB19</i> . International University of Struga, 2019, ISBN 978-608-4573-33-3.	0,25
	Ана Чичаковска-Анастасова, „Правото на образование на децата со посебни образовни потреби од аспектот на домашната правна регулатива“. <i>The IAI Academic Conference Proceedings</i> . Skopje: International Balkan University, 2019, ISSN 2671-3179.	0,25
Дејности од поширок интерес		
1.	Член на уредувачки одбор на научно списание/монографија	

	Секретар на Редакцискиот одбор за уредување и подготовка на тритомната монографија под наслов <i>Писатели, книжевни преведувачи и филолози (проучувачи на јазикот и книжевноста) од Филолошкиот факултет Блаже Конески</i>	0,5
2.	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир	
	Член на редакцискиот одбор и координатор на XLV Меѓународна научна конференција при LI Меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура, одржан во Охрид, 16-17 јуни 2018 година.	1
	Член на организацискиот одбор за организирање на Единаесеттиот научен собир на млади македонисти (конференција во чест на проф. д-р Лилјана Минова-Ѓуркова) (во тек)	1
3.	Член на факултетска комисија	
	Претседател на комисијата за попис на постојните средства во рамките на годишниот попис на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје за 2015 година.	0,5
	Член на техничката комисија за пресметување на просекот и изготвување на ранг-листите на пријавените кандидати за време на уписот (прв, втор и трет уписен рок) за учебната 2016/2017 година.	0,5
	Член на комисијата за доделување на наградата „Блаже Конески“ за најдобар есеј на дадена тема за 2016 година.	0,5
	Член на централната комисија во врска со Годишниот попис на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје за 2017 година.	0,5
	Член на Комисијата за евалуација на ниво на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, од јуни 2018 година.	0,5
	Член на Комисијата за попис на Библиотечниот фонд при Катедрата за македонска книжевност и јужнословенски книжевности, декември 2018 година	0,5
4.	Координатор на студиска програма	
	ЕКТС - координатор на Катедрата за македонска книжевност и јужнословенски книжевности за учебната 2016/2017 година.	1
	ЕКТС - координатор на Катедрата за македонска книжевност и јужнословенски книжевности за 2017-2020 год.	1
	Вкупно	29,28

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	94,6
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	106
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	/
СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ	29,28
Вкупно	229,88

Членови на Комисијата

Проф. д-р Венко Андоновски, претседател, с.р.
 Проф. д-р Добрила Миловска, член, с.р.
 Проф. д-р Кристина Николовска, член, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА УЛОГАТА И ЗНАЧЕЊЕТО НА ЛИДЕРСТВОТО ВО ПОДОБРУВАЊЕТО НА ПЕРФОРМАНСИТЕ НА ВРАБОТЕНИТЕ ВО ПРЕТПРИЈАТИЈАТА ВО ПОЛОШКИОТ РЕГИОН, ИЗРАБОТЕНА ОД КАНДИДАТКАТА М-Р АРБРЕША АЈДИНИ ДУРМИШИ, ПРИЈАВЕНА НА ЕКОНОМСКИОТ ИНСТИТУТ ВО СКОПЈЕ

Научниот совет на Економскиот Институт во Скопје при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на седницата одржана на 29.1.2020 година, со Одлука бр.02-87/1, од 31.1.2020 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката м-р Арбреша Ајдини Дурмиши со наслов **Улогата и значењето на лидерството во подобрувањето на перформансите на вработените во претпријатијата во Полошкиот Регион**, во состав: проф. д-р Љубомир Дракулевски, (претседател), член од потесна област, вонр. проф. д-р Ирина Мајовски, член од потесна област, проф. д-р Васил Поповски, ментор, член од потесна област, вонр. проф. д-р Марија Топузовска Латковиќ, член и проф. д-р Изет Зеќири, надворешен член.

Комисијата, во наведениот состав, ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Научниот совет на Економскиот институт му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Арбреша Ајдини Дурмиши, со наслов „Улогата и значењето на лидерството во подобрувањето на перформансите на вработените во претпријатијата во Полошкиот Регион“, содржи вкупно 313 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman, со 1,5 проред и големина на букви 12. Користената литература содржи 172 библиографски единици, а на крајот се дадени 12 страници прилози (прашалниците доставени до менаџерите и вработените на одредените компании).

Концепциски гледано, содржината на докторската дисертација е логично систематизирана и се состои од вовед, шест глави и заклучни согледувања. Главите се ситематизирани во наслови и поднаслови, што обезбедува адекватно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Предмет на истражувањето е да се идентификува лидерството и да се утврдат вредностите што ги поседува лидерот и врз основа на направените емпириски анализи да се истражи и да се констатира колку лидерите придонесуваат во креирањето ефикасна, ефективна и пријатна средина во организацијата и нивното влијание во подобрувањето на организациските перформанси и перформансите на вработените. Додека, пак, целта на оваа докторска дисертација е да се анализира и да се утврди нивото на имплементација на соодветните добри практики на лидерството од страна на менаџерите на претпријатијата во Полошкиот Регион со цел подобрување на организациската перформанса.

Други специфични цели кои треба да се споменат се: обезбедување широк преглед на меѓународно призната литература за лидерство; обезбедување широк преглед на домашната литература за лидерство; анализа на лидерството во претпријатијата во Полошкиот Регион; одредување соодветни практики кои

може да се спроведуваат од страна на претпријатијата во Полошкиот Регион; емпириско тестирање на стилите на лидерство кои се употребуваат во компаниите на Полошкиот Регион и како тие влијаат врз подобрување на перформансите на вработените.

Овој докторски труд е поделен во шест глави, кои меѓу себе се тесно поврзани и му даваат една целисходност на трудот.

Во *воведот* на дисертацијата, кандидатката најнапред ја појаснува актуелноста на истражувањето, потоа ги дефинира предметот, целите и хипотезите на истражувањето, како и користениот методолошки пристап. Во завршниот дел од воведот е презентираан планот на презентирање на материјата, како и очекуваните резултати и научниот придонес на дисертацијата.

Во *првата глава* со наслов „Современ приод кон лидерството“, се образложува концептот на лидерството како исклучително важна тема во академската и практичната дебата. Направена е детална и длабинска анализа на заднинската литература за хронолошкиот развој, теориите, целите и карактеристиките на лидерството. И покрај значителното инвестирање на пари, време и напори, сепак, лидерството претставува високо дебатирани концепт и остануваат отворени прашањата за степенот до кој минатото и тековната теорија и емпириските истражувања придонесуваат на конструктивен начин кон подобрување на развојот и практиката на лидерството. Во ова поглавје, фокусот е на теориите за лидерство, ситуационен пристап кон лидерството, современи трендови на лидерството, како и моменталната состојба и новите прашања поврзани со лидерството.

Во *втората глава*, со наслов „Лидерството во организациски контекст“, кандидатката се осврнува на лидерството во организацискиот контекст, со тоа што констатира дека во литературата се зголемува потребата да се посвети поголемо внимание на улогата на водството во организациите како главен фактор што влијае врз однесувањето на лидерите и вработените во постигнувањето на подобри резултати. Во втората глава, едновремено, разработени се нивоата на лидерството во организацијата, лидерството и тимската работа, улогата на лидерот за интегрирање на групите, како и седумте принципи како лидерите растат и се развиваат. Во полето на организациско однесување, воопшто, постои недостиг на академско внимание за тоа како организацискиот контекст влијае врз специфичните области на индивидуално и групно однесување. Овие области вклучуваат, мотивација, комуникација, тимови и, како што е наведено од страна на кандидатката, лидерството.

Во *третата глава*, „Менаџмент на перформанси“, кандидатката се осврнува на нова анализа, и тоа на перформансата и менаџментот на перформанси. Кандидатката детално го дефинира концептот на менаџментот на перформанси како еден од најзначајните и особено позитивни случувања во сферата на менаџментот на човечки ресурси во последниве години. Во оваа глава се презентира и се објаснува менаџмент на перформанси, неговите карактеристики, развојот, процесот, улогите на менаџментот на перформанси, како и нејзината евалуација, со осврт на тоа кои методи, пристапи и прашања треба да се опфатат за да имаме попрецизни резултати кога се оценуваат перформансите.

Во *четвртата глава*, „Организациски перформанси“, се анализираат организациските перформанси кои генерално се оценуваат со финансиски показатели како што се враќање на инвестицијата или профит по акција. Оваа пречка на критериумите за мерење на организациската ефикасност, е всушност,

феномен на ограничување на опсегот што има последици врз начинот на кој менаџерите ја организираат работата и управуваат со луѓето во организациите.

Во оваа глава, исто така, презентирани се целите, карактеристиките и значењето на управување на перформансите на вработените, подобрување на перформансите на организациско ниво, подобрување на тимските и индивидуалните перформанси, посветеноста на вработените и нивната приврзаност кон организацијата и важен дел што е предмет на опсежна анализа се и конфликтите во организацијата.

Во *петтата глава*, „Улогата на лидерството во подобрувањето на организациските перформанси на вработените“, базирано врз бројни студии теориски се анализира улогата на лидерството и стилите на лидерство врз подобрување на организациските перформанси. Во оваа глава, вниманието на кандидатката се посветува на стилите на лидерство, како што се трансформацискиот, трансакцискиот и *laissez-faire* стил и тоа како поттикнувачи на подобрувањето на организациските перформанси на вработените, со тоа што констатира дека тие влијаат во подобрување на организациските перформанси. Посебно внимание во ова глава, кандидатката посветува на конкретните причини зошто лидерите ги подобруваат перформансите и дава компаративен преглед на претходно изведени студии за влијанието на лидерството во организациската перформанса.

Во *шесттата глава*, „Емпириски истражувања за улогата на лидерството во функција на подобрување на организациските перформанси во претпријатијата во Полошкиот Регион“ презентирани се резултатите од емпириското истражување. Оваа глава ја содржи хипотетската рамка и методолошкиот приод и презентирани се хипотезите, главните и дополнителните варијабли, истражувачката методологија, дизајнот и организацијата на истражувањето.

Едновремено, во овој дел е елабориран методолошкиот приод на емпириското истражување со презентирање на мерните инструменти, техниките и алатките и примерокот на истражување. Во *шесттата глава*, презентирани се и дескриптивните податоци, статистичката проверка на главните хипотези, како и презентирање на податоци од дополнителни наоди. Во финалниот дел од оваа глава, анализирани се добиените резултати и дали тие се потврдени со претходни истражувања и препораки за идни истражувања.

Согласно со спроведените истражувања, во *заклучните* согледувања се констатира дека лидерството позитивно влијае врз перформансите на вработените. Важно е да се напомене дека во овој дел се презентирани академските и научните постигнувања добиени од истражувањето, како и идните препораки за компаниите. На крај е посочена импликацијата од ова истражување за други истражувања во оваа област.

Предмет на истражување

Предмет на истражување на докторската дисертација на тема „Улогата и значењето на лидерството во подобрувањето на перформансите на вработените во претпријатијата во Полошкиот Регион“, од м-р Арбреша Ајдини Дурмиши, е да се идентификува лидерството и да се утврдат вредностите што ги поседува лидерот и врз основа на направените емпириски анализи да се истражи и да се заклучи колку лидерите придонесуваат во креирање ефикасна, ефективна и пријатна средина во организацијата и нивното влијание во подобрување на перформансите на вработените.

Значењето на овој труд произлегува од самиот факт што лидерството е важна функција на управувањето, која им помага на компаниите во зголемување на ефикасноста и постигнување на организациските цели. Четирите основни фактори на производството се земјата, трудот, капиталот и претприемаштвото. Конечниот фактор го открива виталното значење на лидерството во бизнис-амбиентот. Лидерството делува како катализатор кој креира останатите сегменти да функционираат заедно, без лидерство сите други бизнис-ресурси се неефикасни.

Цел на оваа докторска дисертација е да се анализира и да се утврди нивото на имплементација на соодветните добри практики на лидерството од страна на менаџерите на претпријатијата во Полошкиот Регион, со цел подобрување на организациската перформанса. Општата цел на трудот е да се пополни јазот во разбирањето и на теориско и на емпириско ниво, да се утврди, особено влијанието на лидерството врз перформансите на вработените.

Концептот на лидерството драстично се менува во текот на годините, исто како и улогата на лидерите во организацијата. Да се биде добар лидер бара комбинација на ригорозни техники за сопствен развој и разновидно индивидуално искуство. Иако постои недостиг, односно, лимитирани се емпириските студии и препораки за улогата на лидерството врз подобрување на перформансите, поголемиот дел од досегашните истражувања направени во веќе развиените индустрии даваат голем број на корисни податоци за тоа како лидерството влијае врз подобрување на перформансите на вработените.

Врз основа на претходните студии, како што укажува кандидатката, соодветно поставен лидерски стил може да влијае на успехот и економскиот раст на организациите и вработените. Стилот на лидерството влијае врз перформансите бидејќи перформансите е невозможно да се реализираат без лидерство кое може да се приспособи на промените и предизвиците, кој знае и умее како да ги мотивира вработените и што ги поттикнува да преземат поголема иницијативност во нивната работа.

Достигнувањата во доменот на функционирањето на лидерството и неговата улога во подобрувањето на перформансите на вработените во претпријатијата во Полошкиот Регион, во докторската дисертација се опсервирани во неколку секвенци, почнувајќи со идентификување на основата и потребата од неговото воспоставување, преку следење на неговиот еволутивен развој и достигнување на постоечкото ниво, па се до придобивките од неговото постоење и аплицирање. Лидерството, како еден од највлијателните и критични елементи на сите бизниси, во оваа докторска дисертација опфаќа важни аспекти, како што се: работната сила, интелигенцијата, бизнис-операциите, комуникациските вештини и креативноста.

Основна работна хипотеза е: Лидерството се наметнува како фактор со сериозна улога и значење и влијае врз подобрувањето на перформансите на вработените, но и организациската перформанса. Како посебна хипотеза (ПХ2) - Постои разлика во ставовите кај менаџерите и вработените во перцепцијата за стиловите на лидерство кои влијаат и имаат ефект врз перформансите на вработените, следствено и на организациската перформанса.

Како поединечни хипотези се: поединечната хипотеза X_1 - Трансформативниот стил на лидерство има позитивен ефект врз перформансите на вработените во претпријатијата на Полошкиот Регион; X_2 - Трансакцискиот стил на лидерство има позитивен ефект врз перформансите на вработените во претпријатијата на Полошкиот регион; X_3 - Автократскиот стил на лидерство има негативен ефект врз перформансите на вработените; X_4 - *Laissez faire* стил на лидерство има позитивен ефект врз перформансите на вработените во претпријатијата на Полошкиот Регион.

Со помош на целите и хипотезите, дефиниран е и инструментот на истражувањето (прашалник) со чија помош се собрани потребните емпириски податоци.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Докторската дисертација е работена во подрачјето на организациските науки и менаџментот на човечки ресурси, со оглед на фактот што ги анализира, а обработува и лидерството и менаџментот на перформанси. Во неа издвоени се многуте начини на кои лидерството е претставено со текот на годините и предизвиците за идентификување на заедничко прифатени концепти. Значителен напор е направен за да се класифицираат и разјаснат различните димензии на активното лидерство, со што се генерираат значајни организациски и социјални истражувања на стилови на лидерство и однесување. Многу истражувачи и практичари имаат усогласен консензус дека прогресијата на размислувањето во текот на годините етаблира верување дека лидерството е флексибилен процес на развој, при што секој нов дел од истражувањето ретко го занемарува она што е добиено пред него. Лидерството во докторската дисертација се дефинира како процес на влијание врз другите да разберат и да се согласат што треба да се направи и како да се направи тоа, со утврдување на процесот на олеснување на индивидуалните и колективните напори за остварување на заедничките цели. Докторската дисертација има за цел да подготви различни перспективи за лидерството со цел да им овозможи на заинтересираните страни да осознаат на покритичен и подобар начин за нивното искуство во теоријата, практиката и развојот на лидерството, но да ја овозможи и врската и јасно да ги согледаат разликите помеѓу лидерите и менаџерите.

Osborn, Hunt, и Jauch тврдат дека ефикасноста на лидерството зависи, во голем дел, од контекстот во кој се јавува. Vroom и Jaго потенцираат дека лидерските особини и однесување се само мали варијабли во споредба со структурните и организациските елементи. Делот на оваа дисертација каде што повеќе се вклопува теоретскиот со практичниот дел е односот помеѓу ефективното лидерство и организациските перформанси. Од консултираната литература за оваа проблематика може да се утврди дека постои мала конзистентност кај истражувачите кога станува збор за концептот организациска ефективност. Нивниот заклучок е дека постигнувањето на различни цели би изгледало како доминантен аспект на конструктивна конструкција на организацијата. Во докторската дисертација, кандидатката ги анализира и перформансата и менаџментот на перформанси. Евалуацијата на перформансите им дава можност на работодавачите да ги проценат придонесите на своите вработени во организацијата, и претставува неопходна алатка за развој на моќен работен тим. Оценувањето на перформансата е процес на согледување колку добро вработените ги извршуваат своите работни активности кога се споредуваат со сет на стандарди, а потоа ги пренесуваат тие информации на вработените. Таквата проценка се нарекува рејтинг на вработените, евалуација на вработените, ревизија на перформансата, евалуација на работата и проценка на резултатите. Иако постојат бројни студии во областа на лидерството, тоа што е интересно е дека сè уште не се утврдени универзално прифатени заклучоци за она што всушност се нарекува ефективно лидерство, кои се варијаблите кои придонесуваат за ефективноста на лидерството и слично. Голем број емпириски истражувања покажуваат дека лидерското однесување влијае на организациските перформанси, на тој начин што силните лидери ги надминуваат слабите лидери, и дека трансформациското лидерство генерира повисоки перформанси отколку трансакциското лидерство. Осознавањето дека стиловите на водство кои имаат влијание врз перформансата на компаниите е многу значајно за менаџерите на компаниите во Полошкиот Регион, бидејќи тоа може да влијае на начинот на соодветен избор на добри практики во овој домен.

Имајќи го предвид претходното, особено се наметнува потребата за анализа на стиловите на лидерство кои се употребуваат во Полошкиот регион, како и да се оцени нивното влијание врз зголемување на перформансата кај вработените.

Краток опис на применетите методи

Научните методи во истражувањето што се применети во овој труд се карактеризираат со мултидисциплинарност и произлегуваат од специфичноста на проблематиката поврзана со предметот на истражување. Според теоријата што беше презентирана погоре и резултатите од емпириските истражувања, може да заклучиме дека компаниите низ светот имплементираат слични политики и практики, но основната разлика е во нивото и начинот на имплементација, што се базира врз организациската перспектива за тоа кои политики и практики се важни, како и културата што е присутна на организациско и на локално ниво.

Поради недостиг на истражувања кои се спроведени во нашата земја, како и целта на ова истражување се користеа податоци од примарни и секундарни извори. Имено, за подготовка на докторската теза се користеа бројни податоците од објавени книги, објавени трудови, списанија, статии, итн., податоци од интернет, како и податоците добиени од анкети направени од страна на кандидатот. При анализа на компаниите во Полошкиот Регион се користеа примарни податоци добиени преку анкетен прашалник доставен до вработените и менаџерите на избраните компании. Имено, беа дистрибуирани вкупно 32 прашалници доставени до менаџерите и вкупно 200 прашалници доставени до вработените. Добиените резултати и тестирање на хипотезите е направено врз основа на доленаведените методолошки алатки. За обработка на податоците добиени од истражувањето е користен SPSS-програмот. Добиените податоци се анализирани на униваријантно, биваријантно и мултиваријантно ниво.

Како главна независна варијабла ни се јавува лидерството или, пак, стиловите на лидерството како поттикнувач на зголемувањето на перформансата на вработените. Стили на лидерство во кои се потпира ова истражување се: автократски стил, трансакциски стил, трансформациски и *Laissez faire* стил на лидерство. Стиловете на лидерство беа мерени со користење на Ликертова диференцирана скала од 1 до 5, кои се: воопшто не се согласувам, не се согласувам, неутрален, се согласувам и потполно се согласувам.

Особено за стиловите на лидерство како што се трансформацискиот, трансакцискиот и *Laissez faire* се употребува прашалникот составен и дизајниран според Bass and Avolio познат како Прашалник за мултифакторско лидерство, Формулар 6-S (MLQ-6S) модифициран да се приспособува со целите на истражувањето и дисертацијата но тој е употребуван и за менаџерите и за вработените, само со додатни прашања и дилеми. MLQ беше конструиран од инструментот на Брус Ј. Авوليو и Бернард М. Бас со цел да се процени целиот спектар на стилови на лидерство. Овој инструмент е наведен како најпотребниот и добро емпириски истражуван и валиден лидерски инструмент во научната сфера и се применува на широк спектар на организациски поставки, како и со лидери во различни културни средини. Како зависна варијабла се јавува перформансата која зависи од лидерството што значи дека ако лидерот, како независна варијабла, се однесува на соодветен начин и употреби соодветен стил, ќе ја овозможи зависната варијабла која во нашиот случај е перформансата на вработените. Прашалникот за проценка на перформансите на вработените е усвоен од Yousef и има за цел да собере информации и да ги оцени перформансите во компанијата потпирајќи се со следниве оценки: 1 = многу ниско, 2 = ниско, 3 = просечно, 4 = високо и 5 = многу високо.

Едновремено, за менаџерите се подготвени други прашања потпирајќи се на целта и предметот на истражување во докторската дисертација. Истакнатиот автор во оваа област Yousef (2000) конструира детален преглед за односот помеѓу стилот на лидерство и перформансите на работата. Тој укажува на фактот дека резултатите „не се целосно конзистентни“ или дека се „неконзистентни“. Откриени се позитивни, но и негативни односи и односи кои немаат меѓусебна заемна врска. При користењето на историскиот метод направена е регионална анализа врз база на веќе постојните секундарни податоци. За логичко претставување на предметот на истражување, односно стиловите

на лидерство за подобрување на перформансата на вработените е користен метод на анализа и синтеза.

Метод на индукција и дедукција е користен за донесување на заклучоци и препораки поврзани со оваа проблематика, притоа поаѓајќи од испитувањата на поединостите и специфичностите поврзани со ова прашање, како и идентификацијата на некои непознати поединости врз основа на факти кои се општо познати или врз основа на нешто што се претпоставува. При споредба на истражувањата направени од бројни автори од целиот свет за истата проблематика се користи компаративен метод.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Како што посочува кандидатката, лидерството има значајно влијание врз перформансите, но тоа што е важно да се напомене е дека врз перформансата влијаат и други фактори како што се плата, мотивација, сигурноста на работното место итн. Анализирајќи ги резултатите од емпириското истражување и ценејќи ја потребата од соодветна искористеност и придонес на докторската дисертација во подобрување на состојбата од овој домен во претпријатијата во Полошкиот регион, неминовно сме исправени пред предизвикот да потенцираме неколку заклучни согледувања за кои веруваме дека се клучни. Резултатите од оваа студија дадоа увид во тоа што им треба на вработените од нивните претпоставени и за видот на однесување на лидерите што тие го претпочитаат. Оваа констатација може да помогне во развој на соодветни стратегии на лидерството. Според резултатите, може да се предложат некои стратегии за подобрување на лидерството на надзорниците и перформансите на вработените. Направената анализа придонесува за компаниите во Полошкиот Регион.

Во прашалникот доставен до менаџерите се собрани и некои посебни податоци. Од дадените посебни прашања констатираме дека повеќето од менаџерите се согласуваат дека развивајќи ги лидерските способности, драстично ќе се зголеми и перформансата, правилно ќе ги оценат перформансите на вработените во организацијата. Во тој контекст, доколку организација користи партиципативен стил на лидерство - консултирање со подредените за одлуките со цел да се подобрат перформансите е на добар пат да биде поефикасна и поуспешна. Пресметување на сигурноста како индекс на релијабилност во студијата за менаџерите - Cronbach's Alpha коефициентот за 46 артикли (прашања) е 0,786 што укажува дека имаат релативно висока внатрешна конзистентност. Резултатите од менаџерите за тоа кои фактори влијаат во зголемување на перформансите покажуваат дека оценување на перформансите, а не на личноста има најголем просек, проследено со евалуација на перформансите. Реалноста и искреноста спрема вработените како и вредна повратна информација (feedback) се со ист просек. Помалку, но сепак со голем просек е поставување цели, поставување на јасни очекувања, како и давање на вработените сè повеќе и поголема автономија. Според податоците добиени од менаџерите, согласно со дескриптивната анализа и просекот, може да процениме дека трансформациониот стил на лидерство е најекспониран стил на лидерство кај лидерите во Полошкиот Регион проследено со Laissez faire стил на лидерство. Резултатите, исто така, покажуваат дека застапен е и автократскиот стил на лидерство, но, како најмалку застапен стил на водство кај претпријатијата во Полошкиот Регион. Во рамките на истражувањето направена е и повеќекратна линеарна регресија со зависна променлива, целокупната перформанса и како независни променливи се земени стиловите на лидерство. Според резултатите може да се заклучи дека од четирите променливи само

коэффициентот на трансформациско лидерство е статистички значаен со $p < 0.01$. Освен што е значаен коэффициентот на трансформациско лидерство, така е и позитивен во контекст дека врз перформансите на лидерите овој стил има позитивен импакт од 1,016 единици поени.

Повеќекратната регресивна анализа беше спроведена за да се процени ефектот на стилови на лидерство (независни варијабли) врз перформансите на вработените (зависна варијабла). Со коэффициент на детерминација 0,082 кандидатката заклучува дека околу 8,2% од варијабилноста на зависната варијабла е објаснета од варијабилноста на независните варијабли. Анализата на варијантата на регресијата укажува дека со $p < 0.05$ F статистиката е поголема од F критичната вредност така што се прифаќа алтернативната хипотеза дека заедничкиот импакт на независните варијабли врз зависната е статистички значаен. За пресметување на сигурноста како индекс на релијабилност во оваа студија користен е Cronbach's Alpha коэффициентот за 38 артикли (прашања) и тој е 0,867, што укажува дека предметите имаат релативно висока внатрешна конзистентност. (коэффициентот на сигурност од 0,70 или повеќе се смета за „прифатлив“ во повеќето ситуации на истражување на општествените науки). Повеќекратната регресивна анализа укажа на тоа дека трансформациското лидерство позитивно го антиципира работењето на вработените што значи дека доколку лидерите од понизок ранг покажат поголемо трансформациско лидерство, вработените ќе имаат повисоки перформанси. Конечно, резултатите од статистичката анализа укажуваат на тоа дека постои позитивна поврзаност помеѓу трансформациското лидерство и перформансата на вработените.

Покрај разработената литература, како и многубројните добиени податоци од истражувањето, сепак има доста простор за идни истражувања поврзани со оваа тема.

Оценка на трудот

Трудот на м-р Арбреша Ајдини Дурмиши, со наслов **Улогата и значењето на лидерството во подобрувањето на перформансите на вработените во претпријатијата во Полошкиот Регион**, претставува комплексна и научно издржана докторска дисертација, во која по пат на теориско и емпириско истражување се пристапува кон современа и актуелна проблематика во областа на организациските науки и управување. Актуелноста и релевантноста на оваа проблематика произлегува од значајноста на лидерството и стиловите на лидерство во подобрување на перформансите на вработените во компаниите на Полошкиот регион. Во комбинацијата со стратешкиот елемент на организациите и специфичноста на опкружувањето, кога се предмет на истражувањето компании кои се позиционираат во индустриите во развој, уште повеќе ја зголемува актуелноста на истражуваната појава. Релевантноста на трудот можеме да ја разгледаме од теориски и практичен аспект. Длабоката, сепфатна и систематски изложена теориска анализа на главните теории во областа овозможи поставување на целите на емпириското истражување. Меѓу другото, една од целите беше и емпириско тестирање на стиловите на лидерство кои се употребуваат во компаниите на Полошкиот Регион и како тие влијаат врз подобрување на перформансите на вработените. Емпириското истражување е коректно структурирано и изведено и овозможи тестирање на поставените хипотези.

Кандидатката студиозно ги анализира како теориските, така и емпириските наоди и доаѓа до релевантни одговори на однапред прецизно поставените истражувачки задачи. Имено, дисертацијата ја содржи неопходната теориска и методолошка основа која овозможува оригинален, критичен и аналитичен пристап во истражувањето и при креирање на заклучоците. Во емпириското истражување се потврдија анализираните и истражуваниите концепти со што докторската дисертација ги реализира очекуваните резултати.

Оригиналноста на резултатите добиени од ова истражување се согледуваат во прашалникот составен и дизајниран според Bass and Avolio познат како Прашалник за мултифакторско лидерство Формулар 6-S (MLQ-6S), модифициран да се приспособи со целите на истражувањето и дисертацијата. MLQ е конструиран од Брус Ј. Аволио и Бернард М. Бас со цел да се процени целиот спектар на стилови на лидерство, како и Прашалникот за проценка на перформансите на вработените е усвоен од Yousef и има за цел да собере информации и да ги процени перформансите во компанијата. Резултатите даваат појасна слика за тоа кои стилови на лидерство се употребуваат со цел да се зголемат перформансите на вработените.

Резултатите од статистичката анализа укажуваат на тоа дека постои позитивна поврзаност помеѓу трансформациското лидерство и перформансата на вработените. Добените резултати од ова истражување имаат придонес во академските и научните сознанија за поврзаноста на овие варијабли.

Докторската дисертација „Улогата и значењето на лидерството во подобрувањето на перформансите на вработените во претпријатијата во Полошкиот Регион“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторскиот труд.

Исполнети се и законските услови за одбрана на трудот. Кандидатката, пред одбраната на докторскиот труд, ги објавила (како прв автор во меѓународни научни списанија) следниве рецензирани научноистражувачки трудови:

1. Arbresha Ajdini Durmishi. *Business ethics - necessity or luxury*. International magazine for social sciences “VIZIONE “ Skopje 29/2018. Research in economics.UDC: 334.72:174 (497.75) p. 285-293.
2. Arbresha Ajdini Durmishi. *Comparative analysis of contemporary management practices in small and medium enterprises (case study - Polog region)*. International magazine for social sciences “VIZIONE “ Skopje 29/2018. Research in economics. UDC: 334. 72.012. 631. 64 : 005. 332. 1] : 303.446 (497.75) p. 349-359.

Заклучок и предлог

Согласно со претходното, Комисијата цени дека поднесената докторската дисертација „Улогата и значењето на лидерството во подобрувањето на перформансите на вработените во претпријатијата во Полошкиот Регион“, од кандидатката м-р Арбреша Ајдини Дурмиши, во целост ги исполнува критериумите што треба да ги содржи еден ваков труд. Едновремено, Комисијата смета дека истражувањето на проблематиката ги има постигнато целите кои се поставени во пријавата и тезите. Методологијата која се применува при изработката на трудот е во функција на поставените цели на истражувањето, а користената литература и податоците се коректно наведени и интерпретирани.

Трудот е поставен на системот на плагијати, и извештајот покажа низок степен на совпаѓање со други трудови.

Комисијата има посебно задоволство да констатира дека кандидатката м-р Арбреша Ајдини Дурмиши самостојно изработила докторски труд што ги задоволува научно-методолошките критериуми и апликативните стандарди за изработка на докторска дисертација.

Врз основа на претходното, Комисијата му предлага на Научниот совет на Економскиот институт во Скопје:

1. да донесе одлука за прифаќање на извештајот за успешно изработената докторска дисертација на кандидатката м-р Арбреша Ајдини Дурмиши, со наслов: „Улогата и значењето на лидерството во подобрувањето на перформансите на вработените во претпријатијата во Полошкиот Регион“;
2. да определи комисија за одбрана на докторската дисертација;
3. да одобри закажување датум за јавна одбрана на докторската дисертација.

Скопје, 26.2.2020

Комисија за оцена на докторската дисертација,

**Проф. д-р Љубомир Дракулевски (претседател),
член од потесна област**

**Вонр. проф. д-р Ирина Мајовски,
член од потесна област**

**Проф. д-р Васил Поповски,
(ментор), член од потесна област**

Вонр. проф. д-р Марија Топузовска Латковиќ, член

**Проф. д-р Изет Зеќири,
надворешен член**

ПРЕГЛЕД

НА ПРИФАТЕНИ ТЕМИ ЗА ИЗРАБОТКА НА МАГИСТЕРСКИ ТРУДОВИ ВО ЕКОНОМСКИОТ ИНСТИТУТ

Ред. бр.	Име на кандидатот	Наслов на темата	Ментор	Одлука од Научен совет
1.	Андреа Теодосиевска Дилиндарски	„Имплементација и придобивки од ISO 9001:2015-студија на случај“ “Implementation and Benefits of ISO 9001: 2015 - Case Study“	Д-р Марија Таковска	Бр. 02-154/2 од 3.3.2020 година
2.	Невенка Спасова	„Влијание на логистиката на набавката врз ефикасноста на работењето на претпријатијата“ “Impact of procurement logistics on the business efficiency“	Д-р Марија Таковска	Бр. 02-152/2 од 3.3.2020 година
3.	Владо Стојановски	„Извозните стратегии на компаниите од кондиторската индустрија на примерот на Витаминка од Прилеп“ “Export strategies of companies from the confectionery industry on the example of Vitaminka from Prilep“	Д-р Татјана Петковска - Мирчевска	Бр. 02-149/2 од 3.3.2020 година
4.	Емилија Лазаровска	„Управување со квалитет и примена на менаџмент алатки и стратегии за унапредување на деловните процеси-студија на случај“ “Quality management and application of management tools and strategies for business process improvement - case study“	Д-р Марија Таковска	Бр. 02-148/2 од 3.3.2020 година
5.	Виктор Антовски	„Систем за ревизија на нередовности и можни измами“ “System for audit of irregularities and cases of possible fraud“	Д-р Неда Петроска - Ангеловска	Бр. 02-136/2 од 3.3.2020 година
6.	Сања Николовска	„Значењето на банкарската супервизија и имплементацијата на Базелските стандарди“ “The importance of banking supervision and the implementation of Basel standards“	Д-р Климентина Попоска	Бр. 02-111/2 од 3.3.2020 година

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „МЕХАНИЗМИ НА КОНТРОЛА НА ЗАКОНИТОСТА ВО РАБОТЕЊЕТО НА УПРАВАТА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА“ ОД М-Р СИМОНА ЗОРИЌ-РИСТОВА, ПРИЈАВЕНА НА ИНСТИТУТОТ ЗА СОЦИОЛОШКИ И ПОЛИТИЧКО-ПРАВНИ ИСТРАЖУВАЊА ВО СКОПЈЕ

Научниот совет на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања во Скопје, на седницата одржана на 23.12.2016 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката м-р Симона Зориќ-Ристова со наслов: **Механизми на контрола на законитоста во работењето на управата во Република Македонија**, во состав: проф. д-р Мирјана Најчевска (претседател), проф. д-р Јован Ананиев (ментор), проф. д-р Мирјана Борота-Поповска (член), проф. д-р Анета Цекиќ (член) и проф. д-р Бојана Наумовска (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Научниот совет на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Симона Зориќ-Ристова, со наслов: **Механизми на контрола на законитоста во работењето на управата во Република Македонија**, содржи 220 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman/македонска поддршка, со 1,5 проред и големина на букви 12, со 95 фусноти, 193 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во 8 глави, вовед и заклучни согледувања. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **воведот** на трудот, изложени се предметот и целите на истражувањето, хипотезата, истражувачките прашања, теоретската рамка и методите на истражувањето. Кандидатката укажува дека надзорот во работењето на формите на општественото уредување претставува кулминирање на контролата во општествено-правните односи и најефикасен систем на практична регулација и спроведување на регулативните норми во една општествена формација.

Првата глава од докторската дисертација е насловена: **ПРЕДМЕТ, МЕТОДИ И ЦЕЛИ НА ИСТРАЖУВАЊЕТО**. Во неа се наведува дека се анализирани механизмите на контрола на управата во Р Македонија кои претставуваат правен процес за надзор врз органите на државната управа, изразен низ најразлични форми, а сè со цел остварување на заштита на правата и интересите на граѓаните пред органите на управата. Во продолжение, кандидатката ги наведува целите на истражувањето и методите кои ги користи за докажување на хипотезите.

Втората глава е насловена: **ДЕФИНИРАЊЕ НА ПОИМНО-КАТЕГОРИЈАЛЕН АПАРАТ**. Во неа се анализирани: карактеристики на јавната администрација, органи на управата, надзор во работата на органите на управата, однос на управата и судството, поим и дефиниција на законитост, механизми на контрола на законитоста, видови (облици) на контрола, контрола над јавната администрација преку јавни политики, учество на граѓаните во креирање на јавните политики.

Третата глава е насловена: **ИСТОРИСКИ ОСВРТ И РАЗВОЈ НА МЕХАНИЗМИТЕ НА КОНТРОЛА НА ДРЖАВНАТА УПРАВА**. Во неа се анализирани формирањето и развојот на управниот спор, создавањето и реализацијата на идејата за управниот спор и управното судство во Европа, Законот за управни спорови на РМ како креатор на управносудската контрола во РМ, формирањето на Управниот суд, како и идејата за негово формирање и собраниската дебата.

Четвртата глава е насловена: **КОНТРОЛА ОД СТРАНА НА СОБРАНИЕТО ОД СТРАНА НА ДРЖАВНАТА АДМИНИСТРАЦИЈА**. Во неа се анализирани начинот на кој Собранието врши

контрола на државната управа преку пратенички прашања, интерпелации, изгласување доверба на влада, изразено преку статистички податоци, воедно и нивна анализа, како и Постојаната анкетна комисија за заштита на слободите и правата на граѓанинот и начинот на кој таа врши контрола.

Петтата глава е насловена: МЕХАНИЗМИ НА КОНТРОЛА И ВРЕДНУВАЊЕ НАД ОРГАНИТЕ НА ДРЖАВНАТА УПРАВА ОД СТРАНА НА МЕЃУНАРОДНИ ОРГАНИЗАЦИИ. Во неа се анализирани извештаите за напредок на Република Македонија, подготвени од Европската комисија, извештаите на ОЕЦД/СИГМА, извештаите на ЕКРИ и ГРЕКО.

Шестата глава е насловена: КОНТРОЛА ОД СТРАНА НА НЕЗАВИСНИ ТЕЛА ЗА ЧОВЕКОВИ ПРАВА НАД ОРГАНИТЕ НА ДРЖАВНАТА УПРАВА. Во неа се анализирани начинот на вршење на контрола над органите на државната управа од страна на народниот правобранител со обработка на статистички податоци од неговите извештаи и Комисијата за заштита од дискриминација, со анализа на нејзините извештаи.

Седмата глава е насловена: КОНТРОЛА ВО РАМКИТЕ НА ДРЖАВНАТА АДМИНИСТРАЦИЈА. Во неа се анализирани начинот на кој инспекторатите вршат контрола врз работата на органите на државната управа, воедно и механизмите на контрола на државната управа преку процесот на спроведување на изборите.

Осмата глава е насловена: УПРАВНОСУДСКА КОНТРОЛА. Во неа се анализирани карактеристиките и организацијата на управното судство во РМ, со компаративен преглед на административното судство во Франција и во Хрватска, управниот спор и видовите на управен спор, како и одлуките во управниот спор со практични примери.

Во заклучните согледувања се утврдува потребата од појава на систем за контрола, кој, всушност, претставува и систем на заштита од злоупотреба на моќта која е концентрирана во државната управа. Кандидатката дава заклучен осврт на карактерот на администрацијата, односно разграничувањето на јавната и државната администрација и како тие иницираат и формулираат одредена јавна политика. Од вистинско значење е циклусот на спроведување на јавните политики и анализирањето и сублимирањето на конкретни резултати, од причина што врз основа на нив може да се оцени дали одредена јавна политика е успешна и дали е постигната целта - конкретниот проблем да се реши. Се заклучува дека се извлечени карактеристични забелешки во однос на тоа дека самиот систем на контрола внатре во државната управа е поставен на еден принцип на меѓузависност, кој секогаш отвора значајни проблеми во однос на вистинското значење и функционирање на ваквата контрола преку инспекторатите, но, сепак, основната анализа даде еден поинаков пристап кој се однесува на тоа дека самиот систем и неговото постоење во оваа форма има силно влијание врз постапувањето на државните органи и нивното дејствување согласно со законските прописи. Имено, при анализата на управното судство, кандидатката се задржува на сите битни и значајни сегменти кога станува збор за институционалната структура, управниот спор како содржински определена постапка, фазите низ кои таа поминува, инструментите кои се употребуваат, како и основните правила, поими и значење. Сето тоа дава сеопфатен и суштински приказ за тоа што претставува управниот спор и управното судство, се разбира истата анализа низ призмата на контролата врз државната управа.

Предмет на истражување

Предмет на истражување се различните механизми на контрола на државната управа заради обезбедување на нивната ефикасност, транспарентност и законитост во работењето. Управниот спор е анализиран од аспект на обезбедување на законитоста, а контролата од Собранието врз државната управа како механизам на контрола на законодавната над извршната власт и контролата на почитувањето на стандардите на ЕУ, ОЕЦД и Советот на Европа. Исто така, предмет на истражување е внатрешната контрола преку инспекцискиот надзор и контролата од страна на независните тела.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Докторската дисертација е работена во подрачјето на политичките науки. Контролата на органите на државната управа не била предмет на досегашно истражување во рамки на докторска дисертација од областа на политичките науки.

Краток опис на применетите методи

Во истражувањето се користени правниот метод, историскиот метод, дескриптивниот метод, дедуктивниот и индуктивниот метод. Истражувањето е базирано на анализа на документи и статистички податоци.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Истражувањето ја утврдува политичката и правната рамка за контрола над органите на државната управа. Се дава преглед на настанувањето на управното судство и собраниските дебати во контекст на формирањето на Управниот суд и препораки за подобрување. Утврдени се концептите за инспекциски надзор и клучните проблеми. Прикажан е степенот на ефикасност на контролата на органите на управата од страна на Собранието и независните тела и претставени се клучните проблеми при функционирањето на органите на управата, утврдени од меѓународните организации.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката **м-р Симона Зориќ-Ристова**, со наслов **Механизми на контрола на законитоста во работењето на управата во Република Македонија**, претставува истражување во политичките науки. Изработката на темата на оваа докторска дисертација дава сеопфатен приказ за политичките и правните механизми на контрола на органите на државната управа и дава придонес кон политичките науки, јавната администрација и административното право.

Докторската дисертација на кандидатката **м-р Симона Зориќ-Ристова**, со наслов: **Механизми на контрола на законитоста во работењето на управата во Република Македонија**, според мислењето на Комисијата за оценка, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатката, пред одбраната на докторскиот труд, ги објавила (како прв автор, во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт-фактор) следниве рецензирани истражувачки трудови:

- [10]. Автор: Симона Зориќ, „Штетата кај материјалната одговорност во органите на државната управа“, објавен во: Годишник на УКЛО, Факултет за безбедност – Скопје, 22.9.2009.
- [11]. Автор: Симона Зориќ, „Дисциплинска и материјална одговорност во органите на државната управа“, 2011, печатница „Напредок“ – Тетово.

Заклучок и предлог

Главни научни придонеси на кандидатката се: анализа на системот за контрола на органите на државната управа и приказ на препораки за надминување на проблемите.

Подрачје на примена и ограничувања се: политички системи, наука за управата и административно право, како области на примена. Ограничување е неможноста за примена во други области на политичките науки.

Можни понатамошни истражувања се: контрола на органите на државната управа преку процесот на креирање на јавни политики и споредбена анализа со системите на контрола на јавната администрација со европските држави.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Научниот совет на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања во Скопје, да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката **м-р Симона Зориќ-Ристова**, со наслов: **Механизми на контрола на законитоста во работењето на управата во Република Македонија**.

КОМИСИЈА

Проф. д-р Мирјана Најчевска, претседател, с.р.
Проф. д-р Јован Ананиев, ментор, с.р.
Проф. д-р Мирјана Борота-Поповска, член, с.р.
Проф. д-р Анета Цекиќ, член, с.р.
Проф. д-р Бојана Наумовска, член, с.р.

Издвоени мислења (доколку има):

ПРЕГЛЕД

НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА Институтот за социолошки и политичко -правни истражувања, Скопје во состав на Универзитет Св. Кирил и Методиј - Скопје

Магистерски трудови

Ред. Бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. На Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Катерина Вељановска	Влијанието на мотивацијата врз ефикасноста на вработените во јавната администрација	The influence of motivation on the employees efficiency in the public administration	вон. проф. д-р Марија Топузовска Латковиќ	02-196/14 од 3.3.2020

ПРЕГЛЕД

**НА ОДОБРЕНА ТЕМА ЗА ИЗРАБОТКА НА ДОКТОРСКИ ТРУД НА ЈНУ
ИНСТИТУТ ЗА НАЦИОНАЛНА ИСТОРИЈА**

**ТРЕТ ЦИКЛУС НА СТУДИИ-СТУДИСКА ПРОГРАМА *ИСТОРИЈА НА
МАКЕДОНИЈА***

Р.бр.	Име и презиме на кандидатот	Наслов на темата на македонски јазик	Наслов на темата на англиски јазик	Име и презиме на менторот	Датум и број на одлука на научниот совет за прифаќање на темата
1.	М-р Нора Малиќи	<i>Законодавната политика на Бугарија кон еврејското население во Вардарскиот дел на Македонија со посебен осврт на монополот во Скопје како собирен и транзитен центар (1941-1944 год.)</i>	<i>Bulgarian legislative policy towards Jewish population in the Vardarian part of Macedonia, with a special reference to the Tobacco Factory - Monopoly as a collective and transit center (1941-1943)</i>	Проф. д-р Марјан Димитријевски	10-65/4 од 21.2.2020